

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Qvadrplex Item Tractatvs

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

TRACTATUS IN SALVATIONEM ANGELICAM,

Ternis in singula verba adnotatiunculis distinctus,
SERVATIS QVO AD EIVS FIERI POTUIT IISDEM
Diuinorum oraculorum, & sanctorum Patrum verbis, adnotatis in
margine vnde deprompta sunt, locis. Caterum pleraque,
quæ hic breuiter perstringuntur, copiosius in
hoc Opere ipsarum pertractantur,

*Accedit, quomodo singula salutationis Angelicæ verba singulis Deiparæ Festis,
quæ ad duodecim reuocauimus, accommodari possint.*

*De hac u-
berius in
c. 3 huius
Operis.*

V illud Ave in fronte
salutationis Angelicæ ad
Virginem Deiparam fa-
ctæ, idem sit, quod Gau-
de, quemadmodum c. 5.
huius Operis fusius ex Pa-
tribus ostendimus; non-
nulli quoque diuino con-
silio interpretem ea voce usum meditentur, quæ
Eua inuersis tamen literis continetur, apto san-
ctæ Anagrammate, ut ipsa literarum inuersio,
dispartem, in d' oppositam utriusque Parentis
conditionem exprimeret siquidem per Virgine-
nem Deiparam, cui huiusmodi saluatio est
facta, sublata est maledictio illa ab Eua in Or-
bem terrarum inuecta, ad quod alludens Ec-
clesia, de Virgine sanctissima canit.

Offic. Eccl.

*Sumens illud Ave
Gabrielis ere
Fundat nos in pace
Mutans Eue nomen.*

*Bonaue-
n. S. Antoni-
ni.*

Nec desunt alij cum sancto Bonauentra
in speculo B Virginis cap. 2. & sancto Antoni-
no 4. part. titul 15. capite 13. §. 4 qui huius-
modi Ave ab eo, quod est absque væ, hoc est
absque miseria deductum velint: de quo nos
supra in capite quinto huius Operis egimus.
Cum enim Deipara ab omni væ quàm lon-
gissime absit, propterea ab Angelo initio
salutationis voce illa Ave id ei significatum
existimant. Propterea nos in singulas huius-
modi acceptiones aliqua afferenda duximus:
quicquid enim sit de pia illa huius vocis ac-
commodatione, quæ eam ad Eoam transposi-
tis literis, seu ad id, quod est sine væ referunt,
certum tamen est ea omnia, si rem ipsam spe-
ctemus, in beatissimam Virginem optime con-
uenire.

Et ut à prima significatione ordiamur, quæ
Aue idem sibi vult, quod Gaude, nos rationes,
quibus Deiparæ Virgini gaudendum est, ex ijs
potissimum in præsentia proponemus, quæ in
sacris literis de ea pronuntiata, vel in ea gesta
esse in mysterio Incarnationis narratur eaq;
ad tempus præsens referemus. Ergo Virginem
Deiparam cum Gabriele Archangelo in hunc
modum reuerenter saluamus.

Ave hoc est Gaude Virgo sanctissima.

1. Quia es grata plena.
2. Quia Dominus tecum.
3. Quia benedicta tu in mulieribus; siqui-

dem GAVDIA Matris habens cum virginutis
honore, nec primam similem viles, nec ha-
bere sequentem.

II. Gaude Virgo Beatissima.

1. Quia inuenisti gratiam apud Deum
quam & ipsa quærebatur, nec ante vi-
lus inuenire vnquam potuerat.
2. Quia Spiritus sanctus superueniet in te,
& virtus Altissimi obumbrabit tibi: ecce conce-
pisti in utero, & peperisti Iesum filium Altissimi.
3. Quia fecisti tibi magna, qui potens est,
ideoque in tuo Cantico spiritum tuum in Deo
salutari tuo exultasse fatebatur.

III. Gauda Virgo sacratissima.

1. Quia gaudium annunciaisti vniuerso
mundo: ex te enim ortus est Iou-
stitiæ Christus Deus noster, qui tanquam ve-
rus noster itaac (Itaac enim nism sonat) ex te
omnium Domina per Sarai (quæ Domnam
significat) figurata prodijt: qui soluens male-
dictionem de dicit benedictionem, & confundens
mortem donauit nobis vitam sempiternam.
2. Quia tartarei serpentis caput, eiusque
leminis à præpotenti Deo inimica iam inde à
mundi

Ecclesiasticum mundi exordio constitutus, illius truculentum
Officio. caput contriivisti.
3. Gaude, quia cunctas hæreses interemisti
sola in univerto mundo.

Ave Virgo Gloriosa mutans Eua nomen.

- 1. **T**V siquidem nova Eva secundi ac cælestis Adæ, qui factus est in spiritum vivificantem, vera es Mater.
- 2. Tu reddis almo germine, Quod Eva tristis abstulit.
- 3. Tu cunctorum Mater es viventium, qui nimirum in vitam spiritualem regenerantur.

Ave absque va hoc est sine miseria.

- 1. **C**ulpæ originalis.
- 2. **C**ulpæ cuiuscunque actualis, quam visibilissimæ.
- 3. Absque peccati fomite, qui in te perpetuo extinctus fuit.

MARIA.

Hiero, lib. de nomin. Hebr. in Matth. & Exo. Maria egyptologia hac amara significat.
2. **Q**Væ juxta huius sacratissimi, ac mellifloui nominis interpretationem stella es, ac myrtha maris, amarum item mare, & Domina.

- 1. Stella es illuminatrix maris hominibus, qui in amaro, ac procelloso præsentis vitæ mari eius fluctibus jactantur.
- 2. Myrtha es maris, & amarum mare: & quidem myrtha maris fuisti ratione compassionis amarissimæ, qua veluti acutissimo gladio anima tua sanctissima transfixa est, ac veluti iniqui maris fluctibus exercita, verba illa Domino dicere poterat: *Omnes fluctus tuos induxisti super me: Magna enim voluit mare fuisse contritio tua.* Amarum vero mare es dæmonibus: *Per te* (ut verbis utar Bonaventuræ) *oppressi, & submersi, non secus, ac Aegyptii in mari rubro, idèque illis amara facta es, atque timenda.*
- 3. Domina verò es Angelorum omnium, atque hominum.

GRATIA PLENA.

- 1. **P**lena fuisti gratia, quam vocant justificantem, ac virtutibus, quæ illam comitantur theologiceis, cæterisque infusus, unicum sancti Spiritus donis, ac fructibus universis, in eminentissimo quodam atque heroico gradu: quæ omnia Deus optimus plena in te manu concessit.

- 2. **G**ratias, quæ gratis datæ dicuntur, instructa.
- 3. Singularibus privilegijs, atque prærogatiis præ cunctis egregiè exornata.

PLENA.

- 1. **P**lena quidem fuisti gratia in tua immaculata Conceptione.
- 2. Superplena in divini Verbi ex tuis castis visceribus Incarnatione.
- 3. Superfluens, seu redundans nobis omnibus in tua præsertim gloriosa Assumptione, quippè, quæ veluti vas pretioso liquore plenum cum precibus nostris moyseris, gratias uberrimè effundis.

DOMINUS.

- 1. **Q**ui est Pater tuus.
- 2. Filius tuus.
- 3. Sponsus tuus.

DOMINUS TECUM.

- 1. **Q**uia in Te Domini omnipotentia, Sapientia, & Bonitas præ omnibus puris creatoris insigniter relucet.
- 2. Ex Te Dominus carnem assumens in sacratissimo utero tui templo novem menses est commoratus.

- 3. **T**ECUM non solum multis annis in terris conversatus: verum etiam **DOMINUS TECUM**, hoc est Tuus, olim quidem sub jure quodammodo tuo, dum tibi subditus, atque obediens esse dignatus est: nunc etiam in cælo, dum tuis precibus prompta voluntate moxem gere studet. Quare de ficiente in nostris spiritualibus nuptijs, quibus anima eidem Christo desponsatur, consolationis vino pro ea, qua apud illum polles auctoritate fidenter ei suggeris. *Vinum non habent: nec pateris repulsam cum ad preces tuas tribulationis aqua Christi virtute in vinum spiritualis gratiæ, atque lætitiæ convertatur.*

igitur (ut eadem utar precatione tui Anselmi) *Pissima Domina obsecro te per gratiam, qua sic Dominus esse tecum, & te voluit esse tecum, fac propter ipsam secundum eandem ipsam gratiam, misericordiam tuam mecum, fac ut amor tui semper sit mecum, & cura mei semper sit tecum: fac ut timor necessitatis meæ, quantum ipsa*

Ecce 3

p. 189

Bern. ser. 2. de Assumpt. Spiritu s. d. Et superne nomen nobis quoque superplena & superfluens facta est.

Bonaventura in spec. cap. Luc. 2.

Vitata dicitur formida, quæ admodum Psalm. 49 ex persona Dei pulchritudo agri mecum est: hoc est in mea ditione, ac potestate. Luc. 2.

Ioan. 2. Anselmus apud Bonaventuram in spec. B. Virg. ca. 9.

persistis sit tecum, & respectus pietatis tuae, quam-
diu ego subsisto sit tecum: fac ut congratulatio
beatitudinis tua semper sit tecum, & compassio
misericordiae tuae semper quantum mihi expediat sit te-
cum: Dominus ergo tecum & MARIA.

I. BENEDICTA TU.

Gen. 3. **Q**uæ maledictionis cuiuscunque expers,
omni es cum benedictione; si-
quidem.

1. Benedicta tu inter conjugatas; quippe
quæ Virgo, & fecunda fuisti, nam & sterilita-
tis opprobrij, quæ apud Iudæos olim maledic-
tionis instar erat, immunitas Genitricis digni-
tatem obtinuisti, & virginiam pudicitiam
non amisti.

Gen. 3. **2.** Benedicta tu, quæ filium tuum dulcissi-
Isai. 66. mum absque ulla doloris in partu maledictio-
ne cæteris mulieribus propter Evæ peccatum
irrogata, in lætitia peperisti.

Gen. 3. **3.** Benedicta tu, cujus corpus sacratissimum
Ecclesiast. 12. in sepulchro communem illam maledictio-
dia Assum- nem, qua omnes filij Adæ in terram aliquan-
ptionis ex do convertuntur, diuino beneficio evasit: ne
Damaſce que enim vidit corruptionem, sed eo post
no orat 2. tuam faciem dormitionem ab anima mox re-
do dormi. sumpto, gloriosa & corpore, & anima à dextris
Psalm. 44. filij aditas in cælis.

II. BENEDICTA TU.

Judith 13. **B**enedicta tu à Domino in virtute sua,
quia per te ad nihilum redegit ini-
micos nostros.

Verba sūt **2.** Benedicta tu per cujus partum antiqua
Augustini maledictio tollitur, protoplastorum mutatur
serm. 18. de natura, deletur culpa.

sanctis. **3.** Benedicta filia tu à Domino, quia per te
Ecclesia in fructum vitæ communicavimus, cuius gustu
Officio. ad æternæ vitæ delicias, & perennitatem enu-
titur, ac reparamur.

III. BENEDICTA TU.

Judith 13. **B**enedicta tu à Domino Deo excelso
omnibus mulieribus super ter-
ram, quia hodie nomen tuum ita magnifica-
vit, ut non recedat laus tua de ore hominum,
qui tempus fuerint virtutis Domini.

Luc. 1. **2.** Benedicta tu inter mulieres ab Archangelo
Gabriele, & S. Elisabeth merito pronun-
ciatis.

3. Benedicta tu non solum à S. Simeone se-
ne, & ab Anna Prophetissa in tuæ mundissimæ
Purificationis die, verum etiam à muliere illa
de turba, quæ typum gerens ecclesiæ Catho-
licæ, Iudæorum furorem filium tuum calom-
niantium nihil verita, non minus pie quam
fortiter extollens vocem, dixit illi: *Beatus vener*
quis te portavit, & ubera qua suxisti. Quis etiam
à filiabus Sion, ab animabus scilicet religiosis,
quæ te viderunt, hoc est mentis oculis exi-
antiam tuam dignitatem attendere expendunt, Luc. 1.
collaudant: imò ab illis, & ab omnibus gene-
rationibus, quem admodum tu ipsa testata es
beatissimi prædicantis: *Quoniam* (ut verbis u-
ta Bernardi) *omnibus generationibus tuam, & gloriam genuisti,*
in te enim Angeli lætissimam,
justi gratiam, peccatores veniam inveniunt in
æternum.

IN MULIERIBUS.

1. **T**u es mulier illa fortis à Salomone
sapienter descripta cunctis seculis
desiderata cuius pretium procul, & de ultimis
finibus.

2. Tu es foemina illa apud Ieremiam, quam
in utero virum circumdedisti id est Christum
jam tum virum sapientia perfectissimum abs-
que viri consortio conceptum.

3. Tu inter mulieres virginittatis vexillum
voto contignatum prima omnium sine exem-
plo extulisti, quia etiam norma & regula con-
jugatis, pariter atque viduis extitisti.

BENEDICTUS FRUCTUS VEX-
TRIS TUI.

Fruitus tuus sacratissimus fructus ventris
tui ab omnibus benedictus prædicatur.

1. A S. Simeone iene, & Anna Prophetis-
sa in templo.

2. A pueris Hebræorum in solemnibus die Pal-
marum ei acclamantibus: *Benedictus qui venit*
in nomine Domini: Hosanna in excelsis

3. Ab Angelis, & Sanctis in celo: quia et-
iam teste S. Joanne in sua Apocalypsi: *Omnis*
creatura qua in celo est, & super terram,
& sub terra, & qua sunt in mari, &
qua in eo, omnes pariter agnum
benedicebant.

2. FRUCTUS VENTRIS TUI.

- Gen. 3. 1. **F**ilius tuus benedictus est fructus ligni vite suavissimus, qui ex Crucis sacratissima ligno benedicto, per quod fit iustitia, pendit, mortemque nostram ex peccato Adæ inflatam moriendo destruxit, & gustatus vitam reparat sempiternam.
- Gen. 22. 2. Filius tuus est semen illud Patriarchis promissum, in quo benedictæ erant omnes gentes terræ.
- Psal. 116. 3. Fructus ventris tui est hereditas Domini, & merces Beatorum in cælo.

VENTRIS TUI,

- Luc. 11. 1. **B**eatus venter tuus, qui æterni Patris filium porrauit.
- Can. 7. 2. Benedictus venter tuus, qui fuit sicut asceruus tritici vallatus lilijs. Umbilicus etiam tuus sicut crater tornatilis nunquam indigens poculis: ex te enim prodijt Christus Dominus, cuius pretioso corpore, & sanguine in hac nostra peregrinatione sub speciebus panis, & vini pascemur, nutrimur, ac roboramur.
- 3. Venter tuus fecundus ille quidem, sed tamen vallatus lilijs, quia candidissima virginitatis perpetua integritate ante partum, in partu, & post partum, vndique septus est, atque munitus, & contra dæmonum venena non lecus, ac lilium contra serpentis ictus anidotum es præsentissimum.

1. JESVS.

- 6. 1. **J**esus hoc est Salvator, qui est magnus secundum nomen suum; maximus in salutem electorum Deitæ enim verba Eccl. 46. in laudibus Iesu Naue, qui apertissima Christi figura extitit profertur; Iesus namque nomen suum implens, saluum fecit populum suum à peccatis eorum.
- 2. Nomen hoc Iesu ex græca etiam etymologia auctore Epiphano, & alijs tantundem sonat, quod Medicus ipse etenim cunctis animarum nostrarum languoribus medicinam affert: de hac medicina, quam Altissimus de terra creavit Eccl. 1. 3. 8, hoc est de Christo, qui ex carne Virginitatis est formatus, vberius cap. 20. huius Operis.
- 3. Hoc nomen novum, quod vs Domini

nominauit, & à nobis ob eius dignitatem eximiam, & altissima, quæ continet sacramenta penitus comprehendendi nequaquam potest, iuxta illud Proverb. 18. *Quod est nomen eius, & quod nomen filij eius senecti?* hoc (inquam) nomen diuinorum attributorum proprietates exprimit, aliorum Christi nomen, quæ Isa. 9. & in alijs diuinorum oraculorum locis ei tribuuntur. mysteria in se vno complectitur, quem admodum Manna, quod omne delectamentum, omnemque habebat saporem suauitatis.

tract. 37.
Isa. 62.
Prover. 18
Isa. 9.
Sap. 16.

2. IESVS.

- 1. **C**rus nomen sacratissimum. Sanctum est, & laudabile in secula Angelis, & Beatis in Cælo.
- 2. Magnum, & admirabile hominibus in vniuersa terra.
- 3. Tremendum, atque terribile, dæmonibus in inferno.

Dan. 3.
Psal. 77.
S. 8.
Psal. 110.

3. IESVS.

- 1. **C**rus nomen gloriosum.
- 1. **T**urris est fortissima, quæ iustum quemlibet, qui ad ipsum currit, tutatur, & exaltat.
- 2. Est maxime salutare, propter hoc enim nomen Dominus peccatis nostris, quantumuis magnis, propitiatur, iuxta illud: *Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo multum est enim: nec enim aliud nomen est sub Cælo datum hominibus, in quæ oporteat nos saluos fieri: naque ab omnibus mentis magnificandum est, & in diuinitate exaltandum, atque iuocandum: Omnis enim, qui inuocauerit nomen Domini, teste Ioel. saluus erit.*
- 3. Est virtutis iniuicæ, & efficacitatis inuictæ, de quo ipse Dominus: *In nomine meo dæmonia eieci, & lingua l. quæritur nouus, serpentes tollent, & si meri ferum quis biberint, non eis nocent, super agros manus imponent, & bene habebunt: In hoc enim nomine spernemus insurgentes in nobis* Psal. 43.

Dan. 3.
Prover. 18
Psal. 24.
A. 4.
Psal. 33.
Psal. 77.
Isa. 2.
A. 2.
Rom. 10.

4. IESVS.

Hoc benedictum nomen maiestatis Domini est, super omnia nomina ita ut in nomine Iesu omne genu flexatur.

Psal. 77.
Phil.

1. Cæ.

- 1. Coelestium.
- 2. Terrestrium, &
- 3. Infernorum.

5. I E S V S.

Psal. 62.

1. **I**N hoc nomine preces nostrae Patri Aeterno, & ipsi Christo sunt porrigenda, vt exaudiantur, iuxta illud

Ioan. 16.

Psalmit: *in nomine tuo leuabo manus meas, & lo-*
an. 16. Si quid petieritis Patrem in nomine meo,
daabit vobis, & Ioan. 14. Si quid petieritis me in
nomine meo hoc faciam.

Psal. 19.

2. In hoc nomine Dei nostri nos ipsi magnificabimur.

Psal. 32.

Psal. 39.

3. In hoc nomine sancto Domini sperare debemus psal. 32, & sancte *beatus vir, cuius est*
Nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates, & insanas falsas.

6. I E S V S.

Psal. 8.

Cant. 1.

Grius nomen admirabile a sponsa oleum effusum esse dicitur, quoniam instar olei.

1. Corda peccatorum dura emollit.

2. Deuotionis ignem, ac feruorem nutrit, & acuit.

Psal. 103.

3. Faciem conscientiae exhilarat, vires quoque, ac membra spiritualium athletarum ad pugnam cum daemone, ac tyrannis fidei persecutoribus roborat, atque confirmat, ideo enim

A. 8. 1.

Apostoli ibant gaudentes a conspectu Consilij, quoniam digni habiti sunt pro Nomine Iesu contumeliam pati: quare S. Ignatius praeclarissimus Christi martyr antequam leonibus obijceretur in suis atrocissimis tormentis, sanctissimum Iesu nomen identidem appellabat; cuius rei causam cum a carnificibus rogaretur, se nomen hoc in corde scriptum habere, ideoque ab eius inuocatione cessare non posse respondit: quo per martyriam vitam sancto, cum eius cor in partes esset dissectum, IESV nomen aureis literis exaratum in singulis partibus inuentum est: quemadmodum refert Vinctius

Vinctius

Beluacensis

S. Antoni

Psal. 53.

Psal. 128.

10 cap. 57. & sanctus Antoninus par. 1. histor. tit. 7. cap. 11. Hinc voces illae Regij Prophetae in suis persecutionibus Psalm. 53. Deus in nomine tuo saluum me fac. & Psalm. 128. Adiutorium nostrum in nomine Domini sibi conferti suppliciter exposcit.

7. I E S V S.

HOc nomen mellissimum olim (vt verbis r. 7. rar Bernardi sermone 15. in Cantico) Angelis, quibus in caelo innotuerat, infusum, merito a Sponsa oleo in homines etiam effuso comparatur, quemadmodum enim oleum fouet ignem, nutrit carnem condiendo cibos, & lenit dolorem ita nomen Iesu, ut eleganter Bernardus ostendit loco citato.

1. Licet praedicatum, ideoque Paulus *uas*
electionis a Christo est missus, vt coram gentibus & regibus, & filijs Israel hoc nomen portaret, cuius luce caelum terrasque completeret.

2. Pascit recogitatum, eius enim memoria mentem spirituali adipe impinguat, exercitatos reparat sensus, virtutes roborat, vegetat mores bonos, castas fouet affectiones, & andus est omnis animae cibum si non oleo isto infundatur, insipidus nisi hoc sale condidatur.

3. Lenit inuocatum, & vngit, si enim adhaec animi tristitia, cordis duritia, ignauiae torpor, rancori animi, languora cedia, alijque spiritualis morbi, atque languores, ad huius sancti nominis inuocationem his omnibus medicina affertur. Iesus enim suo nos exemplo sanat, suo nos roborat adiutorio, haec ferè ad verbum ex Bernardo.

8. I E S V S.

HOc sanctissimum nomen in tribus potissimum mysterijs celebratum inuenitur. In Annunciatione sanctissimae Virginis Deiparae legitur illud vocatum ab Angelo priusquam in vtero Dominus conciperetur illis verbis ad Deiparam, *Eccc concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum.*

2. In sacratissimi Domini Circumcisione cum a sanctissima Virgine hoc est ei nomen impositum.

3. In amarissima Domini crucifixione est exaltatum, cum in triumphali titulo super crucem posito Hebraice, Graece, & Latine fuit inscriptum, **IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM.**

9. I E S V S.

Nomen hoc suavissimum.
In aure est dulcis canticum.

In tubilo, 2. In ore mei mirificum.
& sermo- 3. In corde tubilus, & noctar caelorum.
ne 15. in
Cant.

10. IESVS.

1/a. 13. **C**VIVS nomen excelsum grata semper me-
Psal. 44. moria nobis est recolendum cum ipse
1. Cor. 15. totum nobis se exhibere dignatus sit, factus om-
Verba Ec- nia in omnibus; quippe qui.
clesia in
Hymno
sanctissimi
Sacramen-
ti.

- 1. Se nascens dedit factum, conuiscens in edu-
cium viatoribus.
- 2. Se prioris in praeium peccatoribus.
- 3. Se regnans dat in praeium comprehen-
sibus.

11. IESVS.

Bernard. **Q**VI, vt eleganter canit Bernardus in suo
Psal. 39. tubilo.
1. Spes est poenitentibus.
2. Pius est potentibus.
3. Bonus est quarentibus: sed quid inueni-
entibus.

13. IESVS.

Bernard. **R**EX est admirabilia, ac triumphator no-
lico citato bilis.
Apos. 15. 2. Dulce do ineffabilis.
& Colof. 1. 3. Totus est considerabilis.
Cap. 16. **Q**uilibet ergo toto cordis affectu suauissi-
Cant. 5. mis illis verbis apud Augustinum lib. de contri-
Augustin. tione cordis cap. 5. tom. 9. Sacratissimum nomē
IESV crebrō inuocare sic studeat: Iesv propter
nomen tuum dulce, fac mihi secundū nomen
tuum. Iesv obliuiscere superbum te puouocantem.
respice et prae miserum te inuocantem. Iesv nomen
tuum dulce, nomen delectabile, nomen confortans
peccatorem, & nomen beata spes, Quid est enim
Iesvs nisi Saluator? ergo propter temotipsum Je-
sv, esto mihi Iesvs, esto mihi Saluator benignus:
noli Domine, noli attendere sic malum meum, vs
obliuiscaris bonum tuum: O bone Domine Iesv,
& si ego admisit unde me damnare possis, tu non
amissisti unde saluare soles.

SANCTA MARIA.

Cant. 6. **Q**UAE sancta fuisti in tua immaculata
Conceptione dum progredieris quasi
aurora consurgens veri solis praenuncia, & dae-
mones, aues nocturnas, fugans: Angelos, &

ues diurnas, ad Deum collaudandum exci-
tans: omnes laetitia afficiens, & peccati tene-
bras expellens.

2. Sancta in omni vita purissima, praeser-
tim in tua salutari Annunciatione; cum filium
Dei concipiens, facta es pulchra vt luna ab eo-
dem Christo sole iustitiae singulariter vndique
illuminata; & ijs, qui in peccatorum tenebris
degunt, non secus, ac luna in nocte, exemplo,
precibus, & meritis praeluces.

3. Sancta in tua gloriosa assumptione, qua
do electa vt sol processisti; omnes etiam iustos,
qui in diuinae gratiae splendore viuunt tua in-
tercessione illuminans, & ad diuinum amorē
inflammas.

1. MATER DEI.

1. **T**V es illa terra nostra à Domino be- P/al. 84.
nedicta, quae dante Domino benig- 1/a. 45.
nitatem, dedisti fructum tuum, & germinasti
SALVATOREM.

2. Tu es mulier illa fortis à Salomone sum- Prou. 31.
mis Encomijs celebrata, quae facta es quasi nau-
is in istoria de longē, hoc est de caelo, portans
PANEM tuum, Christum scilicet, qui est panis loquens.
vita: & huic panem viuum, qui de caelo descen-
dit per tuum partum virginicum enixa; in Be-
thelem, quae domum panis sonat, exposuisti. Esther. 10.

3. Tu es fons ille parvus à Mardochæo per & 11.
somnia visus, qui creuit in fluium maximū,
& in lucem, solemq; conuersus est, & in aquas Epiphan.
plurimas redundauit; vt propterea ab Epipha- serm. de
nio, Damasceno, & alijs, Fons lucis aeterna, quae Deipara
illuminat omnem hominem merito appelleris; Damasca-
ex te enim ortus est sol iustitiae Christus Deus non-
nus orati- ster, qui de se ipse dicebat: Ego sum lux mundi. de Nat.
lean. 8.

2. MATER DEI.

1. **Q**UAE cum sis Genitrix Dei, qui est om- P/al. 88.
ne bonum, cui vni quicquid boni ha-
bemus, acceptum referimus; à quo bona con-
sta speramus; cui tot nominibus tantum de-
bemus: ideo tu praeter omnibus secundum Deū
summa charitate, atque amore à nobis es dili-
genda. D. Thom.

2. Quae cum ex hac Dei maternitate digni- 1. p. q. 25.
tatem quandam infinitam sis affecta, singu- art. 6. ad
lari propterea reuerentia, & adoratione, 4. 2. 2. q.
quam vocant hyperdulia; praeter ceteris san- 105. art. 4.
ctis es colenda. ad 2.

Fff

3. Quae

Ecclesiis in Officio.

3. Quæ propter hanc intimam cum filio coniunctionem, ea apud ipsum vale, auctoritate, vt magna fiducia sub tuum præsidium confugere possumus, quo apud eum pro nobis intercedere, & quæ salutis nostræ sunt necessaria ab eo impetrare digneris: quid enim negabit matri ostendenti peccata & vbera?

3. MATER DEI.

Bernard. serm. 2. de Aduentum.

1. **I**Taque cum tuo Bernardo precamur.
1. *O benedicta inuentrix gratia.*
2. *Genitrix vita.*
3. *Mater salutis, Per te accessum habemus ad filium, vt per te nos suscipias, qui per te datus est nobis.*

1. ORA PRO NOBIS.

1. **C**VM sis vera Dei Genitrix, ac proinde Regina cælorum; Domina item Angelorum, atque hominum: idcirco nos seruos ac famulos tuos opem team humiliter implorantes, precibus ac mentis tuis defendente, ac protegere dignare.

2. Cum mater nostra vocari non dedigneris; idcirco pro nobis filijs tuis, licet indignis, sub tuum præsidium confugientibus, apud sacratissimum filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum, quæ sumus intercedere digneris.

3. Cum Mater misericordia, Mediatrix, item & Aduocata nostra merito voceris, ad nos gementes, & stentes in hac lacrymarum valle, illos tuos misericordes oculos conuerte; & clientum tuorum piè te inuocantium patrocinium apud Iudicem filium tuum, vt suscipias, enixè rogamus.

2. ORA PRO NOBIS.

Bernard. loco citato

1. **C**VM eodem Bernardo oramus.
1. *Domina nostra.*
2. *Mediatrix nostra.*
3. *Aduocata nostra.*
1. *Tuo filio nos commenda.*
2. *Tuo filio nos reconcilia.*
3. *Tuo nos filio representa.*

PRO NOBIS PECCATORIBVS.

1. **F**ATEMVR nos multis sceleribus ob-

strictos; sæpè ac grauius nostris peccatis tuum filium Deum nostrum offendisse. eumque ad iustam de nobis vltionem sumendam prouocasse.

2. Ideoque omni pœna ac supplicio dignos.
3. Verum tamen ad eius misericordiam supplices te Mediatrix confugimus.

N V N C.

1. **H**Oc est in hac præsentis vitæ, quæ re. ¹³
uti nunc & instans indiuisibile velox est, breuis, ac momentanea.

2. Nunc, quia ex huius vitæ spatio nihil habemus præter hoc præsens Nunc fugax, & indiuisibile, præteritum enim præterijt, & ignoramus quantum nobis vitæ in futurum superstit.

3. Nunc dum in hoc exilio, & valle lacry. Cant. ¹⁰⁴
marum sumus, donec asperet dies, & inclinatur umbra: quando adhuc tempus est misericordie, antequam veniat nox: quando nemo potest operari: nunc igitur ad te clamamus, ad te suspiramus gementes & stentes, vt Iesum benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostendere digneris.

ET IN HORA MORTIS

NOSTRÆ

1. **N**Os omnes tuum suppliciter imploramus auxilium, vt in extrema illa, & periculosa pugna, qua callidus serpens nostræ vitæ calcaneo insidiatur, Tu Dei Genitrix nos ab eodem hoste protegere, eiusque caput conterere digneris.

2. Vt iustificationis gratiam, & in accepta iustitia magnum illud vsque in finem perseverantiae donum, quod sine speciali Dei auxilio haberi non potest, nobis efficaciter impetrare digneris.

3. Vt in hora mortis nos suscipere, filioque tuo præsentare digneris.

A M E N.

ITa fiat.

1. *O clemens.*

2. *O pia.*

3. *O dulcis Virgo Maria.*

1. *Per Iesum, & vulnera sacratissima filij tui, quæ pro nobis suscipere est dignatus.*

2. Per peccatus. & uerba tua sanctissima, quibus illum aluisti atq; fomidi.
 3. Per uiscera misericordia tua benignissima, quibus omnes ad te confugientes completi non indignaris.

Bernard.
 serm. 4. de
 adu. ad
 uerbum.

1. Fac o benedicta per gratiam, qua inuocasti.
 2. Per prerogatiuam, quam meruisti.
 3. Per misericordiam, quam peperisti.
 vs qui te mediante fieri dignatus est participi
 humilitatis, & miseria nostra, te quoque interce-
 dentes participes nos facias beatitudinis, & gloria
 sua Iesus Christus filius tuus Dominus noster, qui
 cum Patre, & Spiritu sancto est super omnia De-
 us benedictus in secula. Amen.

Gallus imp.
 Duranus
 in ratio-
 nali dis-
 norum Of-
 ficiorum
 lib. 7. c. 7.
 Saluatio-
 nem An-
 gelicam ali-
 ratione
 quatuor
 tantu fe-
 stiuatib.
 Virginis
 hoc oratio-
 accommo-
 das, An-
 nuntiatio-
 ni, Assum-
 ptioni, Na-
 tuitati,
 atq; Puri-
 ficationi.

SALVATIONES ANGELICÆ
 singula uerba, quomodo singulis Deipara Vir-
 ginis Festis, precipuisq; actionibus
 apte respondentis adnotatis locis.
 huius Operis, in quibus de
 his uerbis agitur.

Et postea ad duodecim, instar coronæ stella-
 rum duodecim, quibus redimitam illam
 conspexit S. Ioannes Apoc. 12. reuo-
 cari possunt. Sunt autem:

1. Conceptio.
2. Natuites.
3. Presentatio in Templo.
4. Annuntiatio.
5. Visitatio.
6. Partus.
7. Circumcisio Domini, in ipsa ei nomen imposuit.
8. Purificatio.
9. Festum ad Niuēs, & alia huiusmodi festa
10. Assumptio.
11. Sabbatum ei dicatum.
12. Festu perenne eiusdē Virginis in Cælo,

Cōceptio.
 De Conce-
 ptione im-
 maculata
 c. 4. & 7.

1. **A**Ue Conceptioni Immaculatae, Ave e-
 nim, ut cap. 5. huius Libri diximus, idē
 est, quod Gaudere: sola autem Virgo Deipara
 inter puros homines de sua Conceptione gau-
 dere, ac latari merito potest: quippe sola in
 in hanc vitam singu. an Dei priuilegio origi-
 nali labe (propter quam reliquis, qui eam con-
 trahunt merito iugendum est) immunis e-
 merit. Quod si uulgarē illā notioē S. Bona-
 uenturae, S. Antonino, & alijs probatā lequa-
 mur, ut Ave idē sit, quod sine uæ hoc est sine

miseria, de qua tamen re plura cap. 7. huius
 Operis. Id uerò rem ipsam propius quam uo-
 cis etymologiam attingit. Iure etiam optimo
 Deiparæ usque uæ in tua Conceptione esse
 perhibetur, quæ labem illam, seu uæ primige-
 nium, miseriarum omnium fo. tem Deo pro-
 hibente neuitquam contraxit.

2. **MARIA.** Natuitati sanctissimæ, in qua Natuitas
 hoc ei nomen mellifluum iuxta ac glorio. De nomi-
 sum inditum est à nobis omni affectu, ac ne Despa-
 reuerentia contra dæmonum æstus, ac ne Despa-
 scruitiam identidem usurpandum, atque in-
 uocandum.

3. **GRATIA PLENA.** Presentationi deuotif-
 simæ, quando Trimula in Templo à parenti-
 bus oblata se ipsa Deo dicauit, ibique uni-
 uersas filias, quæ sibi spirituales diuitias con-
 gregauerunt longè supergressa, copiosissi-
 mæ, qua plena erat, gratiæ specimen, ac
 præclarissimarum, & heroicarum uirtutum,
 quæ talem, tantamque gratiam commu-
 tabantur, exemplum cunctis dedit absolu-
 tissimum.

Presenta-
 tio.
 De Præse-
 ntatione in
 Templo c. 2.
 De uisite
 uirtutib.
 cap. 29.

4. **DOMINVS TACVM.** Annuntiationi salu-
 tari, in qua præpotens Dominus ex eius pu-
 rissimis sanguinibus carne suscepta, in eius uir-
 gineo utero nouem mensibus habitauit, ac
 proinde singulari ratione cum illa fuit.

Annun-
 tiatio.
 De Annun-
 tiatione
 c. 5. & c. 3.
 Visitatio.
 Cap. 7.

5. **BENEDICTA TV IN MULIERIBVS** Visita-
 tioni humillimæ cum à sancta Elisabeth Spi-
 ritu sancto repleta hoc elogio est exornata.

Partus.
 De uirgi-
 nitate Dei
 para c. 33.
 De fructu
 uentris
 eius cap. 8.
 Circumcisio

6. **ET BENEDICTVS VRACTVS VENTRIS TVI.**
 Partui uirgineo, quo absque ullo dolore
 Christum Iesum benedictum uentris sui fru-
 ctum, qui gustatus uitam confert sempiter-
 nam, nobis enixa est.

7. **IESVS.** Circumcisioni sacratissimæ dul-
 cissimi eius filii, quando ipsa iuxta id, quod
 ab Angelo ei est præsignificatum, & uocabie
 nomen eius Iesum, diuinum hoc ei nomen
 imposuit, quod inuocatum omnem cordi sua-
 uitatem, ac pietatis sensum infundit, dæmo-
 neque hostes nobis infensissimos quàm lon-
 gissimè auertit.

8. **SANCTA MARIA.** Purificationi mun-
 dissimæ, in qua cum ipsa, quæ & Virgo, & Purifica-
 puritatis, & sanctitatis laude conspicua erat, no-
 nec purgatione egeret, nec ullis purificationis
 legibus teneretur, singulari humilitatis, & obe-
 dientiæ exemplo ad Templum accessit, fili-
 um suum dilectissimum Patri æterno obtu-
 lit, seque spontè purificationis legi subiecit.

De Purifi-
 catione
 De para
 cap. 37.

Festum ad Nives, & reliqua Virginis festiuitates. De h. & de Teplis Deipara cap. 19. Assuptio. De Assuptio cap. 9. & c. 22. Hebr. 9. Gen. 9. Quod sit Aduocata cap. 39.

9. MATER DEI. Festo admirabili, quod vocant ad Nives, alijsque Deiparæ solemnitatibus, quibus aliquod eius siue præconium, siue in genus humanum beneficium celebratur: etenim huiuscemodi prærogatiuis ac crebris, & admirabilibus miraculis, se Dei Matrem, ac rerum omnium Dominam declarat; idemque nos Templis in eius honorem excitatis Festis diebus ei dicatis, alijsque obsequijs reuerenter fatemur, grataque memoria recolimus.

10. ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS. Gloriosa Assumptioni: quemadmodum enim Christus Dominus teste Apostolo Hebr. 9. In ipsura Cœlum introiit, ut apparet nunc vultus Dei pro nobis ostendens Patri latus, & vulnera: sic Deipara in Cœlum assumpta vultui filij apparet veluti arcus in nubibus (qui est diuinæ clementiæ signum) ei que pectus ostendit, & verba, quibus pro NOBIS PECCATORIBVS eius misericordiam inuocare non cessat. Quocirca in oratione, quam Secretam vocant, Missæ vigiliæ Assumptionis eiusdem Virginis Ecclesia per Deiparæ preces exaudiri à Deo suppliciter orans, de eadem verba illa pronunciat: *Quam idcirco de præsentis seculo transfulisti, ut pro peccatis nostris apud te fiducialiter interesset.*

Sabbatum Deipara dicatum cap. 22.

11. NUNC DIEI sabbati Deiparæ peculiari ter dicato, quo NUNC, hoc est in præsentis vitæ decursu, quæ instar NUNC est breuissima, Ecclesia Virginis Deiparæ perpetuam memoriam recurrentibus hebdomadis recollit ob gladium doloris, qui eius animam pertransiuit, idque die potissimum sabbati, quo filij corpus exanime in sepulchro iacuit, eiusque præsentia, destituta erat;

simul etiam ea, quæ filius ipsa inspectante atrocissima passus erat apud se reputans acutissimo animi dolore veluti gladio confodiebatur: vsque ad illius resurrectionem die Dominico, quam firmissima fide præstolabatur.

12. ET IN HORA MORTIS NOSTRÆ. Festo perenni in cœlis: cum enim Deipara iuxta crucem morienti filio, quem æterno Patri prompta voluntate offerebat, forti quidem animo, sed non absque ingenti cordis sui cruciatu assistent; nosque omnes eo tempore ab eodem Christo in Ioanne dilecto discipulo commendatos in filios susceperit: mirum non est si suis clientibus, atque deuotis mortis eorum tempore, ut vitæ huius peregrinationem sancto sine claudant, peculiari patrocínio assiste-
De gaudio re, tantareque draconis vitæ nostræ calcaneo insidiantis caput conterere ei diuinitus sit datum, quo illi in cœlum ad æternam felicitatē & ad perenne festum, & gaudium, quod Beati ex Deiparæ Præsentia capiunt feliciter aliquando perueniant.

AMEN. Sic fiat *Dominæ nostræ, Mediatricis nostræ, Aduocata nostræ.*
Per sacratissima viscera tua mysteria.
Per gaudia septem, doloresque totidem, quibus dum in terris degeres, potissimum affecta es.
Per priuilegia tibi singulariter concessa.
Per gloriam, quam nunc in cœlis regnas.
Per viscera misericordiæ tuæ, quibus omnes ad te confugientes materna pietate complecteris: ut qui te vocam Dei genitricem veneramus in terris, tuis precibus, ac meritis adiuti, videre, colore te mereamur in Cœlis, o Clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria. Amen.

Festum perenni in cœlis, cap. 24.
De gaudio re, tantareque draconis vitæ nostræ calcaneo insidiantis caput conterere ei diuinitus sit datum, quo illi in cœlum ad æternam felicitatē & ad perenne festum, & gaudium, quod Beati ex Deiparæ Præsentia capiunt feliciter aliquando perueniant.

Bernard.

TRACTATUS

DE EXEMPLIS AC MIRABILIS

CVLIS DEIPARÆ.

PIO LECTORI.

Quomodo fulgura, voces, & sonitua ex Deiparæ throno

VITA de diuino Throno diuinitus accepta nobis tradit: S. Ioannes Apostolus in sacra Apocalypsi; inter illa quoque est, quod nos capite 20. huius de laudibus Dei-

paræ Libri explicandum, ac quomodo Deiparæ aptari possit demum ad id suscepimus. Et de nunc huius Throno, inquit, procedebat Fulgura, Voces, & Tonitrua. At iam c. 20. cōmuni Doctorū sententiā figuratō Fulgura, miracula esse diximus; quippe quæ procedunt luce, & splendore suo conflagrant: Voces autem suaves prædicantium cohortationes, quibus deuus peccatores ad viam salutis reuocant-

tar. *Tritivua* denique, graues eorundem increpationes, quibus sopiti in sceleribus peccatores excitantur, ac terrore concutiuntur. Præter hæc autem per *Tonitrua* libet pœnas interpretari blasphemorum in *Deiparam*, vel *Hortum Ecclesiæ* euerfiones, quæ ex *Deipara* sæpè procedere, eiusque ope, atque præfidio fieri, satis capite illo exemplis ostendimus iam verò quia huius generis exempla, quæ diuersis in locis, ac temporibus acciderunt multa sunt, quæ si omnia in caput illud conferantur, iustam capitis magnitudinem longè excederent: si omittantur rebus fraudaretur *Lector* scitu, ut ipse quidem arbitror, non in iucundis. Idcirco nonnulla in ipso capite, quæ & cæterorum speciem sint, & propositum perspicue probent, se legi. Reliqua verò, quæ ex probatis Auctoris multo labore, ac studio conquisieram, in hunc ad finem Operis Tractatum reieci, qui sit capitis vigesimi *APPENDIX*: quo in tractatu eodem ordine, totidemque sectionibus exempla narrabimus quæ vel singularia in homines beneficia, siue ab ipsa *DEIPARA*, siue à viris Sanctis, *Deiparæ* tamen inuocatione, siue ab eadem *Deipara* certis in Templis præstita: vel peccatorum conuersiones tum blanda, tum leuera admonitione editas: vel blasphemorum in *Deiparam* pœnas: vel denique *Hortum Ecclesiæ* interuersionem *Deiparæ* vi, ac præfidio illustres palam faciunt. Quæ in ipso tractatus vestibulo te pie *Lector* monitum volui, ut prænofereres, cur in has classes hæc exempla redegerim, nimirum, ut dilucidius constet Ex *DEIPARA* TANQVAM EX DIVINO THRONO PROCEDERE FULGURA, VOCES, ET TONITRA.

S Y M M A R I V M.

Varia Deipara miracula ex diuersis Auctoribus sectione 1. num. 1.
Aliquot Deipara miracula ex Vinsensio Beluacensi lib. 7. speculi histor. nu. 3.
Aliquot Deipara miracula recentiora ex historia Indica P. Petri Massi Societatis Iesu. num. 7.
Cinias Imperialis in Chilenf Regno apud Peruanam Regionem in India Occidentali ab Indis obfessa Deipara præsidium in necessitatibus experta. num. 9.
Miracula aliquot à viris sanctitate præclaris inuocatione Deipara alijs exhibita, quæ in scriptis sunt expostis. sect. 2. nu. 10.

Miracula Deipara certis in Templis edita. sectio. 3. num. 14.
Miracula in ad Laureana ibidem.
Miracula quadam in Deipara templo Sueffionensi in Gallia. nu. 19.
Miracula feretri B. Mariae Laudunensis. n. 21.
Miracula Templorum B. Virginis in Germania ex Tristemo. nu. 22.
Miracula in Ecclesia B. Virginis de Vriticolo. n. 24.
Admirabiles complurium peccatorum conuersiones per Deiparam factæ. sect. 4. nu. 25.
Insignes quidam peccatores Deipara Laureanae beneficio ad pietatem mirabiliter conuersi. num. 26.
Regu Aragoniæ, & comitis S. Egidij discordia per Deiparæ imaginem composita. nu. 28.
Puella quædam Iudæa Deiparæ auxilio ad Christi fidem conuertitur. nu. 29.
Regu Monomontapæ per Deiparam ad Christi fidem conuersio. nu. 30.
Aliqui à Deipara clementer puniti, seu alia ratione admoniti respiscunt. sectione 5. nu. 31.
Vdons in sceleribus obfissus miserabilis interitus. nu. 36.
Nonnulli in Deiparam impij membrorum priuatione, vel etiam morte multantur. sect. 6. nu. 37.
Hæretici, alijs Ecclesiæ hostes Deipara eam protegente misere perierunt. sect. 7. nu. 40.
Nestorius suæ in Deiparam impietatis pœnas solvit. nu. 43.
Anatolium impium Deipara auersatur. nu. 97.
Italia à Gothu per Deiparam liberata. anno 553. nu. 45.
Constantinopolis per Deiparam ab obsidentibus Barbarie seruata. nu. 46.
Victoria de Barbaris Deiparæ præsidio à Theodoro Heraclij Fratre, & ab ipso Heraclio parta. nu. 47.
Constantinopolis à Saracenis obfessa sæpè Deiparæ præsidio seruata. nu. 48.
Insignis victoria de Mauris in Hispania Deiparæ præsidio reportata. anno 713. nu. 49.
Saraceni Tarsi commorantes Deiparæ intercessione ingenti clade profligantur. nu. 50.
Deipara ad recuperandam ab infidelibus Ierosolyman inuocata. nu. 51.
Ingens Maurorum exercitus in Hispania, anno 1212. ope Deiparæ ad interuersionem deletus. nu. 52.
Deipara à Barbavis magna eorundem clade Christianenses tutatur. nu. 53.
 IIII 3. Ioanues

Ioannes Zemiscus Deipara ope Barbaros profligat. nu. 54.

Ioannes Comnenus Deipara auxilio, Scytharum exercitum delet. nu. 55.

Constantini Copronymi, & Leonii Saurici Harescorum mors execranda. nu. 56.

Albigenses Haresici in Gallia per Deiparam extincti. nu. 57.

Infideles Diensem arcem oppugnantes Deiparæ patrocinio profligantur. nu. 58.

Ingens Angolæ de Barbaris Deiparæ auxilio parva victoria. nu. 59.

Victoria Navalis de Turcis anno 1571. Deiparæ precibus parva. nu. 60.

Conflagratio hospitij Montis Virginis, & quamplurimorum miserandus interitus. Quorundam stem admirabilis ab incendio per Deiparam salus anno 1611. num. 26.

VARIA DEIPARÆ MIRACV-
la ex diversis Auctoribus, seditio
prima.

ISAACIUS Angelus Imperator Constantino-
politanus anno salutis 1187. cum à Brana
Tyranno exagigaretur, Dei Genitricis Imagi-
ne ex Hodegio Monasterio transtulit in Moe-
nia Urbis, ubi bellum, & aggressus hostium ti-
mebatur, & Monachos quos credidit sanctio-
res introduxit in Regiam ad preces Nudipeda-
lia, Humi Cubationes, & alias sanctas exercita-
tiones frequentandas: atque ita ab imminente
exitio liberatur ope Conradi Longobardi Du-
cis è Monte ferrato occiso Tyranno. hæc Ni-
ceras in Annalibus.

S. Adelbertus Episcopus Pragensis, qui Po-
lonis, & Hungaris Euangelium prædicavit, &
anno Domini 997. in clyto martyrio est coro-
natus; cuius dies in Martyrologio 23. Aprilis
annotatur, cum adhuc infantulus lac sugeret
infans in agro sebi correptus proximam sibi mortem insta-
ret à Deo præferebat. Territi ergo parentes à quibus
para valere unice diligebatur voce tremula dixerunt: Non
indigni es nobis Domine, non nobis vivas puer iste sed Cleri-
cus in Dei Matris honorem portet jugum suum
pulchra cornice. Sic dicunt, ponuntque sub ala-
te Virginis, & recessit in istu oculi vis do-
lotis: infantulus ad se redit, sospes in omnibus
membris Bona Angelorum Imperatrix Augu-
sta Virgo perpetua, sic sic se invocantium ad
Deum portat nominum vota, dum negare ne-
scit ex corde petentibus, dum de celo fert o-

per ægris mortalibus, Splendida stella maris,
signastiam servum Virgo Maria tuum. hæc
in eius vita apud Surium.

Is factus deinde Episcopus, & Monastico
etiam habitu suscepto tanta vitæ sanctimonia
claruit, tanto animarum zelo flagavit, ut se
Dei Genitricis alumnus, cuius ope sanitatem
adeptus erat, egregie comprobavit.

S. Petrus Cælestinos Institutor, summo
Pontificatu depositus clarus: cum esset trimo-
lus, ligno acuto in dextero oculo percussus, ex-
cæcatur: desperata à Medicis eius curatione,
Mater de B. Virgine confidens, ad quandam
ejus Ecclesiam puerum deferens, ibi una nocte
vigilat, & orat: dum materius oculus inter
deuota præcum suffragia lactymatur, oculus
filij ipso mane sanus, & absque macula restau-
ratur. hæc Petrus de Aliaco Cardinalis in eius
vita cap. 4 apud Surium 19. Maj.

2 De miraculis quoque Deiparæ editis in
templo extracto à Cyro, qui cum esset ethni-
cus, præfecturam Constantinopolitanæ Urbis
gestit sub Theodosio Iunioris circa annum Do-
mini 446. postea verò Christianis sacris susce-
ptis in Smyrneorum Episcopum est promotus,
hæc scribit Nicephorus lib. 4. hist. cap. 46. a
gens de eo. Hujus quoque est opus templum
Dei Genitrici dicatum, quod Cyni dicitur, in
quo fama est Romanum illum Cantorem exi-
mium propter carmina decantata honorem,
& præmium virtutis à Dei Genitrice recepisse.
Templum autem id hujusmodi occasione ist-
hic est erectum. Cupressus in eo loco ingens
& procera fuit, in qua superioribus temporibus
nescio quo modo, Imaginem Dei Genitricis
quidam occultavit. Cum autem multum
præterisset temporis, & Imago lateret, ipsa se
ipsam indicavit. Cupressus enim immenso
coruscans lumine perinde, atque fax una aede-
re visa est, & ingens etiam miraculorum vis ab
obscura, & latenti efficacia manavit. Vbi
autem quidam curiositate laudata arborem
conscendit, Imago ea, unde miraculorum vis
profluxit, apparuit. Quæ propter Cyrus loco ei
honorem habens, pulcherrimum, & maxi-
mum Dei Genitricis construxit templum. hæc
Nicephorus.

Damasci Deiparæ sacra Imago oleo ex ea
manante non tantum Christianis, sed & Sara-
cenis, ac Iudæis subveniebat, teste Arnoldo Ab-
bate Lubecensi, qui id vidit cum in Palæsti-
nam est peregrinatus, & habetur apud Card-
nalem

Arnoldus
Baronius
Arnoldus.

nalem Baronium tom. 10. ad annum Domini 870. Item à Damasco, inquit Arnoldus, ad tria millia est locus quidam in montibus situs, qui Saidaneida vocatur, & à Christianis inhabitatur. Et est ibi ecclesia in rure sita, & in honorem gloriose Virginis dedicata, in qua moniales virgines duodecim, & monachi octo affidue Deo seruiunt, & B. Virgini. In qua Ecclesia vidi tabulam ligneam ad mensuram vnius vinarum longam, & latam ad modum dimidiarum vinarum retro altare in muro sanctuarij in fenestra positam, & ferro laquealiter cancellatim firmatam. In qua tabula effigies B. Mariæ Virginis aliquando depicta fuit, sed nunc (quod dictu mirabile est) pictura super ignem est incarnata, & oleum odoriferum super odorem balsami incessanter ex ea manat. De quo oleo multi Christiani, Saraceni, & Iudæi de duersis languoribus sepe liberantur. & nota quod oleum illud nunquam imminuit quantumcunque inde accipitur. Nec prædicta tabula à quoquam tangi audeat, videri autem omnibus hominibus conceditur; oleum verò illud à Christiano religiose conferuatur, augmentatur, & cum pro quocumque cum deuotione, & fide sincera sumptum fuerit, pro honore sanctæ Virginis, commissisque solemnitatibus indubitanter impetrabitur. Ad hunc locum in Assumptione, & die gloriose Natiuitatis suæ, omnes Saraceni illius Prouinciarum, vna cum Christianis causa orandi confluunt, & Saraceni carmonialia illic sua offerunt eum maxima deuotione. Nota, quod hæc tabula primò Constantinopoli facta & depicta fuit; tunc temporis quædam Abbatisse supra dicti loci causa orationis Ierusalem descendit, & impetrata tabula à Patriarcha Ierosolymitano eam secum ad Ecclesiam sibi commissam transportauit. Fuit autem hoc incarnationis anno octingentesimo septuagesimo; sed postea per multa tempora cepit oleum facium ex ea manare. hucusque Arnoldus.

ALIQVOT SELECTA DEIPARÆ
miracula ex Vincentio Beluacensi
lib. 7. speculi histor.

Aliqua
Deiparæ
miracula
ex Vincen-
t. Beluacensi.

Vincentius Episcopus Beluacensis ex sacro ordine Prædicatorum Theologus fuit eruditissimus, qui anno 1244 suum Speculum historiale abſoluit, quemadmodum ipsemet ad calcem illius Operis testatur. Is in

libro septimo eiusdem speculi capite 81. nonnulla Deiparæ miracula non absque delectu se conficere affirmat. Nos quædam ex illis hoc loco in serenus adiecto capite, vnde sunt de prompta.

Quidam ex nauibus, quæ aquis per inferiorem histum irumpentibus mergebatur, cum in cimbam, in quam Episcopus quidam cum nonnullis alijs ex ipsa nauis propter eandem causam se demiserat, descendere vellet, in mare decidit; atque ad ima pelagi demersus nūquam comparuit Episcopus tandem cum cimba deuectus, terræ cum socijs applicuisset, ecce locum, quem inter duas cecidisse naues in mare diximus, de mari subito viuum, & incolumem vident exire. Quærent stupentes, & de recepto socio exultantes, quid ei acciderit, quomodo à marinis fluctibus liberari sic potuit. Qui ait, beatæ Dei Genitricis cum in aquam caderem nomen exclamaui, sicque eius, & memoriam habendo, & nomen declamando ad ima pelagi deueni. At ipsa misericordiarum Mater Virgo Maria, quæ memorum suorum immemor nullatenus esse potest, mihi sub vndis adstitit, pallioque sub me clementer contexit, & contactum sub aquis vsque ad litus perduxit, hæc eo dicente, laudes Deo Deo referuntur, & Mater misericordiarum ab omnibus prædicatur. Vincentius cap. 88.

4. Abbas quidam in medio maris Britannici nimia cum alijs multis oppressus est tempestate; adeo vt omnes de vita cogerentur desperare. Itaque alij B. Nicolaum, alij sanctam Claram, alij pium Andream, vel quemlibet alium inuocabant. Vnusquisque enim quem familiarem sanctum habuerat, eum in necessitate sua familiariter inuocabat. Aliqua etiã offerebant munuscula, vt moris est tempestate marina deprehensis. Cumq; Abbas videret omnes istos, vel illos sanctos inuocare, neminem autem Matrem misericordiarum, Sidus marinum, cæteris omnibus miserè potentiorè Mariam nominare. Quid est, inquit, quod agitis fratres, quid ceteros, qui minus possum tantum inuocatis; & ipsam quæ plus omnibus potest relinquere? Bonum quæcum est, quod facitis, sed multo melius esset, si omnes vna voce matrem misericordiarum vna voce inelamaretis. Quo illi præcepto omnes vna voce Matrem Dei nominant, omnes, vt sui miseretur proclamant. & ipse quoque Abbas, qui præter vnum ponum nihil comederat, quique per duos dies, ac noctes ita afflic-

Maria opus
implorens
quidam in
modis fluctibus ser-
uatur.

Tempestat
maris se-
ditur.

fluit.

flictus erat, quod vix respirare poterat; illud Responsorium, *Felix namq;* cum suo Vesiculo; *Ora pro populo*, deuotissime cum Monachis suis cantare cepit, vixque finierat populus precem cum lamentatione, & Monachi cantum cum deuotione, & ecce in summitate malix magna, instar cerei apparuit, qui noctis tenebras fugans, omnes qui erant in Navi sua claritate perfudit, totaque pelagi cessauit tempestas, & cæli Regina iubente, facta est tranquillitas. Nec multum post, dies serenus illuxit, & terræ ad quam tendebat nauis applicuit. Vincentius cap. 89.

Beluacensis. In suburbio Nouionensi quædam puella pauper, manu, & arte victum quærens, dum in die festo Annunciationis Dominicæ, prout nendo moris est mulieribus, filium salua mædificeret, idem filium linguæ eius adhæsit. & labia vtraque quasi conuinculata distorsit, labioque intumescente, penè lingua obmutuit præ nimio dolore, os eius deturpauerat salua coagulata in spumam, & labia linguæ connexa vim naturaliter expuendi amiserant, puella fiebat, & quid ageret ignorabat, vicini eam ad impetrandam cælitus indulgentiam sancto præsentauerunt Eligio, sed redierunt infecto negotio, Itur postmodum ad Sanctæ Mariæ Monasterium principale, id est ad Pontificalem sedem Nouionensis Ecclesiæ. Ibi que in conspectu astantium, & pro ea rogantium gratia diuina labellulo vinculum excussit, & populum ad gratiarum actionem prouocauit. Vincentius loco cit.

Quidam à plaga damoni liberatur. Quidam pauperculus homuncio in vicinia Aquinensi habitans cum quadam die per villam deambularet lapidis offensione pedem, quem nudum habebat sibi læsit, & vi doloris sub stomachans diabolum nominauit, dicens lapidem illum in nomine diaboli ibi fuisse positum, & voce vix adhuc sermone finito, repente, quam violenta iniectione aquæ feruentis faciem totam perfundi sentiens, statim substituit, & se de loco mouere non potuit. Ex oculis eius multa aquarum abundantia guttatim defluere cepit, ita quod nihil omnino videre potuit, sed ad domum suam reductus cæcitate oculi dexteri perdurante, lumen finistri recipit. Et ecce tota facies eius in tumorem conuersa, oculi, nasus, os, ita tumore ex crescente disparuerant, vt non nisi deforme monstrum videretur. Quatuor autem diebus euolutis inflatio illa paululum exinaniti cœ-

pit sed tota facies eius ita ignitè puflis, & vesicis tyrgenticibus copiosa est, vt ab omnibus elephantico morbo percussus diceretur. Post hoc morbus ad inferiora descendens à renibus, vsque ad summos pedum articulos tam miserabiliter occupauit, vt curuatis popliribus talinartibus adhærent, adeo, vt horrenda contractione totus quodammodo in globum vnum redigeretur, sicque tota illa inferior corporis pars insensibilis mansit, vt si igne adueretur ardere quidem posset, sed omnino sentire non posset. Nunquam de lecto per se surgere, nunquam se ad sedendum erigere, vel in quodlibet latus reclinare potuit, sed semper relapsus iacuit. Per fenestellam verò, qua lecto eius contigua erat à transeuntibus sibi elemosynam mitti miserabiliter voesperando implorabat, vnde se, suosque sustentabat: quavis autem eum, & paupertatis inopia, & infirmitatis angustia grauitè affligeret, stodebat tamen in doloribus suis Deo semper gratias agere, & pro benefactoribus suis assidue orare, ieiunijs quoque operam dare, peccata sua semper præ oculis habere, & pro eis humiliter Deo supplicare. Appropinquante autem tempore miserendi eius, quo Deus eum liberandum prouiderat, quadam die Resurrectionis Dominicæ cum longè fatigatus inedia peruigiliaceret, & apud Aquitinctum ad nocturnas laudes signa pulsare audiret, caput erigens, & versus præfatum locum protensis manibus reuerenter inclinans, Saluatoris clementiam exorabat. tunc ecce subito cernit sibi quandam in specie mulieris pulcherrimam, ac reuerendi aspectus, & habitus personam assistere, quæ commemorans ei patientiam, quam in dolore habuerat, & bona, quæ fecerat addidit: *Nonne preces tuas esse exauditas à Domino, fac ergo quod moneo, & Aquitinctum te deferri facio, atq; in Ecclesia B. Virginis, & matris Dei Mariæ coram imagine ipsius pro salute tua inueneris, & virtutem auius senties auxilium.* Quod cum ille fecisset Dei auxilio, & eius matris piæ suffragio ad plenum curatus est. Vincentius cap. 98.

6. Quædam mulier Iudæa in partu laborans, & clamans penè vsque ad exitum animæ angustiabatur, obstetricum quoque obstupuerat solertia, sola inque mortem tanti doloris finem præstolabatur. Interea dum inter angustias animæ & corporis anhæleret, subito lux cælitus emissa super eam emicuit, & vox cum luce

lucē pariter intonuit, dicens: *Inuoca Matrem le-
su, & liberaberis, inuoca nomen Mariae & salua
eris.* Luce foris subtrahēta, sed virtute verbi sa-
lutaris intus radicata, mulier toto corde fide-
lis, vel fidens in Domino Mariæ nomen inuo-
cauit magna voce, & statim foelici partu filium
edidit carens omni dolore. Audientes autem
foeminae, quæ aderant inuisum sibi nomen,
turbabantur, & stridebant in eam, & nisi de cœlo
oculus Dei respexisset, fortassis in eodem loco
earum trucidata manibus animam exhalaf-
set. Itaque Maria suffragante scruientium e-
tiam mulierum cruentas manus euasit. Et post
dies Purificationis suæ assumptis filijs suis ad
ecclesiam confugit, ac legalibus institutis, &
iustificationibus carnis abrenuncijs, iu-
gum suauē Christi suscepit. Vincentius ca-
pite 99.

Beluacens

Tur suspen-
sus & la-
queo vi-
uus ena-
dit.

Fur quidam Elbo vocatus frequenter res a-
lienas rapiebat, quibus se, & suos aiebat. Qui
cum sanctam Dei Genitricem veneratur ex
corde, eamque dum ad latrocinandum iret ex-
orabat, ac deuotissime salutabat. Quadam die
in furto deprehensus, sine vlla miseratione ad
suspendendum ductus est. Cumque eo suspen-
so iam pedes eius penderent in aëre, S. Maria
Virgo mater in auxilium eius veniens per bi-
dum, vt sibi videbatur eum suis sanctis mani-
bus sustentauit, nec aliquam læsionem pati
permisit. Illi verò qui eum suspendebant, cum
ad locum illum rediisset, videntes eum viuē-
tem vultu hilari, quasi nihil mali patientem,
putauerunt eum non plene laqueo inuicem,
& dum accedentes gutturi eius transfigere vel-
lent, iterum S. Maria manus suas gutturi eius
apposuit, nec transfigi permisit. Cognoscentes
ergo, eo referente, quod sancta Virgo auxiliaretur
ei, dimiserunt eum abire. Qui factus mona-
chus quamdā vixit Deo, & sanctissimæ ma-
tri eius postea seruiuit. Vincentius cap. 116.

Beluacens

ALIQUOT DEIPARÆ MIRA-
cula recentiora ex historia Indica Ioannis
Petri Maffei Socetatis
lesu.

Proregia
India filius
insignis
horiam B
Virg. ope
cōsequitur

7 Lusentius Francisci Almeidae Indiae Pro-
regis filius cum anno sal. 1506. à Zamori-
no Rege Calecuti quod est Indiae Orientalis
celeberrimum emporium ingenti classe celsa-
rum nauium amplius 60. lemborum ac paro-
num, biremiumque ad 130. omni telorum ge-
nere & numero militum instructissima petere-
tur, Francisci patris iussa naues non plus vn-

decim, ad mixtis tritētib; paucis, raptim ad-
ornaui Lusitanis præter nauas impositis o-
stingentis. Cumque ad ictum bombardæ ven-
tum esset conspicatus Laurentius tantam ho-
stium multitudinem expiatis de more noxis
primū omnium ædem Mariæ Virgini Vi-
ctrici vouit, si ea pugna barbari fusi, ac fugati
essent. Itaque pugna inita multis omnis gene-
ris hostium nauibus, aut depressis, aut in lictus
iectis cæsis tribus circiter hostium millibus,
sex tantum de suorum numero desideratis (quæ
res diuinum auxilium, sine vlla dubitatione
monstrauit) captiuas trahens onerarias nouem
ingenti parta præda simul, & gloria Cananoris
portum cuius Vibis in conspectu res erat gesta
sospes introiuit, ac primum omnium MARIÆ
Virgini Victrici, quam initio prælij vouerat, æ-
dem faciendam curauit. Maffei lib. 3. histo-
riarum Indicarum.

In eadem vrbē Cananore in sequenti anno Laurētia
qui fuit 1507. cum Lusitanorum arx Lauren- Britto ab
tio Britto eidem Præposito, à Rege Cananoris hostium
cum 50. millibus militum arctissima obsidione
premeretur, & milites, qui erant in Arce penu- B. Virg. o-
ria commeatu (cuius maxima pars quodam pe liberat
incendio erat absumpta) adeo laborarent, vt
iam neque muribus, neque alijs fædis animalibus
abstinerent, illisque necesse esset aut dedi-
tionem facere, aut fame funditus interire, Lusitani
desperato omni humano auxilio ad tem-
plum in extrema arce Virgini Deiparæ Victri-
ci ab Almeida extructum, de quo supra dixi-
mus, quondie confluebant opem cum à Deo,
cælitibusque tum præsertim ab ipsa Deipara
enixè petentes, Ne se in alieno, ac barbaro solo
tot vndique cinctos angustijs, & fame enectos
clementissima cæli Regina despiceret, suis pec-
catis veniam à Deo exposceret, neque iam de
corporis modo, sed etiam de animarum salute
periclitantibus in tempore subueniret. Haud
in cassum missæ preces. Ipsomet festo Assum-
ptionis die, ne quid miraculo rem posset exi-
mere, solito vehementius in unum pelagus
ingentem locustarum numerum ad ipsas tem-
pli radices eiecit. (Orosius verò lib. 4. de rebus
ab Emanuele gestis de hoc agens, multitudinē
hanc locustarum appellat magnam ingentiā
squillarum vim) quæ à Lusitanis gratulabun-
dis auidè collecta in multos dies abunde suffe-
cit, nec validos tantum sæua fame, verum etiā
(vt salubris est cibus) aegros diuturno morbo
leuant, sic aut factum est, teste Olorio, vt per
Gggg rotam

toram hyemē obfidionem. quam ad quatuor
menses fuit producta tolerarent, Pace cum ho-
stibus facta conditionibus Britto, suisque per-
honorificis hæc Maffei lib. 3.

Maffei.
Consalvus
Rhoterigi-
us Socie-
tas Iesu.
maris flu-
ibus pro-
pè demer-
sus à Dei-
para libe-
ratur.

8 Consalvus Rhoterigius è Collegio Socie-
tatis Iesu Goano Sacerdos, vna cum Jacobo
Diaz viro seculari ab Indiæ Prætorē ad Clau-
diam Æthiopem Regem missus est, qui ad-
uentum Patriarchæ, duorumque Episcoporum,
quos ex Societate Iesu Paulus IV. summus Pon-
tifex in Æthiopiam destinarat, & iam Goam ap-
pulerant nunciarent, eisque aditum in ea loca
munirent. eos igitur cum Goam repeterent
circa Zeilanam oram subita coorta procella
everso nauigio propè demersit. saluti fuit sup-
pliciter inuocatum B. Virginis auxilium, cuius
præfenti ope desperatis iam rebus nullo nau-
tarum ministerio suam in sedem Carina redijt,
ita fluctus exhausti. Votiva dein calus effigies
Goa in eiusdem Dei matris Templo suspensa.
Maffei lib. 16. hist. Indiarum.

Alfonfus
Albuquerque
quius è
Lutania
syrtibus B.
Virg. ope
eripitur

Alphonfus Albuquerqueius Emanuelis Lu-
itanicæ Regis nomine in Orientali India
Prætor rerum gestarum gloria inclytus beatæ
Virgini Annunciatæ (cuius misterij præcipua
quodam religione tenebatur) templum ex ho-
stium manibus Malacæ posuit cum verò an-
no Domini 1513. in Arabiam contendisset,
ex ea rediens dum Luianam inuehitur sinum
cum extremo salutis discrimine in Syrtis im-
pactus est. Saluti fuit imploratum B. VIRGI-
NIS auxilium; cui deinde ad perpetuam tanti
beneficij memoriam in vrbe Goa templum ex-
truxit, & inde S. Mariæ Vada Luianæ Syrti no-
men impostum. Maffei lib. 3. histor. In-
dica.

Aliud si-
mile ex
emplum.

Nauis quædam ex India Orientali pueros
aliquot vehēbat, quos B. Franciscus Xauerius
ad Collegium Societatis Goanum instruendos
mittebat: hæc Ceilanum præteriens, hæsit in
Syrtibus, iamque spes salutis nulla erat, cum
repente B. Mariæ ope simul ab omnibus im-
plorata, diuina benignitate periculo eripitur,

Tursellin.

& Cocinum appellit incolomis. Turselli-
nus lib. 2. vitæ B. Francisci
Xauerij c. 15.

* *

*

CIVITAS IMPERIALIS IN CHILENSI
Regno, apud Peruanam Regionem in India Occi-
dentali ab Inau obfessa, De para præ-
sidium in necessitatibus
experta.

9 OBIERAT plagæ Chilensis Regius Prætor *Civitas*
victu stentus, & illo digno officio Qua *Imperialis*
Ind. occasione, vique adeo cristas erexerunt, *in Chile*
vt de perendis, & prius extinguendis Hispa- *si Reges*
nis sedulo egerint. Itaque Civitatem, quæ im- *ab Indis*
perialis dicitur, vnam ex 12. quas illa in R. gio *obfessa B.*
ne possidemus, arctissima obfidione pressam, *Virg. ope*
vnus anni spatio extrema quæque perpeti *liberatur.*
coegerant. Et cum Chilenses Indi bellicosi na-
tura omnes vrbes aditus occupassent, neq; spes
esset nostris vlla subsidij, in cœlum suspicien-
tes Deiparæ Virgini sese verissime commenda-
runt. Misitque Mater inuocata præsidium, &
obfessis admirabili ratione prouidit. Nā quod-
dam tempore minutarum auium vim ingentem,
idoneo pastui intra vallum misit, quibus
illaqueatis inedia succurrebant, hoc non con-
tenta misericordiae parens fideiulas dedit præ-
dæ maioris, quarum aucupio vitam alebant, &
cum Barbari omnia tentantes, & quasi dedi-
tionem extorquentes vicinum fluum inuenis-
tissent, quo vno Ciues siti, cuius est patientia
perdifficilis, succurrebant, eadem diuina pa-
rens intra muros vnias putei, qui multos iam
annos ficcus erat, mirabili, & repentina aquarum
affluentia suos Christicolæ sibi curæ esse
se monstrauit. Nam cum solliciti tantæ siti
remedia perquirent manantem puteum inue-
nerunt, cuius erat inanitas ignorata nemi-
ni. Ergo in illa Indorum sæuitia, nostrorum-
que miseria cunctis cisterna sufficit. Miracu-
li tum veritas, tum granditas clarior fuit,
cum hoste perferi fluij irritam esse consilium
agnoscente, Imperialibus sine eius vsu, po-
tuque salutis, & in Vrbs defensione perstantibus,
ideoque detorum flumen solito alueo
sinente recurrere, quo fluxerat, cum iam ne-
cessarius non erat exhaustus est puteus, & ad
solitam redijt siccitatem: itaque diuina pa-
rens, & fami, & siti exorata subuenit, cibi-
que & potionis, quibus hominum vita
continetur, per opportuna remedia com-
parauit. Non fuit, quod iam dicam benefi-
centiæ minoris: Erant fructuosi Hispani de
Imperialium hoc tanto periculo faciendi
cessio.

certiores, & ad auxilium appellandi. Vnaque
reperita via est in tanta hostium vibem obli-
dentium, tum multitudine, tum vigilantia, si
cymba fieret, vt in flouium demissa vicinum,
qui in mare delabitur spatio non longo Valdi-
uiam, Conceptionisve Ciuitatem attingens,
discriminis admoneret. Itaque Scapham ex
dissolutis arcibus, arborumque fragmentis effici-
unt, deerat pix illa, quæ rimas, fissurasque
comprimeret, & aquæ influentis peruadentis-
que aditus omnes obturaret. Nec aliud in prò-
ptu erat, quam quod ex vini piceatis vitribus,
quisque radebat; quidam memor duos se vini
vires pleos iam diu sub terram infodisse, cur-
riculo adit ad latebram, videtque vinum omne
in illud bituminis genus esse conuersum, sine
quo fatiscens nauigari non potest. Hac igitur
bituminis, tum commoditate, tum copia linter
illinitur, humerisque portatus, in flumen iaci-
tur sex vectoribus, tribus Hispanis, tribusque
Indis Virgine ducente cursus incipitur, supera-
tisque tempestatum mille periculis iam Valdi-
uiam, quæ propinqua erat appulsuri vento
arcepi benefico versus Conceptionis Vibem
prora dirigitur vitata Valdiuia, quæ hostili
incendio illo ipso tempore conflagrabat, & in-
cola hostili gladio corruerant: quamobrem
admoniti, qui in vibem erant Conceptæ Vir-
ginis decora nomine, suorum imminente exito
metuentes, terrestri itinere, quod mare clau-
sum esset, iplo vibis Rectore duce ad opem fe-
rendam festinarunt. Decebat enim vt quæ
Virgini ditata esset Ciuitas ei vibis foret auxi-
lio, quæ se Virgini commendarat hæc ex litte-
ris P. Roderici Cabredi Prouincialis Societatis
lesu in Regno Peruano.

P. Roderic.
Cabredus.

MIRACVLA ALIQVOT A VIRIS

sanctitate præclarè inuocatione Deiparæ
aliis exhibitæ, quæve in se ipsis sunt
experti.

SECTIO II.

Miracula aliquot à
viris san-
ctis Dei-
paræ inuo-
catione
parrata.

IO VIN & illud in Deiparæ miraculis
nimadoersione dignum videtur, com-
plures tametsi sanctitate præclaros cum in-
suis, siue animæ, siue corporis necessitatibus
tum etiam in miraculis, quæ diuina virtute
ipsi edebant, Deiparæ intercessionem sæpe
implorasse, vel etiam aliis consuluisse, vt hæc

etiam ratione Virgini sanctissimæ recte dice-
re possimus illud Psal. 44. *Vultum eius depre-
cabitur omnes diuites plebi.* quod licet ex non-
nullis, quæ cap. 20. retulimus exemplis fatis
appareat (huc enim spectat illud de pestilentia
ab vibem depulsa tempore S. Gregorij, & de Basi-
lisco Romæ tempore S. Leonis IV. sublato, qui
suo venenatu afflato homines interimebat, &
illud quod SS. Cosmæ, & Damiano Deiparæ
iussit, vt quendam ægrotum sanarent, & hu-
iuscemodi alia, quæ Deiparæ ope facta hæc-
tenus commemorauimus) quo tamen hoc magis
perspicuum fiat quædam alia in hanc sen-
tentiam recensebimus.

Constantinopoli aliquando magna, ac
diuturna grassata est pestis, adeoque sæuiebat,
vt omne genus hominum, atque omnis ætas
interitura videretur, quare Eutychius Patriar-
cha sanctissimus ab exilio reuocatus anno Do-
mini 578. supplicationes cum fidei populo
instituit à sanctissima magna Ecclesia incipi-
ens, vsque ad ædem Dei Genitricis in Blacher-
nis, sicque Christos, quem Virgo genuit, placatus
pestem extinxit. hæc in vita S. Eutichij a-
pud Suriũ 6. Aprilis.

Psal. 44.

*Lues ma-
gnæ in ur-
be Constã-
tinopoli-
tana S.
Eutychij
precibus à
Deiparæ
aufertur.*

Surius.

Idem S. Eutychius complura miracula edi-
dit vnctione cuiusdam olei, quod Eusthatius,
qui cum eo versabatur, eiusque vitam scripsit,
vocat oleum sanctum; dicitque fuisse tum il-
lud, quod è pretiosa cruce, tum illud, quod ex
sanctæ Dei Genitricis Imagine Sozopoli sca-
turire solet, de quo sacro Deiparæ vnguento
miraculis celebri supra ex Germano Patriar-
cha Constantinopolitano diximus, vbi quod-
dam insigne miraculum ab eodem S. Euty-
chio per illud effectum retulimus. in præsentia
quamplurimis alijs omisis, vnum tantum ex
eius vita iisdem verbis referemus. Iuuenis qui-
dam in arte pingendi peritus eam in Domo
Chrysaphij piæ memoriæ in ipsa Ciuitate A-
maseorum exercebat. Hic aliquando veterem
ex pariete Veneris picturam delebat, vt histo-
rias piæ reponeret. Volebat enim vir ille ex
domo sua superiore Archangeli Oratorium fa-
cere ex inferiore autem Oratorium Sanctæ,
immaculatæque Dominæ nostræ Dei Geni-
tricis & semper Virginis Mariæ. Cum igitur
Pictor sedam impudicæ Veneris historiam
euertisset, dæmon, qui illi inhærebat, artificis
manum sic inuasit, vt inflammata tumesce-
ret, & graui vlcere affecta necessario ampu-
tanda

*Alia eius-
dem S. Euty-
chij mi-
racula.*

*Eutychius
valens
ni reddis-
dis.*

Gggg 2 tanda

tanda videretur. Quare cum periculum adspiceret, vitæ capit consilium, & ad virum sanctum confugit, ut per ipsum à Deo auxilium impetret. At ille cum pro ipso Deum orasset, vnxit oleo sancto dexteram ipsius manum, quæ inflammatione, atque vicere laborabat, idque fecit tribus diebus, & manus eius diuino auxilio conualuit, atque alteri similis reddita est, & quo in loco Pictor vulnus acceperat; in eo memorie, & grati animi declarandi causa Sancti viri depinxit Imaginem: vt manus, quæ curationis beneficium acceperat, Medicum suum secundum Deum testaretur. hæc in vita S. Eutychij.

*S. Theodoros Sicota
Episcopus à B.
Virg. factus
matur.*

S. Theodoros Sicota, vitæ asperitate, sanctitate, & miraculis clarissimus ex Archimandrita Episcopus Anastasiopolis ex hac vita migravit anno Domini 613. cuius dies in Martyrologio recolitur 22. Aprilis. Is suam erga Deiparam pietatem declarauit. nam cum S. Michaelis Oratorium in vsum eorum, qui vt ab ægitudine, vel à cacodæmone curarentur, vel ad precandum eo accedebant extruxisset. Aliud Oratorium Dei Genitrici dicauit, in quo Monachorum regulam, quos instituebat, ponere decreuit. cum verò aliquando veneno tentatus esset, in cellula sua in Episcopio mutus, atque immobilis iacuit tribus diebus, adeo vt rumor de morte eius iam increbesceret. Post tertiam autem diem apparuit ei Dei Genitrix, quæ sceleratis hominibus exitium comminata, & morbi causam aperiens, & infidiatōres patefaciens, cuius manu sua tria illi colocoeca dedit. *Hæc, inquit, comedite, & nihil sibi erit mali.* Somno solutus vir sanctus Saluatori Christo gratias egit, & immaculatæ Matri eius Virgini Mariæ. & causam quidem morbi significauit, Auctores autem retinuit, & pro illis Deum precatus est. Deinde deposito Episcopatus munere Sozopolim ad Templum Deiparæ studio videndi oleum, quod diuino munere ex Deiparæ Imagine manat, profectus est: quo in templo Paralyticum, & ænum Enegumenum curauit, & manibus in crucis speciem extensis precans oculos in admirabili Imagine defigebat, cum oleum diuino nutu effluens in eius sanctitatis testimonium in oculos eius misit, eosque conspersit, hæc in eius vita apud Surium.

*Infirmus.
Enegumenum
monachus*

11 Virgo quædam Theopenti Episcopi Syri filia Romæ in Monialium Monasterio degens, cum à dæmone esset arrepta, ab eius parente

ducta est (vt verbis vtar eius, qui rem litteris mandauit) ad mansionem sanctæ Dei Genitricis, vbi sanctus Paulus fuit decollatus, & Aquas Saluas, vbi reliquæ S. Anastasij martiris requiescunt. & quia mulier non licebat illud monasterium ingredi, ducta est puella in proximam basilicam sancti Ioannis Baptistæ, in qua cum Kalendis Octobris allato capite S. Anastasij adiuraretur dæmon. Ille verò multas etuomens blasphemias exire tenueret, expletis viginti quinque diebus, in quibus Episcopus, vna cum monachis die noctæque preces cum lachrymis ad Deum fundebat: tandem dæmon per os puellæ exclamare cepit dicens: *Ecco dico vobis, quia MARIA, Paulus, & Andreas obtulerunt spiritus mali senis Episcopi, & monachorum lachrymas ante Nazarenum, qui deus potestatem Anastasio. vt veniat, & exiciat me de corpore isto in Kalendis Nouembriis, quod factum est.* Hoc totum ex actis publicis per Ecclesiæ Notarium fidelissime conscriptis, plenius refert Baronius tom. 7. Annalium ad annum Domini 713. quo hæc gesta esse scribuntur.

Cum aliquando in Germania tam sæua pluuie fulminum. & ventorum tempestas orta esset, cunctique pauidi ad Ecclesiam confugientes, terribile Dei iudicium præstolarentur: Lioba Virgo sanctissima cuiusdam Monasterij Monialium Abbatisa populum ad orationem hortata, ante altare prosternitur: sed crescente procella, & populi pauore, rogata vt Dei Genitricem inuocaret, cuius intercessionem ab eius tempestatis discrimine liberarentur, ad Ecclesiæ fores accurrens, signo sanctæ crucis edito, suæ tempestati nomen summe maiestatis opposuit, extensisque manibus in Coelum tero clamore Christi clementiam inuocauit, & per intercessionem, ac merita sanctæ Mariæ Virginis propitium populo suo velociter eum fieri precata est. confestim tonitrua quiescunt, nubes à ventis dissipantur, optata serenitas, atque securitas redijt. hæc ex c. 17. vitæ S. Liobæ apud Surium 28. Sept. quæ floruit tempore Caroli Magni: eius memoria in Martyrologio die 28. Sept. recensetur.

S. Radbodus Traiectensis Episcopus à Radbodo Frisonum duce, seu Rege maternum genus ducens, floruit Caroli Francorum Regis, ac Ludouici eius filij temporibus, spiritu prophetiæ, & vitæ sanctitate illustris, cuius vitam refert Surius ad diem 29. Nouembris

*Infirmus
S. Radbodus
Traiectensis
Episcopus à B. Virg.
factus
matur*

bris, in qua cap. 13. de eo sic habet. Cum aliquando Radbodus grauius decumberet, ita ut viuendi spem omnem abiceret: beatissima Dei Genitrix, semperque Virgo Maria, subsequens ipsam sanctis virginibus Thecla, & Agne, cum multa luce ei apparuit, totum habitaculum splendore perfundens. At ille tanta visione valde perterritus, loqui præ timore nihil potuit, & propemodum exanimatus est. Tum verò Porta salutis, Domina mundi, consolationis medicinam ei adhibens, omnemque non modo timorem: sed etiam languorem depellens: Ne timens, inquit, Radbode: certus es me te inuerti, cui crebro supplices offers preces. Non ego te mea dedignor consolari presentia, qui in suis ad Deum precibus, mei semper memoriam usurpas. Noueris autem, nihil ex hoc morbo tibi imminere periculi: sed curatum te iri, nec tamen diu postea in carne victurum. Securus esto tui, vigilare, & operari necesse, sed perge, ut cospisti. Sub his verbis repente splendor illic disparuit, sed permansit diu odor gratissimus: morbus omnis plane ablati est. Hæc cum ille clam quibusdam è suis exposuisset (neque enim se viuente, voluit cuiquam ea innotescere) simul etiam formam, habitum, ornatum sanctissimæ matris Dei illis explicauit, addens pulchritudinem ejus nec inueniri fati posse admirari: sanctas autem virgines Theclam, & Agnem, tam ex vultu, quam vestitu, potuisse dignosci hæc ibi.

12 Sanctus Albertus alter à sancto Alberto Carmelita Monachus Cœnobij Crispiniensis, vitæ asperitate ab ipsa pueritia, & sanctimonia præstans, cum viginti quinque annos in Monasterio exegisset, tacuitate à Lamberto Abbate impetrata in cellula apud Eremum, ut diuinitis precibus liberius vacaret, & corpus ieiunius edomaret alios viginti quinque annos inelusus permansit: à quibus duos, & viginti herbis & radicibus victitans pane prorsus abstinent, ab omni verò potu annos viginti sibi interdixit, idque hæc occasione non sine Deiparæ beneficio. Quadam hyeme ejus cellula tanta aquarum inundatione, undique obsidebatur, ut neque ad eum quisquam accedere, neque ipse inde egredi posset: quare & panis ei deerat, nec missam audire poterat (nec dum enim sacerdotio initiatus erat) itaque nocte quadam cum multo dolore pijs querimonijs Dei Genitricem compellauit, oratus, ut ipsius miseriam subleuaret. Sancta, inquit, Virgo virgi-

numularia, qua pariendo Dei filium mundo gaudia contulisti, qua es fons pietatis, & misericordie copia subueni mihi misero, corporali pane indigenti, & missarum solemnitas non audisui. Quibus dictis somno correptus obdormiuit, & ecce adest in visu sanctissima Virgo in forma matronæ pulcherrimæ, cum puellis plurimis inferioris statutæ, quas ut vidit vir Dei ait: Equidem si pridem in Monasterio feminas vidissem profecto illas expulsissem, cur igitur vos huc intrare ausa estis, cui Deipara, Tace frater ego sum Virgo Maria, quam tam dulciter inuocasti, sed quid à me vni præstari tibi? Tum ille succurre, inquit, mihi peccatori in ijs, in quibus ego, & quibus tu quocumque non ignoras me carere. Respondit Virgo Mater Putas ne omnipotentem Deum te etiam sine pane posse sustentare? Ego vero, inquit ille, credo Deum id posse, & Virgo beata: Cur autem, ait, conquirens te missas non auscultare cum tota vita tua, & omni actio tua quadam missarum sine solemnitas? Deinde visa est sanctissima Virgo buccellam panis immittere in os sancti viri. Qua quidem visione ille aded permotus fuit, ut deinceps, neque panem appetierit, neque panem edere curauit, contentus herbis radicibus, & vilibus illis cibis, quibus vesci consueverat. Deinde sacerdotio in titatus amplissima absoluitur à peccatis potestate à Paschali II. & Innocentio II. sibi facta, complures è diaboli laqueis per confessionem absoluit, peractis verò quinquaginta annis in monastico habitu omnibus Sacramentis munitus clarus miraculis migravit ad Dominum. Vixit circa annum Domini 1140. hæc ex eius vita apud Surium die 7. Aprilis.

Sanctus Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus doctrina, & sanctitate clarissimus cum ex Anglia Romam venisset, ad Rogerium Apuliæ Ducem, qui Capuam obsidebat, ejus rogatu se contulit, atque à militari strepitu remotus cum suis degebat, in quadam Ecclesia deserta, juxta cujus ostium cisterna desuper disrupta magnæ profunditatis hiatum sua diruptione prætendebat. Is quadam nocte corporis necessitate silentio surgens lento pede exiit, & immemor foueæ per tenebras in partem diuertit, ac in profundum cecidit clamorosa voce cadendo dicens, SANCTA MARIA, ad quem sonitum eius socij præ timore huius casus ferè exanimati accurrentes homines vident in profundo, & quidam ex eis delcen-

Surium

S. Anselm.
Cantuariensis
Archiepiscopus in
cisternam
delapsus à
B. Virg. in
columnis
iustitiae

dentes, ex altera parte præcipitij, qua via erat descendendi eduxerunt eum à loco sanum omnino, ac incolumem. hæc in libro 2. ejus vitæ ab uno, qui huic rei interfuit conscripta apud Surium 21. Aprilis.

*Surium.
Infirmus S.
Franciscus
ad moricū
ejus Ordine
Crucifero
viti à Despara
sanatur.
S. Bonna.*

Sanctus Franciscus ad Moricum Cœnobitam ex Ordine Cruciferorum graui, ac diuturno morbo laborantem, qui desperata à Medicis salute se ejus precibus commendarat, oratione præmissa, & (ut verbis utar S. Bonauenturæ in ejus vita cap. 4.) panis micæ accepit, & cum oleo accepto de lampade, quæ coram VIRGINIS ardebat altari, commiscens quasi quoddam electuarium per manum Fratrum infirmanti transmisit, dicens: *Medicam hanc Fratri nostro defertis Morico, qua ipsum Christi virtus non solum plena sanitati restituet, verum etiam robustum bellatorem effectum, acies nostra perseveranter adjungat.* Sciatim autem, ut antidotum illud sancti Spiritus adjuventione confectum, æger homo gustavit sanus exurgens tantum mentis, & corporis à Deo vigorem obtinuit, ut paulò post viri sancti religionem ingressus in magna corporis austeritate incolumis perseverarit. hæc sanctus Bonauentura.

Idem mulierem in partu laborantem. B. Virg. ope liberavit.

Idem sanctus Franciscus post obitum cum Christo regnans, à muliere quadam partus doloribus laborante invocatus; Desparatam ei implorare præcepit, quod sanctus Bonauentura in fine vitæ sancti Francisci de ejus miraculis, ubi agat de liberatis à dolore partus, refert his verbis. Mulier quædam de partibus Aretinis cum per septem dies partus discrimina sustineret & jam in nigredinem versa desperata esset ab omnibus, votum fecit beate Francisco, & ejus cœpit moriens auxilium invocare. Emissa autem, voto celeriter obdormiuit, viditque in somnis beatum Franciscum, se dulciter alloquentem, ac requirentem utram faciem ipsius agnosceret, & an Antiphonam illam Virginis Gloriosæ, *Salve Regina misericordia* sciret ad honorem hujus Virginis recitare.

Qua respondente se habere notitiam de utrisque: *Incipe, ait Sanctus, Antiphonam sacram & antequam compleas, paries cum salute.* Ad hanc vocem, & evigilavit mulier, & cū timore cœpit dicere: *Salve Regina misericordia.* Cūque illos misericordes oculos precaretur, fructumque commemoraret utesi virginis, continuò cunctis liberata pressuris, infantem peperit speciosum, gratias agens Regina:

misericordiæ, quæ per b. Francisci merita, ipsius fuerat dignata misereri. hæc tenus Bonauentura.

13. Sanctus Petrus ex Ordine Prædicatorum sanctimoniam, & martyrio inclutus, demandatum sibi in ditione Mediolanensi contra Hæreticos Inquisitoris munus diligenter obibat, ac disputationis certamen cum fidei hostibus, cum quadam spiritali fiducia suscipiebat, quam ex subjecta reuelatione conceperat; cum enim aliquando obfuturos, eoque incertos eventus non nihil paueret, atque ante altare sanctissimæ Virginis agones suos Virgini commendaret, per beatissimam Virginem eisdem dormienti responsum est: *Ego pro te rogavi Petre, ut non desicias fides tua,* hac fiducia fretus nihil formidabat, hæc auctor vitæ ejus apud Surium in Aprilii die 29.

Sanctus Thomas Aquinas ex odem Ordine Prædicatorum Doctor præclarissimus cū à Fratribus in arce Castri S. Joannis inclusus teneretur. & ab impudica muliere introductus ad flagitium sollicitaretur, ut sensu castissimus adoleseps se illius illecebris & pestiferis suggestionibus non nihil moveri: *Ne quasi simas, inquit, Domine Jesu, & sanctissima Christi mater, & Virgo Maria, utram immani me scelere obstringam,* cujus preceationis fructum illicò sensit: nam diuina virtute roboratus proacem illam feminam titione è foco arrepto fugauit, mox flexis genibus ante signum crucis cum lacrymis à Domino perpetuæ integritatis donum impetrauit: ibique somno correptus per quietem visus est, sibi à duobus Angelis confringi lumbos, quo ex tempore omni postea libidinis sensu caruit. hæc ex ejus vita apud Surium die 7. Martij.

Sanctus Albertus Carmelita sanctitate, ac signorum gloria conspicuus, in edendis miraculis crebro Beatæ Virg. Desparæ, cujus beneficio è parentibus sterilibus natus erat, opem implorabat. Quare cū Urbs Messana à Roberto Rege Neapolitano arcta obsidione premeretur, & extrema comæatus inopia obsessi laborarent; proceres cum Ciuibus sanctum virum adeunt, obnixæque orant, ut preces ad Clementissimum Deum, ejusque Virginem matrem in tanta in Urbis necessitate funderet. Quod ubi fecisset tres triremes onustæ annonam importarunt, qua exposita nusquam visæ sunt, creditum est autem Angelorum ductu appullas.

S. Petri

Despara

roboratus

S. Thomas

Aquinas

Despara

roboratus

S. Alberti

Carmelita

annonam

liberata

Mona-

Idem Mo-
nachi gra-
uissimæ
pestilentie
sanati.

Idem mu-
lierem in
partu la-
borantem
liberat.

Idem Re-
uerendæ Vir-
ginis ope
liberatur.

Turcellin.
Panormi
vrbis à lue-
re liberatam,
testatur in
Lamina Ar-
gentea li-
brarum Fernè
nouem eo trans-
missa, in qua
imago Lauretanæ
Deiparæ, & Panhor-

Monachum, gratissimo apostemate in gut-
ture desperata à medicis salute laborantem, &
opem à S. Alberto implorantem vir sanctus
signo crucis consignat, atque *confidit* Frater
s: Dominus Iesu, & *piissima eius Mater?* quo an-
nuente, & se ei commendante, mox rupti A-
postematis saniem per os eiecit, ac pristinae
valetudini est restitutus.
Mulierem in partu diebus sex magno cum
periculo laborantem sentiumque usu iam de-
stitutam Sanctus Albertus oleo vinxit in-
venit dicens: *Sanctus Dominus noster Iesus Chri-
stus ob meritum sanctissimæ matris suæ, & sicut illa
absque damno virginitatis concepit, & sine do-
lore peperit, sic tu absque ullo mortis periculo edas
hanc prolem Domino consecrandam,* quo dicto
fœmina ad se rediens puellam enixa est, quam
postea Domino consecravit hæc in vita sancti
Alberti apud Sarium die 7. Augusti.

Miracula Deiparæ certis in templis
edita. sect. 3.

MIRACVLA IN ÆDE LAVRETANA
ex Horatio Turcellino Societatis Iesu in
historia latis Lauretana.

14 D^{cap. 20.} Deiparæ Lauretanæ toto Orbis clarissi-
mæ præsentissimam opem innumera-
biles homines sunt experti, & horum quidem
exempla aliquot selectiora c. 20 huius Operis
recensuimus, aliqua verò alia hic describē-
da duximus. Initium verò faciemus à be-
neficijs, quæ Virgo Lauretana grassante, vel
imminente pestilentia contulit in integras vi-
bes, quæ eius patrocinium voto nuncupato
inuocarunt.

Recineti grassante lue, quæ plurimos con-
tagione vulgata absumebat indicta ad Laure-
tanam ædem supplicatione, votoque publicè
nuncupato exemplo pestilentia est absterfa,
& anno 1469. votuum donum coronam aure-
am gemmis distinctam Virg. ciues deferunt.
Hoc exemplo Picem Vrbes, & Oppida quo-
tanais insigni supplicatione, ac pompa Coro-
nam Lauretanæ Virgini afferunt. Horatius
Turcellinus lib. 2. c. 8.

Panormus vrbs Siciliae celebris anno
1577. Lauretanæ Virginis patrocinij à peste
se liberatam, testatur in Lamina Argentea li-
brarum Fernè nouem eo transmissa, in qua
imago Lauretanæ Deiparæ, & Panhor-

mitanæ vrbes expressa cernitur libro 4. cap. 30.
Anicium vrbs Gallie anno 1579. à diutina
vigente pestilentia Ciuibus penè exhaustis
communi consilio solemnè Lauretanæ Virgi-
nis voto nuncupato liberatur, & votuum do-
num per certos homines cum publico testimo-
nio misit. Turcellinus loco citato.

Lugduni quoque fœda lue domos omnes
populente publicè voto pro Ciuitatis salute
incepto, & Lauretanæ Virginis implorato au-
xilio, exemplo aegri sanati, pestilentia discussa,
& anno 1581 votuum donum beatæ Virg. ab
ea Ciuitate mittitur. Turcellinus lib. 4. c. 30.

Alia verò vrbes ab impendente pestilentia
Lauretana Virg. ope sunt pro ectræ.

15. Vrina vrbs Carnorum cum atrox pesti-
lencia Venetiarum fines Carnorumque anno 1555
peruagaretur voto publicè nuncupato Laure-
tanam Virginem inuocant, ergo biennio quo
grassata est lue, unctis circa oppidis morbo
exhaustis sola Vrba communis mali immu-
nis fuit, quare anno 1556, solemnè supplica-
tione indicta trecenti viri nobiles omnes lin-
teati, quibus Cincæ fixi effigies præferebatur
cum donis, vel publicis vel priuatis ad Laure-
tanam ædem pariter processerunt lumen in-
gressi, collacrymantes ingentes Deo, ac Dei-
paræ gratias agunt, & apud eam munera de-
ponunt. Turcellinus lib. 3. cap. 28.

Atque hæc de morborum curatione Per multi
quoque Lauretanæ Virginis ope à mortis discrimi-
ne, quod illis multipliciter impendebat sūt
exempti. Iulius II. Pont. cū in obsidione Miran-
dulana belli consilia cum Cardinalibus agitat
sub tentorio repentè ferrens globus instar hu-
mani capitis, ab hostibus æneo tormento ex-
cussus deiecto prætorio nihil omnino Pontifi-
cem, aut eos, qui Pontifici aderant laetit, quod
Lauretana Virgini se debere Pontifex profes-
sus est, siue quod ad bellum iturus ei vota fe-
cerat, seu quod ad primum bombardæ frago-
rem Lauretanam Virginem inclamarat, qua-
re globum illum in sacrosancto sacello, in mo-
numentum suspendi iussit. Turcellinus lib. 2.
cap. 12.

Aliqui à fulminibus Lauretanæ Virginis be-
neficio liberantur, apud Turcellinum libro 4.
cap. 7.

Alij Deipara Lauretana inuocata in ipso
præcipitio seruati, vel à præcipitis ruinæ pe-
riculo liberati, de quibus Turcellinus lib. 2. cap.
27. & lib. 4. cap. 5. & 28. & lib. 5. cap. 5.

Vrbs An-
ci) B. Virg.
Lauretana
ope à pesti-
lencia
liberatur.

Lugduni
vrbs pari-
ter libera-
tur.

Vrina vrbs
à pestilentia
grassante
Lauretana
Virg. ope
liberatur.

Turcellin.

Iulius II. à
globo bom-
bardæ.

Turcellin.

Alij à ful-
minibus
liberantur.

A præcipi-
tis ruinæ
periculis.

Alij

Alij à fluminibus vorticibus erepti
In puteum his collapsa puella liberatur
Enaufragio eruantur
Duo Patres Cappucini in medio mari seruati

Alij à fluminibus vorticibus erepti libr. 3. ca. 8. & 16. quidam etiam ab inusatione fluminis, à quo abrepti erant liberati libr. 4. cap. 17. Quædam etiam puella Laureti è puteo, in quem semel, atque iterum cecidit illæsa feruata libr. 3. c. 17. Complures naufragio, & maris fluctibus diuinitus exempti, de quibus libro 7. cap. 26. lib. 4. cap. 6. & 27 & libro 16. capite 15. 16. In hoc tamen genere illustre est beneficium à Deipara Lauretana in duos partes ex sacra Cappucinatorum familia collatum Hi enim cum anno 1553. Lauretana Virgine salutata ex Ancona soluisent in Dalmatiam traiecturi, seu coorta tempestate nauarchi ad leuandam opere nauim vaforum, ac mercium iacturam fecit At institores damni dolore in rabiem acti, Cappucinos infontes in mare deturbant: Illi verò Lauretanam Virginem inclamantes inter exasperati maris fluctus diuina quadam vi subleuati toto pectore extare, ac placidè ferri ceperunt, & breui Deo bene iuuantem Anconæ portum pariter tenuerunt. E vestigio in madidis vestibus vt erant, Lauretanam regessi Deo, ac Deiparæ gratias impensè egerunt. apud Turfellinum lib. 3. cap. 15.

Quæ pluri ma à multis calamitatibus per Virg Lauretanam eruuntur
Nobilis Belgæ ab hostibus

Quamplurimi quoque, quibus ab hominibus magna aliqua calamitas (eiufmodi est bonorum direptio, perpetua seruitus, ipsa mors & similia) certissimè imminere, singulari Virginis Lauretanæ beneficio omni periculo sunt erepti. Nobilis quidam Belga octo Equitibus comitatus in octingentos hæreticorum milites improvidè incidit circa annum 1590. sed impiorata Virgine Lauretana, quia fugiendi non erat spes cum illis, fortiter pugnarunt, donec Hispanorum copiarum subsidio venire, & in tam atroci pugna, quæ tenuit horas duas, nec ipse, nec eius Comites, vel etiam Equi, Deipara protegente, vlla ex parte sunt læsi. Is insignem donum Lauretanam misit de quo Turfellinus libro 5. cap. 18.

Quæ à Piratis liberatur

Complures naues insigni miraculo Virgine Lauretana impiorata à Piratarum manibus mox capiendæ euasere lib. 4. c. 17. lib. 5. c. 10. & c. 15.

Episcopus Hybernus ab hostibus seruatur
Et Turcarum

Episcopus Hybernus Elisabethæ Angliæ Regiæ hæreticæ furorem declinans bis in eadem navigatione ab infestis persecutoribus modo quodam admirabili seruatur lib. 5. c. 15. Quosdam à Turcarum miserabili seruitute

eadem Virgo Lauretana non absque diuina virtutis iudicio eripuit libro 4. cap. 28. & 21. Alios infontes interdum, interdum etiam supplicium commertos, carcere non minus misericoorder, quàm admirabiliter exemit, de quibus libro 3. cap. 17. & 27. & in his.

17. Iudæus à Turcis ob quoddam facinus æternis adductus vinculis Christi, Deiparæ que præsidium implorans anno 1560. ab ipsa Virgine secundum quietem ei oblata, à vinculis absoluitur, ac Lauretanam, vbi Christiana sacra susciperet petere iubetur, simulque nauiculam ei præparauit, qua per maria sua sponte incredibili celeritate bidui spacio Anconam tenuit, & Laureti baptizatus est lib. 4. cap. 22. Alios, quibus in carcere vltimum supplicium imminere ipsa Virgo Lauretana, vel solus lucis vinculis è carcere eduxit, vel iudicibus ad reuolendam mortis sententiam, quem tolerant, & reum liberandum permotis discrimine eripuit libro 4. cap. 20.

Alios ab exitio, & ipso suspensio liberauit quidam enim bis laqueo suspensus lib. 3. cap. 27. Alter verò similiter è patibulo quatuor horas ceruicibus laqueo infestis pependerit, qui se Lauretanæ Virgini commendatant, & magno circumstantium stupore morti eximuntur libro 4. cap. 19.

Illud quoque in hoc genere admirabile fuit Anno enim 1530. Vaiuoda Transyluanie ab Abrahamo Turcarum Bassa prælio victus, captusque victoris irati iussu, ex altissima rupe agendus erat præceps. At ille B. Maria Lauretana inuocata sermonem de religione cum Bassa fortè ingressus, ad eò offeratum eius animum diuina ope mitigauit, vt Barbarus odio in amorem verso ipsum cum cæteris Transyluanis captiuis dimitteret gratis, extat hodie Laureti Tabula ingens egregiè depicta, auroque exornata, vbi tota res non solum coloribus, sed etiam literis expressa visitur. Turfellinus libro 2. cap. 27.

In Emergum etiam liberandis admirabilem se ostendit Virgo Lauretana, cuius rei meo insignem miraculum narrat Turfellinus libro 2. cap. 7. de muliere quadam nobili Gratiopopolitana nomine Antonia, à septem terribis Gratiopopolitana obfessa, cuius maritus nihil in Gallia ad vxorem liberandam in expertum relinquens eam in Italiam adduxit & Mediolani ad S. Iulij. Mutinæ ad S. Geminiani, denique Romæ ad sacram columnam, solemnes exorcismi nequic-

nequicquam ei sunt adhibiti, Deo eius liberationem Deiparæ Lauretanæ referuante. Anno enim 1589. mulier summa vi oblectans à decem robustis viris in sanctissimam cellam ante Deiparæ effigiem sistitur, ubi exorcismis virgentibus & compluribus insignibus viris presentibus omnes illi spiritus immundi tandem expulsi sunt. De alijs pariter demoniacis liberatis habes lib. 4. cap. 8.

Expilatorum iocum adis Lauretanae dei in arcibus.
Nec desuere, qui donatorum, quæ in Lauretana æde asseruantur multitudine, atque pretio illecti ad eam expilandam animum adiecerunt, & aliquando tam nefarium opus aggressi sunt ausi: sæpius tamen legimus, & nostra etiam ætate compertum est, huiusmodi homines diuinitus à sacræ ædis iniuria prohibitos, interdum etiam sæuere punitos.

Turcarum classis à Lauretanae dei Virg. adis diuinitus arcesur.
18 Anno salutis circiter 1470. Mahomete Turcarum Imperatore expugnata, Hydrunto in Salentinis, Turce classe ad Castrum Portus Recinetensis (quod tribus ferme miliaribus ab æde Lauretana distat) delati, populabundi Lauretum iter intendebant: Verum ad sacræ domus conspectum ingens repente terror, Turcarum peruasit aciem cunctosque è vestigio inuitissimis animis referre coegit pedem, stupore attonitos & Deum profectò pro illa æde stare memorantes. Turcellinus libro 2. capite 8.

Alia Turcarum classis, aliquo pirata à Lauretana domus inuisione diuinitus arcesur.
Simile prorsus multos post annos euenit Selymo dicti Mahometis nepote apud Turcas imperante: Ingens enim Piratarum manus in idem Castrum portus Recinetensis appulsi, eoque potiti, recta cædibus, & incendio foedant.

Jam nemine contra eos arma ferente Lauretum inflammatis studijs contendebant, cum desertam à mortalibus propugnatoribus ædem à celestibus defendi, propugnarique senserunt.

Quippe ipse Lauretanæ ædis aspectus tantum eis terrore incussit, ut è vestigio trepidi re infecta repeterent classem. Selymus porò conandi sceleris Auctor paulò post haud dubia numinis ira perijt, cancro foedissimo iuxta atrocissimòq; morbo, miserè absumptus. Cognitum etiam est ex Turcarum captiuis, qui fuga elapsi Lauretum ad vota beatæ Virgini reddenda venerunt, Archipiratas, in quorum ipsi fuerant potestate, sæpius Lauretani Templi prædandi studio Lauretum instructa classe petijisse. Cæterum sacræ æde conspecta repente

pauore ingenti diuinitus iniecto regredi coactos: latens utique numen ibi confitentes. Quare hac re cognita piratæ oram Piceni legentes vix ausi sunt quicquam hostile in conspectu ædis Lauretanæ conari: semel duntaxat hyemes turcicæ dux ex agro Lauretano prædas agere ausæ, mox Deiparam vindicem sensere: eadem ipsa die à Canaletto Venetæ classis Duce captæ prædatores suspensi, & præda omnis recepta. Turcellinus libro 2. cap. 19.

Turcellin.

Tempore quoque Leonis X. cum exercitus A. Lauretanae Francis Mariæ Ducis vrbinaris multarum gentium colluione mixtus Picenum agrum predatione infesta populatione percuteret, & inuito eodè die ad sacræ ædis prædam incensis studijs tendebant, præmissi ab exercitu exploratores omnia turata esse cernentes læticia gestiebant, cum subito acrium grex luporum è saltu proximo erumpunt, plerisque exploratorum repentino terrore amentes iugulant, cæteri in fugam vestimentis socios ne progrediantur: illi tamen vanum exploratorum terrorem deridentes nihilominus properabant ad prædam: Verum, ut sacræ ædes in conspectum se dedit, repente ingens exercituum pauor inuasit, cunctique lymphatis similes trepidate cæperunt, tunc excussa væsaniam, & templi religione conterriti latrocinio desistunt, versaque in religionem audacia Lauretanam ædem venerabundi intrant, cogitati sceleris veniam exposcunt, muneribus colunt, Vrbinarium Dux in sperato exitu facinoris mirè lætus, detracta sibi arma in primo Augustissimæ Cellæ aditu suspendit tanti miraculi monumentum, simul se ex agro Piceno exercitum abducatum vouet, quod & præstitit. hæc Turcellinus lib. 2. c. 20.

Corcutus

Nec tamen Infideles Lauretanæ opis expertes fuere: Corcutus Turcarum Bassa anno 1552. Constantinopoli ex pectoris apostemate ad extremum vitæ discrimen venerat. Is à seruo Christiano de Virginis Lauretanæ vi, in morbis cuiusque generis depellendis edoctus eam inuocat, vouet si morbum depulisset se in eius gratiam illi seruo libertatem daturum. Protinus dirupto apostemate sanatus, seruumque exemplo cum literis, ac muneribus Lauretum ad Virginem destinat, vñ cum suo chirographo miraculi testimonio Arabica lingua conscripto. Turcellinus

Lauretanae sanatur.

Turcellin.

libro 3, c. 19.

Hhhh

MIRA-

MIRACVLA QVÆDAM IN DEIPARÆ

Templo Sueffionensi in Gallia ex Vincentio in spetulo historiali libro 27. capite 2. & sequentibus, quæ etiam refert sanctus Antoninus 2.

part. histor. tit. 16 capite

14. §. 1. & 2.

19 **A**NNO Domini 1128. multi de Pago Sueffionico sacro igne accensi, ad Ecclesiam Beate Dei Genitricis Mariæ, in Civitate Sueffionum sitam conuenerunt vbi que diebus paucis misericordiam Dei, & Beate Virginis succursum præstolantes, (sicut plenius refert libellus eorundem miraculorum) salutem ipsius meritis, ac precibus consecuti sunt, ita vt intra quindecim dies centum, & tres nominati ab hoc igne restinguerentur, & tres puellæ distortæ sanitati redderentur. Hugo Fasitus, nam aduersariæ potestati concessum erat percutere multos plaga inuisibili diuersæ ætatis, & sexus, ita vt semel succensa eorum corpora, cum intolerabili cruciatu arderent. Est autem morbus hic tabificus sub extenta luenti cute, carnem ab ossibus separans, & consumens, ex mora temporis, augmenta dolorum, & ardoris capiens per singula momenta, cogit miserum mori; sed desiderantibus mortem illa non venit, donec depastis artubus, ignis ille celer, & pestifer inuadit membra vitalia, & quod valde mirum est, ignis hic sine calore validus ad consumendum tanto frigore velut glaciali perfundit miserabiles, vt nullis remedijs possint calefieri.

Item quod non minus est mirabile, ex quo diuina gratia restinctus fuerit, fugato mortali frigore, tantus calor in eisdem partibus ægros peruadit, vt morbus cancri eidem feruori persæpe se societ, nisi medicamentis occurratur. Sex diebus mense Septembri in Ecclesia Beate Virginis fuerunt. Ad preces autem populi de alijs Ecclesijs, & de maiori Ecclesia in eandem Ecclesiam concurrentis affuit Beata Dei Genitrix trahens, secum sortia agmina sanctorum Spirituum, ad cuius præsentiam formidaret Infernus, & pauerent portæ mortis.

Cuius Aduentus præcursor tam magnus tremor Ecclesiam repleuit, vt terræmotum esse factum, aut Ecclesiam à fundamentis concussam arbitrantur fugerent omnes; sed vbi nihil

periculi adesse senserunt reuersi omnem ardorem languentium extinctum & omnem dolorem esse consopitum celerissima sanitate collata inueniunt.

Alii ad quibusdam ex languentibus pridie huius beneficii cœlitus dati visas esse cœlitus copiosas claritates, per Fenestras Ecclesiæ vitreas illapsas, quasi quædam præconia laetitio- nis subsequentes. Intra quindecim dies nominati annotati sunt centum & tres ab hoc igne restincti. Sed plurimi assueverant, stellas miræ magnitudinis tenebrosam noctis caliginem vitra Ecclesiam persequendo effugasse.

Mulier quædam nominata Gundrada, vi- *Vinc. cap. 3*
rum habens nomine Theodoricum comma- *Gundra-*
nens in riparia ultra Axouam fluium, qui da mulier
præterlabitur Urbem Sueffionum de villa, quæ ab agrum
dicitur Audiguturis inter cæteros venerat ad dno ead
Ecclesiam, cuius faciem ignis ille deturpauit *deforma-*
rat, & nasum, & labium superius, quod nato *ta Deipa-*
subiacet, vique ad maxillas, & gingiuas, & den- *ra ope sans*
tes molares, & extinctus est ignis à facie eius. *1127*
Sed omni occurrenti iam molesta, & odiosa
fiebat, grauisque omnibus etiam suis ad viden-
dum. Itaque compulsa est totam faciem præ-
ter oculos madenti panniculo velare.

Redit ad Ecclesiam beate Virg. facta que
candela, quam offerret, iuxta dormitum, eadem
nocte maturius euigilans, sensit laxatum flui-
tare panniculum, quem dum restringere, sur-
sumque reuertenti nixit, & parum proficit,
coacta est circumiacentiam implorare auxi-
lium, qui dum morantur, somno, vel frigore
tardi, illa poscit lucernam accendi, & sibi auxi-
lium ferri Sensitque interim carnem sub digitis,
& panniculo pressam inolescere, & nesciebat,
quia caro est nasi, & labij reformata. Demum
que sæpius reducit pannum, sæpiusque per-
inde attrahat creaturam, nouiter psalmatam
Clamauit ter magna voce: *Deus, & sancta*
Maria adiuua. Ad quam vocem excitati, &
turbati, qui aderant, maturius inferunt lumen
& vident nasum, & labium nouiter forma-
tum.

Quidam puer annorum vndecim pecorum
custos ardens pedibus à matre sua aduectus
est, remedioque doloris intra paucos dies ac-
cepto, ad domum reductus est. Erat autem de
Valibus; Sed dum puer idem nutu diuino
non immemor tanti beneficii desiderio visen-
dæ domus Beate Virginis flagraret, & super hoc
quotidie

quotidie molestus matrem perurgeret, & illa penitus non acquiesceret. *Redeat*, inquit, *in me infirmitas, ut necesse habeam illum referri*, quod & factum est. Relatus igitur à matre illuc ad ingressum processionis matris Ecclesiæ excussus à quiete in gratiarum actionibus rupit clamoribus æterna, narrau t̄que omnibus raptum se fuisse ante Deum, & Dei Genitricem pro populo supplicentem vidisse, vt dignaretur Deus hunc morbum à populo auertere, & euertere. Et hanc scintillam, quæ acciderat auferre, hoc tamen repositum à filio suo benignè accepisse. *Mater tu es maris stella, fiat omnia volun astuta*. Dumque iterum eadem Virgo quæretur super domo sua quæ vilis, & abiecta præ cæteris erat, audiuit à filio suo, quod de trans mare, & de trans renum faceret pecuniam afferri, de qua domus eius adificaretur, & in omnium oculis intuentium claritate magna, & gloria illustraret eam. Populo etiam Sueffionensi mala euenite ex parte Dei prædixit, quia lux Genitricis Ecclesiæ non resciceret. Et quidem multos ex eadem Vibe ignis inuasit. Quæ & quæia restent, nescimus. Idem puer parum post se moriturum testatus est; & sic euenit, non enim mensem superuixit. Mirum autem valde de hoc puero erat, quod ab initio mundi omnem historiam retexens totam narrationem suam cussim iustitiam digererebat. Textum Evangelij, & actus Domini sic in ordine recensebat, tanquam omnia in libro legeret, & dictata ab alijs pronuntiaret. De Ioseph quoque viro beata Virginis inter cætera ait: *Qui tenet, cepitum florenis virga, custos erat glor. of. puella*. Hæc narrabat clausis oculis tanquam lucem transitoriam exofus, laicis, & illatertis vix digabatur facere verbum, tanquam ignorantiam eorum petæsus. Eius mortui corpus tanta gratia perdidit, vt candore, & claritate, vultus Angelicam nescio quid, & diuinum signaret.

Vinc. cod.
cap. 4.
Mulierem
in partu
borantem
Dispara
liberat.

20 Apud Villam, quæ dicitur Cala in territorio Sueffionensi, quæ possessio est matris Ecclesiæ beatorum martyrum Gerualij, & Protasij mulier ob partus difficultatem laborans continuis tribus hebdomadis periclitabatur persuasq; à conuicinis mulieribus senudis pedibus utram ad sanctam Mariam Sueffionis, venit, & liberata est, sed ordine stupendo. Nam primum ex viro suo emisit tres lapides; Primus in magnitudine oui arietis, secundus

ferè in magnitudine oui gallinæ, & tertius non minor aliqua nuce erat. His lapidibus effusis statim sequitur partus infantis, qui & gratiam baptismi accepit & paucos dies superuixit. hæc Vincentius libro 27. c. 3. & 4.

A S. HIPPOLITO DEIPARÆ
inusu cuiusdam membra deperdita restituntur ex
Vincentio specul. histor. libro 27.
cap. 9. 10. & 11.

VIDAM nomine Petrus ex Gratianopoly- A S Hip-
teno Territorio in Beatæ Mariæ Magda- polyto Dei
lenæ festo, quo in eo loco inhibita erant ser- para inusu
uilia opera iussu vitrici inuitus arabat, execra- exesa ab
tus opus, & animalia, & ecce subitaneo toni igne mē-
tru boues, & utensilia flamma absumentur, bra arato-
qua eius pes correptus breui illum exedens tori cuius
tybiam, & crus peruasit, atque ossa retexerat. restituntur.
Ad templum igitur beatæ Mariæ Magdalænæ oblatu eius precibus ignis, nec ultra procederet, extinctus est, verum inutilis remanebat: ad quandam igitur Deiparæ Ecclesiam celebribus miraculis insignem, quæ habebat etiam S Hippolyti, martyris memoriam delatus, cepit ibi crebris obsecrationibus mundi Reginam interpellare, vt quod alijs valentioribus impendebat sibi non nagaret. Miles autem quidam sæpe intuens eum Basilicam raptando subire, elemosinæ causa in domum propriam declinare persuasit, vbi cum aliquandiu recedisset, pedisseque nescio quid actura à camera noctu in domum exteriorem deueniunt, & Petrum crebris planctibus ingemiscentem subaudiunt, quorum gemitum hæc causa fueret. Virgo Maria cum Beato Hippolyto in visione stratu eius astiterat, quæ, vt iacenti videbatur, imperabat: *Restitue*, inquit, *eum antiquo rigori*. Martyr vero impetranti obsecundans humiliter crus, tybiam, pedemque quaquaersum olim sparsa diuinitus ad instar futuræ resurrectionis in puncto compacta, recolligens corpori eius, quasi surculum arbori cepit subiungere.

In qua infertione tantis torquebatur ardu-
ribus, vt non sine clamoribus subsistendo, cre-
bris quoque nctibus, & membrois motibus quid
pateretur indicaret. Irruunt igitur ancilla, &
illato adiacenti cubile facto, dum hac, illacque
despiciunt, duos habere pedes, & duo cru-
ra Petrum reperiunt; ex quo intuitu

H h h h z

tan-

tantus eas stupor illico inuasit, ut non se eas esse, quæ venerant, sed mutari in alteras æstimarent. Contrectabant tamen, & vera membra, quæ tetigerant sentiebant.

Tandem difficillimè excitatus, cum aperuisset oculos beatam cum martyre Virginem adhuc æstimabat astantes, quibus visibiliter absentatis, interrogatus à feminis, quibus sibi restitisset amissa, rem retulit, multosque in admirationem adduxit.

Hic idem Petrus, ut tanto Dei beneficio responderet, semetipsum inelosit, ut diuinæ contemplationi vacaret, quem diabolus sub specie mulieris multis noctibus primùm blanditijs, deinde terrore, postea vi manuum ad flagitium allicere moliebatur; cui ille strenuè resistebat. Quadam verò nocte stola sacerdotali collum diabolicæ pellis implicuit, & ad terram prostravit, ac penitus suffocavit. Inuentum est autem mane ibi cadauer ingentissimæ anus foetidissimum, quod induerat dæmon ad vtrum Dei vexandum, Illudque extra oppidum igni est crematum. hæc Vincentius lib. 27. cap. 9. 10. & 11.

MIRACULA FERETRI BEATÆ Mariæ Laudunensis.

Nec prætereunda videntur quamplurima, etque insignia feretri B. Mariæ Laudunensis invocatione edita miracula, quæ Vincentius Beluacensis lib. 26. spec. histor. à cap. 11. per plura capita copiosè descripsit. Nos commemorata clade, quæ tot miraculis occasionem dedit, ea breviter attingemus.

Miracula plurima feretri B. Virg. Laudunensis.
21. Cum Lauduni in Gallia Templum Dei Genitricis in detestatione necis inibi patratæ, Deo impij sceleris vindice anno Domini 1110. conflagrasset, innumerabilibus miraculis editis ad eiusdem beatæ Virg. Laudunensis Feretrum, multas per Vibes circumductum, tantum pecuniæ collectum est, ut pristino fuerit splendore restitutum. Rem omnem Hugo Farfensis, qui eo tempore vixit in historia manscripta miraculorum Feretri B. Mariæ Laudunensis posteris consignavit, quam nos eius ferè verbis describemus. Ecclesia Laudunensis Dei Genitrici dicata, inter præcipuas Galliarum

S. Remig. Rhemensis Archiepiscopus.
Ecclesias antiquitus numerabatur, cui Sanctus Remigius Rhemensis Archiepiscopus, quod ibi nutritus, & educatus fuisset, reditus attribuit, & sanctum Genebaldum Episcopus

primum in ea consecrauit: cumque ab eo tempore ad nostram usque ætatem per quingentos fere annos floruisse, ecce in diebus Ludovici Regis Francorum qui fuit filius Philippi Regis, pater autem Ludovici Iunioris duram iusti Iudicis, Regis Regum experta est animaduersionem. Quidam enim nobilis Princeps, & Castellanus Laudunensis nomine Girardus de Cyriaco, dum in eadem Dei Genitricis Ecclesia flexis genibus suppliciter oraret, ab inimicis suis, qui eum alibi aggredi non audebant, dolosè circumuentus, & ab oratione surgens, diuersis gladiatorum plagis ibidem est interfectus: cuius sanguine pavimentum Ecclesiæ respersum, cum multoties aqua superfusa non posset ad plenum ablui; compluribus, qui aderant rei nouitate attonitis, Anselmus eiusdem Ecclesiæ Decanus, scientia, & eloquentia nobilis, quibusdam secreto prænuocauit, illam sanguinis labem templi concrematione diluendam, quod tantum scelus non aqua, sed igne videretur eluendum. Post modicum tempus, Deo permittente, Diabolo stimulante seditione subita à Ciuibus concitata Dominus Waldricus eiusdem Vibis Episcopus in domo sua, cum quibusdam è militibus suis crudeliter occiditur. Præfata factæ Mariæ Ecclesia, cum alijs propinquis oribus decem Ecclesijs, Domus quoque adiacentes Episcopi, atque Canonorum multorumque Ciuium igne supposito concremuntur. hæc Hugo Farfensis, qui postea narrat defuncto Hugone Aureliacensi, qui Waldrico subrogatus, septimum intra mensem obierat, Bartholomæum in demortui Præsulis locum anno 1113. susceptum ingenti studio Laudunense Templum quod conflagrauerat, pristino nitore restituisse, elemosynis affatum corrogatis, ad quas colligendas Feretrum beatæ Virginis Laudunensis capillis, alijsque sanctissimis reliquijs insignie multas per Vibes deferendum, & ad Angliam usque transmittendam Canonicis Laudunensibus tradidit. Eiusmodi verò Feretrum appellari videri arcula, seu terculum capillis Deparæ, alijsque reliquijs gestandis compactum, ut aperte colligitur ex Vincentio libro 26. Speculo historia. cap. 17. Mirum autem est, quod quantisque prodigijs præpotens Deus hoc iuxta Genitricis Feretrum cohonestarit, quæ monumentis configurat Hugo Farfensis, quæ

S. Antonii
vita.

cum Canonice Ecclesie Laudunensis: perstrinxit verò, & è multis pauca collegit Vincentius Beluacensis lib. 26. spec. à cap. 11. usque ad 21. & ex Vincentio. S. Antoninus 2. par. histor. tit. 17. cap. 1. §. 3. vix enim oppidum aliquod attingit, quod non magno aliquo miraculo insigniret, vel nunquam expertis benignæ tribuit, aliosque permultos deplorata valetudine morbis leuatur. Qui verò Feretrum illud non ea, qua par erat religione susceperunt, præsentis supplicio affecti grauitate sceleris poenæ grauitate intellexerunt; quæ omnia ex Helinando fusè persequitur Vincentius loco citato.

MIRACVLA TEMPLORVM B. VIR

gata in Germania ex Tritemio in duobus opusculis de B. Virgine miraculis in templo prope

Dittelbach, & in Templo de Vri-
teto Diocesis Herbipolensis.

Miracula
B. Virg. in
Germania
Tritemio.Cap. 20.
Puer in
puteum
lapsus.Vir ab ho-
stibus ca-
pitus.

22 IN Germania complora quoque Deiparæ Tempia miraculis illustria numerantur, ejusmodi est Oettingense in Bauaria: alia in alijs locis, quorum plurima diuersis in Diocesis recesset Tritemius libro 1. Opusculi de miraculis B. Mariæ in Dittelbach, à quo nos in præsentia cæteris Auctoribus prætermittis, quædam miraculorum exempla in Germania Templis Deiparæ dicatis referemus; quæ idem Tritemius in citatis opusculis, non minus grauitè, quam piè conscripsit. Quorum opusculorum cap. 20. meminimus. Initium verò ducentus ab opusculi de mirac. Templi prope Dittelbach.

Puer sexennis à puteo, in quem ceciderat, ope Virginis, cujus simulachrum in Templo prope Dittelbach colitur, lætus extrahitur. apud Tritemium in opusculo de miraculis hujus Templi mirac. 3.

Vir quidam ab hostibus captivus in carcerem munitionum vincetus 40. dies jacuerat, voto Deiparæ nuncupato solutum se invenit, & perforamen in muro intra unius horæ spa-

tium manibus, absque aliquo instrumento effecit, quod ferè nullus biduo perforasset, liber evasit mirac. 5.

Hujus Virginis invocatione plerique à putridis ulceribus, quæ trichemius Gallica nas postulas vocat, curati mirac. 4. 13. 16. 30. 56. 57. & 58.

Complures ex vulneribus sanati mirac. 6. 9. 10. 11. 20. 22. 23. 31. 33. 37. & 47.

Alij graui ægitudine liberati mirac. 7. 8. 14. 15. 18. 25. 28. 29. 32. 35. 36. 39. 48. 51. 52. 53. 54. & 59.

Alij maris tempestate exempti mirac. 12. Alij morbo regio, vel caduco, & epileptia curati mirac. 17. 26. 38. 42. 46. 49. & 55.

Mulieres complures in partu laborantes ad jura mirac. 19. 21. 27. 34. 40. 43. 45. & 60.

Mulier quædam surda, & epileptica valetudini restituta mirac. 24.

Cujusdam pabperis rustici horreum ab incendio præservatum mirac. 50.

Puella quædam annorum ferme trium anno 1510. in stagnum lapia submersa est; post horam à parente in tota villa diligenter conquisita, tandem ex aqua extrahitur, & pluribus horis mortua jacuit; voto igitur Deiparæ prope Dittelbach nuncupato, mox puella mota ad vitam revocatur mirac. 44.

23 Quoniam etiam idem Tritemio lib. 1. hujus opusculi de mirac. B. Mariæ prope Dittelbach recenset complura alia Deiparæ templa in Germania olim miraculis clara, quæ licet ex negligentis litteris mandata non fuerint; Ecclesie tamen eo tempore ex fidelium oblationibus constructæ sanitarum miracula ibi edita satis testantur, adjicitque annum, quo fidelium concursus ad eas fieri cœpit, nos tantummodo templorum nomina, & annum adnotabimus iisdem ejus verbis, reliqua apud eum legi poterant, qui hæc ipsa Anno 1511. (ut videre est in Epistola dedicatoria) litteris mandabat. Ejusmodi porò Ecclesie hæc fuisse ab eo dicuntur.

Ecclesia B. Virginis in Tynbach, ad quam anno Domini 1020. concursus fidelium magis est factus.

Anno Domini 1450. S. Maria in Bireklingen, ubi narrantur infinita miracula usque in præsentem diem.

Anno 1442. S. Maria in Vreicis prope Hylbrunnam, ubi insigne Carmelitarum coenobium est constructum: de hac nos uberius agemus infra, ex eodè Tritemio in proprio opusculo,

Hhhh 3

Aasø

Vulnere-
bus con-
fessi. Egri.In mari
periclitan-
tes. Pluri-
ma in orbis
oppressiMulieres
in partu

Laborantes

Surda. &
epilepticamulier. In-
censata.Puella in
stagnum

diuersa.

Tritemio.

Alia Dei-
para templain Germa-
nia, miracu-
lis præ-
clara.Templum
B. Virg. in
Tynbach.S. Maria
in Bireklin-
gen.S. Maria
in Vreicis

614
*S. Maria
 in Subur-
 bio Worma-
 tiensi*

Anno 1200. S. Maria in Suburbio Worma-
 tiensi, quæ usque in præsentem diem infinitis
 pene coruscavit miraculis, pluresque habet
 præbendarios sacerdotes.

*Maria
 in Clusa
 Eberhar-
 di.*

Anno 1433. S. Maria in Clusa Eberhardi
 Diocesis Treuerensis, ubi magna facta sunt, &
 fiunt hodie miracula, ibique insigne consti-
 tuctum est monasterium Canoniorum Regula-
 rium.

*S. Maria
 in Thonig-
 stein, vul-
 go Petra
 Antonij.*

Anno 1464. S. Maria in loco, qui dicitur Pe-
 tra Antonij vulgo Thonigstein prope Ander-
 naich Treuerensis Diocesis, ubi ex fidelium
 collatione insigne Carmelitarum cœnobium
 visitat.

*S. Maria
 prope Oet-
 tinge in
 Bauaria.*

Ad memoriam S. Mariæ prope Oettingem
 in Bauaria Saltzburgerensis Diocesis, solemnis
 est, & antiqua fidelium peregrinatio, ibique
 multa fiunt miracula, & ex elemosinis insi-
 gnis fundata est Ecclesia, in qua laudes Deo
 quotidie decantantur, hujus ædis honorifice
 sæpius meminit Canisius in lib. de B. Virgine.

*S. Maria
 in Diocesi
 Nemetensi*

In Diocesi Nemetensi haud procul ab Op-
 pido Phorcensi Marchionum de Baden ma-
 gnus nostræ ætate, inquit Tritemius concursus
 fidelium cœpit, hodieque continuatur ad me-
 moriam Domine nostræ in Quercu, ubi plura
 ostensa sunt miracula, quorum seriem in volu-
 mine uno ibi vidimus conscripta.

*Deipara
 ad Quer-
 cum tem-
 pla duo in
 Marchio-
 natu Mis-
 nensium*

In Marchionatu Misnensium duæ Ecclesiæ
 Domine nostræ miraculis illustres nouiter
 sunt cœpta, & ad Quercum nominatæ.

*S. Maria in
 Appenshal*

Ante annos quindecim S. Maria in Appen-
 thal Wormatiensis Diocesis, item in Gimmertal
 Herbipolensis Diocesis ante paucos annos,
 inquit Tritemius, cœpit fidelium concursus ad
 Deiparæ Ecclesiam.

*Alia Dei-
 para Tem-
 pla in Ger-
 mania.*

Ex simili devotione, atque fidelium concu-
 rsu ad Dei Genitricis memoriam plures in
 diversis Germaniæ locis, inquit Tritemius,
 insignes Ecclesiæ constructæ sunt, in quibus
 diversis temporibus miracula plura contige-
 runt, de quibus nominatim loqui mihi foret
 difficile, & Lectori tediosum. Undecim tamen
 numerantur in sola Herbipolensi Diocesi,
 quinque nimirum ex dictis videlicet, Tym-
 bach, Heylpro, Bücklingen, Grymmetal, &
 Dittelbach, quibus adduntur alia sex; in qui-
 bus plurima diuinitus sunt ædita miracula, &
 pulchra ex collatione fidelium sunt consti-
 ctæ Ecclesiæ, nimirum.

*S. Maria
 in Villa.*

S. Maria in Villa Hæchperg prope Hebi-
 polim.

S. Maria in Luterbach circa Tuteram haud
 procul ab oppido Retingen.

S. Maria in oppido Haisfurt.

S. Maria in oppido Kuchperg.

S. Maria in oppido Fundelberg.

S. Maria in loco Quisberg, non procul à Bibe-
 ra, hæc omnia ex Tritemio loco citato.

MIRACULA IN ECCLESIA BEATÆ
 Virginis de Vriceto.

24 IN altero verò opusculo idem Tritemius
 miracula ad Deiparæ invocationem facta
 in Ecclesia ejusdem in Vriceto juxta Heil-
 brunam Herbipolensis Diocesis Oppidum,
 cujus supra meminerat, simili ratione tribus
 libri commemorat. Cum enim sculpta beatis-
 simæ Virginis Mariæ Imago, ut ipse ait, respec-
 tina Dominum Iesum filium suum jam mor-
 tuum de Cruce depositum in sinu tenens in
 dicto loco esset posita ab anno 1442 populo
 ruro concursus ad eam fieri cœpit, ubi ex fi-
 delium oblationibus constructum est cœno-
 bium, & Patribus Carmelitis attributum, ibi-
 que innumera fere miracula usque ad annum
 1515. quo hæc scribebat, à Deiparæ adita
 asserit, verum ex illis 49. litteris mandauit lib.
 3. adjectis nominibus, aliisque circumstantijs,
 quibus omnia plene cognosci queant hæc ve-
 rò omnia ipso anno 1442 facta testatur, quæ
 nos summatim attingemus.

Puer quidam sub curru onerato grauiter
 quassatus, ut viuere ad horam posse minime
 speraretur, voto à parentibus Virgini de Vri-
 ceto facto statim miraculose convaluit mirac.
 1. simile habetur mirac. 14.

Alique ex alio lapsi, & contriti incolumitati
 restituerunt mirac. 30. 32.

Aliqui rupturæ incommodo laborantes sa-
 nantur mirac. 2. 20. 35. 38.

Complexus vinculis, & carcere miraculose à
 Deiparæ eximuntur mirac. 3. 5. 6.

Alij varijs morbis, & interdum grauissimis, in-
 terdum etiã pestilentia mirabiliter sanati
 mirac. 14. 15. 22. 23. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 37. 43.
 44. 45. 46. 47. 48. & 49.

Aliqui morbo epilepsiæ, vel calculi, vel pa-
 ralytis liberati miraculo 4. 7. 8. 11. 16. 19. & 42.

Mulier à dæmone obsessa curatur mira-
 culo 13.

Mulier in partu adjuua mirac. 21.

Aliqui à submersionis periculo, vel etiam
 ab ipsi

S. Maria
 in Luter-
 bach S.
 Maria in
 oppido
 Haisfurt
 in oppido
 Kuchperg.
 in oppido
 Fundel-
 berg in-
 loco Quis-
 berg circa
 Tuteram
 in templo B.
 Virg de
 Vriceto.
 adita.
 Puer con-
 riu quassatus.
 Ex alio
 lapsi.
 Ruptura
 laboranti-
 bus conu-
 luit detenti.
 pestilentia
 laboranti-
 morbo ep-
 lepsiæ, vel
 calculi.
 vel paraly-
 si agri.
 Mulier à
 dæmone
 obsessa
 ab ipsi

ab ipsis aquis iam absorpti eripiuntur mirac.
24. & 25.

Aliqui cæci illuminati mira. 28. 33. & 40.
Quidam Deiparæ ope ab eo morbo, quem
vulgo ignem S. Antonij vocant, est ereptus mi-
rac. 41.

Puer in Therinis Badenibus anno 1442.
submersus, ex aqua sine vitæ signo extractus,
voto Deiparæ de Viticeto à parente nuncu-
pato, mox vt voti sermonem contempnit puer
qui mortuus videbatur reuixit, & sanus surte-
xit mirac. 9.

Puer alius ex curru lapsus ultra tres horas si-
ne sensu iacuerat, ita vt omnes eum iam dice-
rent vita defunctum, sed Deipara de Viticeto
ab eius parente cum voto inuocata puer pro-
tinus reuixit mirac. 10.

Mulier quædam è stagno feculento, in quo
multæ erant hirudines, seu sanguisugæ aquam
cum seminario illarum bestiarum ebibit, cum
quæ bestiole in ventre eius creuissent quadri-
ennio in visceribus tumefacta diris est cruciata
doloribus: cum quæ nullos medicorum caulam
agritudinis dicere, vel remedium adhibere
posset, anno 1442 Deiparam inuocauit illi-
co omnes sanguisugæ viæ nom. 150. per os
de ventre eius exierunt, & sanitati est reddita
mirac. 12.

Puer effluencia correptus, alijs quæ morbis
laborans triduo sine voce, ac motu iacuit quasi
mortuus eius matre Deiparæ operi cum voto
imploratæ, continuo incolumitatem est con-
secutus mirac. 30.

Puer mortuus ex matris utero prodijt, sed
eius patre Deiparam de Viticeto cum voto
inuocante, mox apparuit viuus mirac. 17. hæc
ex Tritemio.

ADMIRABILES COMPLVRVM
peccatorum conuersiones per Des-
param factæ.

SECTIO IV.

29. S Anctimonialis quædam, cui amor, &
assidua B. Virginis memoria cum ipsa
tate creuerat cuiusdam potentis, ac
præditis eius pulchritudine capti blanditijs,
ac promissionibus illecta nuptias cum eo cele-
brate consenserat condixerunt diem quo rap-
tam virginem de Monasterio ille adulter suo
sociaret coniugio Postea autem cum in do-
mo parentum quiesceret nocte illa in somnis

se supra os putei raptam vidit, qui enormi im-
pitudine, & profunditate oris sui aperiens ba-
rathium tam immanes exhalabat foetores, vt
vniuersum mundi huius aërem videretur in-
ficere; tam densas sumi nebulas, vt claritatem
de cælo videretur effugasse. Cum quæ totum
serpentibus, & vermibus scaturire, & à clamorè
eorum, qui intus torquebantur horribili quo-
dam sonitu miraretur immugire, vidit repente
Æthiopes quosdam ignitos de medio exilien-
tes, & animas damnatas tormentis absque dif-
ferentia crudeliter immergentes; à quibus &
ipsa correpta cum intio uiaheretur inter ipsas
iam desolationis angustias circumspiciens, si
esset auxiliator, Deiparam vidit, sed nimis à
longe, & à se ita auersam, vt ex eius visione vix
aliquam spem posset colligere. toto tamen co-
nato ad illam conuersa, eius quæ nomen incla-
mans Domina, inquit, Domina subueni ancilla
tua in tam amara necessitate consumia. Post
multa verba accessit mater pietatis, manum quæ
eius tenuit, & procul illico facti sunt inimici
dixit quæ ei: Hi sunt fructus libidinis, hoc premi-
um voluptatis; & recessit. Vix euigilata, cum
nuncijs illius diuitis aderant, quærentes quid
fieri iuberet de necessarijs nuptiarum, quibus
cum summa indignatione reiectis; rem om-
nem parentibus aperuit, & Monasterio reddi-
ta totis se viribus penitentis iusticijs, & anti-
quo proposito reddidit. Hoc totum ex libro *Spec. Exem-
plarum B. Virginis* refertur in *speculo*
exemplorum dist. 9. n. 108. quem librum exem-
plarum B. Virginis manuscriptum Seraphinus
Kazius ex Ordine Predicatorum in suo hostio
lo exemplorum testatur se in Italia legisse.

Nec Iohannem Deipara sui studiosos, atque
deuotos ad scelus detestatorum adiu-
uat; verum etiam sæpe benignissima peccato-
rum Aduocata etiam non rogata eos ad con-
uersionem adducit. quod ex subiecto exem-
plo apud Vincentium lib. 7. spec. hist. cap. 111. *Beluacensi*
planum fiet.

Quidam, inquit, Iudæus nomine Iacobus à
Londonia Ciuitate Angliæ apud Wintoniam
pergens in via prædonum manus incutens fidem à
captus est plagis afflictis, atque in domum vtriusque
tustam casum iam minantem tractus post
multas iniurias omnibus rebus suis spoliatus, oblata in-
ligatisque ad postem pedibus, & iunctis post
tergum manibus ibidem relinquatur solitatus
verum ne penitus deficeret modico pa-
ne, & aqua per triduum sustentatur; spe-
rabant

tabant enim per sui redemptionem magnam pecuniam accipere Sed tertia nocte cum ex lassitudine paululum obdormisset, astutus ei in somnis femina inæstimabili decore reuertenda, & niueo habitu amicta, quæ propius accedens vincula, quibus miser ille constringebatur, potenter dirupit, eumque soluit. Qui præ gaudio, & admiratione epigilans curioso intuitu circumspexit, si forte aduenteret personam, quæ illum restitueret libertati. Quod intentius agens vidit aperte non iam in spiritu, ut prius, sed corporeo visu Mariam Dominam Cœli sibi assistere, & ex eius claritate totum illud inferiorum resplendebat. In quam oculos mirificolus defigens, sic eam alloquitur: *Quæ es Domina, vel unde tibi pectus tam benignum, ut mihi misero subuenires in tanta angustia. At illa: Ego sum, inquit, Maria, cui tu & genus tuum malo vestro insultatis; meq; Redemptorem mundi ad idisse perimaciter negatis; veni tamen ad te, ut more meo tibi pro malo bona rependam, & ab errore te ad veritatis cognitionem reducam, atque hucusque quam periculosè vixeris tibi insuam, quod ut euidentius cognoscas, egrediamur foras. Illa præcedente secutus iubetur, super euidentem petram, quæ in promptu erat, ascendere, & intento animo deorsum aspicere, qui iubenti obtemperans attendit hiatus terræ vallem tenebrosam ipso aspectu horribilem, flammam sulphuream exhalantem, fortore intollerabilem, & asperam: cernit etiam in his cruciatibus animas damnatorum rotari, & miserime à carnificibus torqueri. Quorum lacrymabilis eiulatus attonitis auribus excipiens pene vsque ad animam exterritus est. his visis, & auditis ait illi B. Virgo. *Hic carcer, hæc incendia, hæc omnimoda tormenta te, tuosque sequaces expectant, nisi Iudaicam impietatem celerius dimiseris, & ad fidei Christiana sacramenta confugeris; nunc autem sequere me, ut ostendam tibi: quid etiam boni pro vestra cecitate perdidistis. Cumque supra collem excelsum eum statisset aspexit eminus mansionem perlucidam, visuque pulcherrimam ex qua tanta optimi odoris fragrantia nanbus intuentis insula est, ac si illum omnium suavitas aromatum resperisset. Ibi vidit cœtus beatorum splendido vultu solemnes omni gaudio tripudiantes, melos dulcissimos concinentes. quibus studiose conspectis, ait Maria ad eum: *Hæc est hæc castas animarum sanguine filij mei redem-***

ptarum, quam & tu possidebis si illum ex me ueram carnem assumpsisse credideris. Sed iam hinc recede, & mysterium tibi licet indigno reuelatum memoriter retine, & post hæc quid tibi sit agendum sollicitè perpende. Timens Iudæus ne deuo hostibus suis occurreret, ibat densissima nocte, quo impetus illum ducebat, quo usque diluiceret. Diluculo autem pergens ad Urbem, quæ Bacha dicitur quoddam monasterium, quod ibi erat adijt, Priori, & Fratibus quicquid viderat, & audierat, totum ex ordine exposuit. Baptismum petijt, & accepit, Ioannesque vocatus est. huc vsque Vincentius loc. cit.

INSIGNES QUIDAM PECCATORES

Deipara Lauretanæ beneficio ad pietatem mirabiliter conuersi.

26. **C**omplura quoque facinorosorum hominum, qui Deiparæ ope ad sanitatem nostræ ætate rediere exempla, tum nouimus, tum etiam legimus; horum aliquot in Lauretana æde gesta subiiciam ex Horatio Turfellino in hist. Lauretana.

Adolescens quidam non genere magis, quam vitijs nobilis in rixa graue vulnus in genu acceperat, & in medicos, ac medicamenta bonam rei familiaris insumpserat partem; nec tamen plaga curari poterat, ergo vel matrum exitium, vel perpetuam infelicitatem, reformidans in lacrymis pœnitentiæ testibus Dei delinire iram institit; Deiparæque auxilium implorat uouens ingenti animi sentu, si discrimen illud euaderet Lauretum se cum donis ad agendas illi grates iturum. Mira dicta res, repente per sanato vulnere recuperat corporis sanitatem. Verum non tantum votum secessit, sed etiam in deteriora luxuriæ inquinamenta est delapsus, Attamen tacitam subinde vocem audire visus iubentis ire Lauretum, & votum exoluere. Tandem paruit, munera Deiparæ detulit; sed luxuriæ deditus ad sacram confessionem aspirare non sustinebat, ergo conscientia stimulante nunc templum, ac tabellas votiuas contemplari, nunc locum confessionibus destinatum obire, nunc dæmone impellentem templo egredi, modo Dei instinctu redire, consilij anceps, animo, & corpore æstuabat; itaque triduo in hac cura, & animi contentione extracto, cum forte missæ interesset, vocem è cœlo missam sibi audire

audire visus est cunctationem eius increpan-
 eis, iubentisque vni de paratis sacerdotibus con-
 fiteri cum proposito melioris vitæ. hac voce
 obstinatus animus emollitus, mutata subito
 voluntate facit imperata. de libidinis cæno ali-
 quando emerfus ingenti vi lacrymarum vni-
 uersas vitæ maculas eluit; protinus cœlesti, vt
 fieri solet, gaudio alacer ingentes Deo, ac Dei
 parenti grates agit à præsentis corporis, & ani-
 mi periculo bis eius ope liberatus. Turfelinus
 lib. 3. cap. 32.

Turfelin.

Adolescens
 à despera-
 tionis dis-
 arimine,
 ac demo-
 num mo-
 lestiis à
 Laureta-
 na Virg.
 liberatur

Alter iuuenis in luxum, & ea quæ luxum se-
 quuntur, effusus breui opes paternas in flagitia,
 ac dedecora vitæ absumperat. Quare propter
 nequitiam, atque improbitatem non tantum
 hominibus, sed etiam ludibrio erat dæmoni-
 bus, quorum horribiles ei facies occurrebant,
 quæ contemptum illum velut mancipium
 suum accipiebant plagis, subinde etiam indig-
 nis eum territantes modis, vt in desperationem
 eum præcipitem agerent. itaque miser vni-
 que malis oppressus iam iam desperatione
 torpebat, cum æstuanti, circumspiciantique
 cœlesti auxilium Lauretanæ Virginis, de cuius
 vi, ac benignitate mira multa inaudierat, me-
 moria occurrit igitur impuræ vitæ poenitentia
 eum coepit; Deiparam inuocat, & per eam
 Deum placare studet. at dæmones verberibus
 minas miscentes à pio proposito hominem
 absterere conabantur. Cæterum adolescens
 Deiparæ tutela fretus, animo & corpore pro-
 stratus aduersus infernas beluas eius præfidii
 invocare institit rogans, vt miserimæ serui-
 tutis iugum ab suis ceruicibus aliquando de-
 pelleret, quo Lauretum ire, & expiatis per con-
 fessionem animi sordibus meritas liberatrici
 suæ gratias agere posset; ex templo diuina
 vis oblata spe cœlestis auxiliij supplicem il-
 lum ingentigaudio compleuit, importunos
 dæmones procul abegit; auditiæ fremen-
 tium voces nihil se posse contra Mariam. er-
 go ille vix præ gaudio sui compos impigre Lau-
 retum, vti voverat tendit, ibi omnibus vitæ
 maculis confessione sacra elutis Deo, ac B.
 Virgini gratias impense agit, nonnullis sacer-
 dotibus cœlesti beneficium lætus narrat. Tur-
 fellin. loc. cit.

Peccator
 chirogra-
 phum, quo
 se demoni
 deuota-

27 Laureti quoque nostris temporibus re-
 nouatum cernitur illud Deiparæ beneficium,
 quod in Theophilum collatum antiqui cele-
 braunt, & nos supra memorauimus. Quidam
 proiectæ cupiditatis, ac libidinis, qui complu-

ribus mulieribus, quas cesario amore concu-
 pierat poritus fuerat, cum infano cuiusdam te-
 netur amore, eaque cum nec prece, nec precio,
 nec vi dolove potu liceret; dæmonem rogi-
 tat, vt se voti compotem faciat ad omnia se de-
 scendere paratum ostendens. Diaboli ergo
 iussu à Christo deficit, sicque totum illi tradit,
 idque iurat conceptis ab illo verbis, & chiro-
 grapho suam obstringit fidem. Cæterum, vt
 miser potius est, quod cupierat, cœlesti luce
 oborta redit ad se, & magnitudinem sceleris
 sui sera æstimatione perpendit, poenitentia i-
 gitur tanti peccati ductus, ad vitæ spem ere-
 ctus Deum, Deique matrem implorare cœpit.
 Inter hæc occurrit Virgo Lauretana, eiusque
 ædis sacerdotes amplissima absoluendi pote-
 state præditi: protinus Lauretum venit, sacer-
 dotem re omni exposita consulit equa sibi
 spes sit reliqua salutis, ille immanitate facino-
 ris demonstrata, ita spem ei salutis ostendit, si
 precibus, ieiunijs, & voluntaria corporis casti-
 gatione Deum placare penitus insistat, quod si
 imperata faceret se eius confessionem audi-
 turum, & à tanto piaculo absoluturum; inter-
 rim monet, vt per triduum inedia, cilicio, fla-
 gitia corpus affligeret, Deiparæ opem apud Deū
 impleret, se eodem triduo pro eo sacrificium
 salutare Deo oblaturum. Ita triduo exacto
 sacerdos ante absolutionem monet, vt in sa-
 cratissimo facello precibus, lacrymisque Dei-
 param obnixè oret, vt chirographum à diabo-
 lo extortum recipiat, quod dum ille prostrato
 corpore facit, & versiculos illos ex animo ca-
 neret: *Monstrato esse matrem, sumat per se pre-
 ces, qui pro nobis natus tulit esse tuus.* Ingenti
 miraculo voti compos efficitur: subito enim
 chirographum in manus de lapsum conspicit.
 quare ex inopinato gaudio integrato fletu
 grates Virgini enixius agit, Sacerdoti receptum
 scriptum ostendit, quod tot, tantisque in Chri-
 stum, atque in ipsum, qui scripserat diris, &
 execrationibus erat refertum, vt faciliè appare-
 ret à sempiterno humani generis hoste dicta-
 rum. Ita ille ex dæmonis seruitute Deiparæ
 beneficio in libertatem asseritur filiorum Dei.
 hæc Turfell. lib. 3. cap. 33.

rat p
 Laureta-
 nam Virg.
 recepta.

Circa annum Domini 1594. Cuius quidam Infantum
 Asculanus filiolum ex nouo matrimonio su-
 sceperat mente septimo, quem vnicum nutrici à necis pa-
 alendum dederat, & sollicito subinde retinebat
 animo. Puer natura imbecillis nulla nutricis
 culpa

Virg. Dei-
para de-
fundit.

678
culpa repentino morbo extinguitur. Nutrix
haud ignara quantum mali à pueri parte præ-
ferocis ingenij homine immineret, protinus
occulta fuga Lauretum properat. Pater, vt fi-
lium exanimem conspexit, dolore simul, itaq;
furens nutricem querit ad necem, cum ea non
compareret, eius aritum vulneribus confossum
pro mortuo reliquit, & armatus Lauretum ad-
uolat, vt nutricem, vel in ipsa sacra cella tru-
cidaret: verum homini fruente hæc subijt co-
gitatio si sacrosanctum limen intraret futurû,
vt emollito pectore viciscendi curam omitte-
ret. Quare lymphato similis alio versus om-
nes templi angulos frustra perlustrare cœpit.
(Illa enim expiatis paulo ante per confessio-
nem maculis in sacra cella Deiparæ implora-
bat fidem,) sed dum, ante Annunciatæ aram
sub fenestra, qua Gabriel Archangelus intrasse
fetur conspectus forte per fenestram lumina-
bus, quæ pluitima ante B. Virginem colluce-
bant, subita religione tactus genua submittit
mira dictu res. Homo ferus, ac ferreus repente
mollitur, mutato animo sacerdotem adijt, ibi
abiectis armis confitetur, & ex diuina prou-
identia in eundem sacerdotem incidit, ad quem
paulo ante nutrix accesserat, à quo declinatus
redijt cum nutrice in gratiam. eam domum
reducendam domesticis; virum eius benigne
curatum agrifibus præposuit rebus, periculo à
Deipara in emolumentum verso. hæc Turfell.
lib. 5. cap. 27.

REGIS ARAGONIÆ, ET COMITIS

S. A. g. dij discordia per Deiparam
inimicitia
per Deipa-
ram com-
posita.

28 **A**D hominum conuersionem spectat a-
nimorum dissidia præsertim inter mag-
nates è medio tollere, & ad mutuam pacem,
charitatemque eos reuocare; cum hoc malû
non tantum dissensionis, capita: verum etiam
eorum cognatos, amicos, & affectas illigare,
cædibusque, & alijs peccatis viam aperire so-
leat, quare Virgo sanctissima vera illius, qui est

Beluacem
S. Anton.
Regis A-
ragonie
dissentio
cui Comita
S. Aegidij
per Deipa-
ram sedare

Pax nostra Genitrix pacem inter discordes re-
format huius memorabile exemplum hic ac-
scribam, ex Vincentio in spec. hist. lib. 29. c. 27.
cui consentit S. Antonius 2. par. hist. num. 17
cap. 9 §. 27.
Circa annum Domini 1287, magna inquit
dissentio fuerat ex longo videlicet tempore in-
ter ipsum Regem Aragonensium, & Comitem
S. Aegidij Raimundum, quæ cum nulla ratio-

nè pacificari posset, euidam pauperi Durando
nomine Deus apparuisse fetur in Vrbe Ani-
ciensi, quæ nunc Podium dicitur, eique tradi-
disse cedulam, in qua erat Imago B. Mariæ
Virginis in throno sedentis, tenens in manibus
pueri Jesu Imaginem, & in circuitu impres-
sam huiusmodi similitudinem: *Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi dona nobis pacem.* Quod
audientes Principes cum vniuersis populis a-
pud Anitium conuenerunt in Assumptione B.
Virginis. Tunc illis Vrbs Episcopus cum Cle-
ro, & populo pauperem illum carpentarium in
edito ponentes intentissime audierunt; eoque
mandatum Domini de pace reformanda inter
eos audacter referente, & cedulam cum Imagi-
ne B. Virginis, pro signo omnibus ostendente,
vocem cum lachrymis eleuantes mente prom-
ptissima se pacem seruatuos, sub iuramento
promiserunt. In signum autem seruandæ paci-
cis prædictum sigillum B. Virginis in stanno
impresum, ac pectori superpositum cum cap-
utij lineis albis admodum scapularis albo-
rum Monachorum factis, semper portau-
erunt, & quod mirabile est, omnes huiusmodi
capitum cum signo portantes in tantum
secuti erant, quod si quis fratrem alterius ali-
quo casu interfecisset, & frater superstes fratri-
cidam cum signo iam dicto occurrentem vi-
deret, statim morte fratris obliuioni data in
osculo illum cum lachrymis recipiebat, & in
propria domum inducens, victui necessaria
ministrabat, hæctenus Vincentius.

PUELLA QUEDAM IVDÆA DEIPA-
ra auxilio ad Christi fidem con-
uersa.

29 **T**HOMAS Cantipratensis lib. 2. apum
cap. 29. par. 14. puellæ cuiusdam Iudææ
conuersionem Deiparæ ope factam narrat.
Hæc Rachel vocata Colonia quinquennis in
parentum Iudæorum domo ad Christianos af-
feci cœpit, & B. MARIÆ nomen magna cum
læticia audire gestiebat, ideoque de mensa
parentum panem latenter acceptum pueris
mendicis Mariæ nomen vsurpantibus ero-
gabat. Deinde Louanium cum parentibus
ueniens à quodam Presbytero Reinerio fi-
dei Christianæ articulos clam selquianni
spatio est edocta, quos tanta aueritate ex-
cipiebat, vt Ranerius, & quædam alia pia mu-
lier vix eius desiderio satisfacere possent, pa-
centes rem subodorati, eam ultra Rhenum
mit-

Inimicitia
per Deipa-
ram com-
posita.

Cantipra-
tenfi.
Iudæa puell.
in Deipa-
ra auxilio
ad Christi
fidem con-
uersa.

mittere statuerant à sponso arctius conseruandam, quod puella cum lachrymis Presbytero indisauit, adiecitq; si eam saluam vellet, vt eadem nocte ipsam raperet, & Christianam efficeret. iussit igitur Presbyter eam ad se summo mane venire; cumq; illa vesperi membra sopori dedisset, vique ad matutinum tempus iacuit, eius quod cum Presbytero condixerat penitus obliuiscit: ei ergo dormienti astitit Deipara in veste candida, virgamq; splendidam illi porrigens dixit: *Surga Catharina, & iter arripis; gratus enim tibi restat via.* Rachel virgam præhendere credens è lecto cecidit. quare expergefacta surgens è strato adiuuit Presbyterum, à quo ad monialium eorum nobium Ordinis Cisterciensis, quod Pratum Dominicum dicebatur, dimidia leuca à Lo-uano disfundum deducta, ibique cunctis gaudentibus baptizata, nomen Catharinæ à Dei matre ei impositum sumpsit, & illico sanctimonialium habitu est induta. Parentes verò eius tristes maximo opere apud Episcopum Leodiensem, & Honorium III. summum Pontificem laborarunt, vt propter ætatis defectum vique ad duodecimum annum in domo parentum esset, vbi hac ratione eius constantiam labefactare possent: nec deerant aliqui aduocati potentes pecunia persuasi, qui eis fauebant. sed ipsa septennis coram Episcopo causam suam, ita sapienter, & constanter egit, vt aduersarios omnes confuderit, & ad cœnobium fuerit remissa. Deinde parentes submitserunt ludæum adolescentem, qui simulans se Christi fidem amplecti baptizatus est, petebatq; enixe, vt liceret cum ea quasi cognata de rebus fidei agere: illa verò sicte illum accedere, cognoscens nulla ratione adduci potuit, vt illi ne vnum quidem verbum loqueretur, qui tandem ad vomitum redijt. Quo verò tempore alix moniales à parentibus, & propinquis inuiscebantur, hæc ad Deiparæ Imaginem accurrebat, eique dicebat: *Ego pauper-sula pupilla, & indigna ad te Dominam meam, & cognatam accedo, tu sola præ omnibus esto mihi refugium, & solacium.* Hæc omnia ex eiusdem Catharinæ ore se accepisse, testatur Thomas Cantuariatensis loco citato, additq; eam tanta potitiam gratia, vt nihil illa sereniùs videri possit.

tem à Deipara admonitos, vt Christiana sacra fusciperent; qua voce emollita eorum obstinatione Christi sacra amplexi sunt. Horum exempla in Annalibus Societatis plurima inueniantur, quæ breuitati consulentes omitti mus.

REGIS MANOPOTAPÆ PER

Deiparam ad Christi fidem conuerso.

30 **C**ONSALVVS Sylueria Societatis Iesu Sacerdos Lusitanus Comitis Sortellæ filius, non minus vitæ sanctitate, virtuteq; præstans, quam generis claritate conspicuus, circa initium anni 1560. cum socijs duobus Goa discessit in Regna Æthiopum, quæ dicitur Inhambani, & Manopotapæ, iuxta Bonæ spei promontorium inter Mozambicum, & Sopalam, vñ nationibus illis Euangelium nunciaret. Inhambanem vbi peruenit in Vrbē Regia Tonge Regem, vna cum vxore, sorore, liberis, cognatis, Regniq; procenibus, populo denique toto intra paucos dies magna omnium lætitia sacro fonte iustrauit: socijsque apud Regem Christianæ rei causa relictis Manopotapam cum sex Lusitanis ire pergit, multisq; in itinere superatis difficultatibus tandem peruenit ibi repudiatis, quæ illi aduenienti Rex transmiserat muneribus ingenti nimiorum auri pondere, bobusq; permultis, ac feruorum famulatu, ad Regem se contulit: Rex admiratus tantum in Consaluo rerum mundi contemptum magna gratulatione, & honoris significatione eum excepit. cui Consaluus perelegantem Deiperæ Imaginem, quam in tabula depictam ex India aduexerat, dono dedit, monens esse effigiem Genitricis Dei, in cuius potestate sunt omnes totius Orbis Reges, Rex eam veneratus, per eundem Consaluum in Regio cubiculo preciosis peristromatis ornato, quasi in quodam sacello collocandam curat. Noctibus deinceps circiter quinque Regina Cœli ea ipsa specie, quam tabula ostendebat, diuina circumfusa luce, suauiq; splendore fulgens augustissimo simul, ac iucundissimo aspectu dormienti Regi astitit, quod ille matri narrabat rei nouitate vehementer attonitus, aitq; Consaluo se mirum in modum augi, quod sermonem Reginae eius, quæ secum singulis noctibus loqueretur, non intelligeret. Cui

plures Deiparam monitu ad fidem Catholicam conuersi.

Consaluus Sylueria è Societate postquam Regens Inhambanes. & Manopotapæ ad Christi fidem è conuersus, per eadem fide singulariter occubuit.

Manopotapa Regi Deiparam apparet.

Mahometani, Ethnicos in sua perfidia ante pertinaces per quic-

Consalvus, cum eam esse diuinam linguam dixisset, quam nemo nosset nisi, qui sacrosanctis eius Regiæ filij legibus pareret, quippe qui Deus esset, totiusque humani generis redemptor; Rex se Christianum fieri velle ostendit: postque Christianis præceptis, atque rudimentis institutus quinto circiter, & vigesimo post Consalvæ Adventum die Rex, & Regina mater solemnè pompa sunt baptizati cum Regni proceribus trecentis, & licet postea Rex à quatuor Mahometanis viris callidis, Reque gratiosis seductus Consalvum summis votis mortem Christi causa optantem interficiendum curarit die 15. Martij anni 1567. tamen à Lusitanis admonitus culpam in suos coniecit, magnumque perpetrati facinoris dolorem ostendit, & à quatuor illis Consalvatis duos confestim interfecit; nam reliqui duorum odorati maturè diffugerant. Cæterum ad incepta promouenda, alij deinde à Societate illuc submissi sunt, quorum laboribus res Christiana strenuè est procurata, eius Ecclesiæ fundamentis tam innocenti, castoque sanguine positis. hæc ex litteris Indicis nostrorum apud Maffeyum libro 2. selectarum Epistoliarum, & ex Ribadeneira libro 2. vite P. Laynez capite 11. & ex Nicolao Godigno in vita eiusdem Consalvi, de quo vberius capite 35. vbi eius in Deiparam pietatem commemorabimus.

*Maffeyus.
Ribadeneira
Nicolaus
Godignus.*

ALIQVI A DEIPARÀ CLEMENTER

puniti, seu alia ratione admoniti respiciunt. Sect. 5.

*Rusticus
pietatem
erga Dei-
parà sper-
nentis cor-
ripitur.*

Rusticus quidam anno 1505. tres mulieres ad B. Virginem in Dittelbach (eius supra meminimus) pietatis, ergo tantæ veluti fatuas, & leues, quæ hanc peregrinationem suscepissent cum cachinno irridens, mox diuina ultione percussus, vt hos clamare cepit iam iuribus simul, & mente destitutus, & à semetipso deficiens sicut homo ratione priuatus: qui diuinam sentiens ultionem nudus capite, & pedibus vt erat in vineo laborans, sola camisia indutus ad templum illud Beatæ Virg. post dictas mulieres currere cepit, & prior peruenit, quæ flexa genibus, vt potuit orans à Domina nostra temeritatis suæ veniam petijt, & cum restitutione sensuum impetrauit. hæc Tritemius lib. 2. de miraculis Deiparæ in Dittelbach miraculo primo.

Tritemius

Circa annum Domini 1594. Peregrinus quidam omnibus sceleribus cooperitus & profligatæ vitæ apprime tenax, Lauretum venat: Huic sacræ Cellæ limen intrare auso repente in ipso aditu umbra quædam honoranda specie se obiecit, quæ audacem hominem repulit ingenti patore percussum. Ergo scelerum conscientia ictus confessarium adit: Cæterum ad recolenda tot annis patrata facinora multò opus erat tempore, magnoque sensu doloris, Ipse autem minime meditatus, ac paratus ad sacram confessionem accesserat, proinde à confessario monetur, vt in sacra Cella Dei, Deiparæque ope enixius implorata in antea vitæ peccata inquirat sedulo; tum deinde paratior redeat ad confitendum: eum itaque sacram Cellam repetentem eadem illa species oblata ingressu prohibuit. Tum vtriusque ingens illi dolor iustus, se vt consecratum contaminatumque à Deiparæ conspectu bis abiectum esse exemplo magno flagitiorum dolore diuinitus concepto, conscientia impensius excussa fiens redit ad sacerdotem expiato tandem animo ad Virginis adem veterandè accedit: mirabile dictu, aditus, qui antea facinoroso clausus fuerat, eidem pœnitenti patuit. hæc Turcellin. libro quinto c. 27.

Nec illud silentio prætereundum Deiparam ex cella Lauretana lapidem, vel laterem subtrahi nulla ratione permittere: eius rei riosiores, quamuis in hoc pietatem prædant, haud inultos euadere, vt ex his quoque intelligas tonitrua, ex hoc diuino throno proficisci.

Anno 1558. Italus quidam nobilis exiguum lapidem retulit Lauretum, quem multis ante annis ex æde Lauretana subtrahere domi suæ omni honore, cultuque asseruebat. verum à Deo obritate filiorum, & amissione fortunarum omnium flagellatur. Ad hæc pertinaci magis, quam pernicioso morbo vekari cepit, cum igitur formidaret, aliquo suo scelere, quod tamen non agnoscebat id sibi accidere, Lauretanæ Virginis, cui mirè erat addictus auxilium pariter, & consilium implorat, nec mora Deiparæ monitu discit, lapidem ex æde Lauretana sublatum, malorum, quæ patiebatur esse causam, ideoque restituendum. Tum ille obortis lacrymis audaciæ veniam precatur, desiderauitque ipsemet lapidem referre atque impetrauit, ex pro depulso morbo alacer Lauretum

*Quidam
qui à Lau-
retana ad
lapidem
subtraxit
pau à Deo
ripuit.*

tum pergit saxum restituit, vota persoluit. Tur-

sel. libro 2. c. 20.
 Simile accidit cuidam foemina ex agro Piceno, quæ ut sterilitatem depelleret, lapidem ex Lauretana æde accepit, & cum Febri illud domum retulit, nec prius ea discessit, quàm lapidem reddidit ablata. Non ab simile senserunt mercatores Illyrici, qui saxum ex Deiparæ cella subreptum clam in onerariam abdiderant: sed coorta graui tempesta valorum, & mercium iacturam facere coegit, nec ante cessauit, quàm stentes veniam à Deo orarent, & rediunt lapidem Virgini restituerunt. Nonnulli quoque peregrinorum, qui calcis, & lapidis aliquid abstraxerunt morbo correpti, ablata restituere sunt coacti. hæc Turcellinus libr. 3. c. 30.

32. Illud verò toto Christiano orbe est celeberrimum; Ioannes Sozias Cosymbriensis Episcopus, doctrina, ac pietate clarus Anno 1561. ad Tridentinam Concilium profectus venit Lauretum: cumque magno desiderio teneretur, ædiculam Lauretanæ similem in suo Episcopatu condendi diplomate Pontificio, lapidem per Franciscum Stellam Aretinum, Sacerdotem ex sua familia ex sacra æde accipiendum, & ad se Tridenti transferendum curat; Stella verò multas in eo itinere difficultates multa vitæ discrimina in singula pene momenta adiuit: Nam magnis semper imbribus est vexatus; viarum lacunæ, ac voragine passim obstrabant, torrentes obij exitum minabantur, equus quo vehabatur, identidem corruerat, qui subinde mutari, omnes infuiles reddebantur, ipse cadeus lacunis haurebatur: tandem in fausto itinere Tridentum peruenit, sacrum lapidem Episcopo tradit, qui eam argentea theca inclusum transmittere parabat in Lusitaniam, eum repente ardentissima corripitur febris, accedebat acerbissimus inguinum dolores, qui nullam sinebat eum capere quietis partem. medici adhibiti omnibus frustra tentatis negant causam morbi humanam videri: ita desperata ejus valetudine discesserunt, Episcopus in se ipsum intensius inquirens, Lauretani lapidis religione animum stimulante à Lauretana Virgine, si eam sortè violata ejus domo lassisset veniam exposcit, mox tacitam velat missam è Coelo vocem sibi audire visus jubentis ademptum saxum reddere; sed ille veritus, ne id ægræ mentis vanum esset iudicium, animi, consilijque incertus hærebat:

per hæc hebdomadæ aliquot absumptæ. Primores item sacrarum Virginum Tridenti in quodam concilio Episcopi salute biduo impensius orantiam Stellæ, qui Domini iussu eam illis commendarat, unico responso adiungunt: *Si Episcopus saluus esse velit saxum Lauretana Virgini reddat, quod cum occultum esset, Stella diuino iudicio illis enunciatum existimauit.* Hoc cognito Episcopus lacrymis manantibus veniam à Deipara enixè petit, ex templo Stellam Lauretum referre, saxum illum iubet. Vix Urbis porta excesserat equos, cum Episcopus melius habere coepit. Stella verò mutatis subinde equis non magis difficili, impeditoque antea, quam postea facili, expeditoque itinere, mira celeritate Tridenti Anconam non toto quæ triduo pervolauit, quo verò propius is Lauretum accedebat, hoc melius habebat Episcopus, ut eodem tempore, & Virgini lapis, & Episcopo salus redderetur. Sella Lauretano Præsidi rem omnem enarrat, lapidem argentea theca inclusum cum Episcopi litteris tradit, qui ornatissimo fercolo quanta maxima pompa à Præside, Canonis, & Sacerdotibus circumlatus profectus amplius duobus hominum millibus in suum reponitur locum ferri retinaculo addito, res per Picenum. Italianæque vulgata loci religionem cultumque plurimum auxit, ut intra unum mensem supra quinquaginta aduenarum millia Lauretum studio videndi osculandi que sacri lapidis ad eam fama celebrati confluerent. hæc Turcell. lib. 4. c. 4.

Multorum quoque aliorum exempla narratur, qui lapidum calcisue particulas ex sacrosancta domo pietatis prætextu auferentes, diuinitus penas dederunt, quoad malis docti ablata reddiderunt, de quibus uberius Turcellinus libr. 5. c. 9. nobis hæc retulisse sufficiat.

33. Adolescentis quidam ex Casario libro 7. miraculorum c. 42. quatuordecim annos natus, erga Cisterciensem Ordinem valde affectus, falsis quorundam sermonibus, qui eos auaritiæ accusabant, ad eum in illos est concitatus, ut eis detraxeret, nec æquis oculis quemquam eorum aspiceret. Nocte quadam (inquit Casarius) in somnis ante Imaginem Dei Genitricis sibi stare videbatur, quem cum illa seruerius intueretur, & puer tremere, faciem ab eo avertit, sic dicens: *Malè puer optimis amicis meis, quos habeo in toto mundo, maledicis, & de-*

Alia similia exempla ex Turcell.

Casarius. Bono Cisterciensi nomini de tractor à B. Virgine corripitur.

trahit: quod ille probe intelligens, & ex terrore vigilans, cepit iterum Ordinem illum dili-

Quidam monialis à Virgine acrius reprehensa.

Virgo quædam sanctimonialis ab improbo quodam viro ad flagitium persuasa, ad illud perpetrandum cœnobij januis, per quas prodire tentavit, Christi à Cruce pendentis imaginem, qua egredi prohibebatur conspexit: hoc autem illi beneficium Dominus fecisse videtur, quod singulis diebus quædam Dominicæ Passionis precationem recitare consuevit. Quare ad cor rediens, tremens (Cœsar. Caesarius libro 7. miraculorum cap. 34.) coram Imagine Deiparæ prostrata sui peccati veniam postulabat, à qua cum imago faciem verteret, & illa obnixius supplicatura propius accederet imago maxillam ejus manu percussit, dicens: *Quo via ire facta? vade in dormitorium tuum*: Tam fortis fuit alapa, ut in terram corruens sic jaceret usque ad tempus matutinale, quando à Sororibus animi deliquio consternata inventa est, collecto tandem Spiritu, hæc omnia alijs monialibus ad Dei honorem narrauit, seque ab ea tentatione omnino liberam sensit. hæc Cæsarius.

Quidam à Virgine priuatus benedictione

Quædam ex Ordine Prædicatorum lectulo indecenter decubentem cum inter dormiendum enudatus esset, Virgo beatissima aspersio nis, & benedictionis gratia, qua alios dignata erat, vidente S. Dominico expertem fecit: narrauit S. Antoninus 3. parte hist. tit. 2. c. 3. initio, & habetur lib. 2. vitæ S. Dominici c. 13.

S. Anton. Lib. vita S. Dominici cæsarij 7. miraculorum c. 14. de quodam monacho, simile exemplum

Simile est illud, quod narrauit Cæsarius libro 7. miraculorum c. 14. de quodam monacho, qui cum nocte quædam dormire non posset, & precibus insisteret. Contemplatus est, inquit, in dormitorio feminam miri decoris, quæ dum dormientium lectos circuiret, singulis benedixit, uno tantum monacho neglecto, quem non respicere curauit cui manum cum hoc intimatum esset, confessus est, quod eadem nocte inordinatè jacuisset, nescio utrum cingulum deposuerit, vel caligas demiserit siue tunicam denudauerit. hæc Cæsarius.

Quidam moriturus monitur cum spe timore obispectare, ita Thomas Cantipratenfis libro 2. de are. Tho. apum capite 50. Consip.

34 Quidam Canonicus Regularis in mortis agone præsumptuosè, & præproperè exultans, à Virgine corripitur, & admonetur potius cum timore obispectare, ita Thomas Cantipratenfis libro 2. de are. Tho. apum capite 50. Consip. Quædam femina magnæ sanctitatis in

Longobardia, teste S. Antonino 3. part. hist. vit. 2. cap. 3. §. 2. quodam die duo Iuvenes ex Ordine Prædicatorum illac pertransientes despexisset, quasi in hoc sæculo nequaquam continentiam discurrendo seruire possent, à sanctissima Virgine turbata facie est reprehensa, eique eosdem Iuvenes pro salute animarum per mundum discurrentes cum magna fratrum turba sub sua clamyde, quasi sub tanta custodia tutos ostendit: ex quibus mulier compuncta fratres ordinis, quibus ista narrauit ex intimis in posterum dilexit. hoc idem refert Auctor vitæ S. Dominici libro 6. cap. 6. apud Surium, tom. 4.

S. Catharina Senensis Virgo incomparabilis, cœlestium visionum copia excellens, Deiparæ studiosissima, ut cap. 35. diximus, cum semel diuinæ cuidam visioni intenta, eam socio sui confessarij narraret, sub ipsa narratione transeunte ejus germano fratre, oculos paulisper convertit, ut quis esset aspiceret, celerim se referens ad cœlestem visionem, quare propter tantillam à diuinis distractionem durissimè à sanctissima Dei genitrice, & ab Apostolo Paulo est reprehensa, ita ut mox in acerbissimum fletum prorumpens, nihil ultra locuta fuerit. hæc ex ejus vita ab ejus confessario Raymundo, postea Ordinis Prædicatorum Generali Magistro conscripta.

35 Et ne domestica exempla nostræ Societatis Iesu, negligere videamur P. Horatius Turcellinus in vita Beati Francisci Xaverij Societatis Iesu libro 3. cap. 7. de Ioanne Duro, Socio, & Comite B. Xaverij scribit in hunc modum.

Joannes Durus Francisci Xaverij commo ditati seruiendum, ratus illo insciente nummorum aliquid à Lusitanis acceperat elemosynæ nomine; quare à Xaverio in pœnam in proximam Insulam ad breue tempus amendatur. Durus cum ibi in æde sacra moraretur Deiparentem (inocentum vigilans, an somnians) & ad aram maximam in pulvino sedentem conspicit, apud eam puer Iesus erat, qui dum veceundantem ad matrem suam pellicere conabatur. Illa primò insensæ similis eum auersari, ac repellere, deinde pacem ac veniam suppliciter orantem admittere, ad ultimum certis de vitijs admonitum dimittens simul cum puero Iesu sublimis abiit: quam visionem cum Durus Xaverio etiam interrogatus minime patefaceret. Xaver. ultro singula eidem

Surium. S. Catharina Senensis...
Vita S. Catharina Senensis...
Joan. Durus de societate Iesu...

eidem exposuit, quod ipsemet Durus post obitum B. Xaverij iuratus enarrauit. hæc Turcellinus.

Ingrati a Deipara puniuntur
Nec verò quisquam sibi blandiatur, quod à Deipara ingentibus beneficijs fuerit aliquando donatus, nisi etiam his beneficijs respondeat, & ad meliorem frugem se recipiat, in eaque perseverare studeat: caueamus verò, ne Deiparæ admonitiones, vel increpationes sorda Aures accipiamus; sed ex ijs proficere, & vitia nostra, atque defectus emendare curemus, ne si obstinato animo in sceleribus sordescamus, diuinam in nos iram meritò prouocemus. In huius rei confirmationem subijciam exemplum in Germania apud grauissimos Auctores testatissimum.

V DONIS IN SCELERIBVS OBSTINATI MISERABILIS INTERITUS.

Vdo Magd. deburgense Episcopus Ingratus dicitur erga Deiparam aliorumq; sceleru potius exoluit.
36. **V**Do apud Magd. burgum Parthenopolim etiam dictum in Saxonia inertis ingenij, & ad litteras parum idoneus dum in Ecclesia maiori S. Martii, eiusque socijs dicata prostratus, Deiparæ clementiam, & S. Mauricij patrocinium ad ingenij acumen obtinendum implorat aliquantulum obdormiuit, cui Deipara apparet: Non solum scienisæ, inquit, munus tibi tribuo: sed etiam post huius Episcopi mortem Ecclesiam Principis mei Mauricij sua fidelitati commendo: quam si bene rexeris, primum grande consequeris, sed autem malè in anima, & corpore morieris. Ille eu gilans in omni scientia peritissimus apparuit, & post biennium in defuncti Archiepiscopi locum eunctorum suffragio delectus, aliquantulum diu bene vixit; post aliquod verò tempus in omne scelus prorupit; nam facultates Ecclesie dilapidabat, mulieres etiam Deo sacratas violabat: cumque multis annis malè vixisset, & quadam nocte cum Abbatisa quadam cubaret, vox ad eum huiusmodi facta est: *Cessa de ludo: quia lussisti satis Vdo*, quam ille contempsit: sed eam sequenti, & tertia nocte cum ingenti fragore eadem vox intonauisset, aliquantulum ingemuit: verum minime respicit. quare post tres menses quidam Canonicus Fredericus nomine nocte orans pro Ecclesia præsertim Magdeburgensi, vidit Christum in Ecclesia in aure Cathedra sedentem, & iuxta eum Virginem gloriosam in alia item Cathedra aurea confidentem, Sanctorum multitudinem stipatos; cumque S. Mauricus de

Vdone conuictus esset, Christo iubente à latere Abbatisæ abstractus, eoque adductus est quem sanctus Mauritius sæuè intuens, hæc ad Christum: *Domine, inquit, ecce iste Vdo non Episcopus, sed lupus, non pastor, sed raptor, maculator, & denicator est Domini gregis: Adicirque Deiparam ei scientiam tribuisse, & Ecclesiam Magdeburgensem commendasse: quid etiam eum tertio monitum vitam suam nequam emendasse. At verò Christus eum decollari præcepit: quare ab Angelo capite truncatus in eodem templo malè periit, sed ante decollationem multis pugnis eollum Vdonis validè percussit, & post quemlibet pulsura, hostia polluta per os Episcopi in calicem ab alio paratum decidebat: quas omnes Cœli Regine seuerè accipiens diligentissimè lauit, & super altate cum calice ponens recessit. mane autem facto calicem cum hostijs in altari, & caput Vdonis abscissum, ac truncum corpus quod in suo sanguine iacebat, inueniunt: pavimentum verò marmoreum, atque candidum sanguine aded est infectum, vt ei connaturalis videatur. In eo autem loco, vbi est decollatus, noui Episcopi ad Orationem prosternuntur, vt exemplo Vdonis sibi cauere discant. Canonicus verò, Fredericus, qui hæc omnia non in somnis, sed apertis oculis viderat, ea cunctis narrauit. Hanc historiam scribit Naucleus generatione 34. & Tritemius in Chronico Hilsurgensis monasterij, contigit mors Vdonis Anno 985. Othone III. Imperante & Canisius libro 5. cap. 20. eius meminit, & fusè describitur in Spec. exemplorum distinct. 9. numero. 175.*

Cæsius libro 7. miraculorum c. 41. rem quandam non adeò terribilem, aliquantulum tamen similem suo tempore gestam narrat. Cum defuncto Brunone Colonienfi Præsule, de successore deligendo ageretur, Hermanno Decano Bonnenfi, qui impensius Deum eiusque Genitricem precabatur vt aliquis dignus illi Ecclesie præficeretur, Deipara per visum obiecta. librum porrexit, aureis litteris inscriptum, in quo nihil aliud, nisi Angelica salutatio *Ave Maria, gratia plena continebatur*, (per librum autem Episcopatus intelligebatur) eique iussit hunc librum Theodonicum sanctorum Apostolorum Præposito deferre adiciens, quod si in Episcopatu non se bene habuerit, sicut per me illum adeptus est. Ita per me illo præfatus

Naucleus Tritemius Canisius

Spec. ex. p.

Cæsius Theodonicus Episcopus à Deipara monetur. Episcopus ab Episcopo parus monere desponitur.

uabitur. Is porro Theodoricus Deiparæ erat studiosus; quotidianæ missæ, quæ de eadem dicebatur, intererat, nummum quotidie offerens. Electus in Antistitem malis consilijs; & que ad eum mutatus est, ut indebitis exactionibus, vel ipsos Religiosos grauaret: quare inquit Cæsarius his, alijsque malis actibus Dei Genitrix irritata egit, sicut ex dicta visione colligitur, ut indignè fatis à Moguntino de poneretur, a-llo Episcopo eius æmulo per electionem substituto. hæc ex Cæsario.

NONNLLI IN DEIPARAM IMPII,

*membroꝝum priuatione, & vel-
sam morte muldantur.*

SECT. 6.

*Gaianus
Mimus pu-
nitur ob
blasphemiam.*

37 **G**AIANUS MIMUS Heliopoli in Phœnice, quod Dei genitricem per summam impietatem in teatro blasphemaret, nec ab eadem aliquoties monitus respiceret, cum ei dormienti Virgo sanctiss, manus, & pedes digito signasset, euigilans se manibus pedibusq; truncatum inuenit, atque ita confitebatur omnibus propter suas blasphemias se clementer cruciatum fuisse: narratur in Prato spirit. c. 47.

*Prato Spi-
rituale.
Blasphemiam in B.
Virg. per-
missis
conteritur.*

*Nicophor
Baronius.*

Quidam Gentiles Mauritio Impérante in eundem Christiani domo, ubi vino se ingurgitassent, Dei genitricem blasphemijs & conuitijs profcindere cæperunt, sacro Incarnationis mysterio illudentes, qui tamen postquam eorum impietas innotuit condignas petulantis linguæ pœnas dedere: adiuu uero Dominus, in quibus illi blasphemiarum indulserant, in somnis Dei Genitricem vidit, ei que contumeliarum indignitatem in mentem reuocauit. Miser ille veniam delicti, & pœnitentiæ tempus orabat; illa vitam concessit, vimine tamen, quod manu gestare videbatur: genua circa circa veluti exarauit: expergestus ille, mēbra vimine notata abscessa inuenit, recenti sanguine perfluente. Quo euulgato, omnes Deiparam celebrarunt, quæ quamuis præter eius naturam sit quemquam punire, vi quædam adacta, ut religio nobis stabilis, ac firma esset, hoc edere miraculum voluit. hæc Nicophorus libro 18. c. 33. Baronius tomo 7. Annal. hoc miraculum contigisse affirmat anno salut. 587.

*Imaginis
Deipara
conceptor*

Cyprius quidam in Constantia vrbis Cypri-
armenarius in Deiparæ sacellum orandi cau-
sa concessit, vidensque Deiparæ Imaginem

coloribus in pariete expressam ait, *Quorsum Cyprius
hæc? & stimulo, quo boues agebat, Imaginis
dexterum oculum exculpit, Egressus autem
templum cum pectus pungeret, stimulus fra-
ctus est, parsque ea, cui ferrum infixum est, in
hominem delapsa, in oculum illius dexterum
infixa est hæc Constantinus eiusdem Consti-
tæ Cypri Episcopus in synodo Nicen. 2 Act. 4.
toti synodo retulit, adiecitq; se vix illū vidisse,
& vñ oculum esse etiam tunc cognoscere.*

38. Aliud memorabile accidit signum in Gallia, in quo duorum Deiparæ Imaginem blasphemantium pœna, simulque eius sceleris grauitas plene perspicitur, quid refert Vincen-
tius Beluacensis lib. 7. Speculi historialis cap. 110. qui Imaginem illam, & rei gestæ vestigia se vidisse affirmat his verbis. Iuxta Castrum Rodulphi est quædam Abbatia, quæ Dolis vocatur: super quandam Columnam Ecclesiæ ipsius est Imago lapidea, ad honorem Beate Mariæ Virginis sculpta, ad quam cum quædam paupercula mulier veniret orandi gratis, aderant ibi in atrio duo Brabantiones, qui improperantes mulieri, Imaginem blasphemabant, vnus etiam lapides in Imaginem proieciens, vno lapide percussit, & contregit brachium pueri lesu; & cum manus illa lapidea cecidisset, exierunt guttæ sanguinis de brachio, ac si esset hominis viuens, statimque in eodem loco ille, qui lapidem proiecerat expirauit. Alter uero cum vellet morientem inter brachia sua colligere, ut ei aliquid præberet adiutorium, statim arreptus est à dæmone, & insequenti die defunctus est. Eadem etiam sequenti die cum turba multa conueniret, ut Imaginem, & sanguinem de lapide fluxum videret, ipsis videntibus ipsa Imago scidit vestimenta sua, scilicet, ornatum, qui circa eam erat lapideum, & collum suum, quod confirmatum erat monili lapideo, & pectus denudauit vsque ad mammillas propter ignominiam, & iniuriam, quæ illata fuerat sibi & paruulo suo.

Hoc contigit Anno Domini 1187 tempore, quo bellum erat inter Philippum Regem Francorum, & Henricum Regem Angliæ, altero constituto apud castrum Dolis cum exercitibus suis. Et ego, qui scripsi sanguinem illum vidi oculis meis, & Imaginem nudatam, ac vestimentum reuulsum. Qui autem viderunt eam antè perpetratum miraculum, testantur, quod erat prius rubicunda, & be-

*Imagines
B. Virg. per
contingens
quidam ma-
ximas diti
pœnas.
Beluacens.*

*B. Virg.
magis
fero la-
ri Sara-
ni ad
fuit
fuit
fuit*

Beluac

*Pare
fau
du Lar
san
citus p
auit*

*Tur
Aliu
m
ampl*

& bene colorata, modo stat tanquam exanguis, & pallida. Ibi pro certo cæci illuminatur, claudi curantur, & fiunt miracula. hæc Vincentius loco citato.

Virg. l. Saraceni quendam sanctæ Mariæ Basilicam ingressi, in omnium sanctorum Imagines, quæ in maceria erant depictæ, hastilium suorum cuspides vibrauerunt. huic oculum eruenunt, illi nasum, vel pedem truncauerunt, omnes profus teribratis aculeis diffusauerunt. Ad Imaginem sanctæ Mariæ titubant insani, nihil ibi omnes, quamuis sæpè tentantes turbare potuerunt, sed cum maxime intentarent viribus effosis inuenta manus erant, aut tremore irritæ, aut alio delatæ hæc Vincentius libro 7. Specul. histor. cap. 110.

Turc. the. 39. Nonnulli sacræ ædis Lauretanæ ministri circa annum Domini 1582. auaritia stimulate eius ædis thesauros compilarant, quos in nauim conditos occultis asportabant fugas, sed agri Picensi oram præteruictos adueria temptas reiecit, unde conciderant. Itaque in manifesto scelere deprehensi pro æde Lauretana suspenduntur. Turcel. lib. 3. dist. Lauret. c. 31.

Aliud exemplum. Quidam facinorosus ferramentis instructus, quibus valuarum Templi, & arcæ nummarie seras aperiret intra Virginis Lauretanæ cellam soleret se occultit. Nocte verò concubia sacra dona aurea, argenteaque congerit in vnum locum, mox arca, & sacelli, ac Templi foribus patefactis circumspicere cepit oculis adiutorem quendam sceleris, cum quo conuenerat, et illa ipsa hora in templi vestibulo præsto esset, sacra dona, nummosque in destinatum locum abditurus, & ecce armatorum agmen. Angelos fuisse ante Virginis aedem veluti excubantes creditum est) adesse cernit, quorum aspectu tertitus clausis properè valuis se abdidit, & cum iterum, ac tertio patefactis templi foribus sceleris socium quaeriret, semper ei celestis illa manus in festis occurtebat armis, ac trepidum compellebat in templum, cuiusque appetente aurora irrita in cepto per auersam Templi Portam fugam inire vellet, eorundem celestium excubitorum occursum terribus in sacrosanctam cellam refugit Superuenientibus igitur sanctissimi Sacelli custodibus valuarum refectæ, sacra Dona congesta illum sacrilegij, suspectum fecerunt: comprehensus quaestione habita rem omnem confitetur, & cum sceleris confocio me-

rita pœna afficitur. Turcellinus libro 1 ca. 31.

Quomodo etiam duæ Turcicæ triones in Agro Lauretano prædari aulis eadem die à Venetis fuerint captæ. Turcis laqueo extinctis c. 20. vbi de miraculis ex Turcellino lib. 2. c. 19. retulimus.

Vir quidam execrabilis circa fines Ciuitatis Cardocij membra intemeratæ Dei genitricis sacra, & secreta ore spurcissimo iurare ausus, mox immundo spiritu vexatus, oculis euerfis, facie enormiter intumescente, linguam ardentem longius ab ore porrexit, qui longo tormento excruciat, demum extinctus linguam quam extraxerat, nec in morte retraxit hæc in lib. de viris illustribus Ord. Cisterciensis ex relatione Abbatis Gheribaldi, & habetur in Specul. exempl. dist. 3. num. 44.

40. Quidam blasphemus cum in ludo perderet, Satânico furore percitus, vbi omnia Christi membra tam externa quam interna per ordinem nimia temeritate iurasset, sanctissimæ Dei Genitricis membra omnia singillatim iurare cepit ijs, qui aderant præ horrore aures obstruentibus, sed repente inuisibili, & quasi fulmineo ictu percussus corruit, & diu palpitans, & mortiferos gemitus edens, sacrilegam animam efflauit, in cuius dorso inuenta est plaga recens, & intus delitescens, ita, vt intima cordis, hepatis, & pulmonis apparerent multis verò ad horribile hoc spectaculum confluentibus, vni eorum quidam olim defunctus apparetens dixit, Christum Dominum Genitricis suæ iniurias citius punire, aut si in posterum referat eas acerbius castigare. Hoc exemplum narratur in libro de viris illustribus Ordinis Cisterciensis, & refertur in Speculo Exemplo rum numero 43. dist. 3. & Vincentius Beluacensis libro 7. Spec. hist. c. 104. affirmat id enisisse apud Lamentiam eius meminit Casarius libro 7. c. 44. qui etiam addit non solum blasphemiam, sed etiam stultiloquium sine felle malitiæ contra Deiparæ Imaginem prolatum, in præsentia acriter puniunt, cuius rei hoc subiicit exemplum.

In villa castri Veldensis Diocesis Treuirenensis, quædam nostro tempore extitit Deiparæ imago filium in sinu foventis, opere non zedò bene formata, multa tamen virtute dotata, quam Matriona, quædam ejusdem castri respiciens, & scultura indignans ait *Vi quid hic sit: vetus hæc R. mbula?* Verùm alteri matronæ à Deipara dictum est, quæ tu-

Iurans per membra Deiparæ maximæ exoluit pœnas. Lib. de viris illustribus Ord. Cisterciensis.

Spec. ex. pl. Blasphemas Christi, & B. Virg. membra fulmineo ictu percussus corruit.

Lib. de viris illustribus Ord. Cisterciensis. Spec. ex. pl. Beluacensis. Casarius.

Matrona quædam stultiloqui in Deipara Imaginem pœnas dedit.

lier illa (nomen eius exprimens) vocauit me veterem Rumbulam semper misera erit, quoad viuet, & post paucos dies à proprio filio omnibus suis bonis exuta, misere mendicans stultiloquij poenam luit ex Cæsario lib. 7. c. 45.

*Cæsarius.
Percussor
Imaginis
Deiparae.
S. Alberto
fulmineo ictu
conteritur*

Drepani quidam taxillorum lusu omnem rem suam perdidit. Is furore percitus ad locum, ubi Imagines erant B. Virg. & S. Alberti Carmelitæ, venit, in easque verba blasphemiae protulit conquectus, quod eius preces non audierint, arreptoque gladio vtramque Imaginem fecit, & confestim distilla sanguis bene multus in terram. vidit id quidam puer, sublataque voce clamat in sacrilegum. Ille audito clamore exit de templo, sed repente horrendo existente tonitru fulminis ictu totus in puluerem ad fores Ecclesiae redigitur. hæc in vita S. Alberti apud Saurium die 7. Augusti.

Saurius.

Neque in eos solum, qui in Deiparam verbo, vel factu blasphemii, seu minus reuerentes fuerunt, verum in eos etiam, qui periurij crimine eiusdem templa, vel alia ratione eius festa violare non sunt veriti, caelestis ultio deservit, quod ex subiectis exemplis planum fiet. Gregorius Turonensis libro 1. de gloria martyrum cap. 20. eiusmodi periurij poenam refert his verbis. In Vrbe autem Turonica est Ecclesia S. Mariæ Virginis, ac Ioannis Baptistæ nomine consecrata, in qua periurii vltio diuina apparuit. Quidam autem cum ad perjurandis, in hanc Ecclesiam fuisset ingressus, ubi manus ante altare stans sursum extulit, vt Sacramentum mendax proferret, statim resupinus ruens, ita, caput in pavementum eonlisset, vt vix vel viuens erigi potuisset. Ad se autem reuersus dolum periurij, quod occultabat, publicè patefecit. Vidimus enim, & nos quosdam de Turonicis in loco eodem perjurasse, qui ita diuino iudicio condemnati sunt, vt in ipsius anni curriculo finirentur à sæculo. hæc Turonensis.

*Cæsarius.
Natiuitas
Deiparae
solenne
sacrum con
tinentes,
raptores
quidam
militum oc
ciduntur.*

De poena verò eorum, qui Deiparae festa perturbare sunt ausi, Cæsarius libro. 7. de miraculis cap. 43. quoddam profert exemplum his verbis.

Quidam nomine Sybodo cum suo Germano Baldemaro milites ministri Palatini Comitum Rheni multis secum assumptis armatis forum rerum venalium in vilita Cassulæ deprædatis, nulla habita ratione festi Natiuitatis Deiparae, quæ eodem die celebratur, & dedicationis Ecclesiae, & diei Dominicæ, quæ

in eundem diem inciderat, propter quæ forum illud fiebat, nocte autem præcedenti cuidam militi, ex Comitibus Sybodonis visa est Deipara aduoluta Christi pedibus, & conquerebatur de iniuria hac à Sybodo, & suis socijs illata, quam quia apud se Sybodo constituerat, reputabatur in ea visione, ac si facta esset, quod cum miles Sybodoni tremens intinasset, nihil fecius facinus illud Sybodo perfecit. Eodem die Walramus Comes cum armatis superuenit re cognita eos persecutus alios cepit, alios occidit, vixque aliquis euasit præter militem, cui visio illa obiecta est: Sybodo verò strepitu audito surgere non valuit, dicebat enim se super gena sua quasi plumbi massam sentire: quare captus occisus est cum Baldemaro Germano, deditque poenam sacrilegij in Dei Genitricem admitti. hæc ex Cæsario.

HÆRETICI, ALIQUÆ ECCLESIAE HOSTES DEIPARA EAM PROTEGENTE MISERE PERIERUNT. SECT. 7.

42 **Q**UAMQVAM tonitruorum nomine è diuino throno Apoc. 4. procedunt, terrificæ admonitiones, quibus peccatores Deiparae ope ad salutem vtiliter conuentionur, vel etiam eorum punitiones, qui in Deiparam blasphemii scelerem, accipi possunt, cuiusmodi non pauca exempla cum capite 20. huius Operis, tum supra in hoc Tractatu de scriptisimus; quia tamen per tonitruum intelligi etiam potest Deiparae auxilium, cuius ope Hæreticorum contumacia, aliorumque Ecclesiae hostium immanitas veluti tonitru concussa, ac fulmine icta conteritur, eius quoque exempla aliquot selectiora hic mihi afferenda existimaui. In his potè exemplis recensendis, extra rem neutiquam me facturum duxi, si rerum historias, earumque euentus alius interdum repeterem & paulò fufius persequerem; quo & necessitas diuini auxilij per Deiparam implorari loculentius eniteat, & eorum, quæ ex Auctoribus iisdem ferè verbis depromuntur, veritas apud Lectorem fidelius constet. Et licet pia quædam in Christianorum animis de Deipara diuinitus infusa persuasio, verè illa quidam, sed communis, quæ omnibus lætis successibus rectè aptari possit, dicat eam in cunctis Ecclesiae necessitatibus præsto esse, quod multis rationibus capite 16. ostendimus, cuius speciem in nuptijs in

Cana.

lun. 2. Cana Galilee edidit luculentissimum, cum deficiente vino etiam non rogata, illud à filio impetrauit: nos tamen in præsentia extantem commemoranda suscepimus, in quibus peculiare Deiparæ patrocinium appetitissime perspicitur, vel non obicere significatur, quem admodum prudens Lector vniuersam narrationis senem expendendo per se facile confectetur.

Cap. 20. Eminet Iuliani Apostata Christiani nominis hostis infensissimi supplicium à S. Mercurio inelyto Christi martyre Deiparæ iussu sumptum, quod quia cap. 20. narrauimus, hic inægrius omittimus.

NESTORIVS SVÆ IN DEIPARAM

*impetratae pœnitentiæ
lucis.*

Suida Nestorius hæreticus ab Episcopo damnatus in pena multatur. Concl. Ephesin.

43 NESTORIVS ex Suida nepos Pauli Samolaceni nefarii hæresiarchæ Episcop. Constant. execranda hæresis, &iple author, quippe qui duas in Christo personas ponebat, ideo filium Virginis tantum hominem esse dicebat, sanctissimam verò Virginem negabat esse Dei Genitricem cuius blasphemias Sac. Con. vniuersale Ephesinum anno salutis 431. sub Cœlestino I. damnauit, eumque Episcopali dignitate priuauit: cumque adhuc obstinato animo suæ hæresi adhereret, edicto Theodoli Imperatoris in Oasim, alio nomine Ixim, quæ est in Ægypto Prouincia deportatur. Verum ea Nomadum multitudine in eam irrumpente capta, ignique & cædibus funditus vastata à Barbaris dimissus cum quibusdam captiuis venit Panopolim, vnde ad Regionem quandam Elephantinam nomine ad extremam Oram Prouinciæ Thebaidis sitam per milites iussu Præsidis deductus est; quo cum itineris longitudine fractus peruenisset, iterum magno cum labore Panopolim reuerti iubetur, rursum à Panopoli ad quoddam illius confinium traducitur, inde etiam demigrare cogitur: quæ omnia Euegrinus lib. 1. histor. capit. 7. ex narratione quadam ab ipso Nestorio conscripta se accepisse testatur. De interitu verò eius hæc subiicit: Ipse equidem accipi à scriptore quodam modum, quo decessit à vita, talem fuisse nimirum eius linguam uerbis exesam esse sic, cum huius uita miseris ad grauiora supplicia iusto Dei iudicio insignenda, eam semperna migrasse. hæc ex Eua-

grio. Addit Theodorus lector in collecta, totum eius corpus putredine fuisse consumptum: & Cedreus in Theodosio minore ait cum lingua totum eius computuisset corpus.

Et hæc quidem de Nestorio in Deiparam blasphemii miserabili interitu, quod si quis nosse cupiat, quibus tormentis eius anima apud inferos torqueatur, facile intelligere poterit ex ijs, quæ habentur in Prato spirituali cap. 26. de quodam Fratre nomine Thophane ex Regione Dora Nestoriano, quem cum senex quidam iuxta Iordanem in Laura Calamonis Cyriacus nomine, ad fidem Catholicam hortaretur, ille verò hæsitaret, tandem dimisso Fratre in spelunca, senior egressus est prope mare mortuum, ut oraret pro illo, & circa horam nonam diei sequentis aspexit Frater ille quendam astantem, sibi aspectu terribilem, ac dicentem: *Veni, & vide veritatem*, duxitque eum in locum tenebrosum, ac foetidum ignes euaporantem, atque in ipsis ignibus vidit Nestorium, Eutychen, Apollinarem, Dioscorum, Severum, Anum, Origenem, & alios quosdam, dixitque *locus iste preparatus est hæreticis, & blasphemantibus, & hi, qui illorum dogmata sequuntur: si supplicium istud non uis, uade ad sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam, quam te Senex docet*; atque ita hæresi reiecta Catholicam veritatem complexus remansit cum Sene, & post quatuor annos quieuit in pace hæc ibi.

44 Quanto etiam studio ab eiusdem impij Nestorij libris ne dum legendis, sed nec in cubiculo retinendis abhorere debeamus, declarat visio quædam in Prato spirituali cap. 66. Abbatis Cyriaci Presbyteri Laure Calamonis iuxta S. Iordanem, cui die quadam per somnium obiecta est mulier honesta facie, purpura induta, & cum ea viri duo venerabiles, & aspectu præclari, quos ipse arbitratus est esse S. Ioannem Baptistam, & S. Ioannem Euangelistam Deiparam comitantes: cumque Deiparam diutius oraret, ut cellam ingrederetur, nec consentiret, tandem seuerius ei respondit, *Habes, inquit, intra cellam tuam inimicum tuum, & uis, ut ingrediar? euigilans, & scriptum discutens, nullius contra Deip. peccati sibi conseruatus, mœrebat, ut ergo dolorem leniret, supsit librum, quem mutuo ab Ipsychio Presbytero Ierosolymitano acceperat, illumque exoluens in fine eiusdem reperit duos libros Nestorij, moxque*

Theodor.
Lector.
Cedreus

Hæreticis
quibus pœ
nis apud
inferos
plectatur.
Prato Spi
rituale.

Nestorij
libri exco
crabiles.

Kkkk

moque agnoscit, hunc esse Dominæ nostræ inimicum, statimque codicem restituit ei, qui illum sibi accommodauerat, remque per ordinem narravit, qui protinus libros illos Nestorij à volumine abscissos igne cremavit illis verbis: *Non maneat in cella mea Domina nostra inimicum.*

hucusque Euagrius. Hæc autem Cardinalis Baronius tomo septimo Annalium ad annum Domini 580. refert, qui fuit Iustini Junioris 15. & Tyberij Collegæ 3. ex horum enim scelero iusto Dei iudicio Antiochiam eo anno terræ motu ingenti quatantam, atque vastatam existimat.

ANATOLIUM IMPIUM DEIPARA

auerfatur.

*Euagrius.
Deipara
impium
Anatolium
auerfatur*

ANATOLIUS quidam apud Antiochiam, quem admodum Euagrius lib. 5. histor. cap. 17 & 18. his ferè verbis refert: vir primum quidem plebeius, sed qui postea ad magistratus, & alia munera obseunda subdole accepserat, simulacris immolare cum nonnullis alijs forte deprehensus est. Is cum vocaretur in quaestionem homo impius præfugator, & infinitis inuolatus sceleribus repletus, est quo factum est, ut Imperator ipse Tiberius in collegam Imperij à Iustino Iunioris ascitus, mandaret, ut Anatolius cum ijs, qui ei in victimis immolandis locos se adiunxerant, Constantinopolim quam celeritè deduceretur: quibus cognitis Anatolius ad imaginem quædam Deiparæ sive in carcerem sublime appensam accurrens, manibus à tergo complicitatis se ei supplicare, precesque adhibere ostendit. Illa autem cum veluti sacrilegum detestata, & ut Deo iniuriam coarguens positus ab se auerit. Spectaculum sanè horribile, & sempiternæ memorie prodendum, quod quidem à præfidiarijs militibus, & ab his quibus illius custodia commissa fuit visum est, & alijs divulgatum. Apparuit item Deipara re ipsa nonnullis alijs fidelibus, eosque contra scelestum illum incitavit, inquitens, Anatolium filium suum contumelijs afficere. Constantinopolim perductus in Amphitheatro primum bestijs expositus, ab istidem dilaniatus, deinde agitur in crucem: postea verò lupi corpus eius in terram dirubantes (quod ante nunquam visum est) pasto crudeli membratim deuorauerunt. Quin etiam vir illustri, qui Imperatoris Palatio præfuit, & Anatolij causam acriter admodum tuebatur, ut nimirum non morte, sed exilio eum socijs mulceturus; dixit quoque se vidisse Deiparam eamque sic ipsi locutam: *Quisquis defendit causam Anatolij, qui tum me aut filios meos in carcerem onerat contumelijs?*

ITALIA A GOTHIS PER DEIPARAM

liberata Anno Domini 553.

CVM Italia 60. & eo amplius annos grauisimo Gothorum iugo misere laboraret, Dei Genitricis beneficio per Narsetem in libertatem est vindicata, quod antequam ostendamus paucis exponenda est, quam felix fuit eo tempore Italiae conditio. In prima Gothi, qui ea poterantur, Arianae perfidiae, qua complures in Italia infecerant erant addictissimi. Theodoricus eorum Rex Arianae hæresis patronus extremis sui Regni temporibus, quod Iustinus Imperator in Oriente ab Arianis Ecclesias auferret, minatus est totam Italiam gladio perdere. Joannem summum Pontificem dols Ravennam accessitum, quod in Oriente Arianae Ecclesias in Catholicas conuersisset, in carcerem detrusum iniquitate, & inedia afflictum mori coegit, cuius martyrij dies 27. Maij ab Ecclesia celebratur. Electionem summi Pontificis in locum demortui Joannis, quod nullus Princeps præter Constantium Arianum ausus fuerat, ipse sibi potenter arrogauit ex Baronio tom. 7. ad annum 526. ex quo abusus ille Tyrannicus motus, (quem S. Gregor in Psalm. 4. poenitentia deflet,) ut quem Clerus in Romanorum Pontificem eligeret, Rex, vel Imperator suo assensu confirmaret; quod tandem tempore Constantini Pagonati anno 684. sub Benedicto II. quem admodum refert Baronius ex Anastasio tomo Annalium 8. est penitus sublatus; Symmachum & Boetium clarissimos patricios per summam crudelitatem interfecit, ut merito Theodoricus vilis fuerit ab Etemula Liparitano interdictos Joannem & Symmachum disiectus, & discalceatus vincijs manibus in vicinam Vuleam ollam deijci, teste Gregorio 4. Dialog. c. 30. & licet aliquando Rex in Imperio multis per suos ministros, barbaros, que sibi subiectos aliorum bonis inhiantes in Italia contra ius admilla fuisse colligere licet Gregorius ex Boe-

*Baronius
Italia
Gothos
Deipara
ope per
Narsetem
liberata
Baronius
S. Gregorius
Baronius
Vulcani
Nicaea
Paderborn*

Boetius: ex Boetio libro 1. de consolatione philosophica prola 4. ubi se plurimos à potentiorum opprobrio ea tempestate liberasse, sic scribit: Quos ego Conigastum an imbecillum cuiusque fortunam impetum facientem obuius excepi? Quos Trigullam Regia Propositum domus ab incepta, & perpetrata jam prorsus injuria deiecit. Quos miseris, quos insinua calumnijs impunita Barbarorum semper auaritia vexaba, objecta periculo auctoritate protexit. Boetius. Deinde sub Totila feto, & barbaro omnia ferro, & cadibus miscente, (quem Gregor. lib. 3. Dialog. cap. 13. Regem crudelissimum aliquoties vocat, & Sanctus Benedictus ex eodem Gregor. lib. 2. cap. 14. & 15. de suis cibus inciepaui illis verbis: Multa mala facis, multa mala fecisti, jam aliquanda ab iniquitate conquiesce.) plurima à Gothis crudelitatis, & auaritiæ exempla edita describit sanctus Gregor. in Dialogis. & Procopius de bello Gothico. Cam igitur Italia, & Roma ipsa sæuissima Gothorum seruitute, desperata omni liberationis spe ad eum premeretur. Narses militum Dux præclarissimus à Justiniano Imperatore in Italiam missus præter opinionem observatus itinere ab Francis, & Gothis Ravenam cum exercitu peruenit in columnis, & in Tholcia Totilam Gothorum Regem bellicosissimum, & diuinitum cum potentissimo Gothorum exercitu collatis signis dimicans eum superauit, atque occidit uniuerso ejus exercitu trucidato anno Domini 553. sicque Italiam a Gothis vindicauit, verum id non nisi Deiparæ, cujus Narses erat studiosissimus peculiari ope, quod plures Authores testantur, præsertim Euagrius historicus rerum sui temporis lib. 4. cap. 26. Commemoratum est, inquit, ab his qui una cum Narsese fuerunt dum præcebat, & alijs precatio offerebat, diuinum nomen placaret, debitumque cultum et tribueret, sanctam Virginem Deiparam ei apparuisse, planeque tempus præcipuisse, quo bellum cum hostibus gereret, atque ut non prius ad prælium committendum se accingeret, quam cælitus signum acciperet: multa alia quoque res a Narsese valde memorabiles gesta sunt hæc Euagrius. Eadem de eo scribit Nicephorus lib. 7. histor. cap. 23. quibus contentus Paulus Diaconus lib. 2. de gestis Longobardorum cap. 3. qui inter cæteras Narsis laudes sic scribit: Erat, inquit, vir piissimus, vigilans, & orationibus in tantum studens, ut plus supplicationibus, quam armis bellum victoriam obtineret, sic ille, vide Cæd-

nalem Baronium tom. 7. Annal. ad ann. Domini 553. qui etiam firmis argumentis probat Narses non euocasse Longobardos in Italiam, quicquid dicat Paulus Diaconus lib. 1. de gestis Longobardorum cap. 16. Deiparæ igitur acceptum referre debemus, quod Italia à Gothorum Tyrannide, atque ab Arianiismi contagio, cujus Gothi erant studiosissimi, fuerit vindicata.

CONSTANTINOPOLIS PER DEIPARAM AB OBSIDENTIBUS BARBARIS LIBERATA.

49 **C**um Heraclius Imperator, una cum exercitu in Perside aduersus Cosrohem Persarum Regem degeret, Hunni Occidentales quos Auares Thraces vocant, à Cosrohe sollicitati anno 625. Constantinopolim Imperatoris præsentia destrutam magnis copijs terra, marique invadunt, sed Deiparæ præsidio sunt seruari, de quo Theophanes in Annalibus Græcorum in hunc modum scribit: Auares Thraces Vrbi Constantinopolitanae appropinquantes hanc depopulari parant, multum machinis aduersus eam commotis, ydemque & nauum sculparum ex litro flumine multitudine infinita delicia suum replauerunt mari. Decem sane dies urbem obsidentes, bellum terra, marique gerentes, Domini virtute pariter, & cooperatione, nos non & intererat Dei Genitricis, & Virginis Mariæ intercessionibus superati sunt: amissis vero terra, marique ingenti numero suis, magno cum dolore discesserunt. hæc ille. Verum quam ratione per Deiparam seruari sint, ita ut & obiecti, & hostes hoc cognouerint Cedrenus in compendio narrat his verbis: Tale enim quidam hostibus accidit, viderunt Barbari prima luce cum sol oriretur, mulierem quandam illustrem Eunuchis comitatum Porta Blachernarum exeuntem (Blachernis autem erat templum Deiparæ celeberrimum, quo Constantinopolitani ad Deiparam consueverunt solebano), quam cum Heraclij optinarent uxorem esse, & ad suum Principem ob mariti absentiam ire pacis petenda causa; transiunt ei concesserunt, subsequentem ex Vrbe hominum urbem ipsi adorari. Vt vero fossa ambuum egressam non ire ad Regem viderunt, inscusi sunt eam usque ad locum, cui veteris saxi nomen est, ubi cum ferè jam essent affecti, illam cum suis ex oculis, & conspectu eorum emanant.

Constantinopolitana Vrbi per Mariam à Barbarorum obsidione liberata.

Cedrenus

Ipsi autem tumultu concitato insar se congressi ad vespertinam usque strages mutuo adiderunt. Mane insequenti: isos Dux in quivens, quod majorem suorum partem intestino consilio perisse videret, turpiter domum rediit, flammamque Classis ab obfessione recessit. quam domum revertentem in Euxino mari oborta tempestas, ita afflixit, ut per paucos dies ad suos redierim. hanc Cedrenus.

VICTORIA DE BARBARIS DEIPARA
*in praesidio à Theodoro Heraclij fratre,
 & ab ipso Heraclio
 parata.*

*Paulus
 Diaconus
 Theodor.
 Heraclij
 frater.
 Sam Cos-
 rohis Du-
 cem B. Virg
 ope acbel-
 lauit.*

47 **E**odem Anno 625. Theodorus ex Paulo Diacono libro 18. historia. & Theophane in Annalibus Græcorum anno 16 Theodorus Heraclij frater Sais Primarium Cosrohen Ducem instructum selectissimis copijs quas Cosrohes Chrysoloras, quasi aureum cuneum propter excellentiam nominarat, quæ ad quinquaginta millia militum perveniebant, hos inquam Deo per intercessionem suæ Genitricis opulante devicit, ac bello commisso grandæ magnitudinis contra barbaros decidit, eorumque plurimos percussit, Romanis interim agris serenitate fruentibus, qui Persarum fugentium copiosam multitudinem occiderunt. Heraclius Imperator bellum aliquot annis in Perside contra Cosrohen acerrimum Christiani nominis hostem gessit, quem tandem vicit sacrosancta Christi Domini Cruce ex Perside recepta. Is in Deo, ac Deipara omnem spem collocarat. quare ex Theophane in Græcorum Annalibus, & ex Cedreno in compendio, anno salutis nostræ 626. qui erat sextus belli Persici cum à Turcis auxiliarijs, qui cum eo Persidem invaserant, paulatim dilapsis, se desertum videret, suos milites hortabatur his verbis: *Videtur frater nomen nobis adesse velle præter animum Deum, & quæ cum sine semine peperit Virginem, id eo sit, ut cælitus nobis misso auxilio, in nobis, ac omnibus istis suam demonstret potentiam. Nec sane frustra, ut rei eventus eodemmet anno declaravit, nam pridie idus Decembr. adversus Razatem novum ac præpotentem à Cosrohe electum Persarum Ducem collatis signis dimicavit, ipsumque Ducem, ut verbis utar Theophanis, in prima acie pugnans Heraclius aggressus divina virtute, Deique Genitricis opulatio-*

Theopha.

ne, quam in auxilium totius belli asciverat, dejecit, & de hostibus victoriam retulit gloriosam, & incruentam cæsis ex numero Romanorum dumtaxat quinquaginta. & sane Heraclius Deipara adeo studiosum se probebatur, ut teste Paulo Diacono libro 18. Constantinopolim se contulerit cum navibus castellatis habentibus intra se arculas, & Imagines Dei Matris, quemadmodum pyxides sic ille.

CONSTANTINOPOLIS A SARACENIS OBSESSA SÆPE DEIPARA
*in praesidio à Theodoro Heraclij fratre,
 & ab ipso Heraclio
 parata.*

48 **A**nno salutis nostræ 672. tempore Constantini Pogonati Imperatoris anno ejus quinto, Saraceni ingenti numero Constantinopolim assiduis prælijs ab Aprilis ad Septembrem expugnare tentarunt, sed cum facere nequissent, hyemarunt Cyzici, ut proximo vere eam aggredierentur, quod per septennium singulis annis efficere tentarunt, Verum, inquit Theophanes in Annalibus Græcorum diuina, Deique Genitricis ope multitudine visorum bellatorum amissa, & vulneratione maxima in eis effecta confusi ac reversi cum ingenti mœrore sunt. Cum autem discessisset idem demergendus à Deo stultus ab hyemali aestu, ac ipsius procellarum circa partes Scyllei comprehenditur, & contritus totus omnino dispersit, sic ille: Deo, ac Deiparæ Urbem Constantinopolitanam servatam tribuens.

Anno Dom. 717. qui fuit secundus Leonis Isaurici Imperatoris Constantinopolitani cum nondum ipse sanctarum Imaginum cultum impugnet, Constantinopolitana Civitas triennij Saracenorū obfisione cincta Deiparæ auxilio est liberata, quæ etiam duæ Saracenorū classes, quarum altera ex Agypto, ex Africa altera solverat, quibus annona ferebatur Saracenis Urbem obfidentibus, male perierunt, missis ab imperatore contra utramque classem igniferis navibus, de quibus Theophanes: *Tunc, inquit, Deo cooperante per intercessionem intemerata Dei Genitricis Maria, protinus submersi sunt inimici, & assumptis spolijs nostri: & expensis eorum, annona videlicet, cum gaudio reversi*

*Aliud fr-
 milti cam
 plum*

nerfi sunt. hæc Theophanes. Erant autem naues igniferæ, quæ igne in classem hostium coniecto eam comburent. Theophanes enim, & Cedrenus referunt anno quinto Constantini Pogonati, (qui in annum Domini 672. incidit) adiuventum de nouo ignem, quem Marinum vocabant, eo quod in mari arderet. sed ad obsidionem Constantinopolitanae redeuntes Saraceni Vibem obfidentes destituti annonâ, fame, & peste perierunt trucidatis ex illis à Bulgaris viginti duobus milibus. his omnibus attestatur Bada in fine libri de sex ætatibus, & vt verbis vtar Theophanis: Experimento didicerunt Saraceni, quia Deus, & sanctissima Virgo Dei Mater Maria hanc manunt Urbem. Meminit huius liberationis Constantinopolitanæ ope Deiparæ factæ Gregorius II. Pontifex in Epistola ad Germanum, qui tempore obsidionis, Ecclesiæ Constantinopolitanæ erat Patriarcha, quæ lecta est in secunda Synodo Nicena Acto 4. Propugnatrix. inquit, illius sanctæ, & omnium Christianorum Domine miranda facta, quæ in te declarata sunt, per quâ in quoque contra hostes seruatus, non sunt reticenda. Illi enim cum insania multa turbulentiæ, tantum inuenerunt in se aduersitatis hostile, quantum eorum causa iniustitiam habuit. Neque

Indul. 13. hoc tamen mirandum est: nam si Babilonia per mare iuatis Israelitis mulieris seruata est, cuius opus Babilonia erat sublatio. Et per ea tempora ob id salus Israelis vocata est: quomodo non oportebat, & tuam sanctitatem huiuscemodi propugnatrix utem omi hostibus Civitas præualere, ipsamque videri corrompere. hæc ille. Et certè cum Greg. Pontifex de sacrarum Imaginum cultu in Epistola eg. non ab re existimat Baronius tomo 9. Annal. ad annum Domini 717. cum verbis illis significasse veterendam Deiparæ Imaginem supra muros solemnè ritu circumductam, & hæc & ratione ab imminente periculo Civitatem illam tunc liberatam. De classibus verò Saracenorum Theophanes hæc subiicit. Ad hæc Saraceni, qui ex obsidione supererant, cum multa confusione 18. Kalend. Augusti reuersi sunt, cum autem nauigaret classes eorum tempestas à Deo per intercessionem Dei matris incumbens in illos, hos dispersit, & alios quidem obrum pernes Preconmissam, & reliquas insulariales verò in vertiginos, & cæteras demersit in equore: super ressuas verò cum transiens Egeum pelagus extemplo grandis ignis descendit

Baronius. Vincentius Beluacensis. Sigebertus Saraceniâ naues, quæ Constantinopolim vexabat per Deiparâ demergantur, Constantiam de mari pro cessio cum Imagine Deiparæ.

Baronius. Vincentius Beluacensis. Sigebertus Saraceniâ naues, quæ Constantinopolim vexabat per Deiparâ demergantur, Constantiam de mari pro cessio cum Imagine Deiparæ.

aquâ mari ebullire fecit, & piceo liquo facta naues simul cum hominibus inducæ sunt in profundum decem solis ex eis saluis ad Dei magnalia qua in ipsis facta sunt, nobis. & Arabibus annunciana: quinque enim à nostratibus capta sunt, quinque verò saluæ in Syriam adducta. Ita Theophanes eadem habet Cedrenus; quare quotannis pro tanto beneficio gratiarum actiones solemnes sunt decretæ, quemadmodum in Menologio Basilij Imperatoris, die 15. Augusti. habetur, vbi etiam additur Saraceni Principem petijisse, vt Vibem ingrederetur, eamque cereret pollicitur post hæc inde discedere, quod eum ei concessum esset, & per Portam Bosphori equo sedens intrare vellet, alijs suis sine molestia ingredientibus solus Principis equus intrare volebat. Respiciens verò sursum vidit supra portam Dei Genitricis Imaginem; tunc se nouit hoc passum, quod eandem auxiliarem Cuius blasphemasset, desistentique & recedens cum suis in Egeo pelago ab ignifera procella consumpti sunt. hæc in Menologio, quæ Baronius affert to. 9. Annal. ad annum Dom. 717. & 718.

Quod verò Deiparæ Imago in tanto Vibis Constantinopolitanæ discrimine circumlata fuerit attestatur Vinc. Beluac. lib. 23. spec. hist. c. 27. his verbis. Sigebertus. Anno Leonis II. Constantinopolitani instantia orandi, & constantia præhandi fortiter resistunt Saracenis. Saraceni fame, frigore, bello, pestilentia sine numero pereunt. Auctor. Fertur autem eos miraculose hoc modo perisse. Apud Constantinopolim in Monasterio sanctæ Dei Genitricis, iuxta palatium in mari prope S. Sophiæ erat Imago B. Mariæ, quæ tenebat infantem in brachio quam depinxit in tabella S. Lucas, cum adhuc viueret S. Maria. Hæc Imago vocator Odigitria id est deductrix: quia duobus cæcis apparuit S. Maria, & deduxit eos ad suam Ecclesiam, & illuminauit eos. Cum ista Imagine faciunt processionem omni die Martis per totam Civitatem. Cum ergo, vt supra dictum est, obsessa esset, Civitas, & Cives ieiunarent, & orarent simul, & pugnarent, quidam Ciuis ad monuit afferri illam Imaginem, & ab omnibus orationem ad illam fieri hoc modo. Sancta Dei Genitrix, quæ toties nos liberasti, libera nos modo de inimicis filij tui, & in mari merge illos, & cum hoc dixissent, statim procella surrexit, & omnes naues Saracenorum, aut merfit, aut fregit. huculque Vincentius.

Cedrenus.

Saraceni- rum Prin- cipis bla- sphemia in B. Virg- naufragio puniunt.

Baronius.

Vincentius Beluacensis. Sigebertus Saraceniâ naues, quæ Constantinopolim vexabat per Deiparâ demergantur, Constantiam de mari pro cessio cum Imagine Deiparæ.

IN.

INSIGNIS VICTORIA DE MAVRIS IN

*Hispania Deiparæ præsidio repor-
tata anno 718.*

*Mauri à
Pelagio I.
in Hispania
Deiparæ
opere de-
bellantur.*

Mariana.

*Lucas Tu-
densis.*

49. **N**ec minor fuit victoria, quam sequenti anno 718. Pelagius I. post occupatam à Saracenis Hispaniam, Hispaniæ Rex, ab Hispanis, qui apud Astures confugerant, creatus, de ipsdē Saracenis Deiparæ invocatione retulit. Cum enim ad Ausenæ montis speluncam munitam, in quam cum mille ex suis militibus se receperat, innumera Saracenorum multitudo contra eum venisset. Cumque Oppa Archiep. Toletanus, (vel juxta Marianam lib. 7. c. 7. Hispalensis.) Maurorum nomine magnis pollicitationibus deditioem ei suaderet inter alia, quibus non minus pie, quam fortiter eum à se repulit, hæc eum respondisse affirmat Lucas Tudensis. *Confidimus, inquit, per intercessionem gloriosæ Virginis Genitricis eiusdem Domini nostri Jesu Christi à Saracenis saluari, & ipsa adiuvante, quam mater misericordiarum est genitrix Gothorum de panis, qui sunt in ista spelunca vestrauri, sicut ex paucis granis infinita segetes germinarunt, quibus dictis Pelagius, & qui cum eo erant tanto hoste perterriti incluserunt se in spelunca, B. Mariæ suffragia experientes eius ibi memoriam venerabantur, & pro recuperatione Christianorum orationibus insistebant. Verum Saracenoium fundibularis, sagittarijs, & iacentibus iacula portam speluncæ ferire conantibus, lapides, iacula, & sagittæ ab eis emissa contra eoldem retorquebantur maxima edita ipsorum strage. Saracenos ergo turbatos, & retrocedentes Pelegius Dei gratia corroboratus stricto ense inuadens Oppam cepit, Saracenorum 20. millia cum Aleman eorum Duce interfecit. 60. mil. verò qui remanserant ex Ausenæ montis fastigio in Libanensem agrum delata ad Deuæ fluminis ripam parte montis vicini sponte concussa, & ab imo usque collapsa, teste Mariana loc. cit. in subiecti fluminis aquas præcipitarunt, strages atomorum, offiumque ibi confossa, & reiecta, cædis indicio fuisse memoratur. Spelunca verò illa Deiparæ memoriæ dicata, eiusque nomine dicta est S. Maria de Conadouga. hæc ex Tudensi.*

SARACENI TARSICEMORANTES DEI-

*paræ intercessione ingentis cladis
profligantur.*

50. **I**n Oriente verò Saracenorum Princeps, qui Tarsi imperabat, cum ad Andream Ducem Basilij Imperatoris Constantinopolitani, qui regnare cepit anno Dom. 867. misisset (inquit Curopolates Græcarum rerum historicus) literas superbiæ, & maledictionis plenas, & hæc indicantes: *Nunc video an Mariæ filius, eumque Parens tibi proderis, cum contra tecum meo exercitu progrediar.* Quas literas conuicij plenas acceptas ipsi imagini Dei Genitricis appendit, hæc locutus: *Vide, ô Mater Dei, tu quoque ipse filius, & Deus, qualia expræbrauit, & superbe dixit contra tuum superstitem populum barbarus iste arrogans.* Quibus dictis assumptis Romanis copijs contra Tarsum proficiscebatur, & cum ad Podandum peruenisset ibi cum hostibus congressus multa eade fundit, & fugat barbarorum multitudinem, cum prius ibi eorum Dominus occubisset; pauci verò vix se Tarsum incolentes recipiunt; sepultus autem suis, & hostibus in vnum locum coactis, magis que erecta ad posterorum memoriam columna in patriam redijt cum socijs. hæc Curopolates.

DEIPARA AD RECVPERANDAM AB
*infidelibus Ierosolymam in-
uocata.*

51. **V**Rbanus II Pont. Max anno Do. 1095. in Claremontesi Concil. sacram expeditionem Christianorum in Terram sanctam ad eripiendam de manibus infidelium Ierosolymam magno studio indixit, ut que res hæc difficillima optatum consequeretur effectum. Dei Genitricis apud Christum patrocinium enixè implorandum censuit; quare in eodem Concilio rogata Patrum sententia egit, ut horatix illæ preces, quæ vulgo B. Virgini Officium dicuntur, apud Monachos Eremitas institutione Petri Damiani recitari ceptas ad clericos etiam deducerentur, quod quidem à sancta Synodo Vibano agente ea occasione indictum & à Clericis pie suscepit, ad Laicos quoque tum viros, tum mulieres magno eorum bono, ut omnes experti sumus, est propagatum, teste Baronio co. *Ierosolyma per Diocetiam recuperata.* *Pet. Dam.* *Baronio*

Concilij 11. ad. ann. 1027. vbi etiam recitat quosdam
Claremont Canones eiusdem Concil. Claremont. es Fran-
Francisc. cisco Belleforestio, in quibus & iste recenset-
Bellefore- tur. Mandatum esse etiam omnibus Christianis,
stium. vt diebus singulis sabbati officium B. Vir-
 ginis recitarent. Quantum verò Virginis pre-
 ces apud filium valuerint declarat felix illius
 sacræ expeditionis successus: nam anno 1799
 ab exercitu Christianorum Duce Godofredo
 capta est Ierosolyma magna omnium fidelium
 gratulatione, quam ad multos annos strenuè
 retinuerunt, donec peccatis nostris exigenti-
 bus iterum ad infidelium potestatem deue-
 nit.

INGENS MAVRORVM EXERCITVS

in Hispania anno 1212. ope Deiparæ ad
interuentionem dele-
1217.

Mauri in 52 Illustis fuit Victoria ab Alfonso VIII. Ca-
Hispania tellæ Rege die 16 Julij anno 1212. in Bæ-
ad interna tica ad nauas Tolosæ de Mauris iniuste. Cru-
cionem de cis virtute, ac B. Virginis ope parata; ad Crucis
Claremont. enim ac Deiparæ imaginis puerum lesum ge-
 stantis in Regio vexillo depictæ conspectum
 fusi fugatique sunt Barbari. quemadmodum
 ex litteris eiusdem Alfonsi ad Innocentium III.
 ea de re datis cognoscere licet. Cum enim i-
 dem Alfonsus appellatus Bonus dignam suo
 cognomine cogitationem suscepisset de Mau-
 ris infensissimis Christiani nominis hostibus
 debellandis, qui Rege Mahomade omnibus
 sanctæ crucis cultoribus bellum, & exitium
 minabantur, cumque ab Innoc. summo Pon-
 tificæ amplam peccatorum Indulgentiam ijs,
 qui Cruce signati ad sacrum hoc bellum con-
 uenirent, impetrasset, & vna cum Regibus A-
 ragoniæ, ac Nauaræ coniunctis animis ac viri-
 bus ingentem exercitum comparasset, versus
 Bæzam Bæticæ in Mauros, qui ad bellum eum
 innumera peditum, & equitum multitudine
 procefferant, castra mouit, ac superatis quo-
 rundam difficilium locorum angustijs rustici
 ducatu (quem Angelum fuisse aliqui existi-
 marunt argumento, quod opera nauata nul-
 quam comparuisset) nostri sacris prenitentiæ,
 & Eucharistiæ Sacramentis, ac Missæ sacrifi-
 cio, cui vniversus exercitus interfuit, peracto,
 instructa acie certamen cum Mauris inierunt.
 victoria diu anceps fuit, quin etiam nostra ag-
 minis loco tantisper initio mota seruntur, ita vt

Alfonsus in confertos hostes irruere pararet in
 Roderici Ximenez Archiepiscopi Toletani
 hortatu destitisset. tandem cum nostri coevis
 prioribus barbarorum agminibus ad extremam
 Maurorum aciem infinitæ multitudinis per-
 uenissent, præeunte (vt verbis vtar Alfonsi Re-
 gis in Epistola ad Innocentium III.) signo
 crucis Dominicæ, & Regio vexillo, in quo erat
 Imago B. Virginis, & Filij sui in signis nostris
 supposita Dominus illorum aciem infinitæ
 multitudinis crucis suæ gladio trucidauit. sic
 Alfonsus, ea pugna ducenta Maurorum millia
 sunt caesa, ex Christianis verò teste eodem Al-
 fonso 25. aut. 30. occubuerunt: & auctore Ro-
 derigo, de quo dictum est, totius expeditionis,
 quam literis mandauit, teste oculata; ex ad-
 uerarijs tanta caesa multitudine nullum san-
 guinis vestigium visum. Is verò qui crucem
 Roderico Archiepiscopo de more præfere-
 bat eam per hostium cuneos semel, atque ite-
 rum circumtulit in columnis, tametsi telis om-
 nibus pereretur, multæque sagittæ Crucis ha-
 stili confixæ sint. In Chronicis Hispaniæ ge-
 neralibus legitur sub ipsum conflictum Crucis
 signum vario colore in aere visum, cuius aspe-
 ctu exterriti sunt Mauri. Hæc victoria, qua nul-
 la clarior exstitit in Hispania, non humanis vi-
 ribus sed Dei ope parata, votis, ac precibus pro
 Christiano Orbe fuis, Romæ præsertim do-
 cretis ad templa supplicationis, in vniuersa
 Hispania die 16. Julij anniuersaria celebra-
 te decreto Grego. XIII. sub titulo Triumphii
 Crucis recolitur. Ex eo tempore in Hispania
 Religio à carnibus abstinenti diebus sabbati,
 (quod est Deiparæ dicatum,) ac intestinis
 tantum, & extremis animalium partibus ves-
 cendi suscepta fertur auctore Valerio Hispano.
 Hanc victoriam vberius narrat Mariana
 libro 21. de reb. hispan. cap. 23. & seqq. vbi ca-
 pit. 25. Epistolam Alfonsi ad Innocentium,
 quam citauimus affert. Eam refert Ribadeneira
 in vitis sanctorum ad diem 16. Julij, & reliqui
 hispanicarum rerum scriptores. Vexillum ve-
 rò illud, vbi expressa erat Dei Genitricis effi-
 gies, qua visa Mauri tam multi, tamque belli-
 ciosi exterriti in fugam se coniecerunt, in To-
 lantana Ecclesia seruatum esse Aluarus Go-
 mez in suis fragmentis

trahit.

Valerius
Hispanus.
Mariana.

Ribade-
neira.

Aluarus
Gomez.

DEIPARA A BARBARIS MAGNA

eorundem clade Carnuteses
tutatur.

IOANNES ZEMISCES DEIPARÆ

ope Barbaros prostrat.

Carnutes illustre in hoc genere, extitit Deiparæ
Deiparæ protectio, qua circa anno Dom, 878. Car-
ra ope ad-nutensem Urbem, quemadmodum cap. 29. di-
versos Bar-ximus, à Rollone, eiusque militibus, nondum
baros ca-Christianis non sine ingenti eorum strage de-
dunt. fendit, quod narrat Vincentius libro 24. Spec.
Beluacen-hist. cap. 46. & ex Vincentio S. Anton. 2. par.
is. hist. tit. 1. 6. cap. 2. §. 5. Rollo iste inquit, nobili-
S. Antoni-quidem, sed per vetustatem obsoleta profapia.
ny... Noricorum editus, regis præcepto patria pulsus
 multos, quos vel a alienum, vel conscientia
 scelerum exagitabat, magnis spebus, sollicita-
 tos secum adduxit, pyratiam aggressus Car-
 noti ad hæsit. Cuius ciues, nec armis nec mu-
 ris confisi, B. Marie Supplicium, id est, Cami-
 siam adorant, quam Carolus Calvus à Constā-
 tinopoli cum aliis reliquijs, aduehi fecerat.
 Hanc camisiam in modum vexilli super pro-
 pugnacula cutodum tuta pectoribus, ventis
 exponunt, hostes visam ridere coeperunt, & in
 eam sagittas dirigere. Quorum oculis mox ob-
 tenebratis, nec retrocedere, nec antecedere va-
 lebant. Quod videntes oppidani multa eorum
 se cæde satiarunt. Evasit tamen Rollo, quem
 Deus suæ fidei reseruauit. Nec multo post, Ro-
 thomagum, & confines vires obtinuit. hacten-
 us Vincentius.

Hic postea Rollo, ut obiter hoc dicamus ex
 S. Antonino 2. par. hist. tit. 1. 6. c. 1. §. 12. & cap. 2.
 §. 8. cum alijs Northmannis, quorum erat
 Dux, Christi fide suscepta Robertus est voca-
 tus à Roberto Comite Parisiensi, qui eum de
 sacro fonte suscepit, duxitque in uxorem Gil-
 lam filiam Caroli Regis Franciæ & miro fer-
 uore divino obsequio se tradidit, iustitiæque
 cultor in paucis fuit. Iniurias enim alijs illas
 eas leuere vindicabat. Is genuit Gulielmum,
 Gulielmus autem Richardum II. & ille Ri-
 chardum III. eiusque fratrem Robertum, qui
 Apuliam, & Siciliam & Calabriam acquisiuit,
 ac Venetos, & Alexium Imperatorem,
 Græcorum deuicit. hæc S.
 Antoninus.

14 Ioannis cognomento Zemices Imperator
 Constantopolitanus, (qui in locum Constanti-
 Nicephori Imperatoris occisi an. Dom. 969. Constanti-
 suffectus est) Rossos, Bulgaros Scythas, Tur-
 cas, & alios Barbaros aduersus Constantino-
 politanum Imperium simul fœdere iunctos
 nom. 340. millium militum iteratijs prælijs o-
 pe SS. Martyr. Georgij, & Theodori anno 971. orgij ac-
 superauit, & Bulgarorum Regnum, à quibus Theodori
 multa imperio damna superioribus seculis illa-
 ta erant, tandem extrinxit. Cæterum Deipara
 S. Theodorum Imperatori suppetic ferre ius-
 sit, quod & ipse in triumpho agnouit. Id verò
 Curopolata narrat his verbis. Fertur diuinam
 operum Romanos, (sic enim vocat Græc-
 corum exercitium) esse consecutos; turbo e-
 nim quidam à Noto vento in ora Scytharum
 constitit, haud permittens eos capitis vi in
 bello consilij. Et quidam vir conspectus est;
 ab omni Romanorum exercitu equo albo ve-
 ctus in antesignanis pugnare, hostiumq; com-
 mouere, ac perturbare phalanges, nulli prius,
 aut postea cognitus, quem aiebant vnum esse
 ex gloriosis martyribus, Theodorum videlicet,
 quibus tutoribus, ac propugnatoribus contra
 hostes utebatur semper Imperator; etenim
 forte accidit, ut hoc prælium ea die comite-
 retur, qua celebrare memoriam militis con-
 sueuimus. Cum & mulier quædam nobilis
 Bizantiæ supremæ potestatis per visum illud
 ita esse confirmabat, vna ante congressum die,
 in somnis sibi visam Dei Genitricem, puerulo
 esse, & cuidam militi dicentem audire; Domi-
 no, Theodorem, meum, actuum. Ioannes in periculo
 versatur, ad eius auxilium propera. Orto sole
 eadem mulier vicinis rem paterfecit, & quæ
 visa sunt hæc fuere. Funduntur tarsum Sey-
 thæ, qui clausas Vibis portas compertientes, à
 Sclero Duce per planitiem dissipati, multo-
 que conculcati interfecti sunt, & à Romanis
 cæsi numero infiniti, vulgæratæ aurem ferè om-
 nes. Martyri autem debitum reddens hono-
 rem Imperator, & auxiliij præmia rependens,
 templum illud, vbi sanctum eius corpus con-
 ditum est à fundamentis eueisum, maius pul-
 cherrimumq; ædificauit, attributis ei magnifi-
 cis possessionibus, quod etiam pro Euchnem;
 Theodoropolim appellauit. hæc Curopo-
 lates.

S. Antoni-
 nus.
 Rollo ad
 fidem con-
 uersus Ro-
 bertus nū-
 cupatur.

Feftum S.
 Theodori,
 qui fuit
 miles cele-
 bratus di-
 9. Nihil
 Despara
 mandata S.
 Theodori
 ut Impera-
 tori Con-
 stanti
 stant cu-
 xiliu fuit
 ad, vbi
 Landum
 Scytharum

hæc. De triumpho autem hæc subiicit. Inpe-
rator se moderatum cupiens ostendere equo
albo vectus triumphauit. In curru vero qua-
drygo admodum decore ipsi parato imposi-
tis Bulgarorum vestibus; & super ipsis Dei Ge-
nitricis imagine, vt Ciuitatis patrônæ ipsum
præire iussit. Cumque ad locum, quod forum
dicitur, peruenisset latis celebratus Deo Patri,
& eius Filio, Spirituque Sancto actis gratijs
ob victoriam consecratam inde ad magnum
templum profectus. ibique Bulgarica corona
pro munere Deo dedicata, in Regiam se rece-
pit. hæc ex Cuiopolate.

IOANNES COMNENVS DEIPARÆ

*auxilio Scytharum exercitum
delet.*

tis Deo palam ob successus actis in Palatiū
abijt. hæc Nicetas.

CONSTANTINI COPRONIMI, ET

*Leonis Isaurici Hæreticorum mors
execranda.*

NOTUM est illud Constantinī Imperato-
nis Constant, iconoclastæ in Deipa-
ram blasphemij, qui eius inuocationem edicto
proposito prohibere impia temeritate est au-
sus; is vt refert Theophanes, & alij Historici
anno Domini 775. miserabiliter moritur cla-
mans dicens, dum adhuc viveret: *Ignis sum
inextinguibilis traditus: & iubens sanctam Ma-
riam exinde honorari, ac celebrari veram Dei-
param, quod tamen in vita sua omni conatu
rehibito impugnauerat; Similis Antiocho a
quod. Mach. 9. dum moreretur flagella diui-
nitus inflata intorserunt vocem illam: iustum
est subditum esse Deo, & mortalem non paria Deo
ferire.*

*Constantinus
Copro-
nyni im-
pious in B
Virginem
punitur.
Theophila.*

*Leo Ar-
menus Deo
parauit in-
terfici. Cædrensis.*

De Leone Armeno Imp. Constantinopol. Iconoclasta pariter impijssimo, qui in Catho-
licos crudelissimè per septenniū saeuierat, Cædrenus oblatam eius matri visionem, qua
Deipara illius mors præsignificabatur, nar-
rat his verbis. Leonis mater per visum acce-
perat, se cum in ædem Deiparæ Blachernensium crebro comitearet, virgini cuidam occu-
tere albatu viris stipatæ. Porro ædem se videre sanguine repletam, & Virginem cuidam alba-
torum mandare, vt ollam sanguine impletet, matrique Leonis bibendam porrigeret; se au-
tem multorum annorum viduitatem præte-
dere, cuius gratia, neque carnes, neque quic-
quam sanguine præditum gustasset. Ideoque
olla etiam hac abstineret, tum virginem ira-
tam dicere. Qui ergo filius tuus non detinet
se multo cruore implere, eoque me & filium
Deum meum irritare? hæc Cædrenus, cui
contenti Zonaras. Leo vero haud multo
post misere interfectus periit anno Domini
820.

ALBIGENSES HÆRETICI IN GALLIA

per Deiparam extincti.

CONTRA Albigenes quoque hæreticos Rosarium
circa an 1212. Virg. Deiparæ iussu in
ficata est per S. Dominicum formula præ-
candi per Rosarium, seu Platenum, qua ca-

*Rosarium
contra Al-
bigenses
instituit
tholici*

*Magnum
de Scythis
victoriam
innotato
B. Virgin.
patrocinio
Constanti-
Imperator
obsequitur
Nicetas.
Choniatas
Exod. 17.*

*Ferdinandus
Castiglia.*

tholici contra hereticorum furorem spiritua-
liter armabantur, vt habetur in histor. Ord.
Prædicatorum à Ferdinando Castiglia edita
1. parte libro 1 capite 11. Hæreticis tandem
illis Dei beneficio penitus extinctis: quod to-
tum, vt melius intelligatur, & grauiori testi-
monio confirmetur, afferam, hoc loco initi-
um diplomatis Pij V. Pontificis Maximi
quod in ordine suarum bullarum est nonage-
simum. In quo anno Domini 1569. die 17.
Septembris modum orandi, & precandi per
Rosarium, seu Psalterium omnesque Indul-
gentias, iuxta precandi modum prædictum
orantibus, & Cōfraternitatibus sub dicto Ro-
sario constitutis concessas auctoritate Apost.
perpetuò non tantum confirmat, & approbat:
verum etiam alias plurimas elargitur. sub ini-
tium igitur eius diplomatis sic habet. Consue-
uerunt Rom. Pontifices, & alii sancti Patres
prædecessores nostri, cum bellis corporalibus
vel spiritualibus premerentur, aut alijs tenta-
tionibus vexarentur, quo facilius ab illis eua-
derent, & tranquillitatem adepti Deo quietius
& feruentius inferuirent, & vacarent, diuinam
opem implorare, & sanctorum suffragia per
supplicationes, seu per Litanias deprecare, ac
oculos cum Davide in montes leuare, certa
spe confidentes, inde illis auxilia effutura. Quo-
rum exemplo adductus, & Spiritu sancto, vt
piè creditur, afflatus B. Dominic. Ord. Fra-
trum Præd. auctos. (cuius institutum, & re-
gulâ cum in minoribus essemus, expresse pro-
fessi sumus) simili, qua nunc tēporis occasione,
quo Albigenium hæresis partes Galliarum, &
Italiae misere vexabat, & tam multos excæca-
uerat sæculares, vt in Domini Sacerdotes, &
Clericos læuissime furerent: leuans in cælum
oculos, & montem illum gloriose Virginis
Mariæ almæ Dei Genitricis, quæ germine
suo tortuosi serpentis caput obtinuit, & cun-
ctas hæreses sola interemit, ac benedicto fru-
ctu eius ventis mundum primi parentis la-
psu damnatum saluauit, de quo sine humanis
manibus abscissus est lapis ille, qui ligno per-
eussus gratiarum aquas effluenter produxit,
respicens modum facilem, & omnibus per-
ueniunt, ac admodum piū orandi, & precandi
Deum Rosarium, seu Psalterium eiusdem
S. Mariæ Virginis nuncupatum, quo eadem
B. Virgo saluatione Angelica centies, & quin-
quagesies ad numerum Dauidici Psalterij re-
petita: & oratione Dominica ad quamlibet

*Romani
Pontificis
diploma.*

Exod. 17.

decimam cum certis meditationibus totam
eiusdem D.N. Iesu Christi vitam demonst-
ratis, interposita, veneratur, excogitauit, excog-
itatum per S. R. E. Patres propagauit, oran-
diq̄ modo prædicto per assicias B. Domini-
ci Fratres videlicet Ordinis prædicti diuulga-
to, & à nonnullis accepto cæperunt Christi
fideles ijs meditationibus accenti, ijs precibus
inflammari in alios viros repente mutari, hæ-
resum tenebræ remitti, & lux catholice fidei
aperiri, & ad hanc orandi formam pro loco-
rum diuersitate Sodalitates per Fratres eius-
dem Ordinis ad hoc à suis superioribus legiti-
time deputatos institui, & Confratres in eis
describi. Nos quoque illorum prædecessorum
vestigia sequentes, militanter hanc Ecclesi-
am diuinitus nobis commissam his temporibus
tot hæresibus agitatam tot bellis, prauis-
que hominum moribus atrociter vexatam, &
afflictam cernentes, lacrymabundos, sed spei
plenos oculos in montem illum, vnde omne
auxilium prouenit leuamus, & singulos Chri-
sti fideles ad simile faciendum benigne in Do-
mino hortamur, & monemus. hætenus ex
Pontificio Pij V. diplomate dato anno salutis
1569 die 17. Sept. in eodem diplomate pergit
Pontifex sodalibus Rosarij plurima alia indul-
ta largiri. Ex hoc vero Pij V. ad Rosarij piete-
tem excitandam, ac fouendam studio suus ex-
citat fructus. Cum enim eo ipso tempore Cal-
uinista hæretici tum in Gallia, vbi dicuntur
Vgunotti, tum in Belgio vbi appellabantur
Gueusij contra Catholicos nefaria arma suscep-
issent, eosq̄ crudeliter saeuissent, ita vt in
Gallia de Religione actum videretur (quem
admodum in Epitaphio Pij V. legitur) Idem
Pontifex equitum, & pedum auxiliares co-
pias d'ortix Comitis S. Floræ ductu in Gal-
liam Carolo IX. Regi Christianissimo con-
tra hæreticos misit, & diuino tandem benefi-
cio Vgunotti à Catholicis eodem anno 1569.
die 3. Octob. sunt profligati: Eadem quoque
tempestate cum Selimus Turcarum Tyran-
nus ledere, quod cum Venetis habebat per
summam perfidiam rupto ad Cyprum occu-
pandam, vt res ipsa docuit, naues refici,
& quæ ad varium bellum pertinent diligen-
ter comparari iussisset, Christianique om-
nes, quo ea spectarent ignorantes, sibi quis-
que tantam belli molem, & apparatus me-
tuerent; Deiparæ ope per Rosarium pecu-
liari ratione, vt infra dicemus implorata,
ingentis

ingens hujus Tyranni classis post biennium ad Echinadas Indias deleta, ejusque audacia minificè est compressa.

INFIDELIS DIENSEM ARCEM OPPUGNANTES DEIPARA PATROCINIO PROFLIGANTUR.

INGENS ANGOLE DE BARBARIA DEIPARA AUXILIO PARTIVICTORIA.

59] IN Angolæ regione ad oram Africæ sita Lusitani milites in præsijs versantur, complures quoque ex indigenis Æthiopicis cum suis Principibus, seu Regulis Christi fidem susceperunt. Patres verò Soc. Jesu ab anno sal. 1560. quo primum Lusitani eo venerunt, ibi commorari ceperunt, egregiam tum Lusitanis, tum etiam Æthiopicis navantes operam, ad eum ut in literis nostrorum anno 1590. 20. mill. Æthiopicum numeretur, qui nostrorum diligentia Christo erat aggregari, ibi ergo ab anno 1583. Angolæ Rex per suos Duces innumerabili Æthiopicum militum multitudine bellum bis intulit Lusitanis, in quo Deiparæ patrocinio Christiani numero pauci confertissimi Angolanorum dissipantur, straveruntque exercitus, quomodo autem id factum sit iisdem verbis referam, ex literis annus Societatis nostræ anno 1587. elegantissimo stylo editis à Francisco Bencio, ubi de sede Angolana agit in Provincia Lusitania, ad quam ea spectat, quamvis ad superiores annos, quemadmodum idem Bencius significat, id pertineat. Bis, inquit, hoc anno commissum est prælium, hostesque ejecti, ac repulsi. Quin etiam res accidit omnino mirabilis, Lusitani erant serè ducenti, federatorum Æthiopicum 100. mill. sub signis habebant. Hæc tantula manus tota sexcenta adversariorum millia fudit, fugavitque & quod alioqui incredibile videatur, incruenta prorsus victoria: cuius quidem auctor non immerito creditur Virgo sanctissima, quam præcipua quadam christiani Æthiopes observantia venerantur. Affirmavit opinionem, quod cum magna viginti hostium in nostrorum subsidia, quæ tenebant Æthiopes, de repente irruisset, seque illi ad Duce Lusitanum recipissent, abjectis oneribus, & si unde ij discesserant, in eodem loco considerunt hostes sæpius, vilioresque omnes sarcinas, ut est gens gazæ audissima diripiunt: ea tamen, in qua erat abdita facta sancta effigies Virginis, quam Lusitanus Prætor semper in expeditionibus habet, quam flexo veneratur genu quotidie precatione adhibita inspectante exercitu, salva propter viam, & integra reperta est, obsecratis, ut videretur.

Magna de iohelibus victoria Deiparæ patrocinio in Lusitanis confecta.

CUM anno reparatæ sal. 1546. Mamudij Cambayæ Regis in India potentissimi ingentes copiarum externorum, & selectorum militum 20. mill. (præter Gozaratas, & Indos milites indigenas, quorum major erat numerus) omni armorum, & telorum genere instructissimi Sophare primum, illo autem in bello exuncto, Rumeane ejus filio totius exercitus Duce, Diem Lusitanorum arcem præfecto Joanne Mascarenia acri obsidione septimum jam mensem cingerent, eamque æneis tormentis, aliisque bellicis artibus omni contentione oppugnant: Lusitani verò 250. deinde novocirciter militum subsidio aucti diu tantam bellimoli sustinerent, quibus postea milites 900. & tandem Ioannes Castrius Indiæ Prætor suppeditatus venerat. Prætor igitur cum tribus ferme armatorum millibus ea ipsa, qua in Diem Arcem pervenit, die quæ in 11. Novemb. incidit, eruptione facta tantam hostium ferocitiam, ac bellicolorum multitudinem aggredi ausus de eis non minus admirabilem, quam gloriosam victoriam reportavit, quippe ex suis circiter 600. desideratis quatuor millia hostium cum Duce exercitus Rumeane sunt interempta, 600. vivi in ijs Principes, aliquot in potestatem venerunt, reliqui omnes perfligati. Verum id Deiparæ beneficio evenisse apertis indicijs affirmat Massejus lib. 3. Historia rum Indiarum his verbis: Celebritatem hujus victoriae auxere divina miracula, quod hostes ipsimet affirmarent, conferta jam pugna majores aliquod bellistas applicitum quater ignem: Cælo minime pluvio respuisse, & super adiculam arcis apparuisse MVLTEREM Cælesti lumine radiantem, cuius fulgor ita aspicientium oculos, mentesque perstringeret, ut cæci propemodum, neque in ordine ire, neque in unum conglobare se possent, ac tanto superiores numero tamen immutata repente rerum omnium specie, ut in denos Lusitanos pugnaturos singuli viderentur, inde consternationem, & fugam ortam. hæc Massejus.

in impiorum seminis, ne illud viderent oculis, quod esset manibus attingere nefas: hæc deinde imago in castra solemnè pompa redacta, ubi colitur religione maxima, eumque honorem habent, ut ipsius sub umbra præsidij se protegi confidant. Nec vana fides: certè post probolem illam, atque haud scio, in omnibus seculis unquam auditam victoriam, quam nostri de Angolanis reportarunt, cum duodecies eentena eorum millia profligauerunt exiguo numero, cum fortè quidam Lusitanus ad Regis Urbem delatus, quæ silet de ejus ductore exercitum quid causæ fuisset, cur illa multitudo propè innumerabili, tam parvis copiis cessisset: *Haud, quaquam, inquit ille, Lusitanorum arma metuebamus, quos vel uno spiritu ediffare potuissimus: sed, Fœmina admirabili specie clarissima effulgens in luce, seniorque ejus comes flammæ vibrans gladium, qui conspiciebatur ante signa suspensis medio aëre vestigijs, magnam incuscentes spectantibus formidinem alienos terrore animos in fugam dederunt hæc ibi.*

Beneius Sodalitii B. Virg. Angola

Diebus

Virgini sacris profane Lusitanis præstantur.

Ethnicus Rex quædam Crucis locum profanum agræ valesitudinis corrumpitur.

Nec illud omittendum, quod de sede Angolana per scriptum est in annuis literis, 1590. ab eodem Beneio, ubi inter alia hæc habet. Lusitanorum, inquit, in nostro templo celeberrimum est sodalium appellatione Manæ Virginis, cui nomen inditum à Victoria, de hac Victoria jam dictum est. Huic Lusitanis, quæ bello prospere eueniunt, referunt accepta. Hic nuncupant vota ad bellum profecturi. Hinc descendunt expiati sacris mysterijs; huc redeunt cum donis vota persoluentes. Quin & ipsamet Dei Matris imaginem religiose ferunt in Castra. Adnotarunt dies omnes, qui sunt consecrati Virgini, fuisse lætos victoria. Itaque nunquam tentare prælium, nisi uni aliquo ex illis diebus constitutum habent, aliter existimare periculum videtur. In stativis ædificaverant temporarium sacellum simulacro Dei Genitricis asservando, quod in discessu, ne profanaretur ab Ethnicis, ferro, flammæque everterunt, Cruce tantum ad loci memoriam relicta. Belli metu liberatus Regulus illius Regionis rupto fœdere per scelus, ac fraudem locum profanat: sed non tuit impune, morbo oppressus jacuit animum integrum, cum de ejus salute Medici, ac venefici ferè desperassent, agnovit penam peccati. Ergo ad Crucem, quam Lusitani reliquerant, do-pallium mittit, vovetque se imbuendum Christiano ritu, si convalescat. Mitaque res,

sed auctor miraculi Deus, vix famuli ad Crucem munus acule unt, cum valetudo ægro restituta est. Igitur obligatus voto, consecrata legatos destinat ad Prætores, ut se, ac res suas iterum data venia in fidem recipiat, nec multo post adscriptus est à nostris in Christianorum cætum hæc ibi.

VICTORIA NAVALIS DE TURCIS anno 1571. Deiparæ precibus paria.

60. **S**elimus Turcarum Tyrannus, qui anno à Christo nato 1567. in Soliman parentis demortui locum successerat, fœdere quodcum Venetis sub regni initium pepigerat, per summam perfidiam rupto, diuturnis majorum suorum victorijs elarus Cypro armorum vi iisdem Venetis anno 1570. adempta, tuoque domino adjecta, Christianorum cervicibus imminabat, quare ingentem classato militibus, tormentis, omnique bello apparatu instructissimam per tuos Duces anno 1571. eduxerat, in qua Turcæ Christiani nonnisi hostes perpetui, atque infensissimi suis viribus numquam præfidentes, acres ad pugnam contra Christianorum classem fœdere Pij V. Pont. Max. Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici, & Republicæ Venetorum coactam ferebantur, illud fatuum rati, quod anno 1537. ad Actacum promontorium (quod Præviam vocant Octavij Augusti victoria celeberrimè) e venerat, cum Christianorum classis ex simili fœdere Pauli III. Pont. Caroli V. Imperatoris, & Venetorum comparata parum felici successu in oculis Turcæ classis, cui præerat Hadriadenus Barbarossa pugnam detestantur, ac veluti in fugam acta recessit. Cæterum in præsentibus bello res seæ accidit Deo optimo per Deiparæ preces, ut dicemus nostrorum comatibus favente. Etenim Christiani in hac Navali pugna, qua ab Octavij Augusti tempore majorem Mare Mediterraneum minime vidisse fertur, non minus gloriosam, quam ingentem, & cunctis seculis memorabilem de immanissimis Christianæ fidei hostibus victoriam reportarunt. nam eodem anno 1571. die 7. mensis Octobr. quæ in primam ejusdem mensis Dominicam incidit, nostra classis ad Echinadas Insulas Turcicæ occurrit, & commisso inter utramque atrocissimo prælio à sexta hora usque ad vesperam magno utrinque animorum ardore concus-

Victoria de Turcæ prætorum Ma Deipara optima

concursum, & ingenti cum intereione pug-
 natum est, qua in pugna optimus quisque Tur-
 carum, aut ferro cecidit, aut captus est; hosti-
 bus ad 30. millia cæsis decem millibus in po-
 testatem redactis. Trimeribus 180. captis, 90.
 demeris, 15. millibus Christianis feruente li-
 beratis, parca ingenti præda, centum & sex de-
 cim maioribus tormentis, ducentis & quin-
 quaginta sex minoribus hosti ereptis; quæ om-
 nia accuratius apud eius victoriæ historicos
 cognoscere licet; nos autem in recensendo
 hostium exætorum, nauigiorum, aliarumque
 rerum numero secuti sumus Pij V. qui ferocis-
 simos hostes & armis & precibus deuicit, epi-
 staphium, quod ad eius sepulchrum in S. Ma-
 ria Majore in Sacello Præsepj à Sixto V.
 magnificentissime exornato, in marmore
 incisum legitur. Hanc verò tam insignem
 de Barbaris victoriã Deiparæ intercessio-
 ne fuisse partem multa indicant. Imprimis
 Surius in suo Commentario histor. ad an-
 num Domini 1571. de hac pugna agentem
 ante initam pugnam Deiparam solemniter sa-
 lutatam commemorat. *Cùm iam*, inquit,
manus cum Turcis conferenda essent, tympana,
tubus, fistulis, alijsq. musicis instrumentis accensis
militum Christianorum animis alta voce Deus
omnipotens Trinus, & vnus inuocatus, ipsa quo-
que sanctissima Christi Mater, ut quæ pluri-
imum possit apud filium suum reuerenter salutata
est, sic ille. Nec irritæ preces, etenim sub ip-
sam pugnam initium auxilium diuinitus eni-
tuit, obsecundante nimirum Christianis,
qui ante pugnam aduersus erat vento, su-
umque bombardarum, ac tela hostium in
ipsoim ora retorquente. Deinde Pius V.
Pontifex. Max. sanctitatis fama conspicuus,
eius opera, & auctoritate sedus illud inter
Hispaniarum Regem, & Venetos coaluit,
quique ut dicebamus, non magis armis, quam
precibus tantam victoriã est adeptus; ad
grates pro hoc beneficio Deiparæ, à qua se-
cundum Deum illud agnoscebat, persoluend-
as eidem peculiare festum singulis annis
hac die faciendum decreuit, de quo in Mar-
tye die 7. Octob. his verbis: Eodem die commo-
moratio S. Mariæ de Victoria, quam Pius V.
Pontif. Maxi. ob insignem victoriã à Chri-
stianis bello nauali eiusdem Dei Genitricis auxi-
lio hac ipsa die de Turcis reportatã quotannis
ferri instituit. sic ibi. Et fauẽ optimus Pontif. id
Deiparæ alci bendum existimauit, non tan-

tum ex communi illo fidelium sensu, in quo
 cunctis Ecclesiæ necessitatibus eam præ om-
 nibus cælitibus efficacissimè Christum inter-
 pellare, omnes ex compluribus visionibus ca-
 16. allatis sæpe nouimus, & experti sumus;
 verum etiam peculiaribus indicijs permotus
 id astringere non dubitauit. Tum quia eadem
 ipsa die, qua feliciter à nostris dimicatum est,
 idem Pius Pontif. impensè precibus vacans fi-
 cuti diuinitas certior est factus Christianorum
 victoriæ, eamque Thesaurario Bartholomæo
 Būfotti discretis verbis eadem die significauit,
 quod Sarius loc. cit. Joan. Ant. Gabutus ex re-
 ligiosissimo Ord. Cler. S. Pauli in vita Pij V. lib.
 5. c. 6. Hierony. Catena in vita eiusdem Pij V.
 & Joan. Ant. Guarnerius Canonicus Bergo-
 mensis de Bello Cyprio constanter affirmant,
 ita verisimile est eum diuinitus pariter cogno-
 uisse, Deiparæ precibus eam præcipuè à Chri-
 sto impetratam, eum id in festo à se instituto
 indubitanter asseuerauerit. Tum etiam, quia
 Pontifex non ignarum summam rerum in eo
 prælio verti in Lauretana cella; teste Terfuo-
 lib. 4. hist. Lauret. cap. 21. assiduis precibus
 Deiparam orari iusserat, & in ipso naualis præ-
 lij die, inquit idem Turcellinus, antequam sig-
 na canerent, Christiana mancipia remigio à
 Turcis addicta pro libertate autem Duces,
 ac milites Christianæ classis pro salute, ac
 victoriæ B. Mariæ Lauretanæ vota fecerunt;
 ut dubium cuiquam esse non possit, quid tam
 in signis victoria post Deum Deiparæ debea-
 tur. Quare remiges captiui Turcarum, & mi-
 lites, Ducesque Christiani ad agendas Deo,
 ejusque Genitrici gratias, vota que reddenda
 Lauretum se contulere, ac diuini beneficii
 monumenta ibi reliquerunt; alij catenas,
 quibus ad remos religati fuerant Deiparæ
 liberatrici; alij hostium manobias eidem vic-
 toriæ auctori consecrarunt. hæc Turcell. Nec
 solum Laureti Dei Genitricis præsidium eo
 tempore est imploratum; verum etiam ea
 ipsa die, quinimo eadem hora, qua Turcica
 classis fusa est, atque delata, Deipara per vni-
 uersum orbem in templis sacris Ord. Præd.
 inuocabatur solenni; & consueta supplica-
 tione sodalium Rosarij, quorum ad Deum
 preces per intercessionem eiusdem Deipa-
 ræ ad hanc victoriã consequendam mole-
 tum profuisse pie credendum est, quemad-
 modum testatur Gregor. XIII. Pontif. in di-
 plomate quodam dato biennio à victoriã Pontifex
 nondu m.

Martyrol. Roman. Pontif. Maxi. ob insignem victoriã à Chri-
 stianis bello nauali eiusdem Dei Genitricis auxi-
 lio hac ipsa die de Turcis reportatã quotannis
 fieri instituit. sic ibi. Et fauẽ optimus Pontif. id
 Deiparæ alci bendum existimauit, non tan-

*Iosephus
Valenti-
nus Bullæ
Rosarij.*

nondum elapso, die nimirum 1. April. 1573. quod inter varias bullas Rosarij recitatur à Iosepho Valentino in libro qui inscribitur *sacra Rosarij Virg. Maria ab hereticorum calumnijs defansio*: & editus est Romæ an. 1584. Idemque Gregorius in eodem diplomate ad victoriæ coelitus concessæ memoriã, & gratias Deo, beatissimæ que Virgini agendas festum solenne sub nuncupatione Rosarij prima Dominica mensis Octob. quorannis celebrandum instituit. Diplomatis verba, quod totum hoc Dei, ac Deiparæ beneficium graniter, & pie complectatur hic subiicienda duxi.

*Diploma
Greg. XIII.
Pontif. de
sanctissimi
Rosarij in
situatione.*

61. Gregorius Papa XIII. ad perpetuam rei memoriã. Monet Apostolus in omnibus gratias agere: monent quoque sacrarum literarum historix, insignia Dei beneficia tum, vt ei, à quo accepta sunt, merita referantur gratia, tum, vt fideles, quibus collata sunt, illarum memores, ad diuinum cultum magis in dies excitentur, solemnibus annuis festiuitatibus celebranda esse: quod cum maltoties institutum fuerit, tum verò maxime, cum Deus Patrum nostrorum populum suum à seruitute Ægyptiaca per manum fortem liberauit. Nos itaque qui non minora beneficia quoti die à Deo Opt. Max. accipimus, inter quæ illud singularissimum superiore anno ab ineffabili eius clementia nobis concessum fuit, vt Turcarum classis, & numero longè superior, & præteritis elata victorijs à Christianorum classe in virtute Domini Dei Sabaoth decertante, die 7. Octob. non longè à Corinthiaco sinu penitus deuicta, & quasiata fuerit, qua nempe victoriã vniuersum populum Christianum ad impijssimi Tyranni faucibus, diuino munere ereptum fuisse, insicari nemo potest. Apostoli præcepto parere, & SS. Patrum exempla sequi volentes, ut huius ingentissimi beneficij anniuersaria habeatur memoriã, instituire omino decernimus. Quia vero preces ad Deum oblatæ eo gratiores ad illius conspectum ascendant, quo dignioribus intercessoribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, memores B. Dominicum Ord. Præd. Institutorem, cum & Gallia, & Italia à pernicioso premeretur hæresibus ad iram Dei placandam, & B. Virginis intercessionem implorandam pijsimum illum orandi modum instituisse, quod Rosarium, siue Psalterium B. Virg. nuncupatur; animaduertentes quoque eadem die septima, quæ

tunc fuit dies Dominica 1. d. mensis Octob. Fratres nrares omnes sub d. Rosarij nuncupatione militantes per vniuersum Orbem, iuxta earum laudabilia instituta, & consuetudines processionaliter incedentes, pias ad Deum preces effudisse, quas per intercessionem B. Virg. ad dictam victoriã consequendam multum profuisse piè credendum est: operæ precium nos facturos esse existimauimus, si ad tantæ victoriæ cælitus procuidubio concessæ memoriã conseruandam, & ad gratias Deo, & B. Virgini agendas festum solenne sub nuncupatione Rosarij in 1. Dominica mensis Octob. singulis annis celebrandum instituerimus. Quocirca motu proprio & de Apostolicæ potestatis plenitudine ad laudem Dei, & D. N. Iesu Christi, eiusque gloriolæ Virginis Matris, tenore præsentium decernimus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, qualibet die Dom. mensis Octob. per vniuersi Orbis partes, in his videlicet Ecclesijs, in quibus Altare, vel Capella Rosarij fuerit, ab omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, festum solenne sub nuncupatione Rosarij prædicti, subduplici maiori Officio ad instar aliarum solemnium festiuitatum celebretur, & sanctificetur, eademque die Officium de B. Virgine nouem Lectionum more Ecclesiastico persoluatur, & recitetur. Decernentes præsentibus, quas perpetuò valere volumus, & c. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 1. April. 1573. Pontificatus nostri anno Primo. Atque hæc de victoriã Nauali, quam Christiani Deiparæ ope de barbaris retulerunt, propter quam peculiare festum à Pio V. & à Greg. XIII. sanctissimæ Virgini, vt diximus, est dicatum.

CONFLAGRATIO HOSPITII MONTIS VIRGINIS. Quamplurimum miserandum interitus: quorumdam item admirabilis ab incendio per Deiparam salus.

Anno 1611.

62. CVM extremam huic de B. Virgine operam imponerem, illud que postremo recognouerem, in celebri Monasterio Deiparæ dicato, quod montis Virginis appellatur, anno 1611. nocte, quæ diem 22. Maij antecedit, in quem incidit sacratissima Pentecostes solennitas, cuius occasione quam plurimi illuc solent confluere, casus quidam propemodum

*Hospitii
Montis
Virginis
conflagratio*

*S. G.
mus
celles
diuis
cæno
Mio:
ginis
dato
Mar
Rom.
Temp
in Op
Merc
B. Vi
cras*

*Cibor
car
Lact
Mou
V. g.
ferr
nit
lobes*

dam prodigiosus contigit, nam excitato incendio, non tantum ea pars habitationis per ampla extra Monasterium excipiens hospitibus addita, quam Palatium vulgus appellat, tota conflagravit; verum etiam ingens virorum, ac mulierum multitudo extincta est: qua in re si ex altera parte causam huius divinæ ultionis, (sic enim eam appellare possumus) ex altera vero beneficium, quo nonnulli Deiparæ studio ejus singulari ope sunt servati, attendamus; liquido apparebit ex Deiparæ tamquam ex divino throno fulgura simul, voces & tonitrua exitisse. Hujusmodi igitur incendium nemini in his regionibus non notissimum ad posteritatis memoriam libuit ad calcem huius capituli in Dei, Deiparæque honorem apponere.

S. Guilielmus Vercellensis, Ordinis, ac Cœnobii Mitis Virginis Fundator. Martyrol. Roman. Templum in Oppido Mercuriali B. Virg. sacratum.

Cibaria ex carne, vel lacte in Montem Virg. transferruntur pro habentur.

Supra oppidum Mercuriale, quod vulgo vocant Mercogliano circa fines regionis, quæ Felix Campania à bonorum ubertate dicta est, visitur Cœnobium vetustate, ac religione nobilissimum Montis Virginis, quod in edito de ferti, atque in culti montis jugo, qui cœduam ad navigia construenda materiam abundè suppeditat, constitutum perpetuè propemodum riget gelu. Ejus cœnobii, ac religiosissimi Ordinis qui à B. Maria Montis Virginis nomen accepit, fundator exitit S. Guilielmus patria Vercellensis vir sanctissimus, cujus sacra memoria in Martyrologio die 25. Junii annoratur Is cum plurima in Italia præsertim in Neapolitano Regno instituit sui Ord. domicilia; tum hoc in primis, quod reliquorum est caput Fuit hic olim Ethnicorum sanum Cybelæ, quam Deorum matrem fabulantur, erectum, ut constat ex Itinerario Antonii Pii. Mons verò ipse Virgilianus vocabatur à Virg. Poëtæ prædio, qui eius loci accola aliquando dicitur, deinde Cybeles superstitione delecta, veræ Dei Matræ templum sancti Guilielmi opera extructum ab Episcopo Avellino solemnè ritu est consecratum, Honore II. summo Pontifice anno reparatæ salutis 1126. mense Majo, die sacro Pentecostes; ex quo factum est, ut singulis annis eo ipso die maxima omnium utriusque sexus fidelium concursatione hoc Deiparæ Templum celebraretur: numerantur enim interdum, qui eò conflunt ad sex circiter hominum millia. Eo porro in loco non aliis cibis, quam iis, quibus in Quadragesima vescitur uti licet, quod miraculis hæc comprobatum est. Quare si quis illic delectat carnes, ova, caseum, & similia, siye

id casu, siye oblivione, siye ignoratione fecerit; repente Cœlum ipsum excandescit, ingentes pluviae, ac procellæ excitantur. Extat ea de re libellus scriptus à quodam ejus familiarum alumno. Imago verò Virginis, quæ Templo nomen dedit, augusta specie, atque humana majore formam refert sedentis in throno, puerum Jesum in gremio confoventis, septem Angeli sub thronum Christo, ejusque Genitrici astant, & illi ipsi videntur esse, de quibus Tob. 12. Ego sum Raphael Angelus unus ex septem, qui astant ante Dominum. & Apoc. 1. Gratia vobis, & pax à septem spiritibus, qui in conspectu throni ejus sunt: & quamvis sex tantum appareant, septem tamen eos esse non negabit, qui sedentis Virginis situm à latere deflexum contempletur, omnino enim picturæ ratio, ac situs throni facit, ut unus è celestibus spiritibus oculis subducatur, ut qui retro deliteat: qua de re uberior egimus, t. cum de septem Angelis: nunc quod instat agamus; & quæ in hoc Montis Virginis cœnobio acciderunt, quæve vindictæ tonitrua sint audita, aggrediamur.

63 Pentecostes pervigilio ann. 1611. innumèrabilis propemodum virorum, ac mulierum multitudo ad eum locum de more confluebat. Cœnobitarum verò hospitium ad peregrinos excipiendos, (quod Palatium appellant) à latere Templi contra Monasteriū constitutum binis constat contignationibus, quarum singulæ tribus ambulationibus distinguuntur, quæ plurimis cubiculis, iisque spatiosis ex utraque ambulacri parte extructis, Ampla sanè domus, si in se spectetur, perangusta verò tantæ multitudini, sex circiter millium hominum, quæ ad celebritatem ex tota circumvicina regione convenire consueverat. Verum hoc anno longe plures convenerant, quorum numerus ad octo circiter millia ascendisse existimatus est; horum maxima pars intra hospitii cubicula, & deambulationes, vel in hospitii atrio per am amplo, & in scalis, quibus ad Templum, vel hospitium ascenditur: jacentes pernoctabant, iidemque ad frigus arcendum, quo, si ante ea nocte Aquilone, algebant, ignem multis in locis accenderant. In hoc igitur hospitio cum universa illa turbæ colluvies consopita obdormisceret, repente in tempesta nocte duabus ante lucem horis, ignis ex tertio hospitii cubiculo, quod erat ex parte templi accensus totam invadit hospitii molem, ac flammatectum, quod ex tegulis ligneis demore regionis ad

Deiparæ Imago, ac 7. Angelorum ejus Throno astantium.

Hospitiæ conflagratio descriptur.

folita nivium pondera hyeme facilius sustinenda constabat, trabesque depasta late bacchari cepit, campanæ sonitu ignem indicantis exciti omnes exhorrescere primum, sed ubi crepitantis ignis flamma se prodidit, omnes ad fores, ac valvas ocyus contento cursu ruere, Dei misericordiam contenta voce implorare, aliqui ab obviis sacerdotibus sacramentalem peccatorum absolutionem enixè efflagitare. Verum insequente flamma multi ad gradus Ecclesiæ, complures ad gradus hospitii, (in quibus plurima tenuiorum hominum multitudo jacebat) mutuo sese impediunt, mutuo comprimunt, nec prius explicare se possunt, quam ex illa compressione plurimi pariter sint extincti. Maxima hominum pars ad atrii januam properare accurrit.

Ingens, quæ ab incendio strages, ac mortuorum hominum multitudo, est profusa.

Cæterum Satellites, qui eo tempore, ne quid turbatum in tanta hominum multitudine oriretur, illuc de more erant accessi, atque ad atrii januam excubabant, minime creduli, seditionem concitatæ multitudinis primum rati, fores obstruunt, aditumque quis celestis auctor effugeret, intercludunt, mox cognito incendii periculo, ut pro suis quisque viribus extinguendo igni operam daret, in obserandis foribus persistunt. At in clamant illi, ac majore vi, nisi que aditum percurrere cogantur. Interea dum impetu facto turmatim ingens concursatio fit; dum se ipsos premunt, simul opprimunt; ac multi in cluso spiritu ad fores intereunt, multi prostrati pedibus extinguuntur, tandem igne grassante fores aperiuntur. Verum tot ibi jam animam efflaverant, ut super acervos cadaverum transeundum esse; & vix exitus daretur. Quapropter alii cum neque progrediendi, neque evadendi spes ulla daretur, ex sublimibus sese fenestris in ipso noctis horrore præcipites agebant. quo casu multi obtiti, intermortui multi, multi contractis membris debilitati, paucissimos omnino impotens flammæ vis absumpsit, ferunt ad quadringentos, ut minimum, alii ad longè plures extinctos, præter eos, qui debilitati evasere: haud ulla species ad animos commiseratione permovendos excogitari potuit acerbius. Magno natu parens podagra præpeditus in fenestra postus cum filio, qui jam evaserat, eique frustra opem ferre sæpe tentaverat, fausta cœlitus precaretur, flamma serpente exanimatus ante filii oculos concidit. quidam lecti stragulis in funem compositis vix evaserunt. Multa

alia prætermitto, vel dira, vel misera. Nam intra seculi horæ spacium ingens illa hospitii domus parietibus duntaxat exceptis vi ignis absumpta, & in cineres redacta est.

64. Illud vero admiratione non caret, quod ad hospitalitatis commendationem divinitus accidisse videtur; cum enim ignis quicquid in tali hospicio erat lignorum, vel superne in cœlo, vel intus in fenestris sua voracitate absumperit: Mensam tamen oblongam in primis vetustam, atque aridam, quæ in tertio cubiculo, ubi primū conceptus est ignis, refectis pauperibus usui erat, ne attingere quidem ausus est. Similiter & palatii penus, quæ erat in primo cubiculo, cum tota conflagrasset, vini duntaxat dolium devotis, ac pauperibus destinatum nihil prius ab igne passum est detrimenti.

Nec minori miraculo, quæ sequuntur acribi possunt, prope hospitii portam erat fenestella ex ligno cum lineis clavis cera oblitis, flamma omne lignum exhaustit, lineis clavis plane pepercit, in quo perspicuè cernere licuit divine providentiæ vim; nam cum per eam fenestram aditus pateret ad templum, ac potissimum ad illud sacellum, ubi virginæ aræ erat apparatus, atque ornamenta servantur; profecto si ignis intro penetrasset, nemini dubium fuerat, quin primum quicquid illicerat sacræ suppellectilis, mox templum omne combusturus fuisset.

Ad hæc cum esset hospitium templo attinguum, ac paries utriusque communis, jam ignis vento etiam impulsus ad extremas hospitii tegulas ligneas illas quidem excurrerat, & jam atrii, templique item ex ligno tegulas lambebat, Patres Cœnobite tanto templi discrimine permoti augustissimum altaris Sacramentum eferunt in atrium adversus ignis procacitatem. hic flammæ resstante vento repente repressæ virgineo templo, & adjuncto Ecclesiæ Patrum Cœnobio vitæ sunt peperisse, Cœliq; Regi nam revereri, quæ in eo montis secessu tot religiosorum virorum quadragesimalem vitam servantium obsequio, ac famulatu gaudet.

65. Verum in ejusmodi calamitate, & in tanta hominum miseranda strage divinæ misericordiae lumen nonnullis peculiariter quadam ratione affulsit, ut præsertim, qui Deiparæ studiosi erant: nam eorum aliquot singulari Deo beneficio ab incendio erepti sunt, quod ex subiectis exemplis, quæ certa relatione sunt cognita manifestum fiet.

Fra-

Mensa, ac vini dolium pauperibus destinatum, ab igne non laeditur.

Flamma ad templum acribi, et divinitus recepta.

Euretiis templum flammæ expostum, sanctissimum Sacramentum recedat.

Franciscus Capomazza Alexandri nobilis Puteolani filius 11. annos natus, puer modestus, optimisq; moribus præditus, & ut in tantula ætate perspicacis ingenii B. Virginis in primis devotus erat, nam penè ab incunabilis in Deiparæ honorem præter coronam, rosarium, aliasq; pias preces, quas eidem Virgini recitare consueverat, singulis hebdomadis bis à carnibus abstinebat, eo scilicet die, in quem festum Annunciæ Virginis incidit: die item Mercurii eidem Virgini, quam à Carmelo vocant dicato, sabbato præterea à lacticiniis semper abstinebat; quin etiam à parentibus enixe contendebar, ut & die Martis B. Virginis à Constantinopoli sacro, liceret sibi à carnibus pariter abstinere, quod illi propter teneram pueri ætatem minimè permittebant. Is itaq; cum parente ad Montem Virginis in festo Pentecostes ejusdem anni 1611. se contulerat; cumq; ipse, ac parens in eujusdam Monachi cellam, qui eos amice hospitabatur, recepti essent, ad incendii strepitum expergefacti surgunt è stratis, arreptaq; pater filii in hærentis manu, ut & ejus, & suæ consuleret vitæ, januam versus pergebat, quo plurima ad incendium evadendum multitudo confluerat: verum cum non longe abesset à janua repente confertissima turba supervenit, suoque impetu filium à patre distrahit sic, ut confluentium hominum undis penè obrutus puer, contenta voce patris auxilium nequicquam imploraret: cui Pater multitudinis etiam impetu abreptus in hæc verba respondit: *Christus Iesus te servet incolumem fili mi: ego enim nihil opis tibi afferre valeo.* Hic puer, cum se sentiret humana ope destructum, virginis singularis suæ patronæ auxilium invocavit; vovit si ab eo discrimine eliperetur singulis hebdomadis die Martis carniū abstinentiam. Interea jacebat penè sepultus, ac multitudine opprimente prostratus altero sub brachio, altero non impedito, cum ecce tibi mulier, in cujus faciem minimè se intendisse affirmavit (beatam tamen Virginem fuisse probavit eventus:) *Quid hic agis,* inquit, *puer surge inde?* at illum cum se surgere posse negaret, brachio mulier arrepto sustulit tantaque vi extraxit, ac divulsit è turba, ut calceos è pedibus extractos ibi relinquere coegerit, dolorem quoq; brachio vehementer compresso incussit. Inde sub forniciem, tutissimum nempe locum momento traduxit incolumem, Albescente jam die incessus pater ad cadaverum

acervum se contulit, ut filium, quæ jam extinctum arbitrabatur, honestiore tumulo componeret, & cum propius accederet, filium exaudivit clamantē *Pater, Pater,* quem ut spirantem, atq; incolumem, nec opinato aspexit, flexis genibus terrâ sæpius exosculatus, Deo quas poterat gratias egit, quod extinctis, atq; attritis tot hominibus, inque robustioribus, tenerum filium à tanto periculo subduxerit: postmodum interroganti patri, quonam pacto calamitatem penè communem unus evaserit, puer rem omnem ordine narravit. Quæ in re mihi visus est Deus ad B. Matris intercessionem à tam communi clade utrumq; liberare voluisse; nam & parens spectatæ est probitatis, & filius pietati Virginis maximè addictus, cui parentes ob votum Deiparæ ab ipso in tali incendio nuncupatum coacti sunt abstinentiam à carnibus die Martis concedere; uterque verò Oratorium Deiparæ recens Puteolis erectum adire studet. Verum ad alios ab incendio servatos transeamus.

Bartholomæus ab Anastasio è Visitationis sodalitate in Collegio Neapol. Soc. Jesu, intercluso aditu ex istdem flammis incolumis evadere nequibat: cumq; multi magna fumis copia præfocari prope eum caderent; illius tamen animus certa quædam salutis spes erigebat. B. Virg. à Visitatione sui Oratorii patronam invocabat, interim contritionis actum juxta formulam, quam in suo Oratorio didicerat, elicere conabatur. At repente affuit illi quidam qui vestibus se ejus cœnobii monachum præferibat, & candelam manu gestans tandem per altos cadaverum acervos incolumem traduxit; nec immerito S. Gaius ejusdem cœnobii institutor, missus à Deipara, cui se commendarat, fuisse creditur, cum nusquam postea apparuerit, & ab eodem proprio fuerit nomine compellatus. Bartholomæum hunc pone sequebatur alius quidam metu totus pallidus, quem Bartholomæus ad fugam hortabatur, atque animabat: sed is aliquid jam itineris emensus casuine, an metu cum supra cadavera pedem defixisset, corruit, cumq; pedem ex acervo expedire minime posset, miserandum in modum periit: quo magis de amore beatissimæ Matris in alumnos suos constaret, è quibus unus erat Bartholomæus, qui evasit.

Franciscus quoque Anosa, ante 28. circiter annos in sodalium ejusdem Collegii Societ. Jesu

M m m m z

Adolescens è Visitationis Deiparæ sodalitate eam invocans, mirifice è flammis eripitur.

Alii è Piscatorium sodalitate Jesu

*B. Virg. opus
ab incendio incolu-
mnes evasit.*

Jesu Neapolitana, quod Orationum majus vocant, astitit, nuper Nautarum, ac Piscatorum sodalitia in Neapol. Soc. nostrae probationis domo instituendo impense operam navarat; is una cuni familia ad Montem Virginis in festo Pentecostes pietatis causa de more accesserat: cum duobus liberis, & famulo in cujusdā monachi cella est exceptus; uxorem verò, filiosque quatuor in sacrario tanquam in portu collocat: at repente nocte tempesta crepantium flammarum vis oculos perstringit; eare commotus, ac metu propè amens orare Deum, ac Deiparam ne familiam suam ea calamitate obruat, arbitratur tamen illam adhuc in sacrario, in quo eam reliquerat persistere, sed jam inde decesserat in unum ex Palatii cubiculis: quare ipse cum duobus filiis, & famulo per posticum quoddam monasterii ad montem adrexit de reliqua familia sollicitus. Uxor verò cum quatuor natis dum huc, illucque discurrent, evadere cupientes, propter accensas trabes cadentes ab hospitio egredi non valentes ad cubiculum redeunt: verum casu mater cum duobus filiis natu misimis ab aliis distrahitur; serpens flamma pervaserat cubiculum, in quo duo filii natu majores erant, quid consilii caperent; secundus filius audax, sed necessarium aggreditur facinus; constituit agere se præcipitem è fenestra, sed reclamatione fratris; accedente tamen flamma deturbat se, fortè in subjectam tabernæ pergulam incidit incolumis; tum fratrem natu majorem hortatur, ut audeat: idque eadem ratione præceptus desiluit. infelix mater in alio cubiculo muliebri metu percussa cunctatur; demum è fenestra agit se, atque desiluit; sed concusso aliquantulum corpore, surgit tamen incolumis: reliqui erant parvuli duo gemitu, fletuque miserandi, qui nequibant in fenestram insilire, matris irritam implorabant opem, jam à tergo urgente flamma, sanctissimæ Virginis beneficio factum est, ut monachus adesset, qui miseros puerulos è fenestra projecit inferius, itaque incolumes evadunt: tandem monachus ipse desiluit, & læso crure, vitæ consulit. Ex hoc porro Piscatorum, atque Nautarum, quod jam commemoravimus sodalitia plurimi numerantur, qui Montem Virginis adierant, nec ullus eorum in illud sodalitium ascriptus, est desideratus, quod B. Virgini erga alumnos suos peculiari favor tributum est.

Illud quoque sanctissimæ Matris beneficio factum esse reor, ut quidem Deiparæ studiosi,

devii aberrantes à calle ad Montem Virginis non ante pervenerint, quam flamma furere coeperit, sicque servati sunt.

66. Hactenus fuit, quod spectare videbatur ad conflagrationis historiam, & ad miraculorum, ac beneficiorum ex Deipara prodeuntium fulgura, quæ quidem non tantum fulgura fuerunt, sed & voces, ac tonitrua, quibus admoniti, exterriti; complures ad rectam vivendi normam suæ vitæ rationes, ut par est credere, direxerunt. Nunc si ad ingentem eorum multitudinem, qui in ejusmodi incendio extincti veluti tonitruum conciderunt, animū advertamus, quamvis divina judicium, semper illa quidem iusta, interdū tamen occulta non sint indaganda curiosius, non de fure tamen qui crederent ad scelera ultionem eam vastitate à divina providentia illata. Enim verò immoderata fuit nonnullorum, qui ad eam solemnitatem de more confluerant, libertas, atque licentia: & ut omittam caseum, lunicas, sarcinonia, ac reliquos ejusmodi cibos veteri consuetudine, & loci Religione vitiosos, illuc illatos, & comefos; omnia profanis cantilenis, rusticanae musices instrumentis, ac prope ebriorum vocibus perstrepebant: tantum non intra templum ipsum choreas agebant, ea ipsissima nocte per summam sacri loci irreverentiam cantionibus, atque instrumentis pulsandis intra templum operam aliquandiu dederant: eodem quoque accurrant aliquot meretrices, ac pellices, quarum nonnullas, qui cum iis impudice vivebant, non ad religionem, ac pietatem; verum non secus ac si ad quandam animi relaxationem eundem esset, secum adduxerant.

Illud quoque foedissimum, quod in quadam ejus incendii relatione typis excusa proditum est, viros aliquot ementito habitu, quæ admodum ex nudatis cadaveribus cognitum est muliebri veste; contra nonnullas virilem habitum induisse, quod ad flagitium aliquod liberius perpetrandum factum esse existimatur. Neque verò eos ab ejusmodi indignis, ac profanis actionibus deterrebat loci religio: non Deiparæ cui templum erat dicatum, puritas, ac majestas: non Spiritus universæ sanctitatis auctoris, omneque flagitium averfantis sacra solemnitas, verum nihil ista facientes bibebant, quæ admodum dicitur Job 15. quasi aqua iniquitatis, & veluti per jocum tremendæ Dei majestatem, ac bonitatem peccatis irritare non verebatur. ideo, ut est in Pl. 77. Ignis accessus est in eos, & ira Dei ascendit super illos.

Deipara indignatio contra scelerata in Monte Virgine per imbricium signatur.

Sapi
Ecl
Gen
19.
Ad

Ex
rum
fort
via
prob
Bun

lep
Eu
S I
pos
tri
bio
ris
jue
in
est
tue
Ep
Ba
Ex
dop

illos. Quod si terrestrium animantium carnes quæque ex iis ortum ducunt, ova, cascum, quibus alibi vesci licet, eò inferre nefas erat: quanto magis, quæ carnis impudicitias redolent, vel etiam sapiunt; quæque nusquam fieri sine piaculo, nusquam admitti sine scelere possunt, ab sanctissimo Deiparæ templo procul arcenda, atque amovenda fuerant? Quare ob ejusmodi fordes, ac flagitia, quid aliud quam tonitrua, & fulmina ad perditissimos homines percellendos ex hoc puritatis, ac sanctimoniaræ throno intenta expectari, ac timeri poterant.

Sapient. 11.
Eccle. 1.
Gen. 8. 2.
19.
Añ 2.

Hæc quidem, vel similia superioribus annis non absque ejus loci irreverentia fortasse perpetrata sunt scelera, in quibus sanè plebendis, cum propter poenitentiam aliquamdiu dissimulasset Altissimus, qui Eccl. 5. dicitur *pariens redditor*: hoc tamen anno idem Altissimus, qui concupiscentiæ flammam aliquando aquarum diluvio, aliquando ignis, & sulphuris pluvia est ultus, hac die Pentecostes, qua olim ignis vibrante lumine effulsit in Discipulos; dispari tamen igne vindictam de profanis fumere voluit, tarditatemque supplicii gravitate compenfavit.

67. Neque verò hinc inferas, qui in eo incendio perierunt, eos omnes ejusmodi fuisse sceleribus inquinatos: complures enim ex iis, utpote ad Virginis Deiparæ templum pietatis, ac studii causa profectos, probatæ vitæ, ac spectatæ virtutis extitisse credendum est. verù ex impiorum hominum consortio, ac contubernio externas poenas sæpè etiam in bonos redundare experientia compertum est, propterea enim S. Joan. Apostol. teste Irenæo ex Polycarpi Relatione lib. 3. contra hæreses, cap. 3. apud Eusebium lib. 3. c. 22. cum ad selavandum ingrederetur in balneum, ac certior factus esset intus esse Cerinthum, actutum ex eo loco resiliit, & ad Comites suos conversus: *Fugiamus*, inquit, *ex templo, ne balneum, in quo Cerinthus veritatis hostem moratur subitò concidens nos opprimat.* hoc ipsum Epiphanius, hæres. 30. refert à S. Joanne in balneo dictum de Ebione hæretico, ut propterea Baron. tom. 1. Annalium ad annum Domini 74. existimet utrumque hæreticum facillè in balneis à S. Joanne repertum. Celebre etiam est illud S. Ambrosii ex Baronio in ejusdem vita, quæ in operibus Ambrosii habetur. Is cum ex itinere

Irenæus
Eusebius.
S. Joan. A-
post. Cerin-
thi, ac E-
bionis hæ-
resici con-
junctudinè
in balneis
est averfa-
tus.
Epiphanius.
Baronius.
Excidiū-
domus, cu-

divertisset ad hospitem, qui insolentius sese offerens omnia sua læta, faustaque semper fuisse, vitamque se omnem mæroris, ac doloris experrem semper traduxisse dicitaret; divino quodam numine percitus sentit, mox fore, ut hospes cum suis omnibus periturus esset. jubet igitur omnes quàm primum egredi, egressi cum non longè abessent, subito terræ hiatus domus illa, & qui domi degebant absorpti sunt omnes. Hinc Eccles. 8. monemur à malorum consuetudine abstinere his verbis: *Cum audace ne eas in via, ne forte gravet mala sua in te; ipse enim secundum voluntatem suam vadit, & simul cum stultitia illius pereas.* Sanè Josaphat Rex Juda quanquam rectum coram Domino fecisse scribitur, cum impio tamen Achab in bellum profectus 3. Regum 22. parum abfuit, quin occideretur; eaque de causa ab Hanani Propheta redarguitur illis verbis *tu, qui oderunt Dominum, amicitia jungeris? & idcirco quidem iram Domini mereraris, sed bona opera inverta sunt in te.* & 2. Paralipom. 20. ad eundem Josaphat cum naves una cum Ochozia impiissimo parasset, quæ irent in Tharsis, & contritiæ essent, prophetavit Eliezer, dicens: *Quia habuisti fœdus cum Ochozia, percussit Dominus opera tua.* Sanctus verò Augustinus lib. 1. de Civit. cap. 9. fusè illud argumentum tractans, cur interdum boni aliqua poena cum malis afficiantur: *Flagellantur, inquit, simul cum malis boni, non quia simul agant malam vitam, sed quia simul amant temporalem vitam non quidem æqualiter.* sic ille, quod ne Ethnicos quidem latuit, quorum unus subinanium Deorum fabulis, propterea idem cum scelesto rectum, idemque navigium cavendum esse sic cecinit:

*Vitabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcana, sub isdem
Sis trabibus, fragilemque mecum.
Solvat faselum, sæpè Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum.
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede poena claudo.*

68. Neque verò in tam miserabili clade, & conflagratione, quam scribimus defuere prodigia, quibus admoniti facile intelligeremus eam fuisse in scelerum ultionem, Deo annuente immixtam, quæ ex narratione hujus incendii Italico idioma edita, & typis excusa, huc ferè ad verbum latinè reddita inserimus.

*ius habi-
tiores ob-
secundan-
te fortuna
semper vi-
xerant à
S. Ambro-
sio prævi-
detur.*

*Josaphat
Rex Juda
pro consu-
tudine clu
Achab im-
pio repre-
hensus.
3. Reg. 22.
Cur boni
cum malis
puniuntur.
Exempla
Josaphat.
2. Para. 10*

*Horat. lib.
3. carm.
ode 2.*

*Ignitum
in caelo pro-
digium su-
pra tem-
plum ap-
paret.*

Sunt enim qui affirmant supra B. Virgini-
nis aedem quarta ferme hora noctis à quibus-
dam piis viris visum esse in aere fulgorem
Stellæ, aut Cometæ non absimilem, ad hospiti-
um domicilium inde delapsum; nonnulli il-
lud trabem ignitam fuisse autumant, alii alia
dicunt, è quibus unam incendii originem
fuisse volunt.

*E sacelli B.
Virg. lampade
de prodigi-
osum ful-
gor eadem
nocte pro-
greditur.*

Eremita quidam ex pagis Neapolitanis, vit
sanè fide dignus sub insaufte noctis initium
vidisse se professus est exeuntem è lampade,
quæ antè Virginem ardet, mirificè coruscantem
fulgorem, qui carbonum maximè candentium
imaginem referret, quo fiebat, ut Virgini-
nis Sacellum, multo, quàm antè lucidius vide-
retur, cùs novitatis commonefactis ali-
quot Monasterii Patribus exanimatus, atque
exterritus prodit è Sacello seseque inde recep-
it ad fundendas Deo preces, reliquamque no-
ctem alicubi tuto traducendam.

*Futurum
incendium
divino as-
suetu à
quodam
prædijum.*

Quidam ex Monte forte (id est oppidum
prope Avellinum) cùm quinque ante incendi-
um horis cælesti aliquo afflatus lumine ve-
teretur ejusmodi calamitatem ad aliquos è suis
se dixisse affirmabat: *Abeat hic mecum quis cum-
que vult, auguror enim fore, ut hac nocte brevi
intervallo magna quædam sit oritura calamitas,
quæ nullo avertis remedio poterit, hæc tænenus ex il-
la narratione.*

*Deipara i-
mago Sa-
lerni pri-
die ante
incendium
sudorem
emitit.*

69. Inter hujus tamen cladis prodigia vi-
detur in primis memorabile, quod evenit Sa-
lerni, quæ est Urbs Neapolitani Regni præ-
clarissima, corpore S. Matthæi Apostoli insigni-
tis, & à Monte Virginis viginti circiter pas-
suum millibus distat, eo in loco qui vulgo di-
citur *il Seg gicello*, eodem nostræ salutis anno
1611. die II. Maii, pridie nimirum festi Penteco-
stes; etenim illic Deiparæ filium gestantis
Imago quædam depicta in pariete cuiusdam
domunculæ, in qua retia, aliæque ejusmodi
nautica instrumenta repom consueverant ho-
ra ante Solis occasum una, prodigiosè cepit
sudorem emittere a quo liquori persimilem
gutture etiam rubra veluti sanguinei coloris
ex ejus fronte defluxit, quod eadem hora à vi-
ris circiter quatuor observatum est. Nocte ve-
rò proximè sequenti prædicta apud Montem
Virginis accidit conflagratio. Die autem se-
quenti cum rumor tota Urbe in caluisset ejus-
modi Imaginem exudare, ingentes ad eam
facti sunt hominum concursus, admirari om-
nes; ejusmodi parò sudore ab Imagine edito,

ea quæ proximè subsecuta est hominum ex-
tinctio, cladesque præsignificari visa est, per-
inde quasi tam multorum hominum impen-
dentem interitum miserata Deipara precibus
apud filium pro eorum incolumitate enixè
fundendis laboraverit quodammodo, atque
exudaverit; & nisi filius maternarum precum
intercessione aliquantulum placatus de justa
ira remisisset, multo sanè major fuerit futura
calamitas. Circa domunculam verò illam, in
qua Deiparæ imago depicta sudorem miserat,
nobile Templum complurium illic pietatis
ergo confluentium elemolynis illic exadi-
ficare cœptum est, hoc disticho ad Imaginem
adjecto, quo breviter ea, quæ dixi, indicantur.

*Virginis cum Mons multorum cade flagra-
vit,*

Sudorem hac visa est mittere sanguinè.

Simile exemplum de Deiparæ Imagine apud
Cæsarium lib. 7. miracul. cap. 2. legimus, & de
precibus ab eadem in publicis calamitatibus
suis, aliqua ex Prato spiritali cap. 50. & ex
aliis supra cap. 16. attulimus.

At ne cuiquam daretur ansa suspicandi ejus-
modi sudorem, vel calu, vel naturaliter, vel
alia de causa evenisse; ex illo primum cœpit ea
Deiparæ Imago miraculis tota vicinia illu-
strari, ut omnes intelligerent sudorem illum
admirabilem, divinarumque rerum esse præ-
nuncium.

Etenim clericus quidam, qui brachium fini-
strum, unà cum manu, desperata jam à Medi-
cis sanitate, supra biennium inatuerat; cum ad
eam Deiparæ Imaginem eodem Pentecostes
die confugisset, præmissa oratione, ac manū
Sacerdote sudore, qui ex Imagine prodibat
perlita, brachium unà cum manu movere cœ-
pit.

Alter effluxione oculorum adeo gravi men-
ses circiter quatuor laboraverat, ut post ali-
quot tandem medicamenta quoties oculos
aperiebat nubeculæ ejusdem objectu, quæ ex
effluxione illa fiebat videre nulla ratione pote-
rat. Is cùm ad Imaginem Deiparæ eodem die
cum aliis accurreret, inter eundem visum pri-
mò recuperare sensim cœpit: mox ubi perve-
nit tantum oculorum acie valuit, ut Deiparæ
Litaniis perlegerit: oratione etiam facta, su-
dore illo oculos per sacerdotem inunxit; do-
mum rediit: ex eo tempore sublato dolore,
videndi facultatem planè recepit.

Puella

Puella dolore capitis laborans per eandem Deiparæ imaginem sanatur.

Puella quædam novem annos nata, viri cuiusdam primarii neptis, cum gravi capitis dolore, ac febris aliquantulum periculosa teneretur, tactu coronæ, quæ huic Deiparæ imagini admota prius fuerat, omnino convaluit. Atque hæc Deiparæ beneficia Archiepiscop. Curia Salernitana, re omni diligenter cognita, & examinata miraculosa censuit, quemadmodum ex processu in eadem Curia super ea re confecto cognoscere unicuique licet.

Templa Dei magna cum veneratione adoranda.

70. Hæc habui, quæ de Montis Virginis conflagratione à nobis investigata, diligenter, & ab iis, qui spectatores fuerunt, accepta fideliter narrarem: uberius verò omnia persecuti sumus, ut qui ad purissimæ, ac sanctissimæ Virginis Tempia, ac solemnitates accedunt, facti alieno malo cautiore, omnes obscenitatis sordes, oculos impudicos, & quicquid profanum, & domo Dei indignum sapit caveant, ne quando Dominus in furore suo arguat eos, & in ira sua corripiat eos. Illud verò cum regio Propheta identidem Deo dicant: *Conspice timore tuo carnes meas à iudicio enim iusti sumi.*

Psal. 6.

Psal. 118.

Cum enim Tempia, ac sacræ solemnitates idcirco sunt institutæ, ut conditori Deo cultum exhibeamus, scelerumque nostrorum veniam ab eodem pro viribus impetremus: quo-

nam supplicii genere digni iudicandi sint, qui iis ipsis ad scelera faciendâ, atque ad Deum sibi irritandum abutuntur? quare respiscant aliquando, ac sedulo apud se repitent illud Apostoli 1. Corint. 3. *Si quis Templum Dei violaverit, disperdet illum Deus.* & illud Sophon. 1. *Visiabo super omnem, qui arroganter ingreditur super limen in die illa, qui complens domum Domini Dei sui iniquitate, & dolo.*

Pompejus ille Magnus, qui tot de hostibus victorias reportavit, qui de tribus terrarum partibus triumphos retulit, cui nunquam defuit in pugnando felicitas, quia Jerosolymitanum Domini templum (ut verbis utar Augustini libro 18. de Civit. cap. 45.) *Reservavit non devotione supplicii, sed iure victoriæ, & ad Sancta sanctorum, quo non nisi summum Sacerdotem licebat intrare, non ut venerator, sed ut profanator accessit; sensit aliquando fortunæ catastrophem, & miserè in Pharsalica pugna prostratus à Cæsare, à Ptolomæo Ægypti Rege interfici iussus est. Quocirca id quod Sapiens Eccles. 4. monet, sedulo attendamus.*

Custodi pedem tuum, ingrediens domum Dei, & appropinqua, ut audias.

Ptolomæo Ægypti.

TRACTATUS
DE FESTIS, AC TEMPLIS
DEIPARÆ.

PRIMA PARS TRACTATUS, QUÆ EST DE
FESTIS DEI GENITRICI DICATIS.

SUMMARIUM.

- Immaculata Conceptio Deipara die 8. Decem-
brii, num. 1.*
*Revelationes de festo Conceptionis Deipara cele-
brando, num. 2.*
Nativitas Deipara 8. Septembris, num. 3.
Præsentatio Deipara 21. Novembrii, num. 4.
Annunciatio Deipara 25. Martii, num. 5.
Visitatio Deipara 2. Iulii, num. 6.
Purificatio Deipara 2. Februarii, num. 7.
*Assumptio Deipara cum vigilia, & octava 15.
Augusti, num. 8.*
Festum S. Mariae ad Nives 6. Augusti, num. 10.
*Festum omnium Sanctorum 1. Novembrii,
num. 11.*
*Complura Deipara festa, quæ variis in locis cele-
brantur, ibidem.*
Desponsatio Deipara 22. Ianuarii in Galliis, ib.
*Dedicatio S. Mariae ad Martyres Roma 13. Maii,
ibidem.*
*Expectatio partus Deipara 18. Decemb. in Hispania,
num. 12.*
*Festum Deipara à Constantinopoli, seu Odigiri-
tria, quod fersa 3. Pentecostes celebratur, num. 13.*
*S. Mariae Angelorum, seu de Portuuncula 2. Au-
gusti, num. 14.*
S. Mariae à Carmelo 16. Iulii, ibidem.
*Commemoratio S. Mariae de Victoria 7. Octobrii;
& festum Rosarii Dominica prima Octobrii,
ibidem.*
Festum dolorum Deipara, num. 15.
Festum Gaudiorum Deipara, ibidem.
*Festa duo Depositionis vestium Deiparae in Vrbe
Constantinopolitana 2. Iulii, & die ultima
Augusti, num. 16.*

*Solemnitas Recollectionis festorum Deiparae Lo-
vanii Dominica prima Septembris, ibid.*

MULTA sunt, quibus Ecclesia suam erga Dei genitricem, mundi Dominam atque Advocatam, pietatem, atque observantiam protestatur; ea verò tribus præcipue continentur. Primum, compluribus festis diebus in ejus honorem dicatis. Secundo, innumerabilibus Templis variis in locis, ac temporibus eidem erectis, Tertio, multiplici cultu in ipsius venerationem sancito: quæ tria in hoc de laudibus Deiparae libro cap. 29. ubi officia recensuimus, quæ Ecclesia parenti optime rependere studet, quantum loci ejus opportunitas patiebatur, attigimus; plenior de Festis, ac Templis disputationem, ne longius in eo capite digrederemur, in peculiari ea de re tractatu polliciti sumus. quod in præsentia Deo, Deiparaque bene juvantibus præstandum erit. Quam in primum de Festis Deiparae institutum ab universali Ecclesia, tum apud certas Religiosorum familias, vel quibusdam in Regnis; mox de ejus Templis agemus.

1. Igitur ad ejus festa eodem, quo mysteria, quæ in his recoluntur, gesta sunt ordine, aggrediamur: nam quod spectat ad sabbatum ab antiquissimo tempore Deiparae consecratum, cum de eo in cap. 29. copiose egerimus, ad illud Lectorem remittimus.

*Quantam
ratione S.
Ecclesia
Deiparam
veneratur.*

Cap. 29.

IMMACULATA CONCEPTIO

Deipara die 8. Decembris,

De festo
Conceptionis
quâdo
conceptum
apud Fræ-
m.

Festum immaculatae Conceptionis Virginis apud Græcos ante mille annos, teste Galatino lib. 7. de Arcanis catholice veritatis cap. 5. celebrari consuevit die 9. mensis Decembris, ut videre est in Menologio eorum, & in Constitutione Emmanuelis Imperatoris apud Theodorum Balsamonem in Nomocan. Photii tit. 7. c. 1. & apud Baronium in notis ad martyrologium die 8 Decembris, qui testatur extare in bibliotheca Sforiana de Conceptione B. Virginis sermonem Leonis Imperatoris, qui dictus est Philosophus ex eodem Baronio tom. 10. annal. ad ann. 886. Imperiumque suscepit eodem anno 886. Cansius lib. 1. de B. Virgine affirmat Damascenum, qui claruit circa annum 720. in suo martyrologio dictam Conceptionis Mariæ notasse hoc expressè addito, quod illa ante Conceptionem pura dicitur: quod & Galatinus loco citato animadvertit.

Apud Latinos verò die 8. Decembris ex nonnullis revelationibus, quas infra ponemus celebrari consuevit: verum, à quo tempore id fieri cœperit, non satis est exploratum; nec enim desunt, qui ad tempus Caroli Regis Franciæ unam ex his revelationibus circa annum Domini 880. cuidam Regis Hungariæ Germano factam asserant, quam infra referemus, ejusque meminit Franciscus Vanez in Compendio virorum illustrium Ordinis S. Benedicti, & Bernardinus de Busto in suo Marial. Alii verò ad tempora Gulielmi Northmannorum Ducis, qui ea tempestate in Angliâ imperabat, hoc referunt occasione cujusdam Abbatis à Naufragii discrimine divinitus servati, simulque de hac solemnitate celebranda admoniti; quod refert Petrus de Natalibus in Catalogo Sanctorum lib. 1. cap. 42. & Jacobus de Voragine in festo Conceptionis in vitis Sanctorum; & Arnoldus Uvion lib. 4. signi vitæ cap. 111. apud Concilium Schultingium in bibliotheca Ecclesiastica tomo 2. in festo Conceptionis: hi tamen Abbatem hunc fuisse Divum Anselmum affirmant. Baronius verò loco citato Helsenio Abbati Anglo paulo ante tempora Anselmi circa annum Domini 1070. totum hoc tribuit: idque ex historia ipsa

confirmat. idem sentit Bozius lib. 9. de sign. Ecclesiæ cap. 8. quam tamen solemnitatem fovit postea S. Anselmus Cantuariensis Episcopus, qui obiit anno salutis 1109. eamque amplexa est Ecclesia Lugdunensis propter scriptum supernæ cujusdam revelationis, ut testatur Bernardus Epistol. 174. Denique ab universali Ecclesia in morem inducta longè ante tempora Sixti Quarti; qui tamen in extravaganti *Cum præcellsa, de Reliquiis, & veneratione Sanctorum*, iis, qui Conceptionis Misam, & Officium, quæ sua auctoritate emanarunt, celebrant in die festivitatis Conceptionis, & per ejus octavas, aut illis horis interfuerint, amplissimas est elargitus Indulgentias, & Sacri Concilii Trident. sess. 5. Constitutiones à Sixto IV. de Conceptione B. Virg. innovat sub pœnis in eis contentis. Sed quid mirum Conceptionis Deiparæ festum à fidelibus solemnè haberi in terris, quod in cœlis teste S. Vincentio ex Sacra Prædicatorum familia serm. 2. de Nativ. ab Angelis jam inde, cum primam Virgo sanctissima materno in utero est concepta; celebrari cœptum est. Verba S. Vincentii, quæ cap. etiam 7. tituli, hæc sunt.

Non creditis, quod fuerit in B. Virgine sicut in nobis, qui in peccatu concepimus, nascimur, & nutriamur, sed statim, postquam corpus fuit formatum, & anima creata, tunc fuit sanctificata, id est: si festum de ejus sanctificatione, quia facta est lux scilicet sanctificationis in ea, & statim Angeli in Cœlo fecerunt festum Conceptionis, ita S. Vincentius. Octava verò hujus festi Conceptionis, quam S. Xtus IV. Indulgentiis est prosequutus in ordine Minorū, & Cœlestinorum solemnè ritu celebratur, quin etiam memoriæ prodidit Antonius Solarius Carpinas lib. de venerat. & invocat. Sanctorū, ejusmodi octavam universi Ordinis Cœlestinorum decreto apud eos institutam esse, agente & procurante Nicolao Pratenſe ex eodem ordine viro religiosissimo, ac Deiparæ studio sissimo; qui cum id impetrasset, præ lætitia hortum ingressus rosam omnium, quas ibi viderat, pulcherrimam coram Deiparæ Imagine venerabundus reposuit illis verbis: Mater Mater, si tibi gratum fuit, quod noster ordo de octavâ Conceptionis immaculatae Conceptionis me agente contra, rosa constituit, Rosa hac rubicunda, quam tibi offero, to anno vertente Anno, recurrente hoc ipso die viriditate suam, pulchritudinemque conservet. quod & factum est multis videntibus, ejusque integritatem,

Extra-
vag. cum
præcell-
sa.
De Reli-
quiis, &
venera-
tione San-
ctorum.

Antonius
Solarius
Carpinas
in lib. de
venera-
tione, &
invocatio-
ne Sancto-
rum.

Solemnitas
in octava
Conceptionis
Deiparæ
contra, rosa
constituit,
to anno
vertente
Anno, recurrente
hoc ipso die
viriditate
suam, pulchritudinemque
conservet. quod
& factum est
multis videntibus,
ejusque integritatem,

Nann

gritatem,

gritatem, formositatemque mirantibus, à cuius appositione dies ille anniversarius erat. hæc Antonius ab iis, qui miraculo interfuerunt, accepta literis consignavit. Nicolaus vero singularem sui in Deiparam obsequii fructum retulit; nam in iuventutis flore obitus sui die prædicto omnibus Sacramentis piè susceptis sanctissimè diem clausit extremum.

Revelationes de B. Virgin. Cœceptione. Ex vita Sanctorum. 2. At verò Revelationes tres de Conceptionis festo instituendo factas hic atterere, easque isdem planè verbis, quibus initio conscriptæ sunt ex vitis Sanctorum opera Claudii Rotæ Ordinis Prædicatorum collectis cap. 183. hic adijcere operæ pretium censuimus, illud præmonentes easdem tres Revelationes à Dionysio Carthusiano sermone 1. 2 & 3, in festo Conceptionis referri; primam verò apud Petrum de Natalibus loco citato, & apud alios inveniri: tertiam autem à Jodoco Clichtoveo lib. 1. purit. B. Virg. cap. 13. allegari, igitur ad revelationum historiam accedamus.

REVELATIONES DE FESTO
Conceptionis Deiparae celebranda.

Conceptionis Mariae festivitatem celebrandam Helimo Abbati pontificatus S. Nicolai Episcopi indicit Guilhelmus Normannorum Dux. **T**EMPORÈ illo, quo divina placuit pietati Anglorum gentem de malis suis erroribus corrigere, sævæque servitutis officii astitit astringere, gloriosissimo Normannorum Duci Guilhelmo eandem patriam debellando subegit, qui scilicet Guilhelmus tunc temporis Anglorum Dei virtute, sua & industria totius Ecclesiæ dignitates & honores in melius reformavit. Cujus piæ intentionis operibus invidens ille honorum omnium inimicus diabolus tum familiarium fraudibus, tum extraneorum incuribus multoties conatus est ejus obistere successibus, sed Domino protegente ad nihilum deductus est malignus. Audientes autem Daci Angliam esse subiectam Normānis graviter sunt indignati, eo quod sic suo hæreditatio quasi jure privarentur; arma præparant, classem adaptant: ut eos adeuntes data sibi divinitus patria expellant. Hoc comperto Rex prudentissimus Guilhelmus Helimium quendam religiosum Abbatem Rhemenfis cœnobii accessitum in Daciam dirigit, ut veritatem hujus rei inquiret. At ille, ut vir admodum sagacis ingenii strenuè negotium Regis exequitur. Quo fideliter peracto ad

Angliam cupiens reverti mare ingreditur; & jam maximam partem maris prospero cursu transierat: cum subito densis surgentibus ubique ventis horrida tempestas commovit undas. Fatigatis igitur nautis, nec ultra obniti valentibus, fractis remis, funibus ruptis, eadentibus velis spes omnium salutis amittitur, nihil nisi subitæ merisionis indicium denique expectatur. Cumque de salute corporum desperati animarum curam solummodo creatori suo magnis clamoribus devotè commendarent, & beatam Dei Genitricem miserorum scilicet refugium, & desperantibus spem devotè reclamarent: ecce subito conspiciunt quendam venerandæ habitudinis virum pontificali insula decoratum, quasi inter medias undas stantem navi proximum. Qui advocans ad se Abbatem Helimium his verbis cœpit compellere dicens: *Vu, inquit, periculum mari evadere? via in patriam sanus redire? Cumque ille cum fletu se id toto corde desiderare, & id solum expetere respondit. Tuac ille: Scis, inquit, me ad te missum à domina mea Dei Genitrice MARIA, quam tam dulciter, & devotè reclamasti, & si dicitu meo obtemperare volueris, sanus cum suis comitibus imminens periculum mari te evadere promitto. Spondet illic se ei in omnibus obtemperaturum, si hoc evaderet periculum. Promitte, inquit ille, Deo, & mihi, quia diem Conceptionis matris Christi solemniter anniversarium celebrabis, & celebrandum prædicabis, & ille, ut vir, prudentissimus, & quis, inquit, dies mihi hoc festo erit celebrandus? Sexto, ait, idus Decembris hoc festum solennizandum tenebo. Et quo, inquit Abbas, servitio utemur in Ecclesiastico Officio? Omnia inquit, servitium, quod dicitur in ejus Nativitate, dicitur & in ejus Conceptione, excepto quod nomen Nativitatis mutabitur in nomen Conceptionis. His dictis ille disparuit, & citius dicto sedata tempestate Abbas cum suis incolumis concito vento stante applicuit Anglicanis littoribus; & ea quæ viderat, & auderat, quibus potuit notificavit: statuitque in Rhemenfi cœnobio idem festum solenniter celebrare, & ipse quoque usque vixit devotus obsequiis devotè celebravit. Illud verò ex Petro de Natalibus l. c. 4. animadvertendum est Episcopum illum, qui Abbatu apparuit, fuisse S. Nicolaum Episc. Miraë, quemadmodum c. 35. dixi.*

Rursum hæc solemnitas alibi alio modo declaratur. Tempore namque Caroli Regis Francorum

Clericus quidam B. Virg. mo- nito, vir- ginis mat- ris seruat, & Cœlestio- nū festum celebran- dum in- sti- tuit. Officium Ecclēsia- sticum.

corū illustrissimi, Clericus quidam ordine Un- garie Regis Germanus Matrē Jesu toto corde diligens ejus horas sollicitus decantabat; pa- rentum suorum consilio nubere volens cum quadam adolescentula valdē pulchra, accepta à Presbytero nuptiali benedictione, quadam die missā etiam celebrata, recorda- tus quod ejusdē B. Virginis horas illa die jux- ta morē solitum non cantaverat, sponsam domū mittens oēs ab Ecclēsia exire coegit, & ip- se juxta altare B. Virginis solus remansit. Cum ipse horas Dominicæ Matris decantaret, & hanc Antiph. *Pulchra es, & decora filia Hierusa- lem*, diceret; subito apparuit ei Virgo Maria cum duobus Angelis dexteram ei manum, & levam tenentibus dicens ei: *Si ego sum pulchra, & decora, quid est, quod dimittis me, & spon- sam aliam accipis? Nunquid ego sum op- timē formosa? Nunquid ego non sum pulchri- or illa? ubi vidisti tā pulchram? cui ille stupe- factus ait: Domina mea dulcissima clarissudo tua omnem mundi pulchritudinem excellit, & clarificat, quoniam tu es super omnes choros An- gelorum exaltata, & super cœlos cœlorū eleva- ta. Quid vus Domina, ut faciam? At illa: spon- sam carnalem, cui adhevere vus, amore mei di- misisti, me sponsam in cœlesti regno habebis. Et si Conceptioni meæ festum annuatim 6. idus Decemb. solemniter celebraveris, & celebra- dum prædicaveris, mecum in regno sibi mei laureatus eris. His dictis B. Virgo disparuit, Clericus verò domum adire tenuit & absque parentum suorum consilio ad Abbatiam quandam extra patriam illam perrexit, & ibi- dem monachali habitu decoratus, & post tem- pus exiguum meritis B. Mariæ Virginis Aquile- iæ Episcopus Patriarcha factus, festum Conceptionis B. Virginis die præfato, quam diū vixit, annuatim cum proprijs octavis dili- genter celebravit, & ubique celebrandum prædicavit.*

Cœlestio- nis festum sacerdoti celebran- dum injū- git Despa- ra, quem à demoniū pestifero eripuarat.

Aliud etiam miraculum hujus festivitatis alibi divina inspirante gratia à nobis declara- tur. In pelago Gallico Canonicus quidam ordi- nis sacerdos solitus B. Mariæ Virginis horas canonicas decantare, à villa quadam, ubi cum uxore alterius fornicatus fuerat, rediens ad op- pidū, in quo morabatur, tendere curans, & pelagus Sequanæ transire cupiens, solus navim ingressus Dominicæ matris horas navi- gādo canere cœpit. Cumq; invitorum Ave Maria gratia plena Dominum invenit, diceret, &

jam in medio fluminis esset: ecce turba magna dæmonū in profundis pelagi, una cum ejus na- vicularum præcipitavit, & ejus animā rapuit ad tormenta. Die autē tertia ad locum, quo dæ- mones cum tormētis afficiebant, venit Mater Jesu cum magna Angelorum societate dicens eis: *Et quid animā famulū nostrū ita iniuste affli- gitis? cui illi: Nos eam debemus habere, & meri- to, quoniam in nostris operibus capta est. Quibus Mater Jesu: Si illius debet esse, cuius opera faciebat, ergo nostra debet esse, quoniam ma- tutinas nostras, dum vos eam peremistis, decan- tabat. Vnde magis rei estis, qui minus erga me egistis. His dictis dæmones huc, illuc dispersi fugerūt, & B. Maria animam reduxit ad corpus, & hominem ab utroque funere resuscitatum per brachium arripens, aquam à dexteris, & à sinistris quasi murum stare ju- bens, de profundo pelagi ad portum incolumē reduxit. At ille gaudens pedibus B. Mariæ Virginis prostratus ait: *Charissima mea Domi- na & Virgo speciosa Christi charissima, quid tibi retribuam pro tantis beneficijs, quæ mihi fecisti, liberasti me de ore leonis, & de tormentis inferni gravissimam animam meam, cui Mater Jesu ait: Precor te ne de cætero in adulterij pec- catum cadas, ne fiat tibi novissimus error peior prior. Precor te iterum, ut de cætero festum Conceptionis meæ devotē celebres annuatim 6. idus Decemb. & ubique celebrandum prædi- ces. Mox, ut ea dixit B. Virgo Maria eo cer- nente cœlos ascendit, & ipse eremiticam vi- tam ducens, quod sibi acciderat, cunctis audire volentibus narravit. Et postea quamdiū vixit, illud festum Conceptionis sollemniter, & de- vote celebravit, & celebrandum prædicavit.**

Nos igitur fratres dilectissimi meritis, & in- tercessionibus B. Virginis indigentes cum tota mētis devotione sumus solliciti, ut nullus no- strum, ita sic rebus temporalibus occupatus, aut proprijs delictis desperatus; quin B. Virgi- nis Mariæ Conceptionē, pro posse suo, celebret annuatim. haftenus ibi.

NATIVITATIS DEIPARÆ FESTVM

8. Septembris.

Nativitas Deiparæ post Ephesini Conci- lij tempora anno nostræ salutis 436. ce- lebrati (in qua execranda Nestorij hæresis, qui beatissimā Virginē impie negabat De. parā ap- pellandam, Patrum sententijs damnata est) à

Nona 2

Latinis

3. Nativita- tis Deipa- ræ sollem- nitas quæ- do in- stitu- ta.

Baronius. Latinis, & Græcis die 8. Septembris colli cep-
ta est; quod eruditè probat Baronius in noris
Martyrologij ad eam diem: nam apud Græcos
Procli, Germani, Andreae Cretensis, & Da-
masceni sermones de hac solemnitate extant;
& apud Latinos non solum Bernardus, & Ful-
bertus, qui circa annū Domini 10. 10. claruit, &
Petrus Damianus. atq; alij de hoc festo sermo-
nes habuerunt, verum etiā Beda in Martyro-
logio, & S. Hldefonsus ante 900. annos in li-
br. de virginitate, & parturitione Deiparæ, cu-
jus verba cap. 7. retuli ex Vincentio Beluacensi
libr. 7. Specul. histor. cap. 12. hujus festi me-
minerunt, & Sergius Papa, (qui anno 687.
Pontifex Romanus est renunciatus) Lita-
nias ea die fieri præcepit; quemadmodum or-
do Romanus, seu liber de divinis officijs tes-
tatur, & in Sacramentario S. Gregorij antiquis-
simo manuscripto in bibliotheca Vaticana
de eadem celebritate peculiaris præfatio habet-
ur, ex Baronio loco citato. Cæterum teste
Duran. libr. 7. cap. 28. B. Virgo nata est non tã-
tum octavo Septembris: sed etiam aurora illu-
cescente, juxta Revelationē cuidam viro reli-
gioso factā: & sanè decuit Virginem quæ tan-
quam mystica aurora justitiæ solem anteibat,
in mundo nasci appetente aurora.

Platina. Innocentius verò IV. huic festo octavam ad-
jecit. teste Platina in ejus vita, & Durando lib.
cap. 29. & Joanne Bileth, atque Alfonso Ci-
acono in vita Innocentij, IV. cujus institu-
tionis causam refert Arnoldus Uvionnis li-
5. signi vitæ cap. 22. cum enim Cælestino IV.
Pontifice vita sancto Cardinales ob multipli-
ces Frederici II. Imperatoris insidias ad eligen-
dum Pontificem viginti, & uno mensibus mi-
nimè processissent: votum Deiparæ nuncupa-
runt se ejusdem Nativitatis octavam institu-
turos, si in retanti momenti ejus precibus ip-
si omnibus sublatis impedimentis Pontificem
electissent, quod cum ex animi sententia eve-
nisset; Innocentius IV. summus Pontifex
electus primo sui Pontificatus anno eadem oc-
tavam servari jussit.

Nativitas B. Virg. Illud tamen silentio minimè prætereundū,
quomodo divinitus cognitum fuerit diem
Nativitatis Deiparæ in 8. Septembris diem in-
cidisse, quod refert Vincentius Beluacensis in
specul. histor. lib. 6. c. 65. & lib. 7. cap. 119. So-
litaris, inquit, quidam sanctæ vitæ fuit, qui
singulis annis harmoniam in cælo nocte Nati-
vitatibus Deiparæ audivit; hic, cum miraretur,

quod hoc alio tēpore non audiret, rogavit De-
um, ut sibi ostenderet, quid hoc significaret,
cui Angelus Domini apparens talia retulit: *Vir-
go peperit, quæ Deū genuit, hac nocte nata fuit,
quod licet ab hominibus ignoretur, ab Angelis co-
lubre habetur.* qua revelatione divulgata ejus
Nativitas celebrari ab Ecclesia instituta est,
hæc Beluacensis, qui historiam suam usque
ad annum 1244. perrexit, teste eodem in fine
speculi historiali. Hanc eandem revela-
tionem ex Joanne Bileth refert Petrus de
Natalib. lib. 8. Catalogi sancti. cap. 52. Car-
thusianus serm. 1. de Nativ. beatæ Virginis,
& alij.

Nec absimilem revelationem, post multos
tamen annos, ad ostendendum Lauretanæ æ-
dis festum in Natali Deiparæ esse celebrandum
narrat Turfellinus ex Baptista Matuano, &
Hieronymo Angelina in lib. 1. historiae Laure-
tanæ cap. 7. quæ facta est cuidā solitario nomi-
ne Paulo, cui cognomen erat à Silva (quæ,
ut Deo soli vacaret, inhabitabat.) quæ vi-
sio contigit post adventum ex Galiliæ pri-
mum, deinde ex Dalmatia in Italiam Angelo-
rum manibus sacram ædem Lauretanam, quod
in annū reparatæ salutis 1294, incidit, ut intel-
ligas diversam esse ab ea, quam narrat Vincen-
tius Beluacensis, qui diū ante illam aliam li-
teris diffusam instat ingentis Cometæ fla-
mmam, quæ B. Virginis cellæ incumberet, com-
petitque sexto Idus Septēbris. hoc est ipso Na-
tivitatis B. Virginis die, quorūnis quarta sermō
vigilia plurimum de cælo labi ignē, & æqua-
bili testū ædis splendore operire, nec ita mul-
to post sublimem, undē venerat, recipere se-
lestē existimabat ille B. Virginem in suam domum
delabi Cælo: quare impigrit acerrimè cælestem
reginam, ut credebatur, comprehensus, & impen-
sè salutaturus. Cæterum appropinquanti flamma
primum extenuari videbatur, ad ultimum
ex oculis evanescebat, quid cælestis flamma
potēderet precibus à Deo cognoscere institit:
ad ultimum per quietem discedit Natali Deipa-
ræ die domū ejus natalem anniversaria insigni
flamma; propterea quod ei cordi esset e-
um inibi diem insigni solēitate coli. Paulus,
cui eximia sanctitas fidem conciliabat, Re-
cincensis Episcopo, Primarijsq; Civitatis rem
otocem

Nocturni
ignos super
Lauretana
num testis
mirificè
delapsi.

omnem enunciat; decretumque, est eo die festum Lauretanæ domus celebrari: hæc iisdem ferè verbis ex Turfellino, qui etiam addit idoneis testibus cogitum nocturnos ignes de celo super Lauretanum tectum labi visos ab aliis Recinetensibus; hocque anniversarium spectaculum ad Pauli III. Pont. Max. durasse tempora.

PSÆSENTATIONIS DEIPARÆ
festum 21. Novembris.

4.
Præsenta-
tionis Ma-
ria festum
ab anti-
quissimis
etiam Ec-
clesiæ: in-
poribus ce-
lebratum.

DE Deiparæ, cum trium esset annorum, Præsentatione qua oblata est in templum die 21. Novembris, copiosè differimus cap. 8. hoc autem festum Græci ante multa annorum secula celebrant, ut videre est in orationibus, quas de eo antiquissimi Patres Græci, Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, qui floruit circa annum 715 & Georgius Episcopus Nicomedienfis habuerunt; quæ extant apud Surium tom. 6. & quidem hoc festum die 21. Novembris annotatur in Menologio Græcorum, & in Constitutione Emmanuelis apud Theodorum Balsam. in nomocan. Photii tit. 7. cap. 1. In Galliis celebrabatur tempore Caroli V. Francorum Regis anno 1375. quo tempore Philippus de Masleriis Regni Cypri Cancellarius in hujus festi honorem Metense cenobium construxit, illudque Monachis Cælestini Ordinis tribuit. Deinde Paulus II. Pontifex Maximus, cum mala innumeram in orbe crevissent, anno 1464. festum hoc approbavit, & solemniter celebrari imperavit; Indulgentiis etiam (quod & Pius I. ejus prædecessor recens fecerat) id præcolentibus concessit; quod Molanus in Martyrologio Ussardi à se aucto testatur his verbis: *Ierosolymis Præsentatio Beatae Dei Genitricis Mariæ, quam Pius. & Paulus Pontifices Romani cum Indulgentiis instituerunt.* Sic ille. Patres verum Cælestini in Conventu Generali Parisiensis anno 1367. Præsentationi Deiparæ solemnitatem per cuncta sui Ordinis Monasteria Gallicana perpetuè celebrandam sancerunt.

Sed, cum Pius V. in recognitione Breviarii Sanctorum festa contraxisset, & festum Præsentationis Calendario non adscripsisset; In Ecclesiis tamen Hispaniarum ex concessione Gregorii XII. celebrabatur. Deniq; Sixtus V. Pontif. Max. in brevi dato 3. Septembris anni

1585. testatur hanc celebritatem ab antiquissimis usque temporibus summa ubiq; gentium cum veneratione observatam, voluit eam, sicubi intermissa esset restitui, præcepitque per omnes totius orbis Ecclesias die 21. Novembris festum ejusdem duplici officio peragi. Arnoldus Hvyon lib. 5. ligni vitæ cap. ult. refert Abbatem quendam in Normannia Ordinis S. Benedicti, cujus nomen ignoratur, tempore Caroli V. Francorum Regis anno Domini 1375. instituisse festum Præsentationis Beatae Mariæ eadem de causa, & eodem miraculosum genere, quo Conceptionis ejusdem festum ab Anselmo Priore est institutum. hæc ex Arnoldo.

ANNUNCIATIO DEIPARÆ
25. Martii.

ANNUNCIATIONIS Deiparæ festum Orbi Christiano celeberrimum 8. Kalend. Aprilis solemnè pietate, ac religione in Dei Ecclesia recolitur, cum Angelo nunciante ex sanctissima Virgine propter hominum salutem Deus factus est homo, ipsaque Virgo vera Dei Genitrix, simul etiam Angelorum, atque hominum Regina est effecta; ut propterea, qui se Deiparæ studiosos proficiuntur, de hoc mysterio ei potissimum gratulentur. Plerique etiam eum hebdomadæ diem, in quem singulis annis incidit Annunciatio, omnibus ejus anni hebdomadæ à carnibus, & lactuini abstinens; quorum pietatem B. Virgo peculiaribus in eos cumulatis beneficiis sibi gratam esse declarat; quemadmodum cap. 38. dicimus: & quamvis ea die Verbi Incarnatio, ut diximus peracta sit, Festum tamen illud propterea, quæ cap. 8. differimus, ab Annunciatione Virginis nomen accepit. Hæc verò 25. die mensis Martii ab Archangelo Gabriele optatissimum illud nuncium Dei nomine Virgini allatum esse docet Augustinus lib. 4. de Trinit. cap. 5. de Christo loquens: *Sicut à majoribus, inquit, traditum, suscipiens Ecclesia custodit auctoritas, octavo Calendæ Aprilis conceptus creditur, quo & passus, de quo nos cap. 11. ex quo festum hoc in Dei Ecclesia esse longè antiquissimum, ut potè traditione susceptum, satis apparet: nam præter Ambrosium, Augustinum, Chrysologum, aliosque Patres pervictissimos, sanctus Gregorius Thaumaturgus, qui annum Domini circiter 330. florebat, orationem de eo habuit lu-*

5.
Festum
Annunc.
B. V. quan-
do & quo-
modo cele-
brari con-
sueverat.

culentissimam, à Guillelmo Lindano Ruremundensi Episcopo latine redditam, quemadmodum testatur Baronius in notis ad Martyrologium ad hunc diem.

Annun-
ciationis
B. Virg.
oñava.

Octavam porro festi Annunciationis Ordo Carmelitarum pro sua in Deiparam pietate religiosè celebrat: & quamvis olim in multis Ecclesiis hæc Annunciationis solemnitas ad 15. Calendarum Januariarum translata fuerit, quod Quadragesimæ tempus passioni Christi commemorandæ tributum esset, ac meritori potius, iustitque deberetur, ut videre est in Concilio Læodicensi cap. 51. & in Toletano 10. cap. 1. quod celebratum est sub Eugenio S. Ildefonsi avunculo Toletano Archiepiscopo anno Dom. 656. teste Mariana libr. 6. de rebus Hispan. cap. 9. Romana tamen Ecclesia diem ipsum 25. Martii, in quo *Verbum caro factum est*, retinendum censuit; quod ipsum servant Græci ex ipsorum Menologio. Sanctus verò Ildefonsus Toletanus Archiepiscopus Eugenii successor eam Annunciationis solemnitatem, quæ, ut dixi, ex Concilio Toletano 18. Decembris agebatur in Hispania, in expectationem partus B. Virginis commutavit; de qua plura infra, Ecclesia verò Ambrosiana, teste Galefino in notis ad Martyrologium, Annunciationem Domini in die Dominica, quæ Natalem Domini proximè antecedit, celebrare consuevit; quoniam sæpe in hebdomadam sanctam incidit, in qua ob passionem Domini solemniter celebrari non potest.

Cæterum de præstantia, ac dignitate sacratissimi mysterii in hac die Annunciationis peracti plura egimus cap. 8. hic solum adjiciam id, quod de hac solemnitate habetur in exordio orationis Athanasii de Annunciatione. *Primum, inquit hoc memoria subiiciendum, festum hoc unum esse ex dominicis festis, atque adeo primum, & prorsus venerandum; utpote, quod pro ordine, & digestione rerum, quæ in Evangelio de Christo prædicantur, sacrosanctum habetur, quippe in quo de Filii Dei de cælis descensu agatur.* Hæc ibi.

VISITATIO DEIPARAE

die 2. Julii.

6. **V**isitatio Beate Dei Genitricis festum, cum ad S. Elisabeth Præcursores matrem invitendam se contulit, institutum est ex S.

Antonino 4. par. tit. 15. cap. 24. §. 3. annum circiter 1385. ab Urbano VI. & à Bonifacio IX. confirmatum, vel potius promulgatum anno Domini 1389. ad Dei Genitricis opem ea instituta celebrata: impensius implorandam, propter gravissimum illud schisma, quod Ecclesiam Dei ab obitu Gregorii XI. usque ad Martinum V. miserè lacerabat, è medio tollendum. Cardinalis Baronius in notationibus in Martyrologium ad diem 2. Julii legisse se affirmat tractatum quendam manu scriptum Joannis Pragænsis contra quendam Adalbertum ejus solemnitatis impugnatorem, in quo cum plura eruditè disserat, nonnulla miracula, & certas revelationes afferit, quibus Deus hanc solemnitatem manifestissime comprobavit. Sane Bonifacius IX. in suo de hoc festo diplomate fructum, quem ex hac celebritate colligere debemus, gravissimis verbis in hunc modum indicat. *Hanc igitur Visitationem felicis recordationis Urbani Papa Sextus prædecessor noster de fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio annis singulis, ut Virginis matris Dei humile obsequium cognata exhibitum iugiter cordibus fidei sit infixum, in Ecclesia Catholica sex-
to nonas Julii in perpetuum celebrari instituit, & mox Indulgentias, quas idem Urbanus is concesserat, quæ Officio, vel Missæ ejusdem festi interessent, subiecit, Hujus festi Octavam ab Urbano VI. instar solemnitatis Corporis Christi institutam complures Religiosorum familiarè piè servant, ejusmodi sunt Cluniacenses, Præmonstratenses, Cistercienses Dominici, Augustiniani, Carmelitæ, & Cælestini.*

PURIFICATIO DEIPARAE

die 2. Februarii.

Purificatio Dei Genitricis à Latinis, & Græcis secunda Februarii quadragesimo à Nativitate Domini die tridè celebratur: hoc festum à Græcis *Hypapante Domini*, hoc est occursum, seu obvium appellatur, quando videlicet Simeon occurrit Christo, qui in Templo præsentabatur, cujus exemplo Ecclesia in ejus diei officio omnes, ut Christo occurramus invitatur illis verbis: *Ecce venit ad Templum sanctum suum dominator Dominus; Gaudete, & lacare Sion occurrentes Deo tuo.* Et in Ecclesia quidem Orientali sub Justiniano Imperatore celebrari coeptam, occasione cuiusdam

clesia Orientali institutum

dam magnæ mortalitatis Deiparæ ope depulsa, quemadmodum capite 20. diximus, complures docent; Nicephorus libro 17. capite 28. *Iustinianus*, inquit, *peracta 5. Synodo uniuersali Seruatoris exceptionem toto Orbe terrarum festo die honorari instituit.* Paulus Diaconus in miscell. histor. anno 15. Justiniani; cui consentit sanctus Antoninus 2. part. histor. titul 12. §. 5. Sigebertus in Chronic. anno Christi 542. *Constantinopoli inquit, mortalitate magna insurgente, statuta est solemnitas beate Maria, qua v̄παπαρτη, id est obu. acio dicitur.* Idem habet Guilielmus Durandus libro septimo in rationali diuinorum officiorum, capite 7. quamvis Cedrenus in compendio ann. 9. Justiniani institutum velit. Apud Latinos verò Gelasius Pontifex, qui triginta circiter annos ante Justiniani tempora Ecclesiæ præfuit anno 794. viam huic celebritati aperuisse videtur abrogatis lupercalibus mense Februario agi solitis, de quo Baronius in nouis Martyrologi ad diem 2. Februarii, & tom. 7. annal. ad annum Domini 545. Sergius verò Papa, qui Pontificatum inuit anno salutis 688 huic solemnitati adiecit (quemadmodum habet Ordo Romanus.) Litanias, in quibus Clerus cum populo ab Ecclesiâ sancti Adriani procedebat cum cereis in talem usum benedictis ad sanctam Mariam Majorem, quod & in aliis Deiparæ festis fieri docet Beda in lib. de Temporibus, de quo nos infra.

Cur cerei in hac solemnitate gestari solent.

Quod si roges, quare in hac solemnitate cereos gestemus accensos? Respondet Innocentius 1. scrib. de Purificatione B. Mariæ: *Primum, ut mos, inquit, Ethnicus cum Christiano ritu commutetur, & quod à stultis Idolorum cultoribus ad honorem Cereris, ac Proserpinæ agebatur, id prudenter à pijs ad honorem, laudemq; Mariæ Virginis conuertatur: deinde ut qui per Christi gratiam sunt purificati, hac caeremonia moneantur, prudentes illas virgines imitari, quæ, ut Evangelica docet parabola, non sine lampadibus accensis ad Christi sponsi nuptias ingrediuntur.* Hæc ille. Et S. Antonin. 4. p. tit. 55. c. 24. *In festo, inquit, Purificationis candelas accensas gestamus in manibus, lumen ardentissima charitatis Virginis designantes, & eam virtutem in nostris operibus habere professantes.* Et hæc de cereis satis sint, qui plura de Virginis Purificatione, & de cereis hac die gestari solitis requirit, adeat Canisium lib. 4. cap. 11. & 12. & lib. 5. cap. 24. Nonnulla mira-

cula, quæ hac die propter responsum quoddam in virginitatis Deiparæ gloriam decantatum acciderunt, quod responsum postea in festo Purificationis in Officio institutum est dici, habes cap. 24.

Illud tamen exemplum minimè prætereundum videtur; quod ad processionis commendationem, quæ in hoc festo Purificationis fieri solet, maximè per se facere videtur, quod nos ex Cæsario lib. 7. mirac. cap. 20. suis planè verbis describemus.

In Regno Franciæ in Villa, quæ Quidod dicitur, Virgo quædam nobilis, & religiosa, sed paralytica fuit, quæ orationibus, jejuniis, & diuinæ contemplationi adeo operam dabat, ut corporalis cibus ei in nauisam verteretur, nec aliquid ex eo sumere poterat, nisi modicum iucum uvarum; hospitalis erat valdè, ac propterea etiam spiritum meruit prophetiæ, cui ejus pater Sacerdotem qui ei diuina celebraret, cum Ministris instituit. Hæc, cum in die Purificationis Domine nostræ S. Mariæ Virginis aliis Clericis, aliisque Ministris diuino nutu absentibus sola jaceret, intra se tristis dicebat: *Modò hic sola jaces, nec aliquid obsequii more Ecclesiæ uniuersaliæ hodie B. Dei Genitrici Mariæ impendis.* Dum talia in mente volueret, spiritus ejus mirabili Dei virtute de corpore eductus ab Angelo in cœlestem Ierusalem est deductus; in qua maximam vidit processionem, ex diuersis ejusdem B. Civitatis ordinibus, Patriarchis videlicet, Prophetis, Apostolis, Martyribus, Confessoribus, Virginibus, cæterisque fidelibus, ex quibus bini, ac bini simul incedebant, & candelas ardentes in manibus gestabant, Antiphonas siue Responsorias ad diem pertinentiæ, more Ecclesiæ militantis, omnes decantabant, & stationes debitas observabant. Angelus verò Virginis ductor alteri cuidam Virgini, quam noverat esse consimilis meriti, illam sociavit, candelam porrigens ardentem. Tantus erat decor omnium, tanta gloria; in dispari tamen claritate singulorum, ut nulla lingua fari sufficeret. Salvator verò, qui caput est omnium Sanctorum, splendor gloriæ, & sol justitiæ, indutus pontificalibus, mitram gestans in capite suo, cum baculo, chirothecis, & annulo, & reliquis Episcopalis ornamentis novissimum locum cum sanctissima matre sua MARIA tenebat; cujus pulchritudinem omnis ille cœlestis exercitus mirabatur. Qui cum post tertiam stationem

Purificat. Deiparæ solemnitas in cœlis celebrari per visum cuidam Virgini ostensa.

nem

nem inchoare. Antiphonam: *Hodie B. Maria puerum Iesum presentavit, &c.* Ingressi sunt templum ex auro, gemm. sq; constructum. Deinde inceptus est Missæ introitus, videlicet: *Suscipimus Deus misericordiam tuam, & ab omnibus simul decantatus.* Interim Christo introeunte ad altare, postquam expletum est *Kyrie eleison* à choris alternatim, post *Gloria in excelsis Deo, &c.* quod ipse Dominus noster Iesus Christus inchoavit: Beatus Protomartyr. Stephanus epistolam legit de libro Malachia Prophetæ, videlicet *Ecco ego mitto Angelum meum.* Sanctus vero Joannes Evangelista dalmatica indutus legit Evangelium secundum Lucam, scilicet: *Postquam impleti sunt dies Purificationis Mariae, &c.* quo perlecto, Dominus secundum morem ordinis nostri, ad gradum rediit, & ab offerentibus candelas suscepit. Prædicta autem Virgo per spiritum sentiens se ad corpus reversuram, candelam suam offerre noluit, etiam Angelo suo præcipiente, volens illam secum ad terras portare; quod Angelus considerans candelam in manu ejus flegit, superiorem partem auferens, & inferiorem illi relinquens, sicque ad corpus reversa partem eandem manu conclusam se retinuisse invenit. De qua plurimæ siebant, & forte usque hodie sunt virtutes. Nam aquam superfusam in se bibunt, & convalescunt. Tam manifesta, & sublimis erat visio, & modum ejus minimè intelligeret, dicens illud Apostoli, cum de ea interrogaretur: *Sive in corpore, sive extra corpus, nescio Deus scit.* Sic ibi.

Malach. 3.

Luc. 2.

1. Cor. 12.

ASSUMPTIO DEIPARAE
15. Augusti.

8.
Assumptio
est omnium
Deiparæ
festivitatum
maxima.
Glos. super
cap. Alma
mater, de
sent. ex
commun.

Assumptio Dei Genitricis, inter ejus festa est longè augustissimum, quippè quod ei felicitatem attulit inenarrabilem; ut propterea Navarrus in Miscellaneo 13. de Psalterio Beatae Virginis num. 1. dixerit, Assumptionem festorum B. Virginis esse simpliciter maximam, juxta Glossam memorabilem. & receptam super *Alma Mater*, verbo *Assumptionis* de sententia excommunicationis, in 6. & Suarez lib. 2. de diebus festis, c. 8. *Festum*, inquit, *Assumptionis est maxima proprium ipsius Virginis, & inter festivitates ejus habet quandam excellentiam; quia gloriam præmium, & triumphum sanctissime Virginis nobis representat, Sic ille. Ejusmodi*

sanè festum ingenti Christianorum lætitiæ Deiparæ in tanta felicitate gratulantium celebratur 18. Calendis Septembris, cum Sol, ex Astrologorum sententia, in cœlesti Virginis signo commoratur, eademque die à Grecis, ut videre est in eorum Menologio, & in novella Cōstitutione Eminentissimi Imperatoris recollitur. Hanc verò solemnitate in Ecclesia antiquissimam esse satis apparet, nam ut omittam antiquissimos Patres, Antheam Cretensem, Damascenum, Metaphrastem, Petrum Damianum, Anselmum, Bernardum, aliosq; plurimos, qui de hac solemnitate sermones habuerunt: Certè antè Juvenalis Episcopi Jerosolymitani ætatem, qui anno salutis 445. florēbat, celebrem fuisse constat ex verbis, quæ apud Nicephorum leguntur lib. 2. cap. 23. ubi ejusdem Juvenalis de Deiparæ sepulchro, & Assumptione ad Imperatorem responsum scribitur. Deinde Sophronius Hieronymo æqualis sermonem, qui inter opera Hieronymi habetur, de hoc festo conscripsit luculentissimum, Quod si quis pertinaciter contendat sermonem illum non esse Sophronii (quæ de re novitio hujus operis plura) at saltem alicujus est viri gravissimi, qui ea ferè tempestate claruit; nam ex eo sermone Petrus Chrysologus, qui, quemadmodum ipse ait sermone 145. anno salutis 500. vivebat; Ildesonus, qui natus est anno Domini 610. in suis sermonibus integras sententias sunt mutuati. Sed quidni mortales eam celebritatem solemniter agant, quæ ipsi curiæ cœlesti jucunditatem attulit maximam? nam Sophronius loco citato de ea agens: *Festivitas, inquit, hæc, quæ nobis hodie revolvitur annua, Angelis omnibus facta est continua.* Et Ildesonus eadem feriè, sermone secundo de Assumptione: *Hæc, inquit, festivitas Assumptionis Virginis præcipua, & venerabili nobis; sed venerabilior in cœlo est Angelis, & Sanctis omnibus, quorū lætitiæ, & gaudium procul dubio ex hujus impletur diei exultatione, quando Beata Dei genitrix clarior solere fulsit in throno claritatis. Sic ille.*

9. Quod verò Nicephorus lib. 17. cap. 18. scribat festum hoc edito Mauritii Imperatoris institutum Sic accipias, inquit Baronius in notis Martyrologi ad 15. Augusti, ut eam antea ab Ecclesia institutam ipse in Oriente sanctione edita promulgavit. Caterum festum hoc magna religione à fidelibus peragi solitum, illud

Assumptio
solemnior
per Mauri-
tium Imp.
in Oriente
promulgata.

FESTUM OMNIUM SANCTO-
rum 1. Novembris.

II. **C**UM in festo omnium Sanctorum Deipara inter Sanctos Primaria apud Deum præcipuo quodam honore colatur, ut videre est in Responsorio secundo, & hymnis ejus festi, in quibus Deiparæ memoria reliquis Sanctis præmittitur, idcirco merito Sanctus Antoninus, ut supra diximus, ad Deiparam etiam festum omnium Sanctorum spectare docuit, hinc factum est, ut in ejus festi tum vigilia, tum etiam infra octavam, (quoniam ad eam pertinet hæc solemnitas) secunda oratio, quæ in hujusmodi aliorum festorum diebus, de Beata Virgine dici consuevit, ut in orationem de sancto Spiritu omnium electorum sanctificatore commutetur: quæ enim olim solemnitas in honorem Beatæ Mariæ ad Martyres à Bonifacio IV. die 13. Maij, hæc ipsa à Gregorio item IV. omnibus Sanctis 1. Novembris decreta est.

Sanctorum omnium festivitas quam ratione ad Deiparam pertinet.

Hactenus Deiparæ festa, quæ ab universali Ecclesia pie coluntur, recensimus, nunc aliquot alia, quæ variis in Urbibus, Provinciis, & Regnis, vel etiam in nonnullis Religiosorum Ordinum familiis celebria sunt, breviter perstringamus.

COMPLURA DEIPARÆ
Festa, quæ variis in locis celebrantur.RESPONSATIO DEIPARÆ
22. Januarii in Galliis.

Festum Desponsationis Beatæ Virginis in Galliis die 22. Januarii celebratur studio Petri Aurati ex sacro ordine Prædicatorum, qui anno 1346. composito ejus solemnitatis officio, à Paulo III. Pontifice suppliciter contendit, ejus ut auctoritate illud liceret in Ecclesia decantari, ac sacre Desponsationis celebritatem fieri 22. Januarii, quo tempore eam factam existimabat. Anno vero 1556. Gallicanam Ecclesiam secuta est dicecesis Atrebatensis, ubi 23. Januarii hoc festum resoluatur.

Festum Desponsationis B. Virginis.

illud argumento est, quod eidem octava ab universali Ecclesia sit tributa ex institutione Leonis III. Pontificis, teste Siegebarto in Chron. anno 847. cujus occasio, ex Anastasio Bibliothecario, quæ ea tempestate vixit, & ex Platina in vita ejusdem Pontificis, ea fuit, quod Basiliscus, cujus halitu, & veneno multi perierant, hujus Pontificis precibus (quemadmodum uberius cap. 20. diximus) è fornice S. Lucie in Orphea fuerit expulsus in ipsa die Assumptionis, juxta Anastasium Bibliothecarium vel in octava ejusdem festi, juxta Platinam, qui addit hunc diem octavæ, ut festum celebratum esse. Jejunium quoque vigiliæ eidem festo, ex Ecclesiæ præscripto præmittitur; cujus meminit Nicolaus Pontifex (qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 858.) ad consulta Bulgarorum capite 4. ubi inter cætera sanctæ Romanæ Ecclesiæ jejunia servari solita, recenset & hoc.

Baronius Leo IV. Pont. Anastasio Bibliothecario. Platina.

In Assump. Deiparæ solemnitate cerei qui accendebantur non consumpti Petrus Abbat Clun.

Illud vero minime silentio prætereundum, quod Petrus Abbas Cluniacensis dictus venerabilis, qui S. Bernardi temporibus claruit lib. 2. de miraculis, cap. 30. tradit, cereos in æde S. Mariæ Majoris de Urbe à primis vesperis festi Assumptionis incendi solitos usque ad secundarum hanc totis 24. horis permanere continue ardentem, nihilque penitus imminutos; Et hoc, inquit, tam nobile, & ante nusquam auditum miraculum, ad commendandam mortalibus gloriam Mariæ Domini, non in quolibet ignoto, vel humili loco, non in qualibet, vel quantalibet civitate, sed in ipsa Urbe orbis capite, non semel tantum, sed assidue recursum annuo divina pietas, & potentia operatur.

FESTUM S. Mariæ AD NIVES
6. Augusti.

S. Mariæ ad Nives

Celebre est miraculum Nivis, quæ Libanio summo Pontifice circa annum Domini 367. partem collis Exquilini 9. Augusti (quo tempore in Urbe maximi calores esse solent) noctu contexit; cujus rei memoria eadem die anniversaria celebritate ab universali Ecclesia colitur in loco autem nive consperso Ecclesia ædificata est, quæ nunc dicitur sancta Maria Major, cujus nos initia, progressum, atque præstantiam recensimus infra, ubi de Templis Deiparæ dicatis.

Romanorum
Pantheon
in B.V. ac
omnium
martyrum
honorem
dicatum.
Martyrol.
Rom. Boni-
facius IV.
Pont.

DEDICATIO S. MARIÆ AD
Martyres Romæ 13. Maii.

Dedicatio Ecclesiæ sanctæ Mariæ ad Mar-
tyres Romæ 13. Maii: *Quam Ecclesiam,*
inquit Martyrologium Romanum ad eam di-
cem, *Beatus Bonifacius Papa Quartus, expurga-
to Deorum omnium veteri fano, quod Pantheon
vocabatur, in honorem Beatae semper Virgi-
nis Mariæ, & omnium martyrum dedicavit,*
tempore Phoca Imperatoris. hæc ibi. quod ex
Sigiberto apud Genebrardum ad annum Do-
mini 613. refertur. Gregorius vero Quartus
qui sedit anno 828. eandem festivitatem sub
honore Dei Genitricis, & omnium Sanctorum
in universali Ecclesia die primo Novembris,
ut supra diximus, celebrandam decrevit. Ro-
mæ tamen die etiam decimo tertio Maii in eod-
em Templo, olim Pantheon dicto, ejus dedi-
catio fidelium concursu celebris habetur.

EXPECTATIO PARTVS DEIPARÆ
18. Decembris in Hispania.

Expecta-
tionis par-
tus Deipa-
ræ solemn-
tas, à quo
institutæ.

12. **E**xpectatio partus Deiparæ die decimo
octavo Decembris solemnitas est cele-
berrima in Hispania: etenim, ut supra diceba-
mus ex Mariana, anno salutis 656. à Concilio
Toletano X. cap. 1. sub Eugenio Archiepiscopo
Toletano institutum est festum 15. calendarum
Januariarum, hoc est 18. Decembris, sub nomi-
ne Annuntiationis Deiparæ, quam Patres il-
lius Concilii, quod condigne in Quadragesi-
ma, vel Paschate celebrari non posse videret-
ur, in illum diem transferendum duxerunt, his
verbis: *Ut ante octavium diem, quo natus est Do-
minus, Genitricis quoque ejus dies habeatur ce-
leberrimus, atque præclarus, ex pari enim hono-
re constat, ut sicut Nativitatem filii sequen-
tium dierum insequitur dignitas, ita festivitatem
matris tot dierum sequatur sacra solemnitas.*
Nam quid festum matris, nisi incarnatio
Verbi? cuius festum ita debet esse solemnne, sicut
est & ejusdem Nativitatis Verbi. hæc ibi. Ve-
rum postea sanctus Ildefonsus Eugenii nepos,
& in Toletano Episcopi opatu successor, ean-
dem diem Deiparæ sacram sub nomine Ex-
pectationis partus ejusdem esse decrevit, eam-
que magna pietate in hoc usque tempus ce-
lebrant Hispani, quam etiam à Gregorio XIII.
confirmandam curavit, cum Annuntiatio

Virginis ibi 25. die Martii cum universali Eccle-
sia recolatur. hæc porro solemnitas vulgo S.
Maria de O vocatur, quod in primis hujus solē-
nitatis vesperis in Ecclesiastico Officio ponan-
tur celebres illæ Antiphonæ ante Nativitatem
Domini ab O initium ducentes, quibus anti-
quorum Patrum ardens desiderium Christi Do-
mini Adventum cupide expectantium exprimi-
tur. Vide Ribadeneiram in Vitis Sanctorum
ad diem 18. Decembris; Arnoldum Wyonium
in Martyrologio Benedictino eadem die; Ma-
rianam lib. 6. de rebus Hispan. c. 9. Azor tom. 2.
lib. 1. cap. 28. & Vincentium in speculo historia-
li lib. 7. capite 120.

FESTVM DEIPARÆ A CONSTAN-
tinopoli seu Odigitria, quod feria 3.
Pentecostes celebratur.

13. **F**estum B. Virginis Odigitriæ, quod in Si-
cilia mutilo, ac decurtato nomine de I-
tria, alii vulgo appellant à Constantinopoli, feria
tertia Pentecostes (ubi aliquod ei Templum,
vel Sacellum erectum est, ac dicatum) magno
populorum concursu celebrari consuevit:
quemadmodum Romæ, Neapoli, & alibi præ-
sertim in Sicilia fieri videmus, ejusmodi vero
festum duxisse videtur originem à Deiparæ I-
magine sancti Lucæ penicillo expressa, & à Pul-
cheria Augusta Theodosii Junioris sorore
Constantinopolitani Templo à se à fundamen-
tis excitato, cui nomen τὸ ὀδηγίον, hoc est *vis
ducum*, est inditum collocata, una cum quibus-
dam Christi Domini fasciis, ac fuso ejusdem
Virginis, de qua Imaginæ Nicephorus libro
decimo quinto, capite decimo quarto. Pulche-
ria, inquit, Augusta Templum in Urbe Con-
stantinopolitana crexit ὀδηγίον *via ducum* ap-
pellatum, ubi Antiochia missam Verbi matris
Imaginem dedicavit; quam D. Apostol. Lucas
suis ipse manibus depinxit, illa adhuc vivente,
& tabulam ipsam vidente, gratiamque adeo illi
formæ suæ immittente. Hæc Imago in loco,
quod Tribunal dicitur, fuit; ubi ea, quæ nunc
quoque fiunt miracula, peracta sunt. Porro in
Templo illo, ut TERTIO quoque septimane die
pervigilium fit, & supplicatio perageretur, cu-
ravit, quod ad hunc usque diem servatur. hæc Ni-
cephorus. Ex quo factum est, ut Constantino-
politani, cum vel hostium obsidione, vel aliis
angustis premerentur, ad Deiparam confuge-
rent.

Tract. de
miraculis.

runt, atque admirabilem ejus opem, quemadmodum in Tractatu de Miraculis allatis historiis ostendimus, experti sapientissime fuerint. Verum reliquis omissis, id tantum afferam in præsentia, quod de ejusmodi imagine scribit Vincentius Beluacensis, qui ante 400. circiter annos floruit, in Speculo historiali libro 23. capite 147. ubi, cum ageret de Saracenis tempore Leonis II. Imperatoris, magna cum eorum cæde profligatis: Apud Constantinopolim, inquit in Monasterio sanctæ Dei Genitricis juxta palatium in mari prope sanctam Sophiam, erat Imago beatae Mariæ, quæ tenebat infantem in brachio, quam depinxit in tabula sanctus Lucas, cum adhuc viveret sancta Maria: hæc imago vocatur Odigitria, id est deductrix, quia duobus cæcis apparuit sancta Maria, & deduxit eos ad suam Ecclesiam, & illuminavit eos, cum ista imagine faciunt processionem omni die

Duobus
cæcis B. V.
apparuit,
illosq; illu-
minavit.

Per imagi-
nem Dei-
para Saraceni
debellati.

Imaginis
Deipara à
Constanti-
nop. exem-
pla præ-
clarissima.

beria
q;.

ber.

S. Maria
Angelorū
solemnitas
per S. Fran-
ciscum de
Assisio pro-
mulgata.

MARTIS per totam Civitatem. Hæc ille, additque cum ejusmodi Imago per Urbem circumfertetur, Saracenos male perisse, eandem historiam ex Vincentio refert S. Antoninus tom. 2. hist. ut. 14. c. 2. § 3.

Hujus Imaginis exemplum una cum peculiariter in eam pietate in Occidentis partes est propagatum; quare & Tempia, & Sacella ei dicata passim conspiciuntur: nec Deiparæ benignitas mortalibus defuit; plurima enim beneficia ad se confugientibus præstat; quod tabellæ in ejusmodi Templis, vel Sacellis appensæ satis testantur: quo etiam factum est, ut complures feria tertia cujuscumq; hebdomadæ propter institutionem Pulcheriæ, teste Nicephoro loco citato, & propter ea, quæ attulimus ex Vincentio Beluacensi in honorem Deiparæ Constantinopoli peracta, ejus Templum religionis, ergo adeant, & iis tantum cibis vescantur, quibus in Quadragesima uti licet.

S. MARIA ANGELORVM, SEV
de Portiuncula die secunda
Augusti.

IN religiosissimo Minorum Ordine sanctæ Mariæ Angelorum, seu de Portiuncula die 2. Augusti festum soleone celebratur, propter amplissimam indulgentiam, quam S. Franciscus à Christo Domino Deipara deprecante, cum suis peccata sua rite confessis, Templumque S. Mariæ Angelorum Assisi

ea die inviventibus impetravit; quod in libro Conformitatum S. Francisci conform. 2. & in Chronicis Minorum part. 1. l. 2. cap. 1. fufius describitur.

S. MARIA A CARMELO
16. die Julii.

CElebris est solemnitas B. Virginis à Carmelo, quæ die 16. Julii ingenti fidelium pietate celebratur; in ejuſq; honorem feriam quartam cujuscumq; hebdomadæ peculiariter dicatam colunt complures, eaque die à carnibus sponte abſtinent.

S. Maria à
Carmelo.

COMMEMORATIO S. MARIÆ
de Victoria die 7. Octobris, & Festum
Rosarii Dominica 1. Octobris,

S. Mariæ de Victoria commemorationem Pius V. Pontifex Maximus ob insignem de Turcis anno 1571. Deiparæ auxilio ad Echindas partam victoriam quotannis fieri instituit die septimo Octobris, ut videre est in Martyrologio Romano ad eundem diem. Verum quia eo anno septima dies Octobris in primam ejusdem mensis Dominicam incidit, quo tempore sollemnis Sodalitatis Rosarii supplicatio fiebat Gregorius XIII. Pont. Max. Pij V. successor, hanc solemnitatem sub nomenclatione Rosarii Dominica 1. Octobr. in Ecclesia, ubi altare vel capella Rosarii fuerit, tanquam festum sollemne sub duplici majori officio decadem Virgine Deipara celebrari iussit, quemadmodum c. 10. diximus.

Commem.
S. Maria de
Victoria à
Pio V. insti-
tuta.

FESTVM DOLORVM DEIPARÆ.

Festum dolorum Deiparæ, quos cum puerum Jesum siseret in Templo, Simeon ei vaticinatus est à Cisterciensibus, quemadmodum ex eorum Breviario colligitur die 16. Aprilis, ab aliis vero plurimis in locis, præsertim in Atrebatensi diocesi feria sexta ante Dominicam Palmarum solemniter celebratur. In ejusmodi Virginis Dolorum memoriam apud Trajectensem diocesem in D. Ægidii, ubi Canonicorum Collegium erat, Societas quædam erecta est; quo in loco cõplura signa, ægrotis reddita valetudine, mortuis ad vitam revocatis, divinitus sunt exhibitæ; quæ admodum

Dolorum
B. Virginis
solemnitas
Luc. 1.
Breviariū
Roman.

Liber de
societate in
memoria

dolorum
B. Virg.

modum libellus quidam de ea Societate latine
editus testatur.

FESTVM GAVDIORVM
Deiparæ.

Gaudiorum
Deiparæ
solemnitas
quando ce-
lebratur.

Festum Gaudiorum ejusdem Deiparæ in
Ecclesia quidem Audomarenſi ſabbato,
quod Aſcenſionem Domini proxime ſequi-
tur; in Eccleſia vero Noviomenſi recolitur
Dominica, quæ incidit poſt diem quartam Ju-
lii tranſlationi Sancti Martini dicatam. Gaudia
porro Deiparæ quænam fuerint, ex piſſimis
Canisius.
S. Th. Can-
isius. Episc.
& martyr
S. Mcctildis

FESTA DVO DEPOSITIONIS
veſtium Deiparæ in Vrbe Conſtantino-
politana die 2. Julii, & ul-
tima Auguſti.

Festum de-
positionis
veſtium
Deiparæ.
Pulcheria
Auguſti.
Iuvenalis
Patriarcha
Ierofolym.
Molanus.

16. **C**onſtantinopoli die ſecunda Julii in Bla-
chernis, quod eſt templum Deiparæ à
Pulcheria Auguſta admirabili pulchritudine in
ſuburbiiſ Conſtantinopolis extructum, fe-
ſtum eſt Depoſitionis veſtimentorum Deipa-
ræ in eodem Templo, quæ erant falciæ ſepul-
chrales à Juvenali Ierofolymitano Patriarcha
ad eandem Pulcheriam miſſæ. De hoc feſto
Molanus ad Uſuardi martyrologium in hunc
modum: *Die ſecunda Julii Depoſitio ſcola ſan-
ctiſſime Domine noſtræ Deiparæ in Blachernis.*
In eadem Urbe Conſtantinopolitana die ulti-
mo Auguſti feſtum eſt, quod vocatur depoſi-
tio Zonæ Deiparæ in Chalcoopratio; in Chal-

coprateio enim, quod latine fabricorum empo-
rium ſonat, erat alterum Deiparæ templum ab
eadem Pulcheria à fundamentis excitatum. De
hoc feſto Molanus ad martyrologium Uſuar-
di ſic habet: *Die trigeſima prima Auguſti, De-
poſitio venerandæ Zonæ ſanctiſſimæ Deiparæ, in
anniverſario die dedicationis templi in Chalco-
opratio. De Zonæ Deiparæ depoſitione extant
Encomia Germani Epilcopi Conſtantinopoli-
tani, & Euthymii monachi apud Surium tom.
4. die 31. Auguſti.*

SOLEMNITAS RECOLLECTIO-
nis feſtorum Deiparæ Lovanii Domi-
nica prima Septembris.

Hujus feſti meminit Molanus ad Uſuardi *Recollectio*
martyrologium die prima Septembris *feſtina-*
his verbis: *Dominica prima die menſis Septem-
bris Lovanii in Baſilica Sancti Petri, Solemnitas quibus
Recollectio feſtorum Beata Virginis Dei Ge-
nitricis Mariæ, qua cum totius Urbis læticia feſti-
ve celebratur. hæc ibi. Hujus feſti inſtitutionem
vide apud Lovanium Lipſii libro primo capite
quinto. Idem feſtum alibi etiam in Belgio eſt
ſolemne: Duaci enim Dominica ultima Au-
guſti, Antuerpiæ Dominica ſecunda ab Aſſum-
ptione Deiparæ, Cameraci Dominica quarta
Auguſti recolitur. In Calendario Breviarii Ca-
meracenſis Dioceſis exouſi Pariſiſ, anno 1507
cum officio Recollectio feſtorum Deiparæ
menſe Auguſto die vigelimo primo verſicu-
lus hic legitur:*

Ecce die quarta Mariæ collige feſta.

SECUNDA PARS

HUIUS TRACTATUS

QVÆ EST DE TEMPLIS

Deiparę erectis.

S V M M A R I V M.

Templa Deipara in urbe, num. 18.
 S. Maria Major, ibidem.
 S. Maria Trans Tiberim, num. 19.
 S. Maria Angelorum in Thermis, num. 20.
 S. Maria in Porticu, num. 22.
 S. Maria Ara cęli, num. 23.
 S. Maria ad Martyres, seu Rotunda, num. 24.
 S. Maria in via lata, num. 25.
 S. Maria schola gręca, ibidem.
 S. Maria à Palmis, num. 26.
 S. Maria Annunciata extra Urbis mœnia, ibid.
 S. Maria in Dominica, num. 27.
 S. Maria de Populo, ibidem.
 S. Maria supra Mineruam, num. 28.
 S. Maria in Via, ibidem.
 Varia in Vrbe Deipara Templa sanctorum reli-
 quis vel aliqua alia ratione insignia, n. 29.
 S. Maria Nova, ibidem.
 S. Maria libera nos à pœnis inferni, num. 37.
 S. Maria Transpontina, num. 31.
 S. Maria in Crypta picta, ibidem.
 S. Maria à Trivio, num. 32.
 S. Maria in Aquiro, ibidem.
 S. Maria scala cęli, num. 33.
 Varia Deipara Templa in Vrbe peculiari aliqua
 ratione celebra, num. 34.
 Alia Deipara Templa in Vrbe miraculis illustra
 vel quibus Religiosorum, aut aliquorum Chri-
 stiana charitatis operum, domicilia sunt anne-
 xa, nu. 36.
 Templa Deipara Neapoli posita, nu. 40.
 Ecclesia cathedral. Neapoli Deipara dicata, n. 42.
 S. Maria Major Neapoli, num. 42.
 S. Maria à Carmelo, ibidem.
 S. Maria ad pedem Cryptę, num. 44.
 S. Maria ab Agnone, num. 45.
 S. Maria Sicula, ibidem.
 S. Maria à Donna Romata, num. 46.

S. Maria Regina cęli, & alia Monialium templa
 Deipara sacra, num. 47.
 Deipara Templa, quibus Nosocomia, Orphano-
 trophia, & similes pietatis Christiana Domus
 adiunguntur, n. 49.
 Deipara Templa, qua ad viros religiosos perti-
 nent, n. 50.
 Templa domiciliorum Societatis Iesu Neapoli
 Deipara erecta, n. 52.
 Templa Deipara in reliqua Italia, num. 53.
 Templa Deipara in Sicilia, & in nonnullis circæ
 Italiam Insulis, num. 55.
 Deipara Templa in Hispania, num. 57.
 Deipara Templa nonnulla, & præcipue in Septen-
 trionis Regionibus Gallia, Germania, Hunga-
 ria, & Polonia, num. 68.
 Deipara Templa in compluribus Orientis regio-
 nibus Ierosolymis, Constantinopoli, Antiochia
 & in Africa, num. 72.
 Templa Deipara apud Barbaras nationes diver-
 sis in Regnis excitata, num. 78.

EXEGIMUS, quæ de diebus festis
 Deiparę dicenda proposuimus, nunc
 ad templa variis in locis eidem posita
 veniamus. Et quidem Virgini Deipa-
 rę templa dicata esse non modo post-
 quam erecta in cœlum est; sed etiam cum vi-
 tam inter mortales ageret, & multo etiam te-
 pore ante ortum, complures, iique gravissimi
 auctores literis prodiderunt. Nam & Druidę
 Gallorum Sacerdotes Carauti Urbe Gallię
 Lugdunenſis celeberrima, & fossa alte humo A-
 ram excitantur cum hac inscriptione. VIRGINI
 PARITUR, multo ante Deiparę ortum Egi-
 ptii quoque à Jeremia, teste Epiphano, de Vir-
 gine puerpera in Ægyptum ventura edocli an-
 tiquissima consuetudine Virginem in lecto, &

Templa B.
 Virgini
 ante ejus
 ortum dē-
 catur

Epiphani.

Infantem in Præsepio adorabant. Porro Jason, & Argonautæ seu unum, seu duo Mânæ Verbi divini Genitrici templa dedicaverunt mille ducentis ante Christum annis; quæ fusc examinata & explicata sunt cap. 29.

Templa eadem in terris degenti extructa.

Jam Deiparæ ea ipsa in terris commorante Apostolorum tempore, templa etiam dicata sunt, nam ædes Laurentana jam tum dici potuit templum, cum Dei Genitricis orto, ac divini Verbi conceptu, Deiparæ usui consecrata est. Præterea Cranganore in Orientali India ab uno è tribus Magis; Calecurii item ab ejus conditore Deiparæ templa extructa, dicataque sunt. Cæsar augustus à S. Jacobo Apostolo templum, cui nomen est à Pylla, seu Columna, in qua Virgo ipsa se videndam Apostolo præbuit In Urbe Anteradeni in Syria sacellum à S. Petro Apostolo eidem conditum, magna non Christianis solum, sed etiam Saracenis venerationi fuit. In monte Carmelo, statim atque innotuit B. Virginis in cælum Assumptio, in ejus honorem à Christianis illius montis incolis excitatum templum est. Massilia Basilicam S. Martha Christo Jesu, ac matri erexit, In Æthiopia à Candace illa, cujus Eunuchum Philippus Act. 8. sacro fonte lustravit, templum Deiparæ extructum est regni præ excellentiæ, & miraculis olim nobile. Tungis Eburonum ædem B. Virgini consecravit S. Materius Episcopus S. Petri Apostoli discipulus à mortuis rediivus. Hæc cursim indicamus, ut Lector uberius tractata, probataque videat cap. 29. Quæ vero universè dicenda essent de infinitate prope templorum Deiparæ dicatorum, eodem illo capite compendio attigimus.

Templa Deiparæ præcipua.

Reliquum nunc est, ut singillatim, ac seorsim de templis B. Virgini erectis agamus: non de omnibus, ne de præcipuis quidem omnibus sed de nonnullis, ad quæ me vel structuræ magnificentia, vel fama miraculorum, vel adeuntium celebritas, vel privata quædam pietas allicit. Initium igitur faciemus à capite, & forte religionis urbe Roma; post ingrediemur Neapolim, tum plerasq; Italia urbes, & adjacentes insulas deinde Hispaniam, & quod super est Occidentis. Ad extremum Regiones eas percurramus, quæ pertinent ad Orientem solem.

Cur aliæ quæ B. V. templa super idolorum

Illud vero lectorem monitum velim, interdum Deiparæ templa super idolorum fanis à Christianis extructa, quod non absque Dei nutu factum arbitramur, ut perspicuum fiat omnibus quemadmodum, c. 29. monuimus, Dei-

param de Ethnismo, & de Idololatria triumphasse, quippe quæ in eorum delubris, veluti in hostium arcibus expugnatis sui filii, suaque vexilla erexit.

Sed jam ad templa ipsa nominatim recensenda accedamus, initio facto ab urbe omnium principe, & Christianæ religionis sede primaria,

TEMPLA DEIPARÆ in Urbe.

S. MARIA MAIOR.

Inter alia in Urbe Deiparæ templa eminet illud S. Mariæ Majoris in Exquilis anno salutis 367. à Joanne Patrio Romano, ejusque conjuge ædificatum; qui quod liberis carerent Deiparæ suam hereditatem voverunt, à qua Nonis Augusti, cum maximi in Urbe calores esse solent, in iornis sunt admoniti, ut quem locum nive conspersum viderent, in eo Ecclesiam ædificarent, quæ suo nomini dedicaretur. Id quod Joannes ad Liberium tum Pontificem detulit, cui id ipsum Beata Mater per quietem eadem nocte edixerat, quare Liberius solemniter sacerdotum & populi supplicatione instituta, ad collem Esquilinum nive conspersum venit, locum Ecclesiæ designat quæ Joannis & uxoris pecunia est extructa. Eadem postea à Xisto III. anno 432. est restituta, sacrisque historiis musivo opere contextis, quæ adhuc extant, distincta. Id quod Adrianus I. Epistola ad Carolum Magnum pro cultu sanctarum imaginum refert his verbis: *Beatus Xistus Papa Basilicam sanctæ Dei Genitricis cognomen o Majorem, quæ ad præsepe dicitur, tam in metallis aspreis, quam in divinis historiis, sacrisque decoravit imaginibus, ut ille. Est autem id templum multis decorum Religionis nostræ insignibus; nam & Præsepe Christi Domini, unde etiam Basilica nomen traxit, in ara exigui cujusdam sacelli ad levam templi reconditum erat, quod sacellum thesauri illius custodem, integrum cum præsepe anno Domini 1586, in aliud sacellum multo augustius, ornatusque transtulit Sixtus V.*

In hoc etiam templo magno totius Urbis concursu, & religione coitit imago beatae Virginis puerum Jesum in ulnis foventis à S. Luca depicta miraculis inclita, atque illo im-

fanis extructa.

S. Maria Majoris templum à Joanne Patricio conjuge adificatum. Templi S. Mariae Majoris solum conspersum nive divinitus designatum.

Præsepe Christi Domini in templo S. Mariæ Majoris.

Idem B. V. templum aliis rationibus cele-

herimum.

primis, quod à Sancto Gregorio saviente lue, per Urbem circumlata, ut capite vigesimo diximus, pettem depulsi: huic sicæ Imagini Paulus V, qui nunc clayum Reipublicæ Christianæ pietate, ac prudentia singulari tenet, ad templi dexteram facellum extulit: è sacri regione præsepis longe nobilissimum, in quod imago illa translata splendidius colitur.

Eadem Basilica Sanctorum reliquiis locuples est multis, ac præclaris, corpore Sancti Mathiæ Apostoli, sanctæ Epaphræ, quem Apostolus vocat *conceptivum* suum, sanctarum item Romulæ, & Redemptæ virginum, quæ in ara maxima reconduntur: est etiam in clytym corpore sancti Hieronymi, quod ille esse translatum constanter anniversaria recordatione Martyrologium admonet die nono Maii. Adde alia pietatis decora, quod unum est ex quinque Urbis templis patriarchalibus, quæ hoc privilegio eminent, ut in eorum summo altari nullus Missæ sacrificium offerat, nisi ex speciali summi Pontificis auctoritate. Has autè quinq; Basilicas Patriarchales Joannes Monachus Piccardus Cardinalis, in *c. fundamenta, de elect. in 6.* refert his versiculis ex Onuphio de septem Eccles. cap. 1.

e funda-
mentis, de
elect. in 6.

*Paulus, Virgo, Petrus, Laurentius nîq; Joannes;
Hi Patriarchatus nomen in Vrberenent.*

Hoc item templum unum est ex septem illis præcipuis, quæ magna religione ab indigenis, ac totius Orbis peregrinis obiri solent: item unum ex quatuor, quæ anno Jubilæi solemniter visitanda indicuntur, & peculiari porta insignè triumphantium instat, quæ semper clausa, illudumtaxat anno solemnæ cærimonie referatur. Nec Pontificum studium ad augendam ejus templi celebritatem defuit multis indulgentiis illud locupletantium, quæ in marmorea tabula publicè proposita leguntur: quindecim insuper dierum stationibus ibi solemniter institutis, præsertim die Nativitatis Domini propter præsepe, & ipso Paschæ is festo, quasi Ecclesia Parenti sanctissimæ gratuletur, quæ redivivum ab inferis natum prima conspexit. Quin etiam Basilica eadem supplicationibus, & litaniis jã inde à S. Gregorii Magni, & præcedentium Pontificum temporibus, ac deinceps sæpe deputari consuevit. Deniq; inter alias plurimas, easque nobiles Virginitatas Romæ Basilicas, hæc principem locum obtinet, ut propterea multis

etiam sit insignita nominibus. Dicta quippe est S. M. ad Præsepe, quod in ea Præsepe Christi Domini asservetur. Basilica Liberiana conditor S. Maria Major, quod cæteris dignitate præster, quare à S. Greg. I. II. reg. ep. 2. & 1. 4. Moral. c. 15. alijsq; per antonomasiam Dei Gehiticeis Ecclesia absolute appellatur. Et sane hæc B. Mater cereis accensis, nec absumpis illustrare solita erat, auctore Petro Cluniac. l. 2. mirac. c. 30. ex quo nos miraculum istud multis olim satis compertum, & exploratum commemoravim⁹ supra in festo Assumptionis. In hac eadem Basilica S. Henricus Imper. ad Urbem veniens prima nocte excubare solebat ex Nauclero gener. 34. ubi & visionem quandam admirabilem semel consecutus est, quam nos uberius cap. 35. attulimus.

S. MARIA TRANS TYBERIM.

S. Maria Trans Tyberim templorum ejusdem in Urbe antiquissimū insigni eruptionis olei prodigio Christi adventum præsignificante nobilitatum, & à S. Callisto Pp. & martyre, quæ admodum habet liber de Romanis Pontificibus, & Platina in Callisto annum Domini circiter 224. Alexandro Imperatore Dei Genitrici extructum eo in loco, ubi olim Taberna Meritoria erat, de qua in diebus Augusti, teste Paulo Orosio libro sexto capite vigesimo fons olei largissimus per totum diem fluxit, quo signo, inquit Orosius, quid evidentius, quam in diebus Augusti futura Christi, qui unctus interpretatur, Nativitas declarata est? Cumq; eo tempore, quo Cæsari perpetua Tribunitia potestas decreta est, Romæ fons olei per totum diem fluxit, hoc prodigio significatum est per totum diem, hoc est, per totum tempus Impetii Romani Christum, & ex eo Christianos, id est unctum, atque ex eo unctos de Meritoria Taberna hoc est de hospita, largaq; Ecclesia affluenter, atque incessabiliter processuros. hæc ex Orosio quæ eadem de olei fonte narrat Eusebius in chronico & Eutropius, qui vult oleum illud signum fuisse gratiæ Christi gentibus comunicandæ; huic historiæ, & illud fidem facit, quod cū circa annum 1130. tempore nemini Innocentii II. hujus Ecclesiæ fundamenta reficerentur, eodem in loco terra intus posita reperta est adhuc oleo madidus, quod habet tabella in eodem Templo exposita, & referunt Baronius 10. 2. annal. ad annū 224. & Pompeius Hugoni⁹ in

19.
S. Maria in
Trans Ty-
berim tem-
plum à S.
Callisto
Pont. Co-
mar. con-
secratum:
Liber de
Romanis
Pontifici-
bus, Platina
Ex ejusdē
templi solo
largissimus
fons erupit

in lib. de Stationibus statione 16. quin etiam foramen illud, ex quo oleum scaturit, polito lapide circumcirca exornatum ad tanti prodigii memoriam visitur. Nec illud silentio prætereundum, quod cum Popinari, hoc est il, qui obsonia, coctasque carnes vendebant, hunc

Lápridius.

Alexander Imper.

Baronius.

Gregor. II. Pontif.

Anastasi-

us biblio-

thecarius.

Innocent.

II. Pont.

idem tem-

plum mul-

ti sancto-

rum reli-

qui in si-

gnitur.

Cant. I.

Gregorius

IV. Pont.

S. Maria &

Clementia

celebre in

eadem tem-

plo sacellu-

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

pluvia copiam est elargita: ad hæc, cum magna inter eos, qui cis Tiberim, & illos, qui trans Tiberim debebant, discordia intercederet, precibus coram hac imagine ad Deiparam fuis, est sublata.

**S. MARIA ANGELORVM
in Thermis.**

S. Maria Angelorum in Thermis Diocletiana in Quirinali. Hoc templum spatii magnitudine, structurae immensitate, & insigni forma ob amplissimam, ac perfectam crucis figuram in primis admirabile, ac præclarum, altissimis fornicibus, & ingenti luminis claritate maxime jucundum, ac peramœnum; multorum millium martyrum sudore, qui in hac ingenti mole construenda in servorum morem laborare sunt coacti, sanctum, ac venerabile; memoria Deiparæ, & Angelorum, præsertim septem Principum Throno Dei altarium, quibus est dicatum, sanè inclytum, ac celebre; hoc, inquam, Templum divino consilio peculiari quadam ratione extructum, atque erectum videtur: cuius historiam in eo, quod de septem Principibus Angelorum conscriptum opere ulterius explicatam, in præsentia summam perstringemus, & ut de ejusmodi Thermis, quod ad nostram facit, aliquid præmittamus. Erant ex immensa sane mole, ac præ incredibile amplitudine, ut Marcellinus l. 10. loquitur in modum provinciarum extructa; quibus exerendis septem ipsos annos ad 40. Christianorum milia (quemadmodum Bartholomæus Marlianus l. 5. Topographiæ Urbis c. 20. & Andreas Fulvius in Thermis Diocletianis affirmant) veluti servi ascripti Thermarum operibus sunt incipati. Cum enim ann. Christi 298. (is fuit 15. Diocletiani, quo Thermæ auctore Eusebio in chron. edificari cœperæ sunt) ejusdem Diocletiani, & Maximiani consilio omnes ubiq; politæ legiones lustrarentur, qui in eisdem reperti sunt Christiani milites, exuti militia, ac vinciti Romam perducti, Thermarum operi sunt ad dicti. Absolutis verò Thermis, quod eorum ingens esset numerus, ne quid in imperium molirentur, ducti extra portam trigeminam, nunc S. Pauli, tertio ab urbe lapide in convexo valis, in loco, qui dicitur *Gutta jugiter manans* ad Aquas Salvias omnes die 9. Julii præclaro martyro sunt coronati. Hi fuerunt Sancti **Zeno**

20.
S. Maria
Angelorum
in Thermis

Liber de
septem Prin-
cipibus An-
gelorum.

Marcelli-
nus.

Bartholo-
mæus Mar-
cellianus.

Andreas
Fulvius.

Tommaso
Diocletia-
ni martyrum
labore lib-
erata.

Eusebium.

Sep-
tel-
m-
hor-
per-

Sep-
tel-
ta-
ton-
Ca-
de-
m-

Zeno

S. Zenonis
Tribunus
c. 10203.
sociorum
martyrii.

Zeno Tribunus, ac decem milia ducenti tres socii, quorum reliquæ in proximo templo, quod B. Maria scilicet dicitur, prope Templum SS. Vincentii, & Anastasii, de quo infra repetitæ visuntur; de quibus Baron. in notis ad Martyrologium die 9. Julii, & tom. 2. Annal. ad an. 298. qui illud etiam observat, reliquis Imperatorum Thermis collapsis, vel propemodum dirutis, Thermarum tamen Diocletiani potissimam partem, quod Christianorum labore steterent, tot secula perdurasse, & in Basilicam Dei Genitricis, & Angelorum religiose fuisse conversam. Nec illud silentio prætereundum, quo Pompejus Hugenius I. de Stationibus Urbis statione 25. scribit in lateribus Thermarum ruinis interdum crucis signum repertum fuisse incisum; & sua ætate fuisse aliquos, qui id se se spectasse testati sunt, quod aperte ostendit lateres illos non nisi à Christianis ad id opus damnatis effici potuisse. Quin etiam Antonius Duca, de quo mox plura, Thermarum Architectum reperisse se ait fuisse Christianum, ideoque Thermas figura septiformi, & latissimis crucibus in superiori parte insignivisse: hinc factum est, ut locus ille præcis illis Christianis semper venerationi fuerit: nam & in quadam Thermarum parte S. Cyriaco templum titulo Cardinalis exornatum, cujus vestigia adhuc visuntur, est erectum, ad quod statio erat feria 2. Dominica in passione, sed cum præ vetustate corruisset, Sixtus IV. auctore Onuphrio in lib. de septem Ecclesiis, titulum & Stationem ad templum SS. Quirici, & Julitæ transtulit. His igitur, quæ ad majorem Thermarum sanctitatem declarandam facere videbantur expositis, subjiciamus nunc, quæ ratione in templum Deiparæ Angelorum conversæ sint.

Septem Angelorum
imago P. h. v. e.
p. a.

21. Cum Panhormi celebri Urbe Siciliæ an. 1516 in quodam per vetusto templo, quod S. Angeli dicebatur, septem sanctorum Angelorum ante conspectum Dei astantium. Imagines habitu, & aspectu venerabiles, cum eorundem insignibus ac nominibus in pariete depictæ casu repertæ essent; Cumque ea occasione, magna Panhormi omnium ordinum in hos 7. Angelorum Principes pietas esset excitata, ita ut templum illud septem Angelorum nomine diceretur, & Monialium orationis S. Francisci de Paula nobile cœnobium ibidem extrueretur; Antonius Duca Sacerdos natione Siculus, patria Cephaludensis, vir innocentia laude conspicu-

us hujus templi septem Angelorum Panhormitani Rector, propagandi cultus eorum uideri septem Angelorum impensè sollicitus, annum Domini circiter 1527. Romam contendit, omnemque movit lapidem, ut Pontificis auctoritate in urbe, arce ipsa pietatis, templum aliquod in eorum honorem excitaretur, qui sæpe irrito conaturum aggressus, sæpe Dei instinctu repetito cursu, ne difficultatibus frangeretur, quæ pium hominis studium retardabant, ad opus persequendum, & promovendum divinitus esse confirmatus.

Enim vero anno Domini 1541. die 7. mensis Septembris, cum post panis, & aquæ jejunia è strato surgeret sacrum Missæ sacrificium oblaturus, visus est sibi intra Diocletiani Thermas esse, easque intueri, simulque quodam lumine sibi significari, Thermas illas templum esse septem spirituum ante Deum astantium; hoc revelationis, quam biennio post Venetis primus, postea Romæ anno 1555. typis divulgavit, mentio fit in eius sepulchro, quod in hoc templo extat. Ea visione maxime confirmatus cum Bartholomæo Salucio postea Montis Regalis Episcopo ad Thermas quæ, quod ab Urbis frequentia longius abessent, ludendi locus erant, ac facinororum hominum receptaculum, se contulit, in quarum edificio 14. veluti sacella invenit: septem quidem ex parte Orientali, quibus jam tum singula nomina septem Angelorum, quæ Panhormi reperta sunt, singulis facellis, rubris litteris, quas sæpe legimus, inscripta sunt S. Michael, S. Gabriel, S. Raphael, S. Uriel, S. Seraphiel, S. Jehudiel, & S. Barachiel: ex parte verò Occidentali septem Martyribus, qui in S. Marcelli actis apud Surium tom. 1. in constructione Thermarum leguntur, totidem sacella attribuit, eorumque nomina iisdem facellis inscripta; ii sunt S. Marcellus Papa, S. Cyriacus, Silvanus, Largus, Sinaragdus, Diaconi, S. Saturninus senex, & S. Thrasion, qui suis facultatibus Christianos in Thermis laborantes aiebatur; ejus memoria die 11. Dec. in Martyrol. Rom. adnotatur. Itaque hac visione Antonius vehementer accensus majori studio Sanctorum 7. Angelorum templum apud Paulum III. supplicibus libellis eidem sæpe traditis procurabat. Tandem an. Christi 1550. Antonio id à Julio III. qui in demortui Pauli III. locum successerat, cœnixe contendente, res omnis Philippo Archinto Urbis Vicario à summo Pontifice est demandata. Is eodem Approbante Pontifice

Antonii
Duca visa

Septem
Angelorum
nomina.

Pppp decre-

*S. Maria
Angelorum
templum
in Thermis
per Antonium
Ducam
aedificatum.*

decreto sanxit, ut Diocletianæ Thermæ in templum B. Virginis, & septem Angelorum dicarentur: eodemq; decreto, (quod in Archivio PP. Carthusianorum Romæ asservatur) operis procurationem societati sanctissimæ Trinitatis commisit. Itaq; Thermæ die 15 Aug. ejusdem anni per Episcopum Sebastenum in honorem S. Mariæ Angelorum, & Martyrum sunt dicatæ duæ aræ ibidem erectæ, & sacra quotidie celebrari cœpta. Sed cum res quorundam improbitate, qui postea ultore Deo suæ temeritatis luerunt pœnas. patum feliciter processisset; Aræ quoq; cum ornamentis exturbatæ essent, neq; earum restituendarum spes esset ulla; iterum an. 1555 alia visione est erectus, qua eidem significabatur divino decreto Thermas in septem Angelorum templum consecrandas, sed cum bellorum occasione, aliisq; de causis protracta res esset; pervicit tandem constantis animi pietas. Nam Pius IV. Pontifex Maximus anno 1560. Antonium Ducam ad se accivit, ab eoq; de visionibus, quas super ea re habuerat, admonitus, quantum etiam tot annorum labore perfecisset, edoctus, ejusmodi opus maxime piæ ipse complectitur: ægotium dat Michaeli Angelo Bonarotæ nobili in primis Architecto, templi in Thermis describendi, translatisq; illuc ad curam templi è cœnobio S. Crucis in Jerusalem religiosissimis Patribus Carthusianæ familiæ, ara lignea in medio templi excitata, temploq; pretiosissimis pontificis aulæis exornato, reliquis etiam rebus, pro temporis angustia ritè compositis, Pontifex ipse indita Cardinalium Capella die 5. Aug. 1561. præsentibus Cardinalibus universa Curia, & populo Rom. pontificis vestibus ornatus Thermas in honorem S. Mariæ Angelorum, solemnibus additis comprecationibus dedicavit. Factum est ibi sacrum Pontificali ritu; quanquam in diplomate de cœnobio à Monachis extruendo vocatur tēplum B. Virginis, & omnium Angelorum, & Martyrum, quod moles illa Martyrum sudore sit facta. Hi verò versus abside incipiti leguntur.

*Quod fuit Idolum, nunc templum est Virginis,
Auctor*

Est pater ipse Pius: daemones aufugite.

Dicatio templo Pontifex titulum Cardinalitium attribuit, Stationemq; decrevit sabbato post tertiam Dominicam Quadragesimæ, quo die statio est ad S. Susannam, quæ in ea est vi-

cinia. Idemq; templum compluribus Indigentis, sed præsertim iis, quæ sunt in S. Cruce Jerusalem, ubi prius erant Patres Carthusiani, auctum esse voluit Antonius Duca senio confectus, & voti compos viso templo, quod tantopere desideraverat, totq; laboribus procuraverat, lætus ex hac vita migravit, primusq; in eo templo ad gradus altaris summi sepelitur. Onuphrius in l. de septem Ecclesiis testatur huc Thermarum dedicationi à Pio IV. factæ se interfuisse, ipsumq; Pontificem hanc Ecclesiam mirum in modum exornare constituisse, sed morte præventum id opus imperfectum reliquisse. Gregorius XIII. templi pavementum sternendum curavit, ubi aliquot etiam sacella magnificè exornari cœpta sunt.

S. MARIA IN PORTICU.

S. Maria in Porticu propè theatrum Marcelli. Hic domus erat S. Gallæ viduæ Symmachii Consulis & Patritii filia: à Theodorico Rege Ariano interfecti; quæ teste S. Fulgentio Episcopo Ruspensi in Epistola ad eandem Avonem Patre Socero, Genere, consulibus clarissima, intra unius anni spatium marito, cui primum nupserat, est orbara, secundas vero nuptias constantissimè recusavit, ad quas eam, ut scribit S. Gregor. l. 4. Dialog. c. 13. vocabant, & opes, & ætas, & deformitas barbæ, quam medici propter igneam quandam corporis conspersionem nisi nuberet, emissuram eam fuisse prædicebant. Itaq; divinis rebus intenta, dum pauperes duodecim quotidie prandio excipit, ejus domum Angelicis manibus delata est Deiparæ filium in ulnis fovens imago. aureis lineis in lapide pretioso zaphirino Angelorum manibus, ut pie creditur, efformata, & multa luce circumfusa, cujus splendore vehementer commota S. Joannem Pont. ejus nominis I. martyr. o postea in clytū, tora de re commonefecit. Is cum ejus domum venisset, fufus ad Deum precibus, campanis nullo impulsu, sed sua sponte tota urbe concrepantibus, in aère suspensam Imaginem admirabundus conspexit, quæ ab Angelis in ejus est deposita manibus. Atq; eo ipso die B. Virginis beneficio, quæ tota urbe grassabatur, pestis abacta est: quare S. Gallæ in suis ipsa edibus templum hoc Christo, ejusq; Genetrici posuit, quod vulgò dicitur à Porticu, propter Porticum Octaviæ Marcelli matris, & Augusti fororis olim ibi sitam; sacra verò Imago eo ipso

22.
S. Maria
in Porticu
templum
in domo S.
Gallæ viduæ
extitit.

Imago Deiparæ
S. Gallæ
in Porticu
delata.

S. Maria
in Porticu
unde dicitur

in loco ubi primum apparuit, collocatur. Et *Galla*, inquit Gregorius loco citato, *ab ipso seculari habitu, ad Omnipotentis Dei servitutem sese apud B. Petri Apostoli Ecclesiam monasterio tradidit, ibiq; multo annis simplicitati cordis, & orationi dedita, larga indigentibus elemosynarum opera impendit, quæ postea ante obitum S. Petri visione mirificè est recreata.* hæc ex Gregorio. Hoc idem templum, ut videre est in lapide in summo altari collocato, vetustate pene collapsum Gregorius VII. restauravit, & consecravit, cujus etiam tempore nobile illud Ciborium, quod adhuc visitur, extractum fuisse existimatur, in quo sacra Imago supernè est reposita: in fronte verò Ciborii illi versus musivo opere extant, ex quibus pleraq; eorum, quæ hæcenus commemoravimus, indicantur.

Hic est illa pia Genetricis Imago MARIÆ, Quæ discumbenti Gallæ patris messenti.

Per eandem imaginem pestis ab urbe depellitur.

Per eandem imaginem ab alio periculo urbis liberatur.

Eandem imaginem ludæi duo contemnentes, illud dantes pœnas.

Ad ejsdem quoq; Imaginis commendationem facit, quod nulla temporum injuria læsa, in tot urbis incendiis, in tot hostium direptionibus inviolata perstiterit. Addam ad eam emulorationem quandam ab iis, qui eo conflant, recitandam, & ibidem jam pridem expositam, quæ hujus Imaginis dignitatem ponit ob oculos, est autem ejusmodi.

Oratio, quæ in S. Maria in Porticu habetur.

Omnipotens sempiternæ Deus, qui legem Moysi digito tuo in tabula lapideâ scriptam adisti, & serpentem aeneum in eremo exaltari fecisti, concede quaesumus, ut hæc sacratissimam Genetricis Filii tui incarnationem opere tuo formatam. Et in hoc templo per sanctos Angelos tuos mirabiliter exaltatam devotè veneremur, cujus incuitu à mortifera antiqui serpentis peste, & à quibuscumq; aliis corporalibus læsionibus liberemur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, &c.

Oratio ad S. Mariam in Porticu.

S. MARIA ARA COELI.

S. Maria Ara cœli in Capitolio, ubi olim Jovis Feretrii fanum, Ejusmodi Deiparæ templum, cui FF. Minorum de Observantia nobile cœnobium nuac est adjunctum, in ea Capitolii parte situm est, ubi Octavianus Augustus, proVectiori jam ætate, accepto à Pythio Apolline responso de puero hebræo, eodemq; Deo, ac omnium Domino ipsū in tartara detrudente Romam ex Oriente reversus, Aram maximam auctore Nicephoro l. i. c. 17 extruxit, eum ejusmodi latina inscriptione ARA PRIMOGENITI DEI, qua de re nos c. 23. In hoc templo imago Deiparæ à S. Luca depicta in summo altari magna pietate colitur: ibidem etiam lapis visitur insignis pedum vestigiis ab Angelo impressis, qui Romæ humana specie aliquando apparuit. Cùm autem in Urbe ex Onuphrio in l. de septem Ecclesiis in S. Joanne Viginti, ex Baronio verò in notis ad Martyrologum diei Novem. & die 5. Decemb. viginti duo essent Cœnobia, seu Abbatiæ, quarum Abbates in præcipuis quibusdam celebratibus summo Pontifici celebranti aderant, hæc Ecclesia Ara cœli, auctore eodem Onuphrio una erat ex illis Abbatibus, quam postea Leo X anno 1516. Cardinalis titulum instituit.

22. S. Maria Ara cœli in Capitolio.

Angelus humana specie apparens pedum vestigia in lapide impressit.

S. MARIA AD MARTYRES
seu Rotunda.

24.
Structura
templi S.
Maria Ro-
tunda.

S. Maria ad Martyres, quæ vulgò à structura figura Rotunda dicitur, olim fuit Ethnicorū celebre delubrum à M. Agrippa Augusti genero, anno ab Urbe condita 727. excitatum, ac biennio post auctore Dione absolutum, idemq; teste Plinio l. 36. c. 15. propter extinctum civile bellum, M. Antonio, & Cleopatra ad Actiacū promontorium ab Augusto superatis, Jovi Ultori dicatum, dictum est autem Pantheon: Quod in simulachris Marsis & Veneris, inquit Dio lib. 53. histor. Romanæ, multas Decorum imagines acciperet, ut verò mihi videtur, quod forma convexa fastigiatam Celi similitudinem ostenderet, sic ille. Cum verò Titi tempore confragasset, à Domitiano, ut auctor est Cassiodorus, restitutum est, nec multo post sub Trajano fulmine ictum ab Agriano, teste Spartiano, restauratur, postmodum à Septimio Severo, &

Idem tem-
plum plu-
rimis san-
ctorum ve-
liquis à
Bonifacio
IV. Pont.
insignitur.

M. Aurelio Antonino, ut videre est in ejusdem templi inscriptione, cum omni cultu est restitutum. Anno verò salutis 607. Bonifacius Papa IV. ab idololatriæ sordibus expurgatum delatis in illud ex variis Urbis cœmeteris octo & viginti eunibus onustis ossibus martyrum, iisq; propè summum altare ad ejus dexteram decenter collocatis, Dei Genetrici, & omnibus Martyribus die 13. Maji consecravit solenni, ac peculiari instituta festiuitate, ejus meminit Martyrologium, & adhuc Romæ ea die recolitur in hoc templo, quod propterea S. Maria ad Martyres est appellatum, ut videre est in Stationibus missalis terra 6. post Pascha. Eam festiuitatem postmodum Gregorius IV. qui anno 827. Pontificatum inivit, in honorem non tantum Martyrum, sed omnium etiam Sanctorum die 1. Novemb. in universa Ecclesia celebrem esse decrevit, quemadmodum supra in hoc eodem c. diximus, ad idem templum tolemnis statio habetur feria 6. infra octavam Paschæ.

S. MARIA IN VIA LATA.

25.
S. Mariæ in
via lata
templum.

S. Maria in Via Lata inter præcipuas Cardinalium Diaconas, ubi hospitium olim fuit S. Pauli Apostoli, ejus habitazione, ac rebus ibidem gestis clarissimum, in hoc siquidem loco conducto, de quo Act. 28. idem Apostolus pro-

pter Christi confessionem catena circumdatus mansit biennio toto cum custodiente se milite, omnibus ad se aduentibus prædicans regnum Dei, & Christi fidem, ideoq; complures dedit Epistolas, ad Ephesios, ad Philipenses, secundam ad Thimotheum, ad Philemonem, in quibus suorum vinculorum meminit; item Epistolam ad Hebræos; quin etiam Dominus sua visitatione, & confortatione hoc in loco cum dignatus est. Nam 2. ad Tim. 4. agens de hac prima sua defensione. Dominus, inquit, mihi assistit qui confortavit me. de hoc S. Pauli hospicio in S. Maria via lata extat ibi memoria in lapide exarata. Eiusdem hospitiū meminit Baron. tom. 1. Annal. ad Annum Domini 59. ibidem quoq; S. Lucas Evang. individuus comes Apostoli historiam Actuum Apostolorum, quæ ad biennium Romæ commorantis Pauli pervenit, conscripsisse existimatur. In hujus templi summo altari imago Deiparæ, quæ anulum gestat in digito, à S. Luca depicta religiose alleitur.

S. MARIA SCHOLA GRÆCÆ.

S. Maria Schola Græcæ in Delubro, ubi Ethnicorum tempore erat Ara, quæ vocabatur Maxima: ad hanc fontes ad veritatem iurejurando testandam adducebantur: cum verò ejusmodi Ara propè os cujusdam cloacæ sita esset, factum est, ut lapis ille perforatus, atq; ori cloacæ superpositus nostra ætate vulgò Os veritatis, appellaretur: nomen verò Scholæ Græcæ huic templo inditum videtur à proximo literarum græcarum Gymnasio. S. Dionysius Papa circa an. Domini 260. Donum suam, quæ eo in loco erat, in Ecclesiæ formâ redegit, quæ à Deipara nomen accepit. Eam verò vetustate collapsam Stephanus III. Papa restituendam curavit, cum in Gallis desperato jam valetudine à S. Dionysio Areopagita in eolumitate ann. 714. esset consecutus, ut videre licet apud Sur. to. 5. ad calcem vitæ ejusdem S. Dionysii: tandem eam Stephani obitum Paulus I. Pont. ejusdem Stephani fateer compluribus SS. corporibus ibi reconditis, in honore SS. Dionysii Areopagite & Sociorum perfecit, & coniecrauit: mox Adrianus I. anno 772. illam misericordè exornavit, ut ab ædis ornata dicitur Sancta Maria in Cosmedin. In ejusdem templi facellum jussu Pii V. Pontificis transiata est Deiparæ

S. Pauli
hospitium
laberrimū.

S. Mariæ
in Cosme-
din
Schola
Græcæ.

Infirmus
Stephanus
Pont. à S.
Dionysio
Areopagi-
ta in eolu-
mitate
sequitur.

S. Mariæ
templum

Deiparæ imago, quæ in ejuſdã domus pariete depicta multis clarebat miraculis deniq; inter antiquas Cardinalium Diaconias recenſetur.

S. MARIA A PALMIS.

S. Maria in
Palmis ſi
ve in plan-
tiis.

S. Maria à Palmis via Appiæ extra portam Capenam, (nunc S. Sebaſtiani) ſic dicta, à Palmiarum multitudine, quæ ibi olim erat cum Templo Martis, ad quod duo Papæ, & martyres Stephanus & deinde Chriſtus II. ut illi ſimulacro ſacificarent ſunt pertracti, quemadmodum in eorundem actis legitur apud Surium tom. 4. & Stephani quidem præcibus Martis Statua terræ motu concidit templumque contremuit. S. Chriſto vero inde redeunti occurrit S. Laurentius, qui ab eo de theſauris Eccleſiæ in pauperes diſtribuendis mandatum accepit. Hoc in loco, quemadmodum per vetus pictura ſupra templi fores indicat, Chriſtus S. Petro Neronis rabiem fugienti occurrit, eidemq; roganti, *Domine quo vadis?* reſpondit. *Romam iterum crucifige,* atq; in lapide pedum ſuorum veſtigia impreſſit: unde factum eſt, ut Eccleſia hæc S. Maria à Palmis dicta etiam ſit S. vero Petrus intellexit Chriſtum iterum crucifigendum eſſe in ſervulo, quare ad martyrium fortiter ſubeundū rediit; lapis autem Chriſti Domini veſtigis nobilitatus in proximo S. Sebaſtiani templo pie aſſervatur. Hanc hiftoriam Ambroſius in Auxentium de baſili. non tradendis, Gregorius in pl. 4. poenitent. & alii tradunt vide Baronium tom. 1. Annal. ad annum Chriſti 69. Cum autem hoc templum præ vetuſtate ruinam minari videretur Reginaldus Polus Cardinalis Anglus, ne tam inſignis Chriſti apparitionis memoria, cum templo pariter interiret, Sacellum aliud forma rotundam paulo ſuperius eadem via Appiæ exaſſicavit, cui nomen inditum, *Domine quo vadis.* Cardinalis vero Toletus hoc ipſum Deiparæ templum pro ſua in Virginis pietate teſſere cœperat, verum perficere, & ſplendorem reſtituere per mortem non licuit.

S. MARIA ANNUNTIATA
extra Urbem maniam.

S. Maria
Annunc.
templum

S. Maria Annunciata ad tertium ab urbe lapidem ſub cura, & protectione ſodalitatis facti Conſalonis in via, qua à tribus fontibus

itur ad S. Sebaſtianum. Hæc ſatis antiqua eſt, & una ex illis novem urbis Eccleſiis, quæ pietatis ergo obiri ſolent. Et anno 320. Honorio II. Pontifice ſolemni ritu eſt conſecrata plurimis in ejus altari reliquiis reſpoſitis, compluribus item indulgentiis eam viſitantibus conceſſis, quemadmodum in lapidis ibidem expoſiti inſcriptione legitur.

S. MARIA IN DOMINICA

S. Maria in Dominica in monte Cælio, ubi olim manſiones Albanæ, quas Tullus Hoſtilius Alba everſa Albinis ad habitandum aſſignavit; ſic appellatur, vel à conditricem Dominica vel à S. Cyriacæ domo, quæ ex actis S. Laurentii erat in monte Cælio, ubi poſtea forte hoc templum eſt conſtructum (Cyriacæ enim latine idem eſt, quod Dominica) vel quod ſtatio ad eam ſit Dominica & Quadr. ut hoc titulo ab aliis Deiparæ Templis dignoſcatur, appellatur etiam à *Navicella* propter lapideam Naviculam pro templi foribus poſitam, ſive ad monumentum miraculi, vel beneficii à Virgine in aliquo inter undas collati, ſive ad ejuſdem templi ornatum. Hæc inter Cardinalium Diaconias præcipua fuiſſe videtur, in ea enim ex Onophr. c. 3. de ſeptem Eccleſiis Archidiaconus Cardinalis reſidebat, eandem ſua antiquitate venerabilem, & jam ruinam proximam Paſchalis Leuca annum Domini 877. auctore Anaſtaſio in ejus vita, ampliorum, meliorumq; à fundamentis renovavit, abſideſq; ejus muſivo opere muſſicæ decoravit, eiq; multa dona obtulit: poſtmodum Leo X. adhuc Cardinalis circa annum 1510. eam teſte Blondo, brevi ruituram reſecit: mox Pontifex creatus ipſam majori ſplendore reſtituit, atque eleganti laqueari exornavit.

25.
S. Maria in
Dominica,
ſive in Na-
vicella.

Paſchalis
I. Pont. Anaſtaſ.

S. MARIA DE POPULO.

S. Maria de Populo ſub colle Hortulorum Religioſiſſimi Ordinis E. emitarum S. Auguſtini piſſima ejuſdem Deiparæ imagine à S. Luca depicta, nobilitata hoc in loco ſubter Nuceis arbore cineres impuſſimi, ac ſceleſtiſſimi Neronis, qui primus in Chriſtianos perfectionem movit, condebantur, indeq; demones tanquam ex proprio depoſitis, qui illac præteribant, mirum in modum erant inſecti quate Paſchalis II. anno 1099. ubi hæc divinitus

S. Maria de
Populo ſub
colle hor-
tulorum.

Neronis
Imperator,
cineris à
demonibus
cuſtodit in
Tyberina

*dejecit
tur Pasch.
II. Pont.*

cognovisset, indicta supplicatione ad locum accessit, Nucem præcidi, ac impios cineres in Tyberim projici jussit, aramque extruxit, quam multis in ea reconditis reliquiis consecravit. Gregorius IX. circa annum Domini 1227. Imaginem Deiparæ à Sancto Luca depictam ex loco, qui dicitur *Sancta Sanctorum* perlatham cum omni clero ac populo in hoc templo reposuit. Sixtus V. eidem templo titulum Cardinalitium dedit, septem altaria instar Templorum S. Petri, & Pauli designavit, easdemque indulgentias quas habet sancti Sebastiani templum est largitus; utque eorum commoditati, qui septem urbis Ecclesias obeunt; consuleret eis potestatem fecit, ut loco sancti Sebastiani hanc Ecclesiam visitarent.

S. MARIA SUPER MINERVAM.

S. Maria supra Minervam sic dicta à proximo Minervæ Chalcidicæ delubro, quod Pompejus Magnus, auctore Plinio libro 7. capit 26. Michridatico bello confecto, multisque Regnis ac gentibus in Romani Imperii ditionem redactis, ex hostium manibus decavit: ejus delubri vestigia in hortis cœnobii sacri Ordinis Prædicatorum, quibus hoc Deiparæ templum est demandatum, adhuc cernuntur. Paulus IV. hoc Templum Cardinalium titulo insignivit. In eodem Deiparæ Templo ad lævam summi altaris sacellum pulchre exstructum cum religiofissima Deiparæ imagine extat, in quo florentissima, & nunquam satis laudata Rosarii sodalitas in Urbe est erecta: in ejusdemq. sacelli ara corpus reconditur S. Catharinæ Senensis virginis præclarissimæ ex tertio ordine Prædicatorum, cujus opera in Gregorio XI revocando ex Galliis in urbem magno Reipublicæ Christianæ bono singulariter eluxit, de qua uberius nos in tract. de Virg. Ibi dem aliud quoque sacellum à Joanne Turrecremata Cardinali Ordinis Prædicatorum viro doctissimo B. Virgini Annuntiatæ dicatum est; ubi ab eodem sodalitas est instituta, quæ compluribus puellis nubilibus dorem assignat, quam summus Pontifex solempni pompa in illud templum veniens die ipso Annuntiationis Beatæ Virginis suis manibus eisdem distribuit.

*Tract. de
Virg. Joann.
nes Turre-
cremata
Cardinal.*

S. MARIA IN VIA.

S. Maria in Via religiofissimi ordinis Servitarum Templi hujus, ac nominis ea fuit occasio: cum anno salutis 285. Innocentio IV. pontifice Deiparæ imago quædam in tegula depicta per imprudentiam injecta esset in puteum, qui quidem puteus ad equorum stabulum, ac prope viam publicam (unde templi nomen traxit originem) situs erat in aedibus Cardinalis Petri Capocci: nocte quadam exundantibus putei aquis, & equi ipsum inundantibus, equorum strepitu exciti famuli eam imaginem aquis supernatantem conspexerunt: aditum eadere Cardinalem docent, qui magna pietate, ac reverentia Deiparæ simulacrum domi suæ primo reposuit; mox Innocentii Pontificis iussu ibidem à fundamentis excitavit ædiculam, in qua imago est collocata: tandem Patres Servitæ in amplio rem formam extruxerunt. Puteus vero ille intra templum conclusit. Eundem in puteum conjectum est lapidis frustum ex fonte Jacob, super quem nimirum Christus Dominus Samaritanam alloquens confederat: quocirca ad pietatis, ac fidei significationem ea ex aqua ægroti potissimum bibunt; & feria sexta Dominicæ tertiæ Quadragesimæ, cum legitur Samaritanæ Evangelium, eo in Templo Indulgentia plenaria est posita.

*S. Maria in
Via tem-
plum.*

*Deiparæ
imago in
puteum
projecta,
superflua
entibus
maribus
aquâ viti-
pissur.*

Joan. 4.

VARIA IN URBE DEIPARÆ templa Sanctorum reliquis, vel aliqua alia ratione insignia,

S. MARIA NOVA.

S. Maria Nova in foro Romano, ubi olim S. Maria Solis, & Lucæ Fanum prope ruinas Templi Pacis à Vespasiano magnificentissime extructi. Ea Deiparæ Ecclesia adjutium no. habet cœnobium religiofissimorum Patrum montis Oliveti, in cujus hortis, auctore Andrea Fulvio, extant vestigia ædicularum Iliidis & Serapidis: cumque antea diceretur Sancta Maria Vetus, postmodum à Joanne Pontifice VII. Pontifice annum Domini circiter 705. restituta, & exornata, exinde Nova appellata est, in ejus summo altari imago Deiparæ à sancta Luca coloribus expressa à Troas de hoc delata pie colitur; quæ, cum templum hoc

*Deiparæ
templi
in fo-
rum
à S. S.
stro
fice
pau-*

*Andria
Fulvius
Joan. 7.
Pontifex
Deiparæ
imago à
sancti
Luca
no. laudat.*

hoc Honorio, III. Pontifice conf. grassat, nihil ex incendio est passus. Gregorius V. Pontifex annum circiter 995 corpora sanctorum marie tyri Nemesii Diaconi, Lucille virginis filie, Synphronii, Olympii Tribuni, Exuperie eius uxoris, & Theoduli filij, de quibus in martyrologio die 31. Octobr. recondidit. Ante idem vero Altare sub fere cruce corpus S. Franciscæ Romanæ viduæ pietate, & miraculis clarissimæ asseruatur, quæ religioissimarum sororum à Turri Speculorum vulgo dictarum Fundaricem Paulus V. Pont. Max. anno 1603 in Sanctorum catalogum retulit, in eodem quoque Templo, quod est una ex antiquis Cardinalium Diaconis, lapis visitatur, in quo S. Petrus suæ genuesionis vestigia reliquit. *Cum* (ut verbis utar S. Maximi hom. 5. de SS. Petro & Paulo) *fixis genibus Dominum est precatus, & Simonem Magum magicis artibus volantem velum unctum de sublimi Aere deposuit, & quodam præcipitio in saxo elidens ejus crura contregit.* E regione Sanctæ Mariæ Novæ in monte ipso Palatino olim erat Ecclesia Deiparæ dicta in Pallara, nunc omnino diruta, & vitibus oblita, quæ, teste Onuphrio de septem Ecclesiis una erat ex viginti illis Urbis Aobatibus, ubi, inquit Onuphrius, fuit agituratus S. Sebastianus dicebatur autem in Pallara à Palladio, quod Diomedes ex atre Trojana sublatum, superstitione postea adductus Æneæ restituit, & in proximo Vestæ delubro, auctore Andrea Fulvio, ubi de foro Romano, à Virginibus Vestalibus custodiebatur.

S. MARIA LIBERA NOS A penis inferni.

Deipara templum in foro Romano, nunc à S. Sylvestro Pontifice nomen patuit.

S. Maria cognomeno libera nos à pœnis inferni in foro Romano ubi olim sanum erat Jovis Statoris. In hoc loco aliquando, cum vasto, ac repentino hiatu terra subsidisset, M. Curtius Eques Romanus adductus superstitione cujusdam responsi, quo vivens aliquis ad eam complendam deponerebatur. Equum militariibus insignibus ornatus conscendit, eumque vehementer ad notis calcantibus præcipitem in illud profundum egit, ut auctor est Titus Livius libro septimo, Valerius Maximus libro 5. capite 6. Orosius libro 3. historiarum capite 5. ibidem etiam ex aquis proximi Tyberis stagnantibus lacus erat, cui nomen Curtius, de quo Ovidius libro 6. de Fastis:

*Curtius ille lacus, siccas qui sustinet aras,
Nunc solida est tellus, sed fuit ante lacus.*

Ejusmodi Deiparæ templum in hoc loco excutatum, tamen non adeo magnum, nobilitatum tamen est propter draconem suo afflatu urbi pest. lentissimum, ibi S. Silvestri Papæ precibus mirabiliter extinctum; quod tanquam factis exploratum, multorumque testimonio comprobatum recipit Baronius tom. 3. Annal. ad annum Domini 324. cujus occasione S. Silvester hæc a dem multis in ejus altare. repositis reliquiis Deiparæ dicavit, quæ ab ejus conditore aliquando appellatur Templum S. Silvestri in lacu; quod Julius III. anno 1550. Matribus venerabilis Congregationis Turris Speculorum attribuit, cum antea fuisset Cœnobium monialium S. Benedicti ab eisdem propter cœli insalubritatem desertum.

S. MARIA TRANSPONTINA.

S. Maria Transpontina sacri ordinis Carmelitarum ejusmodi templi extraendi (quod titulum Cardinalis Sixtus V. instituit) occasio ea fuit; cum prope molem Adriani; quæ nunc Arx dicitur S. Angel, Templum hoc Deiparæ trans pontem Ælium unde nomen traxerat, situm, atque ad muniendam arcem postea dirutum esset, voluntate summi Pontificis anno 1566. hoc in loco aliud templum est excitatum in quod ex antiquo illo Sanctorum reliquiæ, & præsertim Deiparæ imago una cum ejusdem templi nomine sunt translata. imago vero in summo altari est collocata; ejus festum præcipuum est Visitatio Deiparæ die 2. Julii. In quodam hujus templi sacello religiose asservantur duæ columnæ, ad quas S. Apostoli Petrus, & Paulus, priusquam pro Christi fide morte afficerentur, alligati, & virgis cæsi fuere, quarum meminit Baronius tom. 1. Annal. ad annum 69. Sub altari summo sanctorum martyrum Magdali, Basilidis, & Tripodii corpora ex antiquo templo accepta reconduntur.

S. MARIA A CRYPTA PICTA.

S. Maria à Crypta picta in Campo Fiora ad Theatrum Pompeij; prope hoc templum anno 1525. repertum est marmor cum hæc inscriptione, *Veneris Vicitricis*, quod ibi eisdem sanum aliquod, vel ara forte esset dicata. Cæterum templum hoc ante trecentos prope-

Draco pestilentem afflatu spiritum exhalans, S. Sylvestri Pont. precibus occiditur.

31. S. Maria Transpontina templum in honorem Visitationis.

Columna quibus alligati Apostoli Petrus & Paulus virgis sunt cæsi.

S. Maria in Crypta Picta templum in Conceptionis honorem.

modum annos Deiparæ Conceptioni est consecratum, auctore Octavio Pancirola in suo thesauro de Urbis Ecclesiis, cum enim summum altare cum templo pervetusto diruendū, ac restituendum esset, in charta pergamenæ ibidem reperta verba hæc legebantur: Anno Domini 1340 indictione 2. die vero Martis 8. Decembris, tempore Domini Bonifacii Noni, anno suo sexio consecratum est hoc altare cum Ecclesia in honorem Conceptionis B. Mariæ Virginis, hæc ibi.

S. MARIA IN TRIVIO,

32.
S. Maria
in Trivio
templum à
Belisario
Justiniani
Duce ere-
ctum.
Gregorius
XIII.

S. Maria in Trivio à tribus præcipuis, quæ illuc cocunt viis, unde etiam proximo aquæ Virginis celeberrimo quidem fonti nomen est inditum. Hoc templum dicitur etiam S. Maria in Synodo, ab aliqua fortasse synodo illic antiquitus celebrata, tandem à Greg. XIII anno salutis 1575. sacro ordini Cruciferorum assignatum est, in ejus templi pariete memorabile sane visitur exitum in lapide monumentum poenitentiae ob admissum icelus peractæ à Belisario Justiniani Duce, qui Persas in Oriente in Africa Vandalos, in Italia Gothos prælio vicit, ac debellavit, nam cum in gratiam impiæ Theodoræ Augustæ Justiniani uxoris S. Sylvesterum Pontificem martyrio postea clarum, in exilium misisset, facti postmodum poenituit, ideoque erigendam in Urbe Ecclesiam curavit, pro cuius foribus inscriptionem in lapide insculptâ posuit: & licet Ecclesia illa à Baronio tom. 7. Annal. ad annum 536 existimetur eversa à Gothis in odium Belisarii; lapis tamen ille in pariete hujus templi Cruciferorum asservatur cum inscriptione, quæ hujusmodi est:

*Hanc vir Patritius Belisarius Urbis amicus
Ob culpa veniam condidit Ecclesiam:
Hanc idcirco pedem sacram, qui ponis in adem
Vt misereatur eum, sæpe precare Deum.
Janua hæc est templi Domino defensa parenti.*

S. MARIA IN AQVIRO.

S. Maria in
Aquro

S. Maria in Aquiro prope Circum Flaminium (ubi olim Ididis fanum) vel ut alii malunt, in Equirio, sic dicta est à ludis Equiriis, qui Equorum, & curuum cursu in campo Martio in honorem Martis à Romulo instituti die decimo tertio Martii exercebantur, & illuc

transibant; de quibus Ovidius libro tertio Fa-

*Altera gramineo spectabilis Equiria Campo
Quem Tyberis curvis in lacus urget aquis.*

Hoc templum Deiparæ in Equirio ab Anastasio Papa, teste Lucio Fanno l. 4. c. 21. fundatum inter antiquas Cardinalium Diaconas connumeratur. Eidemque templo attributum est Collegium Orphanorum, quorum domus consilio, & industria B. Ignatii Societatis Jesu fundatoris in urbe erecta est, teste Petro Ribadeneira lib. 3. vitæ B. Ignatii, c. 9. ne videlicet parentum præsidio, omniq; humana ope destituti atq; errabundi pueruli in aliquod animæ, corporisve discrimen adducantur.

S. MARIA SCALA COELI.

35. S. Maria Scala cœli ad aquas Salvias tertio ab Urbe lapide ad collem parvum, ubi est exiguus fons, qui *Gutta jugiter manans* vocatur, prope sanctorum martyrum Vincentii, & Anastasii templum, ac prope tres fontes, ubi sanctus Paulus Apostolus pro Christo capite est cæsus, sub hoc Oratorio Scælæ cœli, quod figura rotunda curæ Patrum Ordinis Cisterciensis sancti Bernardi est demandatum, corpora sanctorum martyrum Zenonis, ac decem milium ducentorum & trium requiescunt, & per fenestellam conspiciuntur, qui ad Theodorus Diocletianas exituendas pro fidei confessione, ut supra diximus, damnati erant in hac adicula (inquit Onophrius de septem ecclesiis) *Sanctus Bernardus, dum in Urbe moraretur, sacra pro defunctis celebrabat. Quibus dum aliquando operaretur in mentis exitu sim raptus, scalam vidisse fertur, quæ Purgatorii ignis poenis animæ ejus suffragis liberata in caelum ab Angelis deducebatur. Hinc sacra illi adicula Scala cœli nomen inditum. hæc Onophrius.*

VARIA DEIPARÆ TEMPLA in Urbe peculiari aliqua ratione celebrata.

34. S. Maria Angelorum, ut vocant in Pan-
tano, qui quidem locus dicitur etiam Angeli-
Macellum martyrum (ut videre licet in in-
scri-

*lumin
Pantana.* scriptione ad templi fores posita) propter martyrum stragem illic aliquando editam.

*S. Maria
Imperatrix* S. Maria Imperatrix prope Hospitale S. Joannis Lateranensis in hac ædificula imago est Deiparæ, quæ sanctum Gregorium dicitur allocuta.

*S. Maria in
monte A-
ventino* Sancta Maria in monte Aventino, ubi olim templum Bonæ Deæ, hæc Deiparæ Ecclesia, auctore Onuphrio de septem Ecclesiis, quondam recensetur inter viginti illas Urbis Abbatis, in qua, inquit idem Onuphrius, est de corpore sancti Sabini Episcopi, nunc prioratus est militum Jerosolymitanorum.

*S. Maria
Purifica-
tionis in
Exquilis.* Sancta Maria Purificationis in Exquilis, ubi cœnobium est monialium sancti Francisci, anno 1600. fundatum; olim, auctore Onuphrio, una erat ex viginti illis Abbatibus Urbis, & dicebatur S. Maria in monasterio juxta sanctum Petrum ad vincula.

*S. Maria ad
campum
Martium
templum
reliquiis
SS. misisse
insignium
Deiparæ i-
mago à S.
Luca depic-
ta mirifi-
ce ab incē-
ditō serva-
ta.* Sancta Maria ad Campum Martium, qui à Marte, cui olim dicatus erat, nomen duxit. Huic templo cœnobium est adjunctum monialium Ordinis sancti Benedicti, quæ ante 600. annos ex Græcia cum multis Sanctorum reliquiis venientes, quod earum Cameli reliquias deferentes ad hoc Deiparæ templum constitissent, nec progredi possent, hoc in loco sedem posuerunt. Inter alia vero, quæ secum attulerant, erat imago Deiparæ à sancto Luca depicta, quæ aliquando post trabis proximæ incendium inventa est ad quendam puteum ab igne intacta, & in aëte suspensa: detulerant etiam corpus sancti Quirini martyris, corpus item sancti Gregorii Nazianzeni Doctoris præclarissimi, quod in hoc templo, ut est in martyrologio die undecimo Junii diu asservatum, Gregorius decimus tertius Pontifex in capellam à se in basilica sancti Petri magnificentissime exornatam summa celebritate, trāstulit, ac postmodum sub altari d. gno honore condidit, brachio ejusdem sancti muralibus relicto.

*S. Maria in
Campo S.
in Valle
Vaticani.* Sancta Maria in Campo sancto in valle Vaticani, ubi olim erat Hippodromus prope basilicam sancti Petri. hoc templum nomen traxit à terra sancta ex Jerosolymis à sancta Helena, seu à variis peregrinis illud delata; quare ibi celebre est cœmeterium in sepulturam peregrinorum, ad hoc cœmeterium Leo Quartus Pontifex Templum adiecit Salvatori dicatum, quod postea à Deiparæ Concepta est appellatum, & Germanorum

sodalitati est commendatum; ibidem etiam summo Pontifice duodecim pauperibus eribus subministratur, aliæque Christianæ pietatis munera in pauperes exercentur.

*S. Maria à
sancto Andrea
erat dicatum,
postea anno 1475
Pace,
à Sixto Quarto
sub nomine
Deiparæ à Pace
ad pacem populo
Christiano
Deiparæ opera
impetrandam
restitutum
religiosissimis
Canonici
Regularibus
S. Salvatoris
Lateranensis
est
assignatum.* S. Maria à Pace, hoc templum antiquitus à sancto Andrea erat dicatum, postea anno 1475 à Sixto Quarto sub nomine Deiparæ à Pace ad pacem populo Christiano Deiparæ opera impetrandam restitutum religiosissimis Canonici Regularibus S. Salvatoris Lateranensis est assignatum.

*S. Maria
ad Montic-
ulum.* S. Maria ad Monticulum, vulgo in Monticelli, à Paschali II. annum circiter 1120. consecrata, ibique in die Nativitatis Virginis festum solemniter peragitur; in eodem templo corpora S. Nymphæ virginis, & sancti Marcelli Episcopi asservantur.

*S. Maria
Lauretan.* S. Maria Lauretana in Urbe prope columnam Trajanam, hæc Deiparæ ædes à celeberrima domo à Lauretana in Piceno, de qua supra egimus, nomen est mutuata.

*S. Maria à
Regula,
hæc ædes ab
insigni Viterbensi
Deiparæ templo à
Quercu
miraculis illustri
nomen accepit.* S. Maria à Quercu in Regione, quam vocant à Regula, hæc ædes ab insigni Viterbensi Deiparæ templo à Quercu miraculis illustri nomen accepit.

*S. Maria
Montis
ferrati
nationis
Aragonice
à celeberrimo
Deiparæ templo
in Monte
ferrato
Hispaniæ sic
dicta hoc
templum
Urbanus
VI. Pontifex
anno salutis
1381. à
fundamentis
extructum
Purificationi
Deiparæ est
dicatum: quo
in templo, ut
est apud
Petrum
Ribadeneiram
in vita beati
Ignatii libro
secundo,
capite decimo
ter. io, idem
beatus
Ignatius
Societatis
Jesu
Fundator
magno cum
animarum
fructu
Hispanico
sermone
aliquando
est
concionatus.* S. Maria Montis ferrati nationis Aragonice à celeberrimo Deiparæ templo in Monte ferrato Hispaniæ sic dicta hoc templum Urbano VI. Pontifex anno salutis 1381. à fundamentis extructum Purificationi Deiparæ est dicatum: quo in templo, ut est apud Petrum Ribadeneiram in vita beati Ignatii libro secundo, capite decimo ter. io, idem beatus Ignatius Societatis Jesu Fundator magno cum animarum fructu Hispanico sermone aliquando est concionatus.

*S. Maria
de Anima
Germanicæ
hoc
Templum à
Germanis
inchoatum
Adrianus
VI. perfecit.* S. Maria de anima nationis Germanicæ hoc Templum à Germanis inchoatum Adrianus VI. perfecit.

*S. Maria à
Constanti-
nopoli.* S. Maria à Constantinopoli nationis Siculorum, ejus festum solemniter celebratur feria 3. Pentecostes, de hoc plura nos supra, cum de hoc festo egimus.

*S. Maria
Purifica-
tionis.* S. Maria purificationis nationis Lotharingiæ in ea Urbis parte sita, quam vulgo in Banchi vocant.

(***)

Q999

Alia

ALIA DEIPARÆ TEMPLA IN
Urbe miraculis illustra, vel quibus Religioso-
rum aut aliquo um Christiane chari-
tatis operum domicilia sunt
annexa.

36.
*S. Maria à
miraculis
templum.
Puer in
Tyberinum
fluvium
delapsus à
Deiparæ
servatur.*

S Maria cognomento à Miraculis prope tem-
plum S. Mariæ de Populo ad portam Urbis
Flumen. anam, seu Flamminiam. hoc templum
extructum est anno 1525. pueri cuiusdam sep-
tenuis occasione, qui in proximi Tyberis undis
Virginis ope servatus est. Is cum in flumen ca-
su prolapsus esset, ipsius mater Deiparam, corâ
ejusdem imagine posita sub quodam prope
Tyberim fornice, pro filii incolumitate precata
est; & sane precum fructus extitit, nam puer su-
per aquas delatus evasit, lætusque retulit, se à
muliere quadam candenti habitu amicta, super
ipsius ulnas sustentatum, ejusmodi templum
religiosissimis Fratibus Minoribus Conventu-
alibus, quos Reformatos vocant, est assigna-
tum. Imago vero illa in eodem templo est col-
locata; unde postea anno 1598. translata est in
templum Hospitalis Incurabilium, quod ab
Antonio Cardinali Salviato magnifice extru-
ctum est.

*S. Maria in
Montibus.*
S. Maria in MONTIBUS Viminalem inter &
Exquilinum sita; in hoc templo colitur Deipa-
ræ Imago, quæ in fœnilitot, tantisque miracu-
lis illustrari cœpta est à die 26. mensis Aprilis
anni 1580, ut brevi pulcherrimum templum ei-
dem Deiparæ sit excitatum, & magno popu-
lorum concursu in hunc usque diem celebretur.

*S. Maria à
S. Joannino*
S. Maria à S. Joannino; hæc enim per vetus
ædes S. Joan. Baptistæ erat dicata, imago vero
Deiparæ ibidem posita à die 1. Maii anni 1586.
miraculis clarere cœpit; quæ fidelium elec-
mosynis ædes hæc fuit restituta; & nunc popu-
lorum concursu celebratur.

*S. Maria
Puritatis
in Burgo.*
S. Maria Puritatis in Burgo. ubi Deiparæ I-
mago miraculis illustris visitur, ejus festus dies
est Præsentatio ejusdem Virginis.

*S. Maria
Annunc.
prope obe-
liscum S.
Machuti.
Collegii
Romani
societas le-*
S. Maria Annunciata prope obeliscum
S. Machuti, sic dictum à proximo S. Machuti
templo. Illic Collegium est Societatis Jesu,
quod anno Domini 1551. tenuioribus initiis or-
tum, & institutum magno Republicæ Christi-
anæ bono sociorum numero mirifice est auctum
ex eo in omnium nationum provincias, tamen
remotissimas, in Indiarum Orientalium, & Oc-
cidentalium, in Septentrionis & Europæ Re-

gna idonei vineæ Christi cultores, & operarii
sele lausissime diffuderunt: quorum fructu post-
modum permotus Gregorius XIII. Pontifex
Maximus propagandæ fidei, ac pietatis studio-
sissimus, pro iua in Christianam religionem, &
Societatem Jesu pietate, Collegium hoc na-
tionum omnium Seminarium a fundamentis
extruxit, ac dotavit. in eo à primis fere gram-
maticæ rudimentis universæ plane facultates, Me-
dicina duatatar, & Jurisprudencia exceptis tra-
duntur. In hoc Annunciata templo in sacello
Deiparæ honorifice depositum conditur Beati
Aloysii Gonzagæ Societatis Jesu corpus. Is
nobilissimus ortus natalibus societatem no-
stram ingressus vitam duxit multus virtutibus
claram, quemadmodum capite 35. diximus, &
cum adhuc ætate floreret, magnisque itineri-
bus ad immortalitatis præmia contenderet, in
hoc Collegio die vigesimo primo Junii anno
salutis 1592. ætatis vero 20. sanctissime obiit.
Ejus sanctitatem Deus quam plurimis mira-
culis testatam voluit, quemadmodum per spi-
rue apparet ex votivis apud ejus sepulchrum
tabellis.

Neque tantum Deipara eorum est amplexa
conatus, qui in hoc Gregoriano collegio lite-
rarum studii dant operam; sed eorum etiam,
qui proximorum salutis concionibus habendis,
confessionibus audiendis, aliisque Societatis
ministeriis obeundis strenuam operam na-
vant. Nam in ipso propemodum Societatis
exordio in suo templo ad radices Capitoli,
quod Sancta Maria à Strata dicebatur, nostris
exceptit, ubi fundata est domus professæ Roma-
næ: sed cum templum illud fatis esset angustum
Alexander Farnesius Cardin. Pauli III. nepos,
aliud magnificentissimum è fundamentis in
eodem loco Societati Jesu extruxit, Imago
vero Deiparæ, quæ in priori templo erat, in no-
vi templi sacellum ad dexteram altaris summi
lapideis columnis, ac picturis egregie exorna-
tum translata religiole colitur.

*S. Maria à
Scala.*
S. Maria à Scala in Regione Transiberina
Religiosissimi Ordinis Carmelitarum Discal-
ceatorum, quorum Fundatrix fuit B. Teresia
Hispana, de qua plura in tractatu de Virginibus,
hoc templum magnifice extructum fuit occa-
sione ejusdem imaginis Deiparæ, quæ posita
sub cuiusdam Domus Scalis tot tantisque mi-
raculis, ac beneficiis clarere cœpit, ut brevi tē-
poris spatio piorum hominum elemosynis
hoc templum eidem sit excitatum.

S. Maria à
Valllicella.

38. S. Maria à Valllicella in Regione Parionis dicta à situ aliquantulum depresso; vocatur & Ecclesia Nova, quod de novo extructa; item Ecclesia à puteo albo, qui ibi erat. Gregorius XIII. Pontifex anno 1575. hoc templum antea exiguum religiosissimis Patribus Congregationis Oratorii, quorum Fundator erat Beatus Philippus Neri (de quo plura cap. 35.) attribuit. Idem Oratorii Patres in hoc eodem loco templum aliud forma, amplitudine, & ornatu satis conspicuum excitarunt, suoque exemplo, quotidianis item ad populum sermonibus, & sacramentorum poenitentia, ac sanctissimæ Eucharistiæ sedula administratione quamplurimos ad recte vivendi rationem perduxerunt.

S. Philippus
Neri
Congrega-
tionis Ora-
torii Fun-
dator.

In huius templi sacello, quod ad dexteram summi altaris est situ, & lapidibus magno pretii magnificentissime est exornatum, religiose recunditur B. Philippi Neri eorum Fundatoris corpus, qui anno 1595. die decimo sexto Maii in cælum migrat. ex hac Congregatione complures tum pietate, tum doctrina præstantes prodire, cujusmodi fuit Cæsar Cardinalis Baronius editis ingenii sui, atque eruditionis monumentis toto terrarum orbe illustrissimus. Franciscus Maria Tarusius Cardinalis omnium virtutum laude cumulatus. Thomas Bozius, qui de signis Ecclesiæ insigne volumen edidit, & alii quamplurimi.

S. Maria à
Consola-
tione.

S. Maria à Consolatione sub rupe Tarpeia, cui tenuiorum, & egenorum hominum Nolo-
comium adjunctum est.

S. Maria
Gratiarū.

S. Maria Gratiarum, ubi olim Vestæ erat fa-
num, hæc tamen Deiparæ Ecclesia proximo
ejusdem Deiparæ à Consolatione templo est
unita.

S. Maria
ab Horto

S. Maria ab Horto in Regione Transuberina, huic templo ad excipiendos, qui eo conveniunt, d. verfarum mechanicarum artium sodales, adjunctum est hospitale.

S. Maria à
Pietate ad
columnam
Antonini.

S. Maria à Pietate ad columnam Antonini, cui ædi annexa est domus, in qua mente capti aluntur, & quo ad ejus fieri potest, curantur.

S. Maria à
Charitate
ad campū
Martium.

39. S. Maria à Charitate ad Campum Martium, hoc templum cum adjuncta domo pio-
rum eleemosynis extruendum curavit Joannes Leonardus è sancto Severino Diocesis Salernitanæ, qui quod literarum studii aliquandiu operam de disse, Litteratus est dictus. Is magno puerorum bono hanc sibi curam propter Christum suscipendam duxit, ut è qualibet natione pueros, qui veluti crones

humana ope destituti per compita vagaban-
tur, conquiritis eleemosynis in hac domo cha-
ritatis sub Beatæ Virginis præsidio educaret;
& postea adultos, quo vitam honeste sustenta-
re possent, alicui opificio perdiscendo addice-
ret; tandem sanctitatis opinione præstans ex
hac vita migravit ad Dominum; ejus imago ad
vivum expressa typis mandata est Romæ anno
1600. cum hujusmodi præclaro elogio, quod
ad verbum sic habet Joannes Leonardus Geru-
fius à sancta Severina vulgo Litteratus, suo no-
glectu, ac despicientia amensiam simulans cum
in collectis à se egenis, pueris piorum ope a-
lendis; atque per Urbem circumducendus diu
versatus fuisset, domumque illi continendis, &
puellis inopia laboransibus extruxisset, divæ
charitatis meritis Deo spiritum reddidit Romæ
anno salutis humana 1595. 15. Februarii, sepultus
est in Oratorio Mortis ante Avam maximam.

S. Maria à
Sanitate.

S. Maria à Sanitate supra sanctæ Pudentiæ
templum, hæc Ecclesia ad eos, qui ex hospita-
li apud sanctum Joannem Calybitam in Insu-
la convalescunt, propter cæli salubritatem
confirmandos extructa est opera Fratrum Jo-
annis Dei, qui illud sancti Joannis Calybitæ
hospitale curant.

Sancta Maria Refugium in Quirinali, hanc æ-
dem cum adjuncta domo, in qua puellæ vir-
gines educantur, Clemens Octavus Ponti-
fex annum circiter 1595. fundavit atque dota-
vit.

S. Maria
Refugii.

Sunt & alia in Urbe Tempia Deiparæ con-
secrata, quæ quoniam ad alia recensenda pro-
peramus, brevitate studio consulto præter-
mittimus.

TEMPLA DEIPARÆ NEA- POLI POSITA.

Sed jam ab Urbe ad Orbem digressi nonnul-
la Deiparæ Tempia lustremus, quæ vel po-
pulorum religione, vel magnificentia stru-
cturæ, vel miraculorum splendore commea-
dantur. Ac primum Italiam percurramus, tum
Occidentem reliquam, post Orientem; deniq;
barbaras ingressi nationes, illi etiam Deiparæ
Tempia commemoremus, quæ vel pium po-
pulorum studium, vel Imperatorum munifi-
centia posuit.

Ac in Italia quidem primo loco sese of-
fendit Neapolis, quæ & Urbi proxima; & mihi Deipara
magis est explorata. Ergo Neapoli, ejusque in
Neapoli.

suburbii Petrus Stephanus, qui anno 1560. de locis sacris Neapolitanæ Civitatis insigne volumen edidit, sacras ædes numerat centum novaginta quatuor, è quibus septuaginta circiter Deiparæ nomen præferbant; quo ex tempore complures alias excitatas, & scimus, & vidimus nos insigniores aliquot recensebimus initio factò à primis usque temporibus. Enim vero sanctus Petrus Apostolorum princeps Romam

S. Candida vidua cū S. Aspremo Episc. à S. Petro Apostolo in Christiana fidei mysteriis instituit. Infirmus S. Aspremus S. Petri baculo sibi misso valetudinem recepit.

Templa quamplurima à Magno Constantino Æmp. ac S. Helen. ejus matre extructa.

pergens, cum Neapolim appulisset, & in Candidam viduam honestissimam incidisset, eidem tradidit Christianæ fidei doctrinam, quam miraculis etiam confirmavit. nam Aspremum tunc temporis decumbentem misso per Candidam sui ipsius baculo, (qui inter reliquias hodie aservatur) sanitati restituit; eumque ad fidem conversum baptismo lustravit, & Episcopum ejusdem Civitatis consecravit. Extat locus ubi sanctus Petrus Messæ sacrificium obtulit, in quo Templum postea coeditum est, quod propterea dicitur *Sancti Petri ad Aram*: Aspremus vero in suis ædibus oratorium ad Christianorum usum destinavit, ipseque & Candida ea vitæ sanctitate aliis præluxere, ut inter sanctos connumerentur; ac sancti Aspremi festum die 3. Augusti, sanctæ Candidæ die 4. Septembris Neapoli celebratur, quemadmodum martyrologium testatur. Hoc autem S. Aspremi Oratoriū solemni ritu, ut mox dicemus *S. Mariæ à Principio* dicatum est sub Constantino. Etenim Magnus Constantinus Romanorum Imperatorum primus Christi fide suscepta, & Idolorum templis deletis lege lata Christianis potestatem fecit publice templa extruendi, eosque ad sacram ædificationem tum suo edicto, tum etiam exemplo esse cohortatus. Nec Romæ solum, ubi basilicam Lateranensem, Basilicas sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, aliasque magnificentissime à se extructas, & amplissimis muneribus, & imaginibus exornatas à sancto Silvestro Papa dedicandas curavit, verum etiam ubique terrarum quamplurimas tum ipse, tum ejus mater Helena excitaverunt Ecclesias, ad quarum ædificationem ex publico aërio necessariis sumptus à Provinciarum præsidibus suppeditari iussit Constantinus, quemadmodum Eusebius testis horum oculatus, libro 2. de vita Constantini capite 44. & libro tertio capite 49. Socrates libro primo historiarum capite sexto & Sozomenus libro 1. cap. 8. & libro 2. capite 2. asserunt; ubi nominatim templi Augustissimi Antiochiæ erecti, &

aliorum apud Nicomediam Bithyniæ, ac Byzantium meminere, quo factum est, ut complures urbes traditione à majoribus quasi per manus accepta à quorundam templorum origine ad Constantinum Imperatorem, & ad sanctam Helenam referant. Hoc autem Neapoli præsertim factum esse constat, quo Constantinus variis de causis sæpe diverit ab anno circiter 318. sive in Orientem trajecturus ad bellum cum Licinio conficiendum, ad Constantinopolim à se condendam, ad Nicenum Concilium, cui ipse interfuit; sive ex Oriente in Urbem reversurus. Ego Imperator ille ut constans est fama, aliquot Neapoli Tempia erexit, ac Deiparæ quidam duo, alterum sanctæ Mariæ in Porta Nova, ab uno ex nobilibus sedili ei proximo sit dictum, quod prius à Græcis, qui suo idiomate ibi aliquandiu divina officia celebraverunt ab ornamentis appellatum est in Comediam. Hæc inter quatuor præcipua Neapolitanæ Urbis parvas annnumeratur; ubi etiam sub arcu maxima in area marmorea corpus sancti Stasij Confessoris reconditur, tandem anno salutis 1608. religiosissimis Patribus Ordinis Clericorum Regularium sancti Pauli, quos Barnabitas appellant, est attributum, à quibus in proximorum utilitatem conciones, sacramenta item poenitentiarum, & sacra Eucharistiæ strenue administrantur. Alterum est sancta Mariæ rotunda ad aliud nobilem sedile, quod *Nidi* vulgo appellant; Templum figura rotundum, quod ob marmorea ethnica superstitionis monumenta, alterum scilicet, in quo hostiæ machabantur earum cruore alicubi infectum, alterum quod vel tripus, vel vas erat, in quo ignis Vestæ custodiebatur, nunc aqua lustralis ad templi januam in eo asservatur, olim Vestæ delubrum à nonnullis rerum antiquarum peritis existimatur.

41. Eadem in Urbe Neapoli in Oratorio illo, quod à sancto Aspremo Episcopo in suis ædibus ad Christianorum usum constitutum fuisse diximus, sancta Helena Constantini mater sacellum extruendum, & à sancto Silvestro Papa dicandum curavit. cui propterea idem Pontifex sanctæ Mariæ à Principio merito nomen dedit, illicque Constantino inspectante missæ sacrificium sæpe obtulit. Quare Constantinus ad majorem tanti sacelli venerationem eidem adjecit basilicam sanctæ Restitutæ virginis, & martyris, quemadmodum testatur Martyrologium Romanum ad diem decimum septimum Maii quo

S. Mariæ à Principio in S. Aspremi Oratorio sacellum.

quo ipsius sanctæ Restitutæ sacrû corpus trã-
larum esse, refert Baronius in notis ad marty-
rologium, ubi etiam recunditur corpus S. Jo-
annis Episcopi Neapolitani, cujus festum in
Martyrologio die 22. Junii ascribitur.

S. Maria à
Principio
imago de-
scribitur.

Nec illud silentio prætereundum in fornice
primario sanctæ Restitutæ antiquam imagi-
nem Salvatoris in throno sedentis, & septem
Angelorum coram Deo assantium conspici, è
quibus quatuor à dextris, tres vero sunt à sini-
stris. Et sane Deiparæ imago opere musivo, quæ
in sacello sanctæ Mariæ à Principio extat, mag-
nam habet tum ab antiquitate, tum ab arte cõ-
mendationem: est enim sedens in throno, inge-
ti statuta, ore angusto, ac pio; fovetq; gremio
puerum Jesum sinistra. Crucem præferentem.
Porro opere etiam musivo à dextris assat S. Ja-
narius Martyr Beneventanus Episcopus,
præcipuus Neapolitanorum Patronus, à sini-
stris eadem sancta Restitutæ, de qua nos in tra-
ctatu de Virginibus. Hinc factum est, ut ad e-
jusmodi sacellum, ejusque imaginem ingens
fuerit semper Neapolitanorum veneratio, in-
gens studium pietatis. quin etiam in hujus rei
memoriam die 8. Januarii festum sanctæ Mariæ
à Principio in eodem templo sanctæ Restitutæ
solemni ritu celebratur, eodemq; die à foren-
sibus litibus vacatur. Verum enim vero hoc sa-
cellum S. Mariæ à Principio post mille prope-
modum annos nimirum anno Christi 1322. lu-
dio, ac pietate Canoniceorum Cathedralis Ec-
clesiæ, quibus hujus sacelli procuratio una cõ
sanctæ Restitutæ templo peculiariter est de-
mandata, suo nitore est cõstitutum; quemad-
modum subiecti versus, quos in eadem imagi-
ne legimus, declarant, in quibus eã, quæ de hu-
jus sacelli veritate, ac dedicatione attulimus,
continentur.

*Lux Deus immensa postquam descendit ad i-
ma,*

*Annis trecentis completis, atque peractis
Novis hoc templum sanctæ construxit Hela-
na,*

Silvestro Graio Papa donante Beato.

*Hic bene, quantum datur venia, vix quisque lo-
quatur.*

*Annis datur clerus jam instaurator Parthe-
nopensis*

Mille trecentis, undenis bisque retensis.

Ut mirum non sit, Neapolitanos pietati S.

Helene de hac Civitate propter templa ab ea,
ejusque filio ibi constructa optime merita
hanc inscriptionem in ingenti basi lapidea ali-
quibus locis posuisse, ut videre est in lapide a-
pud sedile nobilium, quod *Montagne* dicitur; &
in alio lapide in Collegio Societatis Jesu ex
ruinis vetustissimi templi SS. Joannis, & Pauli.
Inscriptio uti obique eadem sepe est, hic unam
afferam ex lapide, qui est in Collegio, quæ sic
habet.

*Piissima, ac Clementissima Domina No-
stra Augusta Helena Mariæ Domini Nostri
Victoris semper Augusti Constantini, & avia
Dominorum Nostrorum Cesarum Beatorum
uxoris Divi Constantii, Ordo Neapolitanus,
& Populus.*

Ceterum intra templum S. Restitutæ ad de-
xteram hujus sacelli S. Mariæ de principio sub
ara alterius sacelli corpus B. Nicolai Eremite
reconditum asservatur. Is cum è Galha Cisalpi-
na procul è patria, suisq; Neapolim advenisset,
in valle, quæ dicitur sanitatis, ad templum S.
Mariæ à Circulo viginti annorum spatio vitã
duxit asperissimam, pane duntaxat, & aqua con-
tentus, quibus eruda interdum addebat olera.
Utz acrius corpus vexaret, dormiturus ianite-
batur lignæ scalæ ad pietatem incumbenti,
quo vitæ cultu multa dæmonis tentamenta vi-
cit. Sed cum Maria Regina S. Ludovici Tolosa-
ni Episcopi mater pio in virum Dei studio fa-
mulum ad eum invisendum quotidie mitteret
famulus aliquando hujus laboris pertæsus, per
summum scelus virum sanctum interemit die
11. Martii anni 1310. Cujus corpus miraculis cla-
rum è Canonis solemnè pompa elatum, atq; in
hoc sacellum illatum in sepulchro marmoreo,
quod adhuc extat, conditum est.

B. Nicolai
Eremite
vita, &
obitus.

ECCLESIA CATHEDRALIS

Neapolis Deiparæ dicata.

Sed jam ad aliquot alia Deiparæ templa cõ-
sequens: bus temporibus Neapoli excitata,
quæ vel Sanctorum reliquiis, vel miraculo-
rum splendore sunt conspicua, veniamus.

Virgini Deiparæ Assumptæ templum ip-
sum Archiepiscopale est dicatum; nam cum Ba-
silia S. Restitutæ, quæ diu Cathedralis Ecclie-
sia fuerat, aucta Libe, nec ejus amplitudini,
Assumptæ
Deiparæ
Cathedra-
lis Ecclesie
nec

*Neapolita-
na à Rege
Carolo
dicata.*

*Eadem Ec-
clesia col-
lapsa. à
Ferdinan-
do primo
Rege in-
stauratur.*

*Sanctorum
corpora
quibus ea-
dem Eccle-
sia insig-
nisur.*

*Sanctorum
reliquie
que in Ca-
thedralis
Ecclesie
Neapoli-
tana the-
saurio as-
servantur.*

nec populi frequentia par esset, Carolus Neapolitanorum Rex, ejus nominis primus templum multo majus sanctæ Restitutæ templo annexum condere cepit ipso die Assumptæ Virginis sacro anni 1270. auctoq; Canonicorum numero sedi Archiepiscopali datum, ac Deiparæ dicatum est. Id templum cum mense Novembri 1456 terræ motu concidisset, pari pietate, ac munificentia reparatum est à Ferdinando primo Rege, & à compluribus nobilibus, qui pro virili suam quisque partem reficiendam suscipere, adjectis familiæ stemmatibus, quæ adhuc cernuntur in parastatis. Est autem id templum compluribus insignis Sanctorum reliquiis, in ara quidem maxima corpore sancti Agrippini Episcopi, ac Patroni Neapolitani, & sanctorum martyrum Eutychis, & Acutii sociorum sancti Januarii. Ad templi dexteram sacellum est, in quo S. Athanasii Episcopi, eidem ac Patroni Neapolitani corpus una cum S. Laurentii Episcopi pariter Neapolitani corpore reconditur. Ad levam aliud sacellum visitur, in quo S. Aspremi primi hujus Urbis Episcopi, ac Patroni à S. Petro baptizati corpus asservatur, sub ara maxima extat elegans sacellum marmoreis columnis subnixum, ac marmore phario etiam superne in laqueari convehitum ab Oliverio Carrafa Cardinali, & Præsule Neapolitano constructum, sub cujus ara ab eodem anno 1506. reconditum est corpus S. Januarii Episcopi Beneventani præcipui Neapolitani Urbis patroni è celeberrimo Montis Virginis cenobio unius fere diei itinere ab Alexandro Carrafa Archiepiscopo anno 1497. allatum. In eodem inferiori sacello ab Oliverio Cardinali repositum est corpus S. Maximi Levitæ, & Martyris, quod è Cumarum Urbe anno 1207. Neapolim fuerat translatum.

Porro opulentissimi thesauri reliquiarum thesaurus cujus opibus, ac præsidio multo melius, quam vel argenti, atque auri copia, vel hominum solertia hæc urbs continetur, in alio sacello custoditur, quod uxor Ducis Albæ hujus Regni Protegis in superiori quadam turri ad templi valvas, quæ vulgo thesaurus appellatur, exornandum curavit. quo in thesauro multæ sunt sanctorum reliquie, ac præcipue caput S. Januarii caput item S. Maximi martyris, & complures aliarum reliquiarum, præsertim vero capita quinque Episcoporum qui eidem sunt hujus Urbis Patroni, nimirum S. Aspremi, S. Euphebi, S. Agrippini, S. Athanasii, & S. Severi, quæ argenteis inclusa

theis per Urbem ea ipsa die, qua S. Januarii sanguis, ut mox dicemus, circumferuntur. Itaque duæ vitæ ampullæ, in quibus S. Januarii sanguis concretus asservatur, quæ cum in conspectu capitis ejusdem ponitur, admirandum in modum coalescunt & ebullire perinde, atque si recens effusus ad hæc usque tempora cernitur, id quod Breviarium Romanum in die S. Januarii testatur, quin etiam repetito quotannis miraculo die sabbati ante primam Dominicam Maii celebratæ maxima ad populi, atque omnium ordinum, ac gentium externarum conspectum ampullæ illæ per Urbem deferuntur, in quibus coram, ac publice spectantibus omnibus sanguis ille concretus, ac durus, ubi post longum ambitum obviam fit capiti, quod in publico, atque aperto loco ad ipsum composito ante collocatur, eidem illis spectantibus liquefcere, fervere, ac prope gestire solet, sic prorsus ac si illo puncto temporis sanctissimi martyris caput incisum, & sanguis ille fusus esset.

Sed hæc scribente me sacellum aliud è Regione S. Restitutæ solo templi par, & æquum multo majus, multoq; magnificentius suis Civitas impensis extruit voti damnata, quod pro pestilentia, quæ anno 1527. sæde grassabatur, depellenda suscepit, ut in eo thesaurus ille reliquiarum augustius collocetur.

SANCTA MARIA MAIOR Neapoli.

SANCTA MARIA MAJOR. Extruxit id templum Neapoli S. Pomponius Episcopus Neapolitanus annis Domini citate 524. qui obiit 14. Maii, ut habet Martyrologium; in eoq; conditus est. In templi abide hæc verba leguntur: *Basilicam hæc Pomponius Episcopus Neapolitanus famulus Jesu Christi Domini fecit*, postea anno 533. Joannes II. summus Pontifex patria Romanus S. Pomponii consanguineus, cum venisset Neapolim, Basilicam hanc consecravit, ut in lapide pro templi foribus collocato incisum legimus. Est autem ea basilica una ex quatuor præcipuis Patentiis, insignis etiam imagine Deiparæ, ut fama est, à S. Luca depictæ, quod nostra ætate anno scilicet 591. religiosissime Patribus ordinis Clericorum Regularium minorum est attributum, & ab eisdem nitenti restitutum, ubi in animarum salute procuranda egregiam navant operam. Ad hæc hinc temple ædicula Deiparæ, ac S. Joannis Evangelistæ, quam

*S. Januarii
Episcopi
corpus, juxta
ejusdem
caput as-
servatur.*

*S. Maria
Majoris
templum à
Pomponio
Episcopo
Neapolitano
extructum.*

*Idem
templum
par
extructum.*

quam sibi, suisque Joannes Jovinianus Pontanus Poeta, & Orator insignis extructi, ac multis iisque præclari ingenii sui elogis, ac monumentis exornavit.

SANCTA MARIA A Carmelo.

S. Maria à Carmelo.
S. Maria à Carmelo, cui celebre sacri Ordinis Carmelitarum cœnobium est adjunctum. In hoc templo pulcherrima Deiparæ filium in ulnis foventis imago, pictura sane pervetusta, & opere græcico, ingenti populorum beneficia poscentium concursatione religiosissime colitur, ea quam plurimis, idque potissimum ab anno 1500, claret miraculis, quæ admodum votivæ tabellæ testantur. Eodem in templo extat Christi Domini pendens à Cruce simulachrum; quod ad declinandum bombardæ ictum illi stri plane miraculo caput acclinavit, qua de re Julius cap. 20.

SANCTA MARIA AD PEDEM Cryptæ.

S. Maria ad pedem cryptæ rēplo, cur nomen hoc indiditum.
S. Maria ad pedem Cryptæ ad plagam maris sita, miraculis etiam celebri sacri Ordinis Canonicorum Regularium Lateranensium sic dicta, quod extructa sit ad initium cryptæ illius famosissimæ factæ à Lucio Lucullo, qui non solum, teste Plutarcho, cursus in mari, piscoso transitu, ædibus suis ibidem extructis circumduxit, ut propterea à Tuberone Stoico Togatus Xerxes sit appellatus; verum etiam; auctore Varrone l. 3. de re rustica propter proximam suam villam montem perforavit, quem dicunt Pausilypum; tamen si Pontanus Cocceio Blondus ignoro auctori ist operis referant; quæquid sit, de ejusmodi certe crypta Seneca l. 7. Epist. 38. *Nihil, inquit, illo carcere longius, nihil illis sanctorum visceribus.*

Idem templum Deiparæ jussu extructum.
Quæ vero ejus templi fuerit ædificandi occasio, habetur in pervetusto quidem, ac manuscripto Codice, qui apud ejus templi cœnobias asservatur; in quo anno 1423 transcripta sunt hujus cœnobii bona ex catalogo bonorum omnium Ecclesiarum Neapolitanæ Diocesis, quod jam pridem anno scilicet 1353. Ludouico, & Joanna regnantibus factum asserebatur. Et vero ad monitiones Deiparæ tres ejus excitandi templi in eod. codice leguntur, quas hic eodem ordine re-

ferre non pigebit, quo præclarissimi templi jussu Deiparæ crediti origo aperiat. Vir quidam pius, ac religiosus, qui apud S. Mariam ad Capellam debebat nomine frater Benedictus, cum ad balnea Puteolana pergeret, die 8. Sept. nascens Virgini sacro sub auroram imago Dei Genitricis filium in gremio foventis eo in loco ubi nunc id templi est, ei apparuit, Maria quoque de Duratio montalis regio genere apud Cœnobium Castri de Ovo die sabbati sub auroram, item per quietem admonita est à Deiparæ, ut id templum extrueretur. Cuidam præterea Eremitæ, qui B. Petrus dicebatur, cum super cryptam eo in loco, qui S. Maria de Itria vocatur, degeret, per quietem scilicet Deiparæ ostendit, idemque edixit; quo factum est, ut multorum elemosynis undique corrogatis excitatum sit ejusmodi templum, cui postea complures à summis Pontificibus indulgentiæ concessæ fuere. Quocirca plurimi die sabbati præsertim Deiparæ venerant eo confluere solent, ejus templi mentio fit in translatione SS. Martyrum Maximi Levitæ, & Julianæ V. è Cumarum Urbe eversa, unde ann. 1207. primum ad hanc Dei Genitricis ædem, sequenti vero die Neapolim fuit illata. Eiusdem quoque templi meminit Petrarca in Itinerario, testaturque ad illud assidue præternavigantium fieri concursum, quin etiam illud in more positum videmus ut majora navigia, ubi in ejus templi conspectum venerint, bombardarum displosione Deiparæ salutem, ac venerentur. Rex Alphonsus primus ex facultate Nicolai Papæ Quinti suo diplomate hoc templum cum adjuncto Cœnobio Canonicorum regularibus S. Augustini Congregationis S. Salvatoris Lateranensis gubernandum, & colendum anno 1452. attribuit; voluitque cœnobii bona ab omni vectigalium onere immunita esse, atque exempta.

SANCTA MARIA A B Agnone.

S. Maria ab Agnone templum ab eorum i-bi anguem extructum.
S. Maria ab Agnone corrupto vocabulo ab Agnone, quod italica terminatione Anguem ingentem significat; & sane ejusmodi templum, non ut Pythi quondam Apolline Pythonæ Serpente interempto Poetæ fictis ambagibus dictum fabulabatur, sed ab ingenti, ac lethifero Angue ope Deiparæ eo in loco vere extincto nomen accepit. quo in loco

templum hoc grati animi monumentum à Neapolitanis eidem Deiparæ est extructum, cui nomen ab accepto beneficio inditum; cui sanctimonialium Cœnobium Ordinis S. Basilii an. Domini 833 est adjunctum: quæ postea relicto superioribus annis hoc in S. Gaudiosi monasterium Ordinis S. Benedicti commigrarunt unâ cum pulcherrima, ac piissima Deiparæ imagine, ad cuius pedes anguis visitur, ea imago cum ipso pariete, in quo erat depicta, ex templo S. Mariæ de Agone in templum S. Gaudiosi est translata, ubi nunc asseritur cum subjectis in lapide incisus versibus, quibus quidem, quæ diximus, universa indicantur:

Anguis erat veteri quondam stabulanda palude,

Inficiens homines, paucos, & omne pecus.

Ibat foris die Saturni nobilitate illuc

Ara Cismuniam limina sacra Petri,

Cujus in auxilio Sancti confisus, & alma

Christipara illa spes transivit ille pius.

Noctæ sequente illam recubans per somnia vidit.

Natum amplificantem dulciter usq; suum,

Dimidiam pedibus lunam, qua visa tenere,

Ex sancto tales edidit ore sonos.

Mortuus est Anguis, non pestifer amplius exstat.

Construito hic templum nomine vitæ meo.

Vir pius evocatur iussum, loca condidit,

atque

Virginibus sacris stavo parata facit.

Quæ fuit appetitus titulus sic, sancta M A R I A.

ANGVONIS caso sumptus ab Angue truci.

Hæc loca sancta diu sub Basilii ordine Græca,

Et Longobardæ percoluere sacra;

Nunc trita, castæ vivunt vexilla ferentes

Drui Basilii munera grata Deo.

Inde sub Augusto medio, cum Candida Virgo.

Assumpta in calum concelebratur Ovans,

Ordinis istius S. inctorum hæc ade diebus

Peccati veniam quicquid habere possit.

Fund. anno Domini DCCCXXXIII. Hæcenus ibi.

SANCTA MARIA

Sicula.

S. Maria Sicula, templum est antiquum non Sadeo magnum in vicinia, quam dicunt Forcella prope sancti Agrippini templum à Leone familia Sicula nobili Neapolitano Caroli I. Regis Neapolitani Protonotario anno salutis 1275. conditum. Quæ vero in hoc templo colitur Deiparæ imago, ea editis olim miraculis clarebat, ut videre licet in subiecta inscriptione lapidi insculpta, ac supra templi fores posita, quæ ejusmodi est:

Ladislaus Rex, cum morbo siatica esset infectus, conversus ad Beatissimam Virginem Siulam liber evasit. Ioanna soror Regis Ladislai qualibet hebdomada in die Sabbati eandem summa cum veneratione visitabat, ab eademque singuli patientes sanis redibant, sic ille. Nunc vero templi hoc multiplicatis undequaque ædificiis à plebs; ignoratur.

Sed ne in omnibus Deiparæ templis Neapoli extructis singillatim recensendis nimium immoremur, omnis ex industria reliquis, ea tantum brevissime perstrigam, quæ vel ad monialium Cœnobia, vel ad eas domos, in quibus Christianæ pietatis opera in egenos conferuntur, vel ad virorum religiosorum domicilia pertinent, erit neq; ab eorundem templorum splendore, neq; à gloria Deiparæ aliena commemoratio; & intelligant omnes ingentem in hac urbe tum virorum, tum mulierum multitudinem sub peculiari Deiparæ patrocinio degere, ejusdemq; præsidio, quæ ad vitæ cultum sunt necessitaria, illis suppeditari.

S. MARIA A DONNA

Roma.

Principio offert se inter monialium templum à S. Maria Donna Romata. cui antiquissimum Monialium Ordinis S. Benedicti cœnobium est annexum, illuc ex evertis Cumis an. salut. 1207. magna rotius Neapolitanæ urbis pompa illatum est corpus S. Julianæ Virginis, ac martyris præclarissimæ, de qua nos in tractatu de virginibus; ejus festum, ut in martirol. Rom. recolitur die 16. Februarii, illic recon-

illic reconditur tibia S. Antonii Abbatis toto terrarum orbe clarissimi, quæ in ejus festo omnibus spectantibus proponitur: illic etiam asser- vatur ampulla vitrea, qua S. Joannis Baptistæ sanguis continetur, qui ad ejus invocationem sæpe in missæ sacrificio colliquefcere cernitur. At dicit quispiam, qui fieri potuit, ut tibia S. Antonii hic recondatur, cum idem S. Antonius teste Athanasio in ejus vita, sui tumuli locum adeo occultum esse voluerit, ut duobus discipulis, quibus funus suum curandum commisit, severe edixerit, ne cuiquam illum commo- strarent, quare S. Hilarion, auctore S. Hierony- mo in ejus vita, cum ad sancti Antonii Ereemum pervenisset, & sancti viri loca omnia pie per- lustrasset, duos è discipulis sancti Antonii ro- gavit, ut illius tumulum sibi indicarent, qui ab eis seorsim est abductus; utrum verò illum vi- derit, ignoratur. Eadem laboriri potest de san- cti Joannis Baptistæ sanguine dubitatio, cum illius corpus ex sacra Evangeliorum historia ab ejus discipulis sepulturæ mandatam post annos ferè trecentos ab Impio Juliano Apo- stata fuerit igne combustum, sic, ut ejus postea dispersæ reliquæ noctu à quibusdam Mona- chis ægrè colligi potuerint. At qui de sacro ejus sanguine non hujus modo cœnobii moniales gloriantur, sed illæ etiam quæ Neapoli ad san- ctum Gregorium Armeniæ Episcopum (vul- gò corrupto vocabulo sanctum Ligorium de- gunt, & verum esse Præcursoris sanguinem testatur miraculum illud omnibus notissimum quo die 29. Augusti, cum ejus decollatio cele- bratur, inspectante populo colliquefcit. Utri- que difficultati ut plenè satisfiat, rem omnem paulò altius repetam. Cum hujus Cœnobii templum pervetus illud quidem, postea à no- bili quadam femina Andegavensi genere sub Neapolitanis Regibus è Galliarum genere or- tis annum Domini circiter 1300. restitutum, & auctum fuerit facile fieri potuit, ut è Gallia, ubi hujusmodi reliquæ pie asservabantur Nea- polim à Gallis, quibus cum eo tempore magna Neapolitanis intercedebat consuetudo, perfer- rēt. Verum, quoniam pacto in Galliam delatæ sint, est demonstrandum. Et sanè corpus S. An- tonii Abbatis, auctore S. Antonino 2. part. hist. titul. 12. c. 59. ult. imperante Justiniano apud Ægyptum in Eremito repertum translatum est Alexandriam. Id ipsum testatur Marianus Sco- tus, quem refert Baron. tom. 7. Annal. ad ann. Christi 531. At verò de translatione in Gallias

idem S. Antonius loco citato: *Nunc autem, inquit, pro certo est in Abbazia monasterii majoris prope Avilatem in provincia Provincia, & Brachium est apud Vienneses, ubi nunc sit con- cursus populorum.* sic ille.

Petrus quoq; de Natalibus lib. 5. Catalogi Sanctorum cap. 110. affirmat Jacobum filium S. Guliel. Comitis corpus sancti Antonii ab Im- peratore Constantinopolitano dono acce- ptum detulisse Viennam. Quod verò spectat ad sanguinem Præcursoris; Gregorius Turo- nensis auctor gravissimus lib. 1. de gloria mar- tyrum c. 12. quandam de eo refert historiam scitu non injucundam, quam hic inferere ope- ræ pretium duxi, cum enim ageret de sancti Joannis Baptistæ martyrio. Tum temporis, in- quit, à Gallis matrona quædam Jerosolymam abierat pro devotione tantum, ut Domini, & Salvatoris nostri præsentiam mereretur: au- diens autem quod beatus Joannes decollare- tur, cursu illuc rapido tendit, datisque muneribus supplicat percussori, ut eam sanguinem de- fluentem colligere permitteret. Illo autem per- cutiente, matrona concham argenteam præ- parat, truncatoque martyris capite cruorem devora suscepit. Quem diligenter in ampulla positum, in patriam detulit, & apud Vasatensem urbem ædificata in ejus honorem Ecclesia in sancto altari collocavit. hæc Turonensis. Ex quibus satis colligitur quomodo hujusmodi reliquæ in Galliam translatae, inde Neapolim deferri, & in templum à Gallis exornatum re- poni potuerint.

**S. MARIA REGINA COELI, ET
alia Monialium Templi Dei-
para sacra.**

S. Maria Regina cæli Monialium, quæ Ordi- nem Canonico Regularium S. Augu- stini proficitur. Hoc templum Deiparæ Af- sumptæ hæc occasione est dicarum. Cum anno 1518. moniales quatuor è cœnobio S. Mariæ de Agnone perfectioris vitæ studio novum monasterium fundaturæ in quendam se domum recepissent, & Franciscam Gambacurtam mo- nialem è monasterio Nolano Ordinis Ca- nonicorum Regularium in Abbatissam elegis- sent, brevi temporis intervallo earum numerus crevit ad quadraginta, postmodum an. 1534. die 14. Augusti eadem Abbatissa divino, ut rei probavit cycætus, permota spiritu jussit

R I T T ca

S. Joannis
Baptista
sanguis se-
pocolliguo-
lenti.

S. Joannis
Baptista
sanguis i-
pso decolla-
tione die à
quadam
Matrona
asservatū.

S. Maria
Regina cœ-
li templum
in Assum-
ptionis ho-
norem cur
dicatum.

S. Antonii
Ab. corpus
in eremo
reperitum.

ea nocte omnes partim in suo, partim in superiori cubiculo pernoctare, cui cum omnes paruisent, eadem nocte ingenti fulgurum, tonitruorum, & pluviae procella excitata, earum domus anno superiore ab ipsis coempta, in qua jam debebant, ut erat vetustissima, corruit à fundamentis, duobus tantum cubiculis, ubi se moniales continebant exceptis, quare tanto Deiparæ beneficio, ea ipsa, quæ Virginis Assumptæ celebritatem præcurrit nocte, accepto, novo cœnobio juxta templum S. Mariæ à Gratia exædificato, Deiparæ Assumptæ nobile templum à fundamentis erexerunt.

S. Maria à Donna Regina. S. Maria à Doana Regina monialium Ordinis S. Francisci, quarum cœnobium extructum est à Regina Maria Hungarica Caroli II. Regis Neapolitani uxore, S. Ludovici Episcopi Tolosani ex Ordine Minorum matre, quæ ibidem anno 1323. est sepulta.

S. Maria Aluini. S. Maria Aluini è regione S. Mariæ Novæ monialium ordinis S. Benedicti. Hoc cœnobium à quibusdam monialibus Græcis sexcentos circiter annos est ædificatum, cum enim in mari sæva tempestate jactarentur, voverunt se, quo incolumes, ac salvæ pervenissent, illic cœnobium sibi extructuras, cum ergo Neapolim appulissent, hic cœnobium excitarunt.

S. Maria Sapia. 48. S. Maria Sapia monialium Ordinis Prædicatorum. Hoc templum exædificavit Oliverius Cardinalis Carafa anno salutis 1507. ut illic Collegium tenuioribus scholasticis ad sapientiam addiscendam fundaret: verum morte præpeditus cum id facere nequisset, bujasmodi ibi cœnobium monialibus sacri Prædicatorum Ordinis extructum est, quæ singulari pietatis, & regularis disciplinæ observatione clarent, earum curam gerunt religiosissimi Patres clericorum Regularium, quos Theatinos appellant.

S. Maria à Jesu Teste. S. Maria à Jesu monialium Ordinis S. Francisci, quarum cœnobium à duabus tertiariis è cœnobio S. Hieronymi propter pestem, quæ anno 1422. grassabatur, egressis, extrui ceptum: postmodum elemosynis, ac liberalitate Joannæ Aragoniæ Ferdinandi Regis Neapolitani uxoris auctum est, & amplificatum.

S. Maria à Jerusalem. S. Maria à Jerusalem cœnobium habet adjunctum monialium Capuccinarum Ordinis S. Francisci, anno salutis 1533. à religiosissima scemina natione Hispana nomine Longa fundatum; quæ cum paralyti laboraret, præclaro miraculo à B. Virgine in æde Lauretana, auctore

Horatio Turfellino l. i. histor. Lauret. c. 10. fanitati est restituta: qua de re nos Tract. de Miracul. egimus. mox Neapolim reveria ex suis facultatibus hospitale incurabilem extruxit, ubi multis annis ægrotis ministravit. Aliquot deinde nobilibus fœminis adniventibus hoc monasterium extruxit, ibiq; arctissimam Capuccinorum vivendi rationem una cum iisdem suscepit hujus cœnobii moniales magnæ laudatatis opinione apud omnes merito celebrantur.

S. Maria Conceptionis, cui cœnobium est adjunctum monialium Hispanæ nationis anno salutis 1534. fundatum sub cura Fr. Minorum de Observantia, utuntur candenti tunica, & scapulari, pallio vero caeruleo, & atro velo.

S. Maria à Consolatione cœnobium monialium ordinis S. Francisci.

**DEIPARÆ TEMPLA, QUIBVS
Nosocomia, orphanotrophia, & similes
pietatis Christiana domus
adjunguntur.**

JAN. quod spectat ad ea Tempia Deiparæ in Urbe Neapoli, quibus domicilia ad pietatis munera exercenda sunt adjuncta, eorum copiose cap. 29. recensuerim, hic breviter attingam, tale est templum *Annunciatæ* anno 1304. Carolo II. Rege fundatum, à quo innumerabilia egentibus subsidia, ut supra dixi, conferuntur, hic octingentæ fere mulieres in separata domo aluntur. In hujus templi sacello mirifice exornato, & ad sacras reliquias custodiendas extructo complures nobilissimæ asservantur sacra reliquæ, præsertim:

Ex ligno Dominiæ Crucis.
Una ex spinis coronæ spinæ Christi Domini.
Digitus index S. Joannis Baptistæ.
Caput S. Barbaræ virginis, & martyris.

Et hæc quidem omnia Joanna secunda Regina Neapolitana huic templo est clargita. In hoc item Templo reconduntur:

Duo sanctorum Innocentium corpora, alterum ab eadem Joanna II. alterum ab alio pio viro accepta.

Octo præterea corpora SS. ex Civitate Lesina in Apulia in hoc templum anno 1598. translata, quorum nomina hæc sunt.

Corpora sanctorum Firmiani, & Primiani fratrum martyrum.

S. Tellurii martyris,

S. Alexandri martyris.

S. Sabini Episcopi.

S. Eunomii Episcopi.

S. Paschalis Abb. Cassinensis.

S. Ursulæ virginis, & martyris.

S. Maria de Populo. S. Maria de Populo ad Nosocomium Incubabilem, ubi exhibentur varia in ægros charitatis opera. Mulieres item, quas convertitas vocant, ibidem in separata domo degunt.

S. Maria à Jesu Red. Captiv. S. Maria à Jesu Redemptionis Captivorum, quos ab infidelibus persoluto pretio eripit.

S. Maria Montis Pietatis, ubi gratis pecunia egenis datur.

S. Maria Montis Misericordiæ, ubi septem ipsa misericordiæ opera in egenos præstantur.

S. Maria de Laureto. S. Maria de Laureto, quæ Orphanos alit candenti habitu amictos.

S. Maria de Laureto. S. Maria Pietatis, quæ Orphanos item nutrit cæruleis vestibus indutos.

S. Maria Pietatis. S. Maria à Columna pauperum Jesu Christi ad pueros vagos, & per urbem errones educandos.

S. Maria à Columna. S. Maria Visita pauperes ad egenas, ac tenuiores puellas alendas.

S. Maria Visita Pauperes. S. Maria Conceptionis apud montem Calvarium honestarum puellarum domicilium,

S. Maria à Splendore. S. Maria à Splendore, ubi puellæ Capuccinorum vivendirationem amplexæ commorantur.

S. Maria à Constanti-nopoli. S. Maria à Constantinopoli anno 1519. extruitur propter depulsam pestem, quæ ab Augusto anno 1526. ad initium usque anni 1529. grassata erat: nunc domus ibidem ad puellarum educationem est instituta, quod inscriptio in interiori pariete supra fores in lapide incisa in his verbis indicat: *D. Maria Constantinopolitana Neapolitana Civitas Carolo V imperante ad pestem arretruncandam ad eum vocata, extruxit, dicavit. A vetustate ruinosa Philippo III. regnante, piæ stipe collata, addito Virginum Collegio à fundamentis magnificentius excitavit anno 1612.*

S. Maria à Charitate. S. Maria à Charitate anno 1546. fundatur, in qua complures mulieres degunt.

S. Maria Refugii. S. Maria Refugii, ubi plurimæ mulieres nutriuntur,

S. Maria Succursus. S. Maria Succursus mulierum, quas vocant

illuminatas Virgines, aliasque mulieres nutrit.

S. Maria Solitudinis, virgines, quæ filia sunt hispanarum educat in Eglæ Regione vulgo *Pizzofalcone*.

S. Maria à Carminello apud viciniam hispanorum, mulierum hispanorum, quas Convertitas vocant.

Ad templa Deiparæ referri potest S. Maria Præsentationis, ubi nobiles puellæ virgines propriis expensis educantur.

S. Maria item à Carminello in sedili Capuanæ mulierum natione Italarum, quæ ibi ad tempus aliquod commorantur.

S. Maria Solitudinis

S. Maria à Carminello Hispanorum.

S. Maria Præsent.

S. Maria à Carminello in sedili Capuana.

DEIPARÆ TEMPLA, QUÆ AD viros religiosos pertinent.

Quod vero spectat ad Religiosorum virorum templa Neapoli Deiparæ insignita nomine, ea certe numero plurima sunt: singuli enim fere regularium ordines unum vel plura possident domicilia, quorum templa Deiparæ sunt consecrata, è quibus in præsentia omissis, quorum supra meminimus, præcipua quædam recensebimus.

S. Maria Montis Virginis cœnobitium ejusdem Ordinis. Hoc vero templum à Bartholomæo de Capua magno Altevillæ Comite, ut est in inscriptione supra templi fores ante trecentos, & eo amplius annos erectum est, atque fundatum.

Ordo Prædicatorum quamplurima in hac Urbe monasteria numerat, è quibus Deiparæ nomen præferunt.

S. Maria Rosarii, Ecclesia anno 1572. erecta una cum cœnobio.

S. Maria Sanitatis in suburbiis, ubi Deipara plurimis miraculis est illustris. Id templum dicebatur prius S. Gaudiosi, is Episcopus Bituntinis Ecclesiæ, cum esset in Africa, inde Genserici Vandalorum Regis Arianæ persecutionem fugiens Neapolim venit, annum Domini circiter 440. S. Stephani Prothomartyris sanguinis ampullam secum ferens, cum S. Quodvultdeo & aliis Episcopis, ubi multis claris miraculis in monasterio sancto sine quievit, ex martyrologio die 28. Octob. Apud hoc templum visitur etiâ per vetustum cœmeterium subterraneum, ubi tumulus, in quo aliquando jacuit S. Gaudiosi corpus, cū ejus inscriptione opere musivo exarata

Religiosorum virorum templa Neapolitana.

S. Maria Montis Virginis

S. Maria Rosarii.

S. Maria sanitatis olim S. Gaudiosi Episc.

rata monstratur Sed cum id templum vetustate desertum, terra obrutum, situ squalleret; egesta terra expurgatum sacro Ordini Prædicatorum est assignatum, ac Deiparæ à sanitate dicatum anno Domini 1377. Dominica II Quadragesimæ, quo die solemniter instituta supplicatione, eo venit Paulus Aretius Cardinalis, & Archiepiscopus Neapolitanus, vir pietate insignis ex religiosissimo Ordine Clericorum Regularium, quos Theatinos dicunt, obedientia summi Pontificis ad Præsulatum euectus. Nunc autem celebre ibi templum cum insigni cœnobio piorum elemosynis est erectum. Ea tamen Regio olim Vallis sanitatis dicebatur, non tam ob cœli clementiam, quam ob S. Gaudiosi miracula, quibus multi sanitatem ab eo consequebantur.

Iesus Maria templi. Aliud quoque templum Ordinis Prædicatorum, quod dicitur Iesus Maria, anno 1581, fundatum est.

Minorum Ordo, & ipse Neapoli multa habet cœnobia, e quibus ad eos, qui dicuntur de Observantia, spectant.

S. Maria Nova. S. Maria Nova templum à Carolo I. Neapolitanorum Rege anno salutis 1268. conditum, & Fratribus Minoribus attributum. In cuius templi sacello ad dexteram aræ maximæ piissima Imago Deiparæ cognomento à Gratia colitur, quæ ingenti miraculorum multitudine, ac populorum frequentia celebratur. In altero vero sacello, & eo quidem peramplo in arca super altare posita religiose aservatur corpus B. Jacobi de Marchia Deiparæ studiosissimi, cuius beneficio B. Jacobus Laureti ab insanabili morbo convaluit, quemadmodum cap. 20. diximus. De hoc viro sanctitate præclaro p. 3. chron. Fratrum Minorum lib. 6. c. 3. illud memoriam proditur, quod tanto animarum iuvandarum zelo flagrarit, ut prædicationis munere suscepto 40. ipsos annos fere quotidie sit concionatus, sive in urbibus, sive in pagis, sive ad alios quacunquæ ratione ad verbum Dei audiendum congregatos. quod si externi decissent auditores, ad suos Fratres verba faciebat; & ne cuiquam onerosus esset, panem, cepas, legumina, aqua infusa, quibus vesceretur, secum ipse deferebat.

S. Maria Angelorū. S. Maria Angelorum in suburbio eorundem Fratrum Minorum de Observantia anno 1581. extruitur.

S. Maria à S. Maria à Conceptione Patrum Capucino-

rum extra urbis mœnia anno salutis 1570. extruitur.

S. Maria à Spiritu S. extra urbem Fr. Minor. quos Conventuales appellant.

S. Maria à Veritate in suburbio Ordinis Eremitarum S. Augustini, quos Discalceatos appellant, & asperissimam vivendi rationem propter Christum sunt amplexi.

S. Maria à Vita in suburbio Ordinis Carmelitarum, ubi prius templum erat S. Vito sacrum hinc à Patribus Carmelitæ Dei Genitrici à Vita dicatum.

S. Maria Mater Dei Ordinis Carmelitarum Discalceatorum, quorum Ordo à B. Teresa institutus, verbo, precibus, & exemplo proximos juvare studet.

S. Maria Virginum Ordinis Cruciferorum ab anno 1330. cum antea Nosocomium huic templo esset annexum.

S. Maria à Stella Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula.

S. Maria ad Capellam, huius templi cœnobiolum anno 1134. monachorum S. Basilii, deinde Cassinensium, mox Olivetanorum fuisse legitur, in præsentia est Canonicorum Regularium S. Salvatoris.

S. Maria Montis Serrati Ordinis S. Benedicti hoc templum anno salutis 1506. Neapoli extrui cœptum est, & à celeberrimo illo templo Hispaniæ, cuius Congregationi est unitum, mutuatum est nomen.

S. Maria Partus Virginis in Mergillina ad Pausilipi montis radices Ordini Servitarum ab anno 1524 attributum. Hoc templum anno 1510. à Jacobo Sannazario Poeta in primis nobili conditum, atque dicatum fuit Partui Virginis, cuius eximias laudes cecinit egregio quidem, ac viginti annorum lima perpolito poemate, ejus corpus eodem in templo marmoreo tumulo conditum jacet.

S. Maria ab omni bono in clivo montis, quæ dicunt S. Martini, Ordinis Servitarum.

S. Maria à Gratia celebre templum annum circiter 1490. erectum, mox anno 1500. ordini Eremitarum S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisa attributum.

S. Maria Angelorum in Eola magnificum, & insigne templum à religiosissimis Clericis Regularibus, quos Theatinos vocant, nuper extructum.

TEMPLA DOMICILIORVM
Societatis Iesu Neapoli Deiparæ
erecta.

Claudam universam hanc de templis Deiparæ Neapoli erectis narrationem iis, quæ nostra Societas Iesu in hac ipsa urbe habet. Quatuor omnino sunt Neapoli nostræ Religionis domicilia, eaque omnia Deiparæ templis insignia.

Annun-
ciata Vir-
ginis tem-
plum Egla.

Tyrocinium in ea Urbis Regione, quam Eg-lam, vulgo *Echia* vocant anno 1587. fundatum in quo Novitii, qui Societati nomina dedere educantur. Cujus templum B. Virgini Annun-
ciatæ est factum.

Collegium, in quo omnes, quæ ad Theolo-
gum pertinent disciplinæ traduntur, nostro-
rum in hac urbe domiciliorum primum extitit
quippe cujus initia anno 1552. posita sunt, mis-
sis à B. Ignatio Societatis parente ex urbe Ro-
ma Patribus: ejus postea templum à Societate
nostra excitatum prope sedile Nidi anno 1557.
Iesu est, ac Matrî dicatum, ut lapis pro templi
foribus testatur.

Professorum vero domus Neapoli duæ nu-
merantur.

Templum
Professa
Domus so-
cietatis Iesu
Deiparæ
dicatum.

Altera in foro, ac majore Emporio erecta est
ad vetus sacellum Virgini Carmelitanæ sacrum
quod vulgo imminuto à Carmelo nomine
Carmine dicitur, ubi anno 1611. non mino-
ri populi, ac vicinorum civium studio, quam
eorundem utilitate à Patribus Societatis nos-
træ consueta Domus Professorum munera ex-
erceri cœpta sunt, ad hujus Domus templum
Pater Claudius Aquaviva Præpositus Genera-
lis Societatis Iesu anno 1613. quatuor Sancto-
rum corpora ex cœmeterio Priscillæ via Sala-
ria desumpta religiose asservanda transmisit;
S. nimirum Victorini martyris, & S. Eugeniæ
virginis & martyris, duorumque ejusdem S.
Eugeniæ lociorum martyrum.

Ejusdem
aliud tem-
plum in
Conceptio-
nis Deipa-
ræ honorè
dicatum.

Altera, quæ multo ante, anno scilicet 1576.
prope templum sancti Blasij constituta, cum
ad obeunda Societatis munera minus com-
moda videretur, in Palatium quoddam aper-
to, celebrique loco positum omnibus ad ad-
eundum percommodum magnifice extru-
ctum, ac piorum elemosynis coemptum anno
salutis 1584. translata est. Ejusq; porro palatii
extrinseca facies à fronte, ac lateribus quadrato
lapide cuspidatum adamantis instar exciso, & in
quincuncem disposito, opere magifico ac re-

gio extructa, templi etiam faciem mirifice æ-
mulatur, quam intra faciem diruto, quod clau-
debat, ædificio laxissimum. quod nunc cer-
nitur conditum est templum Crucis ad exēplum
quadratæ cameratum, quatuor ingentibus pi-
lis seu parasatis innixum, quarū singulis qua-
terni ducti fornices templum efficiunt, triplici
testudine, seu tribus, ut vocant, navibus distin-
ctum, sic explicatum, atq; oculis pervium, ut
tanta amplitudo prospicienti fere pateat inte-
gra. Excitari cœptū est an. 1584. die 15 Dec. ipsa
Conceptæ Virginis octava, eidemque Deiparæ
Conceptæ dicatum est. Ac prius à Lelio Bran-
catio Archiepiscopo Tarentino solemnibus
ceremoniis jactus est lapis hujusmodi cum in-
scriptione. *Virginis Conceptæ Templo extruendo
Societas Iesu Professæ deiecit 18. Calendæ Janua-
rii 1584.* Et celebrati astabat Dux Osunnæ Re-
gni Prorex cum conjuge, frequentiq; proce-
rum, ac nobilium corona, ipso etiam tū vivente
ac spectante Alphōso Salmerone, qui unus fuit
de primis novem beati Ignatii in nostra Religio-
ne fundanda sociis. Tertio ac trigesimo anno
posteaquam Neapolim Societas Iesu advena-
rat, septendecim vero annorum spatio ad hanc
quam videmus, formam redactum est, nam cū
nocte, quæ Calēdas Januarias anni 1596. est ob-
sequuta, contignatio, testumque sub quo Ara
maxima, dū perficeretur opus, erat excitata, mi-
serandum in modum conflagrasset; tum vero
majore omnium studio, ac pietate opus urgeri
cœptum, spe & opinione omnium citius huc
processit, ut non nisi ornamenta, ac Tholus,
seu cupula desiderentur. Quare anno 1601. in
honorem Virginis Conceptæ solemnî ritu est
consecratum ab Alphonso Cardinali Gesualdo
qui in arcula reliquiarum, quæ in majori alta-
ri, quod una cum templo ipse consecravit, de
more est recondita: testatum reliquit his ipsis
verbis: *Anno Domini 1601. Dominica prima ip-
sius Octobris, qua hoc anno in septimum ejus mē-
sis diem incidit, Ego Alphonus Episcopus Os-
tensis S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Gesual-
dus, sacri Collegii Decanus, Archiepiscopus
Neapolitanus consecravi Ecclesiam, & Aliare
hoc in honorem Dei, & Gloriosissimi nominis
JESU, & Beatissima semper Virginis MARIÆ
sub invocatione immaculatæ CONCEPTIO-
NIS ejusdem, & in eo inclusi reliquias, &c.*
Additque singulatim reliquiarum, quas ibi re-
posuit, nomina, & centum dierum Indulgentiâ
Ecclesiam hanc visitantibus in anniversario

Consecra-
tio ejusdē
templi de-
scribitur.

consecrationis ejusdem concessit. Eademque die tria alia Altaria in facellis ejusdem templi, à tribus aliis Episcopis reconditis, in singulis Sanctorum reliquiis, consecrata sunt. Altare quidem facelli ad levam Aræ maximæ ab Andrea de Franchis, Archiepiscopo Tranenſi in honorem Dei, Deiparæ, & Sanctorum septem Angelorum ante Deum astantium. Alterum Proximi facelli è Fabio Maranta Episcopo Calvenſi ad memoriam Annunciationis Deiparæ, & omnium sanctorum Martyrum. Tertium vero, quod est in facello à Ferdinando Fornario exornato, à Paulo de Curtis Episcopo Aferniensi ad memoriam Nativitatis Dominicæ & omnium sanctorum Confessorum consecrata sunt.

*Reliquiæ,
quibus
deum
templum
insignitur.*

Ad hoc quoque templum spectant aliæ nobilissimæ reliquiæ, quæ hoc tempore in sacratio reposita sunt: eorumdem complures argenteis thecis inclusæ solemnibus diebus in ara maxima populo adorandæ exponuntur, præcipuæ autem hæ sunt.

De ligno crucis Dominicæ.

Truncus ex corona Domini spinea, ex quo duæ spinæ prodeunt, à Philippo Cardinali Spinello ex Germania anno 1603. acceptus, ab eodemq; huic templo attributus.

Corpora sanctorum Servandi, & Vitalis martyrum ex cœmeterio Priscillæ viâ Salaria à P. Claudio Aquaviva Societatis Jesu huc transfusa.

Corpora item sancti Leonis Presbyteri, & Martyris, & sanctæ Eugeniæ Virginis, & Martyris, ex cœmeterio sancti Sebastiani huc delata.

Caput sancti Cornelii Papæ, & Martyris, ex cœmeterio S. Sebastiani anno 1585. à Patre Claudio Aquaviva missum.

Pars capitis S. Euphebiæ Episcopi, & Confessoris.

Quatuor item capita sanctarum undecim millium Virginum & Martyrum.

Maxilla S. Lucæ Evangelistæ cum aliquot dentibus.

Brachia S. Andree Apostoli, S. Laurentii Martyris, sanctarum Barbaræ, ac Dorotheæ Virginum, & Martyrum.

Duæ tybiæ sanctorum Martyrum Thebeorum è sociis sancti Mauriti, Tybia S. Euthymii Martyris.

Ex reliquiis præterea S. Stephani Prothomartyris, sanctorum Innocentium, S. Januarii

Episcopi, & Martyris præcipui Patroni Neapolitanæ, sancti Abdon & Sennen, sanctorum Aniceti, & Antheri Pontificum, & Martyrum, sanctorum Demitrii, & Felicis Martyrum.

Sancti Rochi Confessoris, & aliorum Sanctorum.

Os præterea beati Ignatii Societatis Jesu Fundatoris in argenteo simulachro inclusum.

Ex reliquiis præterea beati Stanislai Kostkæ, & beati Aloysii Confessæ è Societate Jesu.

TEMPLA DEIPARÆ IN RELIQUA Italia.

Quod vero spectat ad reliqua in Italia Deiparæ templa, illud in universum de Italia, sicut & de reliquis, in quibus fides Catholica viget, Europæ Regionibus dici potest; singulas Urbes, singula Oppida, singulos vero Pagos non uno, sed pluribus Deiparæ templis, quorum pleraque miraculis etiam sunt illustra mirifice floret. Quod non vulgare est divinæ in eas regiones benevolentia, ac misericordia argumentum. Nos igitur reliquis (ne plus æquo opus excreſcat) ex industria prætermisſis, aliquot tantum ex iis, quæ vel magis explorata sunt nobis, vel peregrinorum concursu celebrantur, nullo antiquitatis, celebritatisve servato ordine strictim recensebimus.

S. Maria ab Arcu Nobile in Nolana Diocesi templum Ordini Prædicatorum attributum: sex ab urbe Neapoli miliaribus distitum: ejus clarissima quidem miraculis initia, & incrementa in capite, hujus operis plenius descripsimus.

Nolæ, secundo ab ea lapide, sancta Maria à Pariete, cum insigni Canonicorum Regularium Lateranensium cœnobio, ejus templi initia, inscriptio supra templi fores indicat his verbis: Deo Optimo Maximo, Deiparæ, & Virgini, cuius hæc olim imago sub terra septa vepribus, Ausilia Scala divino monitu indicante, ex us a miraculis late claruit, & à pariete, in quo picta est, nomen habuit, anno ab ejusdem Virginis partu 1514 undecima die mensis Aprilis, hæc ibi.

S. Maria Montis Virginis supra oppidum Mercuriale, vulgo Mercogliano in edito monte Beneventum inter & Nolam sito, ubi celeberrima hæc Deiparæ ædes à sancto Gulielmo Vercellensi extructa est cum cœnobio Ordinis à se instituti; cui ab hoc eodem loco Mon*

*Deipara
templum
Italia.*

*S. Maria
ab Arcu
proprie
Nolam.*

*S. Maria
à Pariete
Nolæ.*

*S. Maria
Montis
virginis
super oppi-
dum Mer-
curiale.*

Montis Virginis nomē est inditum. De ejusmodi Templo, ac Cœnobio ad calcem tractatus de miraculis Deiparæ aliqua fusius commemoravimus.

Ejusmodi non pauca Deiparæ erecta templa veræ pietatis monumenta, ac miraculorum officinas reperiemus intra Neapolitanæ Regni fines in subiectis præsertim Urbibus.

*S. Maria miraculorum An-
aria.* Andriæ in Appulia Deiparæ templum, quod propter miraculorum frequentiam à miraculis dicitur, sacro Ordini S. Benedicti Congregationis Cassinensis attributum.

*S. Maria à
suis terris in Sa-
lentium.* 54. S. Maria, quam dicunt in finibus terræ, quod ejusmodi templū in extrema Italia ora, quæ ad Salentinos spectat, conditum sit. Ac magna apud eos populorum concursatione colitur die illa qua ejus festum celebratur.

*Annunci-
ata Virgi-
niæ templū
Hydruntis
in Salenti-
niā.* Hydruntis in Salentinis Cathedralis Virginis Annunciata dicata, in qua reconditur reliquiarum octingentorum, & eò amplius martyrum, qui pro Christi fide à Turcis in ejus Urbibus expugnacione an. salutis 1480. per summam crudelitatem sunt interempti, quemadmodum testantur ii, qui ejus temporis historias literis prodidere.

Carussini, quod Oppidum est etiam in Salentinis, nobile Deiparæ templum extructum videtur, miraculorum multitudine illustrum.

*S. Maria
ab Armis
apud Bru-
tios.* S. Maria ab Armis apud Brutios in Calabria, templum est populorum concursatione, & miraculis præstans.

*S. Maria à
Quercu
Viterbii.* Viterbii S. Maria à Quercu templum est miraculis præclarissimum S. Ordini Prædicatorum assignatum.

*Deipara
templum
in Picenti-
bus.* Apud Septempedanum in Picentibus vulgò sancti Severini, qui (ut est in martyrologio die octavo Junii) fuit eorum Episcopus, Deiparæ templum exstat miraculis in primis nobile.

*Aliud Flo-
rentia.* Florentiæ Cathedralis templum structura, & amplitudine magnificèntissimum Deiparæ est consecratum.

*Aliud B.
Virginis
Annunci-
atibidem.* Eadem in Urbe B. Mariæ Annunciatae templum populorum frequentia, & miraculis in primis clarum S. Servitarum Ordini est assignatum, illic Deiparæ Annunciatae imago coloribus à pictore expressa est, Angelica verò manu ejusdem Virginis vultus delineatus existimatur.

*Cathedra-
lis Ecclesia* Senensis Civitas, (quæ ob insignem in Deiparam pietatem Urbis Virginis est appellata.)

Cathedralem eidem Deiparæ Ecclesiam structura planè insigni excitavit: in ejus Ecclesiæ pavimento, tum veteris tum novi testamenti historiarum admirabili opere tessellato marmorum diversi coloris visuntur.

Eadem in Urbe nobilissimum templum Beatissimæ Virginis, quam dicunt à Provenzano propter miracula prope modum innumerabilia perenni feidè & Civium, & advenarum concursu celebratur, quod erigi coeptum est anno 1594. paucis annis ad culmen usque est perductum.

Bononiæ in proximo colle templum Deiparæ erectum est, in quo sacra ejus imago totius Urbis veneratione colitur.

Chioze templum Virginis miraculis illustrum exstat, cujus meminit Canisus libro 5. c. 24.

Mediolani Cathedralis Ecclesia, quæ elegantissima forma, admirabili arte, immensa magnitudine magnopere præcellit, à Martino V. cum è Constantiensi Concilio rediret, Deiparæ est consecrata.

Mediolani quoque templum Virginis, quod dicitur ad S. Celsum, miraculis clarum populi frequentia celebratur.

Forolivum in Æmilia, apud Collegii Societatis Jesu templum, super aram maximam collocatum asservatur, celebre in ea Regione Deiparæ filium in gremio foventis simulachrum è ligno, cubitali feidè magnitudine, in cujus tergo aliquantulum excavato, non exigua pars vestis ejusdem Deiparæ inclusa reconditur. Ea imago eleganti specie intuentes ad pietatem excitat, quæ 600. ante annos Brunsvichi in Germania vetustis est nobilitata miraculis: cum enim in Silva primum à nobili quodam Equite feras agitante, in trunco arboris per vetusto reperta domum suam delata esset, post die in eodem arboris trunco invenitur, quod semel atque iterum factum est, quare ab eodem Equite tum suis, tum aliorum sumptibus inibi opulentum virginum cœnobium edificatum est, una cum templo, in quo hæc imago est reposita. Verum lutherana grassante hæresi, cum non eo quo par erat honore haberetur, Forolinum auctoritate Conjugis Erici Ducis Brunsvicensis in templum nostri Collegii translata, magna confluentium populorum veneratione colitur, ubi etiam pluribus coruscant miraculis.

Apud montem regalem vulgò Mondovis

in

in

in

in

in

in

in

*Senensis
Deipara
dicatum.
Aliud ibi-
dem cele-
berrimum
B. Virginis
templum.*

*Cathedra-
lis Ecclesia
Mediola-
nensis Dei-
para conse-
crata.*

*Aliud B.
Virginis
templum
miraculis
præclarū.*

*Simula-
chrum Dei-
para mira-
culis cele-
berrimum
Forivis in
Æmilia.*

*Idem B.
Virginis si-
mulachrum
à domo cu-
jusdam E-
quitis di-
vinitus re-
cedit.*

in Allobrogibus Deiparæ templum extat miraculis tota ea Regione celebre.

TEMPLA DEIPARÆ IN SICILIA, & in nonnullis circa Italian Insulis.

*Deipara
templa in
Sicilia, &
Insulis.*

*Templa
omnia Fra-
trum mi-
norum de
Observ. B.
V. dicata.*

*Epist. Deip.
ad urbem
Messanam
Vrbis ejus-
dem Cath-
edralis Dei-
para dica-
ta.*

*Panhor-
mitana
Cathedra-
lis B.V. di-
cata.*

*Templum
Deip. in
Urbe Mon-
tis Regalis
structura
pulcherrim-
um.*

*S. Maria à
Monte Ser-
rato A-
gringenti.
Annunc.
Virginis
templum
Drepani.*

*Templa B.
Virginis in
Melita.*

IN Sicilia maxima mediterranei maris Insula, plurima sunt variis in Urbibus Deiparæ templa insigni structura, aut miraculis illustria, de quibus Thomas Faselus in sua de rebus Siculis historia, & ut omittam religiosissimum Ordinem minorum, quos de Observantia appellant, qui suis omnibus templis, ac cœnobis S. Mariæ à Jesu nomen indiderunt Urbis Messana, quæ Epistolam à Deipara in terris adhuc agente accepisse se gloriatur, inter alia ejusdem Virginis templa cathedralem Assumptæ Virginis insigni magnificentia extractam habet; ejusque festum die 15. Augusti, solenni Deiparæ simulachri per Urbem pompa, ingentium civium, tum finitimorum populorū celebritate colere consuevit.

Panhormus præter alia multa Virginis templa, de quibus idem Thomas Faselus libro octavo de rebus Siculis, cathedralem insigni, & admirabili opere anno salutis 1181. Gulielmo Secundo Siciliæ Rege extractam habet.

Mons Regalis Urbis quarto ferme à Panhorme lapide, Archiepiscopatu opulentissimis rebus insigni decoratur, in eodem templum nobili in primis structura, & albo marmore porphyriticæ, ac lacedæmonio ad admirationem ornatum, Gulielmus Siciliæ Rex, cognomento Bonus, Deiparæ condidit.

Agringentum in colle Vulcanio (à Priscis propter Vulcani delubrum sic dicto) nunc templum habet, cui sanctæ Mariæ à Monte Serrato nomen est inditum, apud Thomam Faselum libro 6. cap. 1.

Drepanum ad radices Etycii montis propter Veneris olim delubrum Poetis non ignoti, nunc templo insignitur religiosissimo Deiparæ Annunciatæ sacro, quod peregrinorum & diversis orbis terræ partibus confluentium concursatione celebre Patribus Carmelitis est attributum.

Melita Insula Equitum Jerosolymitanorum Sancti Pauli Apostoli tum naufragio, tum commemoratione clara, complura habet Deiparæ templa, inter quæ unum est extra urbem

cui nomen est à Gratia. Alterum vero cognomento de Moleca, quodam in colle populorum veneratione insigne

56. Lopadusa Insula vulgo Lampadusa inter Siciliam & Lyoriam, cujus meminit Strabo libro ultimo nunc omnino deserta, Deiparæ tamen templum habet ipsi etiam Babaris, ne dum fidelibus venerabile, si quis enim è præternavigantibus pecuniam in templum nullo custodiente oblatam furto furtim perire audeat, ferunt illico procellam in mari excitari, ac proinde ex insula exitum intercludi, quoad eam suo loco reposuerit.

Tremirana Insula in mari Adriatico, sive ut ait Plinius libro 3. capite 26. in Ionio dista sic est à trium montium aspectu, in quos venere, an fabulose dissimile fertur. Sanctes nunc Insule sunt tribus distinctæ montibus, dicebatur olim per Plinio Insula Diomedea, quæ teste Augustino libro 18. de Civitate capite decimo sexto, non longe est à monti Gargano in Apulia, illasque alites habet frequentes, quas Juba Cataractas, nunc Arrenas dicunt Anatum magnitudine paulo grandiore, Fulcarum similes, in quas socios Diomedis Ætholiæ Regis in bello Trojano celebres conversos bulati sunt Poetæ, ex Plinio lib. 10. cap. 44. & ex Augustino. Cum igitur quidam pius, ac rerum divinarum contemplationi deditus, illic solitariam vitam ducens, aliquando inter orandum sensibus excedens, Dei Genitricis admonitu semel atque iterum iustus est certum locum effodere; thesaurumque inventum construendo ei templo impendere. ab eo igitur ex inventa pecunia in Diomedæi delubri ruinis celeberrimum Deiparæ templum inædificatum est, in quo verus quidem, & pulcherrimus ejusdem Virginis repositus est simulacrum, quod miraculorum multitudine, ac magnitudine clarè; cœnobiumque illi est astructum in arsis munitissima formam ad pyratas arcendos, aliorumque facinorosorum hominum incursiones prohibendas, quod quidem cœnobium anno Domini 1060. auctore Leone Ostiensi in chionie. Cassinensi incolebant cœnobitæ Ordinis S. Benedicti: postea, auctore Benedicto Cochorella Canonico Regulari in sua descriptione Insulæ Tremiranae, attributum est Cisterciensibus, quibus à Dalmatis præ-

*Deip. tem-
pla in Lo-
padusa
Strabo.
Raptum
bonorum
ejusdem
templi, qd
fidus ma-
ris procel-
lis in Insu-
la detinen-
tur.
Maria 7.
templum
in Tremi-
rana Insu-
la, ejusdem
jussu, ac o-
pe extru-
ctum.*

*Ma-
ra-
dis*

*Chronicæ
Cassinens.
Benedicti
Cochorell.*

prædonibus per summum scelus contrucidatis, ac monasterio direpto, tandem anno 1412 à Gregorio XII. Canonicis Regularibus S. Salvatoris Lateranensis est assignatum.

DEIPARÆ TEMPLA IN
Hispania.

57.
Templa
Deipara
2000. à
Iacobo I.
Aragonii
Rege ex-
structa.

Hispania Catholica Religionis studiosissima quamplurima Deiparæ Tempia præclarissima, & miraculis celebrata habet: eorum multitudinem quis ex uno Aragoniæ Regno facile conjicere poterit. Eam vero Jacobus I. Aragonum Rex cognomento Expugnator, quemadmodum cap. 29. ex Hieronymo Blanca in Commentariis rerum Aragonensium ad annum 1285. diximus, tribus Regnis è Saraceno- rum manibus ereptis in Aragonia ad duo milia templa extruenda, ac Deiparæ dicanda curavit. Nos in præsentia aliquot ex præcipuis totius Hispaniæ afferemus.

MONTIS SERRATI TEMPLVM
Deipara sacrum, & eiusdem templi
fundatio.

Mons Ser-
ratus undè
dictus.

IN ceteriore Hispania milliarius circiter triginta distans Barcinone Urbe celebri mons est, undique præruptus, ac maxime editus, asper, ac sterilis ad aspectum, florum tamen varietate ac fructuum suavitate præditus, vertices habet multiplices, & diversas in partes quasi terra dissectos; ex quo factum est, ut vulgari nomine dicatur *Mons serratus*, olim profano falsorum Deorum cultui dicatus, nunc Virgini Deiparæ sacer ob vetustissimum ejus simulachrum in abditiſſimo Antro divinitus adinventum. In medio ejus montis clivo situm est Deiparæ templum, quod ad Lauretanum omnium celeberrimum proxime accedere videtur, sive miraculorum multitudinem, sive peregrinorum concussationem, sive ministro- rum templi cultum spectare velimus. Templo verò aditum est Monasterium in primis celebre. Hujus templi ædificandi occasionem (ut antiquissima, quæ sunt in monasterio literarum monumenta testantur) præbuit per- vetus quidem, & illustre miraculum. Enimvero cum nostræ salutis anno 888. Guisrapeli filia (is erat Barcinonis Comes, generis nobilitate, sed multo magis in Deum pietate, ac

Templi
Deipara
Montis
Serrati o-
rigo.

bono exemplo inclutus) miserandum in mo- dum à dæmone occuparetur, ac solemnes ex- orcismi nequicquam adhiberentur, præmonuit dæmon se nullatenus abscissurum, nisi obsessa Virgo ducatur in Montem Serratum à Joanne Garino liberanda. Is solitariam per idem tem- pus vitam agebat in ejus montis spelunca, quæ etiam nunc ab eo nomen habet, ac prope mo- nasterium est sita procul ab hominū frequen- tia, ubi quiete solitudinis, atq; animi tranquil- litate fruebatur, quocirca Guisrapelus, seu quod idem est Guifredus cognomento Pilo- sus, ne quid intentatum pro carissimæ filiæ in- columitate relinqueret, una cum eadem con- tendit ad montem, solitariū hominem con- venit, de re tota docet. Ille puellæ ærumnas mi- seratus, profusus lachrymis Deum pro ea sup- pliciter, atque ardentè invocat, ac illico im- mundum spiritum ab ea exigit. Guisrapelus rei eventus lætus, memor tamen ejus, quod calli- dus hostis minatus erat, se rediturum in corpus nisi puella jam libera cum Joanne Garino in solitudine commoraretur dies omninò novè; orare hominem cœpit, ut filiam in suam spe- cum dies nimirum novem reciperet, ac conti- neret. Id ille graviter accipiens, primo con- stanter abnuī; ad extremum tamen invitus Comitibus precibus exorari se passus est: Comes interim Monistrolis (nomen est pagi adſiti ad Montis Serrati radices) commoratur: inde ci- bum per famulas filiæ trans mittebat, quoad dicta dies efflueret. Joannes verò Garinus puel- læ monita salutis dabat, & ad studium vir- tutis incendebat. Ea familiaritas fecit, ut ar- tiperet occasionem diabolus felicitatē ho- minis animæ, deque suo statu deiciendæ: nam libidinis facibus vehementer sancti viri animum quasi machinis oppugnare incœ- pit. Per eos fere dies Dæmon Emeritæ spe- cie sumpta, in altera ejusdem montis spelun- ca degere cœperat, (quæ etiam nunc Sata- næ spelunca appellatur) cum eo, quem Joan- nes Garinus Eremitam existimabat, suis con- tulit cogitationes, ab eoque consilium, num puellam deserere deberet petit. At vetera- tor ille subsistere suadebat, ne ignaviæ lo- cum daret. Joannes tamen per Comitibus ser- vos cum orabat, filiam ut revocaret suam; sed frustra: timebat enim Comes, ne si ante nonum diem puella recederet, dæmon iterum eam occuparet. Tandem Joannes ten- tatione victus vitium per vim puellæ intulit.

Dæmonis
illuſſo ad
scelera
perpetran-
da.

lit, & jam maximo pudore perfusus falso il-
li Eremitæ flagitium suum aperuit, à quo con-
siliium de interficienda puella, ne res evul-
garetur, retulit. quare in speluncam rever-
sus dormientem puellam cultro jugulat, eo-
que condit in loco; ubi conditum deinde
est templum cum monasterio. Guisrapelo
verò de filia quærenti respondit ille, eam
concessisse rus quoddam, nec quicquam aliud
de ea se nosse. hic parens victimam illam om-
nem studiose lustrare; cumque puella nus-
quam appareret, domum repetit occiens. In-
ter hæc Joannes Garinus admitti sceleris con-
scientia discruciebatur. quare ad summum
Pontificem Romam contendit, eique con-
fessionem atrocissimorum scelerum omnem
per confessionem aperit; ejusque consilio,
atque auctoritate in eadem illa, ubi Deum of-
fenderat, vastitate montis, ac solitudine à se-
met ipse peccatorum suorum poenas volunta-
ria corporis afflictatione resolcere decrevit.
Montis Serrati latebras secessumque repetit,
atque ibi manibus, pedibusque quadrupedum
more reperere verius, quam incidere cepit: nec
unquam oculos attollere audebat in cælum,
cujus opificem, & conditorem tanta crimi-
num indignitate nuper irritaverat. itaque ca-
pillis, barba, & totius corporis pilis subre-
fcentibus, videbatur homo silvestris. Cum ve-
rò venatores quidam ex aula Comitis Guisra-
peli eum conspicerent forma, incesuque feræ
non absimilem; atque silvestrem hominem
rati injecto in collum suæ nihil obniten-
tem, aut metuentem ducunt ad Comitem,
qui domi eum suæ alebat, innutriebatque
panis fragmine ad vitam sustentandam ei pro-
jecto.

*Imago B.
V. Montis
Serrati,
ælestibus
aditis si-
gnis reper-
ta.*

58. Per idem fere tempus pastoribus ex Mi-
nistrolo pago septem pueris sua in Montefer-
rato pecora simul pascantibus, singulis sabbati
diebus sub noctem intendentibus se tenebris,
vita subita de cælo effundi flammaram lumi-
na insolitis fulgoribus coruscantia, quæ certæ
montis speluncæ incumberent, ac deinde ex
eadem spelunca audiebantur quasi chori mo-
dulate, ac suaviter concinentium. id pueri suis
quisque parentibus narrant hi verò rem explo-
ratam Ministroli paracho, seu Rectori expo-
nunt. Rector pro officii sui ratione acceptam
rem tradit Episcopo, qui tunc temporis Man-
resæ morabatur. confestim ille magno cum
comitatu sabbati die adit Montem Serratum

novem fere millibus passuum Manresa distan-
tem. sub vesperam haurit suis & oculis lumina,
& auribus symphonie cantum. Ergo admira-
bundus jubet insequenti die Dominico lo-
cum, ubi visio apparuerat perquiri: tandem
quamvis ægè propter montis asperitatem in-
tra cavernulam, unde odor quoque suavissimi-
mus afflabatur, eminentem ac solidam Deiparæ
effigiem reperiunt, à quo verò ejusmodi
Deiparæ simulachrum eo in loco collocatum
fuerit ignoratur. quidam tamen existimant ab
aliquo viro Sancto, eo tempore, quo Mauri
Hispaniam occupant, ibi esse repositum, sta-
tim atque effossum Virginis simulacrum agno-
scit Episcopus, lætitia perfusus est ingenti, sup-
plicationem cum cereis facibus edicit, virgi-
neam statuam in Ministrolo, proximum pag-
um, asportaturus. verum postquam in id loci
perventum, ubi hodie visitur Deiparæ tem-
plum, qui statuam portabant homines, ex eo
loco dimovere nequaquam valuerunt: unde E-
piscopus intellexit divinam esse voluntatem,
ne illinc demigraret. Quare astantis Episcopi
jussu illico excitatur sacellum, ac magnifice in-
struenda exornavit Ara; in ea Simulacrum reponi-
tur relicto ad custodiam Ministroli Rectore
viro probitatis expertæ, ac singularis in Virgi-
nem pietatis. Ex templo peregrinorum concur-
sus variis ex partibus cum ingenti animarum,
& corporum utilitate fieri coepit. Statim
verò ac sacra Virginis statua reperta est factum
est, ut cum Joannes Garinus sane ad collum
vinculus apud Guisrapelum Comitem viveret
reptanti feræ similis, & in salutatis poenitentia
studio septem jam annos exegisset; Infans
trium mensium Comitis filius coram eodem
Comite elata, contentaque voce, ut ab omni-
bus exaudiretur. *Erige te*, inquit, *frater Joannes
Garine, nam Deus remisit tibi peccatum tuum.*
Tunc ille cælesti quasi nuncio adinotus af-
flictum et exit corpus, Deoq; gratias egit: exin
ad pedes Comitis projectus suum flagitium,
& immane contrucidatæ puellæ facinus ape-
ruit; veniamque ab eo petit, seque pro ad-
missio sceleris poenam omnem subiturum pol-
licetur. At Comes admiratione plenus respon-
dit se ei, cui Deus ignoverat, omnem in se
admissi sceleris culpam remittere, & ut reli-
giosum habitum indueret, deposita specie illa
silvestri jubet. voluit tamen indicari sibi lo-
cum, ubi extinctam filiam condidisset, quo
honorificiori eam sepultura tumularet. Igitur
Comes

*Pœnitentiam agens
Garini ab infante
puerulo de
sceleris
venia di-
vinitus
monetur*

*Interfecta
puella B. V.
devota, per
7. annos
ad vitam
revocatur*

*Templi
Montis
Serrati
cultus, ac
magnifi-
centia.*

Comes cum Garino magno septi comitatu ad locum iter arripuit; cumque ad sacellum illud Deiparæ pervenissent: primo ante eisdem simulacrum recens repertum procumbentes in genua preces, aliquandiu effuderunt: deinde iussu Garinus certos quosdam amoveri lapides, quibus sepositus non tantum viva, sed etiam valens atque integra apparuit puella, nisi quod in gutture signum quoddam instar filii purpurei, ubi vulnus acceperat, conspicietur. rei miraculo obstupescens Comes, atque ingenti gestans gaudio, filiam percontatur de casu, successuque universo: ac illa se ante illam aciem Virgini Deiparæ addictissimam fuisse, cuius precibus vitæ erat restituta: & quoniam parens domum tentabat adducere, ut eam matrimonio collocaret, negavit præcise puella ab eo Deiparæ Virginis sacello se recessuram, ubi perpetuo ejusdem obsequio addicta permanere volebat. Motum gessit roganti filæ Comes, ibique cœnobium edificavit. Virginum sub sancti Benedicti disciplina, ac legibus, in illud redi-viva filia Abbatissa admittæ sunt multæ, eæque perillustres puellæ: quarum suscepta est procuratio à Joanne Garino, ac Ministrioli Rectore: quorum uterque in eadem solitudinæ vitam sanctæ, ac religiosè traduxit. Elapsis jam annis centum cum & pietatis in religiosissimam ædem usque adeo creveret in dies, ut vis hominum ad Deiparæ simulacrum adventantium esset continenter magna; minime verò deceret religiosam vitam professas virgines tam frequens habere cum peregrina gente commercium; Borellus Barcinonis Comes Moniales illas omnes summi Pontificis auctoritate transtulit intra Barcinonem ad sancti Petri Monasterium; in Monte verò Serrato cœnobitas ex ejusdem sancti Benedicti familia posuit. deinde anno 1498. Ferdinandus, & Isabella Catholici Reges in idem Monasterium ejusdem sancti Benedicti severioris disciplinæ Monachos innexerunt, primo omnium Abbate Garzia de Cisneros, qui sanctimonix laude præcellens Monasterium prudenter, ac religiosè rexit. Extra verò Monasterii claustra in vastis, desertisque montis speluncis debebant Eremitæ, quorum vivendi ratio, ac tenor veterum Ægypti Monachorum vitam refert; præclarissimo deinde templo extructo, Deiparæ statua sublimis sita est in maximo templi sacello; an-

te eam lampades ex argento quinquaginta pendent, & usque collucunt, quas dono dederunt vari diversis temporibus Pontifices, Reges, Imperatores: ardent certis diebus cerei complures immensi propemodum ponderis. Templo est supellex sacra in primis luculenta cum opulento cultu margaritarum, & unionum, monumentum piæ munificentix virorum Principum, ac dynastarum. Sanctorum reliquix complures ibi pie asservantur miraculorum innumerabilium, quæ idoneis testibus sunt probata, ingens exat liber, in quo quamplurimi ægroti recensentur curati, emergunt liberati, captivi ab infidelium servitute exempti, mortui ad vitam revocati, quorum votivæ tabellæ, vel cereæ, aut lignæ statuæ eorundem beneficiorum indices in templo, & cœnobii claustro dependant. Quare sacrosanctum templi limen intrantes illico emolliuntur, & quasi adjectis pectori sacibus, ad studium pietatis accenduntur. Et hæc quidem omnia, quæ de templo Montis Serrati diximus ex Alfonso Villegas 2. p. ejus operis, qui Flos sanctorum dicitur, ubi de B. Virgine cap. 23. desumpta sunt, & ex vulgari idiomate translata: eam vero historiam ex vetustissimis, quæ in Monasterio asservantur litterarum documentis se accepisse restatur: cui assipulantur non modo spelunca Joannis Garini, & alia Satanæ sub falsa Eremitæ specie se ostendentis, quæ adhuc in Monte Serrato peregrinis ostenduntur, in quibus lapideis imaginibus hæc expressa cernuntur, verum etiam vetustissima traditio, & innumerabilia, quæ in eo templo miracula produntur, hoc ipsum satis confirmant. Hactenus ex Villega. Et sane, ut est in ejus templi historia, miracula octoginta duo supra trecenta Deiparæ à Monte Serrato edita numerantur. Hoc etiam in templo, quemadmodum cap. 35. diximus, B. P. Ignatius Societatis Jesu Fundator anno salutis 1521. confessione generali peracta coram Virginis simulacro, deposita seculari hinc sub tanto Virginis præsidio Christi militix nomen dedit.

Ad extremum nec illud prætereundum tantam esse fidelium pietatem erga Deiparæ Monte Serrato templum, ut Romæ, & Neapolis sub hoc nomine templa constructa cernantur.

Illud minime reticendum, his, quæ de Joanne Garino conscripsimus, aliquo modo simile esse id, quod Jacobo Eremitæ (cui-

Simile exemplum in Jac. Erem.

ius festum die 28. Januarii in martyrologio adnotatum) evenisse, memorie proditum est. Is enim cum vite sanctitate fulgeret puellam, a qua demonem exegerat, & apud se biduum retinere a parentibus rogatus erat, violavit, violatam interfecit, & in flumen projecit, sed eius flagitii severissima poenitentia intra sepulchrum quoddam decenniis spacio peracta, veniam a Deo consecutus, miraculis clarus migravit ad Dominum. Ejus res gestas ex Metaphrasie recitat Surius tomo 1. & nos in Tractatu de Virginibus sect. 2. ubi de mulierum confortio cavendo agemus.

S. MARIA DE GVADALVPE.

59.
Imago B.
V. de Guadalupe
eiusdem
jussu, miraculo confirmata.
invenia.

In eadem Hispania, Oppido Guadalupe (quod Latine flumen luporum, seu aquas lupinas) Templum Deiparæ est præclarissimum, ac miraculorum multitudine, ac peregrinorum frequentia maxime illustre, quemadmodum ex votivis tabellis, ac donariis perspicue apparet. Ejus templi extruendi ea fuit occasio; S. Gregorius ad Leandrum Hispalensem Episcopum, cui inscripsit librum *Moralia in Job*, dono misit Deiparæ imaginem, quæ in magna apud Hispalenses veneratione habebatur. Verum Mauris Hispaniam irumpentibus, eam una cum corpore S. Fulgentii Astigitani Episcopi fratre S. Leandri, quodam in antro abscondito posuerunt, ibique scriptum quoddam, quo hæc continebantur, reliquerunt. Hæc porro Deiparæ Imago ibi tamdiu permansit (permansit autem ad annos sexcentos) dum B. Virgo bubulco cuidam apparuit, eumque rei totius admonuit, ac ne quid decisset ad fidem, addidit & signum in rei comprobationem, fore nimirum, ut quem vita defunctum erat inventurus, a mortuis infans ejus filius resurgeret. Ergo cum ex dicto Virginis omnia successissent, is evocatis una secum ex eodem Oppido sociis, Deiparæ sculptilem ex ligno imaginem, quantitate non adeo magnam, quæ tamen intuentes ad pietatem excitabat effodit; eodemque in loco S. Fulgentii corpus est reperiendum. Aedicula ad Imaginis honorem pro loci opportunitate ædificata, quæ præcipua totius Hispaniæ Religione colitur. Mox Alfonso Rex hujus nominis IX. Templum extruxit, dote auxit, Clericosque constituit, qui divinum Officium rite persolverent. Tandem Joannes I. Castellæ Rex reli-

giosissimo Ordini S. Hieronymi procurandum dedit.

S. MARIA DE RVPE GALICA in Hispania.

In quodam Hispaniæ monte editissimo Rupes Gallica dicto, Hispani suo idiomate *La Pigna di Francia* vocant, qui situs est in Salmaticensis Diocesis confinio, templum extranuncupatum sancta Maria de Rupe Gallica, in eo miraculorum fama celebris colitur Imago Deiparæ; cujus quidem inventio, ac divina miracula impressa, collectaque leguntur ex vetustissimis ejusdem monasterii manuscriptis. Nos ejus templi primordia breviter perstringamus. Cum Parisiis in Gallia Simon Robanus vulgo dictus Simon Vela, parentibus jam vita defunctis, ac patrimonio in pauperes, & in Ecclesias distributo, annum agens quadragesimum primum, in monasterio tertii ordinis sancti Francisci, nullo religionis habitu suscepto, aliquandiu vixisset; semel, atque iterum per quietem divinitus est admonitus, ut in Gallica Rupe versus Occidentem, Deiparæ Imaginem studiosè perquireret, quæ in Galliis toto nunquam qua sita quinquennio, in Hispaniam ad sancti Jacobi in Compostella profectus, & Salmaticæ aliquandiu commoratus, Deiparam Virginem impressius orabat, atque obtestabatur, ut sibi Rupem Gallicam, ubi tandem locorum esset, certo aliquo indicio declararet. Haud ita multo carbonarii cujusdam indicio, atque aliorum responsa secutus, cum ad eam Rupem, sylvamque pervenisset lætabundus, post preces illic enixè effusas, per somnium oblata est Deiparæ species, filium gestantis in ulnis, ac multo lumine circumfusæ, quæ jussu suam ex eo loco effosam imaginem in summo montis apice collocari, ac ibidem templum erigi.

Itaque Anno nostræ salutis 1434. ætatis suæ 49. die 19. Maji feria 4. quorundam ope adjutus, Imaginem effodit; effosam in tuguriolum quoddam ex lignis raptim, ac subito excitatum intrulit, reposuitque. Verum tot, tamque divina miracula illic edi continuo cœpta sunt, ut tribus dumtaxat exactis mensibus in aediculam juxta Deiparæ præscriptum in editissimo montis fastigio extructam, Imago sit collocata: & tandem miraculis quotidie magis incre-

61.
Imago S.
Maria de
Rupe Gal-
lica; jussu
dem mon-
asterii re-
perita.

Tot
Ca
le
nu
par
tur

B.
Il
ap
ju
pl
m
co
Si
D
ca
m
ni
fa

increbrescentibus, ei templum constructum est, & à Joanne II Castellæ Rege, Ordini Prædicatorum attributum. Simon verò Anno aetatis suæ 53, ad præmia, ut patet credere, immortalitatis admittus, sepultus est in maximo facello prope altare, ubi reposita est sanctissima Deiparæ Imago.

TEMPLVM CATHEDRALE
Ecclesie Toletanae dicatum Deiparæ, cuius
piissima Imago ibidem religiosissima
colitur.

Templum 56. **T**OLETANVM cathedrale templum Deiparæ consecratum toti Hispaniæ est clarissimum; in eius verò sacrario (is est locus aservandis sacrosanctis reliquiis destinatus) supra secundam ejus loci januam, Deiparæ simulacrum ex ligno lamina argentea conveffito, sedet in throno, eleganti venustate, ac gravitate, perquam similis vultui, quem habuisse Deipara scribitur ab Epiphano Piesbytero Constantinopolitano apud Nicephorum libro 2. histor. c. 23, cujus verba c. 5. cum ageremus de Deiparæ pulchritudine attulimus.

B. Virgo S. Ildesunso
apprens
sui com
plectēdo
simulacrum
consecrat.
Simulacrū.
Deiparæ
caelestium
divinitus
patro
factum.

Puer verò Jesus matri simillimus ejusmodi simulacrum, S. Ildesunsi ætate, erat Aræ maximæ superpositum, etenim die 18. Octobris Deipara innumerabili propemodū Angelorū, ac Virginum statura comitatu, magnoque splendore circumfusa, in hoc templum Toleticæ cathedrale descendit, & in cathedra confedit, ex qua verba ad populum facere consueverat S. Ildesunso, eique vestem ad sacrificandum donavit, quemadmodum c. 35, diximus.

Verum cum vellet abscedere, suum hoc simulacrum in Ara maxima positum, archius est complexa; Ex illo ingens populi in sanctissimam effigiem est excitata pietas. Verum dum Mauri Hispania potiti essent, illud Christiani in puteo quodam sub Ara maxima furtim absconderunt: postmodum exactis Mauris atque in Christianorum ditionem templo redacto, divina luce, quæ & hora, quia in officio divino LAUDES concinuntur, eo in loco mirificè radiabat; Archiepiscopus, & Clerus admonitus, tadem jejuniis, ac precibus intellexere, eam ibi Imaginem fuisse reconditam, atque eam esse horam, qua Deipara olim in hoc Templum descenderat, in cujus memoriam Angeli ad imaginem illam tunc temporis con-

cinabant.

Igitur Imaginem sacram palam extractam, tandem in eo, quem diximus loco collocarunt; quæ plurimis miraculis coruscet.

Hinc in templum, quasi Deiparæ præsentia illustratum, & ad hanc Deiparæ Imaginem ejusdem contractu consecratam, peregrini divina beneficia peturi plurimi accurrunt. In illo Reges sepultura sibi locum elegerunt; in illo militaria vexilla Regibus in bellum contra Mauros profecturis benedici consueverunt; & quamvis primò, Hispaniam occupantes Mauri, in eo Templo Mahometi superstitionem exercuerint; mox tamen dejectis illis, Christiano ritu Deo, ac Deiparæ de novo consecratum est, instituta, postmodum festi S. Ildesunsi; nimirum, die 24. Januarii, solemnitate, quam Festum Descensionis B. Virginis, vel Festum B. Virginis de Pace appellant, ex Mariana libro 8. de rebus Hispan. cap. 17. & ex Ribadencya de vitis Sanctorum die 24. Januarii.

Hæc omnia ex Garzia de Aloyfa Toletani Templi Canonico apud Alfonso Villegas parte 2. de vitis Sanctorum in B. Virgine c. 23.

ALIQVOT ALIATEM
pla in Hispania.

62. **C**ÆSARUGUSTÆ præter templum B. Virginis de Pillari à S. Jacobo Apostolo Deiparæ adhuc in terris agenti excitatum, de quo in c. 29. diximus; extat & aliud ejusdem Deiparæ templum, quod vocant de Portillo, multis clarum miraculis. ejus ædificandi occasionem recenset Hieronymus Blanca in Commentario rerum Aragonensium ad annum 1134. his verbis: scio in ejusdem Ecclesiæ tabulis contineri, scilicet Mauris Cæsaraugustam Urbem, quam nostri jam obtinuerant, noctu clam invadere contententibus, quadamque muri parte ab eis conquassata, & diruta; sanctissimam Dei Genitricem Mariam, cœlesti Angelorum agmine coacervato, ipsis infidelibus restitisse, ac ne urbis sibi carissimæ potirentur, illius se præbuisse propugnatricem, ac murum.

Propterea nostros mœnium reparadorum negligentiores redditos, firmam ac salvam urbem ipsam statuentes, quæ ejusdem Virginis patrocinio muniretur; in ipsius verò muri direptionis loco, quo cœleste signum apparuerat, factum ibi templum cœstruxisse tantæ rei con-

Liberas
Deiparæ
Cæsaraugustanam
Urbem à
Mauris
expugnata.

secratum, quod nomine inde sumpto sub B. Mariæ del Portillo memoria celebre, nostra hæc ætate invisitur, Alia enim sacra delubra in eorundem mœnium, continuatione ædificasse, eidem sanctissimæ Virgini dicata, nempe, ut tota urbe ipsius templis circumdata, & quasi circumscripta celebre tantæ rei, ac perpetuum signum extaret. hæcenus Blanca.

Quin etiam Adrianus Pontifex in quodam suo diplomate, eandem urbem Cæsaraugustam, aliquando à Mauris occupatam, Imaginis Deiparæ ejusdem templi de Portillo liberatam fuisse, testatur his verbis: *Olim cum Christi fideles Civitatem Cæsaraugustanam contra Mauros Infideles, Catholica fides hostes, qui tunc dictam Civitatem occupabant, expugnarunt: quædam Imago ejusdem B. Mariæ miraculosè in Ecclesia ipsius B. Mariæ Portillo Cæsaraugustanensis ejusdem Christi fidelibus, dum bellum adversus eosdem infideles gererent, apparuit, cujus visionis favore, & auxilio præfati fideles vicloriam adversus eosdem infideles consecuti fuerunt. Ex tunc omnipotens Deus meritis, & intercessione ejusdem Virginis Mariæ crebra miracula in eadem Ecclesia operari, in dies dignatus est hæcenus in Diplomate Adriani.*

Templa Deiparæ Ovetti.

60. Ovetti in Asturiis Alfonso II. Rex cognomento Castus, Anno Domini 803. Deiparæ templum posuit marmoreis columnis insignè auro, argentoque variè exornatum.

Oveti quoque secundo ab Urbelapide, in latere Narenti Montis, Ramus Rex Anno 846. aliam ædem ex belli manibus, Deiparæ ædificavit structuræ genere, & totius operis majestatem, in paucis elegantissimum Auctore Mariana lib. 7. de rebus Hispan. c. 13.

Imago B. Virginis à Mercede cœlestibus prodigiis reperta. Eiusdem Deiparæ templum à Jacobo Aragonum Rege exstructum.

63. S. Mariæ de Mercede Templum inter Saguntum, ac Valentiam pari fere intervallo, sexto nimirum ab utraque urbe milliario, cum adjuncto cœnobio ex ejusdem nominis ordine, extruxit Jacobus cognomento Expugnator Aragonum Rex,

Enim verò indicio cœlestium luminum in eum locum delabentium, effossa terra templum magnum, sed terra obrutum inventum est, tum magno quodam tinnabulo, sub quo reperta est marmorea tabula, altitudine duorum cubitorum, in qua insculpta erat Deiparæ Imago ulnis filium gestantis. creditum est ibi olim templum Deiparæ fuisse, sed irrupten-

tibus Mauris in templo diruto delituisse Imaginem annis quingentis decem ab Jacobi tempore, qui Imaginem, in novo supra vetus erecto templo, ad altare majus superponendum curavit, ubi & miraculis claret, & magna Urbis totiusque Valentini Regni veneratione colitur. hæc ex Bernardino Gomes Saguntino lib. 10. de rebus gestis Jacobi Aragoniæ Regis ejus fere verbis.

Hispani in Bætica Cathedrali Templum Deiparæ est dedicatum, de quo Paulus Metula parte 2. Cosmograph. lib. 2. scribit, eo templo Christianum Orbem nullum habere excellentius, si quis Operis amplitudinem spectet, & majestatem; cui aspiculatur Mariana lib. 13. de rebus Hispan. cap. 7.

Addit verò Paulus templum huic Turrim ad sitam esse summæ altitudinis, unde in campos circumjacentes latissimè est prospectus; intus verò cochleam perquam Eques commode ascendere potest.

Hispani item extra urbem via, qua Toletum est iter, aliud Deiparæ templum visitur miraculis nobilissimum, omnibus vicinis populis ob antiquam Deiparæ Imaginem in primis venerabile.

Legione in Castella, Ordonius Rex Anno 918. Mauris bello devictis, B. Virg. Basilicam posuit, ex Joanne Mariana lib. 7. de rebus Hispan. c. ult. ubi Rex de manu Legionensis Episcopi Regni coronam capiti suo imponendam curavit.

Mursiæ Alfonso Castellæ Rex cognomento Astrologus, qui Annum Domini circiter 1250. regnabat, ea urbe à Mauris recepta Deiparæ templum ædificavit.

64. Olisippone in Lusitania in ipso Portus aditu, Emanuel III. Lusitanæ Rex ædiculam ab Henrico Principe in Deiparæ honorem extructam, miram in amplitudinem auxit in usum classiariorum in Indiam proficentium; ejus procuracione Cœnobitis ex familia S. Hieronymi attributa, quemadmodum e. 35. ex Maffeyo lib. 2. histor. Indiæ diximus.

Ebore in Lusitania templum nostræ Dominiæ gratiarum est erectum cum ad sito cœnobio Ordinis S. Augustini.

In Oppido Olhana extat Templum Deiparæ Castiluedrensis insigni, & anniversario miraculo celebre, quod nos ex Lucio Manneo Siculo lib. 5. de rebus Hispaniæ cap. ult. suis verbis hic adscribemus, sic verò habet:

Apud

Ecclesia Deiparæ Cathedrali in Bætica.

Aliud Deiparæ templum in eadem.

Aliud Legionis in Castella.

Aliud Mursiæ.

Aliud Olisippone.

Aliud Ebore.

Templum B. Virg. Castiluedrensis.

In Oppido Olhana.

Cathedralis Ecclesia Carnutis.

Idem templi divino prodigia accensis lapidibus sæpe insignuntur.

Apud Oppidum Olianam, quod est in Ripa Sicoris, & distat ab Ilerda passuum millia circiter 40.

Domus est Mariæ Virginis Castiluedrensis in alto loco posita, ad quam Domum, singulis Annis, in Martio mense, diebus Venetis, ex Insula fluminis tria lumina cærulei coloris ascendunt, & Ecclesiam per fenestras ingressa lampades accendant, & subinde descendunt ad eundem locum, vnde venerant, ibique ab insipientium oculis evanescent. Quæ res admirabilis à populis illius regionis, & viris fide dignis affirmatur hæc ille.

TEMPLA IN GALLIA ET BELGIO Deipara sacra.

66. Cathedralis templi Parisius celeberrimum Deipara dicatum.

GALLIA, & Belgium studio erga Deiparam mirifice incensa ejusdem templis præcipue abundant, & ut præteream Massiliense à S. Martha, & Tangrense à S. Materno eidem Virgini Apostolorum ætate posita, (de quibus c. 29. hujus operis.) Al quot alia ex præcipuis breviter attingam.

Parisius totius Galliarum Urbe celeberrimum Templum Cathedrale, antiquitate vetustum Deiparæ est sacrum, id quod, Auctore Aimonio libro 3. de gestis Francorum c. 57. Fredegundis Regina marito Chilperico viduata, cum thesauris suis se contulit. Sed Philippus Augustus ejus templi structuram magnificentiore Anno 1191. est aggressus, quod Mauritius Parisiensis Episcopus Deiparæ consecravit, quemadmodum indicat inscriptio, quæ in Episcopali sacello legitur: & sanè hujus templi præstantiam, litteris prodidit Paulus Merula parte 3. suæ cosmograph. lib. 3. cap. 21. ubi templum hoc, ait, columnis 20. sustinetur, ejus longitudinem passuum esse 120. latitudinem 60. altitudinem 100. chorium habere lapide circumctum historiis ex veteri, novoque testamento insculptis in ambitu verò sacelli 45. ferreis elatris munita, & univsum portas 11. ad latera quoque turres campanarias altitudine 34. cubitorum, Campanam maximam, cui à Maria cognomen, 20. viros flagitare pulsandam, sonitum verò sereno Cælo per septem leucas, (quæ miliaria sunt 28.) audiri: hæc ille.

Aliud idem templum.

Parisius quoque Regium sacellum à S. Eudovic. singulari artificio conditum Deiparæ

est dedicatum Anno 1248. ut est in ejus sacelli inscriptione.

65. Carnuti Cathedralis ædes magnificentissima Deiparæ est posita à Christianis eo in loco, ubi ante Christi Adventum, Druidæ Galliarum sapientissimi, eidem Deiparæ nondum natæ aram, hæc inscriptione, VIRGINI PARITURÆ, insignem dicarant, quemadmodum cap. 29. dixi. Hujus templi fundator, vel, ut alii malunt, instaurator extitit Fulbertus Carnutensis Episcopus, Deiparæ in primis addictus, sanctitate, ac doctrina clarissimus, adjutus largitionibus Cnutonis, aliàs Cantuari Anglorum Regis, Auctore Wilhelmo Malmesburienfis lib. 2. de gestis Anglorum c. 11. In ejus templi Crypta Puteus ostenditur, dictus Sæstorum forisum, in quem magnus Christianorum Carnutensium numerus, cum Christi Domini fidem suscepissent, Quirino Proconsule est præcipitatus.

66. Laudunum in Gallia insigni Templo Deiparæ gloriatur, quod antiquo templo incenso elemosynis fidelium propter plurima miracula edita, est extructum, quemadmodum ex Hugone Farlito, & Vincencio Belvacensi in Tract. de miraculis fusius diximus.

In Laudunensi quoque Regione Templum B. Virginis de Læticia vulgo Nasire Dame de Luffon miraculis claret. Cum enim tres Equites Ordinis S. Joannis Jerosolymitani patria Laudunenses, generis nobilitate incliti Anno 1134. Ægyptum appulsi, in obicaram & horridam custodiam Cairi à Sulcano conjecti essent, à Deipara multo lumine circumfusa, & Angelorum multitudine stipata benignè invisuntur: ejusque statuam ab ipsius manibus acceptam, ubi in Galliam admirabiliter Deiparæ ope sunt perducti, in hoc templo reposituerunt, ibique miraculis præcipue nobilitati. cuius historiam literis consignavit F. Jacobus Bosius Ordinis S. Joannis Jerosolymitani Procurator Generalis.

Avarici Biturigum, quod vulgo Burges dicitur, nostræ Domine Caldesurnensi templum est positum propter insigne miraculum, quod regnante Childeberto filio Clodovei annum circiter 546. contigit. cum enim puer Hebræus die sancto Paschæ unà cum filijs Christianorum sacram Eucharistiam suscepisset, eaque de causa à parente in ardentem furnum conjectus, & obitru-

Templo duo B. Virginis Lauduni.

Simulacrum à Deipara Jerosolymitana equitibus donatum.

Templum B. Virginis Caldesurnensis.

to furno clausus fuisset, tandem à Christianis locum referantibus, illæsus repertus; testatus est se ab ea, quæ in Christianorum templo filiolum brachiis complectitur, servatum, quare eodem in loco templum à Calido Furno denominatum, extruitur. hæc ex Annalibus Francorum in Chisdeberto, & hoc quidem Deiparæ miraculum non absimile est alteri, quod Constantinopoli evenisse scribunt Gregorius Turonensis, & alii Græci scriptores, quod nos attulimus cap. 29.

Aliud Deiparæ templum in Colle.

Templum in Colle, quem dicunt *Rupem Amatoris* apud Caturcenses in Gallia Deiparæ sacrum quamplurimis coruscavit miraculis ab Anno 1140. quorum Hugo Fasitius lib. de iis miraculis, quæ suo tempore edita sunt scripto, centum viginti septem, literis mandavit. ejus templum meminit Casarius lib. 7. cap. 15.

Templum Virginis.

67. Sueffionense Templum Deiparæ dictum, & miraculis nobilitatum sublatre Beate Virginis habet, teste Anselmo Abbate Gemblacensi in Appendice manuscripta ad Chronicon Sigeberti.

Hugo Fasitius 40. enumerat miracula suo tempora audita, & visa ab Anno 1128. nos aliqua eorum retulimus in Tractatu de miraculis ex Vincent. lib. 27. c. 2. & sequentibus.

Aliud Clariaci.

Clariaci prope Aureliam Deiparæ templum olim peregrinis eò confluentibus celebre; tamen ab Anglis circa annum 1428. vastatum, à Ludovico tamen XI. Galliarum Rege Anno circiter 1480. magnificè est restitutum.

Cathedrale templum Claremontense.

Claremonte in Arvernia templum Cathedrale extat nostræ Dominæ à Portu jam pridem fundatum à S. Avito ejusdem Urbis Episcopo, qui Anno 594. ex hac luce migravit: verum à Nortmannis Anno circiter 853. incensum, S. Sigonius ejusdem Civitatis Episcopus Anno 966. antiquo splendori restituit.

Templa B. Virginis in Normannia.

In Normannia celebrantur subjecta Deiparæ templa.
Rothomagense præclarissimum.
Constantiense structura insigni.
Balocense miraculis celeberrimum.

Aliud in Castro Augensi.

In Augensi Castro apud Nortmanniam Ecclesia eminet Deiparæ dicata, in qua Canonici instituti sancti Victoris Parisiensis degerebant, ad quos divertit S. Laurentius Archiepiscopus Dublinensis in Hybernia, ibi

que sanctè obiit circa Annum Domini 1171. in eoque templo ejus corpus reconditum jacet.

Anicium in Avernia, & Ambianum in Piccardia illustribus Deiparæ templis nobilitantur.

In Andegavensi Regione in edia Rupes Deiparæ à S. Maurilio Andegavensium Episcopo, tempore Honorii, excisis Deorum simulacris est posita.

In extremis Galliarum ad mare Oceanum Insula extat S. Mariæ Bovinæ nuncupata, ubi templum est Deiparæ miraculis ab antiquis temporibus celeberrimum, quod & Inula nomen dedit.

In littore verò non procul ab Insula, Oppida duo visuntur de nomine Deiparæ dicta Gallicè *Nostre Dame*, ob templa olim miraculis clarissima.

E Regione quasi Rupellæ in Insula quadam, edes est B. Virginis, quæ Oppido nomen dedit.

In Belgii verò Urbibus, & Oppidis nobilissima visuntur Deiparæ templa, nobis satis sit in præsentiarum proponere.

Hallense, & Siehaimense miraculis celebrata, de quibus aliqua diximus in c. 20. & in Tract. de miraculis.

DEIPARÆ TEMPLA IN GERMANIA, & in aliis Septentrionis Regionibus.

IN Germania complura extant Deiparæ templa antiquæ pietatis documenta certissima; nam ut omittam ex iis plurima miraculis illustrata, quæ in una Diocesi Herbipolensi ex Trutemio commemoravimus, in hoc opere cap. 20. & in tractatu de miraculis; certè alia magnificentissima sparsim in tota Germania exiuncta cernuntur: eorum aliqua attingemus adjectis aliis, quæ in aliis Septentrionis Regnis olim posita erant, quamvis nonnulla hæreticorum furore antiquum splendorem minime retineant.

Spiræ à sancto Henrico Imperatore in honorem Deiparæ excitari cœpta est Basilica Cathedralis, Regia magnificentia, quam postea perfecit Conradus Secundus.

Argentinae Clodoveus, qui primus à Francorum Regibus Christo nomen dedit, templum Deiparæ crexit, quod miraculis suis illustrat.

Ratis-

Alia Deiparæ templa alii in locis.

Alia sub...

Alia gusti deli...
Alia pud...
Alia...

68.

Alia Epi...
Alia Me...

Alia qu...

Cathedra la Euph...
Spiræ.

Alia Augens...

Aliud Ra-
tuona. Ratisbonæ Templum Deiparæ miraculis olim celebre posuit, & suis manibus consecravit sanctus Rupertus primus Episcopus Salisburgensis Bavarorum Apostolus, baptizato Theodone eiusdem Urbis Duce.

Aliud Oet-
tinga. Oettingæ quoque in Bavaria non procul ab Aeno fluvio sitæ, idem S. Rupertus, baptizato Uroue Urbis Duce, aliud in honorem Deiparæ extruxit, & consecravit templum, quod in hanc usque diem miraculis est ornatissimum; cuius meminit Canisius lib. 5. de B. Virgine cap. 23.

Aliud Sa-
luburgi. Idem S. Rupertus Salisburgi sorori suæ Erentrudi sanctitate inclytæ, monasterium Ducis munificentia ædificavit sub nomine Dei Genitricis, teste Baronio tom. 7. ad Annum Domini 590.

Aliud Au-
gusta Vin-
dolicorum. Augustæ Vindelicorum primarium templum Deiparæ erat consecratum.

Aliud a-
pud Hel-
veticos. 69. Apud Helvetios in mediis sylvis Eremitorium Deiparæ visitur, (sic enim appellant Deiparæ sacellum,) id à sancto Meinardo inchoatum, ab Othone I. Deiparæ est destinatum, & à SS. Episcopis Udalrico, & Conrado Dei nutu eò convenientibus, est dedicatum; multisque est nobilitatum miraculis; quod teste Canisio lib. 5. de B. Virg. cap. 24. non modo multis ab hinc annis inter medios hostes, impiosque vicinos: sed etiam nuper admodum horrendis flammis cuncta undique absumentibus, integrum mirabiliter perseverat.

Aliud in
Episcopatu
Mendensi. In Mendensi Episcopatu apud Monasterium *O verchereb* vulgo appellatum, celebris erat ædes Deiparæ, teste Cranzio in sua Metropoli libro 4. cap. 24. *Quo in loco*, inquit, *Deipara sanctissima singulariter invocatur, & multum ibi miracula clarescentibus edocuit singulare se ejus loci præsidium, ac tutelam accipisse*, sic ille.

Aliud A-
quisgrani. Aquisgrani à Carolo Magno conditum est templum Deiparæ structura admirabili. compluribus ex Italia illuc adductis marmoreis columnis, & ingenti sacrarum reliquiarum thesauro ibidem reposito, quas ex Palestina acceptas quotannis populo spectandas exponi decrevit, adeò ut Aventinus lib. 4. Annal. Bajorum templum hoc ex publicis Caroli operibus præcipuum, & toti Europæ venerabile vocet, ad quod miraculis florentissimum per multi ex remotis locis, Religionis ergo adveniebant.

In Vestphalia monasterium Virginum Deiparæ sacrum idem Carolus Magnus exædificavit, quod olim miraculis adeò erat insigne, ut permulti eò confluentes, in loco Myningrode vocato Urbem præstantissimam propterea dictam *Monasterium*, condiderint.

Templum
Hildesher-
mense. Hildeshermensem Ecclesiam Deiparæ dicatam excitavit Ludovicus Pius Caroli filius, de qua Cranzius in Metropoli, lib. 1. cap. 10. & in Saxonia lib. 2. cap. 16 & 17.

Aliud a-
pud Albã
Regiam. 70. In Hungaria apud Albam Regiam urbem celeberrimam Sanctus Stephanus Rex Hungariæ pietate, & in Deiparam studio clarissimus Basilicam Regia magnificentia in primis nobilem Dei Genitrici condidit: *Opus* inquit Bonfinius libro 1. decadis 2. de rebus Hungaricis, *mirabili sumptu incrustationibus marmoris veniens, ubi pavimenta tessellata cernere est, magnificas columnas, aras iconibus, ac tabulis nonnullis, mirum in modum exornatas, ex purissimo auro, argenteve constatas*, sic ille.

Alia Dei-
para tem-
pla. In eadem Hungaria erectum fuit templum S. Mariæ in Zel Auctore Bonfinio, ob auxilium à Deipara Hungaris contra Turcas impensum.

In Polonia Crisochoviz, seu in monte Claro templum extat Deiparæ miraculis illustre cum Imagine ejusdem Virginis à S. Luca coloribus expressa, de qua uberius c. 20. diximus.

Alia in
Anglia. 71. In Anglia Insula, quo tempore catholica religio ibi vigeat, plurima erant templa, & monasteria Deiparæ consecrata, ejusmodi fuit.

Londini Basilica nostræ Dominæ ad Arcus.

Lincolniæ præter ædem à Remigio Episcopo circa Annum 1080. Deiparæ exædificatam; altera à sancto Hugone Carthusiano Lincolniensi Episcopo, (qui Anno Domini 1207. ex hac luce migravit) Deiparæ condita est, & consecrata; in qua postea ejusdem sancti Hugonis corpus reconditur.

In Insula Corylandia, quam aquæ circumdantes in Anglia efficiunt, insigne fuit cœnobium Ordinis S. Benedicti Deiparæ dicatum, cui Ethelbaldus Rex Merciorum in ejusdem cœnobii foundationem totam Insulam tradidit amplissimo diplomate dato Anno Domini 716.

*Templum
Deiparae in
Wallia e-
jusdem iussa
à S. Lau-
rentio Dub-
linensi Ar-
chiepiscopo
consecra-
tum.*

Nec silentio prætereunda est basilica illa Deiparae in Wallia apud Angliam circa annum Domini 80. à quodam pro divite in suo castro recens extructa, in qua solitarius quidam se incluserat, quam S. Laurentius Dublinensis in Hybernia Archiepiscopus hac occasione consecravit. cum enim idoneam tempestatem ex Anglia in Hyberniam trajicendi diu expectasset, iustus est à Deipara per solitarium illum, cui hoc Virgo sanctissima noctu edixit, templum suum consecrare, adjectis que non antea prosperum in Hyberniam ventum illi afflaturum, quam id perficeret. S. Laurentius, qui Diocæsano Episcopo inconsulto se id facturum modis omnibus recusaverat, tandem Dei voluntatem secutus Basilicam illam prostridie dedicavit. Cumque missam, & divina officia peregisset, gustato pane cum suis navim ingressus eut su prospero, ad portum desideratum pervenit. Ex eo tempore innumera fiunt miracula in Ecclesia illa. hæc Auctor vitæ S. Laurentii Archiepiscopi Dublinensis capite 20. apud Surium die 14. Novembris tomo 6.

*Aliud
Dublinia.*

Dubliniæ in Hybernia idem Sanct. Laurentius Dublinensis Archiepiscopus ad Dei & Beatæ Virginis ejus matris honorem Ecclesiam novam construebat: cum que in Angliam navigaret, horribili cœorta tempestate, omnes ad sancti Præsulis preces accurrunt, cuius hortatu multa donaria in novi templi structuram largientes, optata tranquillitate sunt potiti. hæc Auctor vitæ ejusdem S. Laurentii e 22. apud Surium tom. 7.

TEMPLA ALIQUOT CONSTANTINOPOLI, & in aliis Orientis, & Africa Regionibus Deipara olim erecta.

72.
*Templa
Deiparae in
Orientis,
& Africa
Regionibus.*

QUAMVIS in Orientis Regionibus insignitum Imperatorum, tam populorum pietate ac studio, plurima, eaque nobilissima extiterint templa Deiparae nomini consecrata; quia tamen multis ab hinc annis propter schisma, & errores, quibus complures illius nationis homines ab Apostolicæ sedis obedientia, pertinaci obstinatione se impiè subduxerunt, iusto Dei iudicio, gravi Turcarum servitute miserè premuntur. Idcirco mirum esse non debet, si ejusmodi Deiparae templa antiquo splendore careant, quin etiam si pleraque eorum vel diruta jaceant, vel

situ squalleant. Nos aliquot eorum, quæ priscis temporibus erant illustria, in præsentia commemorabimus; quo intelligamus cultum templorum Deiparae etiam in locis illis quibus Barbari nunc potiuntur, olim mirum in modum floruisse: initium verò faciemus, ab ipsa urbe Constantinopolitana Orientalis Imperii olim sede.

Constantinopoli (quam Constantinus Magnus in prima ejus fundatione ab Episcopis, qui ad Nicenam Syoodum coaverant, Dei Genitrici solemniter dicari voluit) pietas erga Deiparam magnopere floruit. Hinc Templum illa magnifica à diversis Imperatoribus eidem Deiparae constructa: hinc singulare Deiparae patrocinium, quod ea Urbs quamdiu in fide Catholica, & obedientia Romani Pontificis stetit, in repellendis Barbaris eam obsidentibus sæpe est experta; de quibus fusius in cap. 37. Ubi & de Basilica à Constantino Imperatore Deiparae ingenti miraculo extructa egimus.

73. Pulcheria Augusta Theodosii Junioris soror, Marciani Imperatoris conjux; sed quæ virginitatem, teste Glyca 4. parte Annal. Deiparae consecratam perpetuo coluit, Religionem, ac pietate insignis; Tria Virgini beatissimæ templa pulchritudine, & Regia magnificentia exulta, in Urbe Constantinopolitana condidit; quorum pulchritudinem, necnon & Deiparae reliquias, quas eadem Pulcheria admirabili studio undique conquisitas, in eis reposuit, verbis ipsius Nicephori lib. 14. histor. Eccles. cap. 2. & lib. 15. c. 14. hic adseribam, quamvis aliqua ex his alibi in hoc opere suis locis inseruerim. Pulcheria tria quoque Dei matri ex ipsis fundamentis Templa erexit, quorum unum est in Chalcoopratio, seu Fabricorum foro, sacri tumuli nomen habens: in hoc veluti thesaurum Dei Genitricis, deposuit Zonam. Hoc in templo, ut quarto quoque hebdomadæ die pervigilium, & supplicatio ad lucernas, & lampadas fieret, constituit, quam, & ipsa pedes frequentare solita erat.

Secundum templum, τῆν ἀδελφὴν hoc est, viæ Ducum, ubi Antiochia missam Verbi matris Imaginem, quam Lucas Apostolus suis ipse manibus depinxit, ea adhuc vivente, & tabulam ipsam vidente, gratiamque adeò illi formæ suæ immittente, (de qua nos plura c. 29.) sacrum quoque pen-
sum;

*Templa
Deiparae
tria à Pul-
cheria Au-
gustate-
sta.*

sum, & servatoris ipsius fascias perinde atque thesaurum, quem ad eam Eudocia Augusta, cum Jerosolymam profecta est, missis servandas curavit. In templo isto, ut tertio quoque septimanæ die previgilium iudem, & supplicatio perageretur Pulcherrima curavit: quod ad hunc usque diem fit. Utraque verò hæc sana pulchritudine simul, & amplitudine ambitiosè, ac magnificè sunt constructa.

Tertium autem maximum, quod ab ea, & à Marciano constructum est verbi matris incredibili pulchritudine, & omnis generis materia ornatum consecravit templum, cui Blachernæ cognomen est, quo abundè per ambitionem quandam, & liberalitatem decorato, Deiparæ tumulum, & sepulchrales fascias à Juvenali Jerosolymitano Episcopo missas cum veneratione maxima posuit, Marciano Imperatore adhuc superflite. hæc ex Nicephoro locis citatus. Quid verò dicendum sit de tumulo Deiparæ, an scilicet Jerosolymis, vel in hoc templo asservetur, egimus in c. 29.

Sterilis Mater S. Stephani Junioris martyris prolem precibus impetrat.

In hoc Deiparæ templo Blachernensi, mater sancti Stephani Junioris præclarissimi martyris, Deiparam enixè precata pro masculina prole, qua carebat suscipienda, quam Christo se dicaturam pollicita est; voti compos effecta, Sanctum Stephanum filium in eodem Templo ei, à quo acceperat, obtulit; quem admodum cap. 26. ex Damasceno in vita ejusdem S. Stephani diximus.

Templum à Leone Imperatore in Blachernis Deiparæ sacratum.

74. Leo Imperator hujus nominis Primus, qui Anno 458. regnare cepit, duas aedes Deiparæ à fundamentis exædificavit, utramque pro Urbis mœnibus tanquam inexpugnabile eidem Urbis propugnaculum. Alteram in Blachernis ad maris litus figura rotundam, in qua Vestem Deiparæ suo tempore à Galbinio, & Candido Patriis Constantinopolim delatam in arca ex argento, & auro confecta deposuit, ex Nicephoro lib. 13. c. 14. 24. & 25. de quo nos uberius cap. 29.

Aliud Deiparæ dicatum.

Alteram verò ædem construxit in loco, qui Fontis nomen habuit, ad Portam Auream, quæ ad Arcis finem est, & unico ab Urbe stadio distat; cujus extruendæ ea fuit occasio. Cum adhuc privatus ageret, & eo in loco cæco cuidam sitienti ducem viæ se præbuisset, atque aquam ibi diligenter con-

quisitam Deiparæ monitu inventam cæco illi attulisset, ejusdem Deiparæ jussu luto inde accepto cæci oculos inunxit, qui vitam recepit. Imperii quoque mox obtinendi idem Leo ibi Nuncium à Deipara accepit, à qua jubetur sibi eodem in loco ædem sacram ponere: quare Imperium adeptus, & loco repurgato, & fonte ipso circumquaque structura solida probè munito delubrum præstantius, quàm ut verbis explicari queat, Dei matri construxit, & ædificium ipsum supra fontem statuit. cujus formam atque præstantiam fusè describit Nicephorus. In hoc Templo quàm plurima miracula edita sunt; & Justinianus Imperator ei templo maximam, & pulcherrimam extulit domum gratiam pro beneficiis acceptis Virgini matri referens. hæc omnia Nicephorus lib. 15. cap. 25. & 26.

Idem cæco cuidam visum reddidit.

Justinus Imperator anno duodecimo Imperii, quærat annus Domini 577. cum audisset à Persis vastari imperium, ad Deum sibi conciliandum ejus Genitrici templum Constantinopoli erexit, de quo auctor Miscellæ in anno duodecimo ejus Imperii in hunc modum scribit: *Justinus Imperator Synagogam Iudaorum, quæ erat Constantinopoli in Chalcopectis ablata ab eis fecit Ecclesiam Domina Nostra sancta Dei Genitricis, quæ proxima est magna Ecclesia. sic ille: qui mox subdit, Justinum hoc ergo Deiparam obsequio illud assecutum esse, ut cum deliquo mentu laboraret, ideoque res Imperii in summo essent discrimine; Dei Genitricis beneficio tantum sanata est adeptus, ut delucido intervallo potius, cunctis velle dispositis, statum Republicæ in tuto collocaret, a seculo sibi Tiberio in c. legam. hæc ex Miscella.*

Aliud templum Constantinopoli.

Mētū deliquo laborans Justinus Imperator à Deipara juvatur.

75. Jerosolymis Justinianus Imperator Templum Dei Genitricis locavit, novam Ecclesiam incolæ vocabant; ejus magnitudinem, ac pulchritudinem Procopius lib. 5. de ædificiis Justinianæ Imper. accuratè literis mandavit, cui templo nullum plane aliud æquiparari posse ipse testatur; illius autem structuram, & fundamenta admirabilia fusè persequitur, additque ad rectum templo imponendum, cum arboribus sublimibus artifices egerent. invenisse eos silvam quandam cedris altissimis abundantem. Ad ejusdem verò templi columnas, quarum & forma templi elegantia responderet, & magnitudo mo-

Aliud templum à Justiniano Imperatore extructum.

Ad templum sibi extruendū trabes admo-

qua colū-
nas Deipa-
ra præuis
mirifica.

do molem impositā sustinere posset, quomo-
do nova lapidicina non absq; Dei providen-
tia sit invēta, idem Procopius sic scribit. Cum
Regio Jerosolymitana lōge à mari sita, & u-
dique præruptis montibus vallata, columnas
aliunde inferendi locum nō præberet, Deus in
proximis montibus lapidis naturam indicavit
huic operi satis congruam; qui lapis aut prius
existens hic delituit, aut nunc primum condi-
tus est. hinc igitur ingentium columnarum, &
ignis flammam quodam colore imitantium
magna copia, quæ suffulciebant templum su-
perne, & inferne, & ad porticus totum fere tē-
plum obeuntes. Denique post alia admirabi-
liā, quæ de hujus templi foribus, porticu, atrio,
vestibulo, atque hemicyclis enarrat, concludit
Procopius, Justinianum Regem templum hoc
Dei genetrici consecratum pecuniarum red-
ditu honorasse. In via verò, qua ad templum
itur stant hospitia utrimque duo, uno hospi-
tes peregrini suscipiuntur, altero refocillantur
pauperes ægroti. hæc ex Procopio.

Templū à
S Helena
Jerosolymis
ædificum.

In Urbe itidem Jerosolymitana, S. Helena
Constantini mater templum apud sacratissi-
mum Deiparæ sepulchrum condidit, cujus
meminit Nicephorus lib 8. Eccles. hist. cap.
30. his verbis: Excitavit quoque mirificum a-
liud tēplum in Gethsemani prædio Genetrici
Dei, atque in sacratio ipso vivificum ejus se-
pulchrum firmiter inclusit. cum verò declivis
is sit locus, gradus marmoreos fieri curavit,
viatores ex sancta Urbe Orientalem plagam ver-
sus ferentes. Multorum quoque sermonibus
circumfertur, declivorem eū locum Vallem
fletus, & Torrentem Cedron, atque etiam
Vallem Josaphat dici. in propinquo etiam esse
hortum illum, in quo proditus est Christus, &
in quo orare solitus erat. hæc Nicæphorus.
76. In Monte Olivarum templum Beatissimæ
Virgini extruxit Justinianus Imperator, teste
Procopio lib. 5. de ædific. Justinian.

Aliud tē-
plum in
monte O-
livarum,
Aliud Dei-
para tem-
plum apud
Bethleem.

Apud Bethlehē in loco Nativitatis Domi-
nicæ S. Helena templum condidit, quod postea
Constantinus ejus filius ornatus reddidit: au-
ctore Eusebio lib. 2. de vita Constantini cap.
42. qui cum ageret de S. Helena rem totam
his verbis litteris consignavit: Imperatrix san-
ctissima De para patriū eximijis monumentū exor-
nare, & sacrum illud antrum varijs cujusq; ge-
nerū insignibus illustrare studuit. Imperator au-
tem paulo post eundem locum ornamentū regali-
bus honorare, & monumentū ex auro, & argen-

to, varijsq; aulæ matris suæ magnificentiam
adaugere: ævit. hæc Eusebius, quod ipsum con-
firmat Nicephorus lib. 1. cap. 30.

Reda de locis sanctis cap. 8. de hoc ipso tē-
plo Dei Genetricis in Bethlehem posito qua-
dam admirabilia, quæ ab Episcopo, qui recens
inde advenerat, accepit, eaque narrat his ver-
bis: Hæc spelunca, inquit, tota interiori speciosa
marmore tecta supra ipsum locū, ubi Dominus
natus specialiter traditur, sanctæ Mariæ gran-
dem gestat Ecclesiam. Petra juxta murum ca-
vata primum Domini corporis lavacrū de nu-
ro missum suscipiens hæcenus servat: qua si qua
forte occasione, vel industria fuerit exhausta,
nihilominus continuo dum respicit, sicut ante fu-
erat, pleno redundat. Hæc Reda.

Eadem S. Helena aliam in agro Bethlehe-
mitico Deiparæ extruxit. Eadem, de qua Nicæ-
phorus loc. cit. Sanctū, inquit, infantibus, & u-
bi Angelus Pastoribus latum attulit nunciū,
in eū ipsi locū sacras extruxit ades, infantibus
videlicet ipsis, & Virgini Deipara, nec non aliā
quoque sponso Iosepho adem. hæc Nicæphorus.
Aliud in
Jericho templum Dei Genetrici extruxit
Justinianus Imperator, quemadmodum testa-
tur Procopius lib. 5. de Justin. ædific.

In Sina monte, in quo debebant monachi
vita sanctissimi, ad radicem ejus Justinianus
Imperator nobilem Ecclesiam Deiparæ Ma-
riæ nomine nuncupatam condidit, ita Proco-
pius loc. citat. Quare autem eam non ædifi-
caverit in summitate Sina rationē reddit. Nam,
inquit, in vertice Sina homo pernoctare non po-
test, propter assiduos strepitus, & fragores, aliāq;
terriculamenta quædam diviniora, quæ noctur-
nis horis illuc exaudiuntur humanam mentem,
& sensum percellentia. hæc ille.

77 Antiochiæ nobile extitit Deiparæ tem-
plum à Justiniano Imperatore conditum. Cum
enim idem Justinianus annū Domini circiter
543. Antiochiam à Cosrohe Persarum Rege
incensam restitueret, & præclaris ædificijs il-
lustriorem redderet: inter alia, ut verbis utar
Procopij lib. 2. de ædific. Justinian, ingenus in sa-
cræ Dei Genetrici Templum ædificavit, cujus
splendorem, & magnificentiam oratione æquare
impossibile est, sic ille.

Carthagine in Africa post Vandalos virtute
Belisarij Ducis, sub auspicijs Justiniani Impe-
ratoris devictos, idem Justinianus auctore Pro-
copio lib. 6. de ædific. Justin. posuit sacra Dei
Genetrici templa.

In

Aliud pul-
cherri-
mū
templum
in Pāro
Insula.

In Pāro Insula Maris Ægei hominum incolatu post Agarenorum incurSIONEM deserta, templum Deiparæ olim etā longe præclarissimum, quod in vira S Throctistæ Lesbicæ apud Metaphrastem die 10. Novembris tom. 6. describitur his verbis; *Templum Domine nostræ Dei Parentis erat in Pāro Insula spectatu dignissimum, & servans adhuc reliquias veteris pulchritudinis; erat enim iudicij, iustitiae constructum symmetria, & frequentibus erat fulium columnis ex lapido Basilio, & scilicet lapide vestiti erant ejus parietes, non siccus ac columna, lapidem autem adeo tenuem, & subtiliorem effecerat artifex, ut viderentur parietes esse induti textis byssinis. Marmoreus vero nitore lapidum tantum ostendebat candorem & splendorem ut vel margaritarum superaret splendorem. Lapis vero, qui erat altaris tegumentum, & ab Arabe Nisiri Agareno contractus jacebat, mira erat elegantia, hæc ibi. Ubi etiam subdit, Arabem illum Nisirim in Eubææ Promontorio submersum suæ temeritatis poenas dedisse. Hæc ex Metaphraсте.*

DEIPARÆ TEMPLA APUD
Barbaras nationes in regnis variis
excitata.

Dei Genitricis
templum apud
Abagos
populos.

Abagi populi auctore Procopio lib. 2. de Bello Persico apud montem Caucaſum habitant, ac Religionem Christianam tempore Justiniani Imperatoris, qui regnare cepit Anno Domini 527. complexi sunt, itaque ad humaniorem vivendi rationem composuerunt: Justinianus vero inquit Nicephorus l. 17. hist. c. 15. ex Procopio) *Dei Genitricis templum in Abagum regione pulchritudine, atq; amplitudine præstans edificavit, sacerdotes ei attribuit, & alia, quæ ad cultum divinum faciunt, rite constituit. Unde populo ei accidit, ut accuratissimè in Christianorum dogmate exerceatur. Hæc Nicephorus.*

In India citra Gangem in ora Comorinensi prope Urbem Ceulani extat Templum B. Mariæ Virginidicatum, quod earum Regionum indigenæ summa cum Religione frequentabant antequam Lusitani in illas oras penetrarent, teste Joanne Empolitano in suo Itinerario.

In Itinerario quodam Persico, quod libris Haytonis Armeni attextitur, quemadmodum refert Thomas Bozius lib. 9. de signis Eccles. cap. 9. auctor illius Itinerarii describit honorificentissimum Deiparæ templum in Urbe (ut putamus) Mediæ ad mare Caspium sitæ amplissima, quam nunc Caramit vocant, conditamque volunt à Constantino Imperatore.

Inter Sinas quoque, populosque Indicos ultra Gangem positos scribit Consales Mendozza libro 2. hist. Sinarum initio, fuisse præcis temporibus Tempia, cultumque Virginis Mariæ; sed postea Christi cultu extincto, extinctus est & Mariæ cultus.

Atque his de Templis, quæ in Deiparæ honorem, ubique terrarum sunt excitata, utrumque commemoratis, finem huic Tractatui imponamus: nam si omnia Virginis templa, quæ non minori pietate, quam magnificentiam in singulis Provinciis, ac Urbibus, in singulis Oppidis, ac Pagis fidelium studio sunt posita, quorum pleraque non tantum structura, & ornatu, verum etiam miraculorum gloria, & fidelium concursatione, ac frequentia celebrantur, commemorare velimus; opus esset immensi laboris, & quod vires nostras longe excederet, hæc pauca de multis attigisse sit satis, ut intelligamus quanto animi ardore omnes, qui Christi religionem sunt amplexi, Virginis quoque Deiparæ pietatem omni ratione colere, ac propagare studuerint.

Aliud antiquissimū
templum
in ora
Cosm.

Aliud templum apud
Mōdas.

Aliud templum
prope Si-
nas.

Finis Tractatus de Jesu, ac Templis Deiparæ.

TRACTATUS DE SACRIS UTRIUSQUE SEXVS VIRGINIBVS,

Qui Apocalypf. 14. Agnum sequentes ante sedem Dei, hoc est ante
Deiparam, canticum novum concinere dicuntur, in octo Se-
ctiones distributus.

*Virginum porro de quibus hic agitur Indicem ordine Alphabetico habes
in fine.*

S V M M A R I V M.

- Innumerabilia virginum utriusque sexus mul-
tutudo, qui in lege Evangelica virginitatis
vexillum à Deipara erectum sunt secuti. Sect.
1. n. 1.*
- Ingens multitudo eorum, qui cælibem vitam du-
xere, ex quibus complures virginis existerent.
n. 5.*
- Virorum exempla, qui Deiparam imitantes in-
corruptum virginitatis florem custodierunt.
Sect. 2. num. 13.*
- Mulierum familiaritas, aspectus, colloquia, & co-
habitatio diligenter cavenda. n. 19.*
- Exempla virorum, qui pro castitatis integritate
tuenda, quamvis graviter, & interdum ad
mortem usque impugnati, strenue tamen de-
certarunt. Sect. 3. n. 22.*
- Virorum exempla, qui à mulieribus ad flagitium
solicitati viriliter resistere. n. 25.*
- Nonnullorum exempla, qui mori maluerunt, quàm
illicito concubitu morbo suo mederi. n. 29.*
- Mulieres, quæ Deiparam secuta virginali casti-
monia claruerunt, & martyrii palmam sunt
ademptæ. Sect. 4. n. 30.*
- Virgines martyres in Hispania sub persecutione
Arabica. n. 49.*
- Mulierum exempla, quæ pro virginitate tuenda
atrocissimis tormentis, & acerbissima neci se
expoierunt. Sect. 5. n. 41.*
- Virginum exempla, quæ pro tuenda pudicitia se-
pissas deformarunt. n. 46.*
- Quæ ratione complurium virginum pudicitia,
Christi presidio, ab improborum vi, vel in ipse
prostituto se servata. Sect. 6. n. 47.*
- Virgines Christianæ ad Lupanar compulsæ, &
mira arte à Christianis inde eductæ. n. 52.*
- Mulieres, quæ exemplo Deiparæ virginitatis flo-
rem involuam Christo obtulerunt, & ex hac
vita in pace ad cælestem sponsum commigra-
runt. Sect. 7. n. 54.*
- Aliquot alie virginis ex martyrologio. n. 67.*
- Alie virginis extra martyrologium. n. 69.*
- Conjuges, qui licet matrimonii legibus astricti,
virginali tamen flore in illa sum conservarunt.
Ii etiam, qui aliquot in conjugio susceptis libe-
ris, vitam deinde castam concordis voluntate
duxerunt, vel qui conjugio vita sumto secun-
das nuptias detrectarunt. Sect. 8. n. 72.*
- Conjuges, in quorum matrimonio virginitatis
castimonia in utroque enituit. n. 73.*
- Conjuges, qui ante matrimonium consummatum,
altero conjugio dimisso ad religionem se con-
tulere. n. 77.*
- Virgines nuptiæ tradita, quæ ut corporis integri-
tatem custodirent, viris continentiam persua-
serunt. n. 79.*
- Conjuges, qui aliqua suscepta prole, pari inter sese
voluntate continentiam coluere. n. 81.*
- Vidua, quæ ad secundas nuptias nulla ratione ad-
duci potuerunt. n. 85.*

CUm in capite 32. quod est de inteme-
rata Deiparæ virginitate, explican-
dum suscepimus, quomodo Apoc.
14. cœtus ille felicissimus, ac maxi-
mus

mus censum quadraginta quatuor millium virginum Agnum sequentium ante Dei sedem, hoc est, ante Deiparam, cujus virginitatem sunt æmulati, Canticum novum cantare scribantur: idcirco non ab re me facturum existimavi, si de ingenti hac virginum multitudine accuratius agerem, ut intelligamus hoc Deiparæ exemplum quantum in lege Evangelica valuerit ad tot homines permovendos, ut divina adnitente gratia illibatam Christo dicarent virginitatem. Rem in primis usque adeo arduam, atque difficilem, ut à Hieronymo in vita Malechi captivi, & epist. 8. martyrio assimilatur: *Habet, inquit, & pudicitia servata martyrium suum, idque meritum propter sensualitatis fomitem hostem domesticum, quem ex Apostolo ad Rom. 7. in nostris membris circumferimus, quiq; nos adeo pertinaciter impugnat, & in lege peccati captivare nititur; tum etiam propter vehementissimas Satanae tentationes, cujus balneus, teste Domino Job. 41. ardere facit prunas.*

Virginitas
martyrio
assimila-
tur à S.
Hieron.

Tractatio-
nis series
describitur

Quoniam verò dum ea, quæ ad hanc materiam illustrandam faciunt, scriptis mandaremus; tanta rerum copia, tot Sanctorum, qui virginitatem multiplici ratione servarunt, exempla sese obtulerunt, ut hæc tractatio mirum in modum aucta, in majorem, quam in initio statueramus magnitudinem exereverit: idcirco ne nimium ab instituto, quod in c. 52. erat de Deiparæ virginitate, digredi videremur, disputationem hanc veluti appendicem quandam ejusdem cap. 32. ab eo tamen capite avulsam, veluti opusculum per se distinctum, ad eadem totius operis rejiciendam duximus. Ex quo factum est, ut eum tractatio hæc in gloriam præcipuè Virginis Deiparæ, & in honorem Sanctorum virginum, tum virorum, tum mulierum, qui Deiparæ exemplum sunt secuti, conscribatur; idque ex earum multitudine, ac varietate melius, magisque perspicitur, brevitate propositæ metas transilientes, aliquanto etiam uberius de hoc ageremus. ut plurima virginum exempla, tum ad ea, quæ tractamus confirmanda, tum etiam ad eorundem victorias summam saltem attingendas adduceremus. quippe qui Dei beneficio de propria carne, deque Satana sævissimo hoste non minus fortiter, quam gloriose triumpharunt; eaque de causa in Cælo præter gloriam essentialem, aureolam quoque virginitatis, & fructum insuper castitatis cælestium, qui virginibus debetur, sunt consecuti. Ut autem perspicua.

ri consulamus, universam hanc disputationem octo sectionibus hoc ordine complexi sumus.

Primò, enim de iis, qui hoc vitæ genus elegerunt, aliqua generatim præmittemus.

Secundò, virorum exempla proponemus, qui virginitatis gloria floruerunt.

Tertiò, aliorum virorum fortitudinem admirabilem describemus, qui virginitatis integritatem contra aliorum petulantiam, & contra carnis blandientis illecebras viriliter sunt tutati.

Quartò, mulieres plurimas enumerabimus, quæ virginali pudicitia singulariter præfulserunt, & pro Christi fide martyrium fortiter subierunt.

Quintò, mulierum, quæ pro virginitate tuenda contra tyrannorum sævientium vim, atque impetum strenuè decertant, invictum animi robur exponemus.

Sextò, de complurium virginum pudicitia agemus, quæ à Tyrannis in Lupanis detrusæ divinitus à contumelia sunt servatæ.

Septimò, complures virgines recensebimus, quæ in pace Ecclesiæ perpetuæ virginitatis institutum sunt complexæ.

Octavò, denique nonnullos viros, ac mulieres, qui nuptiali vinculo colligati, illibaram tamen virginitatem coluerunt, commemorabimus; atque & his nonnullos conjuges, qui aliquot susceptis in matrimonio liberis, perpetuam inde communi consensu continentiam servarunt; quasdam etiam, quæ viris extinctis ad secundas nuptias transire neutiquam voluerunt.

Et ne cogamur in singulis, quos plurimos in medium afferimus; auctores qui hæc literis mandarunt, non abique Lectoris fastidio allegare; illud Lectorem monitum velim, ea quæ proferimus ex vitis eorundem, vel in Breviario, aut Martyrologio Romano, vel ex auctoribus probatis apud Surtium esse deprompta: quòd si quid aliunde acceptum sit, auctores indicabimus, servatis ferè, quo ad ejus fieri potuit, iisdem auctorum

verbis.

INNUMERABILIS VIRGINUM
virtusque sexus multitudo, qui lege Evan-
gelica virginitatis vexillum à Despa-
ra erectum sunt secuti.

SECTIO I.

2.
Virginum
multitudo
sub vexil-
lo Despara.

Cum viciorum, ac mulierum, qui Despara
exemplo virginitatem Deo consecra-
vunt, amplissimas interdum, quæ offere-
bantur repudiatis matrimonii, quorum com-
plures martyrii quoque palnam adeptos esse
constat, tanta sit multitudo, ut eorum nume-
rus, qui ab initio nascentis Ecclesiæ per tot an-
norum secula in omnibus Christiani orbis re-
gionibus hoc præfiterentur, à nullo mortalium
iniri possit: idcirco ut generatim hanc virgi-
num multitudinem aliqua ratione conjicere
possimus, afferenda sunt, quæ vetustissimi au-
ctores, & complures Patres memoriæ prodide-
runt, tum de innumeris utriusque sexus fide-
libus, qui vel in seculari vita, vel in religioso ha-
bitu regnis interdum, ditionibusque hære-
ditario jure illis obveniebant, posthabitis, vir-
ginitatem nuptiis prætulere, tum etiam de
his, qui coelibem, & religiosam vitam duxerunt,
ex quibus complures ilibata carnis integritate
floruisse: quamvis hoc nominatim minime ex-
primatur, conjectura tamen minime dubia, ut
infra dicam, affirmare possumus.

Ex Phil.)
Hieron.

Christini
Alexandr.
sub S. Mar-
co Evang.
& virgi-
nes, qui in
his exciter

In primis Philo disertissimus Judæorum, qui
Romæ sub Claudio, Apostoli Petri amicus tu-
m à Hieronymo traditur, in libro quem in-
scripsit, de vita contemplativa supplicium, id est
Religiosorum, (quod orando, ac supplicando
tempus omne consumant) conversatione mo-
nachorum, tum viro- rum, tum mulierum etiam
virginum a viris separatim viventium, Alexan-
dræ, & in Ægypto sub Marco Evangelista Do-
ctore, quos præfens viderat, suse exponit; eos-
que plurimos fuisse affirmat, atque à spontanea
bonorum abdicatione, à castitate, à jeuniis, ab
oratione, à lectione, & sacrarum literarum
interpretatione, quibus vacabant, & sacris
mysteriis, quæ in templis obibant, mirifice
commendat. Quod autem hæc omnia intel-
ligat de Ascetis, id est, monachis Christia-
nis sic vocatis, propterea quod virtutis exer-
citationi maxime essent dediti, egregie pro-
bat Eusebius Casariensis lib. 2. histor. Eccles.
c. 16 Epiphanius hæres. 29. & Hieronymus in
Catalogo Script. Eccles. in Marco, & in Philo-

ne: Cardinalis Baronius tom. 1. Annal. ad an-
num Domini 64. & Cardinalis Bellarminus
contra Magdeburgenses hæreticos non solum
ostendit: verum etiam eorum objectiones e-
rudite dissolvit in controversia 2. general. l. 2.
cap. 5.

Verum quod ad rem nostram facit, eorum
multitudinem non solum in Ægypto, sed
in aliis etiam Provinciis idem Philo de cis
agens, his verbis apud Eusebium exprimit:
Quamquam hoc hominum genus passim in
universum orbem terrarum diffusum est (nam
non Græciam solum, sed etiam Barbariam
tam præstantis, & perfecti boni participem
esse oportuerat) in Angulis tamen Ægypti
agris, & maxime quidem circiter Alexan-
driam multo maxima hominum multitudo
cernitur in loco commodissimo, qui est ad
lacum Mariæ ex planicie paululum educto;
additque viros illos insignes Curatores, vel
Cultores nuncupatos; mulieres etiam ean-
dem vires consuetudinem secutas Curatrices,
vel Cultrices appellatas, quod velut Medici
eorum mentes, qui ad ipsos accedunt, à vi-
tiorum morbo curent, vel quod puro cultu
Deum colant, & harum mulierum complu-
res ad extremam usque senectutem Virgines
permanere, aut, non necessitate, sicut non
paucæ Græcarum, ac Gentium Sacerdotum
faciunt; sed sua voluntate; casque castitatem
propter Sapientiæ desiderium observare; ne-
que mortales fortis curare, sed immortales,
quos anima Dei amore inflammata, producit,
adjectisque (teste Eusebio) frequentes illorum
in unum congressus, & exercitationes, ac
severam disciplinam rationem, viro- rum qui-
dem in uno, mulierum autem in altero lo-
co separatim congregatarum. Hæc omnia ad
verbum ex Eusebio, & Hieronymo locis cita-
tis.

Virginum
multitudo.
Ex Phil.
Ex Euseb.
Casariensi.

Curatores
monachi.
Curatrices
virginum.

S. Ignatius, quia jam suo tempore virgines,
& Viduæ in multitudinem excreverat ceperant,
in Epist. ad Philipp. Saluto, inquit, congrega-
tionem virginum, legionem viduarum.

Justinus Philosophus, & martyr in Apolo-
gia, quæ est ad Antoninum Pium Imperato-
rem aud: iter pronunciat, apud nullam gentem
ita coli castitatem, ut apud Christianos, & hæc
Per multi profecto sexus utriusque, & sexaginta, &
sepeuaginta nati annos (apud nos) qui à pueris
disciplinam Christi sunt s. Etati, incorrupti, &
coelibes perdurant, & glorior me per omne genu
homi-

Ex Ignat.

hominum nostrorum tales commonstrare posse. Sic Iustinus.

Athanasioras Philosophus in oratione pro Christianis, quæ habetur inter opera Iustini, de pudicitia agens Christianorum; Et reperire, inquit, est apud nos permultos, & viros, & mulieres, qui in cœlibatu consensuerunt spe illa adducti, quod in tali genere vita conversari prolixius cum Deo possint. Sic ille.

3. Tertullianus in Apologetico c. 9. effreni Ethnicorum impudicitia, qua interdum accidebat, ut vel imprudenter incestu cum cognatis implicarentur, opponit Christianorum castitatem: *Que diligentissima, inquit, & fidelissima nos ab evanitiu incasti sepebat, quantumque ab stupris, & ab omni post matrimonium excessu, tantum & ab incasti casta tui sumus. Quidam multo securiores totam vitam huius erroris Virgine continentia depellunt, senes, pueri.* Hæc Tertullianus.

Cyprianus lib. de habitu Virginum: *Iam, inquit, referus est orbis, impletus est mundus eorum, qui capere continentiam possunt, more viventes spadonum castrati ad regnum Dei.* Sic Cyprianus.

Athanasius in lib. de human. Verbi: *Quis, inquit, hominum post mortem, vel in vita auctor servanda virginitatis fuit? an non contra arbitrius est eam virtutem præstari non posse? ait autem Salvator noster, & omnium Rex Christus tantum valuit in huiusmodi præceptis, ut pueri nondum maturi legum disciplina, virginitatem qua supra leges est, profiteantur.* Hæc Athanasius.

Ambrosius l. 3. de Virg. sacrarum virginum multitudine homines non minus, earumque multitudinem in Oriente, & Africa esse ingenrem probat: *Si quis, inquit, putet consecratione virginum minus genus humanum, consideret, quia ubi pauca virgines, ibi etiam pauciores homines: ubi virginitatis studia crebriora, ibi numerum quoque hominum esse maiorem. Discite quantas Alexandrina totiusq; Orientis, & Africana Ecclesia quotannis sacrare consueverunt. Pauciores hic homines produnt, quam illic virgines consecrantur.* Hæc Ambrosius.

Idem S. Ambrosius ad Valentianum Imperatorem adversus Symmachum l. 2. epist. 12. indicat imperii opes neququam sufficere potuisse ad virgines Christianas Deo sacratas nutriendas, si ex publico sumptu alendæ fuissent, sicut olim Vestales, propter immensum earum in universis Ecclesiis numerum, ejus verba

sunt: *Ponamus tamen subsidia largitatum conferenda virginibus, qua Christianis munera redundabunt? quod tantas opes sufficere ararium?* Hæc Ambrosius.

Chrysostomus hom. 13. super c. 8. ad Rom. agens de gratia Spiritus per Christum legis Evangelicæ tempore collata, qua motus carnis mirum in modum sunt repressi, id confirmat ex mortis contemptu, & virginum immensa multitudine, quæ ubique terrarum florebat: *Que enim, inquit, nemo videbatur præstare posse virginitas, & mortis contemptus, compluresque alii affectus, ea ipsa ubique jam terrarum nunc præstantur: neque apud nos solum, sed & apud Scythas, apud Thracos, apud Indos, apud Persas, reliquosque quamplurimos Barbaras, & virginum chori, & martyrum populi, & monachorum sodalitates, qui omnes jam plures iis esse cœperunt, qui uxores habent.* Hæc Chrysostomus.

4. S. Augustinus lib. 1. de moribus Ecclesiæ cap. 30. fute agens de sanctitate, quæ non apud Hæreticos, sed in sola invenitur Ecclesia Catholica, eam sic affatur: *Merito tibi tam multi hospitaes, multi officiosi, multi misericordes, multi docti, multi casti, multi sancti, multi usq; ad eam Dei amore fragrant, ut eos in summa continentia atque mundi huius incredibili contemptu etiam solitudo deleat.* Et c. 31. *Quis nescit summa continentia hominum Christianorum multitudine per totum orbem in dies magis, magisque diffundi, & in Oriente maxime, & in Egypto. Et mox. Quis non illos miretur, & prædicet, qui contemptis, atq; desertis mundi huius illecebris in communem vitam castissimam, sanctissimamq; congregati simul eratem agunt: viventes in orationibus, & aliis vita religiosa exercitationibus, quas Augustinus latè prosequitur. & infra de Religiosis ad divinum Verbum à monasterijs à patre audiendum confluentibus hæc adiecit: Et conveniunt ad singulos Patres tercia, ut minimum hominum millia, non etiam numerosiores sub uno agunt & mox. Hæc est etiam vita feminarum in Deo sollicite, castèq; servantium, quæ habitaculis segregata, ac remota à viris quam longissimè decet, ad quas juvenum nullus accessus est, neque ipsorum quamvis gravissimum, & probatissimum senum, nisi ad vestibulum necessaria præbendi, quibus indigent, gratia. hæc Augustinus.*

Verum de virginum apud Catholicos ingenti

Vuuu

genti numero audiamus apud Augustinum l. 30. contra Faustum Manich. c. 4. eundem Faustum Catholicos Episcopos, cum quibus eifermentum erat, quod fideles ad virginitatem hortarentur, his verbis impie sugillantem: *Quod certatim semper ad hanc mulieres incitatis professionem susceptionibus vestris, ut penè jam major in Ecclesiis omnibus virginum apud vos, quam mulierum numerositas habeatur.* Sic Faustus haereticus apud Augustin. quod S. Augustinus minime inficiatur, licet ejus ineptis egregie respondeat.

Idem in l. 3. confess. c. 11. In luca illa spiritus, & carnis excitata in se ipso initio conversionis, considerabat ipse castam dignitatem continentiae: *Ibi, inquit, tot pueri, & puella, ibi juvenis multa, & omnis aetas, & graves viduae, & virgines anus, & in omnibus ipsa continentia nequaquam sterilis, sed fecunda mater filiorum gaudentium de marito te Domine.* Sic ille.

Idem Augustinus lib. de sancta virginitate c. 36 Christum his verbis affatur: *Respice agmina virginum puerorum, puellarumq; sanctarum, in Ecclesia tua eruditum est hoc genus.* Et mox: *Hi illud etiam, quod non jussisti, sed tantummodo volentibus arripendum proposuisti, dicens: Qui potest capere capiat: arripuerunt, voraverunt, & propter Regnum Caelorum se ipsos, non quia minatus es, sed quia horitatus es, castraverunt.* Haec Augustinus.

Theodoretus in sua hist. Theophili scilicet 30. ubi Dominæ virginis vitam sanctissimam exposuisset, subjicit: *Multæ aliæ partim quidem vitam amplexæ solitariam, partim autem vivere amarunt cum pluribus, aded ut ducentæ, & quinquaginta, & plures, & pauciores simul vivant, uno cibo vescentes, super solas stoeas ex instituto dormientes, & manus quidem lanæ attribuentes, hymnis vero linguas consecrantes, sunt autem ejusmodi innumerabilia sapientiae gymnasia, non solum in nostra Regione, sed etiam per totum Orientem, iis autem plena est Palaestina, & Ægyptus, & Asia, & Pontus, & tota Europa.* Ex quo enim Christus honoravit virginitatem, ut qui natus sit ex Virgine, prout virginitatis natura germinavit, & hos suave volentes, & qui non marcescunt, flores affert creatori: non virtutem in masculo, & foemina discernens. & infra. *sunt ergo multæ, & virorum, & mulierum pietatis palestræ, non apud nos solùm, sed etiam in universa Syria, & Palaestina, & Cilicia, & Mesopotamia: in Æ-*

gypto autem dicunt etiam plusquam quinque millia virorum habere monasteria, qui operantur, & interim Dominum laudant, hymnique celebrant. Haec Theodoretus.

Palladius in historia Lausica cap. 124. ubi recensisset insignium quarundam virginum nomina, quas Romæ viderat, subjicit: *In Civitate Ancyra esse decem millia virginum, quæ in omni virtutis institutione exercebantur.*

Evagrius in vitis sanctorum Patrum capite 5. in una Civitate Thebaidis dicta Oxirinchum se vidisse testatur innumerabiles Religiosas, in qua Urbe multo plura monasteria videbantur, quam domus, & ab ejus loci Episcopo intellexit, viginti millia Virginum, & decem millia monachorum ibi esse, quorum plurimi divitis Dei donis fugebant,

INGENS MULTITUDO EORUM, QUI CÆLIBEM VITAM DUXERUNT, EX QUIBUS COMPLURES VIRGINES EXISTERE.

Atque hæc dicta sunt in universum de ingenti eorum numero, qui in Christi Ecclesia virginitatis florem Deo consecraverunt, commemoranda est nunc infinita propemodum multitudo eorum, qui propter Christum Dominum cælibem vitam duxerunt, innumeris, inque difficillimis Satanae ac propriae carnis superatis tentationibus, ex quibus plurimos etiam virginali castimonia fulsisse, procul dubio existimare possumus: tum quia eorum complures, ex Athanasio loco citato, & Hieronymo epist. 22 & ex vita sancti Pachomii apud Sur. tom. 3. à pueritia in religioso vitæ instituto sunt educati, id quod laudat Basilus in regulis tufius disputatis q. 15. & S. Thom. 2. 2. qu. 189. art. 5. tum quia complures alii, & si majores natu animum ad religionem appulerunt; in seculari tamen habitu religiosos mores sunt æmulati, quamvis virorum virginitas non æquè, ac mulierum propterea, quæ infra dicemus, exprimi soleat.

Et ut omittamus illos omnes, quorum numerus præ multitudine supputari nequit, qui ab initio nascentis Ecclesiæ innati sunt sacris ordinibus, quibus annexum est votum perpetuæ continentiae: nam ut rectè Hieronymus contra Vigilantium: *Orientis, inquit, Ecclesia, fuerit, Ægypti,*

Ingen-
titudo ca-
libum, ac
virginum
recensetur

Clerici
nonnes cõ-
nentes, ac
virginet-
lum etiam
fuerit.

Aegypti, & Sedis Apostolica, aut Virgines clericos accipiunt, aut continent, aut si uxores habuerint, mariti esse deserunt. & ep. 50. ad Pamachium idem docet, cum Epiphano contra Catharos in compendio, de quo videndus est Baron. tom. 1. ad Ann. 58. hoc ipsum de sacerdotibus Orientis affirmat Eusebius lib. 1. de demonstr. Evang. & Basilium in epist. ad Gregorium. Ephraem in Epist. ad quendam monachum. qui dicebat, melius esse nubere, quam uri. Maximus in responsis ad Thalassii quaestiones.

Hoc ipsum testatur S. Thom. 2. 2. qu. 88. art. 11. idque contra haereticos egregie probat Cardinalis Bellarminus contr. 2. lib. 1. c. 19. (quandis Ecclesia Graecis sacerdotibus uxorum, quas ante ordinationem duxerunt, usum permiserit, ut videre est c. cum olim de clericis conjugatis!) venio ad eos, qui cenobia, vel deierta incolerunt, quorum immensa multitudo licet conieci possit exiis, quae supra ex Philone, Joanne Chrysostomo, Augustino, Theodoro, & Palladio attulimus; adhuc tamen magis in particulari extulisse, & ex aliis ostendatur.

6. S. Athanasius in vita S. Antonii, de monachis suis agens, qui sub magni Antonii magisterio vivebant, in hunc modum scribit: Erant igitur in monte monasteria tanquam tabernacula plena divinis choris psallentium legentium, orantium, tantumque jejunandi, & vigiliarum ardorem cunctorum mentibus sermo ejus afflaverat, ut futurae spei aviditate ad charitatem mutam, & misericordias indigentibus exhibendas, jugi studio laborarent: qui insulam regionem quandam & oppidum a mundana conversatione se junctum, plenum pietatis, & justitiae videbantur incolere. Quis tantum monachorum agmen adspiciens, quis vinlem illum concordiae certum cernens, in quo nullus nocens, nulla detractio susurrionis, sed multitudo abstinentium, & certamen officiorum erat, non in hanc statim erumperet vocem? *Quam bona domus tua Jacob, Tabernaculum tuum Israel!* Haec S. Athanasius.

S. Joannes Chrysostomus homilia 8. in e. 2. Matth. agens, quomodo Aegyptus ex Christi pueri in habitatione, quendam sanctificationis gustum sit adepta, ut postea praedicatione Apostolorum Dominum prima susceperit, subjicit de Aegypti religiosis: si quis inquit, nunc ad Aegypti veniat solitudines, Paradiso prorsus omnem illam videbit Ere-

num digniorem, & innumerabiles Angelorum coetus in corporibus fulgere mortalibus, & populos martyrum, & choiros Virginum, & omnem quidem tyrannidem diaboli dissolutam, Christi autem regnum coruscans. & mox: Est cernere tota illa regione diffusum exercitum Christi, & admirabilem illum regium gregem, virtutumque caelestium conversationem in terris micantem atque haec non in viris solum, verum etiam in foeminis splendere conspicias: nam illae quoque non minori, quam viri virtute decorantur. & infra, Non ita variis astrorum choris caelum refulget, ut Aegyptus innumeris monachorum, ac Virginum distinguitur, atque illustratur tabernaculis. Haec Chrysostomus qui etiam pluribus persequitur virtutes eorum, & quo modo bonis omnibus renuanciantes, jejunis, labori manuum, orationi vacabant.

S. Basilium, qui monastici instituti non solum cultor, sed institutor etiam fuit praecellens epistola 63. de Religiosis agens: *Audis quidem in Aegypto talem esse virorum quorundam virtutem, & forsan in Palestina. Audis & in Mesopotamia viros esse perfectos, atque beatos.*

Sanctus Hieronymus in vita S. Hilarionis, (quem Monasticae conversationis, & studii in Syria fundatorem, & eruditorem appellat,) exemplo ejus per totam Palestinam innumerablem monasteria esse coepisse, omnesque ad eum Monachos certatim currere, & cum interdum cellulas lustraret Monachorum, fratres, qui eum comitabantur, ad duo milia, aliquando ad tria milia extulisse affirmat.

Idem Hieronymus de Monachorum multitudine e Barbarorum Regionibus ad sancta Jerosolyma loca vitanda accedentium, epist. 7. licet: De India Perlide, & Ethiopia, monachorum quotidie turmas suscipimus, & epist. 3. Indus, Persa, Gothus, Aegyptius philosophantur. Haec ille ostendens eos religiose perfectioni vacare, quam Philosophiae nomine appellat: & epist. 27. Narrat in Oppido Nitria in Aegypto, S. Isidorum Episcopum cum turbis innumerabilibus monachorum, ex quibus multos sacerdotales, & leviticus sublimabat gradus, occurrisse S. Paulae Romanae, quae monachos in desertis illis visitabat, tanquam sexus oblitam inter tot milia monachorum habitare cupivisse, nisi Bechlehem desiderium retraxisset. Sic Hieronymus.

Monasteria quam plurima. Ex Hieronymo. Ex Palestina.

Monache sub S. Isidoro Episc. in Aegypto. S. Paulae Romanae.

Num. 23.

Innumera-bilis in Aegypto monachorum, ac Virginum multitudo. Ex Chryf.

Vuuu 2

S, San-

Sanctorum
virorum
diversorum
Mediolani.
ex Augusti.

7 Sanctus Augustinus libro x. de moribus
Ecclesie cap. 33. Vidi ego divi sorium sancto-
rum Mediolani non paucorum hominum. qui-
bus unus Presbyter preerat, vir optimus, & do-
ctissimus: Romae etiam plura cognovi, in quibus
singuli gravitate, atque prudentia, & divi-
na scientia prepollentes, caeteris secum habi-
tantibus prestant, Christiana charitate, san-
ctitate, & libertate viventes,

Monachi
apud Bessos
ac Dacis.
Ex S. Pau-
lino.

S. Paulinus in carmine ultimo de reditu Ni-
cetae; à quo hæc accepit, sic cecinit de Keffis
olim latrocinij afflicta, & de Dacis.

O vices rerum bene ver, a fama
In quibus montes prius & eruenti
Nunc regunt verjos Monachi latrones
Pacti alumnos.
Mec ubi quondam fuerat forarum
Nunc ibi ritus viget Angelorum,
Et lateet justus, quibus ipse latro
Vixit in antra.

Monachi
in cœnobio
Tabennensio
Thebaida
circiter
5000.
Ex Cassia-
no.
Ex Theo-
doreto.

Cassianus libro 4. cap. 1. de uno cœnobio
Tabennensiotarum in Thebaydesic ait: Hoc
cœnobium quâto numero populosius cunctis,
tantò conversationis rigore discretius. siqui-
dem in eo pluraquam quingue millia fratrum
sub uno Abbate reguntur; itaque obedientia
hic tam prolixus monachorum numerus omni
ævo senioni subditur, quanta non potest apud
nos unus uni, vel obedire pro modico tempo-
re, vel præesse, sic ille, cui attestatur Theodo-
retus in historia Theophyli cap. 30. quem su-
pra citavimus,

Ex pallad.
Anacho-
reta Mo-
nachi 600.
in monte
Nitria mo-
nasterium
sub Abba-
te Or.
Monachi
sub S. Pa-
chomio
Abbate
1400.
Monaste-
rii sororis
S. Pachom.
Ex Sursio.

8 Palladius in historia Lausiaca de Religiosis
tū cœnobitis tū eremitis, quos ipse visitavit,
plurimos refert, nos summatim eos adnotabimus
in c. 6. In monte, inquit, Nitria habitant ad quin-
que millia virorum aliqui cum duobus, vel tribus:
in intima verò solitudine erant Anachoreta viri
perfecti numero sexcenti. &c. 8. In hoc monte
Nytriae Abbas Or habebat monasteria mille
fratrum. Cap. 35. Monasteria, quæ regulam
habent S. Pachomij ab Angelo acceptam sep-
tem millia virorum habent. Primum verò, &
magnum quod alia peperit, in quo degit san-
ctus Pamochus 1400. continet.

Cap. 36. Transfluvium est monasterium
mulierum circiter quadringentaru, quod ean-
dem habet vivendi formam, & institutum hoc
monasterium est fundatum à sorore sancti
Pachomij, quemadmodum in sancti Pachomij
vita apud Surium 14 Maij legimus.

Et cap 44. vidit Ammonem in Thebayde

patreter mille monachorum, quos etiam vo-
cabat Tabennensiotas, mirum silentium, & in-
credibile ciborum abstinenciam servantes.

Cap. 48 in Thebayde in finibus Herimpo-
lis, ubi Deipara cum Christo mansit, vidisse se
scribit in solitudine Apollo, qui monasteria ha-
bebat supra montem, eratq; pater monacho-
rum circiter quingentorum, cum autem esset
Apollo octogenarius sibi magnum congrega-
verat monasterium virorum perfectorum, qui
poterant omnes ferè signa efficere. Ita Palladi-
us.

Cap. 65. monasterium magni Ildoerati t
mille monachorum ita sanctitatis, ut omnes
signa facere possent, & cum mors immineret
ejus diem prædicebant, & absque morbo de-
cedeant.

Cap 63. Dioscorus pater erat centum mo-
nachorum.

Cap. 67. Chronius pater trecentorum,
Cap. 70. in partibus Arsenoia Presbyter
Serapion. pater erat horum monasteriorum,
in quibus decies mille numerantur, quod con-
firmat Sozomen. libro 6. cap. 28

Cap. 81. in Antinoi Civitate Thebaydis, cir-
ca civitatem circiter bis mille sunt in monaste-
rijs, & in his sunt etiam Anachoretæ,

Cap. 150. in Thebayde, quæ est per Sye-
nem, dicit viros esse valde admirabiles, & mul-
titudinem monachorum infinita, quorū tanta
est sanctitas, ut mortuos in hodiernum utque
diem suscitent, super aquas ambulent, & quæ
Christus per sanctos Apostolos, ea quoque
per eos nunc efficiat. hæc ex Palladio

9. Sanctus Joannes Damascenus in historia
de Barlaam, & Josaphat cap. 1. scribit, in In-
dia regione ingenti, ac frequentissima, quæ
ab Ægypti parte mari alluitur, & à continente
ad Persidis fines secedit. cum Christi fidem In-
di susceperent, & audissent in Ægypto mona-
steria edificata, ac monachorum, qui An-
gelorum instar vivebant ingentia agmina cu-
mulari, ipsos quoque ad ejusdem vitæ studi-
um excitatos, adeo ut complures ipsorum re-
lictis omnibus in solitudine concederent, at-
q; in mortali corpore eorum, qui corporis ex-
pertes sunt, vitæ ratione susceperent. hæc ille,

Ex quibus complures Abenner Rex pro
Christi fide diversis afflictos supplicijs eadi-
jussit, de quibus in Martyrologio die 3. Augusti,
Sanctus Bernardus, in vita S. Malachie

Tabennensio
Monachi
sub Apollo
Abbate

Ex Pallad.

Monaste-
ria magni
Ildori
Abbatis.

Monachi
sub Dis-
core Abb.
sub Chron.
Abbate.
Sub Sera-
pione Ab-
bate.

Monachi
& An-
choretæ in
Thebayde,
Monachi
in Thebai-
de, quæ sit
per Syent.

Ex Pallad.
Ex Da-
masceno.

Ægypti
Monachi
in Ægypto
viventium
ingentia
agmina
cumulari.

Mar. Rom.

Ex Ber-

naudo.
Benchore
sis mona-
chi sub Co-
gello Abb.

Monaste-
ria sub
Luano
Abbate.

Luxoviense
Monaste-
ria sub S.
Columba-
no Abbate.
Benchore-
sis mona-
chi succed-
untibus
vicesim
choro di-
vino ō so-
lemnia ce-
lebrant
Nongenti
Monachi
simul, à pi-
ratis occi-
duntur.

S. Columba-
nae pluri-
merū Mo-
nachorum
pater, &
multorum
cenobiorū
fundator.

Pater 600.
M. de ho-
rum.

de uno monasterio in Hyberna sic scribit. Cen-
choronic Monasterium nobilissimum exte-
rat ante sub primo patre Congello multa mil-
lia Monachorum generans multorum mona-
steriorum caput.

Locus ferè sanctus, fecundusque Sancto-
rum, copiosissime fructificans Deo, ra, ut unus
ex filijs sanctæ illius Congregationis nomine
Luano, centum solus monasteriorum funda-
tor extitisse feratur. Quod idcirco dixerim, ut
ex hoc uno coniciat Lector, quam ingens fu-
erit reliqua multitudo, & infra. Nec modo in
præfatas, sed in exteras etiam regiones quasi
inundatione facta, illa se sanctorum ex anima
effuderit. Equibus ad has nostras Gallicaaas
partes sanctæ Columbanus ascendens Luxo-
viense construxit monasterium factus ibi in gē-
tem magnam.

Ajunt tam magnum fuisse Benchorense mo-
nasterium, ut succedentibus sibi vicissim choris
continuarentur solennia divinatorum ita ut ne
momentum quidem diei, ac noctis vacaret à
laudibus & iuox. Nam ut taceam corpora san-
ctorum, que in pace sepulta sunt, ferunt congen-
tos simul una die à piratis occisos. Erat qui-
dem ingens loci illius possessio, sed Malachias
solo contentus loco sancto, totas possessiones
& terras alteri cessit hæc omnia Bernardus.

Nec mirum videri debet tantum Monachorum
numerum cesum à piratis, nam in Martyrologio Romano die 12. Augusti hæc legi-
mus. Eoem die sanctorum martyrum Por-
chani Abbatis monasterij Linnensis, & qua-
gentorum monachorum, qui pro fide catho-
lica à Barbaris eccisi, martyro coronati sunt.
10. Quomodo vero S. Bernardus loc. citat.
perhonorificam de S. Columbano mentionem
fecit, antequam ad alia progrediamur breviter
dicamus de Religiosis per eum mirifice propa-
gatis. Is enim non solum egregia sanctumonia,
miraculorū gloria, & prophetiæ spiritu clarus,
velum etiam plurimorū monachorum pater
(quorum copules sanctitate illustres fuere)
multorum nem cenobiorū fundator extitit,
cujus obitus in an. 622. à Sigeberto in chroni-
co reponitur; dies vero in Martyrol. 21. No-
vemb. adnotatur, ejus vitam in compendium
redactam describit Petrus in catalago libr. 10.
c. 94. è S. Columbani discipulis præter mul-
tos, alios S. Eustasius clarus habetur. I. Luxo-
viensis monasterij ab eodem S. Columbano
fundati Abbas miraculis, & sanctitate conspi-

cuus ferè ferecentorum monachorum pater
extitit, de quo in Martyrol. 29. Martij, ex qui-
bus non tantum in Oriente, veium etiam in
Occidente monachos mirifice propagatos, sa-
tis constat, de quibus Cord. Baronius tom. 3.
Annal. ad Annum Christi 328. Certum, inquit,
exploratum est, Occidentali Orbi Provincias
ferè omnes una cum Insula hoc eodem seculo fu-
isse repletas agminibus monachorum, & ut sum-
matim de his nonnulla perstringamus, dicemus
aliquid de monasterijs vetustissimis in Occi-
dente fundatis, & de Religionum Ordinibus ibi-
dem institutis.

Et sanè de monasterijs Romæ excitatis, præ-
ter sanctum Hieronymum epist. 16. testatur
S. Augustinus libro 1. de moribus Eccles. c. 33.

Ecclesia quoque Mediolanensis monaste-
rium propè Civitatem habebat ex eodem Au-
gustino libro 8. Confessorum capite 6.

S. verò Eusebius Episcopus Verceilensis ex
Ambrosio lib. 10. epist. 82. primus in Occiden-
tis partibus hæc duo clericorum officia, & mo-
nachorum instituta in ipsdem personis in sua
Ecclesia conjunxit.

Sanctus Martinus, apud Severum Sulpitium
in ejus vita, Turonis monasterium sanctitate,
& monachorum frequentia in ligno extruxit.

S. Augustinus in Africa, ex Possidio, virorū,
ac mulierum monasteria fundavit, & religio-
sum institutum inchoavit, quod in hodiernum
usque diem per multos ordines Canonicorum
Regularium, Eremitarum S. Augustini, & ali-
orum propagatum Ecclesiam mirifice exornat

11. In Italia verò, quæ myis ante Sanctum Be-
nedictum complures essent monachi, quorum
monasteria memorat S. Gregorius libr. 1. Dia-
log. c. 1. & 4. illud nimirum S. Honorati in Ur-
be fundata. S. Equitij in Provincia Valeria, & il-
lud propè Sublacū Romani monachi, à quo S.
Benedictus, teste Gregorio libro 2. Dialog. c.
1. habitum S. conversationis accepit: Ipse ta-
men S. Benedictus religiosam disciplinam an-
no 520. in Occidente penè collapsam, ut verbis
utai Martyrologij, restituit, & mirum in mo-
dum propagavit, sub ejus regula innumeri
Religiosorum ordines militavit qui tanto pa-
te gloriantur.

Post S. verò Benedictū non desuere plu-
rimū qui religiosum institutum instaurarunt,
vel instituerunt, ejusmodi fuit S. Romoaldus
Camaldulensium Fundator.

Fuere & Cluniacenses anno 613, qui à S. O-

Monaste-
ria Roma
extructa

Monaste-
ria in Medio-
lani

Monaster.
Turonense
sub sancto
Martino.

Monaste-
ria in Afri-
ca sub S.
August.

Monaste-
ria in Ita-
lia ex Greg.
sub S. Ho-
norato sub
S. Equite.
sub Roma-
no Mona-
cho.

Religiosorū
disciplina
sub sancto
Benedicto
Abbat in
Occidente.
sancto Odo-
ne Abbate.

sub sancto
Brunone.
sub sancto
Iohanne
Gualberto.
sub sancto
Roberto
Abbate.

done Abbati fumpere nitium, Carthufiani à S. Brunone. Ordo Vallis umbrosæ à S. Joanne Gualberto. Cistercienses à S. Roberto primo eorum Abbate, de quo in martyrologio die 29. Aprilis, magis tamen propagati postea à S. Bernardo notæ sanctitatis VII. O.

Ordo Eremitarum Montis Virginis à S. Gulielmo Vercellensi in eodem Monte Virginis prope Neapolim institutus.

Ordo Servorum Beatæ Virginis Florentiæ cœpit.

Ordo Cœlestinorum à sancto Petro Montono.

Ordo Jesuatorum à B. Joanne Columbino Senis inchoatus, &

Ordo Montis Oliveti Senis pariter institutus.

12 Quid dicam de mendicantium Ordinibus, qui in personarum numerum prope modum infinitum in toto terrarum Orbe exereverunt; ejusmodi est Ordo Prædicatorum à S. Dominico fundatus. Ordo minorum à S. Francisco. Eremitarum ab Augustino. Carmelitarum ad Elham Prophetam, & eos qui in monte Carmelo degebant, suam originem referentium, è quibus S. Albertus Confessor die 7. Augusti, & S. Angelus martyr die 5. Maji præcipue claruerunt. Minorum à S. Francisco de Paula, & aliorum ordines, quos brevitatis studio præterimus, qui Ecclesiam Dei vitæ exemplo, & doctrina illustrarunt.

Ordines quoque clericorum regularium, quorum plures post annum Dom. 1300. in Ecclesia germinarunt, eiq; suis institutis in ætatem juvenandis egregiam navant operam, inter quos connumeratur nostra minima Societas Jesu anno 1540. à Paulo III. Pontifice max. confirmata. Quod si quis Religiosorum Ordines (quos in præsentia recensere nimis longum esset, & à nostro instituto alienum) magis in particulari cognoscere desideret, legat nostrum Hieronymum Platum in egregio, quod de bono status Religiosi cluibravit, opere lib. 2. c. 20. & seq. & Paulum Morigiam lib. de origine Religionum.

Ad extremum illud ex Tritem. I. de vitis Illustribus S. Benedicti c. 2. adiciendum videtur in sola provincia Moguntina suo tempore centum & viginti quatuor Abbatis Ordinis S. Benedicti extitisse. (Is autem vixit an-

num circiter 1480.) additque Tritemius de Ordine S. Benedicti, fuisse tempus cum in illo solo ordine quindecim mille Abbatæ numerarentur. Ex quibus aliorum Ordinum cœnobia, & domos, eorumque Religiosos, qui omnes continentiam Deo promittunt, conjicere poterimus.

Atque hæc in universum de eorum multitudine, qui Deiparam imitari, virginitem, vel talem cœlibatum coluerunt; nunc in particulari ad viros, & mulieres, qui hoc vitæ institutum complexi sunt veniamus.

VIRORVM EXEMPLA,
qui Deiparam imitantes incorruptam
virginitatis florem custo-
dierunt.

SECTIO. II.

ET si virginitatis præstantia ea est, ut in quocunque sexu reperitur, omni sit celebranda præconio; In viris tamen præcipue suspicienda videtur: tum propter acriorem, quibus ob fervidiorum corpus constitutione urgentur carnis stimulos, tum propter majores ejus admittendæ occasiones oblicentiam, quolibet sine custodibus, & interdum sine arbitris vagandi; tum etiam quia infamia nota apud cognatos, ac populares, pudor item naturalis ab hujusmodi flagitio absterere magis solent sceminas, quam viros. quare Clymacus gradu 1. Summa, inquit, circa nos Deus in hoc quoque prævidet etiam gerens proca. utatem scemina. quasi frano quodam pudore restringit: nam si hæc ad marem sponte accurreret, non fuisset salva omnia caro. hæc Clymacus. quæ omnia S. Augustinus de verbis Domini term. 46. c. 2. confirmat. Cum enim viros, qui uxorem ducere volunt hortaretur ad virginitatem interim servandam exemplo mulierum nubere volentium subjicit. Et tu, inquit, vir si virginitatem servaveris gloriosior eris quam mulier: illam enim premit parentum custodia, refrenat inferioris sexus verecundia, postremo leges timet, multa enim præter Deum timet: tu vero solum Deum times, qui major est omnibus. hæc Augustinus.

Hinc etiam factum est, ut quamvis pluri-

Virginitas
tu cultu
glorior
in viris
quam in
sceminis.

S. I.
Vir
vir
tu
pra
fir

Ordo Ser-
vorum B.
Maria
virginis.
Ordo Cæ-
lestin.

Prædicato-
rum à
S. Domini-
co institu-
tus.

Minorum à
S. Francisco
Eremitarum
à S. Augu-
stino.

Carre ita
vii ab Elia
Propheta.

Ordo Mi-
norum à
S. Francisco
de Paula.
Societas
Jesu insti-
tuta.

Ordo S. Be-
nedicti ex
Tritemio.

mi ex viris virginitatem sanctè coluerint, nam & Apoc. 14. illa centum quadraginta quatuor millia agnum sequentium, dicuntur cum mulieribus non esse coinquinati, quod ad viros spectare perspicuum est, licet eo numero, & feminas comprehendi dixerimus; quia tamen virorum pudicitia propter discurrendi libertatem non aequè, ac mulierum sub custodia aliorum est: Ideò auctores, qui Sanctorum vitas scriptis prodiderunt, de virginitatis flore à viris sanctis servato nihil ferè dicere solent, nisi aliqua alia via certo constiterit, eos illum custodisse, quod tamen præ humilitatis modestia viri spirituales de se mirificè occultare consueverunt: quæ eò spectant, ut nemini mirum videri debeat si dum virgines recensemus, complures, qui à pueritia insigni vitæ sanctimoniam claruerunt, & certissima conjectura eos virginitate ornatos existimare possimus, hoc in loco taciti prætereamus; aliquos tamen omittere nequimus.

Illud autem in his animadvertere licet præter incredibilem vitæ asperitatem, & carnis castigationem, quæ corpus suum in servitute redigebant, plerisque omnes ne à mulierum consuetudine ipsorum puritas in discrimen vocaretur, earum conspectum sibi planè interdixisse, ut cum S. Job c. 31. dicere possent: *Pepergi fornicum cum oculo meo, ut ne cogitarem quidem de Virgine*, qua de re in fine hujus Sectionis aliquando uberius disseremus.

S. Joseph B. 14. Inter viros, qui potest Christi adventum virginali castimonia floruerunt, si temporis antiquitatem spectes, principem sibi locum vendicat Joseph Deiparæ sponsus sanctissimus, qui Domini Pater meruit appellari: quem Gesion in serm. de Nativitat. Virg. in Concilio Constantensi habito, peculiari privilegio, in matris utero sanctificatum, nullius unquam mortalis noxæ conscium affirmat, additque eius fomitem, vel extinctum, vel repressum, ne Virginis Deiparæ pulchritudine, & familiaritate læderetur. Cui consentit Echius in sermone de S. Joseph, & Jacobus Christopholytanus in Canticum *Magnificat* in quarta dignitate Deiparæ; quem etiam S. Bernardinus Senensis tomo 3. serm. de S. Joseph arbitratur à spiritu sancto tantæ Virgini non fuisse unione conjugii copulandum, nisi eidem virtutum operatione fuisset similis: Unde, inquit sanctus Bernardinus, credo Joseph mundissimum in virginitate, profundissimum in

humilitate, ardentissimum in charitate, altissimum in contemplatione, &c. ut videlicet esset adiutorium simile virgini. Et quamvis non desint, qui velint S. Joseph aliam prius conjugem habuisse, ex qua suscepit filios, qui in Evangelio fratres Domini nuncupantur; mihi tamen magis sequenda videtur eorum Patrum sententia, qui perpetuæ virginitatis decus ei tribuunt. Id enim sentit Hieronymus libro contra Helvidium, ubi non tantum Mariam fuisse Virginem, sed etiam ipsum, inquit, Joseph Virginem fuisse per *MARIAM*, ut ex virginali conjugio Virgo filius nasceretur: si enim in virum sanctum fornicatio non cadit, & aliâ eum uxorem habuisse non scribitur præter Deiparam, cujus virginitatis custos fuit intergerimus, relinquatur Virginem eam fuisse. Idem sentit Augustinus serm. 15. de Nativ. Domini, & Beda in c. 2. Joann. Rupertus quoque in 2. cap. Matth. non solum illum existimat Virginem: verum etiam Deiparæ, & Joseph apophatæ locum illum Cant. 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia*. Has enim duas personas præ cæteris rectè vocari, & esse lilia ob virginales nuptias & castissimam cohabitationem docet. Idem sentiunt Hugo de S. Doctore libro de conjugio Mariæ. Sanctus Bernardinus loco citato, & Gesion sermone 1. de Nativ. Deiparæ confid. 3. Ejus ratio est quia si Deipara, dum esset provecta ætatis, à Christo in cruce Virgini Joanni est commendata, quanto magis existimandum est eidem matri in ætate adolescentiore custodem Virginem puritatis studiosissimum assignatum? Hieronymi sententiam amplectitur S. Thom. 3. part. q. 28. art. 3. ad quintum, ubi fratres Domini ex Hieronymi interpretatione non filios Joseph, sed consobrinos Salvatoris sororis Mariæ matris Domini filios intelligimus. Ita S. Thom. quorum mater neque erat filia S. Annæ matris Deiparæ, ut cap. 18. diximus, sed erat ejusdem Deiparæ consobrina. quare mirum non est, si Bernardinus piè credat S. Josephum cum Christo resurrexisse, & anima, atque corpore beatum esse in cælis. Ut sicut, illa sancta familia, scilicet Christus, Virgo & Joseph, in laboriosa vita, & amorosa gratia simul vixerunt in terris, sic in amorosa gloria nunc & corpore, & anima regnent in cælis juxta regulam Apostoli 2. Cor. 1. *Sicut socii passionis istius, sic erunt, & consolationis*. Ita S. Bernardinus Hanc sententiam Suarez tomo 2. in 3. part. disputat. 8. scilicet 2.

sect. 2. vocat satis receptam, & probabilem, camque recipit Barrada lib. 6. cap. 8.

De intercessionis S. Joseph apud Christum & Desiparam efficacia, pulchre Gerson in sua Josephina hos versus, quos alibi in hoc opere allegavimus, cecinit.

Quanta o fiducia quanta est

Vni impetrandi, quia dum vir, dum Pater orat

Vxorem, & natum; velut imperium reputatur.

S. Ioannes Baptista.

S. Joannes Baptista Domini Praecursor virginis puritate adeo floruit, ut Angelus à Malachia cap. 3. vocetur: Is à pueritia cibo ex locustis, & melle sylvestri, vestitu autem ex pilis Camelorum utebatur, a perissimam vitam ab omni hominum consuetudine se junctam in desertis traduxit usque ad diem, ut ait S. Lucas, ostensionis suae ad Israel.

S. Ioannes Evangelista.

S. Joannes Evangelista, cui Virgini Christus de cruce matrem Virginem commendavit, quia Virgo erat, Ideo ut ait Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum, plus amatur à Domino, & super eius pectus recumbit, de cuius pectoris sacro fonte fluentia Evangelii potavit.

S. Iacobus Minor.

Sanctus Iacobus Minor frater Domini virginitatem coluit ex Epiphonio harel. 30. Quare sanctus Hieronymus libro 1. contra Jovinianum: Iacobus, inquit, frater Domini dicitur tantae sanctitatis, tantaeque iustitiae, & perpetuae virginitatis & mox: Virgo mystice virginitatem docet, cum in sua epistola ait:

Iacob. 1.

Omne donum de sursum descendit à Patre lumine, ubi non sunt nuptiae: de quo ex Hegelesippo Hieronymus libro de viris illustribus prodidit eum de matris utero sanctum fuisse, vino, licera, & carne perpetuo abstinuisse, cui soli propter insignem ejus sanctitatem licebat ingredi Sancta Sacrorum, quod ipsum attestatur Epiphanius harel. 29.

S. Paulus Apostolus.

Sanctus quoque Apostolus Paulus, ut testatur Hieronymus Epistola 22. Virgo fuit, quippe, qui 1. Corinth. 7. Virgines, & viduas ad castitatem hortatur exemplo sui, & Tertullianus libro de Monogamia, cap. 3. Apostolus, inquit, Paulus ad Ordinem Spadonum spectat, Propterea & ipse castratus continentiam mavult. Chryostomus libro de Virginitate. Augustinus de gratia, & libero arbitrio cap. 4. Theodoretus in c. 4. epistola ad Philip. idem docent.

Objicies Ignatium epist. ad Philippenses & Clementem Alexandrinum lib. 3. Suom, qui inter conjugatos referunt Apostolum Paulum.

Ad Ignatium respondent omnes, locum illum vitio scriptorum esse depravatum, additumque nomen Pauli, quod egregie probat Cardinalis Bellarminus controver. 2. lib. 1. cap. 28. & Cardinalis Baronius tomo 1. ad Annum 57. de Clemente vero Alexandrino deceptum cum levi quadam conjectura, recte probant iidem Bellarminus, & Baronius locis citatis, haec autem uberius persequi non est nostri instituti.

Quia etiam, si unum Petrum Apostolorum Principem excipias, quem uxorem habuisse ex factis litteris accipimus, Virgines fuisse reliquos Apostolos, utpote singulari Dei providentia ad tantum munus deligendos, facile persuaderi potest auctoritate Tertulliani, in libro de Monogamia capite octavo. *Petrum, inquit, solum invenio maritum per scriptum; ceteros autem cum maritos non invenio, aut spades intelligenam, necesse est, aut continentes: haec Tertullianus: qui etiam plura de coelibatu aliorum Apostolorum adjicit; & Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum: Cum de uno, inquit, Petro scriptum sit, quod uxorem habuerit, & de ceteris non sit manifestè relatum, intelligere debemus sine uxore fuisse, de quibus nihil à scriptura significat, haec ille.*

S. Lucas, teste Hieronymo de viris illustribus in Luca, vitam produxit ad quatuor, & octoginta annos uxorem non habens; ex quo colligo virginitatis florem ab eo custoditum: neque enim aliter in viris sanctis communiter significari solet virginitas: si enim S. Franciscus antequam vitam sanctè institueret, meretricum negotiis implicatus, singulari tamen Dei beneficio virginitatem conservavit, ut infra dicemus: quidni etiam de S. Luca idem affirmabimus, quippe qui ad Christi Evangelium conscribendum à Deo praedeterminatus, & à purissima Virgine Virginum de mysteris infantiae Salvatoris costit, quae in suo Evangelio sacris litteris mandavit, instituendus erat: qui etiam Desiparæ effigiem Christum in sinu foventis, picturae arte ad fidelium consolationem exprimere dignus fuit, quae omnia familiariter cum Desiparæ purorum amatissima conversationem arguunt.

S. Igna-

S. Ignatius
martyr
virgines
honorificè
compellat.

S. Ignatius epist. 6. ad Philadelphos
virgines monens, ut solum Christum præ-
oculis habeant, enumerat eos, qui in lege
veteri Virgines fuere, & nonnullos etiam,
qui in lege Evangelica: his autem verbis
Virgines affatur: *Momus sum sanctitati, ve-
stra sicut Elia, sicut Iesu Nave, sicut Melchisedech,
sicut Elia, sicut Hieremia, sicut Ioan-
nia Baptista, sicut dilectissimi discipuli, sicut Ti-
morthei, sicut Titi, sicut Evodii, sicut Clementi,
vel eorum, qui in castitate de vita exierunt: hæc
Ignatius.*

S. Nicolaus
Episcopus.

15. Sanctus Nicolaus Miræ Episcopus vi-
tæ integritate, & miraculis longè clarissimus,
castitatem perpetuò coluit, quam ut melius
assequeretur, legitur æqualium convivia, &
consuetudines vitasse, omnino à mulierum
colloquiis, & conspectu abhorruisse, totum-
que se honestati, ac pudicitie addixisse: reli-
quas verò ejus heroicæ virtutes, vitamque
sanctitatis laude illustrem, cum non sit nostri
insti fufius persequi, idèò consultò eas præ-
tereuntes, lectorem ad alios, qui iusto volu-
mine eas pertractarunt, remittimus.

S. Anton.
Abbas.

Sanctus Antonius Abbas teste S. Athanasio
in ejus vita, magna parentum suorum cura
nutritus, ut nihil præter parentes, domumque
cognosceret, innocenter domi habitabat, ad
Ecclesiam cum parentibus sæpè conveniens,
infantium lascivias non sequebatur, adoles-
cens re familiari vendita, pecuniaque in pau-
peres erogata, totum se divino obsequio man-
cipavit, integerrimam verò ejus puritatem, &
animi invictam constantiam ostendunt tenta-
tiones acerbissimæ, quas idem sanctus Atha-
nasia prolixè refert, ab immundissimo spiritu
fornicationis immixtæ, ab eodemque Anto-
nio strenuè rejectæ, ita ut fornicationis spiritus
in pueri specie horrido, nigroque aspectu ei-
dem apparet, se ab eo superatum aperitè con-
fessus sit.

S. Hila-
rion. Ab-
bas.

Sanctus Hilarion monasticæ conversa-
tionis in Syria fundator, & eruditor, quin-
decim annos natus post hinc tempore
spacium, quo institutus est apud S. Antonium
sacro membra coopertus, vasta & terribili
solitudine Syriæ utebatur, quindecim tan-
tum caryeis post solis occasum vescebat: diabolus
verò turilabat sensus ejus, & pubescenti
corpori solita voluptatum incendia suggererebat,
cogebatur Christi tyrunculus cogitare, quod
nesciebat, & ejus rei ani-

mo pompam volvere, cujus experimenta non
noverat, (verba sunt Hieronymi, quibus in-
tegerimam ante actæ vitæ puritatem indi-
cat) Hilarion itaque iratus sibi pectus pugnis
verberans: *Ego, inquit, Asella faciam, ut non cal-
citres, nec te hordeo aliam, sed paleis, fame te con-
ficiam, & sti, gravi onerabo pondere, per aestus
indagabo, & frigora, ut cibum potius quàm la-
sciviam cogites, herbarum ergò succo, & paucis
caryeis post triduum, vel quadriduum deficien-
tem animam sustentabat, orans frequenter, &
psallens, & rastro humum fodiens, ut jejuni-
orum laborem labor operis duplicaret, sicque
carnis tentamenta vicit. hæc ferè ad verbum
ex Hieronymo in ejus vita.*

Malchus captivus monachus, cujus vitam *Malchus
monachus.*
eleganti stylo S. Hieronymus descripsit, paren-
tibus unicus, nullis nec patris minis, vel ma-
tris blanditiis, ut nuptiis copularetur, adduci
potuit, ut propterea domo, & parentibus reli-
ctis, monachus factus sit. Verum cum post
multos annos, contra patris monasterii volun-
tatem, in patriam ad solandam maris viduitatem,
& paternam bona pauperibus eroganda re-
diret, à Saracenis in captivitatem adductus, ut
alienam uxorem captivam in conjugem duce-
ret, morte intentata à Domino adigebatur,
quam ille sororis loco habens minime tetigit,
sed divina ope fuga cum eadem lapsus ad ul-
timam senectutem Virgo permanit, sancte-
que vixit. ejus memoria in martyrologio 21.
Ostobris recensetur.

S. Basilus, & S. Gregorius Nazianzenus cæ-
lestibus moribus, & eximia sanctitate, ac do-
ctrina præditi virginitatem perpetuò coluere,
& de Basilio quidem id testatur in ejus vita
Breviarium Romanum die 13. Julii. Idem de
Basilio, & Gregorio Nazianzeno affirmat
Gregorius Presbyter in vita Nazianzeni apud
Surium, die 9. Maii tom 3 ubi utriusque vir-
tutes recensens de eorum castitate integerrima
hæc subjecit: *Nam quid, inquit, de castitate di-
cam, qua toto vita curricula eos pueros, ac san-
ctos Deo conservavit.*

16. S. Alexius Romanorum nobilissimus, S. Alex.
prima nocte nuptiarum intactam sponsam
relinquens, suscepta illustrium Orbis terræ
Ecclesiarum peregrinatione, Deiparæ adeo
charus fuit, ut Edessæ per imaginem suam,
(quæ nunc Romæ in ejusdem S. Alexii tem-
plo religiosè asservatur) ejus nomen divul-
garet. Is Romam post septendecim annos

X x x

redi-

rediens in paterna domo omnibus incognitus tanquam pauper alios decem & septem annos, vixit, magno humilitatis, paupertatis, & purissimæ virginittis exemplo omnibus relictis, migravit in cœlum, Innocentio I. summo Pontifice.

¶ S. Joannes Calybita à tugurio, sub quo extremo vitæ tempore habitavit, sic appellatus, claruit Leonis Imperatoris tempore, vel, ut alii malunt, Theodosii Junioris. Is Romæ parente in primis nobili, & in dignitate constituto ortus, veritus ne à parentibus aliquis majoris dignitatis gradus ei procuraretur, neve nuptiis omnino illigaretur, soli Christo militare cupiens, è paterna domo aufugit ad monasterium Achamitarum, hoc est eorum, qui nunquam cubare sunt soliti, ubi monastico habitu suscepto per aliquod tempus versatus est. Sed Romam sub vilissimo habitu reverfus primum in angulo paternæ domus, deinde sub tugurio in Insula Fyberina ignotus parentibus habitavit, à quibus in morte agnitus, clarus miraculis in eodem loco sepultus est extructa ibi in ejus honorem Ecclesia.

S. Ildefonsus Archiepiscopus Toletanus perpetua virginittis integritate claruit, singulari in Deiparam pietate, cujus perpetuam virginittatem contra quendam Pelagium, & Helladium, qui in Hispania antiquam Helvidii insaniam ab orco revocare studebant, cominus disputando, & eminus, libro ea de re vulgato strenuè defendit, hæreticorumque nefarios conatus penitus compressit. Is cum mense Decembris ipsa nocte, quæ festum præcedebat Annunciationis nuper institutum à Concilio Toletano ante Christi natalem, ad nocturnas vigilias in templum cum clericorum multitudine progrediretur, relictis januis, templum celesti fulgore omnes mirare vident; & sanè majori quàm mortales oculi ferrent; tum cæteris præ terrore alio, atque alio dilapsis, adaram ipse progressus cum nixus de more genibus preces funderet, in cathedra, unde is ad populum concionari erat solitus, Dominam sedentem reperit, & in circuitu ejus omnem absidem virginum choris repletam, quæ Psalmos David mira suavitate concinebant; ipse autem à Deipara evocatus, hæc ab ea verba audivit. Accipe de manu mea munusculum, quod tibi de thesauro filii

mei attuli, cultæ in tuo corpore virginittis, cum mentis puritate, fideique ardore conjunctæ, nostræque virginittis defentæ præmium: inter hæc verba vestem suis manibus capite inferuit, hæc, inquit, filii mei, meaque quæ toto anno recurringunt festa celebrato: & his dictis una cum virginibus, & luce, quæ venerat ab oculis ejus, remeavit. Vestis, quam detulerat Dei Mater mira subtilittis, mirique candoris, olim in Toletana Ecclesia post Saracenorum in Hispania invasionem Oveti servatur. Cixila Ildefonsi successor hæc omnia memoriæ propagavit ex ore Urbani Archiepiscopi item Tolertani, & Eventii Archidiaconi, qui rei gestæ miraculo interfuit, quò modo etiam idem Ildefonsus propter Deiparæ virginittatem defentam à S. Leocadia ante trecentos, & eodem s. eo amplius annos ex humanis exempta, & Leocadia è sepulchro prodeunte, palam laudatus sit, tam è infra sect. 4. in S. Leocadia referemus. Sanctus verò Ildefonsus sanctitate, & doctrina illustris ex hac luce migravit sexagenarius anno Domini 669. hæc ex Juliano Archidiacono Toletano in ejus vita apud Sunum tom. 1. & Mariana lib. 6. de rebus Hispaniæ cap. 10. eadem refert Vincentius in speculo historiali lib. 7. c. 120.

Theodulphus Imperatoris cujusdam Romanorum ex sorore nepos, jussu avunculi filiam Regis Britannæ sibi desponsaverat adhuc puer: adolescens verò factus perpetuæ virginittis studio, sponsam in uxorem accipere renuit. Cæsar indignatione permotus, illum de patria expulit, qui Treviros veniens, & monasticum habitum suscipiens, sacerdotio initiatus, in arctissimo specu inclusus, lecto & cervicali utebatur lapideo; cujus corpus post sexcentos circiter annos incorruptum se vidisse, narrat Thomas Cantipratensis, quòd incorruptæ virginittis, qua floruit, ascribendum existimat. erat autem sepultum in parvo Oratorio, in quo altare erat candidissimum ex alabastro, & in latefe dextro sepulchrum cum hac inscriptione in pariete.

Sancte Theodulpho nostri petimus miserere. In altera verò parte sepultus erat Theodoricus ejusdem Theodulphi frater, qui cum secutus, in eodem loco vitam beatam duxisse credebatur, tempore Clodovici Regis: hæc ex Thoma Cantipratensi, qui ex vetustissima

*Achamita
Monachi,
qui sint.*

*Idem alba
veste à
Deipara
insignitur,
ac laudatur.*

Theodulphus Romanus.

Theodulphi corpus incorruptum servatur.

fama fama hanc narrat historiam lib. 2. Apum cap. 33. par. 2.

Carilephus Presbyter, & Monachus ex Provincia Aquitanæ Atvernus parentibus Christianis ortus, in Monasterio educatus, virginitatem coluit, jejuniis, vigiliis, & precibus impense addictus, una cum Avito (cujus memoria 17. Junii in Martyrologio ascribitur) à Maximino Aurelianensi Episcopo sanctitate conspicuo, sacerdotio initiatur. deinde apud Cænomanos extracto monasterio, cum Ultrogoda Childeberti Francorum Regis uxore, propter ejus sanctitatis famam ad eum accedendi facultatem peteret, & Madoalenses fines omnes, in quibus situm erat monasterium offerret; oblationem respuit: benedictionem tamen à Deo illi precatu est, adjectiq; in suum cœnobium nullam anquam mulierum ingressuram, quod & in hodiernum usque diem servari. Auctor vitæ illius apud Surium die 1. Julii tom. 4. & Vincentius Beluacensis in speculo histor. lib. 21. cap. 44. Cum autem post ejus obitum mulier quædam Gundu nomine virili habitu ejus monasterium ingredi vellet, priusquam eò perveniret, à dæmone arrepta miserè est vexata.

S. Venceslaus Boëniæ Dux vitæ innocentiæ, miraculis, & martyrio clarus, virginitatem illibatam ad ultimam usque spiritum custodivit. cujus vitam habet Surius ad diem 28. Septembris.

S. Albertus Monachus Crispiniensis vitæ asperitate à pueritia clarus tanta sanctitate resplenduit ut Deiparæ ope, ut cap. 36 & in Tractatu de Miraculis diximus, viginti duobus annis panem prorsus non gustavit, herbis ac radicibus contentus; viginti vero annis omni potu abstinerit, is cum multis clareret virtutibus, etiam integer corpore, & virgo ab ipso oitu ad supremum vitæ diem creditur permanisse. hæc auctor vitæ ejus apud Surium die 7. Aprilis, vivit circa annum Domini 1140. temporibus Urbani II. & Paschalis II. & Innocentii II. Pontificum.

17. S. Dominicus Deiparæ impense addictus Ordinis Prædicatorum institutor, virginitatis virtute claruit ex S. Antonino 3. par. titul. 23. c. 1. §. 2. & ex lib. 5. vitæ ejusdem apud Surium cap. 7. quin etiam in Ordine ipso Prædicatorum virginitatis integritas mirum in modum floruit, teste eodem S. An-

tonino loco citato cap. 10. ante §. cujus verba sunt hæc. Quidam valdè religiosus frater retulit, quòd intra paucum tempus centum fratrum confessiones generales audiverat, quorum invenit septuaginta integritatem mentis, & corporis servasse, non sine magna orationis instantia, & religionis custodia, quibus ipsa castitas maximè custoditur, sic ille. Idem ferè refert Auctor vitæ S. Dominici lib. 6. cap. 6. ubi & hoc adjicit: Si unus confessarius tot invenit homines sanctos, & puros, quantum putabimus toto ordine lacte sanctimoniam; nimirum de florigero prædicatorii instituti orto Virginis Matris manu plantato, hæc lilia colligit flos Virginis, & filius Dominus noster Jesus Christus. hæc ibi.

Ex hoc ordine prodiit S. Petrus martyr, qui virginitatem (inquit S. Antoninus 3. par. tit. 23. cap. 6. §. 1.) mentis servans, & corporis, nullius mortalis criminis sensit unquam contagiū; sicut suorum Confessarium fidelium testimonio est comprobatum. hæc ibi, & in vita ejus apud Surium.

Ipse quoque S. Antoninus ex Ordine Prædicatorum sanctitate, ac doctrina clarissimus Archiepiscopus Florentinus, virginitatis amore incensus, cum adhuc in seculari vita degeret, eam à Deo assiduis precibus in templo S. Michaelis, quod vocant ad hortum flagitabat; quam Dei beneficio ad finem usque vitæ illibatam custodivit, quemadmodum ex suis confessariis est acceptum: & cum ageret animam defecta jam voce, illud crebro, & suaviter iterabat: *sancta es immaculata virginitas, quibus te laudibus offeram nescio*. Incertum, inquit auctor vitæ illius, an ad Deiparam Virginem conversus, quæ se luctantem cum morte visitasset, an hilaratus, quòd inviolatam ad illum usque diem corpus Virgo ab omni obsecratis putredine servasset; in vita tamen mulierum colloquia diligentissimè devitabat, nisi aut peccatorum confessio, aut accanum aliquod magni ponderis exegisset.

S. Franciscus Ordinis Minorum institutor à divino, quo flagrabat amore, verè Seraphicus dictus, Deiparæ studiosissimus inter mercaturæ negotia, quibus à primæ ætate fuit addictus, Dei beneficio corporis, & animæ virginitatem servavit. cujus rei Fr. Leo ejus socius testimonium reddidit, non tantum quia ejus fuit confessarius, verum etiam

Xxxxz iaon

Regina
Gallia Vl-
trogoda.

Gundu
mulier S.
Carilephi
monaste-
rium in-
grediens à
dæmone
vexatur.

S. Domi-
nicus ordi-
ni Prædi-
catorum
institutor.

S. Petrus
martyr
Ordinis
Prædica-
torum.

S. Antonius Patavinus

iam quia divinitus hoc sibi peculiariter revelatum asserbat, ut videre est in 1. part. Chron. S. Franc. lib. 6. cap. 23.

S. Antonius Patavinus sanctitate, & miraculis celeberrimis, quem ipse S. Franciscus usque ad eum reverebatur, ut Episcopum suum appellaret, Virginitate floruit. cui rei argumento est lilius, virginitatis symbolum, quod ejus imago manibus præfert; & sane adhuc puer cum improbis corporis motibus pulsari cœpisset, corpus suum in servitutem spiritus redigebat 15. ætatis suæ anno primum ad Canonicorum Regularium, tum martyrij cupiditate incensus ad S. Francisci institutum se recepit, ubi divinis vacans contemplationibus tanta inedia seipsum conficiebat, ut prædebilitate, vix pedibus consistere posset.

S. Ludovicus Episcopus Tolosanus Ordinis Minorum.

S. Ludovicus ex eodem Ordine Minorum Episcopus Tolosanus Caroli Regis Neapolitani filius primogenitus, atque hæres futurus tereno Regno renunciavit, Virginitatis à tenera ætate studiosus fuit; ideoque cum muliere, excepta matre, & sororibus, nunquam solus loquebatur, & multis clarus miraculis anno Domini 1297. in cœlum migravit.

Henricus infans Lusitanie.

Henricus Infans Lusitanie Deiparæ perquam studiosus, cujus opera Indica in Orientem navigatio cepit, in summa corporis firmitate, summaque licentia illibatam retinuit, Virginitatis florem, quemadmodum cap. 35. dixi, ex Osorio, & Maffejo.

B. Jacobus de Marchia.

B. Jacobus de Marchia Ordinis Minorum S. Bernardini Senensis discipulus, & socius, Deiparæ impensè addictus, ad quam fidenter recurrebat, cujus etiam tutelam expertus est, vir insigni sanctitate, & Cœcionator Apostolicus, ac celeberrimus in Italia, Germania, Bohemia, Bosna, Norvegia, Russia, Hungaria, Polonia, & Dalmatia; cujus corpus adhuc integrum Neapoli in Tēplo Monasterii S. Mariæ Novæ in Arca super altare religiose asservatur, ibique populis ostendi solet. Is testimonio sui confessorii, cui ipsemet B. Jacobus hoc aperuit, virginitatem servavit, quantoque studio hanc virtutem custodierit, quo etiam fructu contra vitia carnis concionatus fuerit, plenius habetur in 3. part. Chron. lib. 6. cap. 6.

S. Franciscus de Paula.

S. Franciscus de Paula, quod est Oppidum in Calabria, Ordinis Minorum institutor miraculorum gloria illustris, ad plurimas, quibus claruit virtutes virginalē quoque castimoniam adjecit, & cum annos

unum & nonaginta vixisset, ex hac vita decessit anno 1507.

18. In Societate quoque Jesu complures Dei beneficio, & singulari Deiparæ patrocinio virginitatem illibatam custodisse certis documentis exploratum habemus. Alios verò plurimos idem fecisse, non obscuræ conjectura affirmare possumus, præsertim in ætate adolescentium, & juvenum, qui nostrum institutum complectuntur, multitudine, qui omnes in Deiparæ sodalitati ab ineunte ætate dum litteris dant operam, in pietate & spiritus fervore educantur, quem fervorem satis præferunt in vocatione, qua in religionem admitti usque ad eum ferventer, atque ex animo efflagitant, ut à suo proposito, nec parentum blanditiis, vel minis, nec amplissimæ hæreditatis spe, nec honorum seculi dignitatibus, quin nudi nudum Christum in religione sequantur, revocari possint; quorum præclara exempla, & frequentissima omnibus satis sunt cognita, atque perspecta.

B. Franciscus Xaverius unus ex novem B. Francisci sociis B. Ignatii Loyolæ nostri Ordinis fundatoris, virginalē pudicitiaæ florem ad extremum usque spiritum servavit, quod constanti suorum confessoriorum asseveratione, aliisque testimoniis probat Turfelinus in ejus vita lib. 6. c. 6. & lib. 2. c. 14. qui tamen, ut tantum thesaurum custodiret, non castior fuit, quam cautior; nunquam enim cum femina ulla sine arbitris, & de rebus necessariis colloquebatur. sic Turfelinus.

P. Petrus Faber Societatis Jesu, qui ex novem B. Ignatii Loyolæ sociis omnium primus Lutetiæ se ad ejus vitæ cursum illi adjunxit, & ob insignem vitæ sanctimoniam, ac præclara Deidona, quibus ornatus erat, Beatus merito appellari potest, cujus vita, & mores plenius in historia ejusdem Societatis propædædicæ edenda describuntur. Is auctore Ridadeneyra lib. 3. vitæ B. Ignatii cap. 11. tanta jam inde ab ineunte ætate religionis indicia præbuit, ut singulariter à Deo electus esse videretur. nam & septimo ætatis anno eximios quosdam ad pietatem sensit instinctus; & duodecimo conservanda castitatis præclaro quodam incensus studio, ejusdem votum in agro emisit; unde postea à pastoritia cura ad litterarium ludum traductus, talis tantusque evasit, tum in disciplina-

sciplinarum scientia, tum etiam in spirituum rerum tractandarum prudentia, ut reliqui loci secundum Ignatium cum maxime venerentur, eique plurimum deferrent. quibus autem Dei illustrationibus, & consolationibus perfundi solitus esset, perspicue cernitur apud Ribadencyram loco citato. & in Commentario à se conscripto, in quem eas omnes quasi in ephemeridem retulit.

B. Stanislaus
Kostka.

B. Stanislaus Kostka Societatis Jesu, de quo plura cap. 35. diximus, illibatum conservasse virginitatis decus, quin etiam nullo mortali crimine se ipsum contaminasse tanquam certum, testatumque memoræ prodidit Franciscus Sachinus in ejus vita.

B. Aloysius
Gonzaga.

Idem de B. Aloysio Gonzaga ex eadem Societate IESU testatur Virgilius Ceparius lib. 1. vitæ ejusdem cap. 2. cum enim decimum circiter ætatis annum Florentiæ ageret, cuperetque vehementer aliquid Deiparæ gratissimum præstare; illud in mentem venit, ut illius exemplo coram ejusdem Virginis Annunciatæ Imagine, quæ in ea Urbe religiosè colitur, Virginitatem suam Deo in honorem Deiparæ voto consecraret, quam perpetuò custodivit, illudque singulari Dei beneficio est consecutus, ut toto vitæ suæ tempore nullum carnis motum, nullam obscenæ cogitationis imaginem passus sit. id quod sui confessarii, & præsertim Cardinalis Bellarminus juratus testati sunt.

S. Carolus
Borromeus
virginianus
in cultu
præclaris-
simus.

S. Carolus Borromeus Cardinalis & Archiepiscopus Mediolanensis, nostra memoria Præsul verè Apostolicus, de quo plura cap. 35. inter cætera virtutum ornamenta, virginali integritate floruit, quod multis testimoniis perspicue ostendit Joannes Petrus Jusfanus in ejus vita lib. 8. cap. 22. qui ejusdem historię lib. 1. cap. 3. & 4. illud quoque memoria prodidit, cum variis Satanæ tentationibus, quibus per improbas mulieres ejus pudicitia insidias moliebarur, fortiter obstinuisse, etenim cum Atone suæ ditionis oppido olim adolescens commoraretur, impudicæ mulieris in suum cubiculum à quodam è suis domesticis immittæ per petulantiam strenue rejecit, ac respuit. Simile quid, cum postea in Cardinalium ordinem ascitus esset, fortitudinis, ac pudicitia exemplum edidit. Nam cum in villam quandam prope Romam ejusdem vini primarii ejus cognati rogatu

concessisset, quo tempore cubitum se recipere volebat, cujusdam sui cognati fraude clam introducit in cubiculum femina multiplici ornata compta, eumque ad flagitium pellicere parata, cujus procaciam vir sanctissimus è cubiculo sese ocyus proripièdo sapientissimè declinavit, in hospitem vero, à quo in tantum animæ discrimen cõjectus erat, iusta indignatione vehementer commotus, eo prorsus insultato tribus ante lucem horis è villa discessit. Ut verò virginitatis florem ad extremum usque spiritum integrum, illibatumque servaret, mulierum quarumcunque, quamvis sanguinis cognatione devinctarum, secreta sibi colloquia planè interdixerat. si quid autem necessitudo cum iis agendum esset, non nisi patentibus in locis, ac præsentibus viris duobus spectatæ gravitatis, & auctoritatis eas ad colloquia admittebat. Quamplurimos quoque ad virginitatem colendam, vel ad cœlibem vitam capefendam, sive in Religiosorum cœnobijs domibus, tum suarum cohortationum facibus accendit, tum & vitæ exemplo permovit. S. Mauriti sodalitatem ipse auctor instituit, in quam, qui perpetuum sibi cœlibatum indixissent, nomen darent suum; ut ea ratione ad hujusmodi vitæ institutum retinendum se mutuò juvarent, & majores in dies in spiritali via progressus facerent. Eo Præfule Societas sanctæ Ursulæ virgines complectens, quæ sub certis legibus vitam omni virtutum genere ornata in paternis ædibus traducebant, per universam suam Diocesim mirifice est propagata. Societas item sanctæ Annæ mulierum complurium viduarum eximia vitæ puritate sub peculiari quoque regula Deo famulantium eodem tempore vehementer floruit. Quos omnes puritatis integerrimæ fructus nostra ætas acceptos, referre debet purissimo, ac castissimo viro Carolo Borromæo, qui suis moribus, ac vitæ exemplo, quos in Christo nutrebat filios, ad cœlibatum, seu pudicitia laudem inflam-mabat.

MULIERVM FAMILIARITAS DIL- gener capenda.

A Dextremum, si quis rationem nosse desiderat, qua sancti Patres carnis tentationibus, quibus acriter impugnabantur, fortissimè resisterint, carnem propriam variis, & insuetis modis edomando,

Xxxx 3

legat

Societates
ad virgini-
tatem, cœ-
libatum ve
colendum
à S. Carolo
instituta,

Quanam
ratione
sancti mu-
lierum cœ-
suetudinè
vitarint.

legat eos, qui vitas Patrum, & sanctorum Confessorum conscripserunt, præsertim Palladium in historia Lausiaca cap. 17. ubi de S. Macario Alexandrino, & cap. 19. de Abbate Moyse Æthiope, cap. 26. de Abbate Pacone. Illud autem minimè est reticendum, sanctos puritatis studiosos magna severitate à mulierum consuetudine, & aspectu abhorruisse. Cum enim integerrimam corporis puritatem tueri conarentur, per Spiritus sancti unctionem edocti minimè ignorabant, plurimum discriminis sibi ex hujusmodi mulierum consuetudine imminere; id quod complurium miserabilis lapsus abundè testatur; quivis enim de se ipso dicere debet illud Hieronymi epist. 2. & 22. *Nac sanctior sum David, nec Samjone fortior, nec Salomone sapientior, qui tamen omnes per mulieres decepti sunt, ac proinde quilibet sibi ab illis cavere debet.* Quod ipsum de mulieribus quæ castitatem profitentur, respectu virorum dictum intelligatur. Ut autem hoc, quod à mulierum consuetudine imminet periculum, sapienter declinemus, tria potissimum nobis cavenda sunt. Primum, ne oculos in mulieres colloquias, aut munusculis ultro, citroque missis, nos eis familiares exhibeamus. Tertium, ne cum eis, ejusdem domus cohabitatione utamur, quæ omnia brevissimè in hoc Tractatu Virginibus auctoritate, & exemplis confirmanda duximus.

MULIERES CVRIOSE ASPICIENDAS NON ESSE.

Mulierum conspectus vitandus.

ET quod spectat ad oculorum custodiam, Ecce ad eam nos graviter hortatur Sapiens, Ecclesiast. 9. his verbis: *Averte faciem tuam à muliere compta, & ne circumspicias speciem alicuiam propter speciem mulieris multi perierunt. & ex hoc concupiscentia quasi ignis exarsit: quod S. Job omnibus virtutibus præclare exornatus, ad vitandas, quas de mulieribus Satanas piis vitis inmittere solet cogitationes, quasi pacto cum oculis inito, se diligenter servasse profiteatur cap. 31. cum ait: *Peperigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virginibus: noverat enim vir sanctus, id quod postea Jeremias Propheta cap. 9. Ascendit, inquit, mors per fenestras nostras: ingressa est domes nostras, quod tunc evenit ex Grego-**

rio l. 21. Moral. c. 2. cum per sensus corporis (qui sunt veluti fenestræ, quibus anima exteriora respicit) concupiscentia veniens habitaculum invenit mentis. Sic Gregorius. Idem Jeremias Threnorum 3. *Oculus meus depradatus est animam meam in cunctis siliabus urbis meæ: hoc est juxta Gregorium loco citato, concupiscendo visibilia invisibiles virtutes amisit. inter sensus enim corporis per oculos peculiariter concupiscentia accenditur, ut propterea Christus Dominus cum dixisset Matth. 5. *Omnia, quæ viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mechatus est in corde suo: statim subintulit. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te, expedit enim tibi, ut percat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam.* qua metaphora ostendit Dominus, omnem videndi occasionem ad mulieres concupiscendas, non secus, ac que oculo præcipuo, id est, dextero eruto, poenitus resecandam esse. Adde illud Gregorii à Sanctis receptum: *Non esse curum videre, quod non est tutum concupiscere:* etenim, quemadmodum dixit Poeta, *Vrit videndo formina.**

Ejus rei exemplam in S. Benedicto conspici licet: is cum teste Greg. lib. 2. dial. c. 2. in spec. apud sublacum Deo in magna corporis auctoritate famularetur: vehementi tamen carnis tentatione à Satana est impugnatus, dum ad mentis ejus oculos, quamdam foeminam, quam aliquando viderat, reduxit: quam tamen tentationem extinxit, se nudum in spinarum, & urticarum aculeis volutando.

S. Bernardus verò adhuc in seculo degens, cum pudicitia cultor esset, (quippe qui aliquot mulieribus ejus castitatem oppugnantibus fortiter resistit,) adeo oculorum in aspiciendis feminis licentiam detestabatur, ut cum aliquando curiosius aspiciendo defixus in quandam oculos aliquandiu tenuisset, continuo ad se reversus in se ipsum ultor severissimus exarscit: Stagno quippe gelidarum aquarum, quod in proximo erat, collo tenuis insiliens, tam diu inibi permansit, donec peccati exanguis effectus, per virtutem gratia cooperantis etiam à calore carnalis concupiscentia totus refrigeruit. Hæc h. vitæ ejusdem c. 3.

Quocirca S. Hieronymus libro adversus Vigilantium in fine: *Monachus, inquit, sciens auctoritatem suam, & vni fragile, quod portat, ter, & extimes offendere, ne impingatur, corrumpat, atque empla à*

Virgilium.

Exemplum S. Bened. Abbat qui ad carnis tentationes superandis se in spinas deiecit.

Exemplum S. Bern. qui in gelidâ aquarum stagnum est ingressus.

Sanctorum auctoritas.

mulierum conspectu recedendi. frangatur. Unde & mulierum, maximæ que adolescentularum vitæ aspectum: & in tantum castigatorem sui est ut etiam, que tuta sunt, pertimescat. Et mox: Pergat ad Eremum, ne eum capiat oculus meretricis, ne forma pulcherrima ad illicitos ducat amplexus. Deinde pluribus probat securitatem maximam in eo positam esse, ut fugiamus hujusmodi tentationes, ne vincamur, & ne à vicino serpente mordeamur. Sic S. Hieronymus.

Sanctus Augustinus in Epist. 109. quæ est Regula ipsius capite 21. Oculi, inquit, & si jactantur in aliquam feminarum, non figantur in illa. Nec dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos. quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius.

Chronica Ord. M. norum.

Et sanctus Franciscus, ut est in prima parte Chron. ejusdem libri 1. capite 23. hanc oculorum custodiam eleganti proposita parabola, sic persuadebat: Quidam Rex pius, ac potens, duobus nunciis ad Reginam missis, alterum, qui curiosius in Reginæ pulchritudinem intendere, ejusque formam post responsum redditum apud Regem, manifeste extollebat, tantquam impudicos oculos habentem è sua domo ignominiosè eiecit; alterum vero, qui propter oculorum modestiam, legatione sua Reginæ exposita, eam minime aspexerat, Rex honore affectum in cubiculo apud se retinuit. Ita S. Franciscus docebat sponsas Christi non esse aspiciendas. quod ipse adeo accuratè servabat, ut auctore S. Bonaventura in illius vita capite 3. dixerit aliquando socio, quasi nullam mulierem se cognoscere in facie; non enim securum esse putabat earum formarum intortus bauræ imagines, quæ possunt, aut edomitæ carnis refuscitare igniculum, aut pudicæ mentis maculare nitorem. Sic Bonaventura.

Exempl. S. Francisci de Assisio.

S. Dominicus, teste S. Antonino 3. par. hist. tit. 23. cap. 4. §. 12. ambulans per Civitates, & villas vix oculos à terra elevabat. ex incauto enim aspectu David 2. Reg. 11. cecidit; de quo Hieron. Epist. 22. David secundum cor Dominus electus, & qui venturum Christum sancto sapere cantaverat, postquam deambulans super tectum domus sue, Bethsabee captus est nuditate, adulterio junxit homicidium.

Cæterum quanto pere Sancti mulierum conspectum declinarint, facile ex aliquot eorundem exemplis, quas proferemus, licet conspiceret.

Abbas Joan. Urbis Lyco propheticæ spiritu plenus erat, qui Theodosio Imperatori victorias de tyannis Maximo, & Eugenio prædixit, quemadmodum refert August. lib. 5. de Civit. Dei c. 26. is ex Palladio c. 39. quadraginta annis, quibus in spelunca fuit, mulierem non vidit: & quamvis maxime à Tribuno quodam viro primario enixè rogatus, ad se minime accedere permisit.

S. Arsenius, ut nobilissimæ, ac religiosæ cujusdam femine, quæ Roma in Egyptum usque ad eum vitendum, venerat colloquium admitteret, à Theophylo Episcopo Alexandrino persuaderi non potuit; cumque illa ad eum accessisset, & se ejus precibus commendasset, inreperit eam, quod esset ausa eo venire; adjecitque Deum magis oro, ut tua memoria de corde meo deleatur.

Narrat Cassianus collat. 7. cap. 26. Abbatem Paulum in Eremo, quæ Panephyli Civitati adjacet, tantam cordis puritatem assecutum, ut non tantum vultum femineum, sed ne vestimenta quidem sexus illius conspectui suo pareretur offerri. Is eum die quadam cum Abbate Archebio ad quandam ientorem pergeret, & casu mulieri obviasset, velocissimè iuga ad suum Monasterium rediit: nec ullis Archebio precibus ad ceptura iter revocari potuit.

quod factum Cassianus zelo non secundum scientiam tribuens confestim ait, gravi paralyti usque adeo correptum, ut totius corporis motu, quin etiam usu linguæ, & aurium sit destitutus, & in cœnobium virginum delatus, ubi quatuor reliquos annos, quibus vixit, ab iisdem cibis, & potus ori ingereretur, & reliqua necessaria ministrabantur; cum jam ea paralyti se tangi pœna non sentiret: in ejusdem tamen puritatis testimonium, si de oleo, quod eum terigisset, ungerentur infirmi, illico cunctis infirmitatibus curabantur.

Martius verò Monachus in Campania in monte Marfico, ut refert S. Gregor. lib. 3. dialog. c. 16. ab initio suæ reclusionis decreverat, mulierem ultra non videre, ne tentationis incideret vitium; sed cum quædam audacter ad ejus specum prorupisset, & illic in oratione eiusque prostratus jacuit, quo ulque impudens mulier à fenestra cellulæ ejus saugata recessit, quæ eodem die, ut de monte descendit, vitam finivit, temeritasque suæ pœnas dedit. Ita Gregorius.

Rogentius de Provincia Provincie Ordinis

Abbas Ioan. Urbis Lyco.

Abbatia Pauli in Eremo Cassianus.

Impudens ejusdem zelus mirifica ultione puniuntur.

Ad ejusdem specum audacter accedens mulier reponit morte mulierum.

Fr. Rogerii
Ord. Min.
S. Antonini.

nis Minorum oculos adeò prudenter refrœnabat, ut quemadmodum refert S. Antoninus 3. par. hist. tit. 24. c. 9. §. 9 & habetur par. 2. Chron. lib. 4. c. 44. vix aliquam mulierem aspiceret in facie, etiam matrem suam vetulam, & devotissimam, quoniam inquiebat *quamdiu homo facit, quod in se est, peccati occasiones fugiens, Deus quoque eum à malis preservat. At si peccati periculo se exponat, & præsertim in hoc, ad quod natura corrupta valde inclinatur, iustum esset, ut Deus eum propriis viribus quodammodo relinqueret.* sic ille.

Virgo quãdã S. Martini cõspicuum fugiens ab eodẽ commentatur.

His atextenda est Virgo illa præclarissima, quæ teste Severo Sulpitio in secundo dialogo de vita S. Martini cap. 21. ne à sancto quidem Martino tanti nominis Episcopo se videri permisit, quam propterea S. Martinus miris laudibus extulit, quemadmodum infra sect. 7. uberius dicemus.

MULIERVM CONVERSATIO cavenda.

20.
Familiaritas cū mulieribus fugienda.

S. Francisci de Assisi doctrina ex Bonavent.

Quod si mulierum aspectus viris spiritibus ad servandam corporis castitatem tantopere est cavendus, quanto magis iisdem omnino fugienda est cum illis familiaritas, & inutilis conversatio? quod erat secundum ex iis, quæ cavenda esse præposuimus. quare S. Franciscus, ut verbis utar B. Bonaventuræ cap. 5. vitæ illius, mulierum familiaritates, colloquia, & aspectus, qui multis sunt occasio ruinæ, sollicitus evitari jubebat, asserens per huiusmodi debilem frangi, & fortem sæpè spiritum infirmari. Harum cogitationem evadere conversantem cum eis, nisi probatissimum virum tam facile dixit, quam juxta scripturam Prov. 6. in igne ambulare, & non comburere plantas. & mox: Asserebat etiam frivolum esse mulieris colloquium, excepta confessione, vel instructione brevissima, juxta quod & saluti expedit, & honestati, ex nimia securitate minus cavetur hostis, & diabolus, si de suo capillum potest habere in homine cito excrefcere facit in trabem ita S. Franciscus apud S. Bonaventuram. Idem Bonaventura in expositione Regulæ cap. 1. cum ageret de castitate, quæ in regula S. Francisci præscribitur: Præceptorie, inquit, interdixit Fratribus S. Franciscus in Regula omne suspectum contubernium, & quædam alia in eandem sententiam subjicit.

S. Dominicus teste S. Antonio 3. par. hist. tit. 23. c. 2. §. 1. in extremo vitæ monuit summo pere vitandam esse familiaritatem, & frequentiam mulierum, maxime juvenularum, quæ etiam viriles animos emolliunt, & inclinant.

S. Thomas Aquinas tamen ab Angelis castitatis dono præcinctus, ex eo tamè tempore, quæadmodum scribit S. Antoninus 3. par. hist. tit. 2. c. 7. §. 3. mulierum aspectus, & colloquia, nisi necessitas, vel utilis occasio coëgisset, ita vitabat, ut solet homo à serpētibus præcavere.

Et certè huiusmodi mutua, ac familiari cum mulieribus consuetudine, animus eorum etiam, qui vigeabantur fortes, sensim mollescit. quod sanctus Basilius lib. de vera virginitate sapienter monet his verbis: *Cum autem concupiscentia carnis paulatim pudorem excutit: ipsum quoque iudicium, & sanitatem mentis evertit.* Idem Basilius in Regulis fufius disp. interrogat. 33. docet in conveniendis sororibus ii, qui idonei ad visitandum eas iudicati fuerint, habitu necessar. o personæ, temporis, ac loci decoro, de rebus placentibus Deo ad necessariam corporum, & animarum curam pertinentibus agant, eosque non debere esse pauciores duobus ad vitandam suspicionem, neque plures tribus. Idem capit. 4. Constituit. Monast. fugiendas in primis præcepit cum mulieribus congressiones, & colloquutiones: prohibetque ad eas unquam accedere, nisi gravissima necessitas intercedat; & tunc non secus, atque ab igne ab iis cavendum esse, ad eò ut quam ocyllime nulla mora ab illis nos extricemus, & citat illud Prover. 6. *Abseondit quis ignem in sinu suo, & vestimenta non comburet.* sic Basilius.

Propterea Sanctus etiam Augustinus; *Sermo, inquit, cum mulieribus asper, brevis, & rigidus est habendus: nec quia sancte sunt mulieres: idè minus cavendum est ab eis: quoniam sanctiores, eo magis alliciunt, & mox: Cedros Libani, & gregum Arietas sub has specie corruisse vidi, de quorum casu non magis præsumebam, quam Gregorii Nazianzeni, & Ambrosii: fuge ergo laqueos mulierum.* Ita Augustinus apud sanctum Bonaventuram ex Regula Novit. capit. 11.

Nec solum apud Bonaventuram citantur verba hæc Augustini de sermone Aspero, & brevi cum mulieribus, verum etiam apud Carthusianum de vita Curatorum art. 65. & S. Antoninum 3. par. tit. 16. c. 1. §. 10.

Verum

Dominici doctrina ex S. Antonino.

S. Thomas Aquinas tu exemplum ex S. Antonino.

S. Basilius doctrina.

Hieronimi
monita.

Verum audiamus hac de re sanctum Hieronymum, qui sæpè, & graviter agens de custodia virginitatis, & castitatis, privata cum feminis colloquia, & munuscula benevolentæ causâ reprehendit in primis lib. contra Vigilantium: *Quid facit Monachus, inquit, in cellulis feminarum? Quid sibi volunt sola & privata colloquia, & arbitros fugientes oculi? in Epistola verò secunda ad Nepotianum: Hospitiolum, inquit, tuum, aut raro aut nunquam mulierum pedes terant. & mox: Si propter officium clericatus aut vidua visitetur, aut Virgo, nunquam domum solus introcas, solus cum sola secedis, & absque arbitro, vel teste non sedes. Crebra munuscula, & sudariola, & sassa, & vasa, ori applicitas, & oblatos, ac degustatos cibos, blandasque & dulces litterulas sanctus amor non habet, Mel meum, lumen meum, meum desiderium, omnes delicias, & lepores, & risu dignas urbanitates, & ceteras ineptias amatorum in comediis erubescimus. in seculi hominibus detestamur: quanto magis in Monachis, & Clerico. & in fine Epistolæ: Officii tui est non solum oculos castos servare, sed & linguam. Nunquam de formis mulierum disputes nec quid agatur in alia domo domus alia per te noverit. & Epistola quarta: Formam, inquit, nomen tuum noverint, vulgum nesciant. hæc tenus Hieronymus.*

Sanctus Ambrosius libro 1. Officiorum cap. 20. cum mulierum commercia, & inutiles visitationes Clericis cavendas monuisset, subiicit: *Quam multas, inquit, etiam fortes illecebra decipit? quanti non dederunt errori locum, & dederunt suspicioni? cur non illa tempora, quibus ab Ecclesia vacas, lectioni impendas? Cur non Christum revisas, Christum alloquaris, Christum audias? quid nobis cum alieni domibus? una est domus, qua omnes capit. Illi potius ad nos veniant, qui nos requirunt, sic Ambrosius,*

• S. Bonaventura de fugiendo mulierum confortio sæpè agit: nos aliqua ex eo decerpimus. Is ergo in Speculo discipline part. 4. cap. 4. ubi de disciplina à religiosis in hospitio servanda: *Mulierum, inquit, tam propinquarum, quam aliarum cautè societatem declinent, earumque familiare nimis obsequium, & tactum omnino refugiant. Quando religiosus cum muliere sedet, aut loquitur, manus suas occultare, & à se retrahere debet: quas etiam quancumque cum personis extraneis loquitur,*

simul iunctas, & velut invicem colligatas, vel alias religiose decet habere & infra: Nunquam mulierem quantumcumque sibi affinitate conjunctam, si ve sororem, si ve nepem, quantumcumque pueriles osculentur: etenim quasi transiuntur feminis exhibenda est accessio, quasi fugitiva. Tutus est non posse perire, quam juxta periculum non perisse, de nocte si per domos hospitii ad necessaria exeunt, simul siquidem, & cum lumine, ut filii lucis eant: loca, que periculi, vel suspicionis materiam dari possunt, cautè declinent: nec soli cum muliere in loco huiusmodi vel ad horam morentur? & narrat periculum cuiusdam; quod nos infra ex eodem afferemus. Idem Bonaventura de informatione Novit. cap. 38. monet ne cum aliqua muliere singularis contrahatur familiaritas, etiam si religiosa sit, & sancta: ut declinetur periculum temptationis carnalis, tum infamie, & suspicionis, quam alii concipiunt, præsertim magnam generat inquietudinem cordi talis privata affectio.

Et in regulis Novit. cap. 11. docet, mulieres fugiendas, sicut serpentes, & nunquam cum eis sine necessitate esse loquendum, nec aspiciendam earum faciem. Vide eundem Bonaventuram de reformatione Novit. cap. 13. & in sexto processu religionis cap. 16. ubi de septem indicibus amoris carnalis, & cap. 37. & sequentibus, ubi de castitate.

S. Antoninus 3. part. tit. 16. cap. 1. §. 10. ex Humberto in expositione regulæ occasionales recenset, quibus amor carnalis erga mulieres, & mulierum ad viros augetur, quæ ad hæc capita revocantur, ait enim sic: *Prima occasio est accessus ad eas sine causa urgente & sine modestia. Secundo frequentatio cum eis. Tertio familiaritas ex multa, & privata locutione, & ad huiusmodi familiaritates præcidendas, prohibentur monachi (18 q. 2. cap. pervenit) facere sibi commatres, quod Glossa intelligit levandò sacro fonte. Quarto munuscula, & dulces litteras mittere. Quintò respectus earum. & hæc quidem omnia S. Antoninus egregie probat, ad quem Lectorem remittimus: nos brevitatæ studio ea omittimus.*

Et certè mulierum conversationem viris religiosus plenam esse periculi, ipsæmet Satanas castitatis hostis per os Energumeni fateri coactus est, quemadmodum refert S. Antoninus 3. part. histor. tit. 24. cap. 7. §. 3. & cap. 9. §. 4. ubi cum scripsisset fratres minores celebrasse

Yyy quod-

Cap. per-
venit 38.
p. 1.
ubi Gloss.

Dæmonis insidæ per os Energumæni pat-facta.

quoddam generale capitulum : dæmoniacus ille, dæmones quoque contra eos celebrare sua capitula, testatus est his verbis : Nam tali, inquit, die in tali monte debent innumerabiles dæmones contra eos congregari, ut subversant Ordinem fratrum Minorum, & quasi per obliquum ad transgressionem votorum deducant : contra Paupertatem quidem per adificiorum sumptuosas superfluitates, & curiositatem : contra Castitatem per mulierum familiaritatem, & insipientium juvenum receptionem : contra Obedientiam per Principum familiares conversationes, & opinionum varietates. hæc apud S. Antoninum locis citatis.

4. Reg. 4. Elia Propheta cautela in agendo cum mulieribus.

Cæterum quam cautè cum mulieribus agendum sit Eliseus Propheta præclarissimus 4. Reg. 4. egregium nobis reliquit exemplum. Is cum frequenter transiret per Sunam, & ad quandam mulierem magnam diverteret, quæ cœnaculum ei extruxerat, & reliqua cubiculi utensilia ad ejus usum paraverat; quædam tamen die mulier illi, & si ab eo vocata esset, & stetit coram ipso, minimè tamen per se, sed per puerum suum locutus est ei, quæsititque quidnam vellet, ut pro ea faceret: cumque intellexisset à Gezi, eam prole carere, iterum vocandam curavit, eique Filium Dei nonime præ-nunciavit, quæ stetit ante ostium, nec ausa, quamvis esset ejus hospita, S. Prophetæ cubiculum ingredi, ut intelligamus, quo studio vir sanctus à mulierum confortio abhorrebat.

Elias Abbas castitatis dono insignitur.

Hinc est, quod nonnulli, quos aliqua pietatis necessitas cum mulieribus agere cogebat suæ fragilitatis consciis, remedium à præpotenti Deo enixè poscebant. Talis fuit Abbas Elias apud Palladium in Lausiana sect. 32. Is ex suis bonis virginum Monasterio extracto ad trecentas congregavit, eisque necessaria ministrabat, quas sæpe audire, & ad concordiam inter se revocare opus erat: hæc occasione in tentatione pullari cepit: cum verò biduum jejunus per solitudinem erraret, & à Deo sibi hanc eripi tentationem quo Virginum curam gerere posset, impensè oraret, per quietem vidit se à tribus Angelis eunuchizari, quare in posterum per 40. annos, quibus supervixit, omni libidinis affectu cor ejus caruit, hæc ex Palladio,

Cononi Presbytero carnis tentationes à S. Io. Bapt. autinguntur.

Talis fuit Presbyter nomine Conon Alexandrinus in Prato spirit cap. 3. qui ad baptizandum deputatus, cum hoc Sacramentum mulieribus ministraret, scandalizabatur, atque ideo ex Monasterio abscedere volebat; cui aliquo-

ties S. Joannes Baptista apparebat dicens: *Tolle leva, & persevera, ego te ad hoc bello liberabo:* sed cum puella quædam ex Perside, ut baptizaretur, advenisset, Presbyter non poterat prætentatione eam nudam oleo sancto inungere, ideo sumpta Melote recessit, cui S. Joannes Baptista obviam factus, dixit: *Reverte ad monasterium tuum, & hoc te bello liberabo:* at ille, non revertar: *soties enim mihi istud bollicatus es, nec fecisti:* tunc S. Joannes sedere cum fecit & amoto vestimento, signavit eum ter signo crucis sub umbilico, dixitque: *ci volebã te pro hac pugna mercede donare: sed quia vis auferri à te hoc bellum, mercede autem hujus operis carebis:* Reversus Presbyter baptismi ministerio alios annos duodecim vacavit tanta tranquillitate animi, & copiosis; ut cum mulieres baptizaret, nullum ultra motum carnis sentiret. hæc ex Prato spirituali.

S. Gregorius ejusdem rei tum perutile S. Equitii Abbatis documentum in 7. dial. cap. 4. tum memorabile S. Ursini Presbyteri exemplum in 4. dial. cap. 11. litteris consignavit: cum enim S. Equitius in juventute carnis incentivis agitaretur, & à Deo optimo assiduis precibus remedium quæret, nocte quadam ab Angelo eunuchizari se vidit, ex quo tempore sicut vins ante præterit, ita etiam cœmisis præesse cepit, nec tamen discipulos suos admonere cessabat, ne se ejus exemplo in hac re facile crederent, & casuri tentarent donum, quod non accepissent. S. verò Ursinus Presbyter ex tempore ordinationis suæ, presbyteram suam hoc est uxorem, quam ante habuerat ut fororem diligens, sed quasi hostem cavens, ad se propius accedere nunquam sinebat, ab eaque ad extremum usque vitæ spiritum sibi communionem funditus familiaritatis absciderat, de quo fusius infra sect. 8. ex Gregorio 4. dial. cap. 11.

Et quidem sancti viri, ut illicita facilius caveant, etiam à licitis abstinent, & ut reliqua omittam, certè exemplum S. Niceti Episcopi Lugdunensis, quod ad rem nostram facit, tacitus præterire non possum. Is teste Gregorio Turonensi in vitis Patrum cap. 8. & recitatur à Surio tom. 2. die 2. Aprilis, castitatem purissimam adeo carè servabat, ut ipsum Gregorium Turonensem octavum annum agentem suis ulnis suscipiens manus in dumento ita concluderet, ut infantiles Gregorii artus non contingeret; quem etiam scribit loca, in quibus suspicio luxuriæ esse poterat, cautè refugisse.

S. Lu-

Stille exemplum 3. Equitii Abbatis.

Ursini Presbyteri castitatis.

S. Niceti Episcopi studium tucuda castitatis. Greg. Turonens.

S. Ludovicus
Episcopus
matris et
iam oscu-
lum repu-
diavit.

S. Ludovicus Episcopus Tolosanus Ordinis Minorum, auctore Alvaro de planctu Ecclesiarum, quem refert S. Antoninus 3. part. histor. tit. 24. cap. 4. §. 1. & Suiusius ejus vita tom. 4. cum Neapolim venisset, & Regina ipsius mater more Gallico eum osculari voluisset, faciem suam, ne oscularetur avertit: *Quoniam, inquit, & si mater mea, tamen es Gemulus, quam servo Dei non expedit osculari.*

Sed jam exempla aliquot commemoremus qui ex mulierum conversatione magnum suae salutis disformen subierunt, vel in peccatum turpiter lapsi sunt.

Jacobus de
Vitriaco
Cardinalis
ab inordi-
nato amore
B. Lutgardis
precibus libera-
tus.

Jacobus de Vitriaco doctrina, & sanctitate insignis, postea Cardinalis, & Episcopus Aconensis concionandi gratiam à Deo adeptus, religiosam quandam mulierem aegrotam, non quidem turpi, sed tamen plus satis humano amore prosequabatur, eratque illi consolandæ ita assidue intentus, ut prædicationis munus segnetè negligeret. At B. Lutgardis vinculum cordis ejus, & machinas diaboli in spiritu sentiens, cum multis lachrymis Dominum pro eo deprecata est; sed cum orando nihil proficeret, & de hoc quodam modo conquereretur, Dominus ad eam: *Homo iste, pro quo oras, ea conatur, qua sum contraria precibus tuis.* Illa verò magnis vocibus oravit, ut eum etiam non volentem liberaret, statimque ille omnino liberatus, Deo & ejus famulae gratias egit, tumque apertis oculis sensit periculum, quod antea humano caratus amore videre non potuit. hæc Thomas Cantuariensis in vita B. Lutgard. lib. 2. apud Suium tom. 3.

Huc spectat lapsus carnis ejusdam fratris in quodam molendino, quò scemine accedebant, de quo S. Bernardus consultus à quodam Abbate, ubi multa in epist. 79. de poenitentia eidem fratri injungenda disseruisset, subinfert: *De molendino, inquit, in quo conversi custodientes seminarum pati coguntur frequentiam, si tibi creditur, unum è tribus fiet: aut seminarum accessus omnimodis à molendino prohibebitur: aut molendinum, cuiuscumque extraneo, & non conversis custodiendum committetur: aut idem omnino molendinum relinquatur.* hæc Bernard.

Maria S. Abrahamii inelyti Eremitæ ex fratre neptis cum septennis parente orbata ad eum adducta in exteriori cella collocata esset, per fenestram in medio utriusque cellulæ ad perfectionem ab eodem instituebatur: cumque viginti annos in abstinentia, & vitæ sancti-

tate patuo convixisset; quidam nomine dumtaxat monachus, pretextu ædificationis ad beatum virum concedere solebat, sed potius cum ea colloqui cupiens, insidias ad unum usque annum illi tendebat, donec inventa opportunitate, eam decepit, quæ aperta janua egressa à virginitate purissima elapsa est, quo scelere perpetrato, quamvis dolore maximo perculsa in desperationis tamen caliginem incidit, quare ad aliam civitatem migravit, ubi in quodam diverforio biennio meretricis vitam egit, quo elapso à S. Abrahamio patuo diligenter quaesita, & inventa, arte quadam, & consilio (quod S. Ephraem fusè persequitur) ad Christi castra est revocata, & in interiori cellula reclusa, cilicio induta in summa humilitate animi, planctu, ac lachrymis perstitit, se ipsam assiduis vigiliis, arctissimisque abstinentiæ laboribus conficiens usque ad extremam vitæ finem, quæ omnia idcirco referenda existimavi, ut intelligeretur eam, si falsi illius monachi aspectum, atque verba prudenter declinasset, nunquam tantum flagitium perpetraturam fuisse. hæc omnia S. Ephraem in vita S. Abrahamii tom. 3. suorum operum, quæ etiam recitat ex Metaphraste Surius tom. 2. die 16. Martii, quo die S. Abrahamii dies in Martyrologio recolitur.

DEI SERVO CAVENDVM NE
sine teste cum muliere loquatur.

Porrò si qua necessitatis causa agendi cum mulieribus intercedat, illud viro spirituali puritatis studioso, (præsertim si religiosam vitam sit amplexus,) in primis cavendum est, ne in loco solitario solus sine teste cum sola colloquia ratione ulla misceat, id quod sapienter monent Basilii, Ambrosii, Hieronymus, Bonaventura, & alii locis citatis: & in Decreto dist. 81. cap. In his omnibus, (sive caput illud sit ex 7. Synodo, quemadmodum ibi citatur; sive ex octava, quemadmodum in plerisque notatur, ejus tamen sententia ex cap. 33. regul. disput. S. Basilii desumpta videtur.) in eo igitur capite sic habetur: *In omnibus observare convenit, ut certus quis (id est ex Glossa is ad cuius spectat officium) & certo tempore, & certo loco, certis personis, vel apparere Clericus, vel loqui debeat mulieribus, ut excludatur omnis nefanda suspicio, certè solum, & ad solam accedere nullo religionis ratio permittit sic ibi.*

tam ab eodem ad poenitentiam revocatur.

22.
Cum muliere sola non loquendum.

Cap. in his omnibus dist. 81.

S. Gregorii
doctrina.

S. Gregorius libro 10. epist. 22. quibusdam monachis Constantium Monachum in Abbatem petentibus, assensum præbere noluit, inter alias rationes: *Quia, inquit, idem Constantius ad monasterium, quod in Piceni Provincia situm est, solus pergere sine aliquo fratrum suorum præsumpsit, ex qua ejus actione cognoscimus, quia si sine teste ambulat, rectè non vivat.* sic Gregorius.

S. Thomas Aquinas, auctore Ferdinando Castillo 1. part. histor. Ordinis Prædicatorum lib. 3. cap. 37. dicebat Religiosum sine oratione esse militem sine ense; & Religiosum, qui solus discurrit, esse dæmonium solitarii.

S. Augustinus in regula cap. 19. præcepit binos incedere, & manere in loco, ad quem accedunt: *Quando processeritis, inquit, simul ambulate: cum veneritis, quod uti, simul stete.* hæc ibi. quod S. Augustinus egregie servabat teste Possidio in ejus vita cap. 26. ibi de eo hæc habet: *Si forte ab aliquibus fæminis, ut videretur, vel salutaretur, rogabatur, nunquam sine clericis testibus ad eas intrabat, vel solus cum sola unquam est locutus, nec si secretorum aliquid interesset, hæc Possidius.*

De S. Ludovico Episcopo Tolosano Ordinis Minorum S. Antoninus 3. part. histor. tit. 24. cap. 4. ante §. scribit in hæc verba: *Castitatis amor etiam à puero adeo mentem ejus affectavit, ut mulierum consortia vitaret, quod excepta matre, & sororibus, solus cum sola nunquam loqueretur.* hæc S. Antoninus.

VITANDAM ESSÈ CVM MVLI-
RIBUS COHABITATIONEM.

23.
Cur cum
mulieribus
non sit
cohabitandum.

DEnique, ut aliquid dicamus de cavenda his, qui servandæ castitatis studio tenentur, cum mulieribus in eadem domo cohabitatione, quod erat tertium a nobis pertactandum; illud principio recolendum, quod Spiritus sanctus monet Eccles. 42. his verbis: *In medio mulierum noli commorari, de vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* Quocirca sacri Canones severe id Clericis interdixerunt; quæ de re libet ex sacro Concilio Nycæno primo canonem tertium afferre, qui refertur 32. cap. *Interdixit, & sic habet: Interdixit per omnia magna Synodus non Episcopo, non Presbytero, non Diacono, vel alicui omnino, qui in Clero est, liberè subintroductam habere*

mulierem, nisi fortè aut matrem, aut sororem, aut amitam vel eas tantum personas, quæ susceptionem effugiant. sic ibi: ad hunc canonem spectasse videtur Basilius cum in epist. 17. in additis, Paregorio Presbytero septuagenario noluit permittere habitantem secum habere mulierem: Nos, inquit, nec primi, nec soli Paregorio sancimus non debere mulierculas cohabitare viris; lege canonem à sanctis Patribus nostris in Nycæna Synodo constitutum qui manifestè interdixit, ne quis mulierculam subintroductam habeat; & infra: *Ejice igitur illam ex ædibus tuis, & trade in monasterium, sit illa cum virginibus, tu inter viros ministra.*

S. Hieronymus Epist. 2. de vita Clericorum. Ne sub eodem, inquit, tecto cum mulieribus manseris, nec in præterita castitate confidas; nec sanctior David, nec Samsonie fortior, nec Salomone potes esse sapientior. sic Hieronym. qui in Epist. 47. luculenter de vitando suspecto contubernio egit, unde periculum, vel fama vel pudicitia imminet.

S. Augustinus, ut est apud Possidium in ejus vita cap. 29. nullam sceminam intra domum suam conversari, aut manere permisit, ne germanam quidem sororem viduam, quæ Deo serviens multo tempore usque ad obitum præposita ancillarum Dei fuit: similiter & filiarum Patris, atque fratris, quæ Deo patiter serviebat, contubernium, familiaritate inque vitavit; quippe qui diceret, & si de sorore, & neptibus nulla esse posset mala suspicio, tamen eæ, quæ cum illis necessariò manent, vel ad eas veniunt, scandalum in finitioribus, & tentationem iis, qui cum Episcopo manent, afferre possunt. hæc ex Possidio.

Et sanè non desunt exempla complurium, qui hoc salutare monitum negligentes, se in grave animarum suarum delictum coniecerunt; celebre est illud exemplum Andree Fundani Episcopi apud sanctum Gregorium lib. 3. dial. cap. 7. Is quamvis virtutibus, & sanctitate fulgeret, sanctimoniam tamen quamdam in Episcopo habitare permisit, certus de sua, ejusque continentia; ex qua occasione dæmon in eo tantam carnis tentationem commovit, ut specie illius illectus nefanda cogitaret, & semel in terga ejusdem fæminæ blandiens alapa daret, cum verò nocte quadam apud Apollinis delubrum in conventu malignorum spirituum, unus ex eis gloriaretur se ad id Episcopum instigasse; Judæus, qui hoc

S. Basilius
doctrina.

Andrea
Episcopi
Fundani
honestam
etiam cum
muliere
familiaritas
dæmonis
placere potest
visum
dæmonis
offensa.

audiebat, & videbat, cuncta Episcopo insequenti luce narravit: quod ille agnoscens prostratus prostratus se in orationem dedit, moxque de suo habitaculo non solum eandem sanctimonialem; sed omnem etiam foeminam, quae in ejus illic obsequio habitabat, expulit; Apollinis templum B. Andreae Apostoli repente oratorium fecit; Judaeum baptismo lustravit; suoque exemplo nos docuit, quantum periculi viris spiritualibus ex mulierum cohabitatione imminet.

Monachus qui daemone sub mulieris specie hospitiis non denegavit ab idem est deceptus.

Monachus quidam ex narratione Abbatis Joannis Urbis Lyco, qui Theodosio victorias praedicabat apud Palladium secl. 4to degebat in spelunca in solitudine, & in orationibus, ac virtutibus profecerat. Is ex occulta quadam suae vitae instituti superbia elatus, aditum daemone aperuit, qui assumpta mulieris specie errantis per solitudinem, intravit in speluncam, peccitque quod jam nox esset, ibi quiescere; quod cum annuisset, & de errore percunctaretur: illa inter narrandum blanda; ac fallacia verba insinavit, & ad amorem pelliciebat, mutuo ridendo, ac subridendo; deinde contrectat illi manum, genas, & cervicem, tandem cum miser ille jam tentatione captivus tentaret habere eum ea consuetudinem, illa: xelamans velut umbra evanuit. Multorum autem daemoneum risus in aere exauditus est clamantium: *Qui se exalavit, humiliabitur.* At ille cum totum diem in lamentatione transigisset de sua salute desperatus, (quod non debuit) in mundum reversus est. haec ex Palladio in Lausaeta. quod si daemone sub mulieris specie de cella expulisset, nec blanda colloquia cum eo habuisset, ad tantum scelus nequaquam lapsus foret.

Simile exemplum de Macario Romano.

Huic affine est illud, quod in prima parte libri, cui titulus est Vita Patrum, de Macario Romano narratur. Is prima nuptiarum die sponsam intactam relinquens in solitudinem se contulit, cui daemone post aliquod tempus suscepta mulieris specie, sponsam se esse, quam ipse reliquerat, variis ambagibus simulans, in speluncam ab eo introductus, turpiter illosit. Verum divina gratia ad se reversus, poenitentia feverissima peracta, ad pristinam in divino obsequio tranquillitatem & alacritatem rediit. haec ex vitis Patrum. Hujus Macarii meminit Gratianus in decreto, cap. scripsit 27. quest. 2.

Jacobus Eremita, cujus vitam ex Metaphra-

ste ponit Surius tom. 1. die 28. Januarii in spelunca prope oppidum Porphyriam in Palestina, quindecim annos in magna sancti exegit: quo tempore muliercula quaedam ex impia Samaritarum secta ad eum illaqueandum submissa importune petebat, ut se in eam exciperet, ne a feris, quod jam nox esset, disciperetur. At ille primum renuit, miseratione tandem permotus eam introiit, quae dolorem cordis simulans, rogabat sibi eam corporis partem cruce ab ipso signari; qui sumpto oleo sacro identidem Crucis signum dextera manu in loco doloris imprimebat: sed ne a daemone deciperetur sinistram manum igni, quem accenderat admovit, ita ut digitorum compages combusta deciderent, ex quo mulier compuncta Episcopo Civitatis cuncta narravit, ab eoque expulsis omnibus Samaritis sacrum baptismum suscepit, & ad virginum Monasterium est missa. Jacobus vero miraculis clarebat: quare ut hominum auram declinaret, procul inde ad quadraginta millia discessit, & annis triginta in quadam spelunca est commemoratus. cum autem daemone in eujusdam divitis filiam ingressus S. Jacobum nominatim appellaret, eadem puella a parentibus (qui multo labore eum invenerant) ad ipsum est adducta, a qua precibus daemone exegit. Verum parentes, cum timerent ne daemone in illam reversetur, ipsum rogant, ut puellam apud se biduum retineat, qua ibi relicta, domum remigrant; sed cum solus cum sola versaretur, quamvis ad multam senectutem pervenisset, adeo libidinis facibus est incensus, ut suae exercitationis, & laborum, quos quinquaginta annis pro Christo ad eum usque diem susceperat, oblitus, puellam vitaverit, vitiatamque enes evulgaretur, n' effecerit, cujus corpus in fluvium projecit, sed Christi gratia ad se reversus, ad poenitentiam constitit. Verum iterum desperatione exagitatus ad saeculum redire constituit, a quodam tamen fratre, cui occurrit in via, in cellam adductus, sua omnia scelera ei patefecit, ab eodemque de spe veniae, ac divina misericordia prolixè admonitus discessit via, quae in saeculo m. ducebat. In itinere vero in sepulchrum ad speluncam figuram factum, ubi plurima erant mortuorum corpora, ingressus, ossa illa in unum angulum congestit, & obliterata sepulchri janua, genuflexus Dei misericordiam implorare coepit; ibique cum nemine conversatus, rursus obiit.

Jacobi Eremitae in spelunca cum mulieribus caute.
Surius.

Eundem postmodum cum muliere habitantem daemone ad fluxum, ac hominem perduxit.

Idem post peccatum decennio poenitentiam mirabilis claretae obiit.

neminem allocutus, in lachrymis, gemitibus, & multa compunctione decem annos constanter transegit. bis in hebdomada olera, quæ prope sepulchri ostium erant, colligebat, ex quibus, quantum satis esse putaret, sumebat. Sed cum magnus pluvie defectus in ea regione esset, post multa jejunia, preces, & supplicationes, misericors Deus, vim pœnitentiæ ostendere volens, bis Episcopo Deum metuenti revelatum est, virum illum, qui in sepulchro morebatur, suis ad Deum precibus mala omnia ab illa Regione avertere posse, ad quem cum Episcopus se vellet cum Clero, & iterum cum Clero & populo accessissent: tandem ab eo, qui se indignum pronunciabat, ut oraret, impetravit, oratione factâ illico pluvia magna est consecuta. cujus diei memoria quotannis ibi celebratur. Exinde ægroti plurimi ad eum accurrentes oleo sacro inuncti sanabantur. Eodem anno Jacobus quintus, & septuagesimū annum agens migravit ad Dominum, ejus corpus in eodem sepulchro est depositum: postea Episcopus sacram ædem ad sepulchrum ædificavit, ejusque reliquias illuc transtulit, ubi multi curantur, ejusque festum tota Civitas & finitima regio quotannis recolunt. In Martyrologio Romano ad diem 28. Januarii ejus memoria præclaro elogio adnotatur.

Simile exemplum de Joanne Garino.

Huic Jacobo attexere possumus Joannem Garinum, cui idem serè contingit. Is enim cum in Monte Serrato vitam sanctitate conspicuam duceret, filiam Comitis Barcinonensis à spiritu immundo suis precibus liberavit; eamque parentis precibus in sua spelunca ad paucos dies commo antem oppressit, oppressam jugulavit, & post septennium, quo tanti flagitii pœnas à se exegit, viventem invenit eo in loco, ubi postea celeberrimum Deiparæ templum cum adito cœnobio in Monte Serrato est constructum, quam historiam uberius profecuti sumus in Tractat. de Templis, ubi de Templo Montis Serrati egimus.

Martinianus Eremita mulieri hospitium præstans à demone decipitur.

Ad extremum Martiniani Eremitæ exemplum proferamus, qui, ut est apud Simonem Metaphrastem in Surio 13. Februarii tom 1. à muliercula in cellam admissa deceptus, inde cautior factus, alterius scœminæ consortium admirabili quadam ratione effugit & sancto sine migravit ad Dominum. Martinianus igitur octodecim annos natus, relictis omnibus, in solitudine cujusdam montis prope Cæsaream Palæstinæ, annis viginti quinque Angeli-

cam vitam duxit, ac donum energumenos, atque ægrotos curandi divinitus accepit. Verum meretricula quædam procax nomine Zoe ad vinum sanctum de industria decipiendum, in ejus speluncam vestibus laceris indura se contulit, & multis precibus, ne à bestiis devoraretur in exteriorem cellam admissa est; cum verò noctu vestibus elegantibus, quam secum in pera detulerat, se ornasset, fallacibus ac blandis verbis, deinde manibus contrectatione, ut se in uxorem duceret, eidem ab interiori cella manè egredienti persuasit, omnibus suis bonis, quæ plurima esse jactabat, ei oblati; quare Martinianus jam de flagitio perpetrando cum ea agebat: sed cum aliqui benedictionis gratiâ ad eum accedere solerent, ne in scelere deprehenderetur, quædam excelsa rupe circumquaque spectabat, num aliqui ad eum venirent; quod cum ageret divina gratia ad cor rediit, & arreptis sumentis aridis copiosum in cella ignem excitavit, detractisque calcis semel, atque iterum in eum insiliit, ubi toto corpore, & præsertim pedibus vehementer adustus in terram decidit, & secum ipse tartarei, ac sempiterni ignis acerbiter reputans à Deo errati veniam cum lachrymis petiit. Muliercula verò, quæ hæc spectabat, corde vehementer comuncta, ad ejus pedes prostrata, sibi ignosci multis cum lachrymis petiit, & virgnum cœnobium in Bethlehém ingressa, pane tantum, & aqua vicitans admirabili vitæ austeritate duodecim annos exegit, ac demum sancto sine quevit. Martinianus verò septimo mense à plagis ultionis curatus, eò migrare decrevit, ubi nullam mulierem videre posset; quare à quodam nauclero in desertam insulam, ubi rupes angusta, excelsa, & terribilis erat, se deserendum curavit, ibique lætus sub dio super petra aestu torrebatur, algore verò concresecbat, ac Deum glorificabat, scripturarumque meditationi vacabat, atque ab eodem nauclero tertio quoque mense panem, & aquam accipiebat cum ramis palmarum, quos contexebat, & vendendos nauclero tradebat. Elapsis verò sex annis, navis quædam vi tempestatis ad petram allisa confraeta est, vectoribus omnibus submersis præter puellam quandam speciosam, quæ viginti quinque annos nata in tabula evasit, & ad petram Martiani appulsa auxilium ab eo petiit, à quo ex aqua esteducta. Verum ne cum ea habitaret discedere constituit, puellæ tamen suum panem, & aquam reliquit, monuitque ut

Idem ad pœnitenti- am reu- casus.

Eandem mulierem contrectantem fugientem Deo phini duo involumem per aquam trahunt.

à nauclero, qui post bimestre tempus eò venturus erat, in suam Civitatem se deducendam curaret: quo dicto, mare signo Crucis obfignans, ac Deo se commendans, statim se in illud projecit, ubi à duobus Delphinis exceptus, in terram est delatus. Is verò reliquum vitæ tempus de Civitate in Civitatem sine virga, & pera migrando, quotidianis elemosinis à piis viris quæsitis vivebat, atque in hoc vitæ genere biennii spatio centum & sexaginta quatuor Urbes peragravit; tandem Atheus in templo super scamnum reclinatus, ab Episcopo, qui de ejus sanctitate divinitus erat præmonitus, benedictione percepta migravit ad Domidium. Puella verò illa nomine Photina in ea rupe Domino servæ cœpit, & ubi nauclerus constituto tempore venit, inde recedere noluit, sed ab eo enixè petiit sibi aquam, & panem suppeditari, ibique exactis in ea exercitatione annis sex, sanctè obit: cuius corpus nauclerus Cæsaream Palæstinæ delatum, jussu Episcopi, cui rem omnem narravit, honorificè sepeliendum curavit. hæc ex Metaphraste, qui fusius rem omnem persequitur.

Ex quibus omnibus perspicuè constat quantum vel modica ejusmodi cum mulieribus sub eodem tecto cohabitatio, viro castitatis tuendæ studio sit penitus fugienda.

EXEMPLA VIRORVM, QUI PRO castitatis integritate tuenda: quamvis gravæ, & interdum ad mortem usque impugnavi: strenuè tamen decertarunt.

SECTIO III.

23. **S**ED age dicamus jam de viris iis, qui non tantum in pace, hoc est, à nullo visibili hoste læcessi; verum etiam in bello, id est, ab aliorum impudenti procacitate ad flagitium importunè solliciti, castimoniam tamen decus divino beneficio fortissimè sunt tutati; & thesaurum istum castitatis, (ut verbis mar Apostoli) in vasis fictilibus, hoc est, in fragili, terrenoque corpuscule, non minus acriter, & strenuè quam cautè, prudenterque custodierunt, quod sanè non minus difficile, quam gloriosum fuit, scitè enim à quodam pronunciatum novimus:

Conjeras in Passiones nostras ab extrinseco suo fore illatas quasi vim facere.

Notum est illud, quod D. Hieron. in vita D. Pauli primi Eremitæ, memoriæ prædidi, de

martyre quodam in persecutiōe Decii, & Valeriani, cujus animam callidus hostis jugulare volebat, qui in molli lecto blandis nexibus cōstrictus, ut meretricis se impudicè coniectans petulantiam vinceret, neque voluptas superaret, quem tormenta non vicerant, cœlitus inspiratus, præcisam moriu linguam in oculantis se faciem expuit, ac sic libidinis sensum, succedens doloris magnitudo superavit. hujus meminit Martyrologium die 28. Julii.

Martyr quidam linguam sibi abscedit ad libidinem coercendam.

Simile quid planè fecisse narra. ur Niceta martyr Nicomedienfis: is post atrocissima pro Christi fide exhausta tormenta, à tyranno in strato vincus, contra impudicam mulierculam osculis & amplexibus ipsam ad turpitudinem provocantem, ut ea ratione ad manum Deorum superstitionem facilius traduceretur, in ejus faciem præcisam dentibus linguam projecit: sicque illa confusa recessit, ut videre est apud Petrum in Catal. Sancto. lib. 8. cap. 70.

Simile exemplum de Niceta,

Petrus de Natalib.

Sub persecutiōe quoque Diocletiani narrat Nicephorus lib. 7. cap. 13. Ascetem quandam, hoc est, Monachum, simili agone decertasse, cum enim ejus fides in Christum innumeris tormentis expugnari nequaquam potuisset, in lecto ligatur, & a procaci muliere osculis, complexibus, & impudica attræctatione ad libidinem incitatur: is verò linguam dentibus præcisam in meretricis faciem expuit, sicque pudicitie victori extitit, & paulo post vitam martyri sigillo confirmavit. ita Nicephorus.

Simile exemplum de quodam Monacho martyre.

S. Pelagius martyr Hispanus ætate adoleseentulus, cujus celebris memoria extat die 26. Junii in Martyrologio, ubi passus scribitur

S. Pelagius martyr.

Cordubæ ob confessionem fidei jussu Abdarameni Saraënorum Regis. Is in tuenda pudicitia, plusquam virilem constantiam, & animi magnitudinem præ se tulit: cujus nobile certamen complures literis mandarunt, inter quos Ambrosius Moralis in addit. ad S. Eulogium, Vaseus in Chron. Hispaniæ, & noster Martiana lib. 7. de rebus Hispaniæ cap. 20. ejus verbis illud hoc loco referendum existimavi. Cum in pugna, inquit, qua anno 920. magna animorum contentione, & strage ab Ordonio Legionensi Rege cum Abdarameno Cordubensium Maurorum Rege esset dimicatum, capti in prælio a Mauris Episcopi, Dulcidius Salmanticensis, Tudensis Hermogius, pacto pretio redempta libertas, dum aurum appenditur, obsides dati, pro Hermogio fororis filius Pelagius in ipso ætatis flore venustate eximia, barbari

Martyrob. Roman.

Regis pro-

Regis animum, alioquin in libidinem proclivem, vehementer inflammavit; augebatur impuri, atque nefarii amoris flamma, adolescens, & suapte natura ad modestiam compositus, & in plena sapientiae, ac sanctitatis domo educatus, de turpitudine identidem appellatus repugnavit primum: deinde cum precibus vinci non posset, & vis adhiberetur, procaci regi pugnos in faciem impexit. Animi constantia, & pudicitiae cultus exitium a tulit, ferreis forcipibus laniatus, membratimque dissectus, Regis impii, & immanis iussu in Bærim fluvium iactatus est die Dominica, qui dies Junii mensis 26. fuit nimirum salutis anno 925 defuncto honoris tanquam martyri habiti, cultusque decretus: corporis partes in D. Genesii, caput in S. Cypriani cœmeterio sepultum. Eo majori gloria dignus, quod quatuordecim non amplius annos natus erat, minus mensibus sex, cum id virtutis, & constantiae specimen edidit. hæcenus Mariana. Raguel quoque, qui eo tempore, quo S. Pelagius martyrium subiit Cordubæ vertabatur ejus præclarum pro Christo certamen, litteris mandavit, quod Ambrosius Moralis ad Eulogii librum veluti appendicem apposuit, ac scholis illustravit, quodque Baron. recitat tom. 10. ad annum Domini 925. scribit autem Raguel S. Pelagium in Gallæcia oriundum decennem in obsidem datum, qui triennium, & semis, quo mansit inclusus, venturi præcius, ad martyrii preparationem impendit: quo tempore clapo cum ab impuro Rege ad turpia sollicitaretur; pudicissimus verò adolescens strenue eum, ut dixi, à se rejecit, & Christianum se solummodo prædicare, iussus est ferreis forcipibus appendi, ac sursum, ac deorsum levare, & deinde membratim gladio scindi; quare per summam crudelitatem unus carnificum brachium illi radicitus amputavit, alius tibias defecavit, alius etiam cervicem ferire non destitit, Pelagio interim intrepide Dominum Jesum Christum invocante. hæc ex Raguele, qui ait S. Pelagium passum Æra 963. hoc est juxta Baronium anno 925.

Postea, quemadmodum idem Mariana refert lib. 8. cap. 7. & 8. sub finem vitæ ejusdem Abderrahmani Cordubæ Regis, qui anno Domini 959. in extrema senectute decessit, Sanctus Legionensis Rex honestissima legatione missa, pro jure intæ olim amicitiae, petit Pelagii martyris corpus ad se mitti, id munus magni beneficii loco habiturum, quod Abdarame-

nus facere decrevit, sed ab ejus filio, & successore Alhaca non multò post est impetratum, quod in Monasterio Sancti Regis impensa Legionis extracto, collocatum est, uti ipsi in animo fuerat sacris exuviis Martyris eadem augustiorem facere. Id cœnobium Joannis Baptistæ, atque Pelagii olim nomen prætulit, nunc D. Isidoro sacrum, hæc ex Mariana,

His adjungi possunt duo Religiosi ex sacro Ordine Minorum, qui de Observantia dicuntur, quorum egressa castimonie virtus, in perferenda pro ejus custodia, morte enituit, de quibus in 3. part. Chron. S. Francisci lib. 1. cap. 56. Cum Minorum de observantia exitum esset Institutum, quidam frater junior egregium animum, tum corporis forma, Anconæ in Picano à Guardiano missus est ad stipem ostium cogendum, cum mulierculæ quaedam erogandæ elemosinæ prætextu intra domum accessit, atque ingressum, clauso ostio ad scelus invitavit; quod cum constanter detestaretur, ab eis est interfectus, & sequenti nocte clam ejus cadaver ad monasterii ostium delatum est.

Non absimile Fesulis in Tuscia accidit alteri ex iisdem Minoribus, Sebastiano nomine. is cum in aliorum convicti affabilem & vultu hila em se præberet, ut propterea levior, ac liberior haberetur, atque à suis Moderatoribus, quas prompta voluntate suscipiebat, injunctis crebro poenitentis mulcetur; à duabus tamen mulieribus ejus turpi amore flagrantibus, dum elemosinam peteret, eadem fraude in domum evocatus, cum eis consentire proflus renueret, ab iisdem est præfocatus. Verum post aliquod tempus castissimum ejus corpus iisdem religiosis restituerunt.

At verò, ut ex his, quæ narravimus exemplis aliquid ad nostram eruditionem derivemus; sicuti invicta ejusmodi religiosorum constantia, qua pro castitate servanda mortem fortiter oppetierunt, merito est prædicanda; ita viris præsertim religiosis diligenter cavendum est, quemadmodum supra dicebamus, ne ullo in loco soli sine teste cum mulieribus agant, quod S. Bonaventura sapientissimus religiosorum instituendorum magister, in speculo disciplinæ ubi agit de disciplina in hospicio servanda, quodam memorabili exemplo ostendit: Loca, inquit, quæ periculi, vel suspicionis materiam dare possunt, cautè declinent, nec soli cum muliere in locis hujusmodi, vel ad modicum

Frater
Ano ex Or.
d. neblino-
rum mar-
tyri

Frater Se-
bastianus
ex Ordine
Minorum
martyr

Viri sine
cautione
vendant
ne soli cum
mulieri-
bus agant

Ex Bona-
ventura
in Speculo
disciplinæ
c. 4. sed in
editione
Vaticana
cap. 30.

morentur. Domina quædam, ut fertur, dum duo Religiosi ad ejus domum diverissent, alterum seorsum vocavit in cameram, quasi secretò aliquid sibi locutura: quem ingressum mox ad turpitudinem provocans asseruit firmiter se continuò contra ipsum quasi ei violentiã inferentem, nisi statim sibi acquiesceret, clamaturam. Tunc doctus à Domino frater, antequã mulier in vocem clamoris prorumperet, ad fratrem confocium, qui cum pluribus personis in atrio domus erat, alta voce clamavit, librum sibi continuò asseri requirens: sicque adveniente fratre, necesse habuit mulier ab hujusmodi nefaria sollicitatione cessare, & frater hominum confusionem evasit. Nonnulli ob causam similem confusi turpiter, & verberati graviter fuisse dicuntur: *Qui autem cavet laqueos, securus erit: qui autem non cavet, est aut inutilissimus, aut peccator, nec est ejus excusatio admittenda.* huc usque S. Bonaventura

Prov. 16.

VIRORUM EXEMPLA QUI A
Mulieribus ad flagitium sollicitati viriliter resisterunt,

Nec silentio prætereundi sunt complures sanctitate præclari, qui mulierularum petulantiam castitatis thesaurum blanditiis, & precibus invadere conantium acriter, & strenuè propulsaunt.

S. Christophorus martyr oris sui fulgore SS. Nicetã & Aquilinam mart. convertit.

S. Christophorus martyr præclarissimus Nicetam & Aquilinam sores impudicas ad eum voluptatibus delendum in carcerem à tyranno immittas, & proacaciter eum ad turpitudinem urgentes, subita luce ex ejus facie divinitus micante exterritas, ad Christum convertit, quæ die 24. Julii post multa tormenta martyrii palmam capitis obruncatione consecuta sunt; de quibus Petrus de Natalibus lib. 6. cap. 131. & 135 & Surius in S. Christophoro tom. 4.

Solitarium quidam pro pudicitia sibi dignos combussit.

Solitarium quidam in inferioribus partibus Egypti sanctitate insignis erat, de quo in vitis Patrum lib. contra fornicationem. Ad hunc meretricula quædam sponcione cum nonnullis juvenibus de viro Dei decipiendi facta, ad vesperascente jam die veluti errabunda venit ad ejus cellam, & ne quid à feris ea nocte pateretur, lachrymis se in hospitium recipi impetravit: quo factò Satanas vehementer eum ad flagitium tentare cœpit. Verum accensa lucerna tecum tacitus ipse dicebat, experiar num ignem

inferni, quem fornicarii merentur, sustinere possim; digitum ad ignem admovit, quem cum incendisset, nullo sensu corripiebatur propter nimiam concupiscentiæ carnalis flammã, sicque reliquos omnes suos digitos ad matutinum usque tempus incendit. Quod cernens infelix muliercula præ horrore obrigit, ac tandem mortua est; eam extinctam ab iis, à quibus missa erat, manè repertam vir sanctus suis precibus vitæ restituit; mox ad Deum conversa, vitam deinceps castam duxit.

Item mortuam mulierem ad vitam revocavit.

S. Ludovicus Cathalaunensium Episcopus corpore venustus, & pudicus, à quadam Gallie Regina opportuno loco ad flagitium invitatus eam torvo oculo aspiciens reject, cuius oculus post 490, & eo amplius annos in eadavere caligari non potuit, quem quasi crystallum lucidissimum in elevatione ejus eadaveris vidit Joannes de Firmitate Abbas Canonorum Regularium, à quo hæc accepit Thomas Cantipratanensis, eaque litteris mandavit annum circiter 1260. in lib. 2 apud cap. 30. §. 33.

S. Bernardus adolescens propter egregiam formam à variis mulieribus vehementer sollicitatus, ut videre est in ejus vita lib. 1. cap. 3. semper fortissimè restitit, & virginitatem sanctè coluit, semel hospitatus cum sociis apud quandam maroniam, cum noctu illa ad eum impudenter accederet clamare cœpit *lacrones, lacrones*, quibus vocibus excitata familia, illa recessit: verum cum secundo & tertio improba mulier redisset, iisdem vocibus eam à se abegit; & cum adhuc degens in sæculo curiosius oculos in quandam mulierem defixos aliquandiu tenuisset, apud se erubescens, in stagnum gelidarium aquarum collo tenus insiliens tandem ibi permanuit, donec penè exanguis effectus, carnalis concupiscentiæ calor, Dei beneficio refrinxit.

S. Franciscus, de ejus virginitate supra diximus, verbum Dei in Apulia prædicans, cum Frid. rici secundi Imperatoris jussu, ut est in Chronicis Minorum lib. 1. cap. 61. à primario quodam ejus aulico, qui hyberno tempore eum ad cenam invitavit, noctu in ejus cubiculum submissa esset muliercula quædam speciosa, & ad turpitudinem inopportune hominem sollicitaret, præmissa oratione, pavementum candentibus prunis ex proximo igne constravit; abique lætione decumbens ad idem stratum mulierculam invitavit: sed hæc postis genibus se Deum, ejusque servum offendisse

26. S. Franciscus de Assisio supra candentes prunas pro pudicitia decumbens non uritur.

zzzz pro

proclamans, veniam cum lachrymis ab eo petit, Nobiles quoque aulici, qui præ foribus rei exitum præstolabantur, timore, & confusione pleni, & Imperator totius rei certior factus à sancto viro, sibi ut ignosceret, postulaverunt.

Simili miraculo impudicam Saracena ad Christum convertit.

Idipsum ex lib. 2. Chron. cap. 57. contigisse narratur eidem S. Francisco in Ægypto, cum ad Sulthanum convertendum adisset; nocte enim quadam à Saracena ad impudiciam provocatus in ignem, qui proxime ardebat se projecit, eamque adstratum illud evocavit; quæ tanto viso miraculo fidem Christi cum baptisate suscepit, & velut altera Samaritana complures Saracenos ad Christum adduxit.

Simile profus à Thoma Cantipratensi lib. 2. apud cap. 30. num. 45 accidisse narratur eandem insigni Concionatori ex Ordine Prædicatorum, nomine Dominico, qui cum B. Dominico in Hispania Ordinem propagavit. Is à meretrice, quæ quibusdam artibus in ejus notitiam inreperat, consilio Rege Castellæ, ejusque nobilibus, ad turpitudinem sollicitatur, in prunatum ardentium lecto decubuit, testatus lectum talem tali opere dignum: hic mulier penè exanimata est: Qui verò introierunt Regis milites, Beatum virum sine ulla corporis, aut vestis adustione offenderunt, & mulierem illam imperante Rege utique concremasset, nisi beati viri preces eam periculo exemptissent.

S. Thomas Aquinas castitatis zona ab Angelis vincitur.

S. Thomas Aquinas ex illustri Ordine Prædicatorum, qui Angelici nomen, tum propter lucidissimam doctrinam; tum propter purissimam virginitatis præstantiam merito est consecutus; dum in castro S. Jonnis à suis in custodia teneretur, mulier ad labefactandam ejus constantiam meretricio cultu introducta est: cum ejus impurus illecebris nonnihil se commoveri sensisset, Christo, ejusque Genetrici se commendans tione è loco arrepto illam fugavit: mox clauso ostio ante signum crucis eodem tione in pariete efformatum genibus flexis orans cum lacrymis perpetua integritatis donum à Domino petit, ibique somno correptus, per quietem sentire visus est sibi lumbos constringi ab Angelis dicentibus: *Nos à Domino jussi zona castitatis te cingimus, nulla posthac ratione dissolvenda*: qua ex constrictione dolorem sentiens exclamavit, quo ex tempore omni postea libidinis sensu caruit: nec tamen propterea de oculorum diligenti custodia quic-

quam remisit: quin etiam fertur usque ad eam vitam suam fornicarum colloquia vitasse, excepta necessitatis, vel utilitatis causa, ut solent homines à serpentibus, & scorpionibus cavere.

De S. Thomæ puritate egregium testimonium reddidit S. Augustinus, qui una cum S. Thoma gloriosis insignibus ornato, cuidam Fratri Alberto de Brixia Ordinis Prædicatorum apparuisse, & S. Thomæ gloriam multipliciter declarasse scribitur, ac tandem subjecisse: *Ipse Thomas mihi par est in gloria, virginali me excellens munditia, & ego illum pontificali excellentia, ac protinus disparuerunt.* hæc ex S. Antonino 3. part. hist. tit. 23. cap. 7. §. 12.

S. Vincentius Ferreus ex eadem Prædicatorum Familia pro virginitate custodienda Deiparam impense obsecravit, à qua multa luce circumfusa confortatus, jussus est sperare in Domino, cujus virtute cunctas Saranæ versutias superaturus esset. Is Valentia à muliere quadam ejus impuro amore capta, quæ arguitudinem in lecto simulabat, ad confessionem ejus audiendam evocatus, cum impudicam feminae voluntatem audisset, omnem libidinem execratus, illam ab eadem mente cum severitate multa deducere est conatus, & protinus discessit, sed cum illa contra virum Dei, quasi violenter eam opprimere voluisset, clamare veller, à dæmone correpta, gravissime vexari cœpit, qui adjuratus respondebat se minime egrellurum, nisi vir ille adveniret, qui in medio ignis positus non æstuavit: adveniente igitur S. Vincentio, dæmon ululatum terribissimum emittens discessit.

S. Bernardinus Senensis ex Ordine Minorum integerrima pudicitia floruit in saculari habitu, nunquam verbo, vel signo aliud, quam purissimam honestatem præ se tulit; improbos nellarum quid ab eo desiderantes, acriter repressit; seminarum colloquia vitabat: cumque religiosus jam ex more ostiatim panem mendicaret, femina quædam illi eodem amore ardens eum, quasi panem intus datura evocavit, quo ingresso ostium clausit, eique nefariam suam voluntatem explicavit, adjiciens nisi consentiret se vociferaturam, vim sibi ab eo intentatam. Ille se Deo commendans, jubet eam vestibus nudari, correptoque flagello, quod apud se habebat, eam egregie cecidit, donec omnis illa tentatio evanesceret.

Alii voluptatis sensum acerbissimo aliquo cruciatu extinxere; ejusmodi fuit Appelles

Visto Fr. Alberti de Brixia de gloria SS. Augustini & Thoma Aquin.

S. Vincent. Ferreus Deiparam ope virginitatem servat.

Impudica mulier, quæ cum ad flagellum extensa hæc à dæmone ululabat.

28. Appelles Rief.

Presbyter
pro serva-
ta castita-
te ab igni-
to ferro no-
n urebatur.

Presbyter in solitudine antea faber ferrarius, ad quem, ut est apud Palladium cap. 55. cum venisset diabolus in figura muliebri, quo tempore ad usum Monachorum quaedam tractabat fabrilis terrea lamina ex igne raptā, idque propter festinationem, totum ejus vultum combussit, eamque audierunt fratres ululantem in cella; ab eo tempore vir ille ignitum ferrum manu semper tenebat, nec lædebatur hæc ibi. Idem de Appelle memorat Sozom. lib. 6. c. 28.

Joannes Bosnensis quondam Episcopus postea Ord. Præd. Magister Generalis, cum Fredericum Imp. impudicitiam argueret, à quadam ejusdem Imperatoris concubina eleganti forma ad lapsum secreto loco est provocatus: Imperatore, à quo missa fuerat, clam rei exitum cum suis expectante. At vir beatus manu tam valide ejus maxillam percussit, ut facie tenus in terram elideret: quo facto Imperator maxima eum postmodum reverentia est profecutus, hæc Thomæ Cantipratensis, qui eodem sæculo vixit lib. 2. Apum cap. 30. §. 33.

S. Edmundus postea Cantuariensis Episcopus, cum adolef. ens virginitatem suam, ut cap. 32. diximus, coram Deiparæ imagine Deo consecrasset, & Lutetia studiis operam daret à quadam puella hospite suæ filia ad turpitudinem nutibus primum, deinde apertis verbis mulieritiam provocatus; cumque frequenti verborum objurgatione eam à se abigere non posset illius tandem importunitate pertæsus, tempus, quo ad se veniat, præfigit, eamque ingressam, & superioribus vestibus exutam virgis egregie flagellavit, quo facto puella omni illa tentatione in posterum caruit, cujusdam etiam matronæ munera, ut eum ad illicita pertraheret, fortiter respuit. hæc ex ejus vita cap. 8. apud Surium tom. 6. Sanctus verò Edmundus vita excessit anno 124.

Quid dicam de S. Benedicto monasticæ disciplinæ in Occidente fundatore, ac propagatore extimo: Qui, ut verbis utar Gregorii lib. 1. Dial. cap. 1, ab ipso sua pueritia tempore cor gereus sentit, nulli voluptati animum dedit: sed studiis, & domo relicta, in tenera ætate Sublacum se recepit, in arctissimo specu asperissimam duxit vitam. Is cum die quadam solus esset, memoria cujusdam feminae, quam aliquando viderat, Satanas tanto igne servi Dei animum in specie illius accendit, ut etiam pendè deserere Eremitum voluptate victus deliberaret: sed superna gratia respectus, exutus indumento, nu-

dum se in spinarum aculeos, & urticarum incendia se projecit, ibique diu volutatus toto ex eis corpore vulneratus exiit, extincto eo, quod intus ardebat, igne.

Nec dissimile est quod S. Franciscum fecisse narrat S. Bonaventura in ejus vita cap. 5. Gravem enim carnis tentationem à demone excitatam sentiens, deposita veste, chorda se verberavit fortissimè, & ut erat nudus, & exivit in hortum in magnam demergens nivem corpusculum, septem ex nive compegit massas, ac si essent uxor, & filii, & famuli, pro quibus induendis ei laborandum esset, sicque tentator victus abcessit, de quo illud refert Bonaventura, tantam eum curam de utriusque hominis puritate gessisse, ut circa conversionis primordia tempore hyemali in foveam glaciæ plenam se ipsum plerumque mergeret; ut domesticum hostem perfecte subigeret, & candidum vestimentum pudoris à voluptatis incendio præservaret. Tolerabilius viro spirituali fore incomparabiliter assererat S. Franciscus magnum sustinere frigus in carne, quàm ardorem carnalis libidinis, vel modicum sentire in mente.

In vitis etiam Patrum in loco, qui dicitur Cellia, quidam illicito amore tentatus sibi uxorem, & filios ex luto fluxit, ac si pro necessariis eis subministrandis sibi esse laborandum, majori labore corpus suum macerabat: sicque divina ope ab ea vexatione est liberatus.

NONNVLLO RVM EXEMPLA, QVI
mori maluerunt, quàm illicito concu-
bitu morbo suo mederi.

Huc revocari possunt ii, qui virginitatem usque adeò ipsi vitæ protulerunt, ut imminentem mortem coterempserint, quam evasuri fuissent, si propter aliquod morbi genus, quo laborabant medicorum consilio, aut uxorem duxissent, ejusque concubitu uti voluissent, aut si castitatis voto illigati erant, fornicatio coitu se polluisent, verum mori, quàm corpore scèdari maluerunt.

Jacobus Rossa Lusitanæ Regis nepos, electus Archiepiscopus Olyssiponensis, à Calixto III anno 1456. Diaconus Cardinalis creatus Is ex Alfonso Ciaccono in vitis summorum Pontificum Florentiæ lethali morbo oppressus, cui medicorum sententiæ cum muliere concubitus remedium afferre potuisset, maluit intrepidus mortem expectare, quàm illicito

Zzzz3

Corporis
defatiga-
tione de-
monis ille-
bras supe-
ras.

Simile ex-
emplum
ex vitis
sanctorum
Patrum.

Jacobus
Rossacard.
Alphonsus
Ciacconius
lib de vitis
Pontif. ubi
Card qui
tempore
Pii II de-
cessere.

actu vitam servare; & in eadem civitate anno 1459. vita functus in templo S. Miniatii tumulatur, cuius marmoreo sepulchro hoc est inscriptum Epi aphium:

*Regis stirps, iacobus nomen, Lusitana propago,
Insignis forma, summa iudicatio.*

*Cardineus titulus, morum nitior, optima vita,
Ista fuere mihi, mors tunc venem rapuit.*

Ne se pollueret, maluit ille mori.

Casimirum Calumiri III. Poloniae Regis filium, Vilnae in Lituania, eodem modo extintum refert Martinus Cromerus lib. 29. de origine, & rebus gestis Polonorum his verbis: *Fertur, inquit, Casimirus Casimiri III. Poloniae Regis filius tam castus, & continenter vixisse, ut medicis conubium suadentibus, si sanus esse vellet mortem oppetere, quam legem pietatis Christiana transgredi maluerit, longè aliter sentiens quam multi mortales corruptissimo hoc nostro saeculo, qui neque penitendum, neque pudendum sibi esse ducunt in coeno libidinum volutari.* haec ille. Hunc Casimirum anno 1589. vita functum in beatorum numerum retulit Leo X. summus Pontifex, quemadmodum testatur Martyrologium Romanum die 4. Martii quo die memoria ejus ibi recolitur.

Michael Verinus Poeta Hispanus, vix 18 annos natus, eadem de causa pudicitiae studio ex hac luce migravit paulò post S. Casimirum, quemadmodum ex Angelo Politiano refert Genebrardus lib. 4. suae Chronographiae ante annum Christi 1492.

Robertus Cardinal. nobilis, patria Politianus à Julio III. cuius erat, ex sorore pronepos anno Domini 1553. aetatis suae 13. ea dignitate ornatus, adolecens fuit eximiae probitatis, & magnae spei. Is nondum sacris initiatus, cum simili orbo, quo n. de quibus jam diximus, teneretur; maluit tamen quemadmodum refert Thomas Bozius de signis Eccles. lib. II. cap. 6. Carnis integritatem cum vitae iactura retinere quin etiam corpus suum verberibus, cilicio, & abstinentia ita afflictabat, ut in ipso juventutis flore ex jejuniis, & corporis castigatione lenta, ac mortifera febre correptus, cum sex ipsos menses insigni patientiae exemplo decubisset, ad vitam tandem caelestem evolavit anno Domini 1559. aetatis 17. in D. Petri Montorii marmoreo sepulchro conditus, de quo illud refert Alphonsus Ciaconus in vitis Pontificum, in Cardinalibus Julii III. illum humana omnia contempsisse, rebusq; spiritua-

libus additum divino amore usque adeo flagrasse, ut de relinquenda purpura, & religioso Societatis instituto complectendo cogitavit; verum à Patribus ejusdem Societatis, illo praesertim, qui erat ejus confessorius, fuisse dissuasum, ita Ciaconius. Caeterum ejus confessorius erat Joannes Polancus viri pietate aequae, ac prudentia insignis Secretarius nostrae Societatis, superstiti adhuc B. Ignatio Societatis Fundatore.

**MULIERES, QUAE DEIPARAM
secuta virginali castimonia claruerunt,
martyrii palmam sunt adeptae.**

SECTO III.

Sanctus Hieronymus epist. 22. ad Eustochium agens de virginitatis custodia, viros nonnullos, qui in veteri lege virgines fuere commemorat; at verò in lege Evangelica virtutem hanc latius in mulieres propter Deiparam mansisse, pulchrè animadvertit; ejus verba sunt: *Virgo Helias. Helias virgo, virginem mulieris filii Prophetarum. Hieremie dicitur, Et tu no accipias uxorem. Inveniebatur ergo in viris tantum hoc continentia bonum, & in doloribus jugiter Eva parturiebat. Postquam vero Virgo concepit in utero, & peperit nobis puerum, cuius principatus in humeros ejus. Deus forem, Patrem futuri saeculi, soluta maledictio est mors per Evam, vita per Mariam. Ideoque & dicitur virginitatis donum fluxit in feminas, quia capiti à femina statim ut filius Dei ingressus est super terram, novam sibi familiam instituit ut qui ab Angelis adorabatur in caelo, haberet Angelos & in terris. Tunc Hierosolymis caput iudith continentis amputavit. hucusq; Hier.*

Quoniam vero mulieres majori, quam viri custodia se domi continent, illisque à natura virginali signaculum est tributum; hinc factum est, ut ab ipso Apostolorum tempore virgines, quae integritatem suam Deo consecrare volebant, tanquam Christi sponsae, solenni sacri velaminis ritu donari consueverint; ut videre est apud sanctos Patres, & exemplum habemus in Flavia Domitilla, quae, ut est in Breviario Rom. die 12. Maii à S. Clemente Papa sacrum virginitatis velamen accepit, quod à Hieronymo epist. 8 vocatur flammecum virginali, quod ad imprecationem Pontificum sanctum virginum operit caput; Flammecum enim velum

Virginitatis cultus post Deiparam in mulieribus amplius platur. Hier. 26.

Iudith. 11.

Flammecum virginali quo sacrae virgines velabantur.

Offic. Eccl.

Virg. Chri. 28.

velum erat rubrum, sic dictum, quod flammis colore imitaretur, quo nuper nuptae mulieres caput, partemque faciei tegebant. eodem modo virgines, quae Christo desponsabantur, flammam virginale accipiebant; nam eas Christi sponsas appellant Tertullianus lib. de velandis virginibus, cap. 10. Innocentius epist. 2. & alii, ita ut Hieronymus epist. 27. matrem Virginis D. o. conecratae, Dei socrum nominare non dubitet. Ideo S. Ignatius epist. 9. ad Antiochenos: *Virgines, inquit, agnoscat, cui se consecrarunt*, epist. 10. ad Heronem: *Virgines serva, uti pretiosa Christi monilia*. Augustinus vero Tractat. 9. in Joannem: *Nec illa, ait, qua virginitatem Deo vorvent, quanquam ampliore gradum honoris, & sanctitatis in Ecclesia teneant, sine nuptiis sunt. Nam & ipsa pertinent ad nuptias cum tota Ecclesia, in quibus nuptias sponsus est Christus*.

Hujus ritus velandi virgines meminit Tertullianus libro citato, & sanctus Cyprianus de discipulo & habit, Virg & alii multi, de quo sanctus Ambrosius ad virginem lapsam: *Sacro, inquit, velamine recta es*; idcirco non nisi certis diebus magna celebritate fiebat, quemadmodum habetur 20. quaest. 1. cap. de votis, ex Gelasio epist. ad Episcopos per Lucianam, cap. 14 & 15.

Ut igitur nonnullas ex illustrioribus virginibus in praesentia ordine quodam recensamus. Primum in medium afferemus eas, quae ad virginitatis deus martyrii gloriam adiecere, quamvis martyrium pro sola fide obierint: deinde virgines eas, quae pro fide, & virginitate tuenda sunt passae: tum vero eas, quae in pace Ecclesiae virginitatem abique sanguinis effusione D. o. obtulerunt. Ut autem brevitati consulamus, primum illarum nomina ponemus adjecto die, quo in Martyrologio earum memoria recolitur, quod lector facilius Sursum, Petrum de Natalibus, & notas Baronii in Martyrologium de iisdem consulere possit: deinde praetermissis iis, quae ad earum vitam, & ad singula tormentorum genera, quae Christi causa sustulerunt spectant, aliqua tantum de istis subjiciemus, quae ad hoc argumentum quod tractamus, maxime illustrandum facere videbuntur.

Palladis Sacerdotes, quae ex Ambrosio lib. 3. de longè praesians, Virginibus non morum, sed annorum temporariam pudicitiam collatis immunitatibus, & oblatio pretio absque temporis perpetuitate servabant, quod ubi Ambrosius leganter expendisset, subdit: *Quantò igitur nostra virgines fortiores, quae vincunt etiam, quas non vident potestates, quibus non tantum de carne, & sanguine, sed & de ipso mundi principe, saeculi que rectori victoria est*. Ita Ambrosius, quod ex subiectis exemplis magis fiet perspicuum.

Irene Thessalonica Regina stirpe progenita, Urbis Lupiarum in Salentinis Patrona, a S. Timotheo Apostoli Pauli discipulo baptizata, virginatis studio, quam Christo consecratur, sponsum sibi a parente Licinio oblatus recusans, multa pro Christi fide primum sub parente, quem tandem ad Christi fidem convertit, deinde sub alio tyrannis perpefla, demum martyr gloriosa fortiter occubuit; cuius dies anniversaria in Martyrologio Romano, & in Menologio Graecorum; Maii adnotatur; ejus reliqua Lupis magna cum veneratione asservatur in hodiernum usque diem, tum mira odoris suavitate sedolent, tum etiam plurimis miraculis coruscant, ipsius vitam ex Graecorum monumentis non minus diligenter, quam eruditè conscripsit noster Antonius Beattus, s. quam etiam habet Petrus de Natalibus lib. 4. cap. 12. sub nomine Catharinae, in quo illud de Licinio Imp. emendatione eget, cum 300. circiter annis ante Licinium Imperatorem vixerit.

Euphemia, Dorothea sorores, Tecla item, & Erasma sorores omnes virgines Aquileiae 3. Septemb. quae sub Nerone a Praefide Vedasto propter Christi fidem multis suppliciiis affectae, iustae sunt nudae per Aquileiam duci. Verum orante Euphemia ab Angelo candida stola sunt coopertae, tandem gladio caesae sunt, & a S. Hermagora sepultae.

Julina virgo Patavina nobilissima 7. Sept. a sancto Prosdocimo sancti Petri discipulo baptizata, Maximi Praefidis iussu propter fidei constantiam gladio transverberata est.

Fides, Spes, & Caritas sorores virgines filiae S. Sophiae Romae sub Adriano die 1. Augusti variè, & crudeliter tortae, martyrium consummarunt. Sophia vero mater earum, die 30. Septembris in pace quievit.

Martina virgo Romana patre Consule nata sub Alexandro Imperatore die 1. Januarii post varia tormenta gladio caesa est.

Z z z z 3

Ca-

Virgines Christo sacra aliis virginibus

*Cæcilia
virgo &
mari. Va-
lerianus
sponsus.*

Cæcilia virgo præclarissima Romæ 21. Novembris, sub Alexandro Imperatore post Valerianum sponsum, aliosque ad fidem Christi ejus opera conversos, jussu Almachii Præfecti in clyto martyrio est coronata.

*52.
S. Barbara
virg. ab
Angelo
præcisâ ma-
milla resti-
tuitur.*

Barbara virgo Nicomediæ sub Maximino Imperatore, qui Alexandro successit 4. Decemb. hæc cum cœlesti sponso se ipsam dicasset, & à multis viis primariis propter ejus egregiam formam in matrimonium peteretur, nulla ratione à parente Dioscoro ad conjugium persuaderi potuit; quam cum deinde Christianam pater comperisset, crudeliter caesam Martiano Præfidi tradidit, cujus jussu post multa exhausta tormenta utraque mamilla præcisâ per urbem nuda circumducitur: verum ea orante, ab Angelo mammillis restitutis, candenti stola corpus conregitur, denique unâ cum Juliana religiosa foemina, quæ in ejus suppliciiis lachrymas iundebat, eamque ad fidei constantiam hortabatur, gladio est percussa. Antè mortem verò Dominum oravit, ut qui sui nominis, & martyrii meminissent, nec pestilenti morbo, nève ulla alia corporis modestia vexarentur, auditaque est vox de cœlo, quæ eam cum Juliana ad cœlum vocabat, ejusque petitionem implendam pollicebatur.

*Eadem ab
Angelo al-
ba stola re-
gitur.
Juliana
mari. cum
Barbara
ad cœlum
emissa di-
vinitus e-
vocatur.
S. Barbara
preces in o-
bitu exau-
diuntur.*

Huius præclarissimæ virginis quoddam memoriale miraculum contigisse narratur, anno Domini 1448, quod huic narrationi atrox duxi, ut huius virginis preces quanto operè apud Christum valeant, intelligamus.

*Henrico
Kok igno-
penè cre-
mato à S.
Barbara
vita pro-
rogatur.*

Quidam Henricus Kok septuagenarius Gorcomi, quod est Hollandiæ oppidum degens, S. Barbaram quotidie venerabatur, audierat enim eum, qui in vita eam honorasset, absque confessione, & Eucharistia minimè moriturum: cumque domo flammis correpta, ipse quoque totus exureretur, sanctam Barbaram oravit, ne pateretur eum sine Sacramentis decedere, mirum dictu, sancta Barbara manu sua eum totum jam adustum, ita ut exta nudarentur cremata, & totum corpus aflatum, & inflexibile esset, præter oculos, linguam, & cor perstrata, mineu tectum educens, tuto in loco eum reponit, adjecitque sua intercessione vitam ei ad auroram usque prorogatam, quo Sacramenta Confessionis, Eucharistiæ, & extremæ Unctionis susciperet; quare per se ipse ad domum fixæ jam nuptæ perrexit, ad quod spectaculum plurimi accurrerunt, ipse verò omnes ad reum terrenarum contemptum, ad Dei cultum

ad sacratissimam Deiparæ dilectionem, & venerationem, & ad S. Barbaræ devotionem hortabatur, omnium verò suorum peccatorum ab infantia confessione peracta, reliquis Sacramentis ritè susceptis, Deum orans, & Deiparæ, S. Barbaræ, S. Laurentii, aliorumque electorum precibus se commendans, spiritum emisit. Hoc miraculum fufius descriptum literis mandavit Theodoricus Pauli de Gorcum, qui ejus confessionem excepit, eique alia Sacramenta ministravit, in cujus manibus decessit: illudque refert Surius tom. 6. hoc ipsum de S. Barbara cum B. Stanislaus Kostka Societatis nostræ adhuc in sæculo Viennæ degens accepisset, eam in pauonam suam delegit, & ut se quoque sine Sacramentis ex hac vita discedere non pateretur, precibus, Sacramentisque poenitentia, & Eucharistiæ susceptis instituit: cumque egrotata et in domo cujusdam hæretici, & vereretur, ne sine viatico diem obiret, illud S. Barbaram enixe rogat venisse tempus, quo ejus beneficio indigeret; & ecce nocte intempesta ipsa apparet S. Barbara, duoque Angeli in clario lumine, qui sacrosanctam ei Hostiam cum ingenti ipsius letitia portexerunt. Is, ut videtur est in ejus vita à nostro Francisco Sachino edita, postea Deiparæ voce ad Societatem nostram vocatus in nostro tyrocinio sanctitate claus migravit in cœlum anno 1566.

Reparata virgo Cæsareæ in Palæstina 8. Octobris sub Decio, hæc cum nollet idolis sacrificare, variis tormentorum generibus cruciata, demum gladio percutitur, cujus anima in columbæ specie de corpore egredi, cœlumque conscendere visa est.

Apollonia virgo Alexandrina 9. Februarii, huic propter Christi fidem tempore Decii omnes contusi, & evulsi sunt dentes, ut propterea in dentium doloribus ad eam peculiariter coniugere, ejusque auxilium mirificè experiri soleamus. Ejus martyrium refert Eusebius lib. 6. cap. 34. ex Dionysii Episcopi Alexandrini Epistola, qui affirmat eam id temporis cum primis admirandam, & admodum provecctam ætate fuisse, additque in eadem epistola eo tempore Alexandriæ pro Christo passas Ammonariâ virginem inauditis tormentorum generibus exercitiam, & Mercuriam, Dionysiam, & alteram Ammonariam omnes gladio caesas de quibus in Martyrologio 12. Decembris.

Restituta virgo in Africa 17. Maii, hæc Valentiano imperante à Proculo Præfide variè torra

& in

*Theodori-
cus Pauli
Degreus*

*S. Stanisla-
us Kostka
ab Angelis
sanctissimâ
Euchari-
stiam S.
Barbara
intercessi-
one sumpsi*

*Idem à
Deiparâ
ad Socie-
tatem ipsi
vocatur.*

*33.
Apollonia
virgo. &
mari.*

& in navicula pice, & stupa referta, ut in mari comburetetur imposita immo igne, cum in incensores flamma converteretur, ipsa in oratione spiritum Deo reddidit, cuius corpus cum eadem navicula Dei nutu ad Anariam Insulam prope Neapolim devectum à Christianis magna veneratione susceptum est, & in ejus honorem Constantinus Magnus Basilicam postea Neapoli erigendam curavit. hæc in Martyrologio.

Maria virgo & Martyr.

Maria virgo cujusdam Tertulli ancilla 1 Novembris sub Adriano Imperatore. hæc Verona cum in Natali filii Domini sui de immolatis gustare noluisse, sed magis Christianorum more jejuniis operam daret, à conserva delata, diris verberibus afflicta, & duro ac diuturno carcere, & fame à Tertullo est vexata: deinde Præses sibi oblatam, & sacrificare recusantem, equulei extensione, & unguarum laceratione adeò exercebat, ut populus ad commiserationem commotus injussè virginem torqueri vociferature, quare, dum in carcerem remittitur, è satellitum manibus elapsa ad saxum collis pervenit, cumque ab insequentibus persecutoribus se circumdatam videret, Deum precata est, ne in eorum manus traderetur, quare saxum divina virtute aperitur, virginemque in se suscipiens clauditur nullo aditu relicto dimissis aliquibus veltis frustulis extra saxum, ibique spiritum Deo reddidit. Præses vero ad eum lapidem erudendum plurimos misit, quos ubi manum lapidi injicere tentarunt fulgor exortus, tonitrua, & terræ motus magnus, duo quoque equites cælesti igne rutilantes è cælo advenientes tanto timore affecerunt, ut in terram corruentes expirarent; alii verò, qui evaserunt, ad idolorum templum confugientes fulminibus cum ipso Præsede sunt interempti; qui verò sunt extincti, ad duo millia numerantur; quæ omnia multi gentium videntes Christi fidem susceperunt, quorum numerus ad tria millia pervenisse scribitur. hæc Vincentius in spec. hist. lib. 10. cap. 86. & 87. Petrus in catalogo lib. 10. cap. 4.

Eandem à axo ceden te excipitur. Illius persecutores divinitus occiduntur.

Gundenes virgo Carthagine 18. Julii. hæc sub Severo Imperatore anno Domini 205. jussu sub Ruffini Proconsulis ob Christi confessionem quater diversis temporibus equulei extensione vexata, & unguarum horrenda laceratione emiciata, carceris squallore diu afflicta, novissime gladio cæsa est.

Aquilina virgo Bybli in Palæstina 13. Junii. hæc sub Diocletiano Imperatore duodecimum annum agens, quod Christi fidem aliis fecerit peritadere conaretur ad Volusianum Judicem delata, ob fidei confessionem colaphis, & verberibus cæsa, & tubulis candentibus per aures ad cerebrum perforata, demum percussa gladio virginitatem martyrio consecravit.

34. Aquilina virgo & mart.

Cyriaca virgo Nicomediæ 19. Maii. hæc cum liberè impietatis Maximianum Imperatorem objurgasset, dirissime cæsa, & dilaniata, ad ultimum igne cremata est, cum qua passæ sunt aliæ quinque virgines.

Fortunata virgo Cæsareæ in Palæstina 14. Octobris. hæc in persecutione Diocletiani post equuleum, ignes, & bestias, & alia tormenta superata spiritum Deo reddidit, cuius corpus postea tempore Constantini, & Irenes Augustorum Puteolos primum, inde Neapolim in Campania delatum fuit, & in Ecclesia sanctimonialium S. Gaudiosi religiosè asservatur, passæ sunt cum eadem S. Fortunata, Corponius Evaristus, & Priscianus ejus fratres, qui post eam pro Christo gladio sunt jugulati, quorum corpora in eodem templo requiescunt.

Fufca virgo Ravennæ 13. Februarii hæc cum decimumquintum ætatis annum ageret propter Christi fidem primum à parte carceris custodia, & inedia vexata, deinde sub Quintiano Præsede multa cum Maura ejus nutrice percussa, demum gladio transfixa martyrium consummarunt, de quibus Martyrologium, & Petrus de Natalibus lib. 3. cap. 119.

Dorothea virgo Cæsareæ in Cappadocia 6. Februarii. Hæc Apricio Præsede ad Christi fidem deserendam, & ad nuptias cohortanti liberè respondit se Christi sponsam esse, ab eoque in suum paradysum, & thalamum, ut sperabat, introducendam, Christam & Callistam sorores quæ à fide defecerant, ad eam seducendam submissas ad fidem reduxit, propter quam etiam martyrium susceperunt; ipsa verò equuleo diu tortâ, diuissime quoque palmis cæsa, cum ad mortem duceretur, à Theophilo quodam scholastico per deridiculum rogatur, ut è Paradiso sui sponsi mala, aut rosas tibi transmitteret, qua annuente, cum gladio percussenda ad Dominum orasset, puer in oratio tria mala, tresq; rosas de paradiso sui sponsi hyemis tempore ei derulit, quod munus per eundem puerum Theophilo transmissit, sicq; jugulâ pro Christo præbuit: eo miraculo Theophilus ad fidem

Dorothea rosas, ac mala è Paradiso ad Theophilum transmittit.

conversus, multis & ipse pro Christo superatis tormentis, gladio martyrium consummavit.

Eugenia virgo tempore Galieni Romae 25. Decembr. haec filia Philippi Alexandria Praefecti, & Claudia uxoris ejus, cum sanctis Proto, & Hyacyntho suis eunuchis ab Heleno Heliopolcos Episcopo baptizati, rejecto conjugio Aquilini, seu Acilii Consulis, aliorumque qui eam in conjugem petebant, assumpto virili habitu: cum suis Eunuchis in Monachorum Monasterio mi. a sanctitate vixit; postea se ipsa Philippo & Claudia parentibus prodens, usq; ad fidem conversis, in Urbem veniens, post sacros Virginum choros Christo aggregatos, sub Nicetio Urbis Praefecto diu agonizans, novissime gladio est jugulata: Protus quidem, ac Hyacynthus pro Christi fide die 11. Sept. securi feriuntur. Philippus S. Eugeniae pater jussu Terentii ejus successoris, pro Christo gladio est jugulatus die 13. Sept. Claudia vero mater post paucos dies ad Christum migravit, & cum filia Eugenia est tumulata.

Digna & Emerita virgines Romae 22. Sept. sub Valeriano & Gallieno martyriū obierunt.

Lucilla, & Flora virgines Romae 29. Julii sub Galieno Imperatore. Quae ex Petro de Natal. lib. 6. cap. 157. ab Eugenio Rege quodam barba o capta, atque in Africam abductae. eisdem ipsas violare volenti, dixerunt se Deum caeli habere suae virginitatis custodem, & corruptionis ultorem, quare ab injuria abstinuit, seque cum ad bellum procederet, eisdem commendabat, & victor redire solebat; tandem post viginti annos divinitus monitae, ut in Urbem ad martyrii coronam redirent cum Rege, qui in Christum crederet, Romam venire,

*Eugenius
Rex mart.
Antoninus
Theodorus
C. 18. loc.
martyres*

ubi cum ipso Eugenio, Antonino, Theodoro, & sociis decem & octo illustre martyrium obierunt, quemadmodum in Martyrologio eo die refertur. Scio Cardinalem Baronium in suis ad Martyrologium notis, quaedam in his actis non satis probare, nos in hoc loco illud tantum monemus, Galieni tempore ob ejus insignem desidiam, atque ignaviam, triginta insurrexisse tyrannos: quare mirum esse non debet, si in Africa aliquis regulus has virgines in captivitatem abduxerit, cum quibus postea martyrium subierit, haec etiam confirmari possunt ex Lucio Rege Britannorum, qui circa annum Domini 177. in Britannia, quamvis in provinciam redacta regnasse dicitur ex Beda lib. 1. de gestis Anglorum cap. 4. & fide Christi

suscepta, & regno relicto, in Germania Curiae decessit ex Martyrologio die 3. Decembris, cuius acta ex Baronio in eundem locum, cum Episcopum, & martyrem fuisse praedicant, & in notis ad 26. Maii in Eleuthero Papa explicat Baronius, quomodo eo tempore in Britannia Rex aliquis esse potuerit.

Lucia (alias ex Baronio Luceia) virgo Romae 25. Junii in Martyrologio. haec ex Petro in Catalogo lib. 6. cap. 4. & Vincentio in Speculo histor. lib. 12. cap. 97. ab Ancian barbaro Rege capta, cum ei dixisset se Deum caeli habere sponsum non tolum ab omni libidine intacta ab eo est dimissa; verum etiam ejus exemplo ad Christi fidem conversus eam liberam fecit, Romamque redeuntem profecutus, una cum ea martyrium subit, in Martyrologio legimus Romae eam passam cum aliis viginti duobus. Vincentius in Speculo loc. citato videtur hanc Luciam confundere cum Lucilla: de qua jam diximus, propter nominis, & historiae similitudinem: cum tamen in Martyrologio, & apud Petrum in Catalogo diversis diebus adnotentur.

Christina virgo illustrissima Tyri apud lacum Vulsinum 24. Julii anno Domini 287. plurimis, usq; acerbissimis tormentis primum a parente, deinde sub alio Judice Patris successore torta, novissime a Juliano Praefide sagittarum infixione, martyrii sui cursum complevit.

Christina alia virgo, pariter & martyr in Perside 13. Martii clara, habetur in Martyrologio eo die.

Prisca nobilis virgo Romana 18. Januarii quae tredecim annos nata Claudii Imperatoris jussu multis, & acerbissimis tormentis est excruciat, demum pro Christo, capite plexa est.

Maxima, & Donatilla sorores virgines, & Secunda virgo duodecim annorum, Tuburbi Lucernariae in Africa 10. Julii in persecutione Valeriani variis poenis affectae, novissime gladio jugulatae sunt.

Cyilla virgo filia S. Triphoniae uxoris Decii Caesaris, Romae 28. Octobr. sub Claudio Principe pro Christo est jugulata: memoria vero S. Tryphoniae in Martyrologio die 18. ejusdem mensis celebris habetur.

Domna, Agapes, & Theophila virgines, Nicomediae 28. Decembr. in persecutione Diocletiani, post longa certamina cum Indo Eunucho diverso mortis genere coronam martyrii

ei sunt affectata; verum de Theophila pudicitia a petulantium injuria divinitus servata, infra dicemus facta 6.

Eulalia virgo Barcinonæ 12. Februarii, sub Diocletiano pro Christo cruci affixa fuit.

Eulalia item altera virgo duodecim annorum, cum Julia pariter virgine, Emerita in Hispania 10. Decembris. hæc plurima, eaque acerbissima pro Christi confessione tormenta perpessa, igne tandem spiritum reddidit sub Maximiano imperatore.

Leocadia virgo Toleti in Hispania 9. Decembris. hæc in persecutione Diocletiani, a Deciano Præfecto dira carceris custodia macerata, cum gravissimos beata Eulalia Emeritanæ, & reliquorum martyrum cruciatus audisset, genibus in oratione positus, impollutum spiritum Christo reddidit: hinc factum est; ut Julianus Archiepiscopus Toletanus apud Surium in vita S. Ildefonsi, eam vocet confessorem, in Martyrologio verò appelletur martyr. Cæterum illud sanè est admirabile, quod de S. Leocadia refert Julianus loco citato; & nosler Mariana lib. 5. de rebus Hispaniæ cap. 10. cum enim Sanctus Ildefonsus hæreticos, qui perpetuam Deiparæ virginitatem negabant, verbo, & libro edito exugnasset, eodem anno, quo vestem a Deipara accepit, vel ut aliqui malunt, proximo die 9. Decembris, eidem Sanctæ Leocadiæ sacro; oratione ante ejusdem virginis tumulum Sancto Ildefonso, præsentibus Rege Recesvintho, clero, & populo, accidit, ut sepulchri lapide, quo tegebatur, & quem vix triginta fortissimi homines loco movere potuissent, spontè sublaro tumulo, egressa Leocadia virgo pulcherrima manum Ildefonsi tangeret eique diceret: *per te vivit Domina mea, omnibus clamantibus Deo gratias in caelo, & in terris.* Ildefonsus in Leocadiæ laudes effusus urbis ejaque Regis patrocinium commendavit, cupidulque tantæ rei ad posteritatem certo testimonio propagandæ, cultum petebat, quo velum virginis, quod ipse naau tenebat, præcideret, & illa jam in sepulchrum se recipiens retrahebat: tandem Rex gladiolum ex vagina detractam cum lachrymis, & magna animi demissione illi obtulit, sicque veli partem, qua virginis caput tegebatur, abscidit, ea veli pars cum gladio thecis argenteis reposita, ad hanc diem in Toletani templi sacratio servatur, & visitur. hæc ex Juliano & Mariana.

Justina martyr Antiochiæ sub Diocletiano

26. Septembris. hæc Cypriani Magi præstigiis a dæmone, ut virginitatis propositum diceret, & ut cujusdam libidini assentiretur, acriter tentata, Deiparam Virginem patronam singularem, teste Nazianzeno oratione de SS. Cypriano, & Justina, invocans, & jejunis, aliisque asperitatibus corpus domans, omnes tartarei serpentis tentationes vicit: quin etiam Cyprianum convertit, cum quo postea martyrium illustre consummavit.

Enclatis, vulgò Engratia, virgo Lusitana Cæsaraugustæ sub Daciano Hispaniarum Præsede 16. Aprilis. hæc perillustri genere nata, & cuidam Duci Narbonensi in conjugem data, cum apud se virginitatem servare constituisset, & ad sponsum mitteretur multis comitata, præsertim decem & octo nobilibus ex sua cognatione Cæsaraugustam pervenit, ubi Dacianum in Christianos sævientem suæ crudelitatis coarctavit: quare jussu Daciani comprehensa, lanicato corpore, mamilla abscissa, & jecore avulso adhuc superstes in carcere inclusa est, donec ulceratum corpus putresceret, tandem clavo frontem ejus transigi jussit Tyrannus, Illi verò 18. comites factæ virginis, quorum nomina in Martyrologio eo die recensentur, simul pœnis affecti interempti sunt, anno Domini 300. horum illustre martyrium Prudentius versibus exornavit. hæc ex Martyrologio, & Thelauto Concionatorum. 2.

Euphemia virgo Chalcedonensis sub Diocletiano 16. Septembris innumera tormentorum genera superans, rursus feris objecta, cum ad Dominum orasset, ut jam spiritum suum susceperet, una ex bestiis morsum sancto corpori infigente, cæteris pedes ejus lambentibus, immaculatum spiritum Deo reddidit. In ejus templo celebrata est SS. Synodus Oecumenica Chalcedonensis: quin etiam ex Nicophoro lib. 15. cap. 5. cum ad pedes corporis hujus martyris in ejus sepulchro vespere positus esset liber continens fidem Catholicam, & alter continens hæresim Eutychetis confundentis in Christo duas naturas, manè oratione præmissa, & reserato sepulchro Catholicorum liber inventus est in manibus S. Euphemie: Aper autem, tanquam res vana, & nullius pretii temerè ad illius pedes projectus jacebat. ita Nicophor.

Fimiana virgo Calpharnii Urbis Præsedi filia 24. Novembris, Ameriæ in Ilbria sub Diocletiano variè cruciata, martyr occubuit.

Eutropia puella 12. annorum cum Lybia, &

A a a a

Leo-

36.
Leocadia
virgo
martyr.

S. Ildefon-
sus alia ve-
ste à Dei-
para insi-
gnitus.
S. Leocadia
è tumulo
egressa S.
Ildefonsum
commen-
dat.

S. Euphe-
mia mira-
culo fides
Catholicæ
confirmat-
ur.

Leonide fororibus Palmyrae in Syria 15. Junii per diversa tormenta ad coronam martyrii pervenerunt, de quibus in vita S. Febroniae apud Surium toni 3.

37.
Soteres
virgo &
martyr.

Soteres virgo Romae 10. Februarii nobili genere nata graviter, & diutissime propter Christum alapis caesa, cum caetera quoque poenarum genera vicisset, gladio vitam finivit anno 304. quam S. Ambrosius in exhortatione ad virginitatem egregie laudat, & lib. 3 de Virginitate suae forori in exemplum proponit.

Irais virgo Alexandrina Antinopoli in Aegypto 22. Septembris. Quae ad hauriendam aquam est egressa, cum vidisset navim Confessoribus Christi onustam, relicta hydria protinus se illis adjunxit, ac simul cum iis in urbem ducta, prima omnium post multa supplicia capite caesa est, deinde Presbyteri, Episcopi, & Virgines, alique omnes eodem mortis genere sunt consumpti.

Basilissa virgo, & martyr Nicomediae 3. Septembris, quae novem annos nata, in persecutione Diocletiani cum verbera, ignes, ac bestias divina virtute superasset, in oratione spiritum Deo reddidit.

Justina & Rufina virgines 19. Julii, quod Idolum confregissent Hispani a Diogeniano Praeside equuleo, unguis, carcere, inedia, & variis torsionibus afflictæ, tandem Justina in carcere, Rufina cervice confracta in confessione Domini spiritum exhalaverunt.

Vissia virgo, & martyr Firmi in Piceno 12. Aprilis.

Fausta virgo Cyzici in Propontide 20. Septembris sub Maximiano Imperatore immansissimè tora ab Evilasio Idolorum Sacerdote, cumque post multa tormenta eam mediam secare vellet, & carnifices laedere non valerent, stupens Evilasius, in Christum credit, novis igitur tormentis cum Evlasio ipso, iussu Imperatoris cruciata, transivit ad Dominum.

Menodora, & Metrodora, & Nymphodora sorores virgines 10. Sept. in Bithynia sub Maximiano Imperatore martyrio sunt coronatae.

Theodosia virgo Tyria 18. annos circiter nata Caesarea in Palestina 7. Aprilis, quae cum sanctos Confessores ante tribunal stantes publice salutasset, atque rogasset, ut, cum ad Dominum pervenirent, sui recordarentur, à militibus tenta lateribus, & mammis ad interiora usque dilaniatis in mare projicitur, in persecutione Maximini; cujus egregium certamen litte-

ris mandavit Eusebius lib. 8. hist. cap. 17.

Valentina virgo Gazae in Palestina 25. Julii ad aram, ut immolaret, adducta, cum calcibus eam evertisset, dirissime cruciata una cum sociis virgine in igaem coniecta cucurrit ad sponsum anno Domini 307. de qua Eusebius eodem lib. cap. 18.

Dominiça virgo, & martyr in Campania 6. Julii: haec cum Idola fregisset, ad bestias damnata, sed ab iis nil laesa, demum capite obruncata migravit ad Dominum, cujus corpus Tropea in Calabria summa veneratione aservatur.

Ennata virgo Caesarea in Palestina 13. Novembris sub Maximino, haec humeris, & pectore ad lumbos usque nudata, à quodam nomine Marci viro fero, ac crudeli, & viribus robusto per forum, & publicas plateas verberibus crudelissime caesa, demum igne cremata est anno Domini 303 quemadmodum scribit Eusebius lib. 8. cap. 19.

Catharina Alexandrina virgo nobilissima, 38. atque in omni liberalium artium scientia eruditissima, cuius memoria apud Graecos, & Latinos est celeberrima die 25. Novembris atrocissime cruciata est. Haec ante baptismum à Deipara per visum Christo in sponsam oblata, & ab eo rejecta, quod non esset pulchra: suscepto baptismo, iterum à Deipara Christo praesentata, benignissime recipitur, & annulo ab eo subarratur, quae exspecta in digito invenit: quare Christi amore succensa, mundi pompas contemnere cepit: cum verò Maximinum Imperatorem in multos propter Christianam religionem variis tormentis saevientem reprehendisset, ipsa propter eandem Christi fidem, cum quinquaginta Philosophos, qui ad eam coarguendam convenerant, Faustinae quoque ipsius Maximini uxorem, & Porphyrium belli Ducem sua praedicatione convertisset (qui omnes postea martyrio sunt coronati) capitis obruncatione suum martyrium complevit, ejus corpus ab Angelis in montem Sina mirabiliter delatum, ibidem frequenti Christianorum concursu pia veneratione colunt, de qua Molanus in Annotationibus ad Usuardum affirmat, illam Latinis factam notissimam ob peculiaria patrocinia in expeditione terrae sanctae praestita. Cardinalis Baronius tom. 3. Annal. ad annum 307. mulierem illam Alexandrinam Christianam, quam Eusebius lib. 8. hist. cap. 27. tacito nomine dicit, opibus, nobilitate, & exquisi-

38.
Catharina
Alexandrina
virgo & martyr
Christi

quisita doctrina insignem, nullis Maximini precibus, quasi importunis adduci potuisset, ut ejus impuræ voluptari obsequeretur, ideoque fuga multatam omnibus bonis spoliasset; existimat fuisse S. Catharinam quam vult à Maximino, quod eam vehementer deperiret, post fugam diligenter conquistam, nec sibi consentientem martyrio affecisse. Nec obstat, quod Ruffinus lib. 8. cap. 17. mulierem aliam vocavit Dorotheam: fieri eam potuit, ut ante baptismum vocaretur Catharina, seu ut alii scribunt Hecatarina ab Hecate, sed post baptismum dicta sit Dorothea: verum priore nomine fuisse magis notam, hæc ex Baronio.

Virgines sacræ apud Heliopolim ad Libanum sitam, tempore Juliani Apostatæ magna crudelitate ab infidelibus earum urbium incolis in loco publico vestibus nudatæ, oculis insultantium sunt expositæ, tonsis ad contumeliam criminibus, quas postea dissecabant bifariam & ad illarum intestina devoranda porcos provocabant, viscerum extremitate consucto illis alimento operata, quo non tam facile ea porci internoferent, sed consuetum alimentum necessitudo appetentes neciam humanas discerperent. hæc ad verbum Sozom. lib. 5. cap. 9.

Bibiana virgo Romæ 2. Decemb. sub Juliano Imperatore sacrilego, ob Christum tamdiu est plumbatis caesa, donec redderet spiritum.

Flavia virgo Romana Messana 5. Octobris cum sanctis Placido, Eutychio, & Victorino fratribus aliisque Monachis pro Christi fide à Manucha immani pirata necati sunt anno 539.

Augusta virgo filia Marruci Principis genere, & opibus insignis, natione, ut ferunt, Alemanni Idolorum cultoris, qui inclinato jam Imperio Romano in agro Forolivienfi nõ procul è Seravallo arcem sibi construxerat. hæc clam patre Christi fidem cum baptismo suscepit, Deoque virginitatem suam dicavit, quo cognito pater eam graviter objurgat, sed cum in fide Christi constans persisteret, duos ei dentes evelli, & in carcerem detudi fecit. deinde inter duas arbores mediam suspendi, ac subiecto igne torqueri iussit, sed nil læsa rotam prominentibus clavibus ad dilacerandum virginis corpus excogitat, qua per Angelum contracta, capite truncata ad sponsum pervenit die 27. Martii, eam post mortem Deus multis miraculis illustrè reddidit, cuius vitam describit Surius tom. 7.

His adungere possemus complures alias virgines & martyres, de quibus in hist. Ecclesia-

sticis, & in Martyrologio præclara leguntur.

Sirmii recoluntur septem virgines, & martyres 9. Aprilis.

Antiochiæ alix quadraginta sub Decio 24. Septembris.

Heracleæ alix quadraginta sub Licinio Tyranno, quas in fide erudierat S. Ammon Diaconus, qui cum eis passus est.

In Perside quoque tempore Constantii Imperatoris sub Sapore Rege Persarum, complures per totam Persidis Regionem pro Christi nomine gladio caesi sunt, ex quibus plurimæ sacræ virgines fuerunt, inter quas Tarbula soror S. Simeonis Episcopi Seleuciæ, & Ctesiphontis cum pedissequa sua stipitibus alligatæ, ferraque seissæ, crudelissimè necatæ sunt. Harum omnium memoria die 22. Aprilis in Martyrologio clara habetur.

In Africa quoque passio plurima sanctarum virginum sub Hunnerico Vandalorum Rege Ariano, quæ suspendia, pondera, laminaeque ignitas tolerantæ martyrii agonem feliciter consumarunt, quarum memoria in Martyrologio extat die 16. Decembris.

Ad has revocare possumus virgines sacræ, quæ Catholicam Religionem contra Arianos profitebantur; quos enim, quantaque indigna ab eis passæ sint Alexandria, satis declarat S. Athanasius in Apologia sua ad Constantium, Epistola Synodalis Concilii Alexandrini apud eundem Athanasium in Apologia secunda, de quibus Cardinalis Baronius tom. 3. ad annum Domini 335. quo modo etiam sanctimoniales virgines in Palæstina ab iisdem Arianis graviter vexatæ fuerint, narrat S. Eusebius Vercellensis in Epistola è carcere data ad Vercellenses, & alios, quæ extat apud Lippomannum tom. 2. & Baronium tom. 3. ad annum 336.

VIRGINES MARTYRES IN Hispania sub persecutione Arabica,

Nec silentio prætereunda sunt virgines illæ in Hispania omni præconio celebrandæ, quæ in Arabica persecutione pro Christi fide mortem fortiter oppetierunt, quarum triumphos à se inspectos sanctus Eulogius Presbyter, & inelyrus Christi martyr, cuius memoria 11. Martii celebris habetur, dum in carcere detineretur, accurate est profecutus. Nos brevissimè eas indicabimus.

Nundo & Alodia virgines sorores Osæ die

11. Martii 22. Q.

22. Octobris Mahumetano patre progenita, matre vero Christiana, non tamen admodum pia, cum nec illecebris, nec minis à fide abduci possent, gladio caesae anno 851. magnis miraculis etiam contra Mahumetanos claruerunt.

Flora, & Maria so. ores virgines Cordubæ 24. Novembris post diurnos carceres gladio sunt interceptae anno 851. cum autem detententur in carcere, reliquis fidei libus eodem carcere clausis pollicentur liberationem ipsorum se impetraturas à Domino, ubi consummato martyrio ad Deum pervenissent, idque præstiterunt, nam post sextum diem, quo illae sunt coronatae fideles à carcere sunt liberati, quemadmodum narrat S. Eulogius, qui cum aliis victus aderat.

Digna virgo Cordubæ 14. Junii cum Anastasio Presbytero, & Felice Monacho in persecutione Arabica martyrio coronati.

Columba virgo Cordubæ 17. Sept. martyr in eadem persecutione Arabica anno 853.

Pomposa virgo Cordubæ 19. Septembr. eodem anno 853. passa.

Aurea virgo Cordubæ 19. Julii, quae aliquando lapsa, sed facti poenitens, iterato certamine hostem effuso sanguine superavit anno 856.

Leocretia virgo Cordubæ 15. Martii pro Christi fide decollata; ex Alvaro in vita S. Eulogii, qui asserit 4. die post martyrium S. Eulogii S. Leocretiam occubuisse.

Ad extremum recensentur ex Martyrologio Romano mulieres alias, quae cum virginibus coronatae martyrii palmam conjunxerunt, a scripto suo die, & martyrio, quod in eodem Martyrologio summam adnotatur, quibusdam interdum ad majorem declarationem adjectis notulis.

Pientia virgo, & martyr in pago Vilcastino 11. Octobris, una cum SS. Martyribus Nicasio primo Rhodanensi à Clemente Papa missis, & Quirino Presbytero, & Scubiculo Diacono sub Praeside Fescennino passa est.

Quiteria virgo, & martyr in Hispania 22. Maii, quae ex Thesuro Concionatorum torturae martyrio est affecta circa annum Domini 100.

Veneranda virgo, & martyr in Gallia 14. Novembris Antonino Imperatore, & Asepiade Praeside.

Aurea virgo, & martyr apud Ostia Tiberina 14. Augusti Alexandro Imperatore, quae saxo ad collum ligata in mare demersa est, ejus

corpus ad litus ejectum, B. Nonnus sepelivit. Nympha virgo die 10. Novembris, Decio Imperatore Christum verum Deum esse testata, martyrii palmam cum Triphone, & Respicio Tribuno esse consecuta.

Euthalia virgo, & martyr in Sicilia apud Leontinos 27. Augusti, quae cum esset Christiana, à fratre suo Sermiliano gladio caesa migravit ad sponsum.

Martha virgo, & martyr in Civitate Asturicensi 23. Februarii Decio Imperatore sub Paterno Proconule.

Tertulla, & Antonia sacrae virgines, & quaedam mulier cum suis geminis cum Agapio, & Secundino Episcopis, & Amihano milite in persecutione Valeriani Cirthae in Numidia illustre martyrium consummarunt.

Agrippina virgo, & martyr in Sicilia Valeriano Imperatore 24. Maii.

Lucilia virgo, & martyr Romae 31. Octobris, una cum Patre Nemestio Diacono pro fidei constantia jubem Valeriano Imperatore decollata 25. Augusti.

Albina virgo, & martyr Formis in Campania Decio Imperatore 26. Decembris.

Secundina virgo, & martyr Anagninae 15. Januarii Decio Imperante.

Anastasia senior virgo, & mart. Romae 28. Octobris, quae in persecutione Valeriani sub Probo Praefecto vinculis constricta, colaphis caesa, igne, & verberibus cruciata, cum in confessione Christi immobilis permaneret, oculis unguibus, dentibus comminutis, manibus pedibusque precibus, truceata capite, tot passionum modis ornata migravit ad sponsum, cui aquam petenti Cyrillus propinans Martyrium pro mercede accepit.

Resuscita virgo, & martyr Sorae 27. Maii. Haec Aureliano Imperatore pro Christi fide daemonum impetus, parentum blanditias, & tortorum saevitiam superavit; demum cum aliis Christianis capite truncata, martyrio decorata est.

Benedicta virgo, & martyr Romana ex Senatoribus progenita in Territorio Lugdunensi passa 8. Octobris, ejus egregium pro Christo certamen describit Petrus in Catalogo lib. 9. cap. 40.

Candida virgo, & martyr Romae 29. Augusti in Ecclesia S. Praxedis à Patriciali I. condita.

Primitiva virgo, & martyr Romae 23. Julii.

Gale

Gaudentia virgo, & martyr Romæ 30. Augusti cum aliis tribus.

Sophia virgo & martyr Firmi in Piceno 30 Aprilis.

Agape virgo, & martyr Interamnæ 15. Februarii.

Domina virgo, & martyr Interamnæ 14. Aprilis cum sociis virginibus coronata.

Eusebia virgo, & martyr Bergomi 29. Octobris.

Felicissima virgo, & martyr Faleriæ in Tuscia 12. Augusti cum Graciliano, quibus pro fidei confessione ora primò lapidibus contusa sunt, dehinc gladio percussis optatam martyrii palmam susceperunt.

Bassa Paula, & Agathoica virgines, & martyres Carthagine 10. Augusti.

Julia virgo, & martyr Cathaginis in Corsica 22. Maii, quæ crucis supplicio coronata est circa annum 439.

Candida virgo, & martyr Carthaginis 20. Septembris, quæ sub Maximiano Imperatore plagis toto corpore dilacerata, martyrio coronata.

Fides virgo Agenni in Gallia 6. Octobris. Hæc ab infantia virginitate Deo dicata cum Christum confiteretur super craterem æream extensa, & substratis carbonibus, adipeque flammis injecto, dum sic coqueretur, multos suæ virtutis exemplo converterit, & ad martyrium animavit, inter quos B. Caprasius in spelunca latitans divino signo firmatus ad martyrium est roboratus, qui postea 20. Novembris martyrii palmam accepit; beata verò Fides post multos pro Christo agones, capite cæsa est, & honorifice tumulata.

Julia virgo, & martyr Trevis 21. Julii.

Regina virgo, & martyr in territorio Augustodunensi 7. Septembris, quæ sub Proconsule Obbrio carens, & equulei, & lampadarum perpeffa supplicia; demum capitali sententia damnata, migravit ad Sponsum.

Saturnina virgo, & martyr Atrebatii 4. Junii.

Marina virgo, & martyr Galleciæ in Hispania 18. Julii prope Civitatem Orenem, ubi ejus corpus requiescit, & magna cum pietate ab incolis venerationi habetur.

Paula virgo, & martyr Malagæ in Hispania 18. Junii, una cum Cyriaco pro Christo lapidibus obruta.

Julia virgo, & martyr apud Augustam Eu-

fratesiam 7. Octobris sub Marciano Præside.

Maura virgo, & martyr Constantinopoli 30. Novembris, cuius nomine insignita est insula quædam in mari Ionio, quæ olim dicebatur Leucade.

Paula virgo, & martyr Constantinopoli 3. Junii, quæ sanguinem martyrum colligens comprehensa, & virgis cæsa, & in ignem coniecta: sed liberata eodem loco, ubi Lucillianus crucifixus fuerat, collata est.

Justina virgo, & martyr 30. Novembris.

Alia quoque Pelagia virgo, & martyr Antiochiæ diversa ab ea, de qua infra sect. 5. cum Beronico, & aliis 49. martyrum consumnavit.

Macra virgo in Territorio Rhemenfi 6. Januarii. Hæc in persecutione Diocletiani in igne illæsa mamillarum abscissione, & squalore carceris afflictæ super testas etiam acutissimas, & prunas volutata orans migravit ad Dominum.

Asteria virgo, & martyr Bergomi in persecutione Diocletiani, & Maximiani Imperatorum 10. Augusti.

Charitina virgo, & martyr 5. Octobris, quæ sub Diocletiano Imperatore, & Domitio Consulari ignibus cruciata, & in mare dejecta, cum inde incolumis evasisset, manibus, & pedibus abscissis, dentibusque convulsis, in oratione posita spiritum emisit.

Eulampia virgo, & martyr Nicomediæ 10. Octobris, quæ cum audisset Eulampium fratrem pro Christo torqueri, exilium in mediam turbavit, eumque amplexata, sociam se illi adjunxit, atque ambo in ollam ferventis olei coniecti, sed nulla ex parte læsi, una cum aliis ducentis, qui eo miraculo permoti ere diderant in Christum, obruncatione capitis martyrium compleverunt.

Eustochium virgo, & martyr Tarsi in Cilicia 2. Novembris, quæ sub Juliano Apostata post duæ tormenta in oratione reddidit spiritum.

Luctetia virgo, & martyr Emeritæ in Hispania 23. Novembris, in persequipne Diocletiani sub Daciano Præside martyrium consumnavit.

Paulina virgo, & martyr 6. Junii, quæ sub Diocletiano Imperatore cum Candida matre in cypram impulsæ lapidibus, ac rudibus obruta est. Artemius verò ejus pater plumbatis cæcis, gladio percussus est.

Flaviana virgo, & martyr Antifiodori 5. Octobris unâ cum germano suo Firmato Diacono passa est.

Raineldis virgo, & martyr Santis in Gallia 16. Julii unâ cum sociis qui à Barbaris pro fide Christi caesi sunt, circa annum 630.

**MVLIERV M EXEMPLA QVÆ
pro virginitate tuenda atrocissimis tor-
mentis, & acerbissima neci se
exposuerunt.**

SECTIO V.

41. **V**ERA est illa Ambrosii sententia, quam lib. 1. de Virginibus scriptam reliquit: *Non ideo, inquit, laudabilis virginitas, quia & in martyribus reperitur, sed quia ipsa martyres faciat.* Etenim quamplurimæ mulieres tanto studio Deiparæ virginitatem sibi imitandam suscipere, ut non tantum Regum, aliorumque primariorum conjugia, opibus, atque divitiis, quæ offerebantur contemptis, recularint absq; ullo sui periculo: verum etiam pro conservanda virginitate labores multos, multas difficultates superare, sævissimos cruciatus experiri, & mortem ipsam subire non detrectarunt. Ejusmodi fuere complures virgines, quæ amore castitatis, quam Christo voverant, sponso quibus à parentibus desponsæ fuerant, vel à quibus in matrimonium petebantur, repudiaverunt: vel etiam alios, à quibus ad turpitudinem sollicitabantur, obfirmato animo rejecerunt, eaque de causa illatam mortem fortiter oppetierunt, atque adeo gloriosam martyrii palmam sunt adeptæ, ut propterea Hieronymus Epist. 8. de Agnete puellula: *Ætate, inquit, vicit, & tyrannum & titulum castitatis martyrio consecravit.* harum exempla ab Ecclesiasticis historiis, Sanctarumque vitis, quæ à probatissimis Auctoribus sunt conscriptæ, nobis abundè suppeditantur: earum nonnullas in præsentia recensebimus.

Tecla virgo illustri genere Iconii orta à S. Paulo fidei præceptis instituta 23. Septembris, hæc decem & octo annos nata à nuptiis per Apostolum revocatur: Thamiudem sponsum virum, teste Epiphanio hæref. 78. Urbis primum, ac generosum, egregia forma, ac divitiis ornatum, reliquit: *Quare, inquit Ambrosius*

lib. de Virginibus) *Sponsi furore damnata ad bestias earum naturam virginitatis veneratio- nis mutavit; ejus enim pedes lingebar, prædam- que suam adorabat bestia, miro testificante sono, quod sacrum virginis corpus violare non audeat:* similiter ex ardenti vogo, ac fossa serpentibus plena, in quam conjecta fuerat, Christi gratia liberatur, cujus fidei ardore, & sanctitate complures ad Christum conversi, demum in montem sola secedens, multis virtutibus, & miraculis insignis Seleucia: nonagenaria migravit ad Dominum, pluribus ad ejus sepulchrum religionis causa confluentibus, quem admodum testatur Theodoretus in historia religiosa cap. 29. & Pratum spirituale, cap. 180. quo etiam Sanctus Gregorius Nazianzenus accessisse scribitur. Zeno verò Imperator, quod S. Teclæ monitu, & ope Imperium denuo esset consecutus, Seleucia templum splendore & pulchritudine æmulum illi erexit, teste Evagrio libro 3. histor. cap. 8. nec illud omitendum sanctam Teclam Protomartyris nomen inter fœminas in ritò esse consecutam, ut videre est apud Damascenum in oratione de his, qui in fide dormierunt, & Isidoro Pelusiota lib. 1. Epist. 160. ad Tarasium, & in Euchologio Gæcobrum cap. 96. teste Billio in Scholis in eundem Damasceni. Quare & nos primam inter eas, quæ propter pudicitiam decertarunt, recensuimus; quanti verò faciendum sit ejus patrocinium, satis declarat Ecclesia, quæ precibus, quæ in commendationem animæ præscribuntur, hæc ponit: *Et sicut beatissimam Teclam Virginem, & martyrem tuam de tribus atrocissimis tormentis liberasti, sic liberare digneris animam huius servi tui.*

Felicula virgo socia sanctæ Petronillæ Apostoli Petri filia Romæ 13. Junii Cum enim Flaccus comes sanctæ Petronillæ conjugium expetisset, illaque tertio die (triduum enim ad deliberandum acceperat) migrasset ad Christum; Flaccus ad Feliculae nuptias animum adiecit, quæ cum nec illi nubere, quod Christo sacrata esset, nec idolis immolare vellet, post tenebrosam custodiam, & sævis in ediam in Christi confessione perseverans, tamdiu in equuleo est torta, donec emitteret spiritum, quam in eloacæ prostratam S. Nicomedes Presbyter in via Ardeatina sepelivit; quod cum rescisset Flaccus Comes, sanctum Nicomedem Christum consistentem martyrio affecit, cujus festum

festum 15. Septembris celebre est in Ecclesia; hæc omnia in gestis SS. Nerci, & Achillei apud Surium 12. Maii, ex quibus ad verbum, pleraque inveniuntur variis in locis Breviarii, & in Martyrologio Romano. Eadem refert Petrus in Catalogo lib. 5. cap. 112. ubi B. Feliculam collectaneam fuisse dicit S. Petronillæ.

Valeria virgo Lemovicis in Gallia 9. Decembris ejus martyrium breviter attigit S. Martialis in Epistola ad Tolosanos, hæc ab eodem Martiali uno ex Christi discipulis ad fidem conversa, cum Deo virginitatem suam vovisset, & Stephani ducis Aquitanie nuptias recusasset, ipsius jussu est decollata. ejus animam in cælum ab Angelis deferri vidit ejus Percussor, de qua Petrus in Catalogo lib. 6. cap. 29.

Potamiæna virgo cum Marcella matre, & Rhæide catechumena, & aliis passâ est Alexandria 28. Junii, hæc in persecutione Severi, ut verbis utar Eusebii lib. 6. cap. 4. infinitas prope pugnas pro corpore pudicitia, & virginitate, cum esset pulcherrima, contra insanos amatorum suorum impetus constanter sustinuit, tum pro fide in Christum acerba, dictaque horrenda tormenta perpessa, ferventi quoque pice per varia corporis membra ab imis pedibus ad capitis verticem sensim, ac pedientim diffusa, ad ultimum unâ cum matre igno consumpta est. Nec illud reticendum, quod cum Potamiæna à Basilide uno ex satellitibus ad supplicium duceretur, & idem Basilides impudicos homines molestiam ei facientes, & verborum petulantia ei insectantes coercuisset, se à Domino suo, ubi è vita excessisset, veniam & gratiam pro eo efflagitaturam pollicita est, quod & præstitit: nam post triduum noctu illi apprensus, ejusque capiti coronam imponens, se à Domino postulatam ei gratiam obtinuisse asseruit, quare cum ad Christum conversum brevi agone suis precibus martyrem gloriosum effecit; ejus memoria in Martyrologio die 30. Junii recolitur. hæc omnia ex Eusebio loco citato, qui etiam addit iisdem temporibus alios complures Alexandria, quibus Potamiæna secundum usum apparuit, eique ad Dei verbum amplexandum impensè cohortata fuit, frequentes ad Christi fidem accessisse.

Agatha virgo in Sicilia 5. Februarii in persecutione Decii, quæ nobilibus parentibus orta à Quintiano Sicilia Prætoris ejus amore capto nullis suasionibus, nec tormentis de constantia Christianæ fidei, & servandæ virginitatis remo-

veri potuit. ejus illa vox legitur: *Propter fidem castitatis iussa sum suspendi in equuleo, adjuvante Domine Deus meus in tortura mammillarum mearum.* hæc post acerbissima tormenta, & mammillarum abscissionem in carcerem Deum precando migravit in cælum.

Anatolia virgo 9. Julii Hæc in persecutione Decii cum Tito Aurelio, ejus erat sponsa, virginitatis amore nubere recusaret & interrim patrimonium suum pauperibus erogaret Victoriæ jam Christianæ cuidam Eugenio pagano desponsata, quæ ad conjugium ei suadendum venerat, è contrario virginitatem persuasit, quare ex urbe pulsa, & ad prædium sponsi ducta fame & inedia afflicta nullo pacto ad nubendum, vel Idolis sacrificandum adduci potuit. Deinde Anianum Diodori Provinciæ Consularis filium à dæmone liberavit, plurimosque per totam Piceni Provinciam variis affectos languoribus curavit, & in Christum credentes effecit, novissimè in civitate Thoræ apud lacum Velinum à Faustiano Judice diversis poenarum generibus vexata, cum à serpente per Audacem immisso liberata esset eundemque Audacem convertisset, extensis manibus orans gladio transverberata est. Audax quoque pro Christo sine mora capitali sententia coronatur. hæc ex Martyrologio, & ex vita S. Anatoliæ apud Surium tom. 4. & ex vita S. Victoriæ apud eundem tom. 6. & apud Petrum de Natalibus lib. 6. cap. 73.

Victoria virgo Romæ 23. Decembris in persecutione Decii, hæc Eugenio Pagano desponsata S. Anatoliæ operâ, ut supra diximus, ad virginitatem servandam inducta, omne pretium ornamentorum suorum in pauperes distraxit, quare ab Eugenio in prædium suum adducta fame maceratur. post triennium autem, cum neq; nubere, neque sacrificare vellet, post multa facta miracula, inter quæ draconem, qui plurimos perimebat, & flatu aërem inficibat, in Christi nomine ab urbe Tibulana, seu Tiburtina effugavit, post multas virgines, quas Domino aggregavit, & diligenter instituit, à carnifice rogatu sui Sponsi percussa est gladio in corde. hæc ex Martyrologio Romano, & Adonis apud Surium tom. 6. & ex Petro de Natalibus lib. 2. aap. 83. ejus carnifex intra sex dies à vermibus consumptus misere obiit.

Rufina & Secunda sorores virgines Romanæ 10. Hæc Valeriano, & Galieno Imperatoribus rejecto connubio Ametarii, & Verini quibus

bus à parentibus desponsata fuerant, quòd Jesu Christo virginitatem vovissent, cum nec promissis nec terrore à proposito abducerentur, post multa tormenta capite plectuntur.

Basilisa virgo Romæ 20. Maii. hæc ex Regio genere opera S. Eugenæ à Proto, & Hyacintho eunuchis fidem edocta, cum Pompei sponsum illustriissimum haberet, illum dimisit, à quo accusata, quòd esset Christiana à Galieno Augusto decretum est, ut aut sponsum reciperet, aut gladio interiret, ipsa verò respondente Regem Regum se habere sponsum, gladio transverberata est.

Margarita virgo Antiochiæ Pisdia 20. Julii, quæ Olibrio Præsente eam vehementer deliberanti noluit matrimonio copulari, à quo ut Diis immolaret, diè est excuciata, sed frustra, in carcere à demone, qui in speciem immanissimi draconis se se ostenderat, deglutitur, verùm dum signo crucis se munit draco medius crepuit, & Margarita illæsa exivit, demùm post varia tormenta capite est plexa.

Dula, quam Petrus in Catalogo lib 3. cap. 230. virginem fuisse dicit 25. Martii hæc ancilla cum esset cujusdam militis, nec ejus libidini ulla ratione consentire vellet, pro castitate occisa martyrii coronam promeruit.

Wilgefortis virgo in Lusitania 20. Julii pro Christiana fide, ac pudicitia decertans in cruce meruit gloriosum obtinere triumphum.

Juliana virgo Nicomediæ, cujus translatio 16. Februarii celebratur Cumis in Campania; quo etiam die ejus memoria in Martyrologio, & in vitis Sanctorum recensetur. Hæc novem annos nata Evlasio despondetur; cum verò 18. ætatis annum ageret, & sponso nisi Christi fidem susciperet, nubere recusaret. Primum pro Christi fide à patre Africano graviter cæsa, deinde ab ipso Evlasio, qui jam Præfecturam gerebat, variè cruciata, & postmodum in carcerem detrusa, ubi palam cum diabolo, qui se in Angelum lucis transfiguraverat, eique idolis sacrificare suadebat, confligit: nam divina virtute eum agnovit, ligavit, & plagis cæcidit, quibus invisibiliter torquebatur, & rogabat, ut solveretur à vinculis, & relaxaretur à plagis. Demùm Juliana flammis ignium, & ollam ferventem superans capitis decollatione martyrium consummavit anno Domini 290. sub Maximiniano, in cujus passione viri quingenti, & mulieres centum triginta ad Christum conversi, jussu Præsidis, omnes pro Christo cæsi

sunt: cum autem navis, qua S. Julianæ corpus opera piæ mulieris nomine Sophia: Romanæ vebat, ar, orta tempestate Cumas appulisset, ibi pretiosus reliquiarum ejus thesaurus expositus extructo templo magna cum veneratione tumulatur. Postea evertis jam Cumis, quæ Neapoli decem serè milliabus absunt, Anselmus Neapolitanus Archiepiscopus ann. salutis 1207 missis eò unà cum Leone Cumano Episcopo pluribus Abbatibus, ac militibus corpora S. Julianæ, ac S. Maximi Levitæ, & martyris suæ vim odorem spirantia sol. mni pompa transferenda & corpus quidem S. Maximi in templo cathedrali, S. Julianæ verò in templo S. Mariæ à Domina Romata Cœnobii Monialium Bienda eju'dem Cœnobii Abbatissa, & reliquis Monialibus id enixe flagitantibus collocanda curavit. Hæc ex translatione S. Julianæ, quæ in Codice vetusto, ac manus.ripto apud dictas Moniales asservatur, desumpta sunt.

Febronia virgo Sibapoli in Syria 25. Junii, sub Diocleriano, hæc à teneris in Monasterio mulierum sub Bienna, cujus erat neptis, instituta, cum vigesimum annum ageret, ob fidem & pudici iun servandam, sub Lysimacho Præsede jussu Sel. ni, qui erat Lysimachi patruus, primò virgis se vilinè cæsa, & equuleo torta, deinde pectus laniam, atque igne succensa, demùm excussis dentibus, mammisque abscissis, utraque etiam manu, & utroque pede præcis, capitis damnata, tot passionum ornata monilibus migravit ad sponsum; post cujus mortem Seleus ingenti triditio correptus, caput uni ex col. mnis impactum confregit, & spiritum exhalavit: Lysimachus verò, qui invenit S. Febroniæ tormentis interfuerat, ejus constantia permotus Christi fide suscepta, S. Febroniæ corpus in Monasterio, ubi vixerat honorificè sepeliendum curavit.

Anytia virgo Theffalonicæ 30. Decemb. in persecutione Maximiani. Hæc nobilibus & locupletibus parentibus orta, iis de sanctis, opes omnes in pretium redactas pauperibus ad obulum usque est elargita; suo autem labore vitam sust. ntavit, assiduis & ardentibus ad Deum precibus, ac jejniis ad martyrium se comparabat, cum igitur die quadam ad templum se conferret, à quodam ex Imperatoris satellitibus, cui fortè occurrit, ejus conspecta pulchritudine, illius amore sauciato interrogata, quænam esset, & quò tenderet, se Christianam, & ad Dominicum procedere libere confessa est, eiq;

43.
Juliana
virgo. &
martyr. 1

ne velum ex vultu detraheret, Christi nomine invocato forrifer restitit: at ille Christi nomine audito ira percitus gladio eam transverberavit, & gloriosam Christi martyrem effecit.

*Ripsimes
virgo, &
martyr.*

Ripsimes virgo cum Gajana, & aliis triginta quinque virginibus martyri coronam est consecuta in Armenia majore sub Tiridate Rege, quarum memoria 29. Sept. recolitur; Ripsimes enim cum sub virgine Gajana Monasterii præfecta, virginis votum Deo nuncupasset, sanctissimamque vitam jejuniis, & nocturnis, atq; diurnis precibus exercitam duxisset, rejecto Diocletiani Imperatoris conjugio, à quo propter egregiam ejus pulchritudinem in uxorem per nuncios vehementer expetebatur, ut virginis custodiæ consulere sibi cū cæteris virginibus in Armeniam majorem migrandum censuit: ibi Tiridates Armeniæ Rex de tota re Diocletiani literis certior factus in ejus amore exarsit, illamque invitam in cubiculum suum attractam ad suam libidinem modis omnibus pertrahere conatur, verum illa viriliter ei restitit, eumq; à sui contumelia strenue repulit, ab eo elapsa ad socias virgines rediit, ubi orationi cum iisdem intenta à Principe coquorum cum suis satellitibus est tenta, eiq; lingua præciditur & ad quatuor palos alligata lampadibus exurit, acutoq; lapide ejus venter disseciditur effusis intestinis, ejus quoq; adhuc palpitantis oculi effodiuntur, & tota membratim dissepitur. Ex reliquis vero virginibus triginta tres satellitum ense mortem subiere die 26. Sept. Gajana vero cum duabus, quæ supererant virginibus sequenti die martyrio coronatæ sunt, cum eis lingua pone tracta per tendinem è gutture avulsa esset, viventes etiam in morem pecudum per talos eas inflando excoriantur, acuroq; lapide eis venter dissecatur: tandem capite plectuntur. hæc omnia ex vita S. Gregorii Armeniæ Episc. apud Sur. die 30. Sept.

*Triginta
tres virg.
& mart.
Gajana cū
soc. duabus
virg. &
mart.*

*Potamia-
na virgo &
mart.*

Potamiæna Alexandria in persecutione Maximini, virgo eximia forma, cujusdam intemperantis viri ancilla fuit, quam nullis precibus, vel promissis ad flagitium secum inclinare potuit; quare ab ipso veluti Christiana Præfecto Alexandria delata variis ab eo tormentis est excruciatæ: tandem in magnum lebetem pice ardenti repletum, Præses minatur illam devolvere nisi suo domino pareat: cui illa in tuenda pudicitia firma: *Per caput, inquit, Imperatoris, quem tu times, si statuisti hoc me supplicio afficere, jube me paulatim in picem ferventem demitti, ut videas*

quantam mihi largitus est patientiam Christus, quem tu ignoras, quæ sic paulatim demissa spatio trium horarum emisit spiritum, cum pice ad ejus collum pervenisset. hæc apud Palladium in historia Lausiaca, cap. 2. qui hæc retulit B. Isidorus Xenodoctus, qui à S. Antonio Abbate ea acceperat: merito autem Baronius in notis ad Martyrologium ad diem 28. Junii existimat diversam esse hanc Potamiænam, cujus memoria in Martyrologio non adnotatur, ab alia, quam supra recensuimus, licet nomine, & pudicitia servata, & aliqua martyrii similitudine conveniant, illa enim Thessalonica sub Severo Imperatore, & cum Matre passa est: hæc vero Alexandria sub Maximino, nec ulla ejus matris sit mentio.

44. Pelagia virgo Tarsin Cilicia 4. Maii. Hæc cum esset eleganti forma conjugium filii Diocletiani Imperatoris, qui eam in uxorem petebat constanter recusavit, quod Dei filio se diceret desponsam, & à Clino Episcopo sanctissimo baptismum suscepit: deinde ipse Diocletianus ejus pulchritudine captus, eam in sponsam habere tentavit, multaq; ei est pollicitus, quæ omnia ipsa Christi causa, quem libere est confessa, tanquam sterora contempsit; quare jussu Diocletiani in bovem æneum candentem inclusa martyrium complevit. ejus martyrium apud Surium ex Metaphraste to. 3. & in Martyrologio continetur.

*Pelagia
virgo &
martyr.*

Pelagia virgo Antiochiæ 9. Junii, quam, ut testatur Martyrologium, Sanctus Ambrosius, & Joannes Chrysostomus magnis efferunt laudibus; ille quidem lib. 3. de Virginibus, hic vero in duabus orationibus quas in laudem S. Pelagiæ habuit, & extant apud Surium tom. 3. quare ex utriusq; verbis ejus contextam historiâ. Hæc itaq; quindecim fere annorum soror virginum & ipsa virgo cum se domi inclusam à prædonibus fidei, vel pudoris sui cum fedi videret omni præsidio vacuam, sed Deo plenam patre, matre, nutrice, ancilla, vicinis & amicis absentibus ab illis comprehensa est ad judicium pertrahenda ipsa vero è domo egressa petiit à militibus, ut sibi liceret intro redire, vestemq; mutare; ingressa vero ad tecti fastigium currens inde se ipsam præcipitem dedit, & confestim spiritum exhalavit, carnisq; manus, ac petulantium hominum libidinem elusit, quod vero confestim obierit, divinæ voluntati ascribit Chrysostomus, complures enim è sublimi tecto dejecti, vel nihil mali passi sunt, vel læsis membris, diu super-

*Pelagia
virgo, &
mart.*

B b b b

stus

Antes fuerunt In actis quoq; S. Luciani apud
 Suri. to. i. die 7. Januarii. Pelagia ex discipulis
 Luciani praecelsissimi martyris fuisse dicitur,
 qua de re eto se detecit, ne abominandum quid per
 vim sustulisset. sic ibi. Ambrosius vero pulchre
 rationes ponit, quibus apud se de voluntaria
 morte optetenda deliberavit, additq; Matris
 in gremio ornate caput, & nuptialem induisse
 vestem, qua defuncto pergit Ambrosius de morte
 matris, & ororum. *Vit. inquit, detestandi perse-
 cutores ceptam sibi viderunt praedam pudoris,
 matrem. & sorores ceperunt quarere. Verum il-
 la jam campum tenebant, cum subito hinc perse-
 cutoribus imminentiibus, inde servio exclusa a
 fuga, incenso sinu, quo pudorem tegerent, nec
 gressum impedirent, conseris manibus tanquam
 cheros ducerent in medium progredientur, ubi
 presidium abruptius cumque obissent, immo-
 bilem non absque miraculo corporum stationem
 tenuerunt, non eadem vera umida nudavit, non ra-
 pidi cursus fluminis volutarunt; quin etiam
 sancta mater, licet sensu carens, religiosum, quem
 strinxerat nodum, nec morte laxabat, ut quas ad
 martyrium junxerat, usque ad tumulum vindica-
 ret. haec Ambrosius. qui ad Simplicianum e-
 narrantis quaedam ex Psalmo 104. cum ostende-
 re velit liberos esse Christianos, ut pote vere
 sapientes, exemplum profert sanctarum Te-
 cleae, Agnetis, & Pelagiae, quae agminibus septa
 persecutorum nequaquam est inclinata. Om-
 nis vero dierepantia si qua inter Ambrosium,
 & Chrysostomum esse videtur, facile ita conciliari
 potest, cum enim Pelagia persecutores
 venturos timeret, & apud se id quod factura
 erat, constituisset; idcirco antequam mater do-
 mo egrediretur, ornavit caput: postea absente
 matre repente a militibus comprehensa pte-
 statem mutandi vestem petiit: itaque veste nu-
 ptiali induta est summo domus fastigio se di-
 cerit, ut hoc nuptialiornatu se ad sponsum Chri-
 stum procedere, declararet. Sane Ambrosius e-
 tiam si genus motus taceat, non obscure tamen
 ei domi mortem oppetisse indicat, cum eam
 de nece sibi inferenda domi deliberantem ponit:
 & mox subdit, persecutores eam praedam
 pudoris sibi ceptam viderunt (quia nimirum
 praecipitem se dederat) ad matrem & sorores
 perquirenda: animum adiecisse, quae in campo
 deprehensa, in flumen se merierunt.*

*Pelagia
 mater, ac
 sorores pro
 tuenda pu-
 dicitia a
 quis obru-
 te.*

*Puella duae
 pro tuenda
 virginitate.*

Mulier quaedam Antiochiae sanctae, & admi-
 rabili ex Eusebio libro octavo historiarum
 Ecclesiasticarum cap. vigesimo quarto, divitiis,

generis nobilitate, & gloria praeter ceteris eximia
 geminas filias virgines corporis pueritiam
 & aetate praestantes habuit, easque peritatis in-
 stitutis studiose indicaverat. Hae cum a turli-
 tibus Antiochiam perduceretur cum sitibus,
 eas de tormentis, quae Christianis infligebantur
 & de stupro tormentis intolerabilioribus, quo id-
 versari eos violaturos minabantur sedulo ad-
 monuit, omniumque istorum malorum libe-
 rationem esse ad Dominum tanquam ad salu-
 tis portum confugere: quare omnes uno ani-
 morum consensu conveniunt, & potestate sa-
 telliticibus impetrata, paululum de via decedens,
 naturalis necessitatis causa, de repente ad fluvia-
 ripam profecta se in producentem gurgitem praeci-
 pitavit haec ex Eusebio. Possit aliquis non
 immerito haesitare, num haec mulieres sint e-
 dem cum matre, & sororibus Pelagiae, de quibus
 ex Ambrosio jam diximus, cum est enim
 diverso modo recenseri, hujus tamen rei alio-
 rum esto iudicium.

Obijciat quispiam non licere necem qua-
 cunque ex causa sibi inferre, quod fule probat
 Augustinus libro i. de Civitate Dei, idem ta-
 men respondet cap. 26. privato quodam Dei
 instinctu fieri id posse verba Augustini haec
 sunt: Sed quaedam inquit sanctae feminae tem-
 pore persecutionis, ut insectatores sua pudicitia
 de vitarent, se in rapturum, atque necaturum
 flumen projecerunt, eoque modo definita sunt,
 earumque martyria in Catholica Ecclesia vene-
 ratione celeberrima frequentantur. & mox: Quid
 si hoc facerent non humanitas decepta, sed divi-
 nitus iussu, sicut de Samphone aliud nobis non est
 fas credere? & inf. 2. Quod si jubente imperatore
 potest quis legime alium interficere: quanto
 magis jubente creatore tantummodo videat ve-
 rum divina iussio nullo metet incerto. haec Au-
 gustinus Ecclesiae tamen est iudicare, num ali-
 quis ex divino instinctu, an ex propria temeritate
 aliquid ejusmodi perficiat.

Haec quoque geminae virgines Antiochiae
 sorores ex eodem Eusebio loco citato inclitae
 gentis, & vitae integritate insignes adolescen-
 tula, venusta corpore, animo graves, moribus
 pia, studio, & industria admirabiles fuerunt,
 quas in vastos maris fluctus nefarii demonum
 multi numerum praecipuerunt.

Innumerabiles mulieres Christianae (verba Innumer.
 sunt Eusebio lib. 8. hist. cap. 7.) quoniam supra
 minas, quibus Provinciarum Praefecti eas terre-
 re conabantur, forte non poterant, omnia crucia-
 qua pro tu-
 mento.

*te in flu-
 men assi-
 citant.*

*Ex secun-
 d. ari. D. i. i. i.
 sicut in
 ferentia si
 binocum
 non p. i. d.*

*Virgini-
 dua in ma-
 re demer-
 sa.*

*Christiana
 mulieres,
 qua pro tu-
 mento.*

enda pudicitia obiere mentorum, dissonum, & mortiferi supplicii genera libenter subierunt, atque haec sane permagna admiratione digna sunt. ita Eusebius.

S. Ursula cum sociis virg. & m.
 Sancta Ursula vi go filia Regis Cornubiæ in Anglia, cum sociabus, (quæ ad undecim millia fuisse scribuntur) vigesimo primo Octobris pro Christiana religione, & virginitatis constantia ab Hunnis interfecit, & plurima earum corpora Colonia condita fuerunt. ita Martyrologiū ad eum diem, de quibus erudite, ut solet, Cardinalis Baronius in suis notis fufius agit.

Cordula virg. & m.
 Cordula virgo ex sodalibus sanctæ Ursulæ 22. Octobris apud Coloniam hæc cum aliarum supplicis, & ea de petterita se occulta esset, postmodum se ultro patefecit, & novissima omnium martyrii coronam accepit.

Eutropia virg. & m. cum soc. m. Nicasius Episc. & m.
 Eutropia virgo, & martyr Rhemis 14. Decembris cum Nicasio Episcopo ejus fratre, & aliis sociis à Barbaris Ecclesiæ hostibus caesa. Hæc enim cum ab eisdem Barbaris expugnata Civitate; & decollato Episcopo propter pulchritudinem, ut ei illuderent reservata esset, ne pudicitiam perderet, eosdem de impietate in sanctum Episcopum redarguit, & tyrannum repente insiliens oculos ei evulsit, quare à reliquis persecutoribus cum nonnullis aliis civibus crucidata est circa annum Domini 453.

Super eorum corpora caelestia luminaria noctu videntur.
 Super quorum corpora nocte luminaria caelestia cum Angelico concentu resplendebant, donec divina revelatione honorifice sunt tumulata, de quibus Petrus in Catalogo lib. 1. cap. 69. & Vincentius lib. 20. Spec. hist. c. 37. & 38.

Dympna virg. & m.
 Dympna virgo, & martyr 15. Maii: hæc Regis Hiberniæ pagani filia clam Christi fide cum baptismo suscepta se corde & corpore Christo devovit perpetuo servitutam: defuncta matre, parens, ut sibi matrimonio copulareretur, importunis precibus efflagit, quod illa se facturam constanter negavit: cumq; Rex vim minaretur, postulat quadraginta dierum inducium, Genevero Sacerdote à quo baptizata fuerat consilio, nave consecrata Antuerpiam primum, deinde ad oppidum Ghele pervenit cum eodem sacerdote. Verum cum ejus parens ubiq; illam perquirere curasset, ad eam repertam accessit, & blandis verbis, multisq; promissionibus incastas nuptias persuadere cepit: verum à Gereberno Sacerdote acriter reprehensus, illum interim mandavit, sicq; Christi martyrem effecit. Dympna vero Christi amore se omnia contemnere, & impuras nuptias dete-

stari invicto animo testata est: quare ejus pater furorē incensus, sui suorumq; idolorum injuriam ulcisci volens, eam decollari præcepit: sed cum nullus ex servis id exequi auderet, ipsemet suo gladio sacræ virginis caput amputavit die 15. Maii, circa annum Domini 600. ejus corpus miraculis clarum, una cum Gereberni corpore ab incolis est sepultum: post multa vero annorum curricula humum effodientes duos sarco-phagos ex lapide candidissimo (qui in ea Regione non invenitur) integros absq; junctura sacra corpora continentes, Angelicis manibus præparatos, invenerunt: translatio autem hujus virginis in diem 15. Maii incidit, quo in Martyrologio ascribitur, cum tamen die 13. Maii martyrio fuerit coronata.

45. Wenefrida virgo, & martyr in Anglia 3. Novembris, hæc nobilibus parentibus orta à Beunoo viro sanctissimo in pietate instituta virginitatem Deo offerre decrevit: cum autem die Dominico parentibus ad templum progressis, sola domi remansisset, Cradocus Alani Regis filius in ejus domū adveniens eam ad concubitū invitavit; illa rogat, ut adventū patris expectet si se conjugem velit, interim velle se in cubiculum ingredi mox reversuram: itaq; cubiculum ingressa, per aliud ostium celeri cursu ad Ecclesiam properat, quod juvenis sentiens furorē succensus, eam insequitur minatus, nisi illico suæ pareat voluntari, se ei caput præcisurum: at illa infrastructo animo se Christo Regi desponsatam nulla ratione alium admittere velle, respondit;

is vero per summā libidinis impotentiam caput ei amputavit, in loco autem, ubi caput ejus decedit, fons ingens & perspicuus in hodiernum usque diem erupit, multos morbos per hujus virginis merita depellens, lapides quoque ejus aspersi cruore sanguinis vestigia perpetuo retinent, & thus redolent. selectus juvenis acriter objurgatus à Beunoo, repente corruit, & expiravit, corpusque ejus colliquefcens dispersit, multis asserentibus illud in tartarum eū anima descendisse. Beunoo vero caput virginis corpori apponens, Missā celebravit, Deum impense oravit, ut sanctam virginitatem, quo post longa vitæ spatia bonis operibus plena ad eū redeat, & ubi ab omnibus responsum est Amen, mirum dictu puella quasi è somno exurrexit, & ab eodem viro Dei sacrum velamen accepit, nobilium filias congregavit, quas in pietate erudit; homines regionis illius tot tantisq; cōspicuis miraculis à Beunoo Baptismum cum Chri-

Dympna cum Gereberni Angelorum minister oculumulatur.

Wenefrida virg. & m.

E loco in quem præcipit illius caput decedit saluberrimus fons erupit. Virginis accisor repete mortuus ad inferos cum corpore deferretur Beunoo precibus Wenefrida ad vitam redit.

*Elerius
Abbas.
Wenefrida
à Christo
mortis tē-
pus signifi-
catur.*

si fide suscipiūt. Wenefrida vero post aliquod tempus diuinitus monita ad Abbatem Elerium profecta, ab eoque honorifice excepta. Monasterio virginum praeficitur, ubi multis editis miraculis Christo ei tempus mortis indicante, spiritum Deo reddidit. haec ex vita eius apud Sur. tom 6. Molanus in Additionibus ad Ulfridum hac die, refert Elerium Cambrum circa annum 660 S. Wenefridae viram contexuisse, quae obiit, ut diximus, in Monasterio, quod ipse extruxit.

*Irene virg.
& mart.*

Irene virgo, & martyr Nabanciae in Lusitania 20 Octobr. haec patre Hermigio, matre Bugenia nobili genere orta, eleganti forma, & praeclearis ingenii, ac virtutum dotibus exornata cum Casta, & Julia amitis, aliisque virginibus domi quasi in Monasterio sancte educata, à cuiusdam Monasterii Abbate eius avunculo nomine Sello in pietate instituenda impense commendatur Remigio eiusdem Monasterii monacho; à quo post aliquod tempus, cum eius amore captus esset, ad flagitium est sollicita; verum illa, ut erat pietate, ac sanctitate insignis, eum graviter reprehensum à se seque reiecit, miser ille amore in odium converso maximam in tegetum illius famam libem à pergere est conatus: quare pharmacum quoddam virulentum daemones consilio confectum, ei propinandum curavit, quo venter eius in specie praegnantis intumuit, hoc evulgato, non secus ac si nefarium illa scelus admisisset, male apud omnes audiebat. Quoniam vero Britaldus Castaldi Nabanciae domini filius, qui ante biennium infans huius virginis amore adeo tenebatur, ut propterea in aegritudine incidere, à pudicissima virgine fufis ad Deum precibus, & sermone cum eo habito prudenter fuerat ab ea mente deductus, qui tamen mortem ei comminatus erat, si virum alium illicito amore profecta foret: ergo, ea recognita, nimio zelotypiae furore percitus per quendam militem eam circa ripam fluminis Nabaris orantem gladio interficiendā curavit, eius defunctae corpus à milite vestibus, indusio excepto, spoliatam in eundem fluvium, qui per alium fluvium nomine Ozichorum in Tagum

*Irene virg.
& mart.
in muliere
sub Tago
flumine
ab Angelis
extruxit.*

isflui, projecta, quod ad radices montis, qui Castellum Scalabis dicitur delatum, in sepulchro Angelorum ministerio aedificato est conditum hoc cum diuinitus eius avunculus didicisset, cum universo populo solemnī pompa ad locū accessit, reperitque Tagum divina virtute suum alveum delevit, quo monumentam Irenes

omnibus esset conspicuum: eius tamen corpus ex eo loco movere minime potuerūt, ex capillis tantum, & indusio aliquid acceperunt, quibus multa sunt edita miracula. illis porro discedentibus, sepulchrum iterum altissimis aquis coopertum est; Castellum Scalabis ab ea nomen accepit, dictumque est S. Irenae; corrupto tamē vocabulo vulgo *Santarem* appellatur. R. migus & alii, qui necis virginis causa, vel occasio fuisse tanti sceleris patrat, & cōsentientia dicit: Romam profecti, se ipsos poenis sponte susceperunt castigant. huius virginis mors (quam ob tuendam pudicitiam Baronius in notis ad Martyrologiū martyrum suscepisse affirmat) in annum Domini 653 incidit, qui fuit quartus Reccelini in Hispaniarum Regis. hanc historiam, quae non ita omnibus sit cognita, placuit latius describere; eam refert thelaurus concionatorum breviter tom. 2. hac die. Mariana lib. 6. de rebus Hispaniae c. 10. Bartholomaeus Moralis lib. 12. c. 35. Andreas Rolendus in Breviario Eboracensi. Flos Sanctorum Lusitano idiomate. Valseus in Chronicis Hispaniis. In huius oppidi templo paraciali S. Stephani visitur miraculum illud sanctissima Eucharistiae longe celeberrimum, quod contigit Aera 1266, hoc est anno Domini 1228. & etiam nunc non sine magna intuentium admiratione conspicitur, quod legi potest uberiorius descriptum apud nostrum Joannem de Lucena lib. 9. vitae B. Xaverii c. 2. cum ibi diverso schemate Christus Dominus diversis se videndum praebet.

46. Maxellendis virgo & martyr in Cameraensi Diocesi 13. Novemb. quae parentibus nobilitate, & spectata religione claris progenita, ab infantia virginitatem suam voto emisso Deo dicavit, ieiunijque precibus, ac elemosynis sedulo vacabat, cumque Harduini vim potestis connubium, cui eam pater in conjugem promiserat, constanter recusaret, Harduinus qui eius amore flagrabat, ad Maxellendis domum veniens ab ipsa, ut eius nuptijs consentiret, nulla ratione obtinere potuit, quin potius ab eorum manibus qui eam domi latitantem ad Harduinum perduxerant, omni conatu se subducere fugientem Harduinus insecutus suo eam ense jugular, quo facto repente visum amisit, quem post triennium in huius sacrae virginis translatione suorum scelerum veniam precatus recepit, quae compluribus aliis miraculis claruisse fertur; vixit autem tempore Vindiciani Episcopi. Cameraensis; seu Atrabacensis; hic à S. Veda-
sto

*Eximiam
eius san-
ctitatem
Deus mi-
raculis
comproba-
vit.*

*SS. Eucha-
ristia mira-
culum.*

*Maxello-
dis virgo
& mart.*

*Eadem
Harduini
interfecti-
ri amissum
lucens
culorum
reddidit.*

Ro. qui anno Domini 570 ex hac vita migravit Octavus ejus Ecclesie Præful numeratur. hæc apud Sur. in ejus vita tom. 6.

**VIRGINVM EXEMPLA, QVÆ
protuenda pudicitia se ipsa de-
formarunt.**

AD hoc quoq; caput spectat integrum virginum Monasterium in Angliâ; cum enim anno 870. in Scotiam applicuisset Danorum innumera multitudo Ducibus Hinguar & Stubbâ, qui nulli sexu parentes magnâ Angliæ finibus calamitatē inuuleret; quod ubi percipuisset *Ebba* S. Collinghamensis Cœnobii Abbâtissa metuens ne ipsa cum commissis sibi virginibus ludibrio exponeretur Paganorum, ut virginitatem amitteret, universis sororibus ad capitulum convocatis exponit, quæ ab illis pertrabantur scelera & periculum, quod eis imminerebat; adjeitq; si consilium suum acquirere vellet, se sperare, quod divina ope, & Barbarorum rabiem effugere, & virginitatem custodire possent; cui omnes se maternis præceptis obtemperaturas responderunt: at illa in victo animo arrepta nova, ula nasum proprium cum labro superiori ad dentes usq; præcidens horrendum spectaculum cunctis præout, quod & singulæ in se ipsis imitatae sunt: cum autem sequenti die hostes illi nequissimi pervenissent, ut sanctimoniales ludibrio haberent, & monasterium incenderent, cernentes Abbâtissam, cunctasque sorores ita mutilatas festinato recedentes satellitibus suis præcepunt, ut in igne monasterium cum ipsis sancti monachibus concremarent: sicq; virgines illæ sanctissimam martyrii gloriam pervenerunt. hæc fere ad verbum ex Matthæo Westmonasteriensi quem refert Baron. in Annalib. tom. 10. ad annum 870. ubi has virgines cultu martyriam ab Ecclesia celebratas defendit, etiam si se ipsas mutilavint; penes Ecclesiam enim judicium est, an aliquid Spiritus impetu, an vero humana audacia sit, ut supra in S. Pelagia Anno. hena ex Augustino 1. de civitate Dei cap. 26. diximus.

*Moniales
cenobii
inter Jeru-
salem, &
Bethlehem
extructi.*

Hoc ipsum exemplum Moniales cenobii quod inter Jerusalem, & Bethlehem situm. erat sunt imitatae; cum enim Terra S. Christianis, qui eam possidebant, a Saracenis fuisset erepta, Soldanus audis ibi degere virgines forma præstantes, eas violare volebat; gemitu cum jam præ-

foribus esset tyrannus, Abbâtissa divinitus edocta, omnibus, si salvam vellent virginitatem, ut suum exemplum sequantur, consuluit, quod se facturam illæ receperunt: at ipsa primitus sibi nasum præcidit, idem & reliquæ sponte effecerunt: quo audito Soldanus earum prudentiam, & fidei constantiam admirans, vehementer probavit. hæc in Itinerario Diemari, & refertur in magno speculo exemplorum distinctione 9. num. 24.

Hic adungere possumus virginis cujusdam exemplum, quod narrat Jacobus de Vitriaco Cardinal. Erat sanctimonialis quædam pulchritudine insignis, à Principe, in cujus ditione erat ejus Monasterium, ardentem concupita: cujus voluntatem cum nec precibus, nec muneribus Princeps expugnare posset, denunciavit Abbâtissæ, nisi illam sibi tradat, universum monasterium igne crematurum: quod audiens pudica sanctimonialis, & intelligens Principem propter oculorum venustatem eam deperire, ambos sibi oculos evulsit, atque in disco Principi præsentandos dedit, illis verbis: *Habeto oculos, quos desiderasti, modo meos cordis oculos intactos, atque illos relinquo* hoc ex Vitriaco refertur in Speculo exemplorum distinct. 9. num. 23. Hoc idem exemplum narrat Vincentius Beluacensis in Speculo morali libro primo, part. 3. distinct. 96. illudque in Angliâ contigisse testatur. Principem vero illum ait fuisse Richardum Angliæ Regem. Verum ne quis existimet hoc exemplum unicum, vel recens. Simile quid aliquot seculis antequam Richardus, de quo diximus, regnaret in Angliâ de sanctimoniali quadam ex relatione viri fidelis, cum esset Alexandria, se accepisse narrat Sophronius, qui vixit circa annum Domini 610. in Prato spirituali capite sexagesimo. Hæc cum domi suæ vitam solitariam ducens jejuniis, vigiliis, ac erogandis elemosynis vacaret, dum ad Ecclesiam orationis causâ se conferret, à quodam procaci adolescente nutibus, & amatoris verbis molestam usque adeo patiebatur, ut domo pedem non efferre cogeretur: tandem intelligens ab eo se amore ejus captum propter oculorum ejus venustatem, eodem adolescente præsentante sumpto gladio mox sibi oculos eruit: quod cum adolescens vidisset, corde commotus profectus est in desertum Sciti, ubi seculo renunciavit, evasit probatissimus monachus.

*Sanctimo-
nialis quæ
pro virgi-
nitate ser-
vando o-
culos sibi
ernit.*

*Aliud si-
mile exem-
plum.*

Non defuere & aliæ, quæ aliquid hujusce-
modi

Bbbbb 3

modi propter castitatem sibi intulere, quas sectione 7. recensebimus.

QUA RATIONE COMPLURIMAE virginum pudicitia Christi praesidio ab improborum vi, vel in ipso prostibulo sit conservata.

SECTIO VI.

47.

EXiis, quae attulimus exemplis, satis constat virgines Christi, quae vel pro eius fide, vel pro tuenda pudicitia, vel pro utraque mortem fortiter subierunt, fuisse illas quidem eximia in Christum charitate flagrantes, servandae virginis studio praecelatas, animi constantia in perferendis tormentis invictas, multitudine autem propemodum infinitas: quae exire cum tyranni, qui eas tot, tantisque tormentis subiciebant, mirum in modum discruciantur; quod à muliebri sexu imbecillo vinci te conspicerent ideo Satanæ instinctu, nonnullas ex iis, quas tormentis superare non poterant, eis martyrii palmam invidentes, vitam quidem servabant, sed stupri minus, & pudoris iactura eas terrete, ac torquere conabantur; eaque de causa interdum ad Lupanar productas, petulantium hominum libidini prostituebant. Ex quo Tertullianus in Apologetico adversus gentes cap. 50. agens de saevitia Tyrannorum in Christianos, pulchre demonstrat vel ipsorum testimonio, quanto studio Christiani castitatem colerent, quam omni vita cariorem ducerent; Tertulliani verba sunt: Probatio est innocentiae nostrae iniquitas vestra, ideo nos hac pati Deus patitur: nam & proximo ad Leonem damnando Christianam potius, quam ad Leonem, confessi estis labem pudicitiae apud nos acrociorem omni poena, & omni morte reputari; nec quicquam tamen proficis ex quibus quaeque crudelitas vestra; illecebra est magis, sectae plures efficiuntur, quoties metimur à vobis, semen est sanguis Christianorum. Ita Tertullianus.

S. Lucia
virg. & m.

At vero Sanctae virginis Christi auxilio munitae probe intelligebant, si quid invitae hoc in genere parerentur, sibi ad peccatum non imputari: hinc Sancta Lucia virgo praecelantissima cum dixisset Tyranno: caste, & pie viventes templum esse Spiritus sancti, & Praefectus, jubebo te ad Lupanar duci, ut te Spiritus sanctus deserat, respondit dignam tanta martyre senten-

tiam: Si invocam jussere violari, castitas mihi duplicabitur ad coronam. neque hoc ignoravit sancta virgo Irene, sanctarum Agapes, & Chioniae soror, quae modum legimus in martyrio S. Anastasiae apud Surium tomo. 6. Cum enim Praefectus Lupanar ei minaretur, Irene haec respondisse scribitur. Cum aliquid turpe sit per vim, & repugnante voluntate, ut quidem, qui coacti sunt videtur potius esse supplicium, quam peccatum, reos autem constituit eos, qui vim attulerunt, sic illa. Quod egregie explicat sanctus Basilus lib. de vera virginitate, ubi docet tempore persecutionis virgines divina virtute à corruptione servatas, ut mox dicemus; additque nihil obfuisse virginibus, si quae invitae eo tempore violatae sunt, & rationem reddit, quare id Deus permiserit; verba Basilii haec sunt: Si quae etiam inquit, virgines tempore persecutionis vim passae sunt, non consentiente ad voluptatem anima, quia mortua corpora violari barbara feritate putabant integram, atque incorruptam animam, nec aliena libidini consentientem sponso suo & fide, & virginitate inclitiam majori cum gloria, & laude obulerunt. Voluit profecto Dominus dignanter ostendere eas, cum ipsius nominis confessionem praesenti corporis honestati praeulissent, nec animas per negationem fuisse violatas, & corpore non consentiendo voluptati, integras omnino exiisse, nisi forte, qui per summam vesaniam jugulatae virginem violare pergit, cum quis mortuam quoque concubitu violasse fateatur, se quippe ipse corrumpit, ipseque corumpitur, virgo absente anima in violata perditur: similes profecto sunt, quae cum inter persecutiones, casusque omnes illudiderentur à viris quilibet quomodo dolibet passae ex ea mortificatione carnis, ut egra, atque incorrupta persisterunt. haec ille. Et Augustinus in eandem sententiam Epistola centesima vigesima secunda ad Victorianum: Gravissima, inquit, & multum dolenda est illa captivitas fornicarum castarum, atque sanctarum, sed non est captivitas earum Deus, nec captivitas deserit suas; quod probat exemplo sanctimonialis à Barbaris ductae in captivitatem, cujus pudicitia Dei beneficio intacta est servata, ipsaque ad suos est remissa: quare hortatur, ut ejusmodi periculis orent Deum verbis illis, quibus in captivitate oravit Azarias apud Danielem, & mox: Haec, inquit, illis dicentibus, & ad Deum ingemiscens omnino suis aderit, qui suis adesse consuevit, & aut nihil in eorum ca-

Irene virg.
& mart.

Virginitas
laurea
invisus
nemo a-
mittit.

flissimū membrū libidine hostili perpetrari permittebat, cum earum animus nulla confessione turpitudine maculatur, vitam carnem suam defendit à crimine; & quicquid in ea non commissi nec permisi libido patenti, solus erit culpa sua sensu, omninoq; illa violentia non pro corruptio-
nū, sed pro passionē vulnere deputabitur. Tantum enim in mentē valet integritas castitatis, ut illa inviolata, nec in corpore possit pudicitia violari, cuius membra potuerunt superari hęc Augustin.

Cæterum Christus Dominus, qui in sexu fragili Victoriam martyri contulit, virgines suas in tanto discrimine constitutas, non deserēbat, & crebro variis modis intactas custodiebat, ut idem Basilus loco citato his verbis testatur: *Cum seruetur persequutionū immunitas, electa virgines propter sponsi fidem ad illudendum in ius hominibus traicta corporibus inviolata durarunt, eo scilicet, cuius gratia id perferēbant, impiorum conatus in earum carne irretitos arguente, & integra earum corpora non sine prodigio divina virtute custodiente.* hęc Basilus. quod subiectis exemplis peripicuum erit.

43 Flavia Domitilla 7 Maji hęc Titi & Domitiani Imperatorum nepes facio virginitatis velamine à S. Clemente successore Aureliano Titi Aurelii Consulis filio, cui deiponta fuerat, nubere recusavit, à quo delata quod Christiana esset, iussu Domitiani est deportata in Insulam Pontiam: *Quam, inquit Hieronymus Episcopus, 27. Flavia Domitilla clarissima quondam familiarum pro confessione nominis Christiani nobilitavit auxilium, ubi in cellula longum duxit martirium.* sic ille. Deinde Terracinam deducta, doctrina & miraculis plurimos ad fidem Christi convertit, inter quos fuere Theodora, & Euphrosina virgines collactaneæ. Verum cum Aurelianus Terracinam venisset, unam cum Sulpitio, & Serviliano sponsis Theodoræ, & Euphrosinæ, ut omnes simul nuptias celebrarent cum suis sponsis: isti auditis, & visis miraculis Domitillæ, in Christum crediderunt, & Aurelianus hortabatur, ut honorem Deo daret. At ille in sententia pertinax, Domitillam iussit in cubiculum includi, ut ei illaturus, & post coenam cepit saltare, ut moris est in nuptiis, & repentinā insanā correptus, duos integros dies, totidemq; noctes absque intermissione salavit, donec coartens expiraret. *Luxuriosus verò frater Aureliani potestate à Tra-*

jano accepta Sulpitium, & Servilianum Prefecto Urbis tradidit, à quo pro Christi nomine iussi sunt decollari. Domitilla vero cum Theodora, & Euphrosina in censo cubiculo, in quo morabatur inclusa, unā cum eis gloriosum martyrii cursum confecit, quarum corpora integrā inventa à Cæsario Diacono sunt sepulta: ejus festum celebratur die 12. Maji, unā cum SS. Nereo, & Achilleo. S. Flavie Domitillæ in exilium ad Pontiam Insulam pulsæ meminit Eusebius l. 3. c. 14.

Seraphia virgo apud oppidum Viadivense passa 3 Sept. sub Hadriano Principe. hęc genere Antiochea, Sabinam ad Christum convertit. eumq; à Beryllo Judæo, cui dixerat si se mādā Dei auxilio conservaret, templum esse Dei, ut templum desineret esse Dei, duobus laicis juvenibus Ægyptis illudendam tradidit, à quibus in cubiculum obscurum adducta, cum ei oranti vim inferre vellent, facto horribili tremore pene exanimis in terram membris omnibus dissolutis corruerunt, mane factō insitante Præfide Seraphiæ precibus juvenes illi incolumitati restituti affirmarunt, juvenem decorum, statura procerum, & solis subare resurgentem, se inter Seraphiam, & ipsos interposuisse, ac propterea viribus defectos interrà cecidisse. Præfides vero magicis artibus tribuens iussit eam a dentibus facibus inflamari, quæ mox extinctæ sunt, ministris in terram cadentibus, postmodum suffibus caesa, terræ motu magno facto fragmentum quoddam à fuste, quo virgo cædebatur in dextrum Præfidis oculum iniecit, & post iteriduum ejus lumine orbatus est, dehinc gladio decollata, & à S. Sabina in suo sepulchro est tumulata, in quod postea illatum est corpus ejusdem Sabinæ martyris, cujus festum 29. Aug. celebratur. hęc de S. Seraphia in martyrol. & apud Sur. & Petr. de Natal. l. 8. c. 50.

Dionysia virgo Troade passa, sed Lampfaci in Helleponto condita 15. Maji. Hęc 17 ætatis annum agens in persecutione Decii præfens ad exitum tormentis, quibus pro Christo cruciabat, Nicomachus, Andreas & Paulus: sed cum Nicomachus tormentorum acerbitate Nicomachidē Christi abnegasset, id idq; factificasset, *huc à illico à dæmone arreptus in terram elatus pro Christi fipriam linguam dentibus mandens expiavit.* de discedens Dionysia vero exclamavit: *O se infelicissimum illi o expiavit hominum, qui propter unius hora spatium vitam perpetuam, & inenarrabilem pœnam tibi*

acqui-

*Dionysia
virginis
si vim in
ferre cupie-
tes ab An-
gelo tor-
rentur.*

acquifisti. Interrogata itaque & se Christianam confessa, duobus juvenibus illudenda traditur, qui cum eam violare niterentur, Angelus Domini immenso lumine eis apparens tanto ipsos timore percudit, ut ad pedes virginis prostrati, illam, ut pro eis intercederet, rogarent. Præfens verò Paulum, & Andream flagellis caesos populo occidentos tradidit, eosq; pedibus attritos extra civitatem lapidibus obruerunt, ad quos accitens Dionysia, ne ab eorum certamine disjungeretur, Proconsulis jussu gladio est caesa, quorum corpora Lampfaci una cum corpore Petri Adolescentis ab eodem Proconsule in ea civitate martyrio affecti sepulta sunt, quorum omnium festum 15. Maji celebrantur. hæc ex Vincentio in Spec. hist. l. 11. c. 46 & Petro de Natalib. l. 5. c. 4.

*Columba
mari. vir-
ginitas per
Ursam de-
fensa.*

49. Columba virgo 31. Dec. apud Senonas in persecutione Valeriani, cum Imperatoris jussu in meretricium Iustis, omnibus prostituenda exponeretur, & juvenis quidam impudicus ejus cubiculum ingressus esset; Ursæ ferocissima & caeva illuc fugiens apprehensum eum in terram stravit intendens in Columbam, ac si nutibus interrogaret, quid juberet, ejus jussu illæsus dimissus ad fidem Christi convertitur. Ursæ verò ad januam manens neminem ingredi permittebat: quare igne accenso, Ursæ jubente Columba, per tectum aufugit, ignis ab imbre extinguitur: Columba deniq; gladio est caesa. hæc apud Vincentium in Spec. hist. l. 11. c. 104. & Petro de Natalib. l. 5. c. 24.

*Daria vir-
go mari.
virginitas
à Leone de-
fenditur.*

Nec ob simile contigit Dariae virgini nobilissimæ Romæ sub Numeriano Imperatore, cui ad Lupanar detrusa, Leo è stadio in ejus domum fugiens præsidio fuit; nam juvenem flagitiosum in gressibus pedibus conculcavit, oculis in Virginem intentis, ut quid fieri vellet, imperaret. At illa cum dimissum seclerum suorum arguens ad Christum convertit: Leo verò fores oblectabat, ne quis intraret; cum autem venatores Leonem capere conarentur, divina virtute Leo singulos humi dejiciens detinebat nihil illis mali inferens; qui omnes ad fidem conversi recesserunt, postea igne in domum injecto Leo à Daria recedere jubetur: tandè Daria cum Chryfanto conjugè via Salaria in arenario viventes terra & lapidibus obruuntur die 25. Oct. ut videre est apud est apud Sur. eo die.

*Marciana
virginitas* Marciana virgo in Mauritania Casariensi 9. Jan. hæc ob Dianæ simulacrum in platea con-

fractum, à ministris Judicis caesa, cujus jussu in prostibulum compulsa cuidam gladiatori illudenda traditur, qui cum ad eam noctu ingredi vellet, paries angularis lapideus divinitus constructus, atq; interpositus eum prohibuit, manè ad pedes virginis prostratus erroris veniam, ejuſq; ad Deum preces efflagitavit. Cumq; Judex alterum gladiatorem mutasset, similiter & paries ortus eum à Marcianæ contumelia separavit, tertio quoque tradita, pari ratione servata est, ea tandem bestis objecta, leo immisus mansuetus efficitur: sed postea à Tauro in oculo est percussa, & tandem à Leopardo discepta cute martyrium fortiter consummavit; ejus dies in Martyrol. non tantù 9. Jan. in Mauritania, sed etiam Toleti 12. Jul. attribuitur, & Baron. ait primam diem esse natalis, alteram translationis: ejus martyrium apud Vincentiū describitur in Spec. hist. l. 13. c. 36. & 37. & apud Petrum de Natalib. l. 2. c. 58.

Thecusa, Alexandria, Claudia, Faina, Euphrasia, Matriona, & Juliae virginis Ancyrae in Galatia 18. Maji. Hæc à Præsede primum prostituta, sed divina virtute servata, lapidibus ad colla ligatis, in paludem meræ sunt: quarum reliquias collectas cum Theodorus nepos S. Thecusa honorificè sepelisset, à Præsede severissime dilaniatus, deinde ense percussus, martyrii coronam accepit.

Sufanna filia S. Gabini Dalmatae, & S. Caji Papæ neptis ex fratre, ex genere Diocletiani Imperatoris virgo nobilissima 11. die Aug. hæc Galerii Maximiniani, qui in filium adoptivum à Diocletiano Imp. adoptus erat, conjugium sæpius rogata constanter recusavit, quod virginitatem Deo vorisset, cumq; Diocletianus, ut ex suo genere uxorem illi traderet, id modis omnibus procuraret, (quod ei videt ostendit Baronius tom. 2. Annal. ad ann. 249.) Sufanna verò nullis rationibus ad id consentire vellet tandem Galerius Maximianus noctu ad cubiculum ubi illa orabat, vim ei illaturus veniens vidit supra eam Angelum Domini multaluce circumfusum, quare perterritus, rapida fuga ad palatium se recepit; post hæc sustibus caesa domi suæ jussu Imperatoris capitis obrutacatione martyrii palmam promeruit: cujus corpus Serena Augusta uxor Diocletiani occultè Christiana (cujus memoria in Martyrol. habetur die 16. Aug.) suis manibus aromatibus conditum sepelivit: hæc ex Breviario, & vita ejus apud Sur.

Theo.

Theophila virgo Nicomediae 28. Decemb. in persecutione Diocletiani cum Domna & Agape virginibus, & Inde Eunucho passa est an. Domini 301. Hæc pulchritudine, genere, & virtute præstans iussu Galerii Maximiani ad Lupanar ducta, cum pro suæ integritatis tutela ad Christum preces cum lacrymis sudisset, cepit ibi sanctum Evangeliorum librum legere. Unus autem ex intemperantibus ad eam ingressus, cum jam propè esset, maximo tremore correptus humi procumbit mortuus, & sic ad Theophilæ pedes jacebat non spirans: post multas horas alius ingressus lucis fulgorè conspicit, & obrutu orbatu quærebat absq; læsione exire: plurimis quoq; eo ingressis idem contigit, complures vero non ex libidine, sed studio cognoscendi ea, quæ fiebant, ingressi videntur Theophilam honestè sedentem, atq; legentem & juvenem prope eam stantem luce, ac decore incredibili, veluti quædam tela fulgoris ex oculis emittentem, quibus conspectis, metu diriguerunt, & celeriter aufugerunt: omnes quidem libidinis oblii, nonnulli etiam ad Christum conversi; Angelus autem è domo eam educens sistit ad fores templi, ubi Christiani ad Dei laudes erant congregati, & virgine salutata recedit: hujus egregiæ virginis memoria in Martyrol. die 28. Dec. adnotatur: cum tamen multa millia Nicomediensium martyrum, qui ad Natalem Domini convenerant, & in Ecclesia combusti sunt) inter quos fuit Agape, & ut existimo etiam Theophila) die 25. Dec. commemorentur: Græci tamen, ut celebrius hoc festum peragerent, in Menologio in diem sequentem transtulerunt, ubi etiam 20. millia fuisse scribuntur. hæc omnia ex martyrio Sanctorum Indes, & Domnae & 20. millium martyrum Nicomediensium apud Sur. tom. 6. 26. Dec. quorum acta sincerissima existimat Card. Baronius tom. 2. Annal. ad ann. 301.

Agape,
Chionia,
& Irene
virg. &
martyr.
Præfeti o-
culis divi-
nitatis sub-
ducuntur.

30. Agape Chionia, & Irene sorores virginis Theſſalonicæ sub Diocletiano, & duæ quidem priores 3. Aprilis, postrema verò die quinto ejusdem mensis, Christi causa martyrium fortiter subierunt anno Domini 304. cum enim Diocletianus eas Christianas esse intellexisset, ad se perductas, primùm blandis verbis, & promissionibus à Christo abducere conatur, sed frustra; post àurus in Macedoniam, Dulcicio Præfeto earum judicium delegat, qui suo tribunali eas sistendas præcepit: sed cum repente oculis apertis nihil videret timens, ne quid

pejus ei eveniret, eas remisit in carcerem; quoniam autem earum amore captus erat, multis pollicitationibus eas ad suam libidinem inclinare conatus est, sed cum illæ constantè renuerent, ad eas in cubiculo quodam inclusas, ubi coquinæ vasa servabantur, libidine inflammatus accessit: sed ibi mente alienatus dum virgines tractare purat, ollas amplectebatur, & cacabos, ac sartagine osculabatur, quare ex fulgine facie quidem sordidus, & niger, vestibus autem fumum, & retrum odorem mittebat: cum ergò ad eò deformis egressus esset, lictores, qui eum præforibus præstolabantur, tanquam monstrum averſati fugam arripiunt: is verò causam ignorans arbitratus se ab illis injuria affectum, ad palatium Imperatoris accurrit, eos accusaturus, Imperatoris verò satellites eum ita denigratum non agnoscetes, tanquàm morionem pugnis, & calcibus ab ingressu arcebant: vix tandem ab uno ex suis familiaribus agnitus, & domum reductus, sibiq; redditus, quæ gerebantur agnovit; quod ipse magicis artibus tribuens, sibi virgines præsentandas iussit, quas præcepit astare nudas; sed vestes earum corporibus ita adhæserunt, ut à licitoribus nulla ratione detrahi potuerint; quin etiam Præfetus profundissimo somno in ipso tribunali correptus excitari non poterat: quare Imperator Sinesio Comiti earum mandat examen, qui cognita earum in fide constantia Agapem, & Chioniam in ignem misit, ubi à flamma intactæ oratione ad Dominum facta, animas reddiderunt. Irene verò ut simulacris immolaret frustra tentatæ prostibulum minatur illa verò liberè respondit, per ea, quæ aliquis repugnante voluntate per vim patitur, minimè pollui: quare militibus eam in Lupanar deducendam tradidit: protinus autem Angeli militari veste induti, si à Præfeto missi essent, ut eam alio transferrent, ipsam in montis cujusdam cacumine immensas Deo gratias agentem statuunt: quare ad Præfectum perlata, ad montem accessit, Virginem tamè, quam videbat, apprehendere non valebat: itaq; à matutino tempore ad occasum usq; solis circumerrans accedere nitebatur: interim à milite quodam Præfeti sagitta percussa animam Deo reddidit. Harum trium virginum corpora unguentis delibuta, & linreis composita sepulture mandavit S. Anastasia; ex cujus martyrio, quod ex Metaphraste extat apud Surium tom. 6. hæc accepimus, quibus ad stipulatur Vincentius in Speculo histor. lib. 12. cap. 59.

Earum constantiam
Deus magna prodigia ostendit.

& sequentibus, & Petrus de Natal. l. 3. c. 24. & 32. quamvis ex eodem Metaphraſte Surius to. 2. die 1. April. harum ſanctarum martyrium ex notariis exceptoribus collectum, plurimis o-miſſis breviter comprehendat.

in eodem S. Anaſtaſia martyrio, quod apud Surium tom. 6. ex Metaphraſte deſcriptum diximus, narratur de S. Theodora, quæ cum tribus filiis Chriſtum conſeſſa, ad Lupanar damnata, admirabili ratione à contumelia eſt ſervata. Hæc ex Civitate Nicæa Bithyniæ orta in Macedonia cum tribus liberis, unâ cum S. Anaſtaſia degebat, & Diocletiano propter Chriſti fidem deſerta, eiq; exhibita, cuidam Comiti Leucadio ejus amore capto, eamq; in uxorem petenti: à Diocletiano conceditur, ipſa tamen Leucadio conſtanter dixit: *Si meus opes quaru, ideoque me in uxorem ducere cupi, illas omnes tibi relinquo: ſecum vero conjugium nulla ratione inibo.* Quare Leucadius cum nulla ratione in ſuam ſententiam pertrahere poſſet, eam vindictam Nicetio Proconſuli Bithyniæ tranſmiſit: eumq; Nicæa coram eo, una cum filiis Chriſti fidem liberè eſſet conſeſſa, Judex primogenitum nomine Evodium ſultibus cædi juſſit; Theodoram verò cuidam Hirtaco viro petulanti illudendam, & inter meretrices conſtituendam tradit: qui, cum eam perducere vellet, vultu protinus eſt mutatus; aſſerebatq; Proconſuli, vidiffe ſe juvenem quendam formoſum, habitu decorum ſimul cum Theodora, qui ei in caſſo colapho nares contrivit, ita ut ſanguinem excuſſerit: quare ne intueri quidem martyrem poterat ſine timore. Proconſul denique eam cum tribus filiis, igni tradidit; cujus memoria in Martyrologio adnotatur die 2. Aug. de ea Vincentius lib. 12. c. 65. & Petrus l. 7. c. 14.

*Euphemia virginis-
ta vim
molientes
à dæmone
mulſan-
tur.*

De S. Euphemia Chalcedonenſi virgine, & martyre filia Philophronis Senatoris, & Theodoros piæ ſæminæ, cujus feſtum 16. Sept. commemoratur: illud refert Petrus in Catal. libr. octavo. cap. 84. Judicem libidinis facibus incenſum, eam alapis diu cæſam, & in carcerem remiſſam, in tecum animo eam opprimendi, ſed repente manus ejus exaruit, quod cum præſtigiis tribueret, domus ſuæ præpoſitum ad eam miſit, ut ejus animum ad ſuæ libidinis aſſenſum inclinaret: at ille carcerem obſeratum, nec clave, nec ſecuris aperire valuit, quin etiam à dæmone arreptus ſe ipſe dilanians, vix

evaſit. reliqua quæ ad hanc virginem clariffimam ſpectant ſect. 4. diximus.

51. Agnes virgo Romana clariffima 21. Jan. Hæc 13. ætatis anno conſtanter rejecto conubio filii Symphronii Urbis Præfecti, qui ejus amore flagrabat, magniſq; muneribus eam expetebat: Cum Symphronio evocata omni perſuadendi artificio adhibito ad filii conubium aduci non poſſet quod Chriſtum ſuum ſponſum, à quo annulo ſubarrata eſſet, deſerere noſſet, Præfecti juſſu ad Lupanar ducitur ſub voce præconis, Agnetem ſacrilegam proclamantis. ſtatim autem, ut expoliata eſt (verba ſunt Ambroſii l. 4. Epiſt. 34.) crine reſoluto tantam denſitatem capillis ejus divina gratia conceſſit, ut melius videretur ſimbribus earum, quàm veſtibus teſta; ingreſſa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ſe præparatum invenit, ut circumdaret eam immenſo lumine; ita ut nullus poſſet eam præ ſplendore reſpicere, ei autem oranti apparuit ſtola candidiſſima, qua, cum gratias Chriſto egiſſet, te induit; quo cum Præfecti filius eam violaturus eſſet ingreſſus, vidiffetq; clariffima luce circumfulſam; niſi omnis in ipſum lumen irrueret, priuſquam manu eam contingeret præfocatus, à diabolo expiravit, mox precibus Symphronii permota Agnes, oratione fuſa, cum in vitam revocavit, qui Chriſtum magna voce conſtebatur. At verò Aſpaſius Vicarius in ardentem rogam Agnetem injici imperat, quam diviſa in duas partes flamma non attigit: imò verò ea orante extinctus eſt ignis: tandem in ejus guttur gladium mergi præcipit, atq; ita Chriſtus ſibi ſponſam, & martyrem conſecravit, ad eam poſtea tumulum via Nomentana Conſtantia Conſtantini Imperatoris filia orans in ſanabili morbo curatur, ibique magnificentiſſimam conſtruxit Eccleſiam.

Nec prætereunda eſt Emerentiana virgo, & martyris Agnetis collactanea, quæ adhuc catechumena cum ad ejus ſepulchrum oraret, à Gentilibus lapidata eſt die 23. Jan.

Lucia virgo Syracuſana genere & martyrio nobiliſſima 13. Dec. Hæc rejecto ſponſo, cui contra ejus voluntatem parentes deſponderat, ab eo ad Paſcaſium Præfectum quod Chriſtiana eſſet, delata; à Præfecto ad Lupanar deduci jubetur, ut ejus caſtitati à populo illuderetur, & hac ratione à Spiritu ſancto, cujus templum Lucia caſtè & piè viveates eſſe dixerat, deſer-

S. Agnetis
virginis
ab Angli
cuſſionem

Eadem
ſuum Præ-
fecti filium
ad vitam
revocat.

In ardentem
rogam in-
jecta non
uritur.

Conſtantia
Conſtantini
Imperatoris
filia vul-
nera ſua
reſtat.

Lucia vir-
go & mar-
tyris
& pluriſ
pena
lumen ex-
dit.

retur.

retur: cui illa excelsio animo respondit: *Si in vitam jussura violari, castitas mihi duplicabitur ad coronam.* verum eam tanto pondere fixit Spiritus S. ut nulla hominum vi, nec funibus additis, nec boum jugis plurimis de loco dimoveri posset, quare Praefectus circa ipsam pice, resina, ac ferventi oleo perfusam, ignem accendi imperat: sed eum è flamma nihil laederetur, tandem gladio in gutture percussa sumpta in eodem loco sacrosancta Eucharistia, & praenunciata pace Ecclesiae, quae futura erat Maximiano, & Diocletiano mortuis, victrix martyrium consummavit. Illudque admiratione dignum contigit, ut priusquam spiritum exhalaret, Paschasius, qui Romae fuerat à Sicilia rapinarum accusatus, ferro vinculis ante ejus oculos Romam perducendus traheretur, ubi propter sua scelera capitalem excepit sententiam. Quanti autem Deus Luciae virginitati tribuerit, illud facile declarat, quod S. Agatha eidem Luciae matris sanitatem perent, per visum dixisse legitur: *Sicut per me Civitas Catanensium sublimatur à Christo, ita per te Syracusana Civitas decorabitur, quia jucundum Christo in tua Virginitate habitaculum praeparasti.* haec S. Agatha, quin etiam nomen ipsum Luciae Deus optimus ad eum magnificavit, ut propter eam, quam cum lucis voce habet affinitatem, voluerit, ut pro oculorum luce, quam mortales tantifaciunt, & sine qua senior Tobias oculis captus: *Quale, inquit, gaudium mihi erit, qui in tenebra jeseo, & lumen Caeli non video,* ut pro hac, inquam, oculorum luce tuenda, vel recuperanda homines ad virginem sanctissimam Luciam accurrant, in eaque sibi praesidium ponant, cujus apud Deum preces in hac praesertim re efficacissimas experiuntur, quem admodum ex plurimis in ejus templis, vel ad ejus imagines appensis, seu tabellis, seu oculis argenteis, quibus se voti reos homines testantur, cognoscere licet.

(**)

VIRGINES CHRISTIANÆ AD
Lupanar compulsæ, & mira arte à
Christianis inde eductæ.

Ed & his atrox virgines aliis, quæ propter Christi confessionem a tyrannis ad metricum loca compulsæ à Christianis vi, sumabili quadam arte delusis leonibus, ab omni turpitudine sunt vindicatæ. S. Ambrosius, l. 2. d. Virginit. hoc recens exemplum se profetice scribit. Virgo quædam nuper Antiochia propter egregiam formam à mulis in uxorem expectata, verum ne frustra expectarent, perpetuam se virginitatem colere declaravit, adveniente persecutione ad Tribunal produci, & puella, aut sacrificare, aut Lupanari prostitui jubetur, ducitur ad Lupanar, ibi pro integritatis tutela Christum exorat, & ecce vir militis specie terribilis, sed tamen Christianus irrupit, eiq; ut vestimenta mutaret, perluadet, tradit ei pileum qui tegat ei crines, & ora; chlamydem, quæ occultet reliquum corpus: mutato habitu avolat puella de Lupanari; miles vero deprehensus damnatur pro virgine: quæ hoc audiens ad locum supplicii cucurrit, pro certamine inter se de nece contendebant, dum quilibet vitam pro Christo ponere, & alium liberare conabatur: *Verum duo, inquit Ambo contenderunt, & ambo vicerunt, quia ambo sunt martyris coronam assecuti.*

Theodora virgo Alexandriae in persecutione Diocletiani 28. Apr. hæc clarissimis parentibus orta Eustasio Præsidis se Christianam, & propter Christum suppetias recussisse, Christoq; virginitatem dicasse libere confitæ est, cui Præces, Imperatores inquit, *jusserunt vos, qui virginitatem servatis, aut diu immolari, aut pudorem contumiliari.* At Christi virgo infraacto animo respondit: *Si violare coegeris, non eris hæc impudicitia, sed vi & injuria: jussu tamen Præsidis in prostibulum ducta, Domino pro sua virginitate preces fudit; cum autem certatim quisque ad eam ingredi studeret, repente quidam ex Christianis religiosissimis nomine Didymus militari habitu indutus primus ad eam intrat, ut hac ratione ejus pudorem servaret: cumq; Virgo primo ejus alpestru contenta esset, tandem causa adventu educta jussaq; mutare vestes, ut ex loco se expediret, occreis, & reliqua militari veste se induit capiti*

CCCC 2

galcam

52.
Miles pro
tuenda
jussu vir-
ginitate
cum ea
martyrio
coronatur.

galeam imposuit, ejus deniq; arma accepit, monitane quem aspiceret, neve aliquem alloqueretur, sed recta Christi duce ad portam tenderet, quod cum effecisset, evasit. At vero Didymus deprehensus, & Judici præsentatus se Christi causa eam intactam conservasse, & modum evadendi tribuisse libere coram iudice affirmavit; cumq; huius facti impunitas ei promitteretur, si Christum abnegare vellet, fidem Christi confessus simul cum eadem Theodora percussus, coronatus est: ex Martyrologio die 24. Aprilis. Græci tamen ex Metaphraste apud Surium die 5. Aprilis martyrium Didymi celebrant. Sane possit aliquis existimare historiam hanc eandem esse cum illa, quam ex Ambrosio supra retulimus, præsertim quia in quibusdam eadem ferè verba sunt, & hanc sententiam significare videtur Cardinalis Baronius in notis Martyrologii die 28. Aprilis: Verum ex eodem Baronio tom 3. Annal. ad annum 309. frequens erat, potissimum in novissima persecutione Diocletiani, ut jam vidimus, Christianas feminas in fide constantes prostibulo illudendas tradit; quocirca mirum videri non debet, si illud quod ab Ambrosio de virgine Antiochia militis industria à Lupanari erepta scribitur, simile factitatum sit cum aliis virginibus Alexandria, & alibi. quare Baronius tom 3. annal. loc. cit. censet esse diversam, quod præter loci diversitatem in hac narratione Theodori non legatur passa cum Didymo, (quamvis in Martyrol. Rom. simul martyrio coronati memoremur,) & tamen Ambrosius virginem illam Antiochenam cum milite martyrio affectam asserit: quod autem eadem ferè verba inveniuntur, dicimus hæc orationum lumina inter Græcos & Latinos facile à se invicem mutuari, quinimo certamen hoc Theodora convenit cum Antonina martyro, quod mox commemorabimus, & tamen ex Martyrologio, in quo diversis diebus recensentur, & ex Baronio in notis ad diem 3. Maji, constat esse diversum.

S. Antonina virgo Constantinopol. 3. Maji, hæc in persecutione Maximiani è castello quodam vocato Cromnum Festo Præfidi oblata, cuius iussu post Christi confessionem, post carceris custodiam, post flagella ad Lupanar perducitur, miles verò quidam nomine Alexander vicessimum quintum ætatis annum agens, ab Angulo monitus ad eam intravit, & mutato habitu eam eduxit, ipseq; loco ejus remansit; deinde post aliquot dies, cum Alexan-

der à Præfide torqueretur, illa divinitus monita coram Iudice asstitit, & cum Alexandro iussa est torqueri, & ambo simul præcisus manibus in ignem injecti egregio peracto certamine coronantur: hæc in Martyrol. & ex Metaphrasti, apud Surium.

Virgo quadam Cornubi nobilissima & formosissima tempore persecutionis ad Iudicem, quod Christiana esset, & simulacra detestaretur, delata; ubi eam vidit infans eius amore captus est, quam cum nihil verborum machinis, neq; tormentis à Christo abducere posset, ad prostibulum damnavit: quo in loco simulavit se in occulta corporis parte vulnus habere putridum, contagiosum, & male olens, quare eos, qui ad se veniebant, orabat, ut paucos dies, donec valetudinem recuperaret, abstinerent, ne se quoq; eo malo contaminarent, sicq; eos à se dimittet; interim autem assiduis precibus Deo se commendabat, quare factum est, ut adolescens quidam nomine Magistrinus pius, mente divinitus permotus hac arte eam liberavit; quinq; nummos ei, qui illam alebat, ut liceret ei nocte illa apud puellam esse. Igitur ingressus suas vestes omnes, tunicam, & clamydem illi dat; quibus induta signo crucis se muniens est egressus. Magistrinus verò à favissimo Iudice bestis obiectus duplicem reponavit coronam, tum suæ in Christum fidei, tum etiam suæ charitatis, qua pro ea liberanda morti se exposuit. Hanc historiam narra Palladius in Lausiaco 140. qui asserit eam se invenisse in antiquissimo lib. ab Hippolyto, qui fuit familiaris Apostolorum, scripto, eadem narrat etiam Nicephorus l. 12. c. 13.

53. Nec silentio prætereunda est Euphrasia virgo, quæ Nicomedia in Diocletiani persecutione cum Idolorum cultum esse averfata, improbis hominibus ad turpem libidinem tradita est, cumque ita abduceretur, casu ei occurrat sanctus Anthimus Nicomediensis Episcopus, qui ab ea interrogatus, fidei an pudoris iactura esset præeligenda, respondit fidem in primis servandam, quamvis corpus per vim turpia patiatur; ipsa verò utrumq; retinere conata est, ubi enim (inquit Nicephorus, qui l. 7. capite 13. hoc egregium facinus describit) in eodem conclavi cum improbo juvene est clausa, techna quadam illum circumvenit, veneticam se esse profiteretur, mercedemque ingentem conservatæ pudicitie pollicetur, quæ eum à morte conservet, pharvacum scilicet, quo ille

Magistrinus
nunc pro
antipaulo
v. gona
est martyria
iactavit.

G

v.

C

A

m

f

r

B

P

Ille perunctus in bellorum certaminibus, & praeliis nullo prolesu, velo, aut ferro violari, aut confici posset: Quod si de tali remedio, inquit periculum faceret, vis, illico id ubi manifeste indicabo ille id statim pariter permitit. Tum illa vere sapiens ceram oleo liquifictam, manibusque subactam collo suo circumcirca mungens illinit, quod ubi perficitur, petere eum iugium suū ense, quibus posset viribus adactis, remediisque eius vim, & effectum experiri iube. At ille, quam potuit validissime eam in eam demisit caputque eius id rursus refecit hęc Nicephorus, que Cut in Baronius tomo 1. Annalium ad annum 109. hęc arte, & virginitatis integritati prospexit, & coronæ martyrii percipere lucum fecit.

*Glaphyra
virgo.*

Glaphyra quoque virgo Italæ Christiana, & à Christianis parentibus orata omni præconio est celebranda, cuius dies in Martyrologio 3. Januarii ascribitur. Hęc Lacinii Imperatoris proacacitatem ad stuprum eam per Benignum cubiculi Præfectum provocans prudenter elisit eam enim uxori Lacinii, quæ erat Constantia Augusta soror Magni Constantini, cui cum aliis puellis ministrabat; hanc Lacinii nefariam mentem aperuisset. Augusti puellam primum hoc prætextu occultat, quod delirio correpta monstra videretur: deinde multum auri, ac supelletilis, & pueros illi dedit, eam que in Armeniæ Regionem misit, præcepitque iis, qui eam debebant, ne alicui prodirent, quoniam aut unde esset puella, donec Deus ipse providisset; illi vero virili veste eam induentes, proficiscuntur: in eam rogati vero Tribunum quendam esse debebant. Amasiam vero in Ponto pervenientes in domo Quinti Christiani viri clarissimi constitunt, & Basilio eius Urbis Episcopo viro sanctissimo, & prudentissimo Glaphyram omnem aperit; quin etiam plurimam pecuniã in extructionem templi Amasæ ei suppeditabat, scripsitque Augustæ, ubi nam degeret; quæ Episcopo puellam impense commendavit: cum autem ex literis Glaphyræ, quæ casu in manus Benigni pervenerunt, didicisset Lacinius puellam Amasæ vivere, furore accensus è vestigio Provincia Præsidi mandat Episcopum Basilium, & Glaphyram vinculos ad le mitti. verum Glaphyra, antequam Lacinii literæ pervenissent, decedente solum Basilium vinculum Nicomediam misit, quem in fide Christi perseverantem verberibus leviter exsum decollari fecit. Hujus egregiæ virginis historiam, quam vis

*Basilium
Episc. in.*

in pace ad Christum migravit, hic recensendam censui, quod tempore persecutionis non minus viriliter, quam prudenter divina opitulante gratia à Lacinii sævissimi, & impotentissimi tyranni suæ virginitati prospexit, eamque integram servaverit, præsertim, quia Basilus Episcopus, quod virginis curam gessisset, accessit, tandem pro fide Christi illustre martyrium anno Domini 316. ex Baronio tomo 3. Annalium consummavit, de quo Martyrologium die 26. Aprilis, quando ejus corpus sepulchrum est. hęc omnia de S. Glaphyra testatur Joannes Presbyter Nicomedienis, qui res has suo tempore gestas literis mandavit in vita S. Basilii apud Surium tomo 2.

Neque silentio prætereundus est hoc loco inclutus martyr Ædesius æterna memoria dignus B. Apphiani martyris præclarissimi, cuius memoria 2. Aprilis in Martyrologio recenetur; frater, qui propter sacras virgines defendendas martyrium subiit. Is enim in persecutione Maximiani, ut verbis Eusebii lib. 8. hist. cap. 15. utar, post infinitas fidei confessiones, post diurnas vinculorum afflictationes, post latam à Præsidente sententiam, qua ad metalla in Palestina erat damnatus, post vitæ rationem, quam pallio vestitus more Philosophi sanctissime traduxerat, tandem cum Judicem Alexandriæ contra Christianos debacchantem, & sacras virgines lenonibus tradentem aggressus coram coarguisset, variis tormentorū & cruciatibus divexatus, que quidem constanter, & sedate admodum pertulit, ad extremum in mare projectus est. hęc ex Eusebio; ejus festum in Martyrologio honorifice commemoratur die 8. Aprilis.

*Ædesius
martyr.
Apphian.
martyr.*

His addamus illud, quod S. August. ep. 122. ad Victorianum scribit de sanctimoniali quadã à Barbaris abducta, cuius pudori Deus admirabiliratione in terra barbarica prospexit: referam autem verbis ipsis Augustini. Sanctimonialis neptis Severi Episcopi Sitisensis ante paucos annos à barbaris ducta est, & per mirabilem Dei misericordiam cum honore magnò suis parentibus restituta est. Domus enim illa Barbarorū, ubi captiva ingressa est, subita cepit dominorum infirmitate jactari, ita ut omnes ipsi Barbari, tres nisi fallor, vel amplius fratres periculosissima infirmitate laborarent. Quorū mater animadvertit puellam Deo deditam, & credidit quod ejus orationibus sui filii possent ab imminenti jam mortis periculo liberari; perivit, ut oraret pro eis, pollicens, quod si salvi facti esset,

Virgo sanctimonialis à barbarorum captivitate mirifice erepta.

Ecce 3 cam

eam suis parentibus redderent. Jejunavit illa & oravit, & exaudita continuo est. Ad hoc enim factum erat, quantum exitus docuit. Ita illi tam repente Dei beneficio salute percepta, mirantes eam, & honorantes, quod eorum mater promiserat impleverunt, ut discamus captivos Dei servos non deleri a Domino suo. hæc Aug.

MULIERES, QUÆ EXEMPLE

Deipara virginitatis florem inviolatum Christo obtulerunt, & ex hac vita in pace ad caelestem sponsum commigrarunt.

SECTIO VII.

*Virtute
prædicatorum
actiones
martyrii
laude non
carent.*

Hactenus de mulieribus iis, quæ ad virginitatis decus singulari Dei beneficio martyrii gloriam sui sanguinis effusione adjecerit, reliquum est, ut nonnullas ex virginibus recensamus, quæ diem suum in pace Ecclesiæ obierunt, quarum licet persecutor non fuderit sanguinem, propter insignem tamen earum vitæ sanctorum testimoniam æmulum non defuit martyrio, et enim duo sunt, quemadmodum docet Gregorius hom. 31. in Evangel. & libro 4. Dialog. cap. 26. martyrii genera, unum in occulto, alterum in publico. Nam & si, inquit, persecutor defuit exterius, martyrii meritum est in occulto, cum virginitas ad passionem prompta flagrat in animo, quod ex verbis illis Christi Domini ad filios Zebedæi, calicem quidem meum bibetis, confirmat: si quidem S. Joannes Evangel. ista in pace Ecclesiæ quiescit additque eos, qui occulte antiqui hostis insidias tolerant, suosque in hoc mundo ad veritatis diligunt, cunctis carnalibus desideriis resistunt, per hoc, quod se omnipotenti Deo in corde hærent, etiam pacis tempore martyres esse possunt. hæc Gregorius, quod is qui virginitatis institutum lectantur peculiariter quædam rationem, si cum reliquis fidelibus comparentur, convenire nemo inficiabitur, cum acriter quasdam dæmonis molestias, atque insidias patientur, & a carnalibus desideriis, quam militant ad veritatem animam singulari quodam studio solerter, ac diligenter eis abstinendum, eisdemque desideriis strenue, ac viriliter se reluctandum, nam ut recte Augustinus ser. 250. de tempore, cap. 3. agens de vitanda incauta mulierum familiaritate, ne castitas in dicitur

adducta commaculetur: Fratres, inquit, contra mor. ifera blandimenta Dei adiutorium imploramus jugiter, serentes in his malis etiam quotidiana martyria. Christus stans ac esse non esse sicut enim Castitas & virginitas. & iustitia Christus est sic & ille, qui est iustitia, nec perceptor est, ille, qui ea in alio defendere, & in se ipso custodire voluerit, Mart. yr. est. ta August. Et Bernard. in tententis parvis inter martyria sine sanguine connumerat castitatem in juventute.

55. Quare non in merito pudicitia servata habet (si, qui Hieronym. epist. 8. & in via Malchica, tibi) martyrium suum, propter multas nimirum difficultates, ac tentationes, quibus ab hostibus tum invisibilibus, tum visibilibus, & à propria præsertim carne impugnatur: quare quemadmodum proportione quadam virginitas martyrio comparatur, ita martyrii coronam quodammodo hæquetur: ceterum que vero id mirum cupiam videri debet cum de inclyto Christi confessor Martino canat Ecclesia. O sanctissima anima, quam est gladius persecutoris non abstulit, palmam tamen martyrii non amisit. Hoc tamen minime intelligendum est de iis virginibus, quæ cæteris virtutibus vacuæ, de sola tibi virginitate blandiuntur, quas in Evangelio designant quinque illæ virgines fatuæ sponso, sponsoque; obviam excurrentes quæ acceptis lampadibus non sumperunt oleum secum quare & a celestibus nuptiis exclusæ leguntur sed de iis, quas quinque virgines prudentes adumbrarunt, quæ veluti oleo in vasis accepto ad virginitatem, humilitatis, patientiæ, orationis, mortificationis, charitatis, cæterarumque virtutum præsidia adhibere studuerunt. Ejuismodum enim virgines propter carnis illecebras, quas cum egregia vitæ integritate forti, magnoque animo respuerunt, & propter assiduas preces, jejunia, vigiliæ, scilicet, frequentes sui corporis diverberationes, humi cubationes, & in eisdem monasterii claustris, quibus ad totam vitæ tempus sponte se incluserunt, aliasque corporis castigationes ad carnem edomandam ultro susceptas, iure optimo martyribus proportione quadam comparantur: præsertim quia compluribus earum comparantibus, & cognatis, qui eas vel in vitas, & interdum verberibus, aliasque indignis modis, divexatas nuptiis illigare volebant, & cum sponso, a quibus in conjugium ardentem expetebantur, strenue decertandum fuit, ut suam virginitatem custodirent.

56. Cæterum si harum numerus, quæ totum

*Pudicitia
cultus
martyria
comparantur.*

*Virginitas
ceteris
virtutibus
jungenda.*

horum sæculis, in tot, tantisque diversis Christiani orbis Regionibus, sive in cœnobis, sive etiam in suis domibus in pace Ecclesiæ virginitatem suam Christo religiose dicunt, subducendus esset, res sane foret humano studio (ut ita dicam) impossibilis; & multis tamen quæ adduci possent, aliquas ex præcipuis in medium afferemus.

Virginum Collegium Ierosolymis sub Deiparæ institutione.

Et primo quidem loco recensendæ videntur virgines illæ, quæ post adventum Spiritus sancti in die Pentecostes sub institutione Deiparæ Ierosolymis vixisse feruntur, quarum meminit Dionysius Cartusianus in 1. sentent. distinct. 16. qu. 2. cum enim de sapientia, & scientia Deiparæ ageret, quæ complures, dum inter mortales versaretur, erudit, hæc de Deiparæ subicit: *Quotidie quoque, seu tempore opportuno edocuit felicissimum illud Collegium ceterum virginum eius obsequio atq; regimini deputatarum sic ille.*

Id quod licet prima fronte videri possit magis pie, quam sonde dictum; nos tamen capite 37. valde verisimile esse ostendimus: idcirco hæc de re uberius explicanda, & confirmanda in præsentia superledemus, Lectoremque ad ea put illud remittimus.

B. Martha virg.

Martha virgo Christi Domini hospita cum sorore Maria Magdalena, & fratre Lazaro, aulique Deo navim gubernante Massiliam ap-pulsa (quod uberius in eius vita in Breviario Romano die 29. Julii describitur) in locum à viris remotum cum aliquot honestissimis feminis se recepit, ubi summa cum laude pietatis & prudentiæ vixit, & miraculis clara migravit ad Dominum. cujus corpus Tarasci magnam habet venerationem.

Quatuor filia S. Philippi Diaconi virg. & Prophetissa.

Quatuor virgines filia S. Philippi, qui unus fuit ex septem primis Diaconis Act. 21. omnes prophetales erant, quarum virginitatem veluti aliquid in lege Evangelica præclarum memorat S. Lucas, de quibus Hieronymus epist. 8. quod pudicitia virginali, prophetiæ gratiam sunt consecutæ, & lib. 1. contra Jovinian. *Post crucem, inquit, Christi, statim una domus Philippi Evangelista quadrigam producit virginum filiarum. Cumque Dominus in Evangelio dixerit, lex & propheta usque ad Ioannem ista quia virgines erant etiam post Ioannem propheta esse referuntur. ita Hieronymus, qui in epist. 27. narrat S. Paulam in peregrinatione Palæstinæ, Cæsareæ Diaconi Philippi ædiculas & cubicula quatuor virginum prophetarum vidisse, ut*

refert Eusebius lib. 3. c. 25. ex Polyrate in virginitate consenserunt. Quarum mentio in Martyrologio, extat die 6. Junii.

57. Iphigenia virgo Æthiopum Regis filia 21. Septembris Hæc à S. Matthæo Apostolo baptizata, ab eoque sacro velamine Deo consecrata, nullis precibus, vel minis permoveri potuit, ut Hirtaco Regis successori ejus nuptias experenti consentiret, quare is sanctum Matthæum, cujus opera illa virginitatem Deo venerat, & in sancto proposito perseverabat, ad altare mysterium celebrantem iussit occidi, quæ de causa S. Matthæus ab Hippolyto libro de duodecim Apostolis ad hoc alludente victima dicitur virginitatis. Deinde Iphigeniæ domum eo ipso igne incendi fecit, ut eam cum cæteris virginibus concremaret. Verum sanctus Matthæus cœlitus cum Angelo adventit, ignem ab ea domo excussit, flamma vero erumpens, Regis palatium consumpsit, Hirtaco cum filio vix evadente, & filius quidem à dæmone arreptus, mox interit, Hirtacus autem morbo Elephantico percussus, doloris impatiens mortem sibiiple conscivit. Iphigenia vero ducentarum, & eo amplius virginum mater existens, sancto sine quævit, de qua Petrus in Catalogo l. 8. c. 101.

Petronilla virgo S. Petri Apostoli filia 31. Maii. Hæc eximia corporis forma, cum virginitatem suam Christo dicasset, & ejus nuptias vehementer expeteret Flaccus Comes, triduum ad deliberandum accepit, quo tempore jejuniis ac precibus vacans, à cælesti sponso ne suo proposito vim afforiri pateretur, enixe contendit: itaque tertia die sacra Eucharistia percepta, ad cælestes nuptias evolavit. Hujus rei historia plenius describitur apud Surin. in actis SS. Nerei, & Achillei tom. 3. mense Maii.

Balbina virgo filia S. Quirini Tribuni martyris Romæ 31. Martii. Hæc cum bovis seu vinculis Alexandri Pp. à strumis curata esset, ab eo baptizata virginitatem servare decrevit; jussuque est inquirere vincula Apostoli Petri, quæ ab ea sedulo inventa, magna cum pietate servavit, tandem post devictum hujus sæculi cursum sepelitur via Appia juxta patrem suum.

58. Pudentiana, & Praxedes sorores virgines Romanæ. S. Pudentis Senatoris Apostolorum discipuli filia post innumeros agones, post totius familiæ, in qua erant nonaginta sex homines ad Christum conversionem, post multorum martyrum venerabiliter exhibitas sepul-

S. Ephigenia virgo.

Iphigenia virginitatem suam. de S. Matthæo A. post martyrio infigitur.

Flamma à S. Iphigenia domo divinitus excussa.

Ejusdem virginitati in fidiâs Hirtacus cum filio dai pœnas.

Petronilla virgo.

Balbina virgo.

Pudent. & Praxedes mart.

sepulturas, post omnes facultates pauperibus pro Christo erogatas, jeuniis, & orationibus intentæ migrarunt ad Dominum. Illa quidem 19. Maij, hæc autem 21. Julij.

Virginitas votum dissuadens morte corripitur.

Virgo quædam memoriam nostram (inquit Ambrosius l. 1. de Virginitate) nobilis in sæculo, nunc nobilior Deo, cum urgeretur ad nuptias à parentibus, & propinquis, ad sacrosanctum altare confugit, ubi sacrificium virginitatis offertur, virginitatis velamen cum precibus Sacerdotis petens, sponsum se habere dicens, cui nemo se comparet divitem mundo, potestem imperio, nobilem celo: silentibus cæteris unus abruptus: *Quid si, inquit, Pater tuus viveret, in nuptium t. manere pateretur?* cum illa, & ideo fortasse defecit, ne quod impedimentum posset asferre. Quod ille responsum de Patre de se oraculum, maturo sui probavit exitio ita cæteri, eadem sibi quisque metuentes favere cœperunt, qui impedire querebant hæc Ambrosius.

Marcellina virgo.

Marcellina virgo S. Ambrosii Episcopi soror 17. Julij. Hæc Romæ à Liberio Papa in basilica S. Petri velum consecrationis accepit, ejus sanctitatem S. Ambrosius scriptis testatam fecit.

Virgo quædam S. etiam Martini conspectum fugiens commendatur.

Virgo quædam ex Severo Sulpitio Dialogo 2. cap. 13. ante complures annos se in agellulo suo cohibebat, & ab omnium virorum oculis removerat; quam tam illustri meriti puellam cum sanctus Martinus Turonensis Episcopus prope locum illum præteriens religioso visitationis officio honorare vellet, illa fortissimi vincula proposuit, ne Martini quidem contemplatione laxavit, sed per aliam foeminam se excusavit, quam S. Martinus hoc nomine multo affectu prædicabat: ejus Xenium præter solitum admisit dicens: *Benedictionem hujus Virginis à Sacerdote minime respiciendam, qua esset multis sacerdotibus præferenda,* tanti faciebat Virgines quæ virorum conspectus declinabant hæc ex Sulpitio.

Macrina virgo.

Macrina Virgo in Cappadocia 19. Julij, soror sanctorum Basilii Magni, & Gregorii Nysseni.

Soror S. Pachomii 400. monialium mater.

59. Soror S. Pachomii instar fratris sui monasterium quadringentarum circiter sanctimonialium fundavit, quod eandem habebat vivendi formam, & institutum cum illo S. Pachomii, & constructum erat trans flumen è regione illius: quemadmodum legimus in vita S. Pachomii apud Sur. 14. Maij.

Musa virg.

Musa puella Romæ à Decipara ad suum ob-

sequium invitare, ejusdem jussu à risu, jocis, & puellari levitate abstinens, die 30. evolavit in cælum, quemadmodum uberius ex Gregorio lib. 4. Dialog. cap. 17. supra c. 20. memoravimus atque ex virgineo corpore habitatura cum SS. Virginitate exivit.

Genovesa Virgo sanctitate clarissima Lutetia Parisiorum 3. Januarii. Hæc à teneris à beato Germano Antiochorensi Episcopo Christo dicata admirandis virtutibus, & miraculis claruit, quam sanctus Simeon Stylites in Columna extra Antiochiam degens per spiritum cognoscens eam per mercatores illuc advenientes multa cum veneratione salutabat; & ut pro ipso Dominum oraret, sedulo precabatur. Culinam adolescentulam cuidam desponsatam, quæ nuptiis virginitatem præferre cupiebat, ad templum adductam portis ultro apertis, Christo despondet, tandem octogena feliciter obdormivit in Domino tempore Clodovei Regis.

Genovesa virg. dicitur quæ præter S. Simeon Stylites se committat.

Culina virg. porta templi aperitur.

Marina virgo.

Marina Virgo in Bithynia virili habitu à Patre Eugenio in Cœnobium adducta, & sub Marini nomine cum eodem monasticam vitam professæ: post multos annos religiose traducta ab Abbate ad monasterii negotia mittebatur, & in quoddam diversorium cum sociis divertere solebat. Cumque filia hospitis à quodam milite violata concepisset, Marinum ejus sceleris auctorem fecit, quod cum Abbati renunciatum esset, is eum graviter reprehensum, nec se excusantem, sed errati veniam precantem, è Monasterio ejecit: ille vero sub dio manebat, cum autem puella infantem peperisset, puellæ pater illum Marino detulit, qui lacte à pastoribus emendicato, puerum alebat. ex isto triennio multis fratrum precibus, tandem cum infante admissus est in monasterium ad viliora, & abjectiora monasterii deputatus. quæ omnia mira cum humilitate, & patientia exequabatur; nec modica ei modestia erat in educando Infante illo. Denique in sua cella sancte obiit: quem sepulturæ mandare volentes, invenerunt esse mulierem. omnibus igitur veniam petentibus, quod innocentem vexasset corpus ejus in Ecclesia honorifice conditum, miraculis clarescere cepit. Puella, quæ eam infamaverat, à dæmone arrepta, & ad sepulchrum ejus adducta, omnem rei veritatem confessæ liberatur. hæc ex Metaphraste apud Surium to. 2. die 8. Febr. quam vocat Mariam; eadem legimus in vitis Patrum libro 1. cap. 44. & apud Petrum in Ca-

Mulier, quæ Mariam virg. bono nomine detraherat à dæmone correpsit.

Catalogo lib. 6. cap. 108. qui affirmat eam obiisse 16. Julii. Anno vero 1113. translatum est corpus ejus Venetas: cujus meritis nauae à maris tempestate sunt liberati, hæc autem titulus in Martyrologio die 17. Julii adnotatur. Baronius in notis ad diem 18. Junii existimat S. Marinam Virginem, quæ in Martyrologio passim dicitur Alexandria, esse hanc: potius crediderim esse diversas.

*Margarita
virgo Æ-
gyptiaca.*

60. Margaritæ vero Virgini Ægyptiacæ simile quid contigisse narratur, hæc peculiariter quoddam facinus servandæ virginitatis, ei quod edidit S. Alexius, per quam simile aggressa est, quin etiam majus aliquid est ausa: nupti enim à parentibus tradita, prima nocte cum sponsus propter laborè in choreis eadè susceptu profundo somno teneatur, ipsa tonsis crinibus sub viri habitu se Pelagium appellas, & delectuluma in monasterium virorum aufugias, ab eisque admissa, sanctissimam ac religiosissimam vitam duxit, adeo ut seniorum consilio; hæc invita monasterio virginum præficeretur. Verum falsò in suspicionem vocata, quod cuidam monachum inuitiè, cuius uterque intemerat, virum intulisset humiliter, & absq; excusatione severam penitentiam peregrina morte tamen agnitus, ut femina, omnibus lux humilitatis, atq; patientiæ exempla reliquit. Hujus vitam narrat Petrus in Catalogo 9. c. 27.

*Theodistes
virgo*

Theodistes virgo in Pato Insula 10. Nov. in Martyrologio Romano, cujus vita ex Metaphrasæ extrat apud Surium tom. 6. Hæc fuit patria Lesbica, quam in virginum monasterio ab infanzia dedicatam Arabes Cretenses captivam abduxerunt cum 18. annis ageret. Cum autem eam in Insula Pato deserta cum aliis captivis expoissent, ut singulis precium; quo se redimerent præscriberetur, ipsa clam fuga elapsa in silva se abdidit, ubi vitam perquam similem ei, quam S. Maria Ægyptiaca in deserto duxit, quinque & triginta annis exegit ab hominum consortio prorsus seunctam, lupinis, & herbis, quæ in solitudine nascuntur, vitam sustentabat demum cuidam ex Eubæa, qui eo venationis causa cum aliis venerat locuta, petiit sibi anno sequenti sacrosanctam Eucharistiam afferri, qua suscepta migravit ad Dominum. hæc ex Metaphrasæ tomo 6.

*Euphrosi-
na Ale-
xandrina
virgo.*

Euphrosina Alexandrina die 1. Januarii: hæc cum à patre cuidam in sponsam esset promissa, ne cogereetur nubere, domo ac parentibus relictis sub viri habitu, ut securius delitesceret, iu-

pto Smaragdi nomine, inter monachos cuiusdam cenobii duo de 40. annos vitam abstinentia, aliisque pietatis operibus insignem ad obitum usq; sanctissimè traduxit, & miraculis clara migravit ad Christum; ejus vita extat apud Surium 1. die Januarii.

S. Scholastica virgo S. Benedicti Abbat. (6. Febr. 10. Februarii, cujus animam idem Benedict. migrantem è corpore, in cælum ascendere vidit, de qua S. Greg. 2. Dialog. c. 33 & 34.

Brigida virgo è Scotia 1. Febr. Hæc cum multis modis ad conjugium urgeretur, Dominum rogavit, ut turpem ipsam efficeret, sicq; ab ejus conjugio appetendo omnes absterrentur. mox exaudita est, & oculus ejus crepuit, quare permissa virginitatem Christo consecrare, & cum velum accepisset, lignum altaris ab ea tactum viruit, ejusq; oculus sanitati est restitutus. Cum autem una è puellis ejusdè Brigidæ, impuro cuiusdam amore capta se ad eum certo tempore venturam pollicita esset, cumq; ad hoc parandum è lecto surrexisset, obnixè Dominus precabatur, ut in tanto suæ salutis naufragio sibi opem ferre dignaretur, accenso igne, illi pedes admovit. & ignibus ardorem libidinis extinxit: manè autem factò S. Brigida ejus adustos pedes perfecte sanavit: S. vero Brigida obiit ex Sigeberto anno 510.

Eartongatha filia Earae omberti Cantuariorum in Anglia Regis. Hæc magnarum virtutum virgo in monasterio S. Pharae in Gallia in loco, qui dicitur *Brige*, monasticam vitam est complexa, cum enim eo tempore in Anglia, nec dū multa essent constructa monasteria, complures ex Anglia filias suas erudiendas, & cælesti sçdō copulandas ad Gallia monasteria mittebant cujus rei mentio quoq; fit in vita S. Pharaonis apud Sur. 28. Octob.

In eodem quoque monasterio vixit Sedrida virgo materteræ Eartongathæ filia Regis Edelburgi in Anglia, utraque autem quamvis peregrina, virtutum merito Brigensis fuit Abbatissa. Et quidem in Eartongathæ obitu concincentes Angeli sunt auditi, qui eam ad Cælum adducerent: Sedridæ vero, quam etiam vocant Edelburgam, corpus post septennium cum esset ad Ecclesiam sancti Stephani transferendum ita intemeratum inventum est, ut à corruptione concupiscentiæ carnalis erat immune, hæc ad verbum fere ex Beda libro tertio historiarum Anglorum cap. 3. circiter annum Domini 660.

*S. Scholast.
virgo*

*S. Brigida
virgo.
Forma venustatem
sibi subtra
hi precibus
impetrat.*

*Eartonga-
thæ
virgo.
S. Pharae
virgo.*

*Sedrida fi-
lia Edelb.*

Florentia virgo. Florentia virgo Hispana in Hispania 20. Junii Sancti Leandri, & Isidori Episcoporum soror.

Romula, Redempta, & Herundo virgines. Romula, Redempta, & Herundo virgines Romae, quarum insignem sanctitatem S. Gregorius in 4. Dialog. capite 15, plenius describit: earum dies in Martyrologio die 23. Julii commemoratur.

Tharfilla, & Æmiliana virgines. Tharfilla, & Æmiliana virgines sorores S. Gregorii Papae amicae, & de illa quidem, quae vigesimo quarto Decembris decessit idem Sanctus Gregorius homilia 38, testatur, quod in hora exitus sui Jesum ad se venientem viderit: haec vero vocante eadem Tharfilla, quae jam ad Deum praecesserat 5. Januarii migravit ad Dominum.

Gregoria virgo. Gregoria virgo adolescentula ex Gregorio lib. 3. Dialog. c. 14, constituta jam nuptiis in Ecclesiam fugit, & ab Isaac viro sanctissimo defensa sanctimonialis habitum est consecuta.

Sanctimonialis virgo Damonis ab obsessio corpore ejicit. Virgo quaedam Spoleti jam nubilis, cujusdam viri primarii filia, ejus patre invito sanctimonialis effecta à patre exhaereditur, sex tantum unciis cujusdam possessiunculae ei attributis, cujus exemplo multae virgines nobiles caeperunt, apud eam Deo dedicata virginitate servire cujus tanta extitit vitae sanctitas, ut suo imperio daemone ab obsessio corpore expulerit.

Phara virgo. Phara virgo in Gallia clavis parentibus orta, tempore Heraclii Imperatoris, soror S. Pharonis Episcopi Meldensis. Haec S. Columbani benedictione sacra, cum à Patre Agerico nuptui tradenda esset, continui fletus in cerore ea de causa affecta visum amisit, quae B. Eustasius Abbas Luxoviensis divinitus ei restituit: sed cum iterum à patre ad nuptias urgeretur, ad Ecclesiam S. Petri confugit: unde retracta in custodia detruditur, precibus tandem S. Eustasii patre annuente, sanctimonialis effecta, Monialium cenobio in solo paterno extracto in pietate perseverans virtutibus clara quievit in pace die 7. Dec. haec ex Sigeberto anno Domini 620. Vincentio l. 23. Spec. hist. c. 15. & 16. & Petro l. 1. c. 39. & Martyrologio Romano.

Elffeda virgo. Elffeda virgo filia Osuvi Regis in Anglia, quam parens, qui cum parva manu annum circiter 650. ingentem Pende pagani Merciorum Regis exercitum tricies majorem suo delevit, pro obtinenda victoria Deo promiserat. Haec vix dum unius anni perpetua virginitate Deo sacrandam in monasterio Hcrubeu à patre offer-

tur, quae primam discipula vitae regularis sub Hilea Abbatis, deinde etiam magistra extitit, donec completo 60. annorum spatio, ad celestis sponsi nuptias intraret. haec Beda lib. 3. hist. Angl. cap. 24.

Fridburga Gunzonis Arbonae Ducis filia Sigeberto Burgundionum Regi desponsata cum S. Galli Abbatis, qui claruit circa annum 640 precibus à daemone esset liberata ejusdem consilio virginitatem Deo dicavit: cumq; parens eam ad Sigebertum magno cum comitatu adduxisset, illa ad Ecclesiam S. Stephani progressa exuta regis vestibus, habitum, & velamē propositi sanctioris assumpsit: quo comperito, religiosus Rex, eam regis vestibus splendide indutam & sacro velamine coronatam Christo cessit, dicens, non minori solemnitate caelorum Regi desponsandam, quam tibi, & Virginum monasterio S. Petri in Urbe Metensi eam praefecit. Haec in vita S. Galli l. 1. c. 21. apud Surium tom. 5. hanc eandem historiam narrat Vincent. Beluacensis in Speculo morali l. 1. part. 3. dist. 96. nisi quod loco Sigeberti Burgundionum ponit Sigismundum Lotharingiae Regem suppresso nomine puellae.

Valburga virgo. Valburga virgo filia S. Richardi Regis Angliae, qui relicto Regno ex Anglia egressus cum filiis Uvillbaldo, & Uvimbaldo, quos apud S. Bonifacium Archiepiscopi Moguntinum postea martyrem gloriosum dimisit, Apostolorum limina adiit, & in solitudine Deo servavit; deniq; Lucae in Tuscia sancto sine querevit circa annum 650. de quo Martyrologium die 7. Febr. de virgine vero Valburga mentio fit in Epistolis S. Bonifacii, & in Epitaphio ejusdem S. Richardi Lucae in sculpto, apud Surium die 7. Februarii.

Thomas Cantipratensis, (qui annum circiter 1260. scripsit) in lib. 2. apud c. 29. §. 33 & 34. de compluribus virginibus nobilibus, quae suis cognatis invitae virginali castimoniam suo tempore sunt complexae, haec habet: Si talia, inquit, de virginibus facta meo tempore referrem, potius me tempus desereret, quam exemplum. Vidimus enim plures filias Comitum & Baronum, quae speretis nuptias in Monasteriis, vel Congregationibus virginum vitam caelibem elegerunt. haec ille, & exemplum profert de Jolinda filia Comitum Viennensis Imperatoris Graeciae confobrina, quae in Monasterio monialium Ordinis Praedicatorum matre minime consensu habitum accepit, votum religionis fecit.

verum per vim à matre in domum reducta post tricennium, in quo sanctum virginis propositum à diversis frustra est tentatum, tandem ad monasterium remissa tantis vitæ exemplis eo tempore fulgebat, ut nullam ea virtus deesse videretur, sic ille.

Soror S. Ludovici Gallia Regis.

62. Soror quoque sancti Ludovici Galliarum Regis Conrado Friderici Imperatoris filio desponsata (quam idem Thomas Cantuar. se vidisse testatur) maluit in virginitate permanere, & spretis huiusmodi rebus ad cæcis contemplationi, & virtutibus addicta soli Deo vacare.

Jaqueline virgo pro virginitate tuenda sicco pede super aquas maris ambulabat.

Memorat etiam loco citato §. 32 factum quoddam admirabile cuiusdam virginis Jaqueline sororis nobilissimi Comitis Apuliarum quod suo ævo contigisse scribit. Hæc cum à fratre ad nuptias cogere, sub virili habitu fugam arripuit: cumque frater eam insequente non posset evadere, signo crucis se muniens ex alta rupe in mare se deiecit, quam frater ejulatu magno monasterium ei construere pollicitus frustra revocare est conatus, divina enim virtute per mare, ac si per aridam ambularet ad desertas Græciæ Gilyas pervenit, & sub eodem viri habitu cuidam sanctissimi Eremitæ, quo de spiritualibus rebus plenius institueretur, triennio ministravit; postea in Sicilia super quadam arbore arcto tugurio constructo, viro quodam fidei sibi vicium ministrante, novennio latitavit. Demum Romam spiritu impellente ad Innocentium III. venit, eumque de quibusdam admonuit, cuius vivendi ratio hæc erat, ter in hebdomada solo pane, & aqua vivebat, super nudam humum sine cervicali cubabat. hæc ex Thoma Cantuar. tenent.

Mathildis virgo.

Mathildis virgo Regis Scotorum filia, quæ ex Thoma Cantuar. tenent lib. 2. Apum cap. 10. §. 3. sua ætate decessit, quatuor habuit fratres, unum Ducem, qui uxore pro Christo relicta pauperissimus exulavit, alium Comitem, qui vitam eremiticam duxit, tertium Archiepiscopum, qui Episcopatu relicto Cisterciensis est factus, quartus fuit Alexander, quem Pater regnare cogebat: sed Mathildis 20. annos nata, Alexandro persuasit, ut regno relicto Christum sequeretur quare mutato habitu in Gallias se contulerunt, ibi Alexander in Fonti monasterio Cisterciensis Ordinis inter fratres conversos ad mulgendas vaccas, & caseum faciendum admissus est, omnibusque ignotus ad obitum usque permansit: quando obedientia Prioris coactus genus suum prodidit, ipsa vero in villa Lampion, quæ

novem milliaribus ab eo monasterio distabat, secedens in parva domuncula solo manu labore vitam sustentabat; flexis genibus cibum capiebat, & prolixas ad Deum preces habebat. vix aliquid membrum substratum tenuit; tandem novem annis ante mortem à quibusdam militibus, qui eam in Scotia viderant, agnita, ut gloriam declinaret, inde aufugisset, nisi ab incolis vi tentata fuisset, multis miraculis in vita, & post mortem clara ad Christum migravit.

Christina virgo dicta mirabilis propter admiranda, quæ in ea, & per eam Deus efficere voluit, in Oppido S. Trudonis in Hasbania honestis parentibus est orta, cuius vitam à Thoma Cantuar. tenent viro doctissimo, & religiosissimo conscriptam habet Suius die 23. Jun. 10. 3. Hæc puella cum defuncta esset, & in templo pro eam sepulture tradenda Missæ sacrificium offerretur, revixit, ex quo tempore magnis, & insolitis se pœnis pro animabus purgatorii excruciebat, tandem ab eo tempore, quo primum spiritum reddidit anno 42. sanctissime obiit annum Domini circiter 1224.

Christina virgo.

Ludgardis virgo ex Tungrorum Civitate duodennis in monasterio S. Catharinæ prope Oppidum S. Trudonis in Hasbania inter sacras virgines Ord. S. Bened. divino servitio mancipatur, cui Christus Dominus familiare se exhibere dignatus est; crebris jejuniis & assiduis precibus vacabat; Prioris munere in eo monasterio functa est: verum Christi voluntate, & B. Christine Mirabilis, de qua jam diximus, suasu, Aquiriâ in Brabantia ad monasterium Cisterciens. Ord. se contulit; ubi deinceps mira sanctitate vixit, plurimorum salutem suo consilio, & precibus juvit, tandem die 16. Jun. anno Domini 1246. ætate 64. ex hac luce migravit. ejus vitam Thoma Cantuar. tenentis, qui eam sæpe est allocutus literis mandavit, quam refert Sur. 10. 3.

Ludgardis virgo.

Editha virgo in Anglia 16. Sept. Edati belli, & pacis artibus inclita, atque religiosissimi Anglorum Regis filia, & S. Eduardi Regis, ac Martyris, de quo in Martyrologio 18. Martii soror in Monasterio à teneris annis Deo dicata sæculum hoc ignoravit potius, quàm reliquit. obiit annum Domini circiter 984. 23. ætatis suæ: ejus corpus in terra sepultum, post aliquot annos in cinerem resolutum quoad manus, pedes, & oculos, à S. Duffanno Archiepiscopo inventum est; reliquum vero uti illibatam, ita & incorruptum fuit, sicut etiam pollex dexterae manus quo assidue sibi crucis signum imprimebat

Editha virgo Eduardi Regis ac maris soror.

D d d d a

quo-

quoniam, ut ipsa eidem S. Duffano per visum revelavit, membris illis in cinere resolutis puel-
lari levitate abusa erat: at vero libidinis & cra-
pulae semper experta fuerat, de qua Sur. to. 5. &
Petius in Catalogo l. II. c. 70,

*Clara vir-
go.*

Clara virgo Assisii, in Umbria 12 Augusti
prima planta pauperum foeminarum Ord. Mi-
norum, quam vita, & miraculis celebrem. Ale-
xander IV. in numerum SS. Virginum recellit
anno Dom. 1255. cum ante biennium ex hac
vita migrasset.

*Margarita
virgo.*

Margarita virgo Bela patre, & Matia matre
Hungariae Regibus orta ex voto à parentibus
ad Monasterium Vespriense Ord. Præd. cum
nondum quartum ætatis annum expleisset, ob-
lata, sanam pietatem, & precibus se dedit, Deipa-
ram præcipuo venerabatur affectu; ubicunque
ejus imaginem conspexisset, genuflexa saluta-
tionem Angelicam proferebat: in vigiliis Nati-
vitatibus Christi, & quatuor solemnitatibus Dei-
paræ pane tantum, & aqua vivebatur, & dum
in capitulo diei sequentis solemnitas pronun-
ciabatur, singulari devotione se prosternebat
cum lachrymis orans, & Deo gratias agens; in
singulis Deiparæ festis, ac intra octavas mille
salutationes Angelicas sanctissimæ Virgini of-
ferebat ad singulas quasq; humi se prosternens
suum corpus juniis, cilicio, circulo ferreo, &
claviculis ferreis in calcæis dispositis, aculeatis
flagellis rigidissime castigabat, humilitatis,
paupertatis, obedientiæ, orationis, mansuetu-
dinis, & patientiæ studiosissima. Conjugium
Ducis Poloniae, Regis Bohemæ, & Caroli Re-
gis Siciliae constanter recusavit: cumq; ei dice-
retur summum Pontificem in voto solemniter
virginitatis, quod nuncupaverat, dispensatu-
rum, Respondit, nares sibi potius, ac labia præ-
cisuram, & oculos evulsuram, quam in cujusq;
connubium consensuram: quare ne qui mole-
stiam ei hac in se facerent, benedictionem
virginalem ab Archiepiscopo Strigoniensi ac-
cepit. Miro vitam pro Christo ponendi deside-
rio tenebatur. Denique multis virtutibus, ac
miraculis in vita, & post obitum clara evolavit
in Cœlum die vigesimo nono Januarii, anno
Domini 1207 ætatis suæ vigesimo octavo, ex
quibus quatuor, & viginti in Cornobio sanctis-
sime traduxerat.

*Gertrudis
virgo sive
Thruta.*

Gertrudis, sive Thruta, virgo sanctissima,
cujus admirabiles revelationes circumferuntur,
quas in hoc opere interdum citavimus, diversa
tamen ab ea, qua 17. Mart. in Martyrologio me-

moratur. Hæc quinquennis in Monasteriū vir-
ginum Heldephense Ordinis Benedicti in Libe
Eislebio Comitatus Mansfeld, cuius postea fa-
cta est Abbatisa, adducta, ubiq; omnium vir-
tutum splendore refulsit, sed præcipue cordis
humilitati ac munditiæ vacabat, D. oq; per ar-
dentem charitatem conjugii iudebat: cuius
corpori Dominus præclaro vulnere suorum
stigmata testibilibiter impressit, ex miq; fami-
liaritatibus, ac benevolentia signa ostendit, vixit
in eodem monasterio cum beata Mechilde, de
qua mox dicemus, claruit autem Rudolpho
Imperatore qui imperare coepit anno 1275. In
ejus enim obitu pro electrone faciendâ orasse
serioitur lib. I. suarum revelat. capite 3. Hæc ex
libro suarum revelationum, & ex Blofio in O-
pusculo quod inscribitur *Monile spirituale* n. si-
ne ubi etiam testatur ejus revelationes, ut ipsi-
us verbis utar, à doctissimis & illuminatissimis
viris summa cum diligentia examinatas, quo-
rum unus post accuratam illarum lectionem
scripsit sententiam suam hoc modo: *Ego in ve-
ritate divini luminis sentio, neminem qui Deo
spiritu sit illustratus posse calumniari, aut impu-
gnare ea quæ in hoc libro habentur, nam catholi-
ca sunt, & sancta hæc Blofius.*

Mechildis virgo sanctitate conspicua, cujus
cœlestes revelationes aliquando citavimus, fi-
lia fuit Baronis de Hackerbon in Germania.
Hæc cum septennis à matre ad monasterium
quoddam suæ patriæ vicinum, in Libe Eislebio
Comitatus Mansfeld in quo beatam Gertrudē
vixisse diximus, forte deducta esset, mansit ibi,
tandemq; religionem professâ est, quæ in Dei
amore, ac solidis virtutibus humilitate præfer-
tum & obedientia, & in ægritudine calculi, ac
doloris capitis (quibus cruciabat) patientia,
adeo excrevit, ut Deo fieret familiarissima, à
quo multa cœlestia secreta intellexit, aliq; su-
mæ benevolentia signa accepit; cum enim fer-
4. Paschæ ex verbis illis Missæ, *Venite benedicti
Patri mei*, insolita repleta lætitia in hanc ad
Dominum vocem erupisset: *O si una essem ex
illis benedictis, qui hanc vocem tuam audituri
sunt.* Dominus ad eam. *Certo scias te unam ex
illis esse, & ut nihil dubites, cor meum in signum
amoris tibi trado.* Ex quo tempore mira devo-
tione erga Christi Domini cor affici coepit, à
quo innumera se beneficia consecutam profi-
tebatur, tandem in horamortis à Domino il-
dem verbis est invitata: *Veni benedicta Patri
mei posside paratum tibi regnum à constitutione
mundi.*

*Revelat.
Gertrudis.*

*Mechildis
virgo.*

*Eidem
Christus
cor suum
pro amore
ac cœlestis
gloria pig-
nore dedit.*

mundi, monuitque illam domi, quo cor suum in pignus amoris ante aliquot annos donaverat, hæc ex vita ejusdem, & apud Biosium in suo moni spirituali in fine.

Catharina Senensis virgo.

64. S. Catharina Senensis Ord. Prædicatorum admiranda sanctitatis virgo à prima ætate tanta vitæ sanctimonia Deo servire cepit, ut nullam unquam lethalem culpam toto vitæ tempore admiserit, teste ejus Confessario, qui generalem ejus excepit confessionem, quinquennis salutationem edocta Angelicam eam crebro repetebar, & per singulos gradus ejusdem scælæ ascendendo, & descendendo genuflexa eam Deiparæ recitabat, virginis votum in tenera ætate Deo nuncupavit: cumque nuptias, quibus eam parentes, & germani illigare volebant, constanti animo recusaret, ea de causa multa convitia, & minas est perpessa, & ut ejus animum frangerent, amota ancilla culinaria sordidis culinæ officinis addidit, permissa tandem liberè Deo vacare, durissimam vivendi rationem in: siquidem lectus erant ligni asseres nudi, solis herbas crudis abque patre vescabatur, catena ferrea latera adeo stringebat, ut carni propemodum concreta videretur, multo tempore quotidie carena ferrea ter: sed quo horæ spatio in singulas vices dursissime se diverberabat, sanguine ad pedes manare, sacro deinde Prædicatorum habitu suscepto divinis meditationibus, ac contemplationibus mirifice vacabat, ita ut sæpissime in eccliam raperetur, & jerem divinarum altissima cognitione instrueretur, triennii spatio silentium sibi indixit, ut nulli profus loqueretur, nisi cum peccata confiteretur, magna familiaritatis signa Christus Dominus ei exhibere dignatus est, siquidem de multis ipsemet eam iussit, sæpissime ei apparebat, & ante dum beatissimam Mariam suam secum adducebat, itemque alios Sanctos, cum illa panter non raro Psalmos dicebat, tempore Bachanahorum cum in sua cellula inclusa peteret fidei perfectionem, Christus cum sanctissima Matre sua, & aliquot Sanctis apparet mirabili modo eam sibi depondit, ex quo tempore Dominus seipsum ad nomen convertationem, ut eorum salutem promoveret, eam misit, in quorum conversionem diligentissime incubuit, multoque ad peccatorum poenitentiam, & perfectionis studium precibus & exhortationibus pertraxit, erga pauperes & egenos benignissima, quicquid eis poterat largi manu erogabat, ingens ei erat sacra Eucharis-

Eandem sibi Christus depondit.

tiæ suscipiendæ desiderium, ex cujus perceptione mirifice recreabatur.

In quodam raptu Christus Dominus quinque sua vulnera non sine magno ejus dolore illi impressit, cum autem sedes Apostolica magno cum Reipublicæ Christianæ detrimento ad 70. circiter annos Avenione constitisset, ipsa multis laboribus Senis Avenionem usque profecta Gregorio XI. persuasit, ut in Urbem cum universa curia rediret. Innumeras malignorum spirituum tentationes, turpium præsertim cogitationum, quas ejus menti importune ingerebant, fortiter superavit, multorum calumnias, & persecutiones non minus patienter, quam viriliter toleravit. Demum multis laboribus pro Dei gloria, & animarum salute susceptis, plurimis, & ingentibus miraculis clara felicissime migrat ad Christum die 29. Apr. anno Domini 1380. ætatis suæ 33.

Eidem quinque sua vulnera Christus impressit.

Coletta virgo monialium S. Claræ reformatrix præclarissima apud Corbeiam in Picardia Roberto, & Margarita progenitoribus, cum esset quadrima singulari Dei beneficio mentem ad Deum perpetim elevatam habere cepit, cumque multis, magnisque virtutibus esset cõspicua, corpus suum horrido cilicio, triplici catena ferrea, humi cubatione edomabat, precibus, ac meditationibus addita, virginis, ac puritatis in se, & in aliis studiosissima, zelo animarum fervens pro peccatoribus assidue, & ardentem magno cum eorum fructu Deum precabatur, quod cum in spiritu S. Vincentio Ferrer. revelatum fuisset, in Gallias veniens, eam invisit, & mutua cum consolatione est allocutus. Reformationem sanctimonialium Ord. S. Claræ est aggressa, ideoque earum omnium quas ipsa esset reformatura, vel quæ sub ea vitam monasticam, quam Clarissarum vocant, suscepturæ erant, constituta est Abbatisa. Eius itaque opera multa sunt extracta, vel reformata monasteria, non modo faminarum, sed etiam virorum in Germania, Gallia, Burgundia, Sabaudia, aliisque Regionibus, multi item utriusque sexus ex omnibus monasticis ordinibus S. Benedicti, Carthusianensium, Cælestinorum, Canonico-rum regularium suorum superiorum permissu ad monasteria Colettana sub perfectionis vitæ prætextu se contulerunt, ut est in ejus vita c. 12. ejus sanctitatem Deus compluribus per eam editis miraculis testatam fecit. Cum iter ageret sororibus, & aliis comitata, vel etiã cum in monasterio degeret à facinorosis hominibus dânum ali-

Coletta virgo.

Eandem à S. Vincent. Ferrer. divino in sanctu agnoscebat.

quod sibi, suisque timens, sororibus litanias, ut recitarent, edicebat, sicque Dei benignitate incolumis cum suis evadebat, in quod aliquoties ei contigisse in ejus vita capere 26. & 27. narratur, tandem pluribus bonis operibus, & apud Deum meritis exornata migravit in caelum die 6. Martii anno Domini 1447. hæc ex ejus vita apud Surium tomo 2. & Chronic. S. Fraac. p. 3. libro 3.

Catharina Bononiensis.

Catharina Bononiensis, virgo sanctimonialis Ordinis sanctæ Claræ sub instituto sancti Francisci vitæ sanctitate illustris, quinquagenaria obiit anno Domini 1464. die ultimo Martii cujus vita habetur in Chronicis Minorum part. 3. l. 4. c. 31.

B.M. Teresa virg.

65. B. Virgo Teresa Carmelitarum Discalceatorum Fundatrix, cognomento à Jesu, cui se totam tradiderat, tanquam tydas quoddam lucidissimum nostra ætate effulsit. Hæc natione Hispana in civitate Abalensi anno 1515. claris orta natalibus, septennis magnos ad pietatem stimulos, & ingens martyrii desiderium sensit, duodennis vero in tota matre, coram Deiparæ Imagine eâ cum lachrymis obnixè precatur, ut in filiam admittere dignaretur: ex quo tempore in suis necessitatibus Deiparæ patrocinium est experta: vigesimo ætatis anno in cœnobium sanctimonialium beatissimæ Virginis Mariæ de monte Carmelo, repugnante patre, non sine magna suæ carnis contradictione, ac lucta est ingressa. Post aliquot annos à suo in cœnobium ingressu uni ex PP. Societatis Jesu confessionem totius vitæ generalem peregit, ab eoq; ut meditationi Dominicæ passionis, & propriæ mortificationi vacaret, est instructa, ex quo tempore animi quietem sentire cepit. Deinde post septem, & viginti annos in eo monasterio exactos, magno animo reformationem Discalceatorum, & Discalceatorum ejusdè Religionis Carmelitarum divino jussu instituit, multis extinctis monasteriis, in quibus vitæ ratio ab eo tradita, sanctitate, & corporis aupertate, contemplatione item in Deum, & actione ad proximos juvandos præclara cecidit. Mulier sane humilitate, paupertate, obedientia, prudentia, rerum divinarum cognitione, in diuturnis suis morbis patientia insignis, & in proximos, quorum salutis, præsertim infidelium ardenti desiderio tenebatur, charitate, ac zelo incensa, orationis, & contemplationis dono excellens, charitate in Deum singulari, cui die quadam, ut in ejus imagine expressum cernitur, Angelus

Eadem ab

apparuit spiculo aureo ad summitatem ignito, vitæ saucians, & laniata revellens, quo vulnerere incredibili divini amoris incendio exarsit, ex flagrantissimi quoque in Deum amoris impetu sanctæ ejus anima corpore soluta existimatur, quemadmodum ipsa post obitum revelasse scribitur. libros cælestis sapientiæ repletos & spiritualium rerum doctrina præstantes confersit: multis denique pro divina gloria laboribus, & contradictionibus superatis, Abulæ die 4. Octobris anno salutis 1582. ætatis 67. ab inchoata reformatione 26. obdormivit in Domino. ejus corpus odorem suavissimum spirans, & liquore fragrantissimo manans, integrum post multos ab ejus obitu annos est receptum, & summa pietate à fidelibus in visum, & colitur: cujus intercessionis opem complures experti sunt, vitæ suæ initia, & progressus impleret jussu sui Confessarii conscripsit, integræ tamen vitam literis mandavit noster Franciscus Ribera, religiosissimus æque, ac doctissimus, cujus extant præclarissimi Commentarii in Prophetas minores, in Apocalypsim, de templo Salomonis, & in epistolam ad Hebræos.

Quamprimum alia virgines præclarissimæ quæ pro Christo virginitatem integerrimam servarunt, in hyloriis recensentur, & præsertim in vitis sanctorum, quas Surius tomis septem collegit, eas ne opus hoc nimium crescat, præterimus. Thomas Bozius complurium nomina memorat tom 2. de signis Ecclesiæ lib. 22. n. 12. & seq.

Euphemia nobilis quædam virgo in annis puerilibus castitate Deo dicavit: sed cū parens propter ipsius pulchritudinem, eam quamvis remitentem cuidam Comiti desponsasset, ipsa Capellam ingressa, opem Deiparæ invocans cultro natalium sibi præciderit, & labia: quare ab irato patre cuidam rustico in ancillam tradita, magnis laboribus, & plagis ab eo affligebatur, quæ omnia læto animo ferens, Deo quod aliquid pro eo pateretur, gratias agebat: septem vero in his expleto, nocte Dominicæ Nativitatis familia ad mensam confidente, ipsa ad stabulum laudes Deo redditura se contulit, ubi Deipara Angelorum, & Virginum multitudine stipata immenso fulgore circumfusa, eam ad constantiam est hortata, natum, & labia ipsi restituit, quod ubi rescivisset pater ejus, in loco stabuli Virginum claustrum construxit, in quo Euphemia Deo serviens brevi quievit in Domino hæc in Spec. Exempl. dist. 9. n. 22.

66. Nec

*Angelo di-
vino amo-
ris spiculo
vulnera-
tur.*

*Ejusdem
corpus in
tegrum
servavit.*

*Euphemia
virgo.*

*Eidem Ma-
ria cælesti
comitata
Choro ap-
paruit, &
na sum, et
labia præ-
cisæ resti-
tuit.*

*Leodienſes
virgines è
vira peri-
culo pro
virginita-
te ſuſceptis
evadunt.*

66. Nec ſilentio prætereunda eſt virginum, ac Matronarum Leodiensium in tuenda pudicitia animi invicta fortitudo, & divina in eis ſervandis providentia, quemadmodum teſtatur Jacobus de Vitriaco Card. in prologo vitæ B. Mariæ de Oegnies ab eo editæ, quæ extat apud Sur. tom. 3. In deſtaſtatione, inquit, Leodiensium mulieres, quæ ad ſacras ædes confugere non potuere, in flumen ſe præcipitarunt potius mori volentes, quam caſticitatis jacturam facere; nonnullæ etiam in cloacas inſilierunt fortore extingui malentes, quam prodere virginitatem: Chriſti tamen benignitate in tanta multitudine nulla prorsus vel vitæ vel caſticitatis accepit detrimentum. Una ex iis ſancta muliere in flumine periculoſè laborante, duo ex hoſtibus in navicula ad eam properarunt, & cum illam extraxiſſent, volebant turpiter ea abuti: ſed quid fecit caſta inter leones, agna inter lupos, columba inter accipitres? maluit iterum in flumen ſe demergere, quam corrumpi: itaq; deſiit ex navi in undas; ſed cum navicula illius ſaltu depreſſa mergeretur, duo illi meiſi perierunt, illa verò abiq; ullo corporis, & animæ damno fluvio obſequeute ad litus emerſit. hæc ille.

*ALIQVOT ALIÆ VIRGINES
ex Martyrologio.*

His expeditis, aliæ quoq; mulieres, quæ virginitatis ſtorem cuſtodientes in pace ad caeleſtem ſponſum evolarunt, ex Martyrol. Rom. aliqua interdum adnotatiuncula adjecta breviter recenſendæ ſunt.

Illuminata virgo Tuderti 24. Nov. claruit temporibus Maximiani Imper. quemadmodum ex eius rebus geſtis conſtare teſtatur Cardinalis Baron. in notis ad Martyrol.

Romana virgo Tuderti 23. Februarii, quæ à ſancto S. I. eſt ſo Papa baptizata, in antris & speluncis caeleſtem vitam duxit, & miraculorum gloria claruit. Temporibus Conſtantini Imperatoris, & S. Iuſtini ſummi Pontificis.

Sabina virgo in pago Tricaffino 6. Auguſt. virtutibus & miraculis glorioſa, quæ ſeuor fuiſſe dicitur S. Saviniani Mart. à Petro lib. 7. Catal. 134.

Patruſia virgo Neapoli 25. Auguſti temporibus Conſtantini Imperatoris, cujus no-

mine celebre ſanctimonialium 'cœnobium Neapoli eſt inſignitum, ubi ejus corpus requieſcit.

Aſcella virgo Romæ 9. Decembris, quæ ut B. Hieronymus epiſt. 15. ad Marcellam ſcribit: *Ab utero matris benedicta, vitam in jejuniis, & orationibus uſq; ad ſenectam produxit. Hæc u-nim cellula incluſa anguſtiſſimè latitudine paradisi fruebatur; jejunium pro ludo habuit, in ediam pro reſtitione: pane enim, ſale, & aqua frigida contenta intra cubili ſui ſecreta manens nunquam viri alloquium noverat. operabatur manibus ſuis, ſponſo autem orans loquebatur, aut pſallens, ad martyrum limina pœnè inviſa properabat.* Hæc ex Hieronymo, qui alia præclara de ejus ſanctitate ſcribit loco citato.

Macrina S. Baſilii Cæſarienſis Episcopi ſoror quamvis ab Angelo adhuc in utero matris Thecla fuerit vocata; nomine tamen Macrinæ aviæ ſanctiſſimæ ſæminæ eſt appellata, hæc viro deſponſata, mox illo vita ſuncto virgo permansit, & monaſticum inſtitutum complexa feliciter tandem obdormivit in Domino, teſte Nyſſeno ejus fratre in epiſt. ad Olympiam, in qua S. Macrinæ Sororis eſt prolecutus. hæc Epiſtolam Surius aſſert tom. 4. ejus dies in martyrol. die 19. Julii celebriſſis habetur.

Apollinaris virgo 5. Jan. filia Anthemii Conſularis viri religioſi, qui deſuncto Arcadio pro Theodoſio impubere adminiſtravit imperium.

Euthochium virgo 28. Sept. B. Paulæ filia, *virginitati, & Eccleſiæ*; ut Hieronymus ait epiſt. 27. *Preſtoſum Moniſ*, quæ ad Præſepe Domini cum aliis virginibus cnutita à matre ei ita ſemper adhaſit, ejuſq; obedivit imperiis, ut abſq; ea nec procederet, nec cibum caperet, & ne unum quidem nummum haberet poteſtatis ſuæ, ſed & paternam, & maternam ſubſtantiam à matre diſtribui pauperibus lætaretur: demum præclaris meritis fulgens migravit ad Chriſtum anno 419.

Euphrafia virgo Thebaide 13. Mart. claruit Theodoſio imperante filia Antigoni, & Euphrafie, de quibus ſed. ſeq. qui ea ſuſcepta continentiam ſervarunt.

Helena virgo Ant. ſtodori 22. Maji, quæ ex Molano in Uluardum, ſicuti in geſt. S. Amatoris legitur, multimoda meritorum virtute claruit, & miraculis effulſit tempore Theodoſii ſenioris, & Honorii ejus filii.

Con-

Confortia virgo in monasterio Cluniacensi 22. Junii filia S. Eucharii postea Episcopi Lugdunensis.

Niceris virgo Bithyna Constantinopoli decellit 29. Decemb. quæ sub Arcadio Imperatore ex Sozomeno lib. 8. c. 23. S. Joanni Chrysofostomo ad dictissima, genere illustri, perenni virginitate, præstantiq; vitæ celebres, res divinas usq; ad mortem humanis proposuit; amplissimis enim bonis injustè spoliata non stromachabatur, & ex paucis quæ reliqua erant, aliis largiter suppeditabat, & usq; ad senium proveccta sanctitate claruit.

Honorata virgo Papæ 11. Jan. soror S. Epiphani Episc. Ticinensis ab eodem Deo consecrata an. Domini 471.

Placidia virgo Veronæ 11. Octob. quam Petrus in Catal. lib. 9. cap. 70. scribit filiam fuisse Valentini Imperatoris, & Evodixæ Augustæ.

Chelidonia virgo in Latio, decimo tertio Octobris, cujus corpus in monasterio Ordinis sancti Benedicti apud Sublacum religiose est conditum.

Philomena virg. apud Septempedanos in Piceno 5. Junii, cujus corpus in templum sancti Laurentii in ea Urbe translatum fuit à Sancto Severino Episcopo tempore Totillæ Gothorum Regis.

Benedicta virgo Romæ sexto Maji, quæ in eodem monasterio cum S. Galla filia Simmachii, qua intumè diligebatur, vixit temporibus Gothorum, quæ die 30. ab obtu S. Gallæ eam in cælum est secuta, teste S. Gregorio 4. Dial. c. 13.

Georgia virgo Avernis 15. Februarii, de qua Gregorius Turonensis lib. de gloria confess. capit. 24. illud memorat prædidit eam religiosam, atq; Deo devotam, quo ab Urbis strepitu magis se subduceret, rui vitam d. x. ubi quotidie jejunis, & orationibus insistebat; eum autem diem obiisset, & in oppid. Basilicam sepelienda in pheretra deferretur, caelestibus est honorata exequiis, nunc columbarum grex super eam volare cepit, illamq; volando sequi; qua in Basilicam delata super aedes tectum confedere columbæ, eaq; sepulta ad cælum evolavere.

Burgundofora virgo Abbatis in Anglia 3. Aprilis, claruit annum Domini circiter 610.

Eustolia, & Sopatra virgines Constantino-

poli 9. Novembris Mauriti Imperatoris filia.

Aurea virgo Lutetia Parisiorum quarto Octobris claruit in Gallis temporibus Dagoberti Regis Francorum annum Domini circiter 630.

Aldegundes virgo in Malbodio Hannoniæ Monasterio trigesimo Januarii, floruit sub Dagoberto Rege Francorum circa annos sexcentos quadraginta, hæc autem diveria est ab Aldegunde virgine filia sancti Basili Regis, & martyris, de qua agitur 20. Jun. vide Molanum in indice sanctorum Belgii.

Austreberte virgo in pago Rhotomagensi 10. Febr. miraculis celebris, floruit temporibus Dagoberti Regis Francorum an. Dom. circiter 640.

68. Gertrudis virgo soror S. Beggæ viduæ, de qua in Marty. ologio 17. Decemb. filia S. Pipini primi Ducis Babariæ, cujus vita apud Sur. 21. Februarii extat hæc Nivogellæ 17. Martii obiit, quæ despiciens mundum, & in omnibus sanctis officiis toto vitæ suæ cursu se exercens, ad Christum spontum in cælis migravit anno 664. b. Honorio Tertio in sanctos clara, teste Baronio in notis ad marty. ologium, hæc diveria est à Beata Gertrude, cujus revelationes præ manibus habentur, de qua nos supra egimus.

Severa virgo Treviris 20. Jul. fuit hæc genere clarissima soror S. Modaldi Episcopi Trevirensis, & ltræ conjugis Pipini Ducis, claruit ann. circiter 660. Hæc virginitate sua Christo dicata in Virginum monasterio ab eodem S. Modaldo super Ripam Mosellæ constructo præficiur, ubi magna prudentia, & vitæ exemplo rebus sibi commissum adimitrat obdormivit in Domino. hæc ex vita S. Modaldi l. 2. c. 14. apud Sur. tom. 3. die 12. Maji.

Hiltrudis virgo in Hannonia 27. Septembris, claruit temporibus Pipini Regis Francorum.

Lioba virgo 28. Sept. miraculis clara; vixit temporibus Pipini Regi. Francorum, & Caroli M. Imperatoris. Hæc in Anglia nata, ibidem in Monasterio virginum sanctissime est educata à Tertâ Abbatisa Regis sorore, virtutibus clarissima, in cujus monasterio quingentæ erant moniales, ut videre est in vita S. Liobæ apud Sur. c. 5. Deinde Lioba à S. Bonifacio Episcopo Moguntino, qui postea in cly. martyrio est coronatus, evocata in Germaniam com-

Eidem insa faciunt columbæ.

complurium virginum in monasterio mater exitit, quibus, (cum esset liberalibus disciplinis imbuta, & in sacris literis eruditissima,) verbo, & exemplo præluxit; demum sanctissimo sine obdormivit in Domino. quemadmodum ejus vitæ auctor apud Surium memoriam prodit.

Edelburga virgo Angliæ 6. Julii, hæc Anglorum Regis filia, claruit anno Dom. 680. de qua Beda lib. 4. hist. Anglorum c. 9. ubi etiam plurimum laudat Thorithgid sanctimoniam, ab eadem Edelburga jam defuncta coelitus in suo obitu visitatam.

Modesta virgo Treviris 4. Novemb. claruit anno 680.

Othilia virgo in Territorio Argentoratensi 13. Decemb. hæc à nativitate cæca Baptismate visum recepit, exercuitque monasticam disciplinam in Allatia, claruit annum Domini circiter 700.

Irmina virgo Treviris 24. Decembris filia Dagoberti Regis, & ex Tithemio libro 3. de viris illustr. S. Bened. c. 130. claruit anno Domini 710.

Amalberga virgo apud Gandavum 10. Julii moritur an. Dom. 772. diversa ab Amalberga vidua, quæ eodem die recolitur in monasterio Laubaco, quemadmodum ex Molano in Usuardum dicemus sect. seq.

Maxima virgo apud forum Jul. 16. Maji, quæ multis clara virtutibus in pace requievit.

Melburga virgo in Anglia 23. Febr. filia Regis Merciorum.

Thecla virgo Abbatissa in Germania 15. Octobr. cujus mentio fit in vita S. Bonifacii apud Sur. die 5. Junii tom. 5.

Verena virgo in Territorio Constantiensi ad Aquas duras 1. Septemb.

Walburga virgo in Anglia 1. Maji, claruit annum circiter 750.

Antbusa virgo Constantinopoli 24. Julii, quæ sub Constantino Copronymo ob cultum sanctarum imaginum verberibus cæsa, & exilio relegata quievit in Domino.

Hildegardes virgo apud Bingiam in Dicecesi Moguntinensi 17. Septembr. claruit annum Dom. circiter 1160.

Elisabeth virgo Sconaugiæ 18. Jun. monasticæ vitæ observantia celebris, obiit an. Dom. 1165, suæ ætatis 36.

Rosa virgo Viterbii 4. Sept. claruit temporibus Fridenci Imper. pervenitq; ad tempora

Alexandri Papæ IV. qui sedit anno sal. 1254.

Agnes virgo sanctissima in monte Politiano Ordinis Prædicatorum ex hac vita decessit 2. April. an. 1317. suæ ætatis anno 31. suscepit Prioratum, quod munus ab adolescentia sapienter administravit anno 15.

Jucunda virgo in Æmilia Italiae Provincia 25. Novemb.

Liberata virgo Novocomi 18. Jan.

Aurelia, & Neomisia virgines Anagninæ 25. Septemb.

Oliva virgo Anagninæ 3. Jun.

Grata virgo Bergomi 1. Maji.

Digna virgo Tuderti 11. Augusti.

Aurelia virgo Argentorati 15. Octob.

Benedicta virgo in Territorio Senonensi 29. Jun.

Bona, & Doda virgines Rhemis 24. Apr.

Exuperantia virgo Trevis 26. Apr.

Vicina virgo Bigardis prope Bruxellam 17.

Decembr. cujus egregiam sanctitatem miracula crebra restantur.

Fredeſvinda virgo Oxovii in Anglia 19. Octob.

Obdulta virgo Toleti 5. Septemb.

Perſeveranda virgo 26. Jun.

ALIAE VIRGINES EXTRA MARTYROLOGIUM.

PRÆter virgines, quas in hac sectione, tum ex Martyrologio Romano, tum ex aliis auctoribus hæcenus commemoravimus, aliæ planè innumerabiles possunt in medium afferri, quas ne in immensum hæc tractatio excreſcat, consulto præterimus; sanctam tamen Constantiam Constantinensium, & al. quot ex illustrioribus, quarum in vitis Sanctorum apud Surium honorifica mentio habetur, huic sectioni velut coronidem adjungemus.

Constantia Constantini Imperatoris filia sanabili ulcere medicinam querens, ad B. Agnetis sepulchrum orans sanata, baptismum suscepit, virginitatem suam Christo vovit, templum magnificentissimum ad S. Agnetis sepulchrum via Nomentana erexit. cum autem Gallicanus vir Consulatus ad bellum Schyricum profecturus Constantiam sibi in uxorem deprecaret, Constantinus autem filiam nulla ratione assensuram probe noſtat, Constantia divino auxilio freta monet patrem ut Gallicano, ubi victor è bello redierit, eam pronuptat, attamen

Eccc

men

men usque ad nuptiarum tempus instar cuiusdam arrhabonis se ei tradituram Joannem domus suae praepositum, & Paulum primicerium, fratres eunuchos qui eum ad bellum comitentur, & vicissim ab eo accepturam Atticam, & Arthemiam virgines Gallicani filias. factum est autem ut Gallicanus absque sanguinis effusione Christi virtute, in quem praedicatione SS. Joannis, & Pauli, credidit, Schyras, à quibus Thraciam liberavit, redderet Constantino tributarios, quare ad Constantinum reversus, ut Christo se totum dederet, sponsae, & curiae nuncium remisit, consulari se abdicavit, & ad Ostia Tiberina secedens hospitalitati, & infirmorum servitio magno totius orbis exemplo impense vacabat, donec sub Juliano apostata inde expulsus Alexandriae pro Christo fide à Rauciano Judice gladio est percussus, cujus dies in Martyrologio 25. Junii recensetur; die verò sequenti sanctorum Joannis, & Pauli passio commemoratur. At verò Constantia cum Atticam, & Arthemiam in Christi fidem, & virginitatem colendam adduxisset, post vitam sanctae exactam migravit ad Dominum; per eam enim, quemadmodum testatur Ambrosius sermone de Passione Sanctae Agnetis, & illustres, sacra velamina susceperunt corpora SS. Constantiae, Atticae, & Arthemiae in templo, quod S. Constantiae dicitur, propè basilicam S. Agnetis condita fuere, quae anno 1605. dum Romae essemus, sunt inventa, eaque oculis conspeximus, ac venerati sumus. festum S. Constantiae 18. Februarii celebratur. Haec ex Breviario Romano 28. Januarii ex Martyrologio 25. Junii, & Petro de Natalibus libro 3. cap. 34.

Vinciana virgo ab incunte aetate integerrima sancti Landoaldi S. R. E. Archiepiscopi à Martino Papa ad praedicandum Evangelium missi, soror. Haec blandimenta mundi respiciens ab Urbe Roma fratrem secuta, condita est in monasterio Gandavensi in tumulo contiguo alteri tumulo, in quo jacet sanctus Landoaldus. Vincianae dies ex Molano in additionibus ad Ussardum die 11. Septembris commemoratur: in eodem etiam templo in alio sepulchro quiescit corpus S. Landradae virginis. haec in vita S. Landoaldi in ejus translatione, quam ponit Surius 19. Martii tomo 2.

Landrada virgo genere clarissima ex iis, qui majores domus in Gallia sunt appellati originem ducens, tempore Clotarii Regis,

qui à Clodoveo quartus fuit, parentibus unice, quam cum propagandae sobolis causa nuptui dare vellent, ipsa omnino recusavit. Verùm in cellula reclusa mira abstinentia, cilicio, humi cubatione se affligebat, quin etiam postea in deserto loco reclamantibus parentibus in quodam erecto tuguriolo vitam duxit plane Angelicam, quo multae virgines & viduae confluxerunt sub ejus ducatu in monasterio; quod Belisia est vocatum, ubi Landrada multis miraculis celebris, sancto sine quievit die 8. Julii ex Molano in additionibus ad Ussardum, cujus corpus primum in Silezia tumulatum, deinde sanctorum Angelorum ministerio cum Sarcophago delatum est in locum, ubi sanctus Lambertus Episcopus Tungrensis à S. Landoaldo fuerat institutus. ejus vita extat apud Surius tomo quarto.

Eusebia, Chrosendis, & Aldasensis virgines, patre Adalbado, matre S. Rictude, quae in monasterio Martiniensi postea vixit, ut dicemus sectione sequenti, eximia vitae sanctimonia floruerunt tempore Dagoberti Regis: Aldasensis enim natu minima, prima tamen omnium sancte obiit die 25. Decembris, Eusebia autem cum in Hamatico monasterio sub Gertrude Adelbaldi parentis Avia, ejus monasterii Abbatissa educaretur, ea defuncta, quamvis duodecim in monasterii Abbatissam est electa, ubi Angelicam vitam ducens in medijs adolescentiae annis ad caelestem sponsam evolavit: cum enim in obitu suas moniales concavatas, ad praecipuas quasque virtutes esset adhortata, omneque Domino commendasset, repente domus, in qua decumberebat, in mentio est lumine perfusa, quo recedente, sancta illa anima migravit è corpore die 17. Martii, aetatis suae 23. haec in vita sanctae Rictudis apud Surius 12. Martii, tomo 3. De Chrosendis verò sine, quae maxima natu erat, cum superstes fuerit sanctae Rictudi, nihil ibi de ea dicitur, nisi eam sanctam fuisse virginem, & post matrem ejusdem Caenobii fuisse moderatricem.

70. Ermelendes virgo in Villa Meldaricensi in finibus Brabantiae Ermenoldo, & Ermelenda, divitiis, & genere nobilibus orta, nec minis, nec blanditijs à parentibus ad nuptias invidas adduci potuit, quod virginitatem suam Christo devovisset: quare praecipuis sibi capillis; relictiis saeculi pompis, Christum

Landrada
tumulus
ab Angliis
transfer-
tur.

Num est secuta, & relicta domo, ac parentibus, in quandam villam se contulit, ubi die, noctuque piè Ecclesiam adibat nudis pedibus incedens: cum autem illi villæ duo Germani præessent, qui in ejus concupiscentiam exarserant; unus eorum per vim ipsam rapere statuerat, cujus insidias Angeli monitu declinavit, venitque ad villam Meldricem, ubi mira poenitentia suum corpus affligens folis herbis agrestibus vitam sustentabat, ibique sancto sine quievit, multis miraculis post obitum clara. vixit annum Domini circiter 620. circa tempora Dagoberti Regis, ut colligitur ex ejus vita, quam Surius ponit tom. 7. die 29. Octobris, quo item die eam recenset Molanus in addit. ad Uluardum.

Godiberta virgo in pago Ambianensi nobilibus parentibus progenita, cum à multis nobilibus in sponsam peteretur à S. Eligio Noviomensi Episcopo coram Rege Clotario, & parentibus annulo ejus aureo Christo desponderetur, & consecratur; quod illa lubenti animo amplexa, conjugalibus illecebris spretis, sanctum Eligium illic è secuta; Rex autem Clotarius suum ei, quod Noviomini habebat, dedit palatium cum Oratorio S. Georgii, & duabus villis, ubi cum duodecim sceminis, quas regebat, monasticam vitam cepit, virtutibus, ac miraculis clara obdormivit in Domino die 11. Apr. ex Molano in addit. in Uluardum: ejus vitam habet Surius tom. 2.

Gudila virgo, genere nobilis, parte Witgero, & matre Amelberga, qui, ut sectione sequenti dicemus, sanctitate floerunt, soror sanctæ Raineldis virginis & martyris; item Pharaïdis, & Ermelendis diversæ ab ea, de qua supra diximus, virginum, apud Brabantos celeberrima, & à sancta Gertrude filia Pipini è sacro fonte suscepta, & ab eadem in monasterio educata, atque ad virginitatem colendam est persuasa; cumque S. Gertrudis ex hac vita discessisset, hæc ad suos rediens, assiduis precibus noctu, diuque vacabat, demum sancto sine quievit die 8. Januarii ex Molano in Additionibus ad Uluardum, miraculis in vita, & post obitum illustis; cujus sacri corporis reliquiæ apud Bruxellam venerationi habentur. Ad ejus tumulum in vico Ham Brabantia in testimonium ejusdem Virginis, die ejus sepulturæ Populus arbor subito visa est virescere, & frondescere; hujus vita extat apud Surium tomo 1.

Neque hoc silentio prætereunda est S. Raineldis soror S. Gudilæ, de qua sic Molanus in addit. ad Uluardum die 16. Julii. S. Raineldis virginis, & martyris, sororis beatæ Gudilæ, quæ cum Grimoaldo Subdiacono, & Gondulpho familiari ab Hunnis pro fide Christi palmam martyrii accepit. Hæc ibi.

Noitburgis virgo neptis Plestrudis sceminæ nobilissimæ, conjugis Pipini, qui fuit Rajor domus Franciæ. hæc cum Colonia Agripinæ in monasterio à Plestrude condito cum ea degeret, & mortalem sponsam, quamvis nobilem, cui eam cognatam despondere statuerant, profus fastidiret, obnixè Dominum precatur, ut prius eam è medio tolleret, quam si nuptiis per vim illigari; quare voti compos à Christo ad cœlestes nuptias evocatur, floruit annum Domini circiter 700. cujus dies anniversaria ex Molano in additionibus ad Uluardum recolitur die decimo tertio Octobris ad ejus corpus exanime duo luminaria unum ad caput, alterum ad pedes divinitus ardentia visa sunt, ad quod spectaculum frequens populus cucurrit; dum autem ejus exequiæ peragerentur cujusdam defuncti cadaver in templum illatum juxta ejus feretrum deponitur, statimque ad vitam defunctus ille surrexit affirmans se sanctæ Noitburgis precibus à mortuis excitatum; corpus tandem ejus in Carthusiam Confluentinam translatum reverenter asservatur. ejus vitam habet Surius tomo 5.

Osmanna virgo filia quondam Regis Scotiæ per miraculum Domini in Gallias adducta sanctè vixit, ibidem defuncta, ac solemniter est sepulta in tumulo quodam ex alabastro in Crypta Jotrensis monasterii, cujus aliquando loci incolæ per incuriam oblii sunt, sed ipsam hæc omnia B. Ludgardis revelavit, ut videre est in B. Ludgardis vita l. 2. ap. Sur. 16. Junii, tom. 3.

Adelheides, seu Alheides nobilibus orta natalibus in tenera ætate monasticum institutum in cœnobio virginum suscepit; deinde ad monasterium Vilacense translata ejus cœnobii prima extitit Abbatisa, ubi plurimis virtutibus, ac miraculis clara obdormivit in Domino, cujus vitam habet Sur. die 5. Febr. tomo 1.

71. Opportuna virgo nobilibus, & Regiæ prosapiæ orta parentibus in pago Oximensi multis viris præpotentibus ejus conjugium ardentè desiderantibus, plurimaque donaria ad ejus animum illiciendum offerentibus

Ecce z

tibus

Angeli
monitu
impudici
insidias
vitat.

In Noit-
burgis in-
mulatione
duo divi-
nitus lu-
mina ac-
cenduntur.
Ejusdem
post obitum
precibus
mortuus
ad vitam
revocatur

In Gudila
tumulati-
one fron-
descit ar-
bor.

tibus constanter repudiatis, in cœnobio quodam Sagiensi Urbi vicino, sacrum virginitatis, quam Deo voverat, velum accepit; ubi multis clara virtutibus, uno sanctimonialium consensu in demortuæ Abbatisse locum sufficitur, quo munere piè, ac prudenter administrato, in suprema sua ægritudine à SS. Cecilia, & Lucia Deiparæ nomine ad cœlestes nuptias est invitata; sumpta deinde sacra Eucharistia, dum ii, qui ejus è vita exitum observabant, cum eadem Psalmos decantarent, ipsa ad ostium domus intendens ait: *Ecce advenit Domina mea beata Virgo Maria, cui vos commendat, extendens verò brachia quasi Dei Matrem complexura, sancta ejus anima carne est soluta, cujus vitam, & mortem multis miraculis Deus illustravit.* Hæc apud Surium die 22. April. tomo 2.

Agnes Regis Bohemiæ filia, ab eo in uxorem Friderico II. Imperatori promissa: cum audisset rationem vivendi S. Claræ adhuc superstitis, multis precibus à parente impetravit, ut sibi liceret soli sponso cœlesti servire, quare Pragæ constructo monasterio sub Regula S. Francisci ab ejus Fratribus ex Urbe Moguntina, ubi debebant, evocatis, habitum religionis cum compluribus nobilissimis mulieribus suscepit; quin etiam redditus amplissimos à patre monasterio, in quo vivebat, oblatos paupertatis studio recusavit, cujus exemplo in univèrsa Germania constructa sunt monasteria, ad quæ nobilium Principum, ac Dynastarum filia spretis mundi vanitatibus Christo despondebantur: Agnes verò non tantum genere, sed virtutibus, & miraculis illustris quævit in pace. Hæc in 1. part. Chron. S. Franc. libr. 8. cap. 42.

Gertrudis de Aestem virgo venerabilis, cujus vitam refert Surius tom. 7. die 16. Jan. hæc an. 1340. die Parasceve sacra Christi vulnera sibi imprimi sensit; obiit autem multis virtutibus clara anno 1358. die ipso Epiphaniæ.

Lydyvina virgo in Comitatu Hollandiæ oppido Schiedamensi parentibus probis, sed qui labore manuum victum sibi comparabant, orta; cum adhuc esset infantula Salutatione Angelica Deiparæ Imaginem officiosè salutabat: duodecim verò annos nata propter corporis formam ab opulenti viris in conjugium expetita patri id ei proponenti se virginitate omninò servare velle liberè respondit: cum autem lapsu quodam in glacie una ex costis ejus fracta esset,

ac occasione multis morbis afflictata, centum & eo amplius vermes quotidie ex ejus apostemate erumpebant, multis quoque morborum generibus, utpote dolore dentium, gutturis angina, vomitu, calculo, febris diversis temporibus vexabatur; ita ut 33. ann. in lectulo jacens adversa valetudine usâ sit. Dominicæ passionis meditationi vacabat; plurimis revelationibus, atq; Deiparæ crebris Angelorum visitationibus, à quibus aliquando ramum è Paradiso accepit, mirificè recreabatur; ad ipsam vero accurrentes piis exhortationibus ad meliora permovebat, anno 17. dolorum suorum circa festum S. Thomæ Apostoli in ipso crepusculo Christus Dominus ei apparet quinque vulnerum suorum signa in ipsis corpore impressa reliquit: sed cum hæc aperta vulnera latere non posse timeret, orante illa cutis illico vulnera contexit, dolore ac livore perpetuò remanentibus.

Neque hic silentio prætereunda est virgo alia Petronilla Lydyvinæ charissima, quæ diem suum obiit sanctissimè an. 1546. cujus gloria in quadam ecclasi præostensa est Lydyvinæ, ut videre est in ejus vita par. 3. c. 8. Demum Lydyvina post multos, & acerbos dolores in suis perpetuis morbis toleratos, sancto sine quævit die 14. April. anno 1433. ætatis 47. Philippo Burgundiæ & Hollandiæ Principe. Hæc in ejus vita apud Surium tomo 2.

Margarita Ravennæ in Oppido Bussio orta, tertio mense à sua nativitate cæca effecta, ab incunabulis sanctitatis specimen edidit, ad septimum annum ubi pervenisset, carne, & ovis abstinens semel tantum in die vescabatur, plurimis virtutibus, ac miraculis celebris; in cujus obitu cum ad ejus animam suscipiendam cœlites advenissent, quos ejus discipula nomine Gentilis se vidisse testata est, ipsa venerabunda eis assurgens animum exhalavit die 23. Jan. anno salutis 1505. ætatis 63. Hæc Hieronymus Rubeus libro 8. de gestis Ravennatum apud Surium tom. 7. 23. Jan. & Serphinus à Firma Canonicus Regularis in vita hujus Margaritæ, & Gentilis à se conscripta,

*AD Deipara
& Angeli
invocatur.*

*Stigmati-
b^o à Chri-
sto insigni-
tur.*

*Petronilla
V. gloria
Lydyvinæ
in ecclasi
ostensa.*

*Ejus ani-
ma à cœli-
tibus exci-
pi visa est.*

CONIUGES, QUI LICET MATRIMONII legibus astricti, virginalem tamen florem illum conservarunt: ii etiam, qui aliquot in conjugio susceptis liberis, vitam deinde castam concordie voluntate duxerunt: vel qui coniuge vita sancto secundas nuptias detrectarunt.

SECTIO VIII.

72.
Cur S. Iosepho Desponsata fuerit desponsata.

Inter alias quas c. 8. attulimus rationes quare Christus Dominus ex Matre quidem Virgine, sed desponsata nasci voluerit, illa fuit, quam S. Augustinus lib. 2. de consensu Evangelic. i. his verbis tradit: *Et sanè hoc exemplo magnificè insinuat, ut fidelibus conjugati etiam servata pari consensu continentia posse permanere, vocarique conjugum, non permixto corpora sexu, sed custodito mentis affectu.* ita August. Quod verum esse certissimo didicimus experimento tot conjugum, qui in lege Evangelica imitatione purissimi conjugii Desparæ, & Joseph, integerrimam virginitatem servarunt: horum aliquot omni laude dignos, quod in medio ignis non sunt æstuati, ad Dei gloriam recensimus. quibus atexam, & eos, qui altero coniuge, seu vivente, seu vita sancto cœlibem vitam duxerunt. Hos autem omnes majoris perspicuitatis gratia ad quinque classes revocabimus: Primum dicemus conjuges illos, qui egregia pietate conspicui, tum etiam uxor concordie voluntate virginitatis florem illibatam pariter custodierunt: Deinde virgines illas, quæ matrimonio iunctæ, ne virginitatis iacturam facerent, viris continentiam persuasere. Tum conjuges, qui post matrimonium ratum, nondum tamen consummatum, altero coniuge dimisso ad religionis portum se receperunt. Post conjuges illos, qui aliquot liberis procreatis, mutuo consensu continentiam in posterum simul coluere. Denique vi duas aliquot, quæ nulla ratione ad secunda vota adduci potuerunt.

Illud tamen hoc loco animadvertendum dignum videtur, hos ferè omnes non sua sponte, sed parentum imperio, vel aliqua rerum sic exigentium necessitate matrimonium iniisse, & singulari Dei favore alteri conjugum continentiam persuasisse: neque enim is, qui virginitatis tuendæ est cupidus, nisi peculiari Dei

instinctu moveatur, conjugem sub spe continentia ei persuadendæ ducere debet, ne propter carnis fomitem, quem in hac vita penitus extinguere nequimus, in virginitatis propriæ amittendæ discrimen temerè se coniciat; familiaris enim conversatio viri cum muliere, & multo magis in eadem domo. cohabitatio iis, qui castitatem tueri cupiunt summopere est cavenda propter ea, quæ in fine sectio. 2. disseruimus, ne sensim mollescat animus, & à carnis illecebris ad voluptates illicitatur.

Huc enim spectat doctrina ab Angelo tradita Beato Paphnutio, quam Cassianus collatione 15. cap. 10. his verbis narrat. Paphnutius ita multis vigens annis distractione præcipua, ut crederet se etiam carnalis concupiscentiæ laqueis penitus absolutum, dum lenticulæ pulmentum in adventu hospitem præparat, manus ejus in cibano flammis supervolante combusta est; cumque tristaretur, quod ignis non peperisset sibi, cui dæmonum cesserant prælia, subito sopore correptus, audivit Angelum Domini sibi dicentem: *Cur Paphnuti tristus es, quod nec dum peccatus tibi sit igitur iste terrenus, cum adhuc resideat in membris carnalium motuum, nec dum ad purum excelsa commotio, quos huic indicis experire extinctos, si virginem nudam, atque formosam, tenens tranquillitatem tui cordis immobilis, astusque carnalis pacificos in te sensus perdurasse.* Itaque hæc revelatione percussus senex, semetipsum examinans, nec pondus castimonie suæ hujus probationis ponderi compensare coniectans, intellexit majorem esse virtutem, & sublimiorem gratiam internam carnis libidinem extinguere, quam nequitias dæmonum extrinsecus irruentes Dei potentia subjugare, vel de obsessis corporibus propellere. hæc apud Cassianum, Ex quo facile colligimus maximum, quod in huiusmodi occasionibus ex parte carnis nostræ imminet periculum, quantoque studio illud viris spirituali prudentia, & integritatis amore præditis sit cavendum. Ad hoc enim confirmandum rectè accommodari potest illud Proverb. 6. *Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant, aut ambulare super prurum, ut non comburantur planta ejus.* & illud Eccles. 3. *Qui amat periculum in illo peribit.*

Sed veniamus ad eorum conjugium, in quo, & vir, & uxor ea sanctitate effullerunt,

Ecce 3 ut utri-

Castitas amittenda pericula ab Angelo enarrantur.

Prov. 6.

Eccles. 3.

ut utriusque virginitate castissimum Deiparæ cum sancto Ioseph conjugium sit adumbratum.

CONIVGES IN QUORVM MATRIMONIO VIRGINITATIS CASTIMONIA IN UTRIVSQUE ENITUR.

CHRYSANTUS, & DARIA olim Minervæ virgo, quæ Chryfanti opera ad Christi fidem ac virginitatem colendam est persuasa, nobili genere nati non tantum in conjugio virginitatis velo: verum etiam spiritali prole fecundi Romæ innumerabilem hominum multitudinem, hæc mulierum, ille virorum ad Christum converterunt; qui spretis mundi voluptatibus castitatem complectebantur. Quare sub Numeriano Imperatore post multas, quas pro Christo sustinuerunt passiones, inter quas Daria in Lupanar compulsæ leonis tutela à contumelia admirabili quadam ratione, ut supra sect. 6. diximus, defensa est, vivi tandem effossa terra; lapidibus obruti parem martyrii palmam sunt adepti. quorum festum Ecclesia 25. Octobris annua celebritate veneratur.

Daria in Lupanar compulsæ à Leone defenditur.

S. Julianus ac Basilissa virginitas à Laureæ à Christo & B. Virgine coronantur.

S. Julianus martyr Antiochiæ nobilibus, & Christianis parentibus ortus, omni disciplinarum genere excultus, decimum octavum annum agens cum virginitatem custodire decrevisset, à parentibus, quod unicus esset, uxorem ducere vehementer rogatus; tandem consensus divina revelatione præmonitus, sponsam virginitatem pariter servaturam: itaque nuptiis cum Basilissa virginis celebritatis prima nocte Basilissæ rosarium, ac liliorum fragrantiam hyemali tempore admiranti, Julianus odorem hunc virginalis pudicitie esse affirmat: quare ad castitatis votum facile illum perduxit; quos mirifice confirmarunt Christus sanctorum castitatus, & Deipara sanctarum virginum multitudine comitata, ab eis visi, eorumque propositum commendantes, qui aureas eorum capitis coronas imposuere, & ut intelligamus Christi virgines spiritalium filiorum fecunditate plerumque abundare: cum Julianus & Basilissa diu pudice simul, sancte, ac religiose vitam duxissent, utriusque parentibus ex hac luce subtrahitis, de aliorum salute solliciti, mona-

stera constituerunt: & Julianus quidem innumerabiles ad Christum convertens, complures etiam ad religiosum institutum traducens factus est decem millium monachorum pater. Idem ex Metaphraste habet Lippomanus tom. 7. & Surius tom. 2. Basilissa verò multarum virginum, ac mulierum mater extitit, Imminente verò Diocletiani persecutione Basilissa à Christo impetravit, ne qua ex iis, quas congregarat in discrimen veniret; eique revelatum est, omnes intra certum tempus ex hac vita migraturas, quas ipsa in pace securura esset. Julianus verò cum innumeris in clyo martyrio est consummatus, de quibus in Martyrologio die 9. Januarii.

Julianum cum sec. martyrii insignitur.

S. Henricus hujus nominis II. Imperator, Deiparæ studiosissimus, (quemadmodum ex iis, quæ cap. 35. diximus apparet) cum S. Chunegunde uxore sua perpetuam virginitatem coluit, non eos ab hoc proposito proli suscipiendæ desiderium, cui falces Imperii relinquerent removit, quin etiam virginitatem aliis bonis operibus addeò cumularunt, ut utriusque memoria celebris in Martyrologio habeatur. Sancti quidem Henrici 14. Julii. Sanctæ verò Chunegundis 3. Martii, de quorum virginitate, & pietate in templis construendis Gothicus Utrubiensis in suo Chronico, ita cecinit.

Conjuge virgine virgo permansit, & ille Catholicæ dedit Ecclesiæ numero quasi mille.

S. Emericus, cujus natalis dies 4. Novembris in Martyrologio recensetur, S. Stephani Hungarorum Regis filius cælitus monitus, ut virginitatem illibatam Deo consecraret, cum parentis precibus Regno consilere volentis sponsam regia stirpe ortam duxisset, carnis tamen integritatem sanctè custodivit ad mortem usque, quæ in annum 1032. incidit.

S. Emericus ad virginitatem cælitus excitatur.

S. Pelagius adolescens teste Theodoro eto lib. 4. hist. cap. 12. uxorem duxit; prima autem nuptiarum die in ipso nuptiali thalamo, sponsæ castitatem persuasit, eamque loco tororis habuit: cum que postea plurimis virtutibus ornatus in Episcopum Laodicensem assumptus esset, à Valente Imperatore Ariano in Arabiam propter fidem Catholicam est relegatus: tandem in Domino quie vit, cujus nomen in Martyrol 25. Martii recensetur.

S. Pelagius cum sponsæ virg. Ex Theodoro eto.

74. S. Eduardus Angliæ Rex vitæ sanctimoniam clarissimus, cujus simplicitatem Deus fovit

fovisse dicitur, ut nimirum timeri posset, qui nefciret irasci, virginalem castimoniam se vate decrevit. Procerum tamen rogatu, qui de eius successione erant solliciti, ut suum consiliun gereret, Ægicam conjugem duxit, cui ut una perpetuam virginitatem colerent, persuasit, ejus anniversaria dies in Martyrol. 5. Januar. annotatur; obiit verò anno Domini 1066. quem Alexander III. sanctorum catalogo adscripsit.

Amon in Ægypto ex Palladio in historia Lausiaca cap. 7. cum vigesimum secundum ætatis annum ageret, parentibus orbatus, vi à suo patruo mulieri matrimonio junctus est: prima verò nuptiarum nocte conjugem in eam adduxit sententiam, ut secum pariter virginitatis institutum complecteretur; in eadem quidem domo, diversis tamen lectis, quod cum annos duo de viginti constanter servasset, tandem conjugis consensu, relicta ei domo, ad interiora montis Nitriæ secessit, ubi alios 22. annos commoratus ad summam perfectionem pervenit, bis in anno videns beatam confortem, demum miraculis clarus quievit in Domino. ejus animam S. Antonius ab Angelis in cælum assumi vidit, quod etiam testatur S. Athanasius in vita S. Antonii.

Ex Cassiano.

Rustici virginitatem colentis aspectu aamon ab obsess. fugatur.

Quidam Rusticus apud Cassianum colat. 14. c. 7. quotidiano manuum opere victum quærens Abbati Joanni primitias frugum detulit, quo adveniente perterritus ferocissimus demon, qui obsessum ad Abbatis Joannis præceptum relinquere despexerat, cum reverentissima, ut ait Cassianus, nominis illius inclamatione discessit. cujus gratiam senex admiratus, diligentius vitam ejus persequutus; tandem ille confessus est, uxorem se parentum imperio compulsam, cum profiteri monachum vellet, ante 31. annos accepisse, quam nemine etiam nunc conscio fororis loco à se virginem custodiri: quo audito admiratus senex tantam hominis virtutem proclamasse scribitur, non immerito demonem, qui se despexerat, illius non tolerasse præsentiam.

Vir nomine Iosuro cum sponsa virg.

Quidam Injuriosus nomine, de Senatoribus Arvernais cum magnis opibus puellam sibi similem desponsavit, erat autem uterque unicuique patri: verum à puella mira eloquentia, & lachrymis ad perpetuam continentiam propter Christi amorem servandam est persuasus, quare in eodem strato multis an-

nis quiescentes, illibatam tamen pudicitiam servarunt; deinde communi consensu vir clericus factus est: puella verò religiosum habitum suscepit, quæ cum ad Dominum migrasset, corpusque ejus sepulturæ mandaretur, vir ejus elevatis ad cælum manibus: *Gratias, inquit, tibi ago Domine, quod sicut etiam mihi commendare dignatus es, ita tibi reddidi ab omni voluptatis contagio impollutam; at defuncta subridens: Sile, inquit, vir Dei, quia non est necesse satvari nostram, namine interrogante, sepulchrum. post aliquod verò tempus defuncto viro, ejus corpus in opposito pariete ejusdem basilicæ sepultum est. Verum mane factum invenerunt pariter esse sepulchra, quæ longe inter se distare reliquerant, ut quos tenet locos cælum, corporum non sepatet monumentum. Hos usque hodie duos Amantes incolæ vocant; & summo venerantur honore. hæc ferè ad verbum ex Gregorio Turonensi lib. 1. histor. Franc. cap. 47. & in lib. de glor. confess. cap. 32.*

S. Amator à teneris pietati addictus, parentum imperio coactus Virginem desponsavit, quam ad virginitatem secum servandam induxit, cujus votum uterque nuncupavit, quo facto Angelus Domini unicuique suam coronam imponens, eos in sancto proposito roboravit; puella igitur monasterium est ingressa; ipse verò primum Clericus, postea Antisiodorensis Episcopus factus sanctitate clarus, decessit anno Domini 421. ejus memoria in Martyrol. 1. die Maii recolitur: cujus gesta recitat Vincentius Beluacensis in specul. histor. lib. 20. cap. 6. & Petrus de Natalibus in catal. lib. 4. cap. 113. Surius tom. 7. 1. die Maii.

76. S. Arnulphus genere nobilissimus S. Remigii in baptisate filius fuit, huic Clodoveus Rex Stambergam neptam suam in matrimonium tradidit; uterque tamen virginitatis servandæ propositum suadente S. Remigio concepit: ipse igitur bonis suis uxori relicto ex divina revelatione diurnam annorum suscepit peregrinationem, duos mortuos vitæ restituisse dicitur: tandem miraculis clarus quievit in Domino 15. Calen. Augusti, hæc ex Petro in Catalogo libro 6. cap. 113. Sigebertus verò in Chronico ad annum Domini 543. Sancti Arnulphi meminit his verbis: *Sanctus Arnulphus Sancti Remigii baptisato filius in Gallia claret, qui post multos in*

Sponsa post obitum sponsi alloquitur. Eorundem sepulchra viris uniuersis.

S. Amator cum sponsa servata virginitate lauream ab Angelo coronatur.

S. Arnulphus in Stamburga.

Arnulphus mortuos duos ad vitam vocat.

ptadi.

pradicando Christum agones martyrizatur in Sylva Parisiorum Aquilina, & à Scaviberga conjugem quondam sua tumulatus est, hæc ille. An verò unus, & idem sit Arnulfus, de quo Petrus in Catalogo, & Sigebertus aliorum esto iudicium.

Vir, qui cū sponsa virginitatem servarat à carcere ab Angelo educitur.

In Insula Samo quidam à parentibus invitatus uxorem ducere cogitur, quam ad secum pudice vivendum induxit, factus verò Presbyter more Græcorum, quorum Sacerdotibus uxores permittuntur, ambo simul virginitatem servare in Ecclesia pfallebant: cumque aliquando Episcopus falsis quibusdam delationibus perimortus, cum in carcerem coniecisset, die dominico Angelus in specie juvenis speciosissimi cum eduxit, præcepitque ut Missarum officium in suo vico perageret, quod cum Episcopus audisset exstimans eum aufugisse, magis in eum est commotus, sequenti verò die ab Angelo in carcerem reducit, accessit verò ab Episcopo rem candidè aperuit, intellexitque Episcopus juvenem illum fuisse Angelum Domini, quare Deum glorificans eum in pace dimisit. hæc Sophronius in Piato spirituali cap. 108, ex relatione Isidori Abbatis Cœnobii in eadem Insula, qui postea in eadem regione ad Episcopatus munus esse vectus.

Pratum spirit. Isidorus Episc.

S. Vandreg. filius Abbas cognomento Vando Pipini Francorum Principis contobrinus à Dagoberto Galliarum Rege Comes Palatii factus parentum horratu, licet invitatus, nobilissimam puellam despōdit, quæ ejus suavis virginitatem cum eo servare statuit: quin etiam, eo munim consentu, illa sanctimonialium monasteriū ingressa est; ipse verò primum clericus, mox monachus, & Abbas effectus sancto sine quievit ann. Dom. 665, de quo Surius cum Martyrol, die 22. Julii, & Petrus in Catal. lib. 6. cap. 127.

Petr. de Natal. S. Eleazarus sine Elzarius cum sponsa virgin.

S. Eleazarus, sive Elzarius Ariani in Apulia Comes genere clarus, cujus dies in Martyrol. 27. Septemb. habetur cum jussu Caroli II. Regis Neapol. decennis ipse Massilia Delphinam virginē nobilissimam despondisset, ab ea ad virginitatem secum pariter servandam inductus est; quare quamvis in eodem lecto decumberent, Deitamen beneficio incorruptum cum conjugis virginitatis florem contempnavit, ac miraculis clarus, ex hac vita decessit anno Domini 1325.

76. Ansbertus, & Angadrisina nobilissimi in Gallia à parentibus conjugio colligati virgini-

tatem pari voto servarunt, illa tamen quo à parente permitteretur in monasteriū se reciperet, oravit Dominam, ut deformis efficeretur, quare ejus facies immundissima lepra occupatur, nec ulla medicorum medicina curari potuit, donec sacro velamine in monasterio suscepto pristinae pulchritudini, & valetudini, ex templo est restituta. Ansbertus vero primum monachus, deinde Rhotomagensis Episcopus sanctitate clarus decessit anno 690, ejus dies in Martyrol. 9. Febr. recensetur. hæc apud Sur. in vita S. Ansberti tom. 2.

Angadrisina oris deformitatem ad corpus impetravit.

Alfonso II. Castellæ Rex cognomento Castus sic vocatus, quod purioris vitæ studio uxorem Bertam nunquam attigerit id quod Volaterranus lib. 2. & Marina lib. 7 de rebus Hispaniæ cap. 9. testantur. Is victorij clarissimus ad duos, & quinquaginta annos regnavit, obiitque anno Domini 844. ætatis 85. Volaterranus ejus adhuc viventis miraculum refert in aurea Cruce, quam Ovetensi templo donatam fama est eum sine artificio è vestigio factam comperisse. Mariana verò affirmat Alfonso exornandi Ovetensis Templi à fundamentis à se extructi sollicitum fuisse; ideoque duos Angelos aurificum specie Crucem auream gemmis distinctam, auroque fulgentem eleganti forma perfectisse, & Crucem perfectam nunquam comparuisse.

Cruce Alphonso Regi divinitus elaborata.

Boleslaus dictus, Pudicus, Poloniæ Rex, virginitatem cum uxore Chungegunde servavit, de quo Cromerus lib. 8, de rebus, & gestis Polonorum sic scribit: Boleslaus Belæ IV. Hungarorum Regis filiam Kingam, quæ & Chungegundis dicta est, anno Christi 1239, uxorem duxit, puellam moribus, & sanctimonia vitæ nobilem; dos ei quadraginta millia marcarum fuit. Talem autem conjugem Beatus Boleslaus primis nuptiarum diebus non attigit. Inde confirmata postea cōsensu mutuo religione ambo perpetuam vivere continentiam: Hinc Boleslao Pudici cognomen inditum. hæc Cromerus. De eo Clemens Janitius Polonus cecinit.

Conjuge consensit cum Virgine, virgo maritima.

Defuncto autem Boleslao Chungegundis opibus in egenorum utum, divinumque cultum collatis in monasterio à se fundato religiosum institutum complexa, annis duodecim vitam duxit asperissimam, miraculis post obitum illustis.

CON-

CONIUGES, QUI ANTE MATRI-
monium consummatum, altero coniuge,
dimisso, ad religionem se con-
tulere.

AD secundam hujus sectionis classem spe-
ctant ii, qui post initum matrimonium
Christi privilegio usi, relicto altero coniuge
ad religionem convolarunt, etenim in favo-
rem religiosi status, in quo Christus mortali
conjugi præfertur, potestas fit alteri conjugum
post matrimonium rite celebratum, quod ta-
tum appellant, ante copulam postquam con-
summatum vocant, ad religionem se confe-
rendi invito quamvis, vel contradicente alio
conjugi, cui tamen licet cum alio matrimo-
nium contrahere, cum per solemnem religio-
nis professionem, hujusmodi matrimonium
non consummatum dicitur; quemadmo-
dum testatur sacrum Concilium Tridentinum
sess. 24. can. 6. & habetur 27. q. 2. *C. desponsa-
tam*, & *C. decreta*, de quo S. Thomas cum
Theologis in 4. dist. 27. q. 1. & noster Thomas
Sanchez de matrimonio tom. 1. lib. 2. disput.
18. & sequentibus: ac propterea conjugatis bi-
mestre tempus ad liberandum de religionis
ingressu tribuitur *C. ex publico*. De conversione
conjugatorum.

Cæterum hujus rei non desunt plurima ex-
empla, & ut omittam S. Alexium, de quo dixi-
mus sect. 2. & Margaritam Ægyptiacam, de
qua superiori sectione.

S. Abraham probatissimus Eremita, cu-
jus res gestas S. Ephrem conscripsit tom. 3.
easque ex Metaphrasie recitat Surius tom. 2.
coactus à parentibus, qui admodum divites
erant, puellam desponsare, celebratis nup-
tiis, ipsoque jam in thalamo cum sponsa se-
dente, subito tanquam lux quædam in cor-
de ipsius divina gratia refulset, quam secus
illuc domo exiens, à civitate egressus,
in cellulam vacuum duobus procul inde mi-
liariibus intravit, ibique cum cordis sui læti-
tia Domino in magna sanctitate famulari
cœpit, parentibus verò post decennium ex
hac luce subtrahis, opes omnes, quæ sibi
obvenerant, per amicum quendam fidem
in pauperes, & orphanos distribuit; ipse ve-
rò exactis in vita solitaria 50. annis septuage-
narius plenus virtutum migravit ad Domi-
num, hæc S. Ephrem loc. citat. Hujus beati
viri memoria in Martyrol. die 16. Martii ad-

notatur. De ejus verò nepte quomodo ab ipso
sanctè educata, postea à quodam ad perpetrân-
dum flagitium decepta, iterum ab eodem bi-
ennio exactis ad pietatem fuerit revocata, su-
pra sect. 2. egimus.

Illustre nobis exemplum edidit in Anglia
Ostha virgo, & martyr. Hæc patre Trithemal-
do Rege in Anglia, matre verò Witeburga
filia Regis Pendæ Merciorum, in sanctarum
virginum monasterio sub disciplina Edithæ
sororis Regis Alfridi, & Moduennæ Abba-
tissæ est educata: verum beata Moduenna ex
hac luce subtrahis, ad parentes reduta, Si-
gero Orientalium Saxonum Regiam in con-
jugem petenti invita, & renitens à parentibus
est tradita, illa verò sui corporis integritatem
Deo precibus commendans multarum occa-
sionum prætextu Regis desiderium distulit.
Tandem cum Rex ad eam in secretis cubi-
culum adductam omnino ingredi vellet, re-
pente divino nutu monetur. Rex Cervum cor-
pore spectabilem præ foribus Regiæ domus
discurrere, quare intactam relinquens Regi-
nam cum venatoribus ad insequendum cervum
pergit, Ostha veluti è naufragio emersa Chri-
sto liberatori gratias agens, celeriter advoca-
tis Ecce, & Beduino Orientalium Anglorum
Episcopis ab eis religionis habitum accepit,
& velo imposito Monialis consecratur, Redi-
ens verò Rex post aliquot dies à venatione,
cernensque Reginam habitu sancto indutam,
interore afficitur: eam tamen in suscepto reli-
giosæ vitæ instituto manere permisit, con-
structoque monasterio villam Chichensem ei
attribuit; quo in loco Ostha sacris virginibus
congregatis verbo, & exemplo eas ad mundi
contemptum, & Dei amorem accendebat. sed
cum ann. 653. mense Octob. Dani Gentiles
navibus veët, populabundi in eam villam ir-
ruissent, & rapinis, ac incendiis in Christianos
sævirent; eorum princeps Osthæ religione
comperta, eam precibus, ac muneribus primò
deinde verberum, ac vulnerum minis frustra
ad Idolorum venerationem tentatam decolla-
ri præcepit, quæ caput suum præcisum accipi-
ens recto gradu tribus stadiis progressa ad tē-
plum SS. Petri, & Pauli detulit, ad cujus fores
obferatas cruentis manibus pulsans, & san-
guinis vestigia illic relinquens, in terram cor-
ruit: quam Deus multis miraculis illustravit;
in loco autem ejus martyrii fons perspicuus e-
rupit, qui variis morborum generibus sanita-

F f f f t e m

Eadem
præcisum
sibi caput
tribus sta-
diis detu-
lit.
Saluberris-
mus fons
in ejus
martyrii
loco eru-
pit.

tem affert. hæc ex ejus vita apud Surium 7. Octob. tom. 5.

S. Ediltrudis virgo incomparabilis (quam Beda vocat Ediltridum) filia Annæ Orientalium Anglorum Regis religiosissimi, teste Beda lib. 4. histor. Angl. cap. 19, primum Tombert Australium Girviorum Principi in conjugium tradita: deinde eo post modicum tempus vita functo, iterum data est Ecgfrido Regi Northumbrorum in Anglia, cum quo 12. annis vixit, & cum utroque viro virginali pudicitia florem conservavit; quamvis Rex multa dona Wilfrido Episcopo, qui apud eam plurimum valebat pollicitus esset, si Regina usum connubii peruasisset, tandem Regina, ut liceret sibi in sanctimonialium monasterio Ebbæ Abbatisæ sæculo abrenunciare, multis precibus impetravit à Rege, sacro autem velamine ab Episcopo Wilfrido suscepto, post annum verò ipsa facta est Abbatisa in Regione, quæ vocatur Elgæ in Provincia Orientalium Anglorum, ubi constructo monasterio Virginum mater exemplis cæpit esse, & monitis: vitam enim ducens multis virtutibus conspicuam, nunquam lineis, sed laneis vestibus usa, semel in die cibum sument, exceptis majoribus solemnibus: ex tempore matutinae synaxeos usque ad diei ortum in precibus persistebat: spiritu etiam Prophetiæ claruisse dicitur. In suprema sua ætate tumorem maximum, ac dolorem habuit sub maxilla, sive collo, quo dolore delectabatur, dicebatque *merito*

Ediltrudis corpus diu incorruptum servatur. in collo languoris pondus porto, in quo juvenula monilium auri, & margaritarum pondera portavi, ut sic divina pietas absolvat me à vasa levitatis. Denique factis sine quievit, cujus corpus in suæ virginitatis testimonium post 16. ab obitu suo annos omnino incorruptum est inventum, ejus memoria in Martyrolog. recensetur 23 Jun. floruit autem circa annum 680.

78. Hunegundis Virgo in Gallia in pago Veramandensi, qui oppidum S. Quintini dicitur, clavis est orta natalibus. Hæc à beato Eligio Noviomensi Episcopo, qui anno 665. obiit à sacro fonte, ut fertur, suscepta, adhuc in incunabilis euidam in sponsum destinatur: sed illo ex hac vita subtracto, ubi adolevisset, essetque eleganti forma, à parentibus euidam Eudaldo viro nobili in vita despondetur, sed cum florem suæ virginitatis Christo consecrare sta-

Eudaldus.

tuisset, mira quadam arte sponso, qui animo religioso erat, persuadet, ut ante nuptiarum solennitatem ad limina Apostolorum adeant, quo Apostolica benedictione accepta, omnia feliciter succedant, quare Romam iter arripiunt, quò ubi perveniunt, sponsus sodalibus stipatus templa Sanctorum obibat; ipsa verò sola Apostolorum limina visitabat, jejuniis, assiduis precibus & erogandis elemosynis intenta. tandem opportuno die ad pedes Pontificis advoluta, ab eo sacrum capitis velamen sub Deiparæ patrocinio accepit, & reliquis indumentis sanctimonialium induta consecratur, quod ubi comperisset ejus sponsus ira percitus eam gladio confodere volebat: sed veritas Dei, & hominum judicium solam abique ulla re ad tantum iter necessaria reliquit, & in Gallias equis velocissimis properat, ut Virginis patrimonium distrahat. At Virgo sola tanto itinere se dedit sanctorum suffragia implorans, jejuno corpore affligens, & Christi spiritu roborata, ad patriam ante sponsum pervenit; ac se, omniaque sua Deiparæ monasterio obtulit, Eudaldus autem non diu post subsecutus, Dei virtutem agnoscens veniam ab ea poposcit, necessaria ei suppeditabat, & in sanctis operibus decellit. Hunegundis verò in monasterio multis virtutibus conspicua die 25. Augusti migravit ad Dominum quam Deus multis miraculis claram reddidit. ejus vita extat apud Surium tomo quarto.

Ad hos spectare videntur duo illi ex Palatio Imperatoris, quos ex narratione Potitiani memorat Augustinus libro 8. Confess. cap. 6. qui cum Treveris Imperator pomeridiano Circensium spectaculo teneretur, in hortos muris contiguos cum eodem Potitiano, & alio eorum contubernali deambulatum exierunt, ubi duo illi vitam S. Antonii Abbatis ea tempestate celeberrimi, in quadam servorum Dei casa repertam legentes animum ad mundi contemptum, & religionis statum relicta mortalitatis sæculi arripiendum adjeperunt; & illico intus mutati, renisso Potitiano cum socio in palatium, affigentes cor coelo manserunt in casa, & ambo, inquit, habebant sponlas, quæ postquam hoc audierunt, dicaverunt Deo virginitatem suam. hæc Augustinus, apud quem tanti valuit hoc exemplum, ut & ipse serio, & efficaciter de sua conversione, una cum Alpio cogitare cœperit; quod ulterius ibi ipse persecuitur.

Ex Augustino.

S. Antonii vitam duo perlegentes castitatem cum ipso voverunt.

Gr.

C. scripsit
27 93.
Ex Hieron.

Gratianus C. scripsit 27. q. 2. ad hoc quod tractamus, confirmandum affert ex Hieronymo (ut ipse ait) exemplum Macarii Romani, cui invito patens uxor em desponsavit; Is thalamo adornato, ac sponsa sedente plurimis ad diem nuptiarum invitatis cum omnes jocis, ac saltationibus vacarent, furtim egressus duce Angelo Raphael in specie viri venerabilis, iter suscepit; & post multa ad solitudinē tandē, quę 20 miliaribus à Paradiso terrestri distare dicitur, pervenit, ubi inventus est à tribus monachis Theophilo, Sergio, & Thimo, qui ex Mesopotamia eò pervernerunt; quę historia fuse extat in libro, qui *Vita Patrum* interitur part. 1. Nobis propter Gratianum, qui eam innotuit, satis sit eam breviter perstrinxisse.

Vita Patrum.

Desiderius
qui & Victor III.

Desiderius, in sæculo dictus Dauserius ex nobilissimo Beneventanorum Principum sanguine originem duccens, parentibus unicus; Is à patre sollicitatis cupido puellæ æquę nobili in ipso ætatis flore despondetur. Verum patre ex hac luce subtrahito ipsam intactam relinquens, multis consanguineorum, præsertim matris suæ difficultatibus superatis, tandem monachus efficitur. Deinde Abbas Cassinensis, postea Cardinalis, ac demum in demortui Gregorij VII. locum Pontifex, ipso diu pertinaciter reluctante, est creatus, & Victor III. dictus, ac non absque magna sanctitatis opinione ex hac vita migravit 16 Calend. Octob. anno Domini, 1087. hæc Leo Ostiensis, ejus in eadem religione discipulis in Chiron. Cassin. lib. 3. c. 1. & sequent.

VIRGINES NUPTVI TRADITAE,
quæ uir corporis integritatem custodirent, viris continentiam
persuaserunt.

Ad tertiam verò classem referri possunt complures Virgines, quæ à suis parentibus, vel aliis contra earum voluntatem nuptui traditæ, viris persuaserunt, ut in conjugio castitatem amplecterentur, sicq; ipsæ virginitate nã ab omni voluptatis illecebri puram Christo exhibuerunt.

S. Cecilia
Virgo &
Mart.
Valerianus

Talis fuit S. Cecilia virgo, & martyri præclarissima, quæ Valerianum conjugem suum, non tantum ad continentiam; verum etiam ad Christi fidem, una cum fratre ejus Tibur-

tio perduxit, qui tandem pro Christo mortem fortiter oppetierunt.

M. Tibur-

Sylviana uxor fuerat fratris Ruffini præfæti, quæ tamen in matrimonio virginitatem servavit, teste Palladio in hist. Lausiaca cap. 143. ubi hanc Virginem sexagenariam se cognovisse scribit.

virgo.
Sylviana
Ex Pallad.

Mulier quædam nomine Magna Ancyra insignis probitatis, invita ex matre nuptui tradita corporis morbum, prætexens à viri corruptione intacta permansit; marito verò paulò post decedente hæres omnium facta, totam se Deo obtulit, suisquę bonis monasteria, Xenodochia, atque egenos juvare non desinebat, ex Palladio in Laus. cap. 125.

Magna
uirgo

Olympias, de qua in Martyrol. die 7. Decembr. Amisij II. Comitiss filia, neptis Ablaxii Præfæti, Nebridio Præfæto desponsata cum quo ex Nicephoro lib. 13. c. 24. viginti menses vixit, nec tamen cum eò est copulata, quare virgo simul, & vidua remansit, jejuniis, & pijs operibus addicta, opes omnes in Ecclesias, & egenos per diversa loca largiebatur, de qua Palladius in Lausiaca ca. 144. Hæc Theodosio Imperatori suadenti, ut ad secunda vota transfret, resistit, huic uni S. Joannes Chryostomus in exilium discessurus valedixit, ejusq; precibus se commendavit, ex Nicephoro lib. 13. c. 20. quæ multa est passa ea occasione.

Olympias
uirgo.
Mar. Rom.
Nicephor.

Pulcheria Augusta Arcadij Imperatoris filia, & Theodosij Junioris soror virginitatem, quam ab ineunte ætate Deo voverat, perpetuò illibatam servavit; & quamvis defuncto Juniore Theodosio ad Imperij gubernacula, quæ susceperat melius administrandæ Marcianum sibi in conjugem sponte aseverit; prius tamen pactum cum eo inuit, ut illætam virginitatem servaret, hujus opera tempore Theodosij Concilium Ephesinum, in quo damnata est impietas Nestori, & tempore Marciani Concilium Chalcedonense contra hæresim Eutychetis sunt congregata. Quare à Sancto Leone Papa, & S. Cyrillo Alexandrino miris laudibus effertur, & in Concilio Chalcedo nensi: *Nova Helena, Munimã Orthodoxorum, & Gloria Ecclesiarum*, à cunctis Patribus est acclamata, obiit anno salut. 453. ejus nomen celebre est in Martyrol. 10. Decemb.

Concilium
Ephesinũ.
Concilium
Chalced.
S. Leo.
Cyrillus
Alexandr.

80 Maxima Virgo Christiana in Africa tempore Vandalicæ persecutionis, cujusdam Vandali Arriani, qui dignitate erat mil-

lennari.

Martiana Mart.

lenarius, serva universæ domus curam gerebat. Hæc in uxore Martiniano ipsius conseruato, ab eorum Domino esse tradita, ut hac ratione eos sibi fideles redderet, erat autem Martinianus armifactor, & Domino suo carus: in cubiculo ergo Maxima se Christum habere sponsum, nec posse humanum subire conjugium Martiniano aperuit, eiq; consilium dedit, ut Christo, cui ipsa nubere cupiebat, & ipse seruiret, divina verò gratia factum est, ut adolefcent Martinianus ei obediret, & simul ad Christum converteretur: quin etiam eius opera Saturianus suus frater cum duobus alijs fratribus Christi fidem, & baptisma susceperat, quæ ubi Barbarus Dominus comperit, Geiserici Vandalorum Regis Arriani decreto, quatuor fratres Arrianorum hæresim detestantes, & in fide Catholica constantissimos, primum nodosis fustibus sæuissimè cædi, & usq; ad ossa laniari fecit, ita ut dissipatis carnibus, viscera nudarentur, & sequenti die nihilominus semper incolumes redderentur; exilio tandem apud quendam Regem Maurorū gentilem nomine Capsur relegantur, in parte Eremiti, quæ dicitur Caprapicti, ubi cum multos Barbarorum ad fidem Christi convertissent, & à Romano Pontifice Presbyterum aliosque ministros, qui eos baptizarent obtinissent, novissimè iussu Geiserici iunctis pedibus post terga currentium quadrigarum, inter spinosa loca sylvarum, ita sunt deligati, ut exitum suum invicem perviderent. Maxima verò post multos superatos agones divinitus liberata, in monasterio multarum Virginum mater sancto sine quieuit. hæc ex Martyrolog. die 16 Octobr. fufius apud Victorē V. vicensis.

*A tormen-
torū plaga
divinitus
sanantur.*

*Idē marty-
rio lau-
reantur.*

*Mart. Rom.
Victor V.
vicensis.*

*Catharina
virgo
filiæ S. Bri-
gitta cum
Eghardo e-
ius sponso*

S. Catharina S. Brigittæ ex stirpe Regum Suetiæ, cujus cælestes revelationes in hoc opere sæpè citavimus, filia, nobili Eghardo nupta, sponsum ad castitatis votū Deo nuncupandum permovit; ipsa verò virginitatem Deo consecravit, multisque virtutibus illustris migravit ad Dominum die 22. Mart. anni 13. 81. de cujus egregia in Virginem pietate egimus cap. 36.

CONIUGES, QUI ALIQUA SUSCE-
pta prole pari inter se voluntate conti-
nentiam coluere.

QUARTA conjugum classis in hac sectio-
ne exiis constat, qui quod conjugii in-
ter se usum aliquandiu habuerint, ad
virginitatis præmia non pervenere; attamen
non contenti fructu callitatis trigesimo, qui
conjugali continentia debetur, quæ prætes
conjugem, noverunt neminem; ad continen-
tiam etiam cum conjugè aspirarunt, quod
egregiè commendat S. Augustinus lib. 1. de
serm. Dom. c. 25. *Beatiorem, inquit, conjugia ju-
dicanda sunt, quæ sive filii procreati, sive etiã
ista terrena prole contempta, continentiam inter
se pari consensu servare poterint, quod neq; con-
tra illud præceptum sit, quo Dominus dimittit con-
jugem vetat; & illud servatur, quod ait Aposto-
lus: Reliquum est, ut qui habent uxores tanquam
non habentes sint.* hæc Augustinus.

*Conjugii
continentiam
servantem
mãdant.*

*Mart. S.
1 Cor. 7.*

Quare hic recensendi sunt, & ii conjuges,
qui post aliquod tempus in conjugio susci-
piendæ proli impensum, reliquam vitæ pari
consensu perpetuæ continentia dicantur.

Hilarius Pictavorum Episcopus Catholicæ
veritatis contra Arrianos defensor acerrimus,
conjugem primum habuit, ex qua filiam sus-
cepit: in ipso tamen laici habitu ea sanctitate
vixit, ut monasticam vitam ducere videretur,
tandem uxore cum filia, quam ad virginitatis
propositum induxit, relicta, clericus primum,
mox Episcopus factus, strenuè pro fide Ca-
tholica verbo, & scriptis decertans, multa passus.
sanctè ex hac luce decessit.

Paulinus, postea Episcopus Nolanus, cu-
jus præclaras laudes Sancti Ambrosius, Hiero-
nymus, Augustinus, Gregorius scriptis suis
celebrant, cum conjugè sua Thorasia con-
tinentia votum suscepit cui Augustinus e-
pist. 22. gratulatur ei conjugem ei spiritualibus
tantò firmiteribus quanto castioribus nexibus
copulatam.

Melania Junior Romana nobilissima, & Pi-
nianus ejus vir, auctore Palladio in historia
Lausiaca c. 104. duobus liberis genitis, iisq; ex-
tinctis ex Urbe Jerusalemam profecti
illam inter fæminas Deo sacras, hic inter mona-
chos religiosam vitam exegerunt, & ambo
sancto sine quieverunt, quorum memoria in
Martyrologio ad 31. diem Decbris adnotatur.

Antigo-

Antigonus Senatorii Ordinis Theodosio Imperatori genere, & consuetudine conjunctus cum Euphrasia uxore post genitam filiam, quam Euphrasiam similiter appellavit, vitam castam duxit. eorum filia in Thebaide, in sanctimonialium monasterio eximia vitæ sanctitate claruit. cujus res gestæ extant apud Suriurum die 13. Martii, quo etiam die in martyrologio ejus mentio habetur, de qua nos sectio- ne præcedenti.

Paphnut.
Abb. mira
do castita-
te revela-
tio.

Cum Paphnutius inter Anachoretas sanctitate illustris cognoscere cuperet, cuius ex viris sanctis similis esset, idque à Deo precibus contenderet, ab Angelo accepit, similem cum esse primum cuidam Tibicini, deinde cuidam Protocomiti, tertio cuidam Mercatori, quos omnes ipse Paphnutius conveniens, & vitæ eorum rationes intelligens, ad studium perfectionis seculari vita relicta traduxit. Verum quod ad rem præsentem facit, Protocomitem de suis actibus sciscitatur. Ille inter, alia plura, quibus vacabat pietatis opera hoc primo loco narrasse scribitur: *iam, inquit, trigessimus agitur annus, ex quo me à mea uxore separavi; cum ter cum ea solum habuissim consuetudinem, & tres ex ea filios suscepissim, qui etiam mihi ad meos usus inserviunt.* Hæc ibi, ut mirum non sit cum Abb. Paphnutio viro sanctitate præclaro comparatum. Hæc Palladius in hist. Lausiacæ c. 63, 64, & 65.

Theodorus cognomento Manlius, qui cum Sabiniano anno salutis 505. consulatum adiit, cum esset conjugatus mutuo consensu cum conjugate inuito, nuncium sæculo remisit, vitamque humilem complexus est summa cum admiratione Urbis, & Orbis, cui non solum generis claritate, verum etiam per consulatum factis indutum muneris dignitate factus erat conspiciuus. Eidem S. Fulgentius Ruspensis Episcopus pro fide Cartholica in Sardinia exulans, de ejusmodi ad Christum conversione, & mundi contemptu epistola 6. gratulatur, adjectis quoque quædam exempla Magnatum alios si- ve in bonum, si ve in malum permoveere possint: *Qui sunt, inquit, in sæculi culmine constituti, aut plurimos secum perdunt, aut secum multos in via salutis acquirunt. Magnatales aut poena manet, si multis præbeant mala imitationis laqueum, aut gloria, si multis ostendant sanctæ conversationis exemplum. Quis enim parvam non despiciat Cellam, quando Senator suam despiciat Marmoratam? Quis non terrena con-*

temens, acquirenda cælestia sibi consulas, quando ad Cælam Romanus Consul terrenorum contemptu festinat? Et in fine Epistolæ: Venerabilem conjugem tuam sibi jam in Christo fovorem tuam obsecro salutare digneris. Hæc S. Fulgentius. de eodem vide etiam Baronium tom. 6. Annal. ad ann. 505.

Non absimile legimus de Ajace Episcopo Boroliano, quod verbis Sozomeni libro 7. hist. cap. 27. referendum censui: Ajax, (inquit) & Zenon fratres circa doctrinam fidelissimi extiterunt, ac Deum viriliter confessi sunt, ad eò, ut à Paganis sæpenuerò graviter admodum, ac immaniter vexati sint. Fertur autem Ajax pulcherrimam duxisse uxorem, & ter modo cum ea toto tempore congressus, tres sicutulisse proles, ac deinceps ob hujusmodi consuetudinis abstinentiam ab uxore separatus, solitariam duxisse vitam, ac duos ex filiis ad rem divinam & cælestium, tertium verò ad matrimonium educasse; moderateque & admodum præclare Borolianam Ecclesiam gubernasse. Zenon verò mundo, ac matrimonio contempto etiamnum juvenis Deo vacavit, & Majumanam Ecclesiæ Gazæ gubernavit, quem nos vidimus jam senem annos natum plus minus centum, nunquam vel Matutinos, vel Vespertinos Hymnos neglexisse, nisi fortè morbus ipsum impediret: & cum in Philosophia vitam monasticam traduceret ex lino texebat vestes unica tela, atque hunc tum sibi necessaria acquerebat, tum aliis suppeditabat, quod opificium ille ad mortem usque exercere non cessavit, hætenus Zozomenus.

Zenon E-
pisc. Maju-
manens.

82. In horum numerum referre possumus Ursinum Nursiæ Presbyterum, qui commissam sibi cum magno timore Domini regebat Ecclesiam, de quo S. Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 11. Illud memoriam prodidit, cum ex tempore ordinationis presbyteram suam, (ut verbis utar Gregorii) totos quadraginta annos quasi hostem cavens nulla occasione ad se propius accedere, neque sibi per illam necessaria ministrari permisisset. Cumque in suprema sua ægritudine animam ageret, mulier illa ad adhuc ei vitale spiramen incesset, naribus ejus apposita curavit aure dignoscere.

At ille quanto annisu valuit in hanc vocem erupit: *Recede à me mulier, adhuc igniculus vivit, paleam tolle, qua recedente beatos Petrum, & Paulum primos Apostolorum ad se venire conspexit, quibus magna cum lætitia*

dicebat: *Bene veniant Domini mei gratias ago, ecce venio.* inter quæ verba animam reddidit. Hæc Gregorius.

Monegundis conjugio copulata duabus quas susceperat filiabus vita functis, magno mœrore affecta, tandem ad divinam voluntatem se conformans. mundo, & viri confortio spretio illius permisso in parva cellula se ipsam clausit, ubi soli Deo vacabat, precibus, ac jejuniis se exercebat, reliquum verò Domus suæ cibum pauperibus erogabat; ibi post aditum religionis causa S. Martini sepulchrum paucas colligens Monachos sanctæ vitam traduxit, & multis miraculis clara migravit ad Dominum, ac in eadem Cellula est sepulta, hæc ex Gregorio Turonensi in libro de vita Patrum cap. 19. cujus etiam meminit in libro de gloria Confessorum cap. 24. cujus dies in Martyrolog. 2. Julii adnotatur.

Radegundis Regina, de qua in Martyrologio 13. Augusti Clotari Gallicæ Regis uxor cum magnis virtutibus polleret, & in palatio jejunius, precibus, aliisque pietatis operibus adeo vacaret, ut nonnulli Regi dicerent ejus conjugem potius monacham esse, quam Reginam. Rege minime conscio à B. Medardo Episcopo Novionensi in monialem consecrata est, & Pictavis constructo sibi monasterio multis congregatis puellis, quandam in Abbatissam creavit, cujus voluntati se suaque omnia permisit.

Verùm cum Clotarius Reginam suam conjugem reperere vellet, ipsa per S. Germanum Parisiensem Episcopum, ut sibi in monasterio permanere liceret, tandem impetravit à Rege, qui indignum se judicabat talem Reginam apud se diutius habere, denique multis miraculis clara ex hac vita decessit Anno Domini 590. cujus laudes Gregorius Turonensis, qui eam sepulture mandavit in libro 9. hist. Francor. cap. 2. & 39. & in libro de glor. Confessor. cap. 106. egregie describit.

*Pharo Episc. cum
Bridéchilde,*

Pharo frater sanctæ Pharæ virginis ejusdem cohortatione, & exemplo perhorus amplissimos in palatio Clotarii Gallicæ Regis honores, Regisque singularem amicitiam neglexit, & vigente adhuc juvenutis flore, pari cum uxore Bridéchilde consensu ex Comite clericus est factus. Uxor verò sacro velamine est consecrata, ex clerico deinde in Episcopum Meldensem assumptus ad tempora Childerici Regis pervenit, Episcopatu tribus, & sexagin-

ta annis magna cum vitæ sanctimonia, & miraculorum gloria administrato. nec illud silentio prætereundum, quod cum aliquando pulchritudinis suæ quondam uxoris, quæ sanctimonialis in sua villa degebat, memoria illectus eam semel, atque iterum ad se venire jussisset, illaque recusasset, tertio tandem vocata, ut suæ, & illius pudicitia consuleret, cultioribus vestibus depositis, conso capite cilicio induta, atque in hunc modum deformata se ei visendam obtulit; quam ille tali habitu, & specie contemplatus, vehementer exhortuit, doluitque se tentationi carere cessasse, e jusque prudentiam, qua ab illicita cupiditate est revocatus, mirum in modum est admiratus. Hæc ex vita S. Pharonis apud Surium die 28. Octobris, & Petrum in Catalogo lib. 9. cap. 117. de quo Sigebertus in chronico an. Domini 620.

Saleberga nobili genere orta, quam à nativitate cæcam S. Eustasius Abbas B. Columbani successit, post triiduanum jejunium illuminavit, & spiritalibus disciplinis imbuit à parentibus dudum renitens, & invita eundem viro generoso nuptui tradita est, quo post duos menses extincto, iterum invita Alduino Regis Dagoberti Comiti despondetur. Verùm quinque susceptis liberis eum ad castitatem servandam permovit, mox facta à viro potestate, primum in Suburbano Lingonensi puellam monasterium condidit: sed propter bella Lugdunum venit, ubi monasterio extracto recenatarum, & eo amplius puellarum mater extitit, sanctitate, & miraculis illustris die 22. Septembris migravit ad Dominum, de qua Petrus in catalogo lib. 8. c. 114. & Martyrologium ipsa eadem die 22. Septemb.

83. Amelberga illustrissimis orta natalibus, mox à integritate ornata Witgero homini præpotenti nobilitate, & meritis non dispari conjugem traditur, ex quo genuit Aldebertum, seu Emebertum Cameracensem Episcopum sanctissimum, & quatuor Deo dicatas sorores Reyneldem, quæ etiam martyrio est coronata, Pharaydem, Elmelendam, & Gudilam sanctissimam, de qua superiori sectione. Hæc omnes, licet à multis Regni proceribus propter nobilitatē, & opes in conjuges peterentur, maluerunt Christo adherere, quam nuptialium conjugis copulati. Parentes verò illarum mundo valere fecerunt. Witgerus enim monasticam vitam complexus est; Amelberga sacro velamine

*Eustasium
Abb. post
triduanum
jejunium
illuminavit
eandem.*

Iamine à sancto Ansberto Cameracensi Episcopo accepto, se totam Domino consecravit; abstinentiæ, precibus, aliisque virtutibus se dedit, ac sancto sine quievit 10. Julii & in Laubaco Cœnobio tumulatur. de qua Molanus in additionibus ad Uuardum dicit eam signis claram mira fidelium veneratione coli: ejus vitam habet Surius, tomo 4. 13. Septembr.

Nec prætereundus est Sebbi Rex Orientalium Saxonum in Anglia religiosissimus. Hic in Regia dignitate crebris precibus, ac elemosynis plurimum intentus, ad eum ut multum Episcopi magis quam Regis præferre dicerent: vitam quoque monasticam relicto regno subiisset, nisi obstinatus conjugis animus divortium denegasset.

Cumque triginta annos in Regno exegisset, maxima corporis infirmitate correptus, qua & mortuus est, admonuit conjugem, ut vel tunc divino se servitio pariter manciparent, quod dum ægè ab ea imperasset ab Antistite Londoniæ habitum religionis accepit.

Verum cum vereretur ne mortis dolore aliquid suæ personæ indignum, vel ore proferret, vel motu gereret membrorum, præfatum Episcopum rogavit, ne eo moriente plures quam ipse Episcopus, & duo sui ministri adessent, sed cum membra sopori dedisset, hæc solitudinis anxietate est liberatus; vidit enim tres claro indutos habitu ad se venire, quorum unus alijs dicebat animam ejus sine ullo dolore, & cum magno lucis splendore die tertia egressuram, quare hæc visione recreatus præscripta die suaviter emisit spiritum, cujus corpori tumulando cum Sarcophagum lapideum inventum esset uno palmo brevius, subito astante Episcopo, & filio Regis, & turba hominum non modica Sarcophagum divinitus inventum est congruæ longitudinis obiit autè annum circiter 670 hæc Beda lib 4. hist. cap. 11.

*Ejusdem
visio cum ex
hac vita
excederet.*

*Isa Rex cum
Edilburga
uxore.*

Ina Occidentalium Saxonum Rex Annum Domini circiter 740, pietate in Romanam Ecclesiam singulari, cui regnum jure perpetuo vœtigal constituit, ut nimirum domus singulæ singulos denarios penderent; deinde regno se abdicavit, & Edilburgæ uxoris consensu Romam se contulit, ubi religiosam vitam est amplexus; uxor verò intra monialium cœnobium ingressa, divino se obsequio mancipavit.

Rachis Longobardorum Rex potentissimus, qui bona Italiae parte potiebatur, & Jelia uxor pari voluntate ab invicem separati, religiosam vitam suscipere; in Urbem enim cum filia Rattuda ad limina Principis Apostolorum Anno Domini 750. pariter venientes Rachis relicto regno fratri Aistulfo accepto (ut verbis utar Anastasij Bibliothecarii in Zacharia) à summo Pontifice oratione clericus effectus, monachico indutus est habitu cum uxore, & filia; & ille quidem, quem admodum testatur Leo in Chronico Cassinensi c. 8. jussu Pontificis in monasterio Cassinensi sub regulari magisterio se instituendum tradens post aliquot in sancto proposito, ac Deo placita conversatione peractos annos Deo spiritum reddidit: ejus verò uxor, & filia adjuvante ejusdem Monasterij Abbate haud longè à Cassino in loco, qui *Plumbasiola* dicitur, proprijs sumptibus monasterium construxerunt, multis ditantes opibus, sub magna cautela, ac districtione regulari vitam ducentes, in sancto proposito vitam finierunt, hæc ad verbum ex Leone.

*Rachis Rex
& Jelia uxor cum
Rattuda
filia.*

Vincentius quoque cum Valdetruda huc referendi sunt ex Molano in additionibus ad Uuardum die 14. Julij, cujus verba hæc sunt: *Apud Sontias Deposito Beati Vincentii Confessoris Christi, qui in Monasterio, quod altissimus dicitur tonso capite vixit plurima annis sub sancta regula servata charitate, separatus à sancta Valdetrude conjuge sua. hæc Molanus.*

Wiftrudus Edgari Regis Anglorum gloriosissimi uxor, mater S. Edithæ Virginis, de qua sectione superiori. Hæc cum filiam peperisset circa annum 960, facultate à marito impetrata, (qui ex priori uxore S. Eduardum postea martyrem inclytum susceperat ad monasterium apud Vinthoniæ se recepit, ubi monialis effecta, Virginum mater extitit, Editham filiam rege assentiente monasticis vestibus induit, & sanctè educavit, hæc ex vita S. Edithæ apud Surium 16. Septembr. tom. 5.

84. Petrus Urseolus ex Volaterrano libro 4. Geographiæ Anno 973. Dux Venetorum Vigessimus tertius, vir optimus, & religiosissimus, multis piè & præclare gestis magistratu se abdicans, cum uxore, quæ post susceptum filium ex voto utriusque nunquam attingit, in Aquitaniam se contulit, ubi cœnobio perpetuo dicitur miraculis claruit. hæc Volater-

Volaterranus. Hunc Petrum Urseolum scribit Petrus Damianus in vita sancti Romualdi cum eodem sancto Romualdo in Galliam se contulisse.

Joannes Columbinus nobilis Senensis, lucris & mercaturis antea deditus, conjugii legibus affectus, cum in vitam S. Mariæ Egyptiacæ casu incidisset repente mutatus, eleemosynas larga manu erogare cœpit, atque in sui contemptu, & abnegatione semetipsum aliquamdiu egregie exercuit; tandem uxore, ejus permisso relicta, religiosæ vitæ se addixit, & præclarissimi Ordinis Jesuatorum auctor fuit Anno salutis 1356. Is denique sanctissime obiit anno salutis 1357. ultimo die mensis Julii, quo item die anno 1556. ex hac vita decessit beatus Ignatius Loyola Societatis Jesu institutor, ut una eademque die ad Christum migraverint, hi duo præclarissimi ejus duces, qui ordinem à Jesu nuncupatum instituto tamen inter se longe diverso fundarunt.

Everardus S. Edmundi Archiepiscopi Cantuariensis, cujus supra sect. 3. meminimus, parens, uxore nomine Mabilia consentiente in monasterio de Evesham in Anglia monachus effectus, reliquum vitæ tempus feliciter traduxit. Mabilia verò uxor rejecto sæculari habitu singulis propè noctibus intererat Abendonensium monachorum psalmodus, cithara veste aspera ad talos usque pertingente urebatur, cui loriceam ferream cum duabus laminis ferreis ad furas usque porrectam adjunxit.

Maria de Oegnes mulier religiosissima Nivelæ Episcopatus Leodiensis mediocribus orta parentibus, à pueritia Domino seivire cœpit, decimum quartum ætatis annum agens, à parentibus nuptui est tradita. Ipsa verò in domo sui conjugis divino fervore incensa corpus suum mira pœnitentia abstulit, ac non multo post ex divino instinctu ipsius Vir ad castitatem, cum ea in posterum servandam permotus est, ita ut non solum deinceps continentem, & planè angelicam duxerit vitam, sed sociam suam in sancto proposito, ac religione se imitatus, omnia sua in pauperes erogando. quare Dominus ancillæ suæ in visione promisit se ejus locum, qui studio castitatis à carnali commercio in terris se retraxit, eidem in cœlis redditurum. Cæterum Maria Oegniacensis, multis magnisque virtutibus conspicua crebris Angelorum colloquiis, ac visitationibus, divinis quoque revelationibus illustris, mira-

culis etiam clara, migravit ad Dominum 23. Junii Anno 1213. Annum ætatis agens circiter 36. sepulta Oegnes in templo S. Nicolai: ejus vitam egregio volumine conscripsit Jacobus de Vitriaco Cardinalis doctissimus apud Sur. tom. 3. eam in Compendium redegit Petrus in catalogo lib. 5. c. 143.

Ad extremum addam, & hic de Abbate Theona, qui ut est apud Cassianum collat. 21. cap. 1. & 9. parentum Imperio in adolescentia conjugali vinculo affectus, & unius lustritempore cum conjugè commoratus, perfectionis evangelicæ studio accensus, uxori eandem perfectionem, & castitatem multis rationibus, ac lachrymis persuadere conatus est: sed cum illa omnino tenueret, hæc ad eam verba habuisse narratur: *Si ego te abstrahere à morte non possum, nec tu me separabis à Christo, tutius est mihi cum homine, quam cum Deo habere divorcium*: Relictis igitur omnibus ad monasterium pervolavit; ubi brevi tanto sanctitatis & humilitatis splendore erudit, ut sub Joanne in monasterium admissus in ejus successoris Eliæ locum univerforum judicio in Diaconia dispensatione sit successus. Id quod Cassianus c. 10. non ad imitandum se scripsisse testatur, cum lege ordinaria matrimonium ritè consummatum desidero vitæ religiosæ, nisi de utriusque consensu, separari nequeat; sed rei gestæ historiam simpliciter narratione se complexum. hoc tamen adjicit, Theonam divino judicio adeo fuisse miraculorum gloria illustratum, ut in eum Apostolicarum collata sint signa virtutum, eumque tot, tantorumque Patrum sententia, summis, ac sublimissimis viris in Diaconia electione esse prælatum, Bellarminus controversia 2. gener. lib. 2. c. 38. hoc factum inter admiranda, non tamen imitanda reponendum docet: credendum est enim, ut ipse ait, peculiari spiritus sancti admonitu id gestum præter communem legem.

Atque hæc de iis conjugibus, qui vitam continentem elegerunt. neque enim desunt, & alii complures, qui idem præstiterunt, quid si quis adhuc aliorum conjugum exempla, qui pari voto in cœnobium se receperunt, nosse desiderat, legat Hieronymum Platam *de bono fructus vel gloriæ* libro 2. cap. 26. & 27.

VIDUAE, QVAE AD SECVN-
das nuptias nulla ratione adduci po-
tuerunt.

Quid porro dicemus de viduis, quæ nullis sollicitationibus, vel precibus ut ad secundas nuptias transirent, adduci potuerunt: sed cœlibem vitam ducentes fructum castitatis sexagesimum viduis, *Quæ* (ut loquitur Apostolus) *verè viduæ sunt,* in cœlis tribuendum reportare maluerunt: cum verò earum innumera existant exempla, omnibusque satis explorata, in præsentia paucissimas commemorandas duximus, eas enim ad quintam hujus sectionis classem pertinere diximus.

Sancta Natalia sancti Adriani martyr. uxor, cum post viri necem, à quodam Tribuno voluntate Maximiani Imperatoris in conjugem propter venustatem, & divitias vehementer expeteretur, triduanis acceptis induciis, cœlitus monita, conscensa navi Constantinopolim fugit nequicquam insequente Tribuno ibique ad mariti sepulchrum orans per visum ad cœlestia invitata, valedicens omnibus in pace quævit. cujus memoria 1 Martii apud Martyrologium recolitur.

Sancta Marcella Romana foemina nobilissima sanctitate, & eruditione clarissima fuit, cujus etiam sanctus Hieronymus epistola decima sexta ad Principium eleganter complexus est, hæc septimo à nuptus mense viro orbata Cereali Consule eam in uxorem petente, suasque ei tamquam filia pollicente divitias rejecto, æternæ se pudicitiaë dedicavit. Ab Athanasio, & postea à Petro Alexandrino Episcopis vitam Beati Antonii adhuc viventis edocta, prima in Urbe monasticam disciplinam professæ est, cujus clara est memoria in Martyrologio die trigesimo primo Januarii, obiit autem circa annum Domini quadringentesimum decimum.

Euphrasia, quæ ut supra diximus, cum viro Antigono unica suscepta filia Euphrasia, castè vixit, eo defuncto, cum adhuc juvenis esset, & ab Augusta luseretur, ut alteri Senatori eam petenti nubret, verita ne ad hoc compelleretur, cum filia clam ex Urbe Constantinopoli in Ægyptum, ubi bona sua erant, se contulit, ibique filia septenni in mo-

nialium monasterio collocata, non post multum temporis ex hac luce migravit.

Sancta Theodora, ut supra sectione sexto diximus, una cum tribus liberis Chulstum coram Diocletiano confessæ ad Leucadi conjugium, cui eam petenti in uxorem Diocletianus concesserat, ut hac ratione eam à Christo avocaret, nullis precibus, vel artibus adduci potuit. Quare à Proconsule Bithyniæ ad Lupanar damnata, & divinitus servata pro Christo simul cum filis igne crematur. cujus memoria in Martyrologio die 2 Augusti recensetur, ejus martyrium apud Surium in actis sanctæ Anastasiæ 25. Decembris plenus commemoratur.

Sancta Galla Simmachi Consulis filia adolescentula viro suo à nuptiis intra annum extincto, dum ad iterandum thalamum opes, ætasque vocarent; & quod magis est, Medici propter igneam quandam corporis conspersionem affimarent, eam barbam emissuram nisi ad viriles amplexus rediret, (quod ita post factum est;) ipsa tamen abjecto sæculari habitu, divino obsequio in monasterio apud sancti Petri Ecclesiam sese tradidit, ubi multis annis orationi, eleemosynis, jejuniis, aliisque sanctis operibus intenta, felicissime ad cœlestem sponsum sancto Petro vocante transiit. cujus vitam sanctus Gregorius 4. dialog. capite decimo tertio scripsit, & in Martyrologio ejus memoria recensetur, Octobr.

Sancta Elisabeth Regis Hungariæ filia Langravii Thuringiæ Principis uxor, ne casti propositi merito etiam conjugata privaretur, susceptis nonnullis liberis, superflite adhuc viro castitatis votum emisit, si viro supervixisset, quo ex hac luce subtraheretur, Episcopus Bambergensis sanctæ Elisabethæ avunculus eam viduam alteri Principi despondere d sponnebat. cumque nonnulli timerent eam Episcopi voluntati obniti non posse, constanter respondit, se vim minime timere, cum liberum ei esset, & voluntate dissentire, & nam sibi ad dehonestandam faciem præcidere. Et quoniam sancta hæc Elisabeth, & virgo, & uxor, & vidua mira pietatis laude insignis fuit; idè à Pictoribus ejus caput triplici corona insignitur. quam in uno quoque statu merito sibi vendicet. obiit autem anno 1231. ætatis 24. quadriennio ab obitu mariti, quem.

G g g g g

admo-

Ad Lupanar damnata divinitus servatur.

S. Petro invocante ad cœlestem patriam emigravit.

admodum testatur Lipsius in libro de Diva Virgine Halleasi cap. 2. quam Gregorius IX. Pontifex sanctarum catalogo ascripsit anno salutis 1235.

Sancta Rictrudis Martianensis nobilissima ex Adalbaldo patris nobilitatis viro, cum aliquot suscepisset liberos primogenitum Maurontum, (qui dum regis negotiis obsequeretur, sancti Amardi Episcopi consilio sponsa, quam ei dare volebant, renunciata, Monachus primum, postea Abbas effectus,) & tres alias filias sanctas virgines, quarum festione 7. mentionem fecimus, Chrosendem, Eufebiam, & Adalindem: verum ejus marito ab improbis quibusdam interempto, (qui sanæ exiit probitatis, ut ad sua sacra ossa

non raro signa fiat,) nullis Dagoberti Regis blanditiis, vel minis adduci potuit, ut uni ex suis optimatibus secundo nuberet: sed imposito sibi velo à sancto Amardo consecrato, facultatibus prudenter distributis, se totam Dei obsequio in sanctimonialium monasterio Martianensi tradidit, tres vero filias suas in ætate adhuc tenera Christo despondit. Denique Rictrudis in Christianis virtutibus magnos progressus faciens sanctè ex hac vita decessit die duodecimo Maji anno ætatis suæ septuagesimo quarto, cujus vita extat apud Surium tom. 3.

Atque hæc de iis, qui purissimam Virginis Deiparæ virginitatem sua virginitate, vel continentia imitari studuerunt.

Finis Tractatus de Virginibus.

